

ये पुस्तक छपावणेका कारण ये हे के सर्वजेन धर्मावलंबि साधसाध्वी आवक्याविका के पढ़णेसे ज्ञानकी वृद्धी होगी इस
 खातर ४५ आगमसूत्र और टीका और वालावोधसहित ५०० पुस्तक छपाके ५०० ठीकाने भंडार कीया इससे मछान् ज्ञानका
 वृद्धी होगी और पंडितजनोंसे एही प्रार्थना हेके अच्छीतरसे पढ़ेपढ़ावे गुणेशुणावे जयणाकरके और विनयकरके रक्खे और
 यह श्रीसिद्धान्त पंचांगी प्रमाण संग्रहकीया और इससे चरमचक्र करके भलचक्र रहगया होय तो मिष्टामिदुकडं देताऊ और
 श्रीसंघसे यह विनति हे की जीस बखत वाचे उस बखत जो भलचक्र नीकसे तो पंडितजनोंसे संसोधन कराय लेवे मेरेपर कृपा
 करके इस प्रार्थना अंगीकार करना और भंडारकरी भद्र पुस्तक कोइ बेचना नहीं कोइ खरीद करेनही करेतो २४का गुनेगार
 संघका गुनागार होगा और मेरा परिचे के वास्ते अपना पूरब बंसावली लीखता ऊं पक्षिमदेसमे किसनगढ़के वासी प्रपिता
 मह श्रीलक्ष्मीयुक्त दुगडगोत्री वृद्धयाखा श्रीलक्ष्मीवीरदासजी संवत् १८२२की सालमे परबदेसमे आए तत्पुत्र श्रीलक्ष्मीयुक्त बुधसिंघ
 जी तत्पुत्र श्रीलक्ष्मीयुक्त प्रतापसिंघ जी चतुर्थ सहधर्मचारणियोलीलंकार विभूषित श्रीमहताव कुवरवीवीदादय व्रतधारिका
 तत्पुत्र लखु श्रीरायधनपतसिंघ बहादुरने बडा परिश्रमसे संसोधन कराय हे और श्रीभगवान बीजजीने संसोधन करा ।
 संवत १८३३मिति भादो शुदी ।

चाबीमंगल

राय धनपतसिंहवाहादुर ।

ॐ नमोवर्द्धमानाय ॥ श्रीवर्द्धमानमानस्य व्याख्या काचिद्विधीयते । प्रश्नव्याकरणाद्रस्यवृद्धन्यायानुसारतः ॥१॥ अत्रा वयं शास्त्र
मिदंगभीरं प्रायोस्य कृटानिचपुस्तकानिस्तत्त्वं व्यवस्थाप्य ततो विद्वत्स्य व्याख्यानकल्पादितएवनेवर अथप्रश्नव्याकरणाख्यं दंगमाह
व्याख्यावते अथ कोस्यभिधानस्त्यार्थः उच्यते प्रश्नाः अंगुष्ठादिप्रश्नविद्यासाव्याक्रियंते अभिधीयंतेस्मिन्निति प्रश्नव्याकरणं क्वचित्प्रश्न
व्याकरणदशादितिदृश्यते तत्रप्रश्नानां विद्याविशेषाणां यानिव्याकरणाणि तेषां प्रतिपादनपरादशादथाध्ययनप्रतिबद्धाः अन्यपक्षतय
इतिप्रश्नव्याकरणदशाः अयंच व्युत्पत्त्यर्थोस्यपूर्वकालेभूदितानोत्वाश्रयंपंचकसंवरंपंचकव्याकृतिरेवेहोपलभ्यतेऽतिययानां पूर्वाचारैरेदं
युगीनां पुष्टालंबनप्रतिषेविपुरुषापेक्षयोत्तारितत्वादिति अस्यचश्रीमन्महावीरवर्द्धमानस्वामि संबंधीपंचमगणनायकः सुधर्मस्वामी

जंबूद्वीपमोअग्रहय संवरविणिच्छिद्यं प्रवयणसमिसंदं वोच्छामिनिच्छयत्यं सुभासित्यत्यं महेशीहिं

अथोवंवंप्रत्यक्षशास्त्र जीवरूपतद्भागनेविपेक्ष्यजलआवे तेआश्रयवर्कम जलआवतोरूंधीयेतेसंवरः आश्रयसंवरनोनिश्चयकद्वयेच्छे
द्वादंगांगीस्त्रतेहनो परमरससारभूत कश्चित्सू निश्चयनेअर्थरूडीपरंकेवलज्ञानेअवलोकीभाय्यौछेयर्थतीर्थकरे पांचप्रकारे प्ररू

एततो जंघ्यामिनं प्रतिप्रणयिनं चिकीर्षुः संवधाभिधेयप्रयोजनप्रतिपादनपरं जंबूद्वयामन्वणपदपूर्वां दूणमोद्वत्यादिगायामाह
जंबू द्रव्यादिपुस्तकांतरे पुनरेवमुपोद्घातग्रन्थ उपलभ्यते तेषां कालेणं तेषांसमएणं चपाणामं गायरी होत्या पुष्पभदेचेइए वणखंडे
यसोगवरपाययेपुढविस्मितापट्टए तत्तणं चंपाएणयरीए कोणीए णामं रायाहोत्या धारिणीदेवी तेषांकालेणं तेषांसमएणं समणस्स
भगवणो मज्झावीरस्स अंतेवासी अज्जमुहम्मो णामं येरेजाइ संपन्ने कुलसंपन्ने बलसंपन्ने रूवसंपन्ने विणयसंपन्ने नाणसंपन्ने दंसण
संपन्ने चरित्तसंपन्ने लज्जासंपन्ने लाघवसंपन्ने उयंसीतेयंसीवच्चं सीजसंसीजियकोहे जियमाणेजियमाए जियलोभे जियनिहेजियं
दिशजियपरीसहे जीवियासमरणभयविषयमुक्के तवय्यहाणे गुणय्यहाणे करणय्यहाणे चरणय्यहाणे निच्छयय्यहाणे अज्जवय्यहाणे
महवय्यहाणे लाघवय्यहाणे खंतिप्यहाणे गुत्तिप्यहाणे मंतप्यहाणे वंभय्यहाणे वयय्यहाणे नयय्यहाणे नियमय्यहाणे
सच्चय्यहाणे सोयय्यहाणे णायय्यहाणे दंसणय्यहाणे चरित्तय्यहाणे चोइसपुब्बीचउणाणोवगएणं चिंछयणगारसएहिंसहिंसपरिवुइ
पुब्बाणुपुब्बिंचरमाणे गामाणुगामं दूइजमाणेजेणव चंपाणयरीतेणेव उवागच्छइजावअहापडिरूवं उगगहं उगिण्हत्तासंजमेणं
तवसा अप्पाणं भावेमाणेविहरइ परिसानिगगधाधम्मोकिहिच्चो जामेवदिसिंपाउब्भयातामेवदिसिं पडिगयातेणंकालेणंतेणंसमएणं

अज्जसुहमयेरस्स अंतेवासो अज्जजंबूणामंअणुगारेकासवगोत्तणंसत्तुस्से हेजापसंखित्तविउलतेयलेसे अज्जसुहमस्सयेरस्स अट्टरसामंते
 उड्डं जाणुजावसंजमेणं तवसाअप्पाणं भावेमाणे विहरइ तएणंसे अज्जजंबूजायसड्डे ३ उप्पन्नसड्डे ३ संजायसड्डे ४ समुप्प
 णसड्डे ३ उट्ठाएउट्टेइर जेणेव अज्जसुहमो येरेतेणेव उवागच्छइर अज्जसुहमं येरंतिक्खुत्तो आयाहिणं पयाहिणं करेइर यंदइ
 णमंसदूर नञ्जासन्ने णाइदूरे विणएणं पंजलिउडे पज्जुवासमाणे एवंवयासी जइणंभंते समणेणं भगवथा महावीरेणं जाव संपत्तेणं
 णवमस्स अंगस्स अणुत्तरोववाइयदसाणं अयमट्टेपणत्ते दसमस्सणंभंते अंगस्सपण्हावागरणाणं समणेणं जावसंपत्तेणं केअट्टेपणत्ते
 जंबूदसमस्स अंगस्ससमणेणं जावसंपत्तेणं दोसुयखंधापणत्ता अण्हवदारायसंवरदारायपदमस्सणं भंतेसुयखंधस्स समणेणं जावसंप
 त्तेणं कइअक्कयणापणत्ता जंबूपदमस्सणं सुयक्खंधस्स समणेणं जावसंपत्तेणं पंचअक्कयणापणत्तादोच्चस्सणंभंते एवंचेवएएसिणंभंते
 अण्हयसंवराणं समणेणं जावसंपत्तेणं केअट्टेपणत्ते तएणं अज्जसुहमे येरे जंबूणामेणं अणगारेणं एवंवुत्तेसमाणे जंबूअणगारंएवं
 वयासीजंबूणमो इत्यादि अयंचत्तेणं कालेणमित्थादि कोयन्थः पठ्ठांगप्रथमञ्जातावदवसेयः याचेहद्विअुतस्संधतोक्तास्यमानरूढाएक
 अुतस्संधतायाएव रूढत्वादितिगाथाव्याख्यात्वेवं जंबुत्ति हे जंबूनामन् इणमोत्ति इदं वक्ष्यमाणतथा प्रत्यक्षासन्नं शास्त्रं अण्हय

संश्रयविनिष्पद्यंति याभिविधिनान्त्रोतिश्रवतिकम्पं येभ्यसोच्चाश्रवाः प्राणातिपातादयः पंच तथा संव्रियतेतिरुच्यंते च्यात्म
 तद्वागेरुद्धजलं प्रविशेदेभिरिति संवराः प्राणातिपातविरमणादयः आश्रवाश्चसंवराश्च विनिश्चीयंते निर्णीयंते तत्स्वरूपाभिधानतो
 यस्मिंसादात्तुय संश्रयविनिश्चयं तथाप्रवचनं द्वादशांगं जिनयासनं तस्य खजूरादिसुंदरफलस्य निष्यन्दद्वपरमरसस्रुतिरिय निय्य
 न्दोतलां प्रवचनफलनिष्यन्दताचास्यप्रवचनसारत्वात् तत्सारत्वंच चरणरूपत्वात् चरणरूपत्वाश्रवसंवराणां परिहारासेवालक्षणातु
 ष्ठानप्रतिपादकत्वात् चरणस्यचप्रवचनसारतासामाद्वयमाद्वयसुयणाणं जावविंदुसाराद्योतत्वाविसारोचरणंसारोचरणस्खनिष्वाणमि
 तिप्रवचनप्रामाण्यादितिवक्ष्ये भणित्वाभिनिश्चयायनिर्णयायेदंनिश्चयोवार्थप्रयोजनमस्येतिनिश्चयार्थं वक्ष्ये द्रुत्येतस्याः क्रियायाः
 विगोपणं अययानिर्गतकर्मचयोनित्ययोमोक्षसादर्थमित्येवंशास्त्रविशेषणमिदं सुष्टुकेवलालोकविलोकनपूर्वं तयायथावस्थितत्वेन भाषितो
 भणितोच्चर्योयंस्वतत्तथाकैः सुभाषितार्थमित्याहमहांतत्तत्तेसर्वं ब्रह्मतीर्थप्रवर्त्तनाद्यतिसयवान्वाच्यपयश्चमुनयोमहर्षयस्तेतीर्थकरैरित्यर्थः
 अत्रचजंरुद्रुत्यनेनजंवनूग्नः सुधर्मस्वामिशिष्यत्वात्सुधर्मस्वामिनाप्रणीतमिदंसकतद्रुत्यभिहितंमहर्षिभिरित्यनेन चार्थतत्तीर्थकरैरिति
 द्रुहचतुधर्मस्वामिनंप्रतिश्रीमन्वाहावीरेणार्थतोऽस्याविधानेपियुग्नहर्षिभिरितिब्रह्मचननिर्द्देशेनतीर्थकरान्तराभिहितत्वमस्य प्रतिपा

दितंतत्पर्यतीर्थकाराणां तुल्यमतवप्रतिपादनार्थं विषयमतत्वे चिन्तेयामसर्वज्ञत्वप्रसंगादिति द्रष्टव्यमहर्षिग्रहणेन तदन्ये धामपि संभवेयतीर्थ
 करेदिति व्याख्यातंततग्रन्थभासद्वयचरहासुत्तंगुंतिगणचरानि उगमिति वचनानुसारान्विरूपचरितमहच्छब्दप्रयोगस्य च तेष्वेव युज्यमान
 त्वादिति एतेन चास्य शास्त्रस्योपक्रमाख्यानुयोगद्वारसंविधिनः प्रमाण्याभिधानभेदस्यागमाभिधानप्रतिभेदस्याभेदभूतातीर्थकारापेक्षया र्वत
 आत्मागमतागणधरापेक्षया नंतरागमतातच्छिष्यापेक्षया परंपरागमता चोक्ताजंबू इत्यनेन न तु सूत्रतः सुधर्मस्वास्थ्यपेक्षया आत्मागमता
 जंबूस्वान्यपेक्षया नंतरागमतातच्छिष्यापेक्षया च परंपरागमतेति च यवा अनुगमाख्यतृतीया नुयोगद्वारस्य प्रभेदभूतो य उपोद्घातनिर्युक्त्यनु
 गमस्तत्संविधिनः पुरुषपद्वारस्य प्रभेदभूतार्थतत्तीर्थकारलक्षणभावपुरुषप्रणीतता सूत्रतो गणधरलक्षणभावपुरुषप्रणीतता चास्योक्तातया च
 गुरुपर्वक्रमलक्षणाः सम्बन्धोऽप्यस्य दर्शितः एतत्तु पदर्थने चास्मिन् शास्त्रे चाप्तप्रणीततया विसंवादित्वेन ग्राह्यमेतदिति बुद्धिः प्रेक्षावतामाविर्भा
 वितातया चास्त्वसंस्वरविनिश्चयमित्यनेनास्याभिधेयमुक्तमेतदभिधाने चोपक्रमद्वारांतर्गतमर्थो धिकारद्वारंतद्विशेषभूतं स्वसमयवक्तव्यता
 द्वारेकदेशरूपमुपदर्शितमिति प्रवचनस्य निष्पत्तिरदमनेन तु प्रवचनस्य प्रधानायव रूपत्वमस्योक्तं प्रवचनस्य च चायोपश्रमिकभावरूपत्वेनोप
 क्रमाख्यानुयोगद्वारस्य नामाख्यप्रतिभेदस्य पक्षमाख्ये प्रतिहारस्यावतारस्य दर्शितः पक्षामद्वारेभ्यो ह्यौदयिकादयपड्भावाप्रकृत्यंत

इति निश्चयार्थं मनेन त्वस्य ग्राह्यस्य निश्चयलक्षणमनंतरं प्रयोजनमुक्तं तद्गुणेन निहितदर्थि नः प्रेक्षावन्तो त्वप्रवर्त्तिता भयन्त्विति न हि निःप्रयो-
जनं प्रेक्षावन्तः कर्त्तुं श्योतुं वा प्रवर्त्तन्ते प्रेक्षावत्ता ह्यनिप्रसंगात् एवं चानुगमाख्यलतीयानुयोगद्वारस्थोपीह तन्निर्द्युक्त्यभिधानप्रतिद्वारस्य
प्रतिभेदभूतं कारणद्वारमभिहितं यतस्तदेवं चिन्त्यते केन कारणेनेदमध्ययनमुक्तामिति इहापि च तस्यैव निश्चयरूपस्य ग्राह्यप्रतिपादनकार-
णस्य चिन्तितत्वात् न त्वाश्रयसंघर्षनिश्चयमित्युक्ते निश्चयार्थमित्युच्यमानमतिरिच्यमानमिवाभाति यत्तस्मात्सर्वसंघर्षा विनिर्द्योयते न तद्विनि-
श्चयार्थं भवत्येवेति सत्यं किन्तु ग्राह्यसंघर्षविनिश्चयमित्यनेनाभिधेयविशेषाभिधायकत्वलक्षणं तत्स्वरूपमात्रमेव विवर्चितं निश्चयार्थमनेन तु
तत्फलभूतं प्रयोजनमिति न पुनरुक्तं तत्प्रयोजनं च प्रदिपादयतो पायोपेयभावलक्षणोपि सम्बधोदर्थितो भवति यत इदं ग्राह्यमुपायो निश्च-
यग्राह्योपेयमित्येवं रूप एवासाधिति यद्यपि चानुयोगद्वारग्राह्यध्ययनस्यैवावश्यकता दावुपदर्श्यते तथापीडांगानुगतस्कन्धयोरध्ययनसमुदा-
यरूपत्वात् कथंचिदुपक्रमादिद्वाराणां युज्यमानत्वाद्यासम्भवं ग्राह्यवर्धयैर्दर्थितानि अत एवाचारांगटीककृतानां मुद्दिश्यतान्युपदर्शितानि
अनन्तरमाश्रयसंघर्षा इहाभिधेयत्वेनोक्तास्तत्र च यथोद्देशनिर्देश इति न्यायादाश्चास्वात्मरिणामतो नाम तच्च प्रतिपादयन्नाहं पंचविधो
ग्राह्यपंचविधः पंच प्रकारः प्रसूतः प्ररूपितो जिनैरागादिजेतृभिः इह प्रवचने लोके वा आश्रयः अनादिकः प्रवाहापेक्षया दिरहितः

उपलक्षणत्वात् नानाजीवापेक्षया अपर्यवसितइत्यपि द्रव्यं सादित्वेसपर्यवसितत्वेचाश्रवस्यकर्मबंधाभावेन सिद्धानामिव सर्वसंसारि-
णांबंधाद्यभावप्रसङ्गः अथवा ऋणमधमरणेन देयं द्रव्यं तदतीतोतिदुरंतत्वेनातिक्रान्तः ऋणातीतः अणुवापापकर्म आदिः कारणं
यस्य सञ्चयादिकः नहि पापकर्मवियुक्तो आश्रवे प्रवर्तते सिद्धानामपितत्प्रवृत्तिं प्रसङ्गादिति तमेव नाम तच्चाह हिंसा प्राणवधः भोसन्ति
हृत्पावादः अदन्तमदन्तद्रव्यग्रहणं अब्रह्मं नैथुनं परिग्रहस्य स्वीकारो ब्रह्मपरिग्रहचकारः समुच्चये एव शब्दो वधारणे एवं चास्य संबन्धः
अब्रह्मपरिग्रहमेव चेति अवधारणार्थं चैवं हिंसादिभेदत एव पंचविधः प्रकारान्तरं तु द्विचत्वारिंशद्विधो यदाह इन्द्रियं कसायं
अव्ययं किरिया २५ पणञ्चउरपंचपणवीसा जोगातिन्नेयभवे वायाल आसवो होइति एवं चानयागाययास्य दशाध्ययनात्मकस्याङ्गस्य
पञ्चानामाश्रवाणामभिधायकान्याद्यानि पञ्चाध्ययनानि सूचितानि तत्र प्रथमाध्ययनविनिश्चयप्रथमास्त्रवक्तव्यतागुगतामिसां द्वारागाया

॥१॥ पंचविहोपन्नतो जिणे हिंद्रहश्चोअणदीवो हिंसोसमदन्तं अवं भप्रिग्गहं चैव ॥२॥ जारि

योतीर्थं कैरेण प्रवचनेन विषे आश्रव आदिरहित प्राणवधश्च पावाद अदन्तमेयुन धनधान्यादि प्राणवधो हवो होये प्राणवधनाजेनांम

माह आरिस्योगाजया ह्यकोयत्स्वरूपकः यानिनामानियस्येतियन्वाभायदभिधानमित्यर्थः यथा च कृतो नियन्त्रित प्राणिनिर्मा-
 तीति याह्यं यद्रूपं फलं कार्यं दुर्गतिगमनादिकं ददाति करोति येषिचकुर्वन्ति पापाः प्राणिनः प्राणाः प्राणिनसोपां नो-
 यिनागः प्राणपथंति तत्प्रदार्थपथकं निसामेहन्ति निशामयतश्रुतममकथयतइति शेषः तल तत्वभेदपर्यायव्याप्त्येति न्यायनाञ्चित-
 याह्यकइत्यनेन प्राणवधस्य तत्त्वं नियतया प्रतिज्ञातं यन्नामेत्यनेनतु पर्यायव्याख्यानंशेषद्वारात्वेणतुभेदव्याख्या करणप्रकारो
 देनफलमेदेन घतस्यैवप्राणवधस्य भिद्यमानत्वात् अथवा याह्यो यन्नामाचेत्यनेन स्वरूपतः प्राणिवधश्चिन्तितस्तत्पर्यायाणांनि-
 ययार्थतयातत्स्वरूपस्यैवाभिधायकत्वात् यथाचकृतोयेच कुर्वतीत्यनेनतु कारणतोसौचिन्तितः कारणप्रकाराणां कर्तृणांचितत्कारण-
 त्यात् याह्यंफलंददतीत्यनेनतु कार्यत्वासौ चिन्तित एवंचकालवचवर्त्तिता तस्य निरूपिता भवतीति अथवा अतुयोगद्वारायययभूतो

सञ्चोर्जनामाजहयकञ्चोनारिसंफलंदिति जेवियकारिंतिपावा प्राणवहंतंनिसामेह ॥३॥ प्राणवहो

जेहनें रकारणे जैचवो दुर्गतिगमनादिफलद्वैजेप्राणीहिंसाकरै पापिष्ठप्राणनोहणवोते संभलजं हिंसानानामप्रत्यक्ष सदायित

पोह्यतनिर्युक्तनुगमस्य प्रतिद्वाराणां किंकर्षविरहित्यादीनां सध्यात्कानिचिदनया गाययातानि दर्शितानि तथाचि यादृशकद्रत्यनेन प्राणवध स्वरूपोपदर्शकं किमित्येतत्तद्वारसुक्तं यन्नामेत्यनेन तु निरुक्तिद्वारं एकार्थसत्युत्पत्तिकं यद्वाभिधानरूपत्वात्तस्य संमदिष्टि अमोहो इत्यादिना गायायुगेन सामायिकनिर्युक्तावपि सामायिकनिरुक्तिप्रतिपादनात् यथा च एतद्रत्यनेन कथमिति द्वारमभिधितं येषिचकुर्वन्त्यनेन कस्येति द्वारसुक्तं फलद्वारं त्वतिरिक्तमिहेति तत्र यथोद्देश निर्देश इतिन्यायाद्यादृश इतिद्वाराभिधानाया हपाणवद्योदृत्यादि प्राणिवधो हिंसानामेत्यलंकृतौ वाक्यस्य एषोधिस्तत्त्वेनप्रत्यक्षोनिर्णयं सदान कदाचनपि पापचण्डादिकंवक्ष्यमाणं स्वरूपं परित्यज्य वृत्तं त इतिभावनीयंजिनैराहोर्भणितउक्तः किंविधद्रृत्याहपापप्रकृतीनां वन्त्वेतुत्वेन पापःकोपोल्लट'पुष्पकार्यत्वाच्चण्डः रौद्राभिधानरसविशेषप्रवर्त्ति तत्त्वाद्रौद्रः क्षुद्राद्रौहका अधमा वातत्प्रवर्त्ति तत्त्वात् क्षुद्राः सप्तसाध्यवितर्क्य प्रवर्त्तितइति

नामएसणिच्चंजिणेहिंभलिणो मावोचंडोरुहोसाहसिओअणारिओ निग्विणोणिस्संसो म

रागतेणैभाष्यौपापप्रकृतिनावंधनोकारणचंडरौद्रक्षुद्र. अणविमास्यौप्रवत्यौल्लेच्छादिनाप्रवर्त्तव्याधीअनार्य पापनीनिंदारहितसुगर

साहसिकः पुरुषः तत्प्रवर्तितत्वात्साहसिकः चाराद्याताः प्रापकर्मभ्य इत्याद्याः सन्निषेधादनार्याः स्नेच्छादयः तत्प्रवर्तितत्वादनार्यः न विद्यते घृणाप्रापजगुष्मालक्षणा यत्र सनिर्दृष्टः दृश्यं सानिष्कृतासाद्यापारत्वात् दृश्यं सः निःकांतो वायं सासाधायादिति निगंसामहृदयं यस्मादसौमहाभयः प्राणिनं प्राणिनं प्रति भयं यस्मात्प्रतिभयः भयान्यैहलौकिकादीन्यतिकान्तोतिभयः अतएवोक्तं मरणभयं च भयाणं तृतीयो हण उत्तिभापयति भयवन्तं करोतीति भाषनकः त्रासः आकस्मिकं भयं अकमोत्सन्नयरीरकंपमनः जीभादिलिङ्गं तत्कारकत्वाभ्यागनकः अणज्जोत्तिनन्यायोपेतइत्यन्यायः उद्देगजनकः चित्तविक्षवकारी उद्देगकरइत्यर्थः चकारः समुच्चयेणिरययकजोत्तिनिगं तापेद्यापरमाणविषयापरलोकादिविषयावायस्मिन्नसौनिरपेक्षः निरयकांक्षोवा निगतो धर्माश्चुतचारितलक्षणादिति निदुर्मर्गः निगंत

हृभश्चोपद्रुभश्चोत्तिभश्चो वीहणश्चोतासणश्चो अणज्जोत्तुव्वेवणउयणिरयययकजो निदुम्मोणिप्पि

हितवणापापभण्णीमहाभयप्रांणीरप्रते भयजपैजेतलाभयइहलोकमाहेच्छेतेथीअतिकांतजीवने यो हाडणहारआकस्मिकभययरीरकं पमान जीवघातनो किहाईन्यायनथी चित्तनो विकल्पपणो नथी जेहने विखे प्राणी तथा परलोकादिकानीचपेद्याये अतचारितवधर्मयकी

पिपासायाः यथं प्रतिस्त्रेष्टरूपाया इति निःपिपासः निर्गताकरुणादयायस्मादसौ निःकरुणः निरयोनरकः स एव यासो निरववा-
 सत्त्वगमनंतदेवनिधनं पर्यवसानं यस्य स निरयवासगमननिधनः तत्फलद्वैत्यर्थः सोऽहोऽम्बुदतामसमभयमतिभीतिसायोः प्ररूपकः प्र-
 त्तं कोयः समोऽहमहाभयप्रकर्षकः क्वचिन्नोऽहमहाभयप्रवर्धक इति पाठः मरणवेमणसोत्तिमरणेन हेतुनावमनस्य दैन्यदेहिनां यस्यात्म-
 णैव मनस्यः प्रथममादांष्टपावादादिद्वारपेक्षया च धर्मद्वारमाश्रयद्वारमित्यर्थः तदेवमित्यताविशेषेण समुदायेन यादृशः प्राणिवध इति द्वा-
 मभिहितं मधुना यन्त्रामेति द्वारमभिधातुमाह तस्मै त्यादितस्योक्तस्वरूपप्राणवधस्य चकारः पुनरर्थः नामान्यभिधानानीमानिवक्ष्यमा-

वासोऽणिक्कलुणो निरयवासगमणनिधणो ओहमहमयपयदृओ मरणवेमणसोपदमं अहमसदारं
 तस्मयदृमाणिनामाणिगोणाणि ऊंतितीसंतं जहाप्राणवह १ उस्मूलणासरीराओर अवीसंभोहिं

रहितजैविणसयावाच्छैतेऽप्रतेऽपिपासास्त्रेष्टरूपजिह्वानयी दयारहितप्राणीनां वधनो करुणहारनरकने' वासपामवानोच्छेदोच्छेदमू-
 णोमोटाभयनोकारण प्रवर्तयि मरणप्राणत्यागरूपे करीवैमनदीनपणुं जीवने' छे पक्षिणुं अधर्मद्वारते प्राणवधनाद्यागलकहीत्यनार-

माशुषिकः पुरुषः तत्प्रवर्तितत्वात्माहसिकः आराद्याताः पापकर्मस्य इत्यर्थो सन्निपेधादनार्थो न्नेच्छादयः तत्प्रवर्तितत्वादनार्थः न विद्यते घृणापापजगुसालक्षणा यत्नसनिर्दृणः दृशंसानिन्यूकासद्यापारत्वात्तदृशंसः निःक्रांतो वायंसालाघायादिति निगंसामहद्वयं यस्मादसौमहाभयः प्राणिनं प्राणिनं प्रति भयं यस्मात्प्रतिभयः भयान्यैवलौकिकादीन्यतिक्रान्तोतिभयः अतएवोक्तं मरणभयं धमया यंतिबीषणउत्तिभाषयति भयवन्तं करोतीति भाषनकः त्रासः आकस्मिकं भयं अक्रमोत्पन्नशरीरकंपसनः क्षोभादिलिङ्गं तत्कारकत्वाभ्रागनकः अणुज्जोत्तिनन्यायोपेतइत्यन्यायः उद्वेगजनकः चित्तविक्षवकारौल्लेखगकरइत्यर्थः चकारः समुच्चयेणिरवयवकजोत्तिनिर्गतपेद्यापरप्राणविषयापरलोकादिविषयावायस्मिन्वसौनिरपेक्षः निरयकांक्षोयानिर्गतोधर्माश्रुतचारित्तलक्षणादिति निवृत्तः निर्गत

हृभओपद्रभओअतिभओ वीहणओतासणओ अणज्जोउव्वेवणउयणिरयवयकजो निइस्सोणिप्पि

शितवणापापभणीमहामयप्राणीरप्रतं भयऊपज्जेतलाभयइहलोकमाहेछेतेथीअतिक्रान्तवीवने वीहाडणहारआकस्मिकभयशरीरकं पमान जीवयातनोकिहाईन्यायनथी चित्तनोविकल्पणो नथीजेहनेविखे प्राणीतथापरलोकादिकनीअपेक्षाये अतचारित्तधर्मयकी

णाचप्रतीतेचकारः समुच्चयार्थएववहृणत्तिहृननं८ उहृवणत्तिउपद्रवणमपद्रवणं९ तिवायणायत्तिवयाणांमनोवाक्कायानामथवाति
 भ्योदेहायुक्ते द्वियलक्षणेभ्यः प्राणेभ्यः पातनाजीवस्यम्भंशनाक्षिपातनाउक्तं चकायवद्भ्रमणोतिन्निउच्यववादेकाउद्दिद्यप्राणाइत्यादि
 अथवा अतिययतीपात । नाप्राणेश्चो जीवस्येत्यतिपातनातीतपिधा नादिशब्देष्विवाकारलोपात् चकारोत्तापिसमुच्चयइति ॥१०॥
 आरंभसमारंभोत्तिआरंभःजीवास्तेषां समारंभउपमर्दःअथवाआरंभः क्षयादिव्यापारसोनसमारंभो जीवोप
 मर्दःअथवाआरंभोजीवानामुपद्रवणं तेन सहसमारंभः परितापनमित्यारंभसमारंभः प्राणवधस्य पर्यायइतिअथवेकारंभसमारंभय
 द्दयोरैकतरएवगणनीयो बहुसमरूपत्वादिति११ आउच्यं कंमस्सु बहुभेयनिद्रवणगालणायसंवदृगसंखेयोत्ति आयुःकर्मणउपद्रवइति

समारंभो११ आउच्यं कंमस्सु बहुभेयनिद्रवणगालणायसंवदृगसंखेओ१२ मस्तु१३ अत्रसंजमो१४ काङ्ग

कारसणादिव्यापारजीवनोत्पमर्दन११ आउख्वाकर्मनोनीटाड्वो आउखानोभेदपमाड्वो आउखानोगातववो एकाठानीकारिवोसंखे
 पनोकरयो १२ खत्यु १३ संयमनोअभाव १४ सैन्यअथवापापाथेकरीमर्दववो १५ प्राणयकीजीवनो अंतकरयो १६ अनेरोभव परभ

तथाप्रत्यक्षासयानि गौणा निगुणनिष्पन्नानि भवन्ति त्विंशद्वयाप्राणानां प्राणिनां वधो घातः प्राणवधः । उन्मूलणासरीरा उत्तिष्ठत्यस्यो
 न्मूलनेनोन्मूलनानि, कासनं जीवस्य शरीराद्देहादिति । २। अवीसंभोत्तिष्ठति विश्वासः प्राणवधप्रवृत्तौ हिंजीवानामविभ्रंभणीयो भवतीति
 प्राणवधस्याविभ्रंभकारणत्वादित्यत्र भवत्यपदेय इति हिंसविहिंसन्ति हिंसन्ति इति हिंस्याजीवास्तेषां विहिंसाविधातो हिंस्यविहिंसा अजीव
 विधाते किल कथं चित्प्राणवधो न भवतीति हिंस्यानामिति विशेषणं विहिंसाया उक्तमयवा हिंसाविहिंसा चेद्ग्राह्यादयो रपादानेपि बहु
 समत्वादिति अथवा हिंसनशीलो हिंस्रः प्रमत्तः जोहोद्ब्रह्ममत्तो अहिंस उ हिंस उद्भूयरोत्तिवचनात् तत्कालं काविशेषवती हिंसा हिंस्रवि
 हिंसा ४ तच्चाप्यकिञ्च चिन्तितया तेनैव प्रकारेण हिंस्याविषयमेवेत्यर्थः अकृत्यं चाकरणीयं च शब्द एकार्थि कसमुच्चयार्थः ५ घातनामार

सविहिंसा ४ तद्वा अकिञ्च ५ वायणाय ६ मारणाय ७ वहणात् उदवणात् तिवायणाय १० आरंभ

गोणेकरी नोपनाद्योयतीस यथाक्रमे प्राणवधः । शरीरार्थकी उन्मूलनात्तत्तनीपरं प्राणघातनोकरणद्वारं जीवनेऽविश्वासनोकारण
 याद् ३ जीवनोविधातः ४ तेषां प्रकारे अकरणीय ५ घातवोद्भूमावि ७ जीवनोवधवोद्भूमावि ८ मनवचनकायथो पाडिबो

णाचप्रतीतेचकारः समुच्चयार्थएववहणत्तिहननं८ उहवणत्तिउपद्रवणमपद्रवणंवा८ तिवायणायत्तिवयाणांमनोवाकायानामयवान्ति
 भ्योदिहायुक्ते द्वियलक्षणेभ्यः प्राणेभ्यः पातनाजीवस्थश्चं शनान्विपातनाउक्तं चकायवद्रमणोतिन्निउअचवादेहाउड् दियप्पाणाइत्यादि
 अथवा अतिशयवतीपात । नाप्राणेभ्यो जीवस्थेतिपातनातीतपिघा नादिशब्देष्विवाकारलोपात् चकारोत्रापिसमुच्चयइति ॥१०॥
 आरंभसमारंभोत्तिआरथ्यंतेविनाशं तइतिआरंभःजीवास्तेषां समारंभउपमर्दःअथवाआरंभः कृष्यादिव्यापारस्तेनसनारंभो जीवोप
 मर्दःअथवाआरंभोजीवानामुपद्रवणं तेन सहसमारंभः परितापनमित्यारंभसमारंभः प्राणवधस्य पर्यायइतिअथवेचारंभसमारंभस्य
 ब्दयीरेकतरएवगणनीयो वल्लसमरूपत्वादिति॥ आउयकंमसू वह्वोमेयनिदृवणगालणायसंवदृगसंखेयोनिति आयुःकर्मणउपद्रवइति

समारंभो११ आउयक्लमसूवह्वोमेयणिदृवणगालणायसंवदृगसंखेओ१२ मसू१३असंजमो१४ वाङ्ग

करसणादिव्यापारजीवनोउपमर्दन११ आउखाकर्मनोनीठाङ्गो आउखानोभेदपमाडवो आउखानोगालववो एकठानोकरिवोसंखे
 पनोकरवो १२ खत्यु १३ संयमनोचभाव १४ सैन्यअथवापापायोकरीमर्दववो १५ प्राणयकीजीवनो अंतकारवो१६ अनेरोभव घरभ

वा तस्यैव भेदइति वा तन्विष्ठापनमिति वातद्वालेनेतिवाच सदुच्ये तत्त्वं वक्तव्यं इति वा इह स्वार्थे कः तत्संक्षेपइति वाप्राणवधस्य नाम एतेर्पापचपद्रवादीनामेकतरस्यैवगणनेनान्ना विंशत्युपराणीया आशुच्छेदलक्षणार्थापिज्ञयासर्वपापेतेषामेकत्वादिति १२ अथ्यु ११ असंयमः १४ एतौ प्रतीतौ तथा कटकेनसैन्येन किलिंजेनवा काकम्यमर्दनं कटकमर्दनं ततो हि प्राणवधो भवतीत्युपचारात्प्राणवधः कटकमर्दनशब्देनव्यपदिश्यतइति १५। वोरमरणंतिव्युपरमणं प्राणेभ्योजीवस्य व्युपरतिः अयंच व्युपरमणशब्देनान्तर्भूतकारि तार्थः प्राणवधपर्यायो भवतीतिभावनीयं १६ परमवसंकमकारकइति प्राणवियोजितस्य व्युपरमवसंकातिसङ्गावात् १७ दुर्गतौनरकादिक्वायां कर्तारं प्रपातयतीतिदुर्गतिप्रपातः दुर्गतीवाप्रपातोयस्मात्तथा १८ पावकोवोयत्तिपापमपुण्यप्रकृतिरूपं कोपयतिप्रमंचयति पुत्रातिवः स पापकोपइतिअथवापापंचासौकोपकार्यत्वात्कोपचेति पापकोपः वससुच्ये १८ पावलोभोत्तिपापमपुण्यं लुस्यति प्राणिनि

महृणं १५ वोरमणं १६ परमवसंकामकार १७ दुर्गतिप्रवा १८ पावकोवोय १९ पावलोभोय २०

विंजाद १७ दुर्गतिपड्वूच्छेज्यो १८ पापप्रकृतिनोविस्तारक १९ पापप्राणीयाने विषैलोभे २० शरीरनोच्छेदवो २१ जीवितत्रयनाभंतनो

स्निह्यति संक्षिप्यतीति यावत्ततः सपापलोभः अथवा पापं चासौ लोभश्च तत्कार्यत्वात्पापलोभः २० छविच्छेदोऽस्ति छविच्छेदः शरीरच्छेदनं तस्य च दुःखोत्पादरूपत्वात् प्रस्तुतपर्यायविनाशकारणत्वेन चोपचारात्प्राणवधत्वमाह च तपज्जायविणासो दुःखमुत्पातोऽयं संक्षिप्तलोभो यस्य स ह्योजिष्णभणिश्चोवज्जो यवोपयत्तेऽस्ति २१ जीवितान्तकरणः २२ भयंकरश्च प्रतीत एव २३ ऋणं पापं करोतीति च्छणकरः २४ वज्जो न्ति वज्जमिव वज्जगुरुत्वात्तत्कारिप्राणिनामतिगुरुत्वेनाधोगतिगमनात् वज्ज्यते वा विवेकिभिरिति वज्ज्यः सावज्जोऽस्ति पाठान्तरे सावद्यसं पापद्वत्यर्थः २५ परितावण अणुश्चोऽस्ति परितापनापूर्वकं आस्रवः परितापनाश्रवः आश्रयो हि स्वप्नवादादिरपि भवति न चासौ प्राणवध इति प्राणवधसंग्रहार्थमाश्रवस्य परितापनेति विशेषणमिति अथवा प्राणवधशब्दं नामवंतं संस्थाप्य शरीरो नृच्छलनादीनि संकल्पं नीयानि ततः परितापनेति पंचविंशतितमं नाम । आश्रव इति तु पङ्क्तिविंशतितममिति । २६ विनाश इति प्राणानामिति गम्यते २७

छविच्छेदो २१ जीवियंतकरणो २२ भयंकरो २३ अणकरो २४ वज्जो २५ परितावण अणुश्चो २६

करणकार २२ भयनोकरणहार २३ ऋणोकरणहार २४ वज्जनीपरे भारी २५ परितापणारूपश्चाश्रव २६ प्राणीनो विनाश २७ जीव

पिञ्जवणत्ति निराधिक्ये न गति । प्राणिनः प्राणास्तेषां निर्यातां निर्गच्छतां । प्रयोजकत्वं निर्यापना २८ लुंपणत्तिलोपनाच्छेदेन प्राणामिति २९ गुणानां विराधनेत्यपिचेति हिंस्य प्राणिगणगुणानां हिंसकजीवचारित्रगुणानां वाविराधनाखंडना इत्यर्थः इतिय प्पदमप्रदर्येते अपिचेति समुच्चयइति ३० तस्मैत्यादि प्राणिवधनाम्ना निगमनवाक्यं एवमार्द्रयति चादियद्देत प्रकारार्यो यदाव सामीप्ये च व्यवस्थायां प्राकारेववे तथा चतुष्पर्थेषु मेधावी आदियब्दं तु लक्षयेदिति तेनैवमादीन्येवं प्रकाराण्युक्तस्वरूपाणीत्यर्थः नामान्येवनामधेयानि भवन्ति । त्रिंशत्प्राणिवधस्य कलपस्य पापस्य कटुकफलार्दयकान्यसुंदरकार्योपदर्यकानि यथायथत्वात्तेषामिति तद्विद्यता यन्नामेत्युक्त मयगाथोक्त द्वारनिर्देशकमागतं यथाच कृतमित्येतदुपदर्ययति तत्रच प्राणिवधकारण प्रकारेण प्राणिबधकटूणामसंयतत्वादयो धर्माजलचरादयो यथास्तथाविधानिमांसादीनि प्रयोजनान्यवतरत्येतन्निषेधत्वात्प्राणयधप्रकारस्येतितानि

विणामो २७ निज्जवणो २८ लुंपण २९ गुणाणं विराहणेत्ति ३० वियतस्स एवमाद्दणीणामधेज्जाण्डं

यीप्राणनोकाढवो २८ प्राणनोच्छेदवो २९ प्राणीयाणां गुणनीविराधना अथवाचारित्रादिगुणनीविराधनाच समुच्चयार्थे ३० तेना

क्रमेण दर्शयतुमाह तंचेत्यादि यस्य स्वरूपं नामानि चानंतरमुक्तानि तं प्राणवधमित्युत्तरेण पदेन संबंधः चकारो वियेषणार्थः वियेषणंचकर्तृकारकं पुनःशब्दो भाषामात्रे कुर्वन्ति विदधतिकेचिदितिकेचिदे । वजीवानपुनः सर्व्वेकीदृशादृत्याह प्रापाः प्रातर्किनः तएवविभिज्यन्ते । असंयताअसंजमवंतद्यविरतावियेषवतो नयेतवोनुष्टानेरताः अग्निरुदय परिणामदुष्प्रश्नोतीति अग्निभृतोनुपपद्यमपरः परिणामो येषां ते तथा । दुःप्रयोगादुष्टमनोवाक्य व्यापारायेयां संति ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः प्राणवधं प्राणातिपातं किंभूतं बहुविधंभयंकारं । पाठांतरेण भयंकारं तथा बहुविधावधवः प्रकारायस्य स तथा सप्रभेदं भेदयुक्तमित्यर्थः किं भूतास्तेपर दुःखोत्पादनप्रयत्नाः तथा इमेहिंति एतेषु प्रत्यक्षेषु त्वसस्यावरेषु जीवेषु प्रतिनिविष्टास्तदरक्षणतत्त्वेषु वस्तुतो द्वेयवंतः किंते

तितीसं२ प्राणवहस्सकलुसस्स कडुयफलदेसगाइं तंचपुणकारं३ तिकेइपावा असंजयाअविरयाअणि

इत्यादिनामहोद्वीसर हिक्वे'जिणेंकारणेहिंसाकरैतेकच्छेत्प्राणवधेनोपापकरीडोहलभो'कडुवादुर्गतिगमनादिदुःखसहिद्वारूपएववा फलनोदेखाडणहारतेप्राणवधना आमंतणकरेकेईनीवपातिकी, संयमरहितपञ्चखाणादिरहितअनुपप्रांत एववोपरिणामनोमुभा

निकयं प्राप्तिवधं कुर्वतीत्यर्थः । तद्यथेति वा पाठीयेत्यादिपाठानामस्य विशेषास्त्रिभिर्गिलाश्च महामत्स्या महामत्स्यतमाः
 घनेकपा विविधमत्स्याः सूक्ष्ममत्स्यखलमत्स्ययुगमत्स्यादयः विविधजातयो नानाजातीया मंडूकाद्विविधाः कच्छपा मांसकच्छपा
 यस्त्रिकच्छपभेदात् नका मत्स्यविशेषा एवमकरदुर्विहृति मकरा जलचरविशेषाः सुं डामकरमत्स्यभेदेन द्विभेदाः ग्राहाजलजंतु
 विशेषा एवदिलिवेष्टकः मनुकसीमाकारपुलकास्तु ग्राहभेदाएव सुं सुमाराजलचरविशेषास्त एषां द्वंद्वः ततश्च ते वज्रप्रकाराश्चेति
 क्षर्मधारयोक्तान् प्रतीति वक्ष्यमाणेनयोगः इह च द्वितीया वज्रवचनेष्येकाराभावग्व्कांदसत्वात् जलयरविहाणाकएयएवमादिति

जुयपरिणामदुष्पञ्चोगीपाणवहंभयंकरं वज्रविहवः प्यगारं परदुक्त्वुप्रायणप्रसत्ताद्भेहिंतसथाव
 रोहिंजीवेहिं प्रडिणिविहकिंतेपाठीयतिमिति मंगलअण्गभसविहजाद्भुंङ्कादूविहकच्छभ

वजेहनो मनवचनकायानादुष्टप्रयोगजेहना प्राणवधकरे भयनोकरणहार घणावहोतभेदघणे प्रकारे परजीवने दुःकुलउपजावे
 राताछैप्रत्यक्षतसथावर जीवांकरी द्वेपसहितै तेकिममांक्षिलाविशेष महामच्छमोटाभांक्षलानानाप्रकारनांमच्छ नानाप्रका

जलचराणां विधानानि भेदास्तान्येव विधानकानि तानि कृतानि विहितानि येस्तेतथातान् जलचरविधानकृतांश्चद्दचकयद्दलोपे
नविधानगद्दस्यांतदीर्घत्वं एवमादीनपांठीनादीस्तथाकुरंगाः च्छगाः रुक्वस्तद्विशेषाः सरभामहाकायाटव्यपशुविशेषाः परासरति पर्या
याः येचक्षिनमपिष्टष्ठे समारोपयंति चमराः आरख्यगवा संवरा येपामनेकशाखे ष्ट्ठगेभवतः उरध्वमेति उरभ्रामेपाः शशाः शयका
लोमटकाकृतयः प्रशराद्विखुराटव्यपशुविशेषाः गोणागायः रोहितान्चतुष्पदविशेषापाठांतरेणतएवरोहिंसाहया अश्वगजाश्चक्षिनः

शक्कमगर दुविहगाहदिलिवेढय मंडुयसीमागारपुलुय सुसुमारवल्हप्पगारा जलथर विहाणाका
एय एवमाइकुरंगक्खु सरभचमर संवर उरक्का ससय पसय गोणरोहि्यहयगयखर कारभखग

रनीजातिड्डक वेभेदनाकाच्छिवा जलचरविशेष मच्छविड्डभेदे'ग्राहक दिलिवेढकमंडूक सीमाकारग्राह पुलुकदिपएहग्राहकनाभेद
सुसुमारनाभामच्छविशेष घणांप्रकारनां जलचरकीधानांमंतरने'भेदे'करी भेदघणापर्वोक्तछगच्छटवीच्छगविशेष छटापदजीवयर
ख्यगायसांवरसिंगमीढाशसला द्विखुरच्छटवीनापयत्तपभ चतुःष्पदविशेष अश्वहस्तीरासभउंटगेडो जीव वांदरकांवलरहितनाहर

निकयं प्राणिवधं कुर्वतीत्यर्थः । तद्यथेति वा पाठीयेत्यादि पाठौ नामस्य विशेषास्ति मयि स्तिभिर्गिलाञ्च महाभक्त्या महाभक्त्युत्तमाः
 यनेकया विविधमत्स्याः सूक्ष्ममत्स्यखलमत्स्यदुग्धमत्स्यादयः विविधजातयो नानाजातीया मंडूकाद्विविधाः कच्छपा मांसकच्छपा
 पस्थिरुक्छपभेदात् नका मत्स्यविशेषा एवमकरदुर्विहृति मकरा जलचरविशेषाः सुं डामकरमत्स्यभेदेन द्विभेदाः ग्राहाजलजंतु
 विशेषा एवदिलिवेष्टकः मनुकसीमाकारपुलकास्तु ग्राहभेदाएव सुं सुमाराजलचरविशेषास्त एयां द्वंद्वः ततश्च ते वज्रप्रकाराश्चेति
 कर्मधारयोक्तस्तान् प्रंतीति वक्ष्यमाणेनयोगः इह च द्वितीया वज्रवचनेत्येकाराभावज्वांदसत्वात् जलयरविहाणाकएयएवमादिति

तुयपरिणामदुष्पञ्चोगीपाणवहंभयंकरंबुजविहवज्ञप्यगारं परदुक्खुप्पायणपसत्ताद्रुमेहिंतसथाव
 रोहिंजीवेहिं पडिणिविश्रुकिंतेपाठीणतिमिति मंगलअणेगभसविहजाद्रुमंडुक्काद्रुविहकच्छम

शनेहनी मनवचनकायानादुष्टप्रयोगजेहना प्राणवधकरे भयनोकरणहार घणावद्योतभेदघणे प्रकारे परजीवने दुःकुत्तपजावे
 राताकैएप्रत्यक्षतसथावर जीवांकरी द्वेषसहितकै तेकिममांखिलाविशेष महाभक्त्युत्तमांखिलानानाप्रकारानांभक्त्य नानाप्रका

जलचराणां विधानानि भेदास्तान्येव विधानकानि तानि कृतानि विहितानि येस्तेतथातान् जलचरविधानकृतांश्चद्दचकगद्दलोपे
नविधानगद्दस्यांतदीर्घत्वं एवमादीनपांठीनादीस्तथाकुरंगाः छगाः रुक्खस्त्रिगोपाः सुरभामहाकायाटव्यपशुविशेषाः परासरेति पर्या
याः येद्विहितमपिष्टे समारोपयंति चमराः आरख्यगवा संभरा येपामनेकशाखे ष्टं गेभवतः उरब्भेति उरस्त्रामेपाः शयाः शयका
लोमटकाक्षतयः प्रशराद्विखुराटव्यपशुविशेषाः गोणागावः रोचिताश्चतुष्पदविशेषापाठांतरेणतएवरोहिंसाहया अश्वागजाद्विस्तिनः

शक्कमगर दुविहगाहदितिवेढय मंडुयसीमागारपुलुय सुसुमारवज्जप्पगारा जलथर विहाणाका
एय एवमाइकुरंगक्खु सरभचमर संवर उरब्भ ससय पसय गोणरोहियहयगयखर कारभखग

रनीजातिडेडक वेभेदनाकाक्खिवा जलचरविशेष मच्छविद्धं भेदे' ग्राहक दिलिवेढकमंडूक सीमाकारग्राह पुलुकादि एहग्राहकनाभेद
सुसुमारनामामच्छविशेष घणांप्रकारनां जलचरकीधानामांतरने' भेदे' करी भेदघणापर्वोक्तछगचटवीच्चगविशेष घटापदजीव चर
खगायसांवरसिंगमीढाशसला द्विखुरचटवीनापशूदपभ चतुःस्पदविशेष अश्वहस्तीरासभउंटगेडो जीव पांदरकंवलरहितनाहर

पतरासभाः करभाजद्राखझायेयां पार्श्वयोः पचरवचर्माणि लंबतेऽर्द्धं गंचैकं शिरसि भवति वानरामर्षेण गवागवाकृतयो वर्तु लंकठाः
 एका ईश्वरगपर्यायाः नाखरवियेयाः शृगालानंबुकाः कोलाचं दुराकृतयः पाठांतरेण कोकानाखरवियेयाः मार्जाराविरालाः कोल
 सुणगन्तिमशान्भूकरा कोडाः भूकराः खानः कोलेयकाः श्रीकंदलका भावर्ताश्च एकखुरवियेयाः कोकंतिकालोमटकायेरावौ
 कोकोद्भूत्येवं रवतिगोकर्षाद्विखुरचतुष्पदवियेयाः खगाः सामान्यहरियाः कुरंगादयस्तु प्रागभिहितः शृंगावर्षादिदिवियेषणास्तद्वियेयाः
 सामर्थ्यादत्र गम्याः मच्चियाः प्रतीताः वियग्धत्तित्याप्राणखरवियेयाः कृगलाभनाडौपिकाश्चित्तिकाभिधानानाखरवियेया खानभाट

वानरगवयविग सीयालकोल मज्जारकोलसुणह सिरिकंदलगवत्त कोकंतिय गोकसुमिय महिस
 वियग्ध छगलदीवियसाण तरच्छ अच्छभल्ल सह, लसीह चिज्जल चउप्पय विहाणा कएय एवमाइ

सीयालकोलजीववियेयः विलाडोभोटासुरनीजाति खान श्रीकंदलकः भावर्तः एकखुरवियेयः जीवः लोकडीजीवजेरातिबोले
 द्विखुर चतुःपदवियेयः सामान्यखगभद्रं सो नहरालाखलीचिक्का खानखरखरीच्छरीवियेयः शार्दुल सींश्च चिह्नखजीव वियेयः

व्याएवकौल्यकाः तरकाः अच्छभलाशादूलाश्च व्याघ्रविशेषाः सिंहाश्चरयः चिखलानाखरविशेषाः एवं पाठांतरेण चितलाहरिणा
 कृतयो द्विबुरविशेषास्त एषां कुरंगदीनां द्वंद्वः चउष्ययविचाणाकण्य एवमायत्ति चतुष्टदविधानकानि तज्जातिविशेषाः कृतानि
 विद्वितानियैर्ज्योतिभुतैः कुरंगदिभिस्ते तथा ततः पूर्वपदेन कर्मधारयः तत स्वांश्च एवमादीन् कुरंगदि प्रकारान् तथा अजगराः
 शयुःपर्यायाः उरः परिसर्पविशेषाः क्रयाश्चिद्विशेषाः वराहयोर्द्विद्विषादयः फणाकरणदक्षाः मुकुलिनोवैफणान् कुवं
 न्ति काकोदराः दर्भपुष्पाश्च दर्वीकरसर्पविशेषाः चासालिकामहोरगाद्योर परिसर्पविशेषाः तंत्रायालिकायच्छरीरं द्वादशयोजनप्रमा
 णमुत्कर्षतोभवति जयकालेचमङ्गनगरस्कांवावारादीनामधउत्पद्यतेमहोरगास्तुमनुष्यक्षेत्रं वह्निर्भाविनोयच्छरीरं योजनसहस्रप्रमाण
 मुत्कर्षतथाख्याय इति तत एषां द्वंद्वः ततउरगविधानकानि कृतानि यैस्ते तथा ततः कर्मधारयः ततश्चतांश्चएवमादीनितितथाद्योर

अयकरगोणसा वराहिमाउलिकाओदरदम्भ पुष्पाया सालिय महोर गोरगविहाणा कण्य एव

चतुःषदनीजातिकीषा मूल्यादिकसर्पविशेषः फणिरहितदृष्टौविषफणनकरे काकोदरकृष्णसर्पदर्वीपुष्पफणदर्वीकरसर्पविशेषः चासा

लाः यारंगाय भुजपरिसर्पविशेषाः सेहास्तीक्ष्णशलाकाकुलथरीराः शल्याकायचर्मकर्तलकरंगरक्षकाविधीयतेगोधाचंडुरानकुलाय
 प्रतीताः शरटाः छक्रलाशाः जाहकाः कंटकावतथरीराः सुगुंसाः खाड़िहिलास्तयः खाड़िहिलाशुलाक्षयमट्टांकितथरीराः शून्यदेवकु
 लादिवासिन्यः वातोत्पत्तिकाकड़ावसेयाः गडकोकिलिकाः गडगोधिकाः एतेषां द्वंद्वः ततएतेचतेथरीरुपगणायैतिकर्मधारयसतले
 पाय एवमादीनृक्षीरलादिप्रकारानित्यर्थः तथाकादंबाचंसविशेषाः कवकाचवकोटाः बलाकाश्च विसकंटिकाः सारसाचदार्वाषटाः भाडा

माद्र छीरलसरंगसेह सेल्लगगोधूंदर एल्ल सरडजाहड मुंगुसा खाड़िहिलाचाउप्पइयवरोलिय
 सिरौसिव गणयएवमाद्र कादंबकवकबलाका सारसआचाड़िसेतीय कुल्ल वंजलपारिप्पव कीव

लियाधारययोजनदेह उत्कल्लसहखयोजनसर्पप्रमाण प्रकारकीधाएथादिदेईनें छीरला एयरंगभुजपरिसेहसर्पलो जेइनाचर्मने
 कातलें करीचंगरखीकरे गोहचं दरनकुलकाकडोजाहोतेकंटकावतथरीरपसकलीजेहनें शरीरेकांलीघोलोकीटड्डइ लोककटिं
 खसकलीजातिधीरोली भुजपरिनासमड्डइत्यादिकनें कणें चंसविशेषः वगलापक्षीविशेषः सारसजीवः आडिपक्षीविशेषः कुल्लससंभ

सेटीकाद्यंजुलाद्यब्दिरचंयवः पारित्तवपक्षकुनाथपीपीलिविकारकाहंसाद्य श्वेतपक्षाधातैराष्ट्रकाद्यकृष्णचरणाननाहंसाएव भासाद्य
शकुंताः कुलीकोसत्तिकुटीक्रोशाद्यकोवाद्यगदगतुं डाद्य देणिकालकाद्यशुचीमुखाद्यकपिलाद्य पिंगलाद्यकाद्य कारुण्डकाद्यचक्रवाकाद्य
रथांगाः उल्लोशाद्यकुरराः गरुडाद्यसुपर्णः पंशुलाद्यशुकाद्यकीरावर्हिण्यकलापवन्मयूराः मदनसालाद्यसारिकाविशेषः नंदीमुखाद्य
नंदमानकाद्यकोरंकाद्यभृंगारिकाद्य सतिनियेभूमौद्यङ्गुलशरीरा इत्येवं लक्षणाः कोणालकाद्य जीवजीवकाद्य तित्तिराद्य यत्तकाद्य

सउणदीवियहंस धत्तरह् भासकुली कोसकुं चदगतुं डटेणियालगसूचीमुहकविल पिंगलक्खगका
रंड चक्रवागउकोस गरुलपिंगले सुयवरिहिण मयणसाला नंदीमुह नंदिमाणग कोरिंग भिंगा.

लीवजुलजीव पारित्तवपक्षीविशेष कीवशकुणपीपीएहवाशब्दकरे धोलाहंसः मुखचरणकृष्णछेजेहनो कुंतनामापक्षीकुलीहंसस्ये त
क्रोशकौचदगतुं डटेणियाल डेलिविशेषः सूचीमुख कपिलपिंगलाद्यकौचरीकारुण्ड चक्रवाक ऊंचोमुखकरीशब्दकरैतेकुरर गरुड
पंखीपंखीविशेषः सुडोकलापसहितमोरकार्वा र नंदीमुहनंदिमाणक पंखीविशेषः वेद्यंगुलप्रमाणशरीर कोणालगजीवजीवकचकोर

लाः शारंगाय भुजपरिसर्पविशेषाः सेहास्तीक्ष्णशलाकाकुलशरीराः शल्याकायचर्मकतलकैरंगरक्षकाविधीयते गोधातुं दुरानकुलाद्य
प्रतीताः गरटाः ककुलायाः जाहकाः कंटकावतशरीराः सुगुंसाः खाड़िहिलास्तयः खाड़िहिलाशुक्लाक्षणापट्टांकितशरीराः मून्यदेवकु
सादिवासिन्यः वातोत्पत्तिकाकूटावसेवाः गृहकोकिलिकाः गृहगोधिकाः एतेषां द्वंद्वः ततएतेचतेशरीरप्रगणार्थेति कर्मधारयस्तस्मै
पाद एवमादीनृक्षीरलादिप्रकारानित्यर्थः तथाकादंबाद्यहंसविशेषाः कवकाद्यवकोटाः बलाकाद्य विसकंटिकाः सारसाद्यदावाघटाः भाडा

माद् छीरलसरंगसेह सेल्लगगोधंदूर गल्ल सरडजाहड मुंगुसा खाड़िहिलाचाउप्पइयवरोलिय
सिरीसिव गणैयएवमाद् कादंबकवकबलाका सारसआचाड़िसेतीय कुल्ल वंजूलपारिप्पव कीव

लियावारधयोजनदेश उत्तल्लहसहस्रयोजनसर्पप्रमाण प्रकारकौधाएधादिदेईनें छीरला एयरंगभुजपरिसेहसर्पलो जेहनाचर्मने
कातलें करीयंगरखीकटे गोहलंदरनकुलकाकडोजाहोतेकंटकावतशरीरपसकलीजेहनें शरीरेकालीधोलीकीटज्जइ लोककटिं
वसकलीजातिघीरोली भुजपरिनासमूहइत्यादिकनें हणें हंसविशेषः बगलापचीविशेषः सारसजीवः आडिपचीविशेषः कुल्लसंभ

सेटीकायवजुलायखदिरचंववःपारिसवायशकुनायपीपीलिषिकारकाहंसाय खेतपचाघातैराद्रकायक्षणचरणाननाहंसाएव भासाय
 शकुंताः कुलीकोसन्तिकुटीक्रोशायकोवायगदकटं डाद्य देणिकालकायशुचीमुखायकपिलाय पिंगलाचकाय कारंडकायचक्रवाकाय
 रथांगाः उम्क्रोशायकुरराः गरडायसुपर्णः पंशुलायशुकायकीरावर्हिणयकलापवन्मयूराः मदनसालायसारिकाविशेषः नंदीमुखाय
 नंदमानकायकोरंकायभंगारिकाय सतिनिगेषभूमौद्यङ्गुलशरीरा इत्येवं लक्षणाः कोणालकाय जीवंजीवकाय तित्तिराय यत्तकाय

सउणदीदियहंस धत्तरड् भासकुली कोसकुं चदगतं डटेणियालगसूयीमुहकविल पिंगलक्खगका
 रंड चक्खवागउक्कोस गरुलपिंगले सुयवरिहिए मयणसाला नंदीमुह नंदिमाणग कोरिंग भिंगा.

लीवंजुलजीव पारिसवपच्चीविशेष कीवशकुणपीपीएहवाशब्दकरं धोलाहंसः मुखचरणक्षणछेजेहनो कुंतनामापच्चीकुलीहंसस्ये त
 क्रोशकौचदगतं डटेणियाल डेलिविशेषः सूचीमुख कपिलपिंगलाचकौचरीकारंड चक्रवाक उं चोमुखकरीशब्दकरैतेकुशर गरुड
 पंखीपंखीविशेषः सुडो कलापसहितमोरकावरि नंदीमुहनंदिमाणक पंखीविशेषः वेचंगुलप्रमाणशरीर कोणालगजीवंजीवकचकोर

लावबायफविजुलकाय कपोतकायपारापतकायचटकाय कलविकारेकाय कुकुंटाय ताम्रचुडाः वेसराय मयूरकाय कलापवर्जिता
 चकोरकाय झ्रदपुंडरीकायगालकायपाठांतरेणकरकरकायचौराहाय खेनाएववायसाय काकाः विहंगभेदनायितायचायाय किंकि
 रादीविनः धनुल्यय चर्मगर्गस्थिलायचर्मचटकाविततपच्छिन्नय मनुष्यक्षेत्रवर्द्धिचिन्नइतिहंढः तेचतेखधरविहाणाकएयस्तिष्वचरविषा
 नकलतायेति तथाताय एवमादीशुक्तप्रकारान् एतेषुचयन्देषु केचिदप्रतीयमानार्थाः केचिदप्रतीयमानपर्यायाः नामकोपेपिकेर्वाचि
 त्प्रयोगादभिधानादाहच जीवजीवकपिंजलचकोरहारौतवंजुलकपोताः कारंडवकादंबककुराद्याः पक्षिजातयोश्चेयाद्वृत्तिपूर्वोक्ता तेच

रगकोणालगजीवजीवक तित्तिर वटुगलावग कविंजलग कवोतकाग पारेवयगचिड़गटिंक कुक्कुड़
 मेसरमयूरचउरग हयमोडरीय करकचौरसुसेण वायसविहंग भेणसि चासवगुलि चमद्विलवित

तीतरवटेरंहीलोकपिंजलकपोतककौवा पारेवो चिड़ा टिंकनीवविशेषः कूंकड़ाकालापारहितमोरमोरविशेषः चकोरकझ्रदपुंडरीक
 करक चीरल सींचाणो काग पक्षीविशेषः भेणसिन नीलचांसवागुलि चमचेड विततपक्षीमनुष्यक्षेत्रने बाहिर पंखीयानां प्रकार

सग्रहवचनेनाह जलस्थलखचारिणश्च चशब्देजलचरादिसामान्यसमुच्चयार्थः पंचेदियापंचेद्वियानुपग्रुगणान्निविधान्वियतियचउरिं
दित्तिहेचत्रीणिच चत्वारिचेंद्रियाणि पञ्चेन्द्रियाणिवेषां तेतथाद्वौद्रियात्तौद्रियाश्चतुरिंद्रियाश्चेत्यर्थोतसान् विविधान् कुलभेदेनजी
यान्जन्तून् प्रियजीवितानभिमतप्राणधारणान् मरणलक्षणस्य दुःखस्य मरणदुःखयोर्वाप्रतिकुलाः प्रतिपद्यिनो ये ते तथातान् वरा
कान्तपस्थिनः किमित्यतश्चाह घ्नंतिविनाशयंतिबद्धसंक्षिष्टकर्माणः सत्वाद्भूतिगम्यते एवंतावद्वध्यद्वारेण प्राणबधस्य प्रकारउक्तो यम
योजनद्वारेण स उच्यते । एभिर्बन्धमात्रेण प्रत्यक्षैर्बिबिधैः कारणैः प्रयोजनैः किंत्तेत्तिकित्तप्रयोजनं तद्यथेतियाचर्मत्वक् वशाशारीरः

तपवित्त खहचरविहाणा काण्य एवमाद्रजलथलखगचारिणोय पंचिदिए प्रसूरणे विचतियचउ
रिंदिएय विविहजीविपियजीविण मरणदुक्त्वमडिकूलेवराएहणंति बज्जसंकिलिटुकस्माद्रमेहिं विवि

जिणेभेदे जातिरनकीधाछै इत्यादिकजीवनेहणे जलचारी यलचारी आकायचारी च एहयापंचेद्वीपमूनागणसमूहवेत्रीतेद्वीचउ
रिंद्रीनानाप्रकारनानीव बाहलोजीवितव्य मरणनानेदुःखतेहयकीउपरांठाराकएहयानेहणे तेहनाधर्णाक्रूरकर्महे आगलिकहि

लावकायकषिफुलकाय कपोतकायपारापतकायचटकाय कलविकांरेकांश्च कुकुंटाश्च ताम्रचुडाः वेसराश्च मयूरकाश्च कलापवर्जिता
 चकोरकाश्च झ्रदपुं डरीकाश्चयालकाश्चपाठांतरेणकरकरकाश्चचौराश्च खेनाएववायसाश्च काकाःविहंगभेदनाश्रिताश्चपायाश्च किंकि
 रादीविनः यरुगुल्यश्च घग्मोस्थिलाश्चचर्मचटकाविततपक्षिणश्च मनुष्यक्षेत्रवर्हिर्वस्तिनद्रुतिहंढः तेचतेखचरविहाणाकएयन्तिखचरविधा
 नकलतावेति तथातांश्च एवमादीनुक्तप्रकारान् एतेपुचयद्भेदु केचिदप्रतीयमानार्थाः केचिदुप्रतीयमानपर्यायाः नामकोषेपिकेमांचि
 त्प्रयोगदभिधानादाश्च जीवजीवकपिंजलचकोरश्चारीतवंजुलकपोताः कारंडवकादंभकजुराद्याः पक्षिजातयोन्नेयाद्रुतिपूर्वोक्ता तेच

रगकोणालगजीवजीवक तित्तिर वट्टगलावग कविंजलग कवोतकाग पारेवयगचिङ्गटिंक कुक्कुड
 मेसरमयूरचउरग हयपोंडरीय करकचौरल्लुसेण वायसविहंग भेणसि चासवगुलि चमडिलवित

तीतरवटरहोलीकपिंजलकपोतककौवा पारेवो चिङ्गा टिंकजीवविशेषः कुक्कुडाकालापश्चित्तमोरमोरविशेषः चकोरकझ्रदपोंडरीक
 करक चौरल सौचाणो काग मल्लीविशेषः भेणसिन नीलचांसवागुलि चमचेड विततपक्षीमनुष्यक्षेत्रने वाहिर पंखीयानां प्रकार

विषाणं हस्तिदन्तः बालाः केशाण्येतेषां द्वंद्वः ततस्तएवहेतुरित्येवं हेतुशब्दोयोज्यः ततः पथ्यर्थेद्वितीयाततोयमर्थः अस्थिमिष्ठादिहेतो
 म्भंतीति प्रक्रमः तथाहिंसंतिच वहुसंक्षिप्तकर्माणइति प्रक्रमः अमराः पुरुषपतयालोकव्यवहृतामधुकथं सुखीत्वव्यवहृतासादृशुणान्
 तत्सम्बद्धान् रसेसुगृह्याः मधुग्रहणार्थमितिभावः तथैव हिंसंत्येवेत्यर्थः त्रीन्द्रियान् यूकामत्कुणादीन् सरीरोपकरणार्थं शरीरस्योपका
 राययूकादिहस्तदुःखपरिहाराय उपकरणवचोपधये अयमर्थः शरीरसंस्कारप्रवृत्ता उपकरणसाधनसंस्कारप्रवृत्ताश्च
 विविधचेष्टाभिस्तान् भ्रंतीति किम्बूतान् क्षपणान् क्षपास्सदभूतानिति तथा द्वीन्द्रियान् वहुन् बल्योहरपरिमंडगदृन्तिवस्त्राणिचौव
 राणिउचरन्ति उपगृह्याणि आश्रयविशेषास्तेषां परिमण्डणार्थं भयार्थं क्षमिरागेणहि रज्यमानानि श्रूयन्ते वस्त्राणि आश्रयास्तु
 मण्डनएव शङ्खशुक्तिचूर्णेनेति अथवा वस्त्रार्थमुपगृह्यार्थं परिमण्डनार्थं चेति तत्र वस्त्रार्थं पटसूतसंपादनेक्षमिहिंससम्भवति आश्र

धुकरिण्ये रसेसुगिज्ञातह्वतेइ'दि ए सरीरोवक्षरणद्वयाएकिवण्वेइ'दि ए वहवेवत्योहरपरिमंडण

गृह्यतिमजनेन्द्रीजुंमांकाद्यादि शरीरनाउपगारने अर्थे कषणानाठाम वेदुन्द्रीषणा वस्त्रने आश्रय विभूषणाने अर्थे अनेराक्षी एवंमा

स्ये हविषेयः । मांसं पलं मेदो देहधातुविशेषः शोणितं रक्तं यत्तद्द्विचिण्डुचौ मांसं ग्रंथिफिफ्फसमुदरमध्यावयवविशेषः मस्तु लिंगं
 * फफालभेज्जकः हृदयं हृदयमांसं अत्रं पुरीतत् पित्तं दोषविशेषः फोफसंशरीरावयवविशेषः दंतादयनाः एतेषां द्वंद्वः ततएतेभ्य इदमि
 * त्वेषं विगृह्यार्थगद्दयोननीयाः चर्मादिनिमित्तमित्यर्थः तथास्योन्निकीकशानिमिजातन्मध्यावयवविशेषः नरवाः कारजाः नयनानि
 लोचनानि कर्णान्त्रवणाः बृहत्क्षिन्नायुः नक्तं तिनारिकाषमन्योनाद्यः बृहत् विषाणं दंष्ट्रादयनविशेषः पिच्छं प्रत्वं विषं कालकूटं

हृंहिंकारणेहिं किंतेचमवसामंसमेय सोणियजगफिफिसमथुलिंग हितयंतपित्तफोफसदंतका अट्टि
 मिंजानहनयणकासएहाबूणि नक्कधमणौसिंगदाटिपिच्छविसविसाण वालहेउहिंसंतियभमरम

स्ये नानाप्रकारना कारणेकरीहणे तेकारणकेहात्वचाशरीरमांशिलोचोपडमांसदेहनीधातुविशेष लोहिदाहिणीकूखेमांसनीगांठि
 सदरमांशिलो धवयवकपालनो भेजो हृदयमांस आंत पित्तदोषविशेषशरीरावयवविशेषः दंतहाड हाडमांशिलीमौजी नक्षत्रांष
 कान नायाजालनाशिका नाडिबृहत् दंतविशेषः पांश्विख हस्तीदंत केयनेहेत जीवनेहणे भ्रमरभ्रमरीनाशिमूने शयोरसनेविषे

विपाणं हस्तिदन्तः वालाः केशाण्तेषां दंढः ततस्तएव हेतुरित्येवं हेतुशब्दोव्ययः ततः पद्यार्थद्वितीयाततोयमर्थः अस्मिन्निष्ठादिहेतो
 व्रंतीति प्रक्रमः तथा हि संसृति च वहुसंस्क्रितकर्मणा इति प्रक्रमः भ्रमराः पुरुषतया लोकाव्यवहृता मधुकव्यं सुखीत्वव्यवहृता सद्व्युत्पन्नान्
 तत्त्वमूहान् रसेमुदह्वः मधुग्रहणार्थमिति भावः तथैव हि संसृत्य वेत्यर्थः त्रीन्द्रियान् युकामत्कुशादीन् सरीरोपकरणार्थं शरीरस्योपका
 राय यूक्तादिकृतदुःखपरिहाराय उपकरणाय चोपधये अयमर्थः शरीरसंस्कारप्रवृत्ता उपकरणसाधनसंस्कारप्रवृत्ता च
 विविधचेष्टाभिस्तान् व्रंतीति किम्भूतान् कृपणान् कृपास्यदभूतानिति तथा द्वीन्द्रियान् वहुन् बल्यो हरपरिमंडगट्टित्वस्वाणिचीव
 राणि उच्यन्ति उपगृह्णाणि आश्रयविधेयोपश्लेषां परिमण्डणार्थं भूपायं कर्मिरागेण हि रज्यमानानि श्रूयन्ते वस्त्राणि आश्रयास्तु
 मण्डनएव शङ्खशुक्तिचूर्णेनेति अथवा वस्त्रार्थमुपगृह्णायं चेति तत्र वस्त्रार्थं पट्सूत्रसंपादने कृमिचिंसासम्भवति आश्र

धुकरिगणेरसे सुगिद्धात हवते इदं दिण सरीरोवक्तरणद्वयाएकिवर्णेने इदं दिण बहवैवत्यो हरपरिमंडण

गृह्णति मजनेन्द्रीजुं मां कणादि शरीरनाचपगारने अर्थं करणानाठाम वेदुन्द्रीषणा वस्त्रने आश्रय विभूषणने अर्थं अनैराही एवमा

ये हवियेयः । मांसं पलं मेदो देहघातुविशेषः शोणितं रक्तं यत्तद्विलिख्यद्रुचौ मांसं ग्रथिफिफ्फसमुदरमध्यावयवविशेषः मस्तु लिंगं
 यपात्रभेज्जकः हृदयं हृदयमांसं अंत्रं पुरीतत् पित्तं दोषविशेषः फोफसंशरीरावयवविशेषः दंतादयनाः एतेषां द्वंद्वः ततएतेभ्य इदमि-
 त्येवं विष्टह्यार्थगदायोजनीयाः चर्मादिनिमित्तमित्यर्थः तथास्थीनिकीकशानिमिजातमध्यावयवविशेषः नरवाः कारजाः नयनानि
 लोचनानि कर्णोऽश्रवणाः एहावृत्तिस्त्रायुः नक्तं तिनासिकाघमन्योनाद्याः शृङ्गं विषाणं दंष्ट्रादयनविशेषः पिच्छं पत्रं यिषं कालकूटं

हृंहिंकारणेहिं किंतेचमवसांसंमेय सोणियजगफिफिसमधुलिंग हितयंतपित्तफोफसदंतद्वा अट्टि
 मिंजानहनयणकसएहाह्णि नक्षधमणीसिंगदाटिपिच्छविसविसाण वालहेउहिंसंतियभमरम

स्ये नानाप्रकारना कारणेकरीहणे तेकारणेकेहात्वचायरीरमांहिलोचोपडमांसदेहनीघातुविशेष लोहिदाहिणीकूखेमांसनीगांठि
 उदरमांहिलो अवयवकपालनो भेजो हृदयमांस आंत्र पित्तदोषविशेषशरीरावयवविशेषः दंतच्छाड छाडमांहिलीमौजी नखच्छांख
 कान नायानालनाशिका नाडिशृङ्ग दंतविशेषः पांखविख हस्तीदंत केयनेहेतं जीवनेहणे भ्रमरभ्रमरीनामूहने हणोरसनेविषे

विषाणं हस्तिदन्तः बालाः केशाण्येतेषां दंढः ततस्तएव हेतुरित्येवं हेतुशब्दोऽयोज्यः ततः पथर्थे द्वितीयाततोऽयमर्थः अस्मिन्नादिहेतोर्
 म्र'तीति प्रक्रमः तथा हि संति च वज्रसंक्षिप्तकर्माण इति प्रक्रमः भ्रमराः पुरुषपतया लोकाव्यवहृता मधुकव्यं स्तुस्त्रीत्वव्यवहृता सदृशगुणान्
 तत्सम्बद्धान् रसे सुगृहाः मधुग्रहणार्थमिति भावः तथैव हि संत्ये वेत्यर्थः त्रीन्द्रियान् यूकामत्कुणादीन् सरीरोपकरणार्थं शरीरस्योपका
 राय यूक्तादिकतदुःखपरिहाराय उपकरणाद्यचोपधये अयमर्थः शरीरसंस्कारप्रवृत्ता उपकरणसाधनसंस्कारप्रवृत्ताश्च
 विविधचेष्टाभिस्तान् म्र'तीति किम्बूतान् कृपास्यदभूतानिति तथा द्वीन्द्रियान् बल्लन् बल्यो हरपरिमंडगट्टितिवस्त्राणि चैव
 राशिउचरन्ति उपगृह्णाणि आश्रयविशेषास्तेषां परिमण्डणार्थं भयार्थं क्षमिरागेण हि रज्यमानानि श्रूयन्ते वस्त्राणि आश्रयास्तु
 मण्डन एव शङ्खशुक्तिचूर्णेनेति अथवा वस्त्रार्थमुपगृह्णार्थं परिमण्डनार्थं चेति तत्र वस्त्रार्थं पट्टसूत्रसंपादने क्षमि चिंसा सम्भवति आश्र

धुकरिगणेरसे सुगिह्वात हेवते इ' दि ए सरीरोपकरणद्वया ए किवर्णे वे इ' दि ए बहवैवत्यो हरपरिमंडग

गट्टतिमजतेन्द्रोर्जुं मां कणादि शरीरना उपगारने अर्थे कषणानाठाम वेदन्द्नीषणा वस्त्रेने आश्रय विभूषाने अर्थे अनेराक्षी एवमा

यार्थं चत्तिकाजलादिद्रव्येषु पुनरुत्पादितो भवति परिमण्डलायं चारादिकरणे शुक्त्यादिद्वौन्द्रियाणामिति अन्यथैवमादेकैर्वज्रभिः
कारणयेतरदुधावालिगाः दृढहन्ति दृढजीवलोके हिंसन्ति घ्नन्ति त्वसान् प्राणान् तथा इमांश्च प्रत्यक्षान् एकेन्द्रियान् दृष्टिवीकायि
कादीन् वराकास्तपस्विनः समारभन्त इति योगः न केवलमेकेन्द्रियान्येव तत्सां चान्यां तदाश्रिताश्च वै किं भूतान् तत्तु यरीरान् अत्ताणान्
अनर्थं प्रतिपातकाभावान् अथारणानर्थप्रापकाभावात् अतएव अनायान् योगक्षेमकारिनायकाभावात् अथान्ववान् स्वजनसंमाद्यका

इत्थञ्छेहियएवमाइएहिं बड्हिंकारणसएहिं अबुह्माइहहिंसंति तसेपाणेइमेयएगिंदिए बह्वेव
राएतसेयअखेतदस्सिएचेव तणुशरीरेसमारंभंति अत्ताणेअसरणेअणाहे अबंधेवकम्मनिगडवड्डेअ

दिक् इत्यादिकारणे करी घणाकारणने सइकडेकरी ज्ञानरहितजीव इणे संसारे इणे तसप्राणीएप्रत्यक्षएकेन्द्रीघणांरांकजीव
तस प्राण अनेरा एकेन्द्रियने आश्रितचेवनिश्चे सूक्ष्मशरीरजेहना तेहने घातकरे जेहनेवीजुताणनथी जेहने शरणानोदेणहार
कोइ नथी अनाथजीवके स्वजनरहित कर्मरूप लोहवधे बांध्या दुष्टमननो अध्यवसाय ज्ञानबुद्धी विकसलोकजाणतादोहिलादयिवी

यांभावान्कर्मनिगडुद्वानितिव्यक्तं तथा अकुशलपरिणामोदयावर्जितत्वेन मन्दबुद्धिश्च मिथ्यात्वोदयाद्योजनीलोकसेन दुर्ज्ञेयायेते तथा
 तान् दृष्ट्या विकाराः दृष्टिबीमयान् दृष्टिबीकायिकानित्यर्थः तथा दृष्टिबीसंश्रितान् धूलसादित्वसान् एवं जलमयानपकायिकान् जलगतान्
 पत्तरकादित्वसान् शोवालादिवनस्पतिकायिकाश्च धनलसोजस्कायोऽनिलोवायुकायलक्षणवनस्पतिगणोवाटरवनस्पतीनां समुदायः एत
 न्निश्रिताश्च एतदुपजीवकाश्च त्वसानिति हृदयं तन्मयतज्जि एतिते पामनलानिललक्षणवनस्पतिगणानां विकारास्तन्मया अनलकायिदय एव
 तथा तेषामेयानलादीनां जीवास्तज्जीवास्तद्योनि का त्वसादित्यर्थः तन्मया च तज्जीवाश्चेति तन्मयतज्जीवास्तथाश्चैव पाठांतरेण तन्मयजीवा

कुसलपरिणाममंदबुद्धिजगदुब्बिजाणएपुढवीमएपुढवीसंसिएजलमएजलगएअणलाणिलतणवणस्स
 द्रगणनिस्सिएयतन्मयतज्जिएचेवतदाहारेतप्परिणतवस्सगंधरसफासर्वोदिरूवेअचक्खुसेय चक्खुसेय

कायमय दृष्टिबीकायनी निश्रये अपकायरूप पांणीनी निश्रये अग्निवायुलक्षण वनस्पतीना समूहनी निश्रये तेऽग्निवायू वनस्पती
 रूप तेहनी जोनियकी जपनां तेतसजीव तेजेहने आहारखे तेहनी परिप्रणम्या वर्णगंधरसस्पर्श शरीरतेहनीं सरूप जेह्मस्यनी

सेतिकिंभूतास्तान् तदाहरेति पृथिव्यादय आधारो येषां ते तदाधारास्तानिव वा पृथिव्यादीनाहारयंतीतितदाधारास्तान् तेषां
 मेव पृथिव्यादीनां परिणतावर्णगंधरसस्पर्शैर्वोदीशरीरं स्वरूपं स्वभावो येषां ते तथा तान् अचाक्षुषान् चक्षुषा दृष्ट्यां चक्षुषां च
 चक्षुर्प्राप्तान् कानिर्विविधानित्याह तसकायस्वसनमकर्मोदयवर्त्तिजीवराशिस्तत्र भवास्वसकायिकाः तान् कियंत इत्याह असंख्यानं
 तथा स्यावरकायाय भूज्जमाय वादराय तन्नामकर्मोदयवर्त्तिनः प्रत्येकशरीरमिति नामकर्मविशेषा येषां ते प्रत्येकशरीररत्नामान
 शेष साधारणाश्च साधारणशरीरनामकर्मोदयवर्त्तिन इन्द्रोऽतस्तान् कियन्तः अनन्तान् साधारणानियेषोपस्यावरायामसंख्ये
 यत्वात् जीवानितियोगः किमित्याह घ्नन्ति किंभूतान् अविजानतश्च स्वयधपरिजानतश्च सुखदुःखे च नुंभवतः एकेन्द्रियान् अथवा स्वयधम

तसकाइएअसंखेधावरकाइएयसुद्धमवायरपसैयशरीरनामसाहारणे अणंतेहणंतिअविजाणियउय

हटीइं हटीगोचर नद्यावे तसकायजीव असंख्याता थावरकायनां समूह सूक्ष्म वादर प्रत्येकशरीर नामएकशरीरे अनन्ताजीवते
 साधारण अनन्तजीव इणं अज्ञानपणां यी एकेन्द्रिर्वेद्रियादिकतसजीव आगलीकहीस्ये नानाप्रकारने कारणे करीने इणं तेकेषां

ज्ञानतएकेन्द्रियान् तमेवपरिज्ञानतस्त्वसानिति जीवान् जंबन् एभिर्विषैः कारणैःप्रयोजनैः विंतेति किंतत् तद्यथेति वाक्यार्णं
 कृपिः पुष्करिणीः पुष्करवती चतुःकौणोवावापीति पुष्करावर्त्तोवावप्यणत्ति केदाराः कूपसरसाङ्गाः प्रतीताः चित्तिभिर्मादेश्ययनं
 हतकदम्बनार्यं दावविन्द्यासे या वेद्विर्वितर्दिक्खातिकापरिखा आरामोवाटिकाविहारो बौद्धाद्याश्रय सूपः चित्तिविशेषः प्राकारः
 शालद्वारं प्रतीतं गोपुरं प्रतीलीकपाटइत्यन्ये अट्टालकः प्राकारोपरिवर्त्त्याश्रयविशेषः चरिक्कानगरप्राकारयोर्नरेषु अष्टहसप्रमा
 योमार्गः सेतुमार्गविशेषः पालिक्कोसंक्रमोविषमोत्तरणमार्गः प्रासादो नरेन्द्राश्रयः विकल्पासदृभेदाः भवनानि चतुःशालादीनि

परिणालय जीवेद्वमेहिंविबिह्वं हिंकारणेहिं किंतेकरिसणपोक्खरणीवावीवप्यण वृवसरतलाग
 चित्तिवेतिखातिय आरामविहार धूमपागार दारगोपुर अट्टालगचरियसेतुसंक्रमपासायविक्रप्प

क्षरिसणल्लसानं कमलसहितपोक्खरणी वावीते चत्तुंणी क्याराक्खूणी खणखण्णी खण्णीयल्लो एताक्कवाल्लण्णोठाअचिताखाई वाड्डी
 बौद्धादिकनोस्थानक धूमप्राकारगढ द्वारसामान्य गडनीपौलि गड्जपरिफिरणी जिह्वां रड्डीयुद्धरे नगरअने प्राकारविचालेऽष्ट

गृहाणि सामान्यानि शारणानि तृणमयानि पर्वतानि कुट्टितगृहाणि आपणाहृदा चैत्यानि प्रतिमाः देवकुलानि पण्डितैरेव
प्रासादाः चित्रसभाचित्रकर्मवन्द्यः प्रपाजलदानस्थानं आयतनं देवायतनं आवसथः परिव्राजकाश्च यः भूमिगृहं प्रतीतं मण्डपच्छाया
द्युयः पटादिमय आश्रयविशेषः एतेषां द्वन्द्वः तत एतेषां कृते निमित्तं पृथिवी हिंसन्ति इति संबंधः भाजनान्यमत्राणि सौवर्णादीनि भा
ण्डानि तान्येव धर्मशानि क्रयाणकानि लवणादीन्युपकरणान्युदुखलादीनि एषां समाचारद्वन्द्वः ततस्तस्य विविधस्य चार्थाय हेतवे

भवणवरसरणलेण अवणचेतियदेवकुलचिरासभा प्रवा आयतणअवसहभूमिघर मंडवाणयकए
भायण भंडोवगरणस्स विविहस्यअकए पुढविं हिंसंति मंदबुद्धियाजलंच मज्झणयपाणभोचयवत्थ

इक्षुमार्गं राजविषमउतारिवानोमार्गं राजारोभवज घरनाभेद चतुसाल सामान्यघर तृणमयघर पर्वतमण्डपर गृहं प्रतिमायिजर
सहित प्रासाद चित्रामणसहितसभावैसिवानी पथोनीयसाल देवनोस्थानक परिव्राजककनोचाश्रय भूदूरो वस्त्रनोचाश्रय एतला
नेत्राजिसुवर्णादिभाजनमाटीनापात उपगरणखसलादिक नानाप्रकारेण अर्थिद् पृथिवीकायनेत्रेण मित्यात्वेनेत्रे तत्त्वबुद्धिरहित

पृथिवीपृथिवीकायिकान् हिंसन्ति मन्दबुद्धिकाः तथा जलं चापुकायिकाश्च हिंसन्ति इति वक्तुं ते सज्जनकं स्नानं पानं भोजनं च प्रतीतं वक्ष्यमाव
नं वासः क्षालनं शौचमाचमनमेतदादिभिः कारणैः इति प्रकृतम् : तथा पचनं प्राचनं चोदनादेः जलावर्णं तिष्ठतः परतो याग्नेरुद्दीपनं विदर्शनं
संध्या रस्य वस्तु प्रकाशनमेतैः कारणैः च स मुञ्चयेद्यग्निं हिंसन्ति तथा स्नानं प्रतीतं च जलं वायुदीरकम् तालवृन्तं तदेयद्विपुटादिः पेङ्गणं
ति मयूराङ्गं सुखमास्यं करतलं हस्तः सागपतं वृक्षं विशेषपतवं वस्त्रं प्रतीतमेतदादिभिः यातो दीरणवस्तुभिः अनिलं वायुं हिंसन्ति इति तथा
आगारं गेहं परिवारोक्तिपरिवारोत्तिः खड्गादिको शोषा भक्ष्याणि मोदकादीनि खरविशदमभ्यवहार्यं भक्ष्यं इति वचनात् भोजनान्योद

धोवण सोयमादृ एहिं प्रयण प्रयावण जलण जलावण विदं सणे हिं अगणिं सुप्रवि यण ताल विं टमे
ज्जण सुह करय लसागपत्त वत्थमादृ एहिं अणिलं आगारपरियार भक्ख भोयण सयण सण फलक

पाणी स्नान पीववू आहार वस्त्रनोधोवणो शौच आचमनादिक इत्यादिकारणे हर्षोपचोपचावधो अग्निजालयो जलाववो दीवाने अर्थिद्
अग्नि कायने सूपड् वैजणं वेयटो वैजणो मोरपौं छ सुख हस्तताली सागहृच्चनोपान वस्त्रादिके करी छणे वायू कायने हर्षो धरनि

गृहाणि सामान्यानि शारणानि तृणमयानि लयनानि पर्व्व तानि कुट्टितगृहाणि आपणाच्छट्पाचैत्यानि प्रतिमाः देवकुलानि सुशिखरदेव
प्रासादाः चित्रसभाचित्रकर्मवन्द्यऽपः प्रपाजलदानस्थानं आयतनं देवायतनं द्यावसथः परिव्राजकात्रयः भूमिगृहं प्रतीतं मंडपच्छाया
द्युयः पटादिमय आश्रयविशेषः एतेषां द्वंद्वः तत एतेषां छत्ते निमित्ते दृष्टिवीहिंसन्ति इति संबंधः भाजनान्यमत्वाणि सौवर्णादीनि भा
एडानितान्येव खण्डमार्गानि क्रयाणकानि लवणादीन्युपकरणान्युदुखलादीनि एषां समाचारद्वन्द्वः ततस्तस्य विविधस्य चार्याय हेतवे

भवणवरसरणलेण अवणचेतियदेवकुलचित्रसभा प्रवा आयतणअवसहभूमिवर मंडवाणयकाए

भायण भंडोवगरणस्स विविहस्यअट्टाए पुढविं हिंसंति मंदबुद्धियाजलंच मज्झयपाणभोयणवत्य

इक्षुमार्गं पाजविपमउतारिवानोमार्गं राजारोभवन वरनाभेद चउसाल सामान्यवर पर्यंतमउवर षाट् प्रतिमाशिखर
सहित प्रासाद चित्रामणसहितसभावैसिवानी पष्णीनीयसाल देवनोस्थानक परिव्राजककनोआश्रय भूदूरो वस्सनोआश्रयएतला
नेकाजिसुवर्णादिभाजनमाटीनापात्र उपगरणखलादिक नानाप्रकारेण अर्थिद्दं दृष्टिवीकायनेइणे मियात्वेनेउदे तत्वबुद्धिरहित

पृथिवी पृथिवी कायिका नृहंसिन्ति मन्दबुद्धिकाः तथा जलं चापुकायिकाश्चिहंसिन्ति इति वर्तते ते मज्जनकं स्नानं पानं भोजनं च प्रतीतं यस्य स धाव
नं यासः चालनं शौचमाचमनमेतदादिभिः कारणैः इति प्रकम्पः तथा पचनं पाचनं चोदनादेः जलावर्णति स्वतः परतो याग्नेरुदीपनं विदर्शनं
संभकारस्य वस्तु प्रकाशनमेतैः कारणैः असमुच्चये अग्निं चिहंसन्ति तथा स्तूपं प्रतीतं व्यजनं वायुदीरकम् तालवृन्तं तदेयद्विमुटादिः पेङ्गुणं
तिमग्रूराङ्गं सुखमास्यं कर्तलं हस्तः सागपतं वृक्षं विशेषं पतवं वस्त्रं प्रतीतमेतदादिभिः वातो दीरणवस्तुभिः अनिलं वायुं चिहंसन्ति प्रतीतया
आगारं गेहं परियारोक्तिं परिवारो हन्तिः खड्गादिको शोवा भक्ष्याणि सोदकादीनि खरविशदमभ्यवहार्यं भक्ष्यं इति वचनात् भोजनान्योद

धोवण सोयमाद्रुहिं प्रयण पयावण जलण जलावण विदंसणे हिं अगणिं सुप्पवियण तास विंटे मे
ऊण सुह करयल सागपत्त वत्यमाद्रुहिं अणिलं आगारपरियार भक्ख भोयण सयण सण फलक

पाणी स्नान पीव वृं आहारवस्त्रनो धोवणो शौचमाचमनादिक इत्यादि कारणे ह्येव पक्षोपचाययो अग्निजालयो जलाववो दीवाने अर्थिदू
अग्निकायने सूपे वीजणे वेपटो वीजनो मोरपौष्क सुवहस्ताली सागवृक्षनो पानं वस्त्रादिके करी ह्येव वायूकायने ह्येव रनि

नादीति गयनानि ग्रथाः ध्यासनानि विष्टराणि फलकान्येवष्टंभनद्यूतादिनिमित्तानि मूशलान्युदुखलाश्च प्रसिद्धाः ततानिविष्णादी
निधिततानि पटहादीनि ध्यातोद्यानि वाद्यानि वहनानि यानपात्राणि बहूनानिशकटादीनि मण्डपाःप्रतीताः विविधभवनानि
चतुःयात्रादीनि तोरणानि प्रतीतानि विटकः कपोतपालीदेवकुलं प्रतीतं जालकंछिद्रान्वितोगटहावयवविशेषः यच्च चन्द्रसोपानवि
शेषः निर्युद्धकं द्वारोपरितनपाखं विनिर्गतदारु चन्द्रयात्रिकाप्रासादोपरितनयालाः वेदिकावितर्हि का निःश्रेणिरुवतरणीद्रोणीनौ

मुसल उखलततविततातोज्ज बहणवाहण मंडवविविह भवण तोरण विडंग देवकुल जालद्वचंद
निज्जुहग चंदसालियवेतिय निस्सेणियोणि चंगरी खीलीमेढक सभाप्पवावसह गंधमल्लाणुलेवरणं

आजिहं खन्नादिकनापडियार मोदकअसनदि मंचकादि वाजवटपीठादिक उटिगंगलेवानोंपाटियो मूंशलो उखलोवीणादिवा
जितपटहादिकानित यानपात्रादिकशकटादिक मांडवाप्रसिद्धे नानाप्रकारचलशालादिक तोरणकपोतपालीदेहरानेअथेजाली
पावडीयां बारणानीवारसोयप्रासादऊपरिंलीशालाहै उखलोवेदिका नीसरणीनावावेडीकथरोठीखीलीघोडाबलधवा धवानोठाण

षट्क्षेरीमहतीकाष्ठपात्री वृहत्पटलिकावाकीलाः शंकवः भठकामुण्डका सभाध्यास्थायिका प्रपाजलदानमण्डपः ध्यावसयः परिव्राज-
काश्रयः गन्धाचूर्णविशेषाः माल्यं कुसुमं अनुलेपनं विलेपनं अम्बराणिवस्त्राणि यूपोयुगं लांगलंभीरं मतियन्ति मतिकंयेनकाद्या-
स्तेन' सद्यते कुशिकं हलप्रकारः खन्दनोरथविशेषो यतोद्विविधो रथः सांग्रामिकोदेवयानरथश्च तत्संग्रामिकस्य कटीप्रमाणा वेदिका
भवति शिविकापुरुषसहस्रवहनीयकूटाकारयिखराच्छादितोजंपानविशेषः रथः प्रसिद्धः शकटं गन्त्रीयानन्तद्विशेषः सुग्यं गोस्रदेश
प्रसिद्धोद्विहस्तप्रमाणावेदिकोपसोभितोजंपानविशेषएव अट्टालकः प्राकारोपरिवर्त्तो आश्रयविशेषः चरिकानगरप्राकारान्तरालेऽष्ट
हस्तप्रमाणोमार्गः द्वारं प्रतीतंगोपुरं पुरद्वारः परिधा अर्गलायन्त्राणि अरघट्टादि यन्त्राणि न्यूलिकावध्यप्रोतनकाष्ठं पाठान्तरेः सूलकः

अंबर जूयनं गलमद्वय कुलियसंदणसीयारहसगड़ जाणजोगा अट्टालगचरियदारगो पुरफलिह

वैसवानांठास पाणीनीशाला परिव्राजकनाठाम अवीरफलमाला संकुडि वस्त्रभूसरो हलजेणेद्धेतखेद्यामर्दिवेसुंहालायाद् हलनो
प्रकार संग्रामनोरथ पालखीरथ गाड़लो जानवलीएहननोविशेष गोलदेशप्रसिद्धवेहायप्रमाणगड्जपरिणीफिरणी नगरनेगद्वि

५ फीलकविषयेषः लउडन्ति लकुटः सुसुंदिप्रहरणविशेषः शतघ्नीमहतीयष्टिः वह्निचप्रहरणानि करवालादीनि आवरणानि स्तरका दीनिउपस्तरस्य म्दोपकरणं मंचकादि ततएतेषां द्वन्द्वः ततश्च एतेषां कृते अर्थयिष्यन्त्यै स एवमादिभिः वज्रभिः कारणयतैः हिंसन्ति तदगणान् तथाभणितभणितान् चरंमादिकान् एवंप्रकारानसत्त्वान् सत्त्वपरिवर्जितान् उपपन्नानि दृढाश्च मूढाश्च ते दारुणमतयश्चेति तथाविधकोधात् मानात् मायालोभात् हास्यरतिचरतियोक्तात् ब्रह्म पञ्चमौलोपोदृश्यः वेदार्थाश्च वेदार्थमनुष्ठानं जीवसजीवितं

जंतसूलय लउडसुसंदि सयग्निष वह्मप्रहरणावरणु वक्खराणकए अर्थेहिहय एवमादृएहिं वज्रहिं कारणसएहिं हिंसन्ति तरुगणे भणिया अभयिएय एवमादृसत्ते सत्त्वपरिवर्जिए उवहएत्तिदद

षातेऽऽप्तप्रमाणे मार्गवारणो मोक्षिनगरनीं आगलि तथा आपो अरुहटादिकसूली लाकडी हथियारविशेषः सौनरेनेमारमो दीयष्टीषणा हथियार खेड़ांफरसीप्रमुखंवरवाखरादिएतलाने काने अनैरापिण इत्यादिककारणे घणांहीं कारणनेसेकडेकरीमंद बुद्धीनांषणीकरणे दलनागणकहिंयेसमूह कक्षाअथवा नधीकक्षा इत्यादिकसत्त्वनेप्राणीकरणे सत्त्वपरिवर्जिततेकुणपुरुषयंप्रबलपणेहये

जीतं वाक्य धर्मस्यैव कामयेत्येतेषां हेतोः कारणात् स्वभाः स्वतन्त्राः अवशा स्तदितरे चर्याय च अनर्थाय च तसमाणान्
स्यावराय हिंसन्ति मन्दबुद्धयः एतदेव प्रपञ्चयन्नाह स्वभा मन्ति अवशा मन्ति स्वभा चवशाश्चेत्येवं दुहन्ति द्विविधा घृन्ति एव
मर्थाय इत्याद्यालापकत्वं एवं चास्यैवरतिभिरालापकचतुष्टयमेवं क्रुद्धबुद्धसुगधैः अर्थधर्मकामैवेति तदेवं यथाच कृतमिति
प्रतिपादितमधुना फलप्रधानाः क्रिया इति न्यायात् फलद्वारं द्वारगाथायां कर्तृद्वारान् प्रागुपन्यस्तमयुद्धं कर्तृधीनाक्रिया इति

मूढादारुणमतीकोहामाणा मायालोहाहासरती अरती सोयवेदत्यौ जीयकामत्यधम्महेउं सवसा
अवसा अद्वाए अण्डाएय तसेपाणे थावरेयहिंसंति मंदबुद्धीसवसाहणंति अवसाहणंति सवसा

आकरामूर्खैरौज्जेहनीमतिकहिद्येबुद्धिः क्रोधयकी मानयकी मायायकी लोभयकी हास्ययकी रतियकी अरतियकी सोक्तयकी वेदा
र्थोऽनुष्ठानयवादीहोमे जीवितव्यनेऽर्थतथायाचारः विपैरधनश्एत्तीणनेहणे धर्मेने अर्थेहणेपोताने यसिपरवशिं अर्थेअनर्थेपरिणहणे
वेचन्दीयादिकत्तसजीव इथिबीकायादिथावरने हणे तेबुद्धिरहित आपणोवसिहणेपरवशपद्याहणे आपवसिअनेवलीपरवसिचेप्रकारे

प्रकीलकविशेषः लज्जति लकुटः सुसुंद्धिप्रहरणविशेषः शतघ्नीमहतोयष्टिः बहुनिचप्रहरणानि करवालादीनि आवरणानि स्तरकादीनिउपस्तरस्य म्दोषकरणं मंचकादि ततएतेषां द्वन्द्वः ततश्च एतेषां कृते अर्थोयचन्यै चण्वमादिभिः बहुभिः कारणयतैः हिंसन्ति तदगणान् तथाभणितभणितान् खंमादिकान् एवंप्रकारानसत्त्वान् सत्त्वपरिवर्जितान् उपपन्नानि दृढाश्च मूढाश्च ते दाक्षणातययेति तथाविधकोधात् मानात् मायालोभात् हास्यरतिअरतियोकात् इह पञ्चमौलोपोदृष्ट्यः वेदार्थाश्च वेदार्थमनुष्ठानं जीवयजीवितं

नंतसूलय लज्जुसुसंति सयग्नि बहुप्रहरणावरणु वक्खराणकए अखेहिहय एवमाद्रएहिं वज्जहिं कारणसएहिं हिंसन्ति तद्धरणे भणिया अभणिएय एवमाद्रसत्ते सत्तपरिवर्जिए उवहणत्तिदढ

चाले इक्षप्रमाणे मार्गवारणो मोलिनगरनीं आगलि तथा भापो अरुहृदिकसूली लाकड़ी हृदियारविशेषः सौनरनेमारमो दीयछीषणां हृदियार खेड़ांफरसीप्रमुखंवरवाखरादिएतलानि काले अनैरापिण इत्यादिककारणे घणांहीं कारणनेसेकेइकरीमंद बुद्धीनांघणींरणे दत्तनागयकहियेसमंइ कक्षाअथवा नयीकक्षा इत्यादिकसत्त्वनेप्राणीरणे सत्त्वपरिवर्जिततेकुणपुबधंमयलययेरणे

प्रमयमालापकः कचिक्कथंचिद्वृथ्यते नवरङ्गमकपक्षमाश्रित्यव्याख्यातः हरिकेशायण्डालविशेषाः कुणिकाश्च सेवकविशेषाः कचित्साउ
णियन्तिपाठः तत्रशकुनेनचरन्ति शाकुनिकाः इतिविदंसगविदंशन्तिइतिविदंशिकाः श्येनादयः पाशाश्चाकुनिवन्धनविशेषाः इक्षेयेपान्ते

णंति रतियहणंति हासविरारतियहणंति कुद्धाहणंति लुद्धाहणंति मुद्धाहणंति कुद्धालुद्धामुद्धाह
णंति अत्थाहणंति धम्माहणंति कम्माहणंति अत्थाधम्माकम्माहणंति कथरेजेते सोयरियामच्छव
धासाउणयावाहा कूरकम्मा वाउरियादीवितवंधप्पओगतप्पगलं जालचीरल्लगायसड्धवगुराकूडी

लोभेहणे अजाणपणेहणे क्रोधेलोभे मूर्खपणेहणे धनउपाज्जवानीमतिहणे धर्मेनीमतिहणे विषयनीमतिहणे अर्थधर्मकर्मशब्दादिनी
मतिहणेकषणहणे जेतेशूरतथासुगनो आहेडोकरेमाखिलानेमारे जेशकुनिकपंखियानेहणे लुब्धककूरकर्मनाधणी वागुरीजेचित
रोलेइनेबंधनने प्रयोगे उपायेकरीने सुगनेहणे भालेकोणमारे तेकहेछे पाणीमाहितापेवेसीजालनाखे नाक्काजालसीचाणोमंकी
जीवनेमारे लोहमयबंधणसुगबंधन विशेषकूडापासिदुग्गभाले छाली देखी चीतरोमकेह. चंडाल सेवकविशेष सीचाणाबंधयाना

न्यायेनकर्तुः प्रधानतया अल्पवक्तव्यत्वाद्वा येषिच कुर्वन्ति पापाः प्राणवधमित्येतदाह कथरेत्यादि तत्रकतरेल्लयादिकारणैः प्राणिनो
 प्रप्नोति प्रभ्रः उत्तरमाह जेतैसोयरिएदत्यादि तत्र शूक्तैः स्वगयां कुर्वन्ति येतैर्यौकरिकाः भत्सवन्धाः प्रतोताः शकुनीन् धृन्ती
 तियाकुनिकाः व्याधाः लुब्धकवियेषाः क्रूरकर्माणा इत्येतैरपामेव स्वरूपाभिधायकं विशेषणं वागुरियन्ति क्षचित्पाठः तत्र वागुरया
 द्यगबंधलवियेषेण चरन्तीति वागुरिका इतितथाद्वीपिकक्षित्वकोद्यगमारणायवन्धनप्रयोगश्च बन्धोपायः तत्रच तरकांडियियोभत्सग्रह
 णायं जलायतरणाय गलंच वडिशं जालंच भत्सवन्धनं चिरल्लक्ष्यं श्येनाभिधानः शकुनिः शकुनिविनायाय पायसी लोहमयीदर्भ
 मयीचयावा गुराह्यगवन्धनवियेषः साचकूटं न वास्यायते चित्रकादिग्रहणार्थं ऐतिकाथजासाकूटैल्लिकासाचभयवाकूटं चसर्गादि
 ग्रहणयन्त्रैल्लिकाचेतिहन्वसाहस्येयोपेतितयादीवियन्तिकक्षित्पाठः तत्र द्वीपिकेनचित्केनचरन्तीति द्वैपिकाइतितत्तत्तरपदेन हन्व

अवसा दुहश्चोहर्णति अद्वाहर्णति अणद्वाहर्णति अणद्वा दुहश्चोहर्णति हस्साहर्णति वेराह

इणे पुत्रादिकने अर्थइणे अनयर्थइणे यनर्थे अर्थे वेऊप्रकारेइणे वास्येइणे वैरेइणे रतिइणे हास्यैवरपतिनोलोपोइणे कोषइणे

तृणानामुद्गततणानां वक्षराणां चोत्तराणां दवाग्निना वक्रिन्वीलनेन निर्दयं यथाभवतीत्येवं पलीयगतिं प्रदीपकायेतेतथा क्रूरकर्मकारिणः
 दूमेव हवे मिलिक्खुजाइत्ति म्हेच्छजातीयाः किंतेति तद्वथाशकाः १ यवनाः २ शवरा ३ वर्वरा ४ कायाः ५ मुबं डाः ६ उड्डा ७ भंडडाः ८
 भित्तिकाः ९ पक्कणिकाः १० कुलाचाः ११ गौडाः १२ सिंहालाः १३ पारसा १४ क्रौंचाः १५ चंघाः १६ द्रविडाः १७ चिल्लाः १८ पुलिन्द्राः १९
 आरोपा २० डोवाः २१ पोक्कायाः २२ गन्धहारका २३ वहलीकाः २४ जङ्घार २५ रोसाः २६ मापाः २७ वक्रुशाः २८ मलयाश्च २९ चंचुकाश्च ३०

विसगरस्सय दायगा उत्तण वल्लर दवग्गिणिइय पलिवका क्रूरकर्मकारीद्रमेय वहवे मिलिक्खु
 जाइकिंते सक्का जवणासवरबल्लर गायसुणं डोडुभडगभित्तिय पक्कणिया कुलक्का गौडसीं हल
 पारसकोच अंधदविल चिल्लल पुलिंद आरोस डोव पोक्काणगंधहारगवहलीय जङ्घारोमासास

हार क्रूरकर्मनां करणचार आगलिकचिह्ने घणा म्हेच्छनीजाति किंतां तेसक्कदेशनां यवनदेशनां सवरवव्वरकायमसडां उडुभडग
 भित्तिकपक्कणिककुलाच्चगौडसीं हलपारसकोच अंधद्रविडविल्ललपुलिंद आरोपडोवरपोक्कणगंधचारक वहलीकजङ्घारोसमासवक्रुश

तथायनघरकाः सवरालम्बकाश्चआवाः मधुघातपोतघाताः मधुग्राहकाः शवग्राहकाश्चेत्यर्थः एणीयारत्ति एणीहरिणी मृगग्रहणार्थं धारयन्तिपोषयन्ति ये ते तथाप्येणीयारन्ति प्रकृष्टा एणीचाराः प्रैणीचाराः सरोजलाश्रयविशेषः क्रुदोनदः दीर्घिकायारिणी तडांगप्रतीतं पल्लवं नडुलमित्येतान् परिगलनेन च श्रुक्तिशंखमत्स्यादिग्रहणार्थं जलनिःसारणेन गलनेन च मर्दनेन च ओतोवन्धनेन च जलप्रवेययारणेन सलिलाश्रयान् परियोषयन्ति ये ते तथाविधस्य कालकूटस्य गरलस्य च द्रव्यमयोगविशेषस्य दायकाः दातारो ये ते तथा चक्रतानासुभ्रत

छेलिहत्था हरियसाउणियाय वीदंसगपासहत्था वणचरगा लुङ्गकाय मज्जघात पोतघाया एणीयाराप्रएणियारा सरदहदीहिय तलाग पल्लल परिगालण मलय सोत्तबंधण सलिला सुयसोसगा

पास छे जेइनेहाये भीलनीजाति लुब्धक लोभी मधुनाग्राहक पंक्षीनां बालकनें हर्णे हरिणीने राखे मृगग्रहियाने अर्थे मृगवियेय एणखणाव्यौजलाश्रयसारणि खख्यौते तलागनान्दोतलाव शंखमत्स्यादिग्रहणनीमतिपाणीगाले मर्दिबो जलप्रदेयनोवारणकरणो जलथानकतेहना सोसणहार कालकूटवीपनादेणहार दायक लणजग्था छे जिहां तेत्तेवने दवाग्निं करी निर्दयपणेवननां बालण

तणानामुन्नततणानावल्लराणांक्षेत्राणांदवाग्निनावक्त्रिज्ज्वलीनेननिर्दयंयथाभवतीत्येवं पत्नीवगत्तिप्रदीपकायेतेतया कूरकर्मकारिणः
 दूमेवहवेमिलक्खुजाइत्ति स्नेच्छजातीयाः किंतेति तद्वथाशकाः १ यवनाः २ शवरा ३ वर्वरा ४ कायाः ५ मुरं डाः ६ उड्डा ७ भंडडाः ८
 भित्तिकाः ९ पक्कणिकाः १० कुलाचाः ११ गौडाः १२ सिंहलाः १३ पारसा १४ क्रौंचाः १५ खंभाः १६ द्रविडाः १७ चिल्लाः १८ पुलिन्द्राः १९
 आरोपा २० डोवाः २१ पोक्काणाः २२ गन्धधारका २३ वहलीकाः २४ जल्लार २५ रोसाः २६ मायाः २७ वकुशाः २८ मलयाद्य २९ चंचुकाद्य ३०

विसगरस्सय-दायगा उत्तण वल्लर दवग्गिणिइय पत्तिवका कूरकम्मकारीदूमेय बह्वे मिलुक्खु
 जाइकिंते सक्का जवणासवरबब्बर गायमुरं डोडुभडगभित्तिय पक्कणिया कुलक्का गौडसोहल
 पारसकोच अंधदविल चिल्लल पुलिंद आरोस डोव पोक्काणगंधहारगवहलीय जल्लारोमाभास

हार कूरकर्मनां करणहार आगलिकच्चिस्से घणा स्नेच्छनीजाति किंचा तेसक्कदेशनां यवनदेशनां सपरवब्बरकायमरुडां उडुभडग
 भित्तिकपक्कणिककुलाचगौडसोहलपारसकोच अंधद्रविडविल्ललपुल्लिंद आरोपडोवरपोक्काणगंधहारक यहलीकजल्लारोसमासवकुश

चूलिकाः३१ कौकल्याणाः३२ मेढाः३३ यक्षवाः३४ मालवाः३५ मञ्जराः३६ आभाषिकाः३७ अणकाः३८ लासिकाः४० खसाः४१
 खासिकाः४२ नेट्टरा४३ मरहट्टन्ति महाराष्ट्राः४४ पाटांतरेण मुढीः४५ मौद्रिकाः४६ आरवाः४७ डोंविलकाः४८ कुड्डणा४९
 कैक्याः५० छणाः५१ रोमकाः५२ खोपाः५३ मरकाद्विती एतानिच प्रायोलुप्त प्रथमावज्जवचनानि पदानि तथाचिन्तातविययवासिनश्च

यद्यप्य जलयाय चुचुयाय चूलिय कौकल्याणामेय पल्लवमालव सञ्जर आभासिया अणक्ख चौरण
 लासिय खस खासिय नेट्टर मरहट्ट मुद्रिय आरव डोंविलग कुहण कैकयहणरोमग रर मरग
 चिलाय विसय वासीय पावमद्रुणो जलयर थलवर सणफ तोरग खहचर संडाणनोडनीवोववा

मलयचुचुकचूलिक कौकल्याण मेदपल्लव मालवसञ्जरआभाषिक अणक्षचीनलासिक खस खासिकनेट्टरमहाराष्ट्रभौटिकभारवडोंवि
 लक कुहणकैकय छणरोमक रर मरककिरायत एतलादेयनाजपनांवासी मनुष्य तेकेहा पापनेविपेजेहनीमति जलचर थलचर
 सिंहादिक सर्पआकाशचारी संडासासरीखासुख छे जेहनांतेपंखी जेजीवनेउपधाते आजीविका करे तेकेहा संघीषसंघी पञ्चीप्ता

स्ते च्छेदेशवासिनः एतेचपापमतयः तथाजलचराश्च थलचराश्च सणफयन्ति सनखपदाश्च सिंहादय उरगाश्च सर्पादयः खड्गय रसंडा
 सतुं ङ्गन्ति खचराः सदंशतुं डाश्च सदंसकार सुखपक्षिण इतिद्वन्द्वः तेच ते जीवोपघातजीविनयेति कर्मधारयः कथंभताः संज्ञिनश्चा
 संज्ञिनश्च पर्याप्ताः असुभलेस्थाः परिणामा एतेचान्येचैवमादयः कुर्वन्ति प्राणातिपातकरणं प्राणिवधानुष्ठानं पापाः पापानुष्ठा
 यिनःपापाभिगमाः पापमेवोपादेयमित्यभिगमाः पापश्चयः पापमेवोपादेयमिति श्रद्धधानाः प्राणवधकतरतिकाः प्राणवधएव रूपा
 नुष्ठानाः प्राणवधकदास्त्रभिरमतः तद्वापावं करेतुल्यंति ययज्जग्नगारंति पापं प्राणवधरूपं कृत्वा वज्रप्रकारं तुष्टाश्च भवन्ति येते

यजीवीसखीय असखिणोय पज्जत्ता असुभलेसपरिणामाएतै अणोय एवमाइकरेइ प्राणाइवांयं
 करणं पावापावाभिगमा पावसइ पाणवहं करयइ पाणवहहूवाणुद्धाणा पाणवहकहासुं अभि

असुभलेश्चाहणादिचध्यवसायकै एतला अनेना इत्यादिपादुवीलेस्थानाधणीकरे प्राणातिपातकरे तेकहेछे पापनाकरणहारपाप
 सामुचासदाईवरतेछे पापजपरिबचीएहवाछे प्राणवधजपरेकीधी रतिप्राणवधकरे समाधि माने प्राणवधरूप क्रियाविशेषके तथा

सकासादायुःक्षये मरणेऽसति च्युतास्त्रन्तः तस्मै त्यादिच सूत्रं क्वचिदेवदृश्यते अग्रभुभकर्मप्रचुराः उपपद्यन्ते जायन्ते
नरकेषु क्लियन्ति शीघ्रं महालयेषु चेतस्स्थितिभ्यां महत्सु कथंभूतेषु वज्रमयकुड्यारुन्द्राविस्तीर्णानिस्त्रंघयोनिर्विवराः द्वारविर-
हिताः अद्वाराः निर्माद्विषभूमितलाच्च कर्कशभूमयः ये नरकास्ते तथा खराफर्णाः कर्कशस्पर्शाः विषमानिग्नोन्नताः निरयगृहसंब-
धिनी नारकाः कुब्जकुटानारकोत्पत्तिस्थानभूता येषु नरकेषु तेतथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः अतस्तेषु तथा मद्दोषाणा अत्युष्याः
सदाप्रतप्तः नित्यतप्ताः दुर्गन्धाः अग्रभुगन्धाः विद्याः ग्रामगन्धयः कुधितेत्यर्थः उद्विज्यते उद्विग्नैर्भूयते यस्मिन् तेउद्वेजनकाशे ये ते

कम्पवज्जलाउववज्जंतिनरएसुह्रलितंमहालएसुवद्रामयकुडुणदनस्त्रंघिवारविरहियनिमद्वभूमि
तलखरामसविसम शिरयधरचारएसु महोसिण सयएतत्त दुर्गंधविस्त्रउव्वेयणगेसु वीभच्छदरि

आउखाने क्षयकरि चव्याहतां असुभकर्मघणांउपजे नरकनेविषे जतावलो तेनरककेहवाते अतिमोटाछे वज्रमयछे भीतिपिस्तीर्ण
संधिरहितछे वारणारहितछे महाकठोर भूमिनीतलो कठोरफरसविषम नरकनांधरवंदीखानो अतिउष्णसदाद्रुतापयुक्तदुर्गंधक्षुत्त्या

कुर्वन्ति प्राणवधमिति प्रकृतं तदियता ये प्राणवधकुर्वन्ति ते प्रतिपादिता इदानीं यादृशं फलं ददाति प्राणवध एतदुच्यते तस्मैत्यादि
 तस्यच पापस्य प्राणवधरूपस्य फलविपाकस्य फलमिव दृष्टसाध्यमिव विपाकः कर्मणां मुदयः फलविपाकसंफलमिपाकं यथागमार्थेति
 यजानतः वर्धयन्ति बृद्धिं नयन्ति नरकतिर्यग्योनिमिति योगः तद्वद्विष पुनः पुनस्ततोत्पादहेतुकर्मबंधनात् किंभूतां महद्भयं यस्यां
 सामशाभयातो महाभयं अविश्रामवेदनां विश्रान्तरहितमसातवेदनां दीर्घकालं यावत् बल्लभिः दुःखैः शारीरमानसैः यासंकटासंक्रु
 लामादीर्घकालबल्लदुःखसंकटानां नरकेषु तिर्यक्षु च या योनिस्त्यजित्हेतुत्वात् सानरकतिर्यग्योनिस्तां ततश्च इतो महत्पञ्चमन्ननः

रमंता तुष्टापावंकरि लुं ऊं तिय बल्लप्यगारं तस्य पायस फलविवागं अयागमाणा वड्ढति मह
 भयं अविस्सामवेयणं दीहकाल बल्लदुक्खसंस्कडं नरय तिरिक्खजोणि इलुआलक्खएत्तुया असुभ

पापमयमनुष्ठानकरणहार प्राणवधनौवात्तांकरे समाधिमानतावर्ते हरखक्ता पापकर्मकरे होयवणे प्रकारे तेहने हिंसानाफलवि
 पाकद्वे च जाणताथक्कावधारे महाभयविसामारहितवेदनाषणां काललग्निं वणे दुःखेसां कवीनरकतिर्यच नीगतिवधारे एममुत्थभवना

ये अन्धकार प्रकर्षास्ते अतीव नित्यान्धकारतिमिसाः अथवा अतीव नित्यान्धकारेण तिमिसेवयेते तथा तेषु अतएवप्रति भयेषु वस्तुं वस्तुं प्रतिभयं येषु तेतथा तेषु व्यपगतग्रहचन्द्रमयनक्षत्रज्योतिष्केषु द्रष्टव्योतिष्कशब्देन तारकागृह्यन्ते मेदश्चशरीरधातुविशेषः वसाच्च शरीरस्नेहः सांसंचपिणितं तेषांयत्पटलं दृढं योच्चडन्ति अनिविडंच पूयधिराभ्यां पक्करक्तयोणिताभ्यां उक्तिर्योतिउत्किरणं मिश्रितं विलीनं जुगुप्सितं चिक्कणमाश्लेषवत् रसिकया शारीररसविशेषेण व्यापन्नं विनष्टं स्वरूपमतएव कुथितं कोथवत् तदेव चिक्कखलुं प्रथलकर्हमः कर्हमश्च तदितरो येषु तेतथा तेषु कुक्कलानलश्च कारीर्याग्निः प्रदीप्तज्वालाश्च सुर्भुरश्च भस्मान्नि असिच्युर

तजोद्ग्रेसेसुमेयवसाभंस पडलपुञ्चडपूरुहिरु किण विलीण चिक्कणरसियावावण कुहियचिक्कखल
कर्हमेसु कुक्कला नलप्रलित्त जालसुम्भुरअसि खुरकरवत्तधारामुनिसितविच्छूयदंडकनिवातोवसफ

धातुमेदचरवी मांससम्बृहविचिल्यो पीरुलोही मिश्रितदुगंछयाचीकणो रसीतेणव्याप्त कुहियोचीखलकर्दमच्छे जेहनेयिपे कारसनी
अग्निदीपती जालासमान ज्वाला भोभरखड्गदुरीकरवतएतलानीधाराच्छे जेहने यिपे अतिहीतीच्छा वीछुनापुंछुनोडंकनिपातते

तथा तेषु तथा वीभत्सदर्शनीयेषु विरूपेषु नित्यं सदाहिमपटलमिव हिमवन्द्मिव शीतला येतेतथा तेषु च कालः आयभासः प्रभा
येषां ते तथा कालावभासास्तेषु च भीमगम्भीराश्चते अतएव लोमहृष्यश्च रोमहृष्यकारिणो भीमगम्भीरलोमहृष्यणस्तेषु निरभिरामे
तथा तेषु इदं च नारकधर्माकारोपात्तरकाणां विशेषणसुक्तमतीव प्रकृष्टं नित्यं श्राद्धतमन्वकारं येषु तेतथा तिमिसेवतिमिसुहेव

सणिज्जेसुनिच्चं हिमपटलसियलेसुयकालोभासेसुयभीमगंभीरलोममहरिसणेषुणिारभिरामेसु नि
प्यडियारवाहिरोगजरायोलिएसु अर्द्धवणिच्चंधयारतिमिसेसु प्रतिमएसुववगयगह चंदसूरणकल

उदवेगनावयजावणशारतेहनेविषे सुगमणो दरिणणजेहने सदाहिमपटलनीपरे शीतलटादिच्छे तेहनेयिषे कालीकांतिच्छे ऊं डा
भंधरेकरी भप्रकायच्छे रोमवभायाद्रंदौठेयके रमणीययणोनथी प्रतीकार नथी टालवानो उपायनथी व्याधिरोगहृद्वावस्यापीद्या
ब्रता गाढीशास्तो बंधकारयुफासरीछांछे वस्तुप्रतेरभयच्छे जिहानथी ग्रहचंद्रमा सूर्यं नक्षत्रताराप्रमुख व्योतिसकनथी जेहनेविषे

ये अन्धकार प्रकर्षांस्तु चतीव नित्यान्धकारतिमिसाः अथवा अतीव नित्यान्धकारेण तिमिसेवयेते तथा तेषु अतएवप्रति भयेषु वस्तुं वस्तुं प्रतिभयं येषु तेतथा तेषु व्यपगतग्रहचन्द्रसूर्यनक्षत्रज्योतिष्केषु दृढज्योतिष्कशब्देन तारकागृह्यन्ते मेदश्चशरीरधातुविशेषः वसाच शरीरस्नेहः मांसंचपिशितं तेषांयत्पटलं वृन्दं पोचडन्ति अग्निविडंच पूयरुधिराभ्यां पकरक्तशोणिताभ्यां उक्किणंतिउत्किणं मिश्रितं विलीनं जुगुप्सितं चिकणमाश्लेषवत् रसिकया शारीररसविशेषेण व्यापन्नं विनष्टं स्वरूपमतएव कुथितं कोथवत् तदेव चिकखड्गं प्रथलकर्द्दमः कर्द्दमश्च तदितरो येषु तेतथा तेषु कुशूलानलश्च कारीपाग्निः प्रदीपनवालाच सुर्मुश्च भस्माग्नि असिच्चरु

तजोद्रसेसुमेयवसामंसं पडलपुचडपूरुहिरु किं विलीणं चिकणरसियावावण कुहियचिक्खल
कद्दमेसु कुकुला नलप्रलित्त जालसुम्भुरअसि खुरकरवत्तधारासुनिसितविच्छूयदंडकनिवातोवमफ

धादमेदचरवी मांससम्बद्धविचिल्यो पीरुलोही मिश्रितदुग्धणाचीकणों रसीतेणैव्याप्त कुहियोचीखलकर्दमच्छे जेहनेयिपे कारसनी अग्निदीपती जालासमान ब्वाला भोभरखड्गुरीकरवतएतलानीधाराच्छे जेहने यिपे अतिहीतीच्छा वीछुनापुंछुनोडंकनिपातते

तथा तेषु तथा बीभत्सदर्शनीयेषु विरूपेषु नित्यं सदाहिमपटलमिव हिमहृन्द्मिव शीतला येतेतथा तेषु च कालः आवभासः प्रभा
येषां ते तथा कालावभासाशेषेषुच भीमगम्भीराद्यते अतएव लोमहर्षणश्च रोमहर्षकारिणो भीमगम्भीरलोमहर्षणशेषेषु निरभिरामे
ष्वभिरमणीयेषु निःप्रतीकारा अचिकित्सा येव्याधयः कुशद्याः जराचप्रतीता रोगाश्च सद्योधातिनो ह्वरसूलादयः तैः पीडितायेते
तथा तेषु हृदं च नारकधर्माध्यारोपान्त्रकाणां विशेषणमुक्तमतीव प्रकटं नित्यं शाश्वतमन्धकारं येषु तेतथा तिमिसेवतिमिसगुह्येव

सखिज्जेसुनिच्चं हिमपडलसियलेसुयकालोभासेसुयभीमगंभीरलोममहरिसखेसुखिराभिरामेसु नि
प्पडियारवाहिरोगजरामीलएसु अर्द्धवणिच्चंधयारतिमिसेसु पतिभएसुववगयगह चंदसूरणक्ख

उदवेगनाउपजावणहारतेहनेविषे संगामणो दरियणजेहणो सदाहिमपटलनीपरे शीतलटादिक्खे तेहनेविषे कालीकांतिक्खे ऊं डा
पंधारेक्करी अप्रकायक्खे रोमउभाथाइ दीठेयक्खे रमणीयपणोन्नथी प्रतीकार नथी टालवानो उपायनथी व्याधिरोगहृद्वावस्यापीडा
जाता गाढोशास्सतो अंधकारगुफासरीखांक्खे वस्तुप्रतेरभयक्खे जिहानथी ग्रहचंद्रमा सूख्यं नल्लतताराप्रमुख ज्योतिश्चक्रनथी जेहनेविषे

ये अन्धकार प्रकर्षास्ते अतीव नित्यान्धकारतिभिसाः अथवा अतीव नित्यान्धकारेण तिमिसेवयेते तथा तेषु अतएवप्रति वस्तुं वस्तुं प्रतिभयं येषु तेतथा तेषु व्यपगतग्रहचन्द्रसूर्यनक्षत्रज्योतिष्केषु इहज्योतिष्कशब्देन तारकागटस्थान्ते मेदशरीरधातुभिः यसाच शरीरस्ते हः सांसंचयिधितं तेषांयत्पटलं दृन्दं पोच्चडत्ति अनिविडंच पूयबधिराभ्यां पफरक्तयोणिताभ्यां उक्षिणंतिडः मिश्रितं विलीनं जुगुप्सितं चिकणमाश्लेषवत् रसिकया शारीररसवियोगेण व्यापन्नं विनष्टं स्वरूपमतएव कुधितं कोयवत् चिक्खुल्लंप्रथलकहर्मः कर्हमच्च तदितरो येषु तेतथा तेषु कुक्कुलानलच कारीपाग्निः प्रदीप्तज्वालाच सुसुरश्च भस्माग्नि अविनाशार

तजोइसेसुमेयवसामंस प्रडलपुच्चडपूयरुहिरु किण विलीण चिकणरसियावावण कुहियचिक्खल
कहमेसु कुकुला नलप्रलित्त जालमुम्भुरअसि खुरकरवत्तधारासुनिसितविच्छुयदंडकनिवातोवमफ

धातुमेदचरवी मांससम्बुहविचिल्यो पीरूलोही मिश्रितदुग्धणाचीकणो रसीतेणैव्याप्त कुहियोचीखलकदमच्छे जेहनेयिपे कार
अग्निदीपती जालासमान ज्वाला भोभरखल्लधुरीकरवतएतलानीधाराछे जेहने यिपे अतिहीतीच्छण वीछुनापुंछुनोडंकनिपा

करपत्नाणी धारामु निग्रिताः दृष्टिकदण्डकस्य तत्पुच्छकण्टकस्य च निपातइति इन्द्रः एभिरीपस्यमुपमा यस्य स तथा तथाविधः
 सूर्यः अतिदुःसहो येषां तेतथा तेषु अत्राया अनर्थप्रतिघातकवर्जिताः असुरणास्वार्थप्रापकवर्जिताः कटुकदुःखैः दारुणैः
 दुःखैः परिताप्यन्ते येषु ते अत्रायासरणकटुकदुःखपरितापनाशेषु अनुबद्धनिरन्तराः अत्यन्तनिरन्तरावेदना येषु तेतथा तेषु
 यमस्य दक्षिणदिक्पालस्य पुरयाः अस्वादयः असुरविशेषा यमपुरुषास्तैः संकुलायेषु तेतथातेषु ततश्च उत्पन्नौ सति अन्नमूर्च्छतश्च

रिसअतिदुस्सहेसुय अत्ताणा असुरणाकडुयदुक्ख परितावणेषु अनुबद्धनिरन्तरवेयणेषु जमपुरिस
 संकुलेसु तत्थय अंतो मुद्धत्तलद्धि भवपम्बद्वणं निव्वत्ते तियतेसरीरं ऊं ऊं विभच्छदरिसणिज्जंवी

णीउपमानारकीनेनरकनीः भूमिकानोस्पर्शलागे अतिद्विसहितादोहिला राखणहारकोनयी यरणकोइनोनयी सहितादोहिलो
 एहयेदुःखेकरी पीडाखेजेनरकने विषे पूर्वस्तकर्मयी पठिलागीनिरन्तरवेदनां जेहनेविषे यमपुरुषपरमाधामीअंवरसादिकतेणेकरी
 यापितखेतेनरक तिहाअंतमूर्द्धत्तकालवैकियलबधि भवनांकारणकरे तियतेशरीरकेहवाछे ऊं ऊंसंस्थानखे गाढोपादुबोछे देखता

कालमानवियोगः लब्धश्च वैक्रियलब्धिर्भवप्रत्ययश्च भवलक्षणो हेतुरन्तर्भूज्जलब्धिश्च भवप्रत्ययं तेन निर्वर्त्तयन्ति कुर्वन्ति ते पुनः
 पापाशरीरं किंभूतं छन्दसर्वत्रासंस्थितं बीभत्युदर्यनीयः दुर्दशनं वीहणगंति भयजनकं अस्थिस्रायुनखरोमवर्जितम् अशुभगञ्जं
 तत्तुः खविपचंचेत्यशुभगदुःखविपचं पाठान्तरेणाशुभदुःखविपचश्च दत्तं तत्तथा ततः शरीरनिर्वर्त्तनानन्तरं पर्याप्तिनिन्द्रियपर्याप्ति
 मानप्राणपर्याप्तिं भाषापार्याप्तिमनः पर्याप्तिस्तु चोपगताः प्राप्ता इन्द्रियैः पञ्चभिर्वेदयन्ति यानुभवन्ति वां दुःखं महाकुंभीपचंनादी
 निदुःखकारणानीति जोगः कयाकलितान्यसुभयावेदनयादुःखरूपयेत्यर्थः किंभूतयेत्याह उज्जलेत्यादि ततो ज्वला विपक्षलेयेनाप्य

भरणं अट्टि एहाखणह रोम वज्जियं असुभगदुःखविसहं ततो यपज्जति सुवगयाइं दिएहिं पंचहिं
 जेएइं असुभाएवेयणाए उल्लं लल्लिउल्ल तिउल्ल उल्लइखरफरस पयंडधोरं वीहणगदाखणाएकिं

दरशण भयनेउपजावनहार हाड नसंजालनखरोमराजी वज्जिं तसौभाग्यरहितदुःखनोउहणहार तिवारपच्छीपर्याप्तिभावपांस्स्यो
 इन्द्रियपान्ति करी वेदमाडू मीडाइवेदणाइ सुखरहितनिर्वर्त्तनाववाअशक्यव्यापित वेदनीयदिपीउल्लटकडोरफरस तत्कालव्यापित

कलङ्कितः प्रलावलावतीनिवर्त्तयितुमशक्याविपुलासर्वं शरीरावयवव्यापिनी पाठांतरेण तिलंतिनी नृमनोवाक्कायां सुलवत्यभिभव
 तियासावितुला चल्कटाप्रकर्षपर्यन्तवर्त्तिनी खरं मष्टदुशिलावत् यदुद्रव्यं तत्त्वभ्यातजनिता खराः प्रस्यं कर्कशं दृष्ट्या एडीदलमिव यदुद्रव्यं त
 त्त्वभ्यातसंभवापस्याः प्रचण्डाशीघ्रं शरीरव्यापिकाः प्रचण्डापरिवर्त्तितत्वाद्वा प्रचण्डाघोरजगति जीवितचयकारिणी ऊदारिकवतां
 परिजीयितानपेक्षावायेते तथा घोरान्तरादिति घोरान्तरादिति भयतिदाश्यातत एतेषां कर्मधारयः भ
 तः तथा येदर्थीति प्रकृतं किं तेति तद्यथा कंदुर्लोही महाकुं भीमहत्युखातयोः पचनं च भक्तस्येव पचलणंति पचनविशेषस्य द्युक्तस्येव तव
 गन्तापिका तव तलनं च सुकमारिकादेरिव भ्रात्रे अंघरीषेव भर्जनं च पाकविशेषकरणं चणकादेरिवेति द्वन्द्वे तस्मानिच लोचकटाहेकाय

तेकंदुमहाकुंभि पयणप्रलणतवग तलण भट्ट भञ्जणाणिय लोहकड़ाह कटणाणिय कोट्ट बलिक

तत्कालमरीजाद् भयत्पजावे रौद्र तेवेदनाकेहवी लोहमयभाजन मोटीकुंभीमाहि भातनीपरिपंचे होलानीपरिपंचे तावडेतल
 णीसेकवोचणानीपरे लोहनेकड़ाहले द्रवुरसनीपरे कटाहमाहिं कदिलतोकरे कोषेवलतोकरवो कीड़ां बलवाकुलनोकरवो उखल

नानिचेचुरसस्येवकोट्टन्तिकीडातेनवलिकरणंचखिडकादेः पुरतोपस्वादेरिवोपहारविधानं पाठान्तरे कोट्टाकोट्टकिरियादुर्गा तस्यैव
कोट्टायवामाकारायबलिकरणंतच्चकुटनंचकुटिलत्वकरणैवकल्पकरणंवाकुटनंचाचूर्णनंतानिचयाल्लल्यावृक्षविशेषस्य तीक्ष्णाग्रायेलोह
कंटकादूष लोहकण्टकास्तेष्वभिसरणंचापेक्षिकमभिमुखगमनमपशरणंच निवर्त्तनं शाल्मलीतीक्ष्णाग्रलोहकण्टकाभिसरणापसर
यैस्काटनंच सप्तद्वारणंचविदारणंचविविधप्रकारैरिति तेचावकोटकबंधनानि वाह्यशिरसां शुद्धदेशेबंधनानि यद्विशतताडनानिचप्रती

रणकोट्टणाणिय सामलि तिवक्खग लोहकंटक अभिसरण पसारणाणि फालण विदालणाणिय
अवकोडकबंधणाणि लड्डिसयतालणाणियगलगवलुल्लं वणाणि सुलगभेयणाणिय आयसप्रवंच

स्वसलादिके चूर्णकारिवो शानलीहत्त तीखानि अग्रलोहमयकंटकसुं सांझमोंकरीचिड्डंदिगिकाटामाहिं षीचकरे पक्खाडे फाडवो
विदारवोनानाप्रकारे माथुनौचोवालीवांरुपाक्षीवालीवांधिवो लाकडीनायत तेणेतोडवा गलाने विपे वलात्कारिदं दृक्षनीयाखा
दूडचोर्लंवाविबो खुलीनां अग्रभूमेदवो तेडीने विप्रतारीने मारे निंदवो अपमाननों करिवोए पापीने वधमुमिकानेविपे लेइजावो

तानिगलेककण्ठे पलात् दृढात् यान्युल्लंवनानिदृक्चशाखादावुद्धंवनानिगलकंबलोल्लंवनानि श्रुलाग्रभेदनानिच व्यक्ताभ्यादेय
प्रपद्यनान्यसत्यार्थोदेयतो विप्रतारणानि खिंसनविमाननानिच तत्रखिंसनानि निंदनानि विमाननान्यपमानजननानि विबुद्ध
पयिज्जगणायित्तिविबुद्धानांतेयपायाःप्राप्नुवन्ति स्वद्वतं पापफलमित्यादिचाग्निः संशयानानि प्रणयनानि वध्यभूमिप्रापणानि विबुद्ध
प्रणयनानि वध्ययतानि व्यक्तानितान्येवंमाता उत्पत्तिभूमिप्रापणानिवध्ययतमाहकाणिवध्यायितदुःखानीत्यर्थः तानिचैवमित्युक्तकमे
णतेपापकर्मकारिण इत्यनेनसंबधःपुष्पकम्पकयसंचश्रोवतत्तत्तिपूर्वद्वतकर्मणां संचयेनोपतप्राधापद्वसंतापायेतेतयानिरयएवधग्निर्नि

याणिखिंसणविमाणणायि विबुद्धप्राणज्जगणिवज्जसय मातिकाणिय एवते पुष्पकम्पकयसं
चयोवतत्ता निरयग्नि महग्निं संपलित्ता गाढदुक्खं महकयं कक्कसं असायंसारोरे माणसंचतिब्बं

वध्यवायोग्ययत दुःखनी उत्पत्ति नाठाम एणेप्रकारे तेनारकी पूर्वभवनाकर्मकीघा तेहने संचये करीने दूखपांसता ऊता नरकनी
अग्निमहादवानलि वाल्या उत्कण्ठो दुःखमोटोभयक्के कक्कयचंसता सारीरी मानसी तीव्र वेज्जं प्रकारे सहितांदोहिली वेदभापाप

रयाग्निस्ते नमः शान्तिनेव संप्रदीप्ताये ते तथा गाढदुःखां गाढदुःखरूपां द्विविधां वेदनावेदयन्तीति योगः किंभूतां मनुष्यं यस्यां सा तथा
 तां कर्कशां कठिनद्रव्योपनिपातजनितत्वादसातामसाताल्य वेदनीयकर्मभेदप्रभवां शरीरं मानसौ च तीव्रां तीव्रा तु भागवंधनान्तितां
 पापकर्मकारिणस्तथा बह्वनि पल्योपमसागरोपमानिकरणादयासदभूताः कर्षणांवा पालयन्ति तेदति पूर्वोक्ताः पापकर्मकारिणः धृष्टा
 उर्यन्ति यथा बहुमायुष्कगाढ्यापि वेदनवानोपकथ्यत इति भावः तथा यमकार्यैः दृष्टिणादिक्पालदेवनिकायाः क्रितैरसुरैरज्जादिभिरित्यर्थः
 त्रासितोत्पादितभयायमकार्यकत्वासितास्ते च यद्भर्त्सितं स्वर्कुर्वन्ति भीताः सन्तः किं ते न्ति तद्यथा अविभावयन्ति हे अयिभाव्यथ विभावनीय

दुविहं वै एद्र वैयणं पावकमकारी बह्वणि पलिश्रोवमसागरोवमाणि कलुषं पालेत्ति ते अह्वालयं
 जमकातिय तासिताय सहं करे इ भीयाकिं ते अविभवसामिभाववप्यतायजियवं सुयमे मरामि

कर्मनाकरणचार वयाद्रपल्योपम सागरोपमलज्जिं दीनपणो जावजीवलज्जिं चनेदीनथकारहे चाउखो जेतलोवाधोछे तालगिदूर
 माधामीके तासव्याज्जता भर्त्सितस्वरेयद्करे वीहताज्जं ता तेयद्देकेका अविभवनीय स्वरूप हेस्वामी हेभाई हेपाप हेतात जय

स्वरूपः सामितिहेस्वामिन् भायन्तिहे भ्रातः, वप्यन्तिहे वप्यः, हे पितरिदृत्यर्थः एवं हे तात जितवन्ति हे जितवन् प्राप्ता जयनीयितं वामुयन्ति मुं च मेत्ति मां मरामिति म्वियेदू दृचनारकाणां वडवचनप्रक्रमे पियदेकवचनंतदेकअपेक्षं तज्जातिचपेक्षं दसत्वाद्वा इति यतः कुर्वलो व्याधिपी डितोऽं किंदाणसि सत्ति किं इदानीं असि भवसि एवं दावणोत्ति एवं प्रकारो दावणो रौद्रो निर्दयच निर्दृणयमादेहि मे मम प्रहारात् उद्या सेतं मुहुत्तगं मेदेहि नि उच्छ्रान्तं उच्छ्रसन् एतं अधिस्ततं एकं वा सुहृत्तकं यावत् मेमह्यं मादेहि इति प्रसादं कुरुत मा कुरुय विग्रमामि

दुब्बलो वाहिपोलिओहं किंदाणसि एवं दावणो णिदुओयमादेहि मे प्रहारे उस्सासेतं मुहुत्तगं मेदे हिं प्रसायं करेह मारुस वीसमामिगेविज्जं मुंच मे मरामि गाढं तरहाति ओअहं देहि पाणीयं ता

वंतावत्तो मुक्कने मूको ह्रमरू कुं ऊं दुर्वलच्छं व्याधिपीडोछूं हिवणां मुक्कमां हिस्सूं देखो छो इणे प्रकारे रौद्र दयारहित छे मुक्कने प्रहारमदेस्यो जिहां लिंगं ऊं सासोसासलेइ, एकमुहुत्तलंगि मुंकी मुक्कने छे प्रसादकरि मुक्कउपरि रीसमकरि मुक्कउपरि छण एकविग्रामकरि ग्रीवानो बंधमूको ऊमरू कुं अतिघणी तथा लागी छे मुक्कने छे तं पाणीपीवाने आमं तण दीये पाणीतुं

विद्यामं करोमि नेविज्जंति ग्रेवेयकं ग्रीवाबंधनं सुंच मे मम यतोमरा मिति स्त्रिये तथा गाढं अत्यर्थं तण्हाइउत्ति तण्हादितः
पिपासितः अहं देहिस्ति दत्तपानीयं जलं इति नारकेण उक्ते सति नरकपालायदूभर्णति तदाह तादृति यदित्वं पिपासितः ततः
अहं ताहंद इति चामत्तवणे पिय इदं जलं विमलं शीतलं इति एतत् शब्दार्थः भर्णतीति गम्यते गृहीत्वा च निरयपालाः तप्तं
त्वपुकां चेतस्य दहति कलसेन अञ्जलिपु दृष्ट्वा च तज्जलं प्रवेपि ताङ्गउपाङ्गाः अञ्चुभिः प्रगलद्भिः प्रसु ते अच्चिणी

हंतंपियइमंजलविमलसीयलंति घिसूणयणरयपालातवियं तउयंसेदेति कलसेण अंजलीसुदहुणय
तंपदेवियंगमंगा अंसुपगलंतपप्पयथा छिस्सातरहाइयम्हेवालुणाणि जंपप्पाणा विप्पेक्खत्तादिदो

पीव एमत्तच्चपाणीनिर्मलतादेठाढो धणो शीतल ग्रहीते परमाधामिकदेवतातपाब्बोरसकिधोवांधोतरुचोनारकीनेदीयेकलशेकारीने
अंजलीइकारीने तेदेखीने भयकारीने कम्पितहुवा गावशरीर आंसुंगलवे करी भीजाणीछे आंखिते नारकीया जीवानी पछेएम
बोले छेदाणी तिरखाअमारेनही पीवुं दयामणावचनबोलतां जोवतांअरुद्धं परुद्धं दिशोदिशियमनर्थ नोटाजणहारकोइनयी शरण

विद्यमं करोमि गेविक्खंति ग्रेवेयकं ग्रीयावंधनं सुंच मे मम यतोमरा मिति खिये तथा गाढं अलथं तण्हाइउत्ति तण्णार्दितः
पिपासितः अचं देहिन्ति दत्तपानीयं जलं इति नारकेण उक्ते सति नरकपालायदूभर्णन्ति तदाह तादृति यदित्वं पिपासितः ततः
अचं ताहंइ इति चामन्त्वणे पिय इदं जलं विमलं शीतलं इति एतत् शब्दार्थः भर्णन्तीति गम्यते गृहीत्वा च निरयपालाः तप्तं
त्वपुशं सेतस्य ददति कलसेन अञ्जलिपु हृद्वा च तज्जलं प्रवेपि ताङ्गउपाङ्गाः अञ्चुभिः प्रगलद्भिः प्रसु ते अस्त्रिणी

हंतं पियइमं जलविमलसीयलंति वित्तूणयणरयपालातवियं तउयं सेदेति कलसेण अंगलीसुदहुणय
तंपदेवियंगमंगा अंसुप्रगलंतप्रप्पुयत्था च्छिणातरहाइयइहेकलुणाणि जंपमाणा विप्पेक्खत्तादिसो

पीव एप्रत्थच्चपाणीनिर्मलतादेठाठढो धणो शीतल ग्रहीते परमाधामिकदेवतातपाब्धोरसकिधोतापोतसुधोनारकीनेदीयेकलशेकरीने
अंगलीइजरीने तेदेखीने भयकारीने कम्पितलुवा गालशरीर आंसुंगलवे करी भीजाणीछे आंखिते नारकीया जीवानी पछेएम
बोले छेदाणी तिरखाअमारेनही पीवुं दयामणावचनबोलतां जीवतांअरकुं परकुं दियोदिशियचनर्ध नोटा लण्डारकोइनथी शरणं

येपानि सप्रगलत्सु ताद्याः क्षिप्रहातएहाद्वयह्यति इयन्ति इति भिन्नक्रमः तस्य च एवं सखन्धः छिन्नाः तृणाः मल्लकां इति एवं रूपाः ।
 करणानि वचनानि इति गम्यते लल्यन्तो विपलायते च इति योगः दिशो दिशंति एकस्यां दिशः सकायात् अन्यो दिशो
 अत्राणां अनर्थं प्रतिपातवर्जितत्वात् अक्षरणा अर्थकारकविरहिताः अनायाः योगक्षेमकारिविरहिताः अयान्धवाः स्यजनरहिताः
 बंधुयिप्रसीणाः विद्यमानबंधवविप्रमुक्ताः कथञ्चिदेकार्थिकानि अपि एतानि यदानी न दोषाच अनायता प्रकर्षप्रतिपादकत्वादिति
 विपलायते च न खल्वि कथं खगाद्वयवेगेन भयोद्धिग्न इति गृहीत्वा च वलात् कृतात् इत्यर्थः नारकादिति गम्यते तेषां च विपलायमानानां

दिसिं अत्राणा असरणा अणाहा अबंधवा बंधुविप्यरूपा विप्यलायंति मियाववेगेण भयुविगाधितू
 ण नलापलायमाणां निरणुक्रंपा सुहं विहाडे तुलो हृदं डे हिं कलकलणं वयणंसि ह्युभंति केदजम

पिणकोद्गोनवी जिज्ञा अनाथअबंधवभार्दनहौ बंधववियुक्तयया बंधवन्धुसं मृगनीं परे वेगेकरी भयेकरी उद्देगपाभ्यां यका मृहीने
 यलात्कारे नाशतानारकीने अनुक्रं पारहित मुखलषाडी लोहृदं डेकरी कलकलतो मुखने विषे प्रक्षेपे के ईक परमाधार्मिके देवता हसता

निरनुकंपायमकायिकाइतियोगः मुखंविषाद्याविदाय्य लोहदंडैःकलकलहं तिकलकलशब्दयोगात्कलकलं प्रवृत्तं तत्रुक्तं दृष्टव्यं ते
एहंति वाक्छालंकारेवदनेमुखे क्षिपन्तिकेचित्यमकायिकाचंवादयः किंभूताः हसन्तद्रुतिततो नारकायतकुर्वन्ति तदाह तेन च तप्तवपुणा
दग्धाः संतो रसंति च प्रलपन्ति च किंभूतानि वचनानीत्याह भीमानिभयकारीणि विस्वराणि विद्यतशब्दानितया रुदन्ति च करुण
कानि कारुण्यकारीणि कद्देत्याह पारापताइवेति एवं प्रकारो निर्घोषः श्रूयते इति संबन्धः प्रलपितं अन्यं कंभापणं विलाप आर्त्त
स्वरकरणं ताभ्यां करुणोयः सतथा तथाक्रंदितं ध्वनिवियेपकरणं वल्लभं भर्तृरणं रुदितंति आराटीमोचनं एतेषां
एतानि वायब्दः यत् सतथा तथा परिदेविनाच्च विलपितावाचनान्तरे परिदेपिताच्च प्रकंपिता रुद्धाच्च बहुकाश्च येनारकाः ते
तथा तेषां य चारवः तेन यः संकुलं सतथा निरुद्धो नारकैः विमुक्तः आत्यन्तिको वा तथारसिताः सतएब्दाः भणितान्कृतान् व्यक्तवचनाः

काइया हसंतातिणय दब्भासंति रसंतिय भीमाइं विस्वराइं रोविंतिकलुणगाइं पारेवतगावएंवं

यका तेणे दाधाछंता प्रलापकरे भयकारी पाडुवाखरे करी रौवैआक्रंदकरे दीनदयामणा पारेवानौं परिंएणीपरे आलंपंपालवि

येपातिषयप्रगलत्सु ताद्याः छिद्यहातएहाद्रयह्यन्ति इयन्ति इतिभिन्वक्रमः तस्यचएवं सम्बन्धः छिन्नाः लृण्णाः यस्याकं इतिएवंरूपादि
 करणानि वचनानिदृति गम्यतेलल्यन्तोविपलायंते च इतियोगः विप्रेचमाणाः दिशो दिशन्ति एकस्यां दिशः सकायात्चन्यां दिश्यां
 अवाणाअनर्थ प्रतिघातवर्जितत्वात् असरणा अर्थकारकविरहिताः अनायाः योगक्षेमकारिविरहिताः अयाम्भवाः स्वजनरहितताः
 वंधुपिप्रचीणाः विद्यमानबंधविप्रमुक्ताः कथञ्चिदेकार्थिकानि अपि एतानि पदानि न दोषाय अनायता प्रकर्षप्रतिपादकत्वादिति
 विपलायंतेचनश्चिन्नच कथं नृगाद्ववेगेनभयोच्चिन्नाइतिमहीत्वाचवलात् चंठात् इत्यर्थः नारकादितिगम्यतेतेपांचविपलायमानाणां

दिसिंअत्ताया असरणा अणाहाअबंधवा बंधविप्यहूणा विप्यलायंति मियाववेगेणंभयुविग्गाधित्तू
 णवलापलायमाणाणं निरणुक्रंपा सुहंविहाडेंसुलोहदंडेहिं कलकलणं वयणंसि छुःभंति केइजम

पिणकोइनोनयी जिहा अनायअबंधवभाईनहीं बंधववियुक्तयया बंधवन्हासे घगनींपरे वेगेकरी भयेकरीउड्गेगपास्यायका महीने
 बलात्कारे नाशतानारकीने अनुक्रंपारहित सुखलघाडी लोहदंडेकरी कलकलतो सुखनेविषेप्रक्षेपेकेईकपरमाधार्मिकदेवताहसता

निरनुकंपायमकायिकाद्वितियोगः सुखंविषाद्याविदार्य लोहदंडैः कलकलहं तिकलकलशब्दयोगात्कलकालं पूर्वोक्तं त्रपुक्तं दृढस्थायं ते
एहंति वाक्यालंकारेवदनेमुखे क्षिपन्तिकेचित्यमकायिकाद्यंवादयः किंभूताः हसन्सद्वतिततोनारकायत्कुर्वन्तितादाहतेनचतप्तवपुणा
दग्धाः संतोरसंतिच प्रलपन्तिच किंभूतानि वचनानीत्याह भीमानिभयकारीणि विस्वराणि विस्तृतयद्भानितया सदन्तिच कण्ठ
कानिकाख्यकारीणि कद्रवेत्याहपारापताद्वेति एवंप्रकारो निर्वोपः श्रूयतेइति संबन्धः प्रलपितं अन्यर्थकभाषणं विलापः आर्त्त
स्वरकरणं ताभ्यां कण्ठोपः सतथा तथाक्रंदितं ध्वनिविशेषकरणं वल्लभभूतंरुणं रुदितंति आराटीमोचनं एतेपा
एतानि वायब्दः यत्न सतथा तथा परिदेविनाश्च विलपितावाचनान्तरे परिवेपिताश्च प्रक्रंपिताश्च वदकाश्च येनारकाः ते
तथा तेषां य आरवः तेन यः संकुलं सतथा निरुष्टोनारकैः विमुक्तः आत्यन्तिकोवा तथारसिताः कृतएब्दाः भणितकृताव्यक्तवचनाः

काद्वया हसंतातिण्य दन्कासंति रसंतिच भीमाद् विस्वराद् रोवंतिकलुणगाद् पारिवतगावएवं

यका तेणे दाधाकृता प्रलापकरे भयकारी पाडुवाखरे करी रौवेद्याक्रंदकरे दीनदयामणा पारिवानीं परिंएणीपरे आलंपपालवि

कृपिताकृतकोपाः उत्कृजिताः कृताव्यक्तमहाध्वनयोये निरयपालाः तेषां यत्तज्जितं तं चास्यसि तं प्राप्ता इत्यादि भणितं नारक
 विषयं गिरहन्ति गृह्णाणः कामंलंघयेत्यर्थः प्रहारोलकुटादिनाकिंदिवद्भादिना भिंदिकुं तादिना उप्पाडे हिति उत्पाटयभूतला
 इरिचपठक्युणाहितिमुत्खनाचिगोलंकवाहृदिकं कृतकत्तयनासादिकं विवृतस्रविधप्रकारैः भुज्जोत्तिभयः एकदाहंतं पुनरपि
 पाठांतरं भजन्नामर्हयहनंताडयक्रियार्थोहनशब्दो निपातः विवृणन्ति विशेषेण ताडयविच्छ्रभन्ति विचोपतपुकादिकं मुखे विकीर्णं वा कुब

प्रलवितविलावकलुणो कंदियवज्जुसन्न रुदियसहोपरिदेवियकडवदकारवसंकुलोनीसद्वो रसियभणि
 यकुविय उकुइयणिरयपाल तज्जिय गिरह कमपांहरछिंदभिंद उप्पाडे उक्खंणाहि कत्ताहिविक

लापकरे दयाणोठाम आकंदशब्द घणो आंसू मोचन घरडाट शब्दकरे हातातइत्यादिवचनविलापकारोहया बांध्या एववानारकी
 तेहनां आरवशब्द तेणेकरीव्याप्पो सुं क्वौ शब्दकरतां स्पष्टवचनकोपानारकीनो शब्दसांभली अक्खत्तमहाशब्दकरतां परमाधार्मिक
 हसे करीतज्जनाकरे रेजाणीसरेपापीकालीनेप्राक्रमे करीनेप्रहारसुं केख्खे करीछे देभाले करीभे देभूं प्रयोछपाडे आंखिनागेख्ख

याचनांतरे विच्छुभनिष्कर्षय इत्यर्थः उच्छु हन्ति आधिक्ये न क्षिपप्रवेशय इत्यर्थः आकृष्टयभिमुखं आकर्षणं कुरु विक्षयाविपरीतं
विकर्षणं कुरु किं न जल्पसि वाचनांतरे तु किं न जानासि स्मर ह्ये पापकर्मोणिदुःकृता निष्णयं अमुना प्रकारेण यद्वदनं नरकपाल
प्रतिपादनं तेन महाप्रगल्भा स्फारोवस्य सतया पडिसुयत्ति प्रतियुतः प्रतिशब्दः तदूरूपो यशब्दः तेन संकुलः तासकः वाचनान्त
रे तु बीजणस्यो तासणस्यो यद्भवो अद्भवोति एकार्याः सदा सर्वदा केपां तासक इत्याह निरयगोयराणां नरकवर्तिनां महानगराड

ताहिय भुज्जोहण विहणविह्वुय भोछुवत्राकट्टविकट्टुकिंणजेपेसि समराहि मावकभाइ दुक्कयाइ
एवंवयण महप्पगवो पडिसुया सहसंकुलो तासउसयानिरयगोयराणं महानगराड ज्जमाणसरि

खाडि धाधिर काढे बाड्डप्रमुखचंगकापेविशेषेचंगनेकापेबलीरहणेविशेषेचंगलेसाहीयाहिरकाढीमां हिमाणे सामुहोतांणे पाछोनां खे
रेकानथी बोलतो संभारपूर्वला पापकर्म जेकखाइता आपणा दुःकृत एणे प्रकारे वचनकहे असारदुस्सह पडछंदा शब्देकरीससंकुल
हे तासनी उपजावणचार नरकमां हिवर्त्तता नारकी जीवने महानगरनो दाषजेहवो प्रज्वलतो तेसरीपो शब्द सांभलीइ पाडवो

कृपिताकृतकोपाः उत्कृजिताः कृताऽव्यक्तमहाध्वनयोये निरयपालाः तेषां यत्तज्जितं चास्यसि रे पापा इत्यादि भणितं नारक
विषयं गिरहन्ति गृह्णाणः कामंलघयेत्यर्थः प्रहारोलकुटादिनाच्छिंदिखड्गादिना भिंदिकुं तादिना उप्पाडेहिन्ति उत्पाटयन्तूला
दुर्गिच्छपठकुणाच्चित्तिमुत्खनाच्चिगोलंकवाह्यादिकं कृत्तकत्तयनासादिकं विहृतस्त्विविविधप्रकारैः भुज्जोत्तिभयः एकदाहृतं पुनरपि
पाठांतरेभंजयामईयहनंताडयक्रियार्थोहनशब्दो निपातः विहृणन्ति विशेषेण ताडयविच्छभत्तिविघ्नेपतपुकार्दिकंसुखेविकीर्णं वा कुर

प्रलान्तिविलावकलुणो कंदियवज्जुगन्त रुदियसहोपरिदेवियरुवइकारवसंजुलोनीसडो रसियभणि
यकुविय उकुइयणिरयपाल तज्जिय गिरह कमपांहरछिंदभिंद उप्पाडे उक्खण्णाहि कत्ताहिविक

लापकरे दयायोठाम आक्रंदयब्द वणो आंसूंमोचन अरडाट शब्दकरे हातातइत्यादिवचनविलापकारोहद्या वांध्या एहवानारकी
तेहनां भारवशब्द तेणेकरीव्यायो सुंक्खी शब्दकरतां स्पष्टवचनकोप्पानारकीनो शब्दसांभली अथक्कमहाशब्दकरतां परमाधार्मिक
हसे करीतज्ज नाकरे रेजाणीसरेपायीभालीनेप्राकमे करीनेप्रहारसुं केखेक्करीछेदेभालेकरीभेदेभूं इयीउपाडे पांखिनागेखक्क

ता गुहाकंदरी सा ततो हृद्दः ततो सिवनादिषु यन्निरोधनं प्रक्षेपणस्तथा उष्णोष्णे अत्युष्णे कंटइस्त्रे त्ति कटकवतिदुर्गमे कृष्ट
 गतिके रथशकटे यद्योजनं गवामिव तत्तथातप्तो लोहपथे लोहमयमार्गे यद्गमनं स्वयमेवा वाहनं च परं गवामिव तत्तथा ततः पदतट
 स्य हृद्दइमेहिंति एतेर्वक्ष्यमाणैर्विविधैराधुपरस्परं देवतामुद्दीरयन्तीति योगकिंतेत्ति तद्यथा मुद्गरो योधनः सुसुंढि प्रहरणवि
 शेषः करकयंति क्रकचंकरपत्वं शक्तिः त्रिशूलं हलं लांगलं गदालकुटिविशेषः मुसलं चक्रं कुतं च प्रतीतं तोमरोवाणविशेषः मूलं प्रतीतं

कंटइस्त्रं दुर्गमरह जोयण तत्तलोह पद्मगमणवाहिणाणि इमेहिं बिबिहेहिं आयुहेहिं किंतेमो
 ग्गरमुसुंढिकरकयसन्ति हलगयमुसल चक्रकुंततो मरसूललउडभिंडिमाल सव्वलपट्टिसचम्मेठु दु

धगती प्रज्ज्वलितगुफामांहे प्रक्षेपे तथा तेरुंधीराखे अति उष्णतातीगुफाने विषे कंटकसच्चित दूर्गमरथ जोतरवो तप्तलोहमयपटे
 गमन अनेराने प्रेरणिजावो आगलिकहिंसी नानाप्रकारनां शस्त्रतेणे करीने कौणतेयस्त्रपण हथियारविशेषः करवतशस्त्रत्रिशू
 शक्तिहलगदा मूसलचक्रभालो वांणसूललाकडी शस्त्रविशेष छे मोटोभालो पाटो चर्मवींथो पापाणमुद्गराकारहथियारविशेषमुट्टि

षष्ठमाणसरिसोत्ति दह्यमानमहानगरघोषसदृशोनिर्घोषोमहाध्वनिः अयते अनिष्टः तद्विर्यति तवनरके केषां संवन्धीत्याहनेरद्र
 याणं किंभूतानामित्याहयात्यमानानां कदर्थ्यमानानां यातनाभिः कदर्थ्यनाप्रकारैः किंतेति कास्ता असिवनं खड्गाकारं पत्रवनं दर्भवनं
 प्रतीतं दर्भपत्राणि छेदकानि तदग्राणि चभेदकानि भवन्तीति तद्यातनाहेतुत्वेनोक्तं यत्र प्रसाराघरद्रादिपापाण्यन्त्रमुक्तपापाणा
 वा यन्त्राणि च पापाणा येति या यन्त्रपापाणा खचीतलमूर्द्धमुखसूचीकं भूतलं खारवायः चारद्रव्यभृतवाय कलकलंतित्तिकलकला
 यमानं यत् तपुकादितदृग्भता वैतरण्यभिधाना ता नदी सा कलकलायमानवैतरणी कदंबपुष्पाकारावालुकाकदंबवालुका ज्वलिता

सो निग्वोसो सुच्च ए अणिद्धोतद्विर्येण रद्रयाणं जातिज्जंताणं जातणाहिं किंति असिवण दम्भवण
 जंतपत्थरं सूर्द्धतल खारवावि कलकलित्तवेयरणि कलंबवालुया जलियगुहनिक्कं भण उसिणोसिण

तेनरकने विपे कदर्थ्यनाये करी कदर्थ्यमानं शिष्यपूछे ते केही पीडा खड्गने आकारे वनदर्भवनयन्त्र पापाण सूचीअग्रएहवीभमी
 तल खरेद्रव्ये भरीभरीवावडी कलकलतो लोच एहवो पाणीतेणे भरी बर्द्धतरणीनामनदीनेविषे कदंबनां फलनाआकारे वेलुछेधन

ता गुहाकंदरी सा ततो हृन्द्ः ततो सिवनादिषु यन्निरोधनं प्रक्षेपणस्तत्तथा उष्णोष्णे अत्युष्णे कंटइल्लोत्ति कटकवतिदुर्गमे कृच्छ्र गतिके रथशकटे यद्योजनं गवामिव तत्तथातप्तं लोहपथे लोहमयमार्गे यद्गमनं स्वयमेवा वाहनंचपरैर्गवामिव तत्तथा ततः पदत्वयस्य हृन्द्द्रुमेच्छिति एतेर्बध्यमाणैर्विविधैरायुधैरस्त्रं देवतामुद्दीरयन्तीति योगकिंतेति तद्यथा मुद्गरो योधनः सुसुंढि प्रचरणाविविशेषः करकर्यति क्रकचंकरपत्रं शक्तिः त्रिशूलं हलं लांगलं गदालकुटिविशेषः मुसलंचक्रं कुतंच प्रतीतं तोमरोवाणविशेषः मूलंप्रतीतं

कंटइल्ल दुर्गमरह जोयण तत्तलोह पद्मगमणवाहिणाणि द्रुमेहिं बिबिहेहिं आयुहेहिं किंतेमो
गगरमुसंडिकरकयसत्ति हलगयमुसल चक्रकुंततो मरसूललउडभिंडिमाल सबलपट्टिसचस्मेठु दु

धगती प्रज्वलितगुक्तामांहे प्रक्षेपे तथा तेरूंधीराखे अति उष्णतातीगुप्ताने विषे कंटकसहित दूर्गमरथ जोतरवो तप्तलोहमयपथे गमन अनेराने प्रेरणिजावो धागलिकहिंसी नानाप्रकारनां शस्त्रतेणे करीने कौणतेयस्त्रधण हथियारविशेषः करवतशस्त्रत्रिशूल शक्तिहलगदा मूसलचक्रभालो वांणसललाकडी शस्त्रविशेष के मोटीभालो पाटो चर्मवीर्यो पापाणमुद्गराकारहथियारविशेषमुटि

पञ्चमाणसरिसोत्ति दह्यमानमहानगरघोरसह्योनिर्घोषमहाध्वनिः श्रूयते अनिष्टः तच्छ्रियंति तत्तनरके केषां संवन्धीत्याहनेरदू-
याणं किंभूतानामित्याहयात्यमानानां कदर्थ्यमानानां यातनाभिः कदर्थ्यनाप्रकारैः किंतेति काशा असिवनं खक्काकारं पतवणं दर्भवनं
प्रतीतं दर्भपत्राणि छेदकानि तदग्राणि च्छेदकानि भवन्तीति तद्यातनाहेतुत्वेनोक्तं यत्र प्रसारविष्टादिपायाण्यन्वमुक्तपायाणां
पा यन्त्राणि च पायाणां हेति या यन्त्रपायाणां सूचीतलमूर्धसुखसूचीकं भूतलं खारवायः चारद्रव्यभूतवाय कलकलंतेति कलकला-
यमानं यत् तपुकादिसदृशता वैतरण्यभिधानां ता नदी सा कलकलायमानवैतरणी कदंबपुष्पाकारावालुकाकदंबालुका म्वलिता

सो निग्घोसो सुच्चर अणिट्ठोतहियंणे रइयाणं जातिज्जंताणं जातणाहिं किंते असिवण दम्भवण
जंतपत्थर सुईतल खारवावि कलकलिसंवेयरणि कलंबवालुया जलियगुहनिं भण उंसियोसिण

तेनरकने विपे कदर्थ्यनाये करी कदर्थ्यमानं शिष्यपूछे ते केही पीडा खक्कने आकारे वनदर्भवनयन्त्र पायाण सूचीअग्रएहवीभूमौ
तल खरेद्रव्ये भरीभरीवावडी कलकलतो लोच एहवो पाणीतेणे भरी बईतरणीनामनदीनेविषे कदंबनांफलनाभाकारे वेलुछेधन

परतो नरकपालानां गमनाभावात् तत्प्रयत्नं तत्र च परस्परभिहतनेन वेदनोदीरणेन मुद्गरप्रहारचूर्णितो मुसंडिभिः संभगो मयितश्च विलोडितो देहो येषां ते तथा यन्त्रोपीडनेन स्फुरन्तश्च कल्पिताश्च छिन्नाः यन्त्रोपीडनस्फुरकल्पिताः केदृच्छंति केचिदत्र नरके सचर्मकाश्मणा सहविकृताः उत्सन्ताः पृथक्कृतचर्मणा इत्यर्थः तथा निर्मूलोद्धूतकर्णोऽनासिकाच्छिन्नहस्तपादा असि क्रकचतीक्ष्णकुं तपरस्पूर्णां प्रहारैः स्फाटिताविदारिता ये ते तथा वास्या सन्तचित्तान्यं गोपाङ्गानि येषां ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्म

अभिहणं तत्प्रयत्नं मुद्गरप्रहारचूर्णितो मुसंडि संभग महितदेवान्तो पीलण फुरंतकाम्प्रियाकि इत्य सच्चर्मकविगताणि मूलोद्धूतकर्णोऽनासिका छिन्न हस्तपादा असि करकचतिवत्कुं तपरसु प्रहार फालित्य वासी संतच्छितं गमंगाकलकलक्खार परिसित्तगाढउभंतगत्ताकुं तगमभिखुज्ज

सम्योतीत्रैर माहोमाहि वेदना उदीरे संमुद्यथेषावसुं कीता तिहा मुद्गर प्रहारे चूर्णकीधो प्रहरणविशेष भागोविणठो देह यन्त्रो पीडितो देहो येषां ते तथा यन्त्रोपीडनेन स्फुरन्तश्च कल्पिताश्च छिन्नाः यन्त्रोपीडनस्फुरकल्पिताः केदृच्छंति केचिदत्र नरके सचर्मकाश्मणा सहविकृताः उत्सन्ताः पृथक्कृतचर्मणा इत्यर्थः तथा निर्मूलोद्धूतकर्णोऽनासिकाच्छिन्नहस्तपादा असि क्रकचतीक्ष्णकुं तपरस्पूर्णां प्रहारैः स्फाटिताविदारिता ये ते तथा वास्या सन्तचित्तान्यं गोपाङ्गानि येषां ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्म

लउडन्ति लकुटः भिडिमालः प्रहरणविशेषः सङ्गलोभस्तुः पट्टिसः प्रहरणविशेषः चम्मे दृष्टि चम्मे वेष्टितपापाणविशेषो द्रुघयोमुद्गर
 * यिपेयः मौष्टिको मुष्टिप्रमाणपापाणएव असिखेटकं असिना सङ्गफलकं खड्गः केवलएव चापं धनुनाराच आयसोवाणः कणकोनाण
 विशेषः कल्पनीकर्त्तिकाविशेषः वासी काष्टतक्षकोपकरणविशेषः परशुः कुठारविशेषः तत एतेषां हन्वस्तसो च तैटं कतीक्षा अग्र
 तीक्ष्णा निर्मालाश्चेति कर्मधारयः ततसौरिति व्याख्येयं तृतीया बहुवचनलोपदर्शनादिति अन्नैश्चैवमादिभिः अशुभैर्वैक्रियैः प्रह
 रणयतैरभिन्नं तः अनुबद्धतीव्रवैराद्यविच्छिन्नोत्कटवैरभावाः परस्परमन्योन्यं वेदनामुदीरयन्ति नारकाण्य तिसृभ्यः नरकदृष्टिवीभ्यः

हणमुष्टिय असिखेटङ्ग खगचावनाराय कणगकप्यणि वासि परसु टंक तिवल्ल निम्मल अन्नेहिय
 एवमादएहिं असुभेहिं विउव्विएहिं पहरणएहिं अणुवइ तिव्वेरा परोप्परं वेयणं उदीरेति

प्रमाणपापाण खड्ग खेडो खेडारहितएकलोनचापधनुष लोहमयदंडवाण वाणविशेषश्चे कातरणी वांसोलो कुहाडो तेखणनाटी
 कनीपरितीक्ष्णनिर्मल अनेरा एवमादिकइत्यादिककरी अशुभेकरी विकुर्व्याहयियार शस्त्रनां सयकडे करीने अतिहिंसेणउप

परतो नरकपालानां गमनाभावात् तथ्यति तत्र च परस्परभिहतनेन वेदनोदीरणेन मुद्गरप्रहारचूर्णितो मुसंडिभिः संभगो मथितश्च विलोडितोदेहो येषां तेतथा यन्वोपीडनेन स्फुरन्तश्च कल्पिताश्च छिन्नाः यन्वोपीडनस्फुरकल्पिताः केदृच्छंति केचिदत्र नरके सचर्मकाश्चर्मणा सहविकृताः उत्तप्ताः पृथक्कृतचर्मणा इत्यर्थः तथा निर्मूलोष्ठनकर्णोष्ठनासिकाच्छिन्नहस्तपादा अस्ति क्रकचतीक्ष्णकुं तपरम्पूनां प्रहारैः स्फाटिताविदारिता ये तेतथा वास्या सन्तचितान्यं गोपाद्गानि येषान्तेतथा ततःपदद्वयस्य कर्म

अभिहणं तथ्यय मोगार प्रहारचूर्णय मुसंडि संभग सहितदेवान्तो पौलण फुरंतकप्पियाकी इत्थ सचर्मकविगत्ताणि मूलुल्लुण्णकयोर्दु नसिका छिन्न हत्यपाया असिकरकचितिवल्लुं तपरसु प्रहार फालिय वासीसंतच्छितं गमंगाकलकलक्खार परिसित्तगाढडुभंतगत्ताकुं तग्गभियज्ज

सस्योतीनैर मांहेमाहि वेदना उदीरे सामुहायेषावसुंकीता तिहां मुद्गर प्रहारे चूर्णकीधो प्रहरणविशेष भागीविण्ठोदेह यन्ते पीडवे तडफडताकाया एकनारकी चर्मयरीरनोज्जोकीधो निर्मूलसमलयी काढा कांनहोठ नागिका छेद्याहाय पांवतरवारै

धारयः तथा कलन्ति कलकलायमान चारेण यत्परिपिक्तं परिषेकः तेनगाढमत्यर्थं उष्णं तन्ति दह्यमानं गात्रं येषां तेतयाकुं ता
 ग्रभिन्नाजर्जरितश्च सर्वोदेहो येषां ते ततः कर्मधारयः विलोलन्ति विलुलन्ति लुठन्तीत्यर्थः महीतले भूतले विसृण्व्यंगमंगन्तिजातश्च
 यथुकांगोपांगा वाचनान्तरे तुनिर्गताग्रजिह्वा तथ्यन्ति तत्र च महीतलविलोलनेष्टकादिभिः विचिष्यन्ते दूतियोगः तत्र दृकाईहा
 धग्नाः सुगगन्ति कौलियकाः ऋगालांगोमायवः काकाः वायसाः माज्जाराः विडालाः सरभाः परसराः द्यौषिकाश्चित्तकाः वियग्घन्ति
 वैद्याप्राः व्याप्रा पत्यानियार्दूलाय्याप्राः सिंहा प्रतीताः एतेच ते दर्पिताश्च दृष्टाः क्षुदभिभूता बुभुक्षिताः दृति ते तथा तैः नित्य

रियसव्वदेहाविलोलन्ति महीतले विसृण्व्यंगमंगगतथ्यवियगसुगग सियालकागमज्जारसरभदौ

करयते तीक्ष्णो भालो कुहाड़ो तेणप्रहारेकरी विदारीवांसलेकरी केद्याचंगोपांगजेहना कलकलता ऊकलताखार तेणेकरीसीध्या
 धतिहीदाभक्तोशरीर कुंतात्रे मेद्योड़ो तेणेकरीजोजरीकीधी सारीदेहपोतानी विलोड़ो नारकी भमितले धतिहीसूणाछे धंगो
 पांग जेहनां तिहांहीजनाहार खानभ्रगालकौवा सांवार अष्टापदचीत्या व्याघ्र सार्दूलसिंधव्याधुविशेषः सींकेयरी मदोन्नत

कालमनसितैः निर्भोजनेर्वीरादारुणक्रियाकारिणः आरयन्तः शब्दायमानाः भीमरूपाश्च येतेतथा तैः आक्रम्य दृढदंष्ट्राभिर्गीढम-
त्ययं उक्कन्तिर्दंष्ट्राः कड्ढित्यन्ति कृष्टाश्च आकर्षितायेतेतथा सुतीक्ष्णनखैः स्फाटितउद्धोर्देहो येषां ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः
विचित्रियन्ते विक्रीयन्ते समन्ततः किंभूतास्तो विमुक्तसंधिबंधनास्यथीकृताङ्गसंधाना तथाव्यंगितानिविकलीकृतान्यङ्गानियेषां तेतथातथा
कंकाः पक्षिविशेषः झुररा उक्कोशाः गृध्राः शकुनिविशेषाः घोरकष्टा अतिकष्टाश्च ये वायसास्तेषां येगणास्तैश्च पुण्योत्तिससुञ्चकार्यः

वियवग्व सङ्कुलसींहदप्पिय सुखुहाभिभूतिहं गिञ्चकाल मणसिएहिं घोरारसमाण भीमरूवेहिं
अक्कमिक्ता दढदाढागाढ उक्ककड्डिय सुतिक्खनह फालिय उद्धदेहा विच्छिप्पन्ते समन्तओ विमुक्कसं
धिबंधणा वियंगमंगा कंककुरर गिद्धघोरकट्ट वायस गणेहियपुणोखर थिरदढ णक्खलोह तुंछेहिं

दुधाद्'करी परीभव्याच्छे नित्यकालभोजन रहितरौद्रदुष्टशब्दबीहंगमणारूपे करी पगविचालेवालीचापे निवड्ढान्ते अतिहीकरद्धा
आकर्ष्याताण्याच्छे अतिहीतीपानखेफाद्या विदारया ऊद्धदेहउपरिलो शरीरजेहनों विखेरीयेदिशोदिशे ढीलायवीशरीरनीसुंधि

धारयः तथा कलन्ति कलकलायमान चारेण यत्परिपिक्तं परिपेकः तेन गढमत्यर्थं उज्ज्वलं तन्नि दक्षमानं गात्रं येषां ते तया कुं ता
प्रभिव्याजर्जरितस्य सर्वोद्देशो येषां ते ततः कर्मधारयः विलोलंति विलुलंति लुठंतीत्यर्थः महीतले भूतले विसृणियंगमंगन्तिजातश्च
ययुक्तांगोपांगा वाचनान्तरे तु निर्गताग्रजिह्वा तल्लयन्ति तत्र च महीतलविलोलनेष्टकादिभिः विचिष्यन्ते इति योगः तत्र वृकार्देशा
रणाः सुणगन्ति कौलेयकाः शृगलांगोमायवः काकाः वायसाः मार्जाराः विडालाः सरभाः परसराः द्वीपिकाश्चित्तकाः वियग्वन्ति
वैयाघ्राः व्याघ्रा पत्यानिशार्दूलाव्याघ्राः सिंहा प्रतीताः एते च ते दर्पिताश्च हस्ताः क्षुदभिभूता वुभुक्षिताः इति ते तथा तैः नित्य

रियसन्वदेहा विलोलंति महीतले विसृणियंगमंगातल्ययविगसुणग सियाल कागमज्जारसरभट्टी

करपते तीक्ष्णो भालो कुहाडो तेषे प्रहारेकरी विदारीयां सोलेकरी छेद्याचंगोपांगजेहना कलकलता जकलताखारः तेषेकरीसीष्या
धतिष्ठीदाभक्तोयरीर कुंताग्रे भेद्योडो तेषेकरीजोजरीकीधी सारीदेहपोतानी विलोडो नारकी भूमितले धतिष्ठीसूयाछे धंगो
पांग जेहना तिष्ठांहीजनाहार खानशृगलकौवा मांजार अष्टापदचीत्या व्याघ्र सार्दूलसिंघव्याघ्रविशेषः सींघकेकरी महेष्वास

मानाः पुरे कङानिद्रं पर्वभक्तानि कर्माणि क्रियापापकानि प्राणातिपातादीनि ततः तद्दिने तस्यां रत्नप्रभादिकाद-
 उत्क्रष्टादिस्थितिकेनरके तादृशानि जन्मान्तरे उपार्जितानि परमाधार्मिकोदीरितः परस्परोदीरितं चैतप्रत्ययरूपानि
 चिक्कणादिति उत्सर्गप्राचुर्येण चिक्कणाद्रुर्विमोचानिद्रुःखानिअनुभयततयनिरयादायुः क्षयेणोदृताः सन्तोवहवोगच्छन्ति।
 तिर्यग्योनिं यतोल्याएवममुष्ये प्रत्यदन्ते दुःखोत्तरां अनन्तोत्सर्पिस्त्ववसर्पिणीकायस्थिति कत्वात्तस्यामुदाहरण्यां दुःखाश्रयत्व-
 णजराव्याधीनां यापरिवर्तनापुनःपुनर्भवानि ताभिररघट्टेयासातथा तांतिर्यग्वसतिं जलस्थलखचराणांपरस्परैणां

वगाद्रं तद्दिने तारिसाणिश्रोसन्नचिक्कणाद्रं दुक्खाद्रं अणुभवित्ता तत्तो वाउक्खएणं उव्वट्टिः।
 माणावहवे गच्छंति तिरियवससिं दुक्खत्ताणंसुदारणंजम्मणमरणजयावाहिप्रियट्टुणा रहड्डं

पूर्वलाकीधा कर्मपादुका तिष्ठंते तेणे २ भविरत्नप्रभादिकने योग्यप्राहिद्रं घणंकालेभोगवेतेचीकणा दुःखने भोगवीकरी
 आउखानेचये नरकमाहिथीनौकल्याद्धंता घणाजाइतियं चयोननेविपे अपजेदुःखेउत्तारं जेहनोरोद्रुळे जनमभरण

धराः कर्मणाः स्थिरानिश्चला दृढाः अभंगुरा नखायेषां तैतथा तद्देव सुखं येषां तैतथाततः कर्मधारयस्त्रैरपत्यउपनिपत्यपद्मैरा
 धताः पद्माहता तीक्ष्णनखैः विक्षिप्ताः आकृष्टा जिह्वाः आच्छिन्ते वा कृष्टे नयने लोचने निर्दयं च निक्षपं ययांभवत्येव उलुग्रं तिष्ठव
 र्गतिं अथरुग्गं भग्नं विह्वलं च वदनं येषां पाठान्तरे अवलुप्तानि छिन्नानि विह्वलानि गात्राणि येषां तैतथाउत्क्रोयन्तश्चक्रन्दं तच्च
 उत्पततो निपतंतो भ्रमन्तः पूर्वकर्मोदयोपगता इति चपदचतुष्टयं व्यक्तं पद्मादनुययेन पद्मात्तापेन दह्यमानाः निन्दन्तो जुगुप्सु

उवत्तिता पक्खाहय तिकखणक्ख विक्खित्त जिभिंदिय नयणनिहयो भुग्गविगयवयणाउक्को संता
 यउप्पयंता निपतंता भमंता पुब्बकम्मोदयोवगया पच्छाणुसएण उक्कमाणा णिंदंता पुरेकडाइ पा

विकलकीषा अंगोपांग कंकपखीकुरपंखीमृध्रपंखी रौद्रमोटोडोटकागतेहना समूहवलीकठोर निचल आकरा नखलोहमयमुखे
 करी आकाशयीजतरौने राखेहणेतीखेनखेआकर्षकांटेइ जिह्वांसहितकाठानयण निरदयपणेभग्नपसाखाके मुखजिणां आक्रंद
 करता जल्लतानीचापड़ता भमताउरहापरहा पूर्वकर्मना जन्मउदयआख्याके जेहने पद्मात्तापकरीसयकड़ां दाभ्रतादुगंजाकरता

मानाः पुरे कङ्कानिद्रं पर्वभक्तानि कर्माणि क्रियापापकानि प्राणातिपातादीनि ततः तद्दिने तस्यां रत्नप्रभादिकायां पृथिव्यां
उरुकटादिस्थितिकेनरके तादृशानि जन्मान्तरे उपार्जितानि परमाधार्मिकोद्दीरितः परस्सरोदीरितं चैवप्रत्ययरूपाणि उत्सर्गण
चिक्रणादिति उत्सर्गप्राचुर्येण चिक्रणाद्दुर्विभोचानिदुःखानिअबुभयततश्चनिरयादायुः चयेणोद्दिताः सन्तोवहवोगच्छन्तिरित्येवसन्ति
तिर्यग्योनिं यतोल्याप्समनुष्ये यत्पद्यन्ते दुःखोत्तरां अनन्तोत्सर्गिण्यवसर्पिणीकायस्थिति कत्वात्तस्यासुदारण्यादुःखाश्रयत्वात्जनमर
गाधीनां यापरिवर्तनानुपुनःपुनर्भवानि ताभिररघट्टोयासातथा तांतिर्यग्वसर्पिं जलखलखचराणांपरस्परैणविक्रिंसनस्य

गाद् तद्दिने तारिसाणिश्रोमन्त्रचिक्रणाद् दुक्त्वाद् अणुभविता ततो वाउक्त्वणं उव्वट्टियास
माणवहवे गच्छंति तिरियवसर्पिं दुक्त्वताणंसुदारणंजम्भणमरणजयावाहिरियट्टुणा रहट्टुजल

कीधा कर्मपादुवा तिहारं तेषेभ भविरत्नप्रभादिकने योग्यप्राहिद् घणंकालेभोगवेतेचीकणा दुःखने भोगवीकरी तिवारपच्छी
निचये नरकमांश्विधीनीकल्पाहुता घणजादित्यं चयोननेविपे ऊपजेदुःखेउत्तारके जेहनोरोद्रुके जनममरणजरोव्याधि

खराः कंकणाः स्थिरानिचला हृदाः अमंगुरा नखायेषां तैतथा तहेव मुण्डं येषां तैतथांततः कर्मधारयसौरवपत्यउपनिपत्यपक्षैरा-
 रताः पद्याहता तीक्ष्णनखैः बिक्षिप्ताः आकृष्टा जिह्वाः आच्छिन्ते वा कृष्टे नयने लोचने निर्दयं च निक्षिपं यथांभवत्येव उलुग्रं तिअव
 दगं ति अवरुणं भग्नं विह्वलं च घटनं येषां पाठान्तरे अवलुप्तानि छिन्नानि विह्वलानि गात्राणि येषां तैतथाउत्कीर्णान्त द्यक्रन्दं तच्च
 उत्पततो निपतंतो भ्रमन्तः पूर्वकर्मोदयोपगता इति चपदचतुष्टयं व्यक्तं पद्यादनुशयेन पद्यात्तापेन दह्यमानाः निन्दन्तो जुगुप्सु

उवत्तिता प्रख्याहय तिक्लृणक्लृ विक्लृप्त जिभिंदिय नयणनिहयो भुग्गविगययणउक्को संता
 यउप्पयंता निपतंता भमंता पुव्वकर्मोदयोवगया पच्छाणुसएण उज्झमाणा खिंदंता पुरेकडाइ पा

विकलकीचा अंगोपांग कंकपखीकुरपंखीगठभ्रपंखी रौद्रमोटाडोढकागतेहना समूहवलीकठोर निचल आकरा नखलोहमयमुखे
 करी आकाशयीजतरीने राखेहणेतीखेनखेआकर्षकांटेइ जिह्वासहितकाढानयण निरदयपणेभग्नपसाखाळे मुखजिणां आक्रंद
 करता उल्लतानीचापड़ता भमताउरहापरहा पूर्वकर्मना जन्मउदयआख्याळे जेहने पद्यात्तापकरीसयकड़ां दाभताडुंगकाकरता

गर्तादिप्रक्षेपणं अस्थिभञ्जनं कीकसामर्दनं नासाभेदो नासिकाविवरणं ग्रहरैर्दमणं तिदमनमुपतापः छविच्छेदेन ममयवकत्तनं अ
भियोगप्रपणं ष्ठाद्यापारप्रवसनं कसयचर्मा यष्टिका अंकुशस्थणिः आराचप्रवपरांणीयणदंडांतवर्त्तिनी लोहशलाका तासां निपातः
शरीरे निवेशनं दमनं शिखाग्रहणं ततो हृन्वस्ततः एतानि प्राप्नुवन्तीति प्रक्रमः बाहूनानि च भारस्थेति गम्यं मातापितृविप्रयोगः श्रोत
सानासामुखादिरंभ्राणां च परपीडनानिरज्वादिहृदबंधनेन बाधनानि यानि तानि तथा शोकपरिपीडितानि वाततो हृन्वः ततस्तानि
च गच्छन् चान्निद्य विपंच प्रसिद्धानि तैरभिघातद्वाभिहननं गलस्य कण्ठस्य गलस्य शृङ्गस्यावलनं च सोटनमथ गलस्य बलादावल

णट्टिभंजणनासाभेदप्रहारदमणच्छविच्छेयण अभिओगपावणं कसंकुसारनिवायदमणाणि बाहूणा
णियमायापिति विष्प्रओगसोयपरिपीलणाणिय सत्यग्नि विसाभिघात गलगवलावलणमारणाणि

करीदुखनोऽपलावबो कंबलादिकनोच्छेदवो बलात्कारिमारीकार्यनेविषेप्रवर्त्तावबो ताजणाचंकुशपरांणीशरीरमाहिप्रवेशयोभारनो
बाह्वयोमातानो पितानो वियोगयो कनाशिकासुखादिकने रासडीद्रुकरीहृदबंधनवांषे ग्रस्त्रग्निविपेकरीहणे कंठशृङ्गमोडिवोमा

विविधथापादनस्य प्रपञ्चोविस्तारो यस्यां सा तथा तस्यां तस्यां च इदं वक्ष्यमाणप्रत्यक्षजगत्प्रकटं न केवलमागमपरम्यं किन्तु जन्म
जन्तूनां प्रत्यक्षप्रमाणसिद्धतया प्रकटमेवेति वराकाशस्य स्थितः प्राणवधकारिण इति प्रक्रमः दुर्लभप्राप्तुवन्ति दीर्घकालं या च किंतेति तद्य
या शीतोष्णतृणाक्षुब्धिवेदना तथा अप्रतीकारं सूतिकर्मोदिरक्षितं । अटवीजन्मकांतारजन्मनित्यं भयेनोद्विग्नानां सृगादीनां वा
सोपस्थानं जागरणं च अनिद्रागमनं वधोभारणं बन्धनं संयमनं ताडनं कुट्टनं अङ्कनं तप्तायाः शलाकादिना चिक्रकरणं निपातनं

यलखहचरपरोप्पर विहिंसण प्रवंचद्रुमं च जगपागडं बरागदुक्खं प्रावंति दीहकालं किंतेसीलएह
तएहखुहवेयण अप्पड्डीकार अडविजंमणाणिच्चभलुव्विग्गवासजगाणं बधवंधणतालणं कखनिवाय

प्रवर्त्तिवो अर्धटयटीयंतनायेन अररुठ जलचरयलखरखेचरमाहिंमाना प्रकारविनाशतेहनो विस्तारएप्रत्यक्षजगमाहिप्रगट
खे रांकगरीवदुःखपामे दीर्घकाललगे किमते शीतउष्णतृपाक्षुधावेदनाभोगवे नथी प्रकारजेहनो अटवीमाहिजनमनित्यसदाभये
उद्विग्नचित्त वसवोजागवोमारिवोर्वाधिवो ताडिवो कुट्टणो चिक्रकरिवो गर्त्तादिके नाखिवो हाडनो भाजिवो नाकनो बौधवो प्रहर

गर्तादिप्रक्षेपणं अस्थिरमस्त्रनं कीकसामदनं नासाभेदो नासिकाविवरकरणं प्रहारेऽदमणं तिदमनमुपतापः छविच्छेदं नमययकत्तनं अ
भियोगप्रापणं वृथाद्यापारप्रवत्तनं कसश्चक्ष्मं यष्टिका अंजुग्रहणिः आराचप्रवपराणीयणदंडांतवर्त्तिनीलोहयलाका तासां निपातः
शरीरे निवेशनं दमनं शिवाग्रहणं ततो हृन्वसतः एतानि प्राप्नुवन्तीति प्रक्रमः बाह्वनानि च भारस्येति गम्यं मातापितृविप्रयोगः श्रोत
सनासासुखादिरंध्राणां च परपीडनानिरज्वादिहृदबंधनेन बाधनानि यानि तानि तथा शोकापरिपीडितानि वाततो हृन्वः ततस्तानि
च गच्छं चाग्निश्च विषं च प्रसिद्धानि तैरभिधातत्वाभिहननं गलस्य कण्ठस्य गलस्य शृङ्गस्यावलनं च मोटनमथवागलस्य बलादावल

णद्विभंजणनासाभेदप्यहारदमणश्च विक्षेयण अभिचोगमावणं कसंकुसारनिवायदमणाणि बाह्वणा
णि यमायापिति विष्यत्रोगसोयपरिप्रीलणाणि सत्यग्निं विसाभिधात गलगवलावलणमारणाणि

करीदुखनोत्पत्ताववो कंबलादिकनोच्छेदवो बलात्कारिमारीकार्यनेविषेप्रवर्त्ताववो ताजणाचक्रुशपराणीशरीरमाहिप्रवेशयोभारनो
वाह्वयोमातानो पितानो वियोगशोकनाशिकासुखादिकने रासडीइकरीहृदबंधनबंधे शस्त्राग्निविपेकरीक्षणे कंठशृङ्गमोडिवोमा

नमारणं चेति तानि च गलेन वडिशेन जालेन वानायेन लुच्छिपणाणि जलमध्यान्मत्स्यादीनामुत्क्षेपणान्याकर्षणानि यानितानि तथा पञ्चलनं पचनं विकल्पनं छेदनं ते च जावज्जीविकबन्धनानि पञ्जरनिरोधनानि चेत्यपदद्वयव्यक्तं स्वययान्निर्घाटनानि वास्वकीयनिफा यनिःकालनानीत्यर्थं धम्मनानि महिष्यादीनां वायुपरणानि दोषनानि च प्रतीतानि कुण्डेन बन्धनविशेषेण गलेकण्ठे यानियन्धनानि तानि तथा वाटेन वाटेन हत्येत्यर्थः परिवारणानि निराकरणानि यानितानि तथा तानि पङ्कजलनिमज्जनानि कर्द्दमप्राय

यगलजालुच्छिप्यणाणि पञ्चलणविकप्पणाणिय जावज्जीयगबन्धणाणि पञ्जरनिरोहणाणिय सज्ज
हनिद्धाडणाणि धम्मणाणि दोहणाणिय कुण्डलगलबन्धणाणि वाडे परिवारिणाणिय पङ्कजलनिमज्ज

रिवो गैलो वडिसजाली पाणीमाहिथी वाहिक्कादिबो पञ्चवो छेदवोपामे जावज्जीवलगेबन्धनपामे पौजरामाहिवाली राखवो बापणा जयमाहिथी कादिबो पूछवालैवायपूर दोहवो बांकोलाकडोगलेवांघे वाडामाहिषणां काललगिरोक्कीमूके घणोंका दबयोडोपाणी तेरनेविषे लघानापीडापांणीपीवाने पेठाखचिरहैइ बलात्कारे पाणीमाहिपईसारिवो खाडमाहिनाखीने गाबनो

जलेबोलनानि वारिप्रवेशनानि च जलेक्षेपः तथा उवायन्ति अर्वापतेषु गर्तविशेषेषु उं डकइत्येवं रुढे पपतनेन निभङ्गोभञ्जनं गत्वागमवपातनिभङ्गः सच विपमात्पर्वतटङ्कादेः निपतनं विपमनिपतनं तच्च द्वाग्निज्वालाभिर्दहनं चेतितानि आदिष्वेषां तानितथा कर्माणि प्राप्नुवन्तीति योगः एवमुक्तन्यायेन ते प्राणघातिनः दुःखशतसंप्रदीप्ताः नरकादागता इह तिर्यग्लोके किंभूताः सावशेषकर्माणाः तिर्यक्पंचेन्द्रियेषु प्राप्नुवन्ति पापकारिणः कानीत्याह कर्माणि कर्मान्जान्यानि दुःखानीति भावः प्रमादरागद्वेषैर्वह्निं यानि संचितानि न्यपार्जितानि तानि तथा अतीवात्यर्थमशतकर्माणि अशतेषु दुःखेषु मध्ये कर्माणि कठोरानि यानि तानि तथा अन्तरमशक

णाणि वारिष्मवेसणाणि उवायनिभंग विसर्माणि वडणदवग्निजालदहणाद् एवं ते दुक्खसतसंप
लित्तानरगाओ आगयाद्दहंसावसेसकम्मा तिरिक्खपंचिंदिएसु पावंति पावकारीकम्माणि परमाद

भांजिवो विपमपर्वतादिकथकी पाडवो द्वाग्नि ज्वालेबालिवो एणीपरे तेनारकीने दुःखनांयततेणेकरीने संताप्पापी दुव्यानरकथकी आख्या इहांतिर्यचनाभवमाहे सावशेषया कताकर्मने उदयेकरीने तिरिजंच पंचेन्द्रियने विषे पांमेपापनाकरणहार पापथकी ऊपना

मच्चिक्कादिपुचेतिरुपप्रम्याः पदार्थत्वाद्भमरादीनामितिव्याख्येयंचतुरिन्द्रियाणामिति चसम्बन्धनीयं अथवाचतुरिन्द्रियाणां भ्रमरादिपुजा
ति कुलकोटीगतसहस्रेष्वेवं घटनीयमिति जातौ चतुरिन्द्रियजातौ या नि कुलकोटीसु तसहस्राणि तानितया तेषु न वसुतर्हि रचेव तित्तैव र
षट्चरिन्द्रियजातावित्यर्थः जननमरणान्यनुभवन्तः कासं संख्यातकं संख्यातवर्पसहस्रलक्षणं भ्रमन्ति किं भूतानां रकसमानतीव्रदुःखा
स्पर्शमरसनघ्राणचक्षुः सहिता इन्द्रियचतुष्टयोपेता इत्यर्थः तथैवेतियथैव चतुरिन्द्रियेषु तथैव त्रीन्द्रियेषु जननान्यनुभवन्तो भ्रमन्तीति
प्रकृतं एतदेव प्रपंचयन्नाह कुं यूपिपीलिका अविधिकादिकेषु च जाति कुलकोटिगतसहस्राष्टेत्यादि द्वीन्द्रियगमान्तं च उत्तरिन्द्रियगमवन्त्ये

रागदोसवज्जसंचियाद् अतीव अस्मा ए कक्कसाद् भमरमसगमच्छिगाद् एसु जाईकुलकोडियसयस
हस्से हिंणवहिं च उत्तरिंदियाणं तर्हि तर्हि चैव जम्भणमरणणि अणुभवंता कालं संखेज्जकं भमंति ने

दुःखप्रमादेनरीनेरागेरीनेप्रणासंचिया एकठामेल्यागादाघणां आयातानरकसकठोरसहितां दोहलाभमरामसामोखी इत्यादिकर्षो
छुप्रमुखजाति कुलकोडिनालाखमां हिद्दं एहवीवाणीवीतरागदेवे प्ररूपणां करीके नवच उत्तरिंद्रियने तिर्हारीति हां धने कनिजे जम्भो

[illegible]

नवरत्नं द्रवयति अलसीचंदणगति अघाः तथापत्ताएर्गिदियत्तणं पियत्ति न केवलं पञ्चेन्द्रियादित्वमेव प्राप्ता एकेन्द्रियत्वमपि च
 प्राप्तादुःखसमुदयं प्राप्नुवन्ति योगः किंभूतमेकेन्द्रियत्वमित्याह ष्ठीजलज्वलनमावतवनस्यतिसम्बन्धित् एकेन्द्रियत्वतदर्थयिज्याद्यौ
 पोष्यते पुनः किंभूतं तत्सूक्ष्मं वादरं च तत्कर्मणोदयसंपाद्यं तथापर्याप्तं च तत्तत्कर्मणोत्पाद्यमेव तयांप्रत्येकशरीरनाम
 कर्म संपाद्यं प्रत्येकशरीरनामैवोच्यते साधारणशरीरनामकर्म संपाद्यं च साधारणं पर्याप्तादिपदानां कर्मधारयः चंकारसमुच्चये
 एवंविधं चैकेन्द्रियत्वं प्राप्ताः कियन्तां कालं भ्रमन्तीति भेदेनाह पत्तेयेत्यादि तत्त्ववित्ति तत्वाप्येकेन्द्रियत्वे प्रत्येकशरीरे जीवितं प्राण

तर्हि चैवजन्ममरणानि अणुभवंताकालं संखेज्जगं भमंति नेरद्वयसमाणित्वदुक्खाफरिसरसणसं
 पत्तापत्ताएर्गिदियत्तणंपियपुढविजल जलणमारूयवनफति सुद्धमवायरं च पज्जत्तमपज्जत्तं पत्तेय

मरणो दुःखभोगवतां कालसंख्यातोप्रमाणेकरीभमंति नारकोसमानतीवदुःखशरीरसुखसहितं पुं ऊं ताएकेन्द्रियपणे एकेन्द्रीतेकेह
 वाणे दयिवीरलत्तं पाणीलत्तं अग्निइलाखे वाहुपवनलत्तं वनस्यतीरलत्तं खल्लावादरपर्याप्ताचपर्याप्ता प्रत्येकशरीरनाम

धारणं येषां ते प्रत्येकशरीरजीवितास्तेषु प्रथिव्यादिषु चकार उत्तरवाक्यापेक्षया समुच्चयार्थः कालमसंख्यातं म्रमन्ति अनन्तकालं वा नन्तकाये साधारणशरीरेष्वित्यर्थः आह च अस्मां खोसप्यिणि उसप्यिणि उगिंदियाणश्चोचउल्लं ताचेवचोभ्रयंतायणस्सदएउवोधव्यति किंभूरास्तेस्यार्थेनेन्द्रियभावेन परिणामेनतत्तया वासंप्रयुक्तायेतेतथादुःखसमुदयमिमं वक्ष्यमाणमनिष्टं प्राप्नुवन्ति पुनः २ तत्रैव एकेन्द्रियत्वे इत्यर्थः किंभूतोपरः प्रकटसर्वोत्कटकायस्थितिकत्वाद्भवे उत्पत्तिस्थानं तद्वर्णोद्वेगगुच्छादिदं दसम्बुहे यत्तेकेन्द्रियत्वे पाठा न्तरेतु परभवतरुणैर्गहनं यत्तत्तथा तत्तदुःखसमुदयमेवाह कुद्दालोभूखनितं कुलिकं हलविशेषस्ताभ्यां दालणंतिविदारणं यत्तत्तथा

सरीरनामसाहारणं च प्रत्येकशरीरजीविणसु यतत्थ वि कालमसंखेज्जगंभमंति अणंतकालं मणंताए
काएफासिंदियभावसंपत्ता दुक्खसंसुदएयं इमंअनिदुं पावेति पुणे २ तहिं २ चेवपरभवतरुणगण

साधारणवनसती प्रत्येकशरीरमाहि आवियाजीवितके तिहाकेतलोकालरहे असंख्याताकालममंति अणंतो कालस्वरुण अद्रु कप्रमु खस्मां हिं एकेन्द्रियने एकेद्रौफरसरुपतणेभावेपुं ऊं ता दुःखनोषडलपणे ॥ आगलिकहौसिअनिष्टपामे वारंवारतिहांतिहां एकेद्रौमां

नवरङ्गं द्रुलयन्ति अलसीचंद्रणगन्ति अचाः तथापन्ताएगिंदियत्तणं पियत्ति न केवलं पञ्चेन्द्रियादित्वमेव प्राप्ता एकेन्द्रियत्वमपि च प्राप्तादुःखसमुदयं प्राप्नुवन्ति, योगः किंभूतमेकेन्द्रियत्वमित्याह दृथीजलज्वलनमारुतवनस्पतिसम्बन्धित् एकेन्द्रियत्वतदृष्टधियाद्यो बोध्यते पुनः किंभूतं तत्सूक्ष्मं वादरंचतत्कर्मोद्देशसंपाद्यं तथापर्याप्तं अपर्याप्तं च तत्तत्कर्मणोत्पाद्यमेव तथाप्रत्येकशरीरनाम कर्मसम्पाद्यं प्रत्येकशरीरनामैवोच्यते साधारणशरीरनामकर्मसम्पाद्यं च साधारणं पर्याप्तादिपदानां कर्मधारयः चकारसमुच्चये एवंविधं चैकेन्द्रियत्वं प्राप्ताः कियन्तं कालं भ्रमन्तीति भेदेनाह पन्तेयेत्यादि तत्त्वविन्ति तत्राप्येकेन्द्रियत्वे प्रत्येकशरीरे जीवितंप्राण

तहिंश्चैवजन्मणमरणानि अणुभवंताकालंसंखेज्जगंभमंतिनेरइयसमाणतिव्वदुक्खाफिरिसरसणसं
पउत्तापत्ताएगिंदियत्तणंपिययुठविजल जलणमाहूयवनफति सुहुमवायरंचपज्जत्तमपज्जत्तंपन्तेय

मरणानां दुःखभोगवतां कालसंख्यातोप्रमाणेकरीभमंति नारकीसमानतीव्रदुःखशरीरमुखसहितं पुं ऊं ताएकेन्द्रियपणे एकेन्द्रितेकेह वाखे दृथिवी, रलक्ष पाणी, लक्ष अग्नि, शलाखके वायुपवन, लाख वनस्पती, रलक्ष खस्त्रवाटरपर्याप्ताअपर्याप्तां प्रत्येकशरीरनाम

एवात्तदन्यनिमित्तं चयान्यौषधाद्वारादीनि तानितथातैः उत्खननसुत्पादनं उत्कृत्यनंत्वचोपनयनं पचनं पाकः कुट्टनं चूर्णनं पेपणं घरहा
दिनादलनं पिष्टनं ताडनं भज्जनं भ्राष्ट्रपचनं गालनं छालनं आमोटनमीषङ्गजनं शाटनं स्वतएव विशारणं स्फुटनं स्वतएव द्वैधीभाय
गमनं भञ्जनमामर्दनं हृदनं प्रतीतं तक्षणं काष्ठादेरिव वास्यादिना विलुञ्चनं लोमाद्यपनयनं अन्तष्काडनं तरुप्रान्तपल्लवफलादिपा
तनं अग्निदहनं प्रतीतं एतान्यादियेषां तानितथा दुःखान्येन्द्रियाणां भवतीति गम्यं एकेन्द्रियाधिकारं निगमयन्नाह एवमुक्तक्रमेण ते एके

मिति त्रिशोः ही हारमादि एहिं उत्कृष्टण उत्कृष्टण प्रयण कोट्टण पीसण पिट्टण भज्जण गालणं अमोडण
सडण फुडण भंजण छेयण तत्थण विलुं चण प्रत्तः भोडण अग्निदहण इयादं एवं ते भवपरं परा दुक्ख

प्रयोजने करी दुःखभोगवेजिके उदीरणतिकापिणतिमहीजजाणवी कार्यकार्यने प्रयोजने करीने दासादिक मयुने निमित्ते औपधी
दवाद्वाहारादिक उपणवो छालिनो उत्तारिवो पचावणो चूर्णकरिवो पीसणवो ताडवो सेकणो भुंजणो गालणो भंजिवो सडि
वो वेभागकरिवो भंजवुं हृदवो ताडवुं रोमादिकनो त्रोडवो पत्तादिकनो पाडवो अगनीं इं बालवो एणी परे ते एके द्वी इं भवपरं प

एतत् पृथिवीवनस्यत्यो दुःखकारणमुक्तं सलिलस्य मलनंच मर्दनं क्लृप्नुमंति क्षोभणं च सलिलमलन
क्षोभणरोधनानि अनेनापकायिकानां दुःखमुक्तं अनलानिलयोग्निवातयो विविधैः शस्त्रैः स्वकायपरकायभेदेयद्दृष्टं संघटनं तत्तया
अनेनच ते जीवाव्यादुःखमुक्तं परस्परभिन्ननेन यन्मारणं प्रतीतविराधनं परित्यापनं ततथातेपाद्द्वन्द्वोऽतस्त्वानि दुःखानिभय
न्तीतिगम्यं तानि किंभूतानि अकामकानिचनभिलषणीयानि एतदेवविशेषेणाहपरप्रयोगोदीरणाभिस्त्वयतिरिक्तजनव्यापारदुःखो
त्पादनाभिर्निप्रयोजनाभिरिति हृदयकार्यप्रयोजनैश्च अवस्थकरणीयप्रयोजनैः किंभूतैः प्रेष्यपशुनिमित्तं कर्म करगवादिहेतोरपलक्ष्य

गाहणेकोद्दालकुलियदालणसलिलमलण क्लृप्नुमं भण अणलाणिल विविहसत्थघट्टण परोपरा
भिहणनमारण विराहणाणिय अकामकाद् परप्रयोगोदीरणाहिय कज्जप्रउणे हियपेस्सपसुणि

चिंतकटवत्पत्तितामरचक्षुसमूहग्रहणेनेविषे अगाधभूभिखणवानो शस्त्रकुदालो हलविशेष विदारको पाणीजलमर्दन क्षोभको ध्वो
अगनिघातुनानाप्रकाराणां शस्त्रानो संघट्टवो मांहेमाहि हणवोमारण प्रतीतविराधिवोदुःखनोत्पज्जाविवो अभिलाषरहितनिरर्थक

एतान्तदन्यनिमित्तं चयान्यौषधाहारदीनि तानितथातैः उत्खननसुप्ताटनं उत्कथनं त्वचोपनयनं पचनं पाकः कुट्टनं चूर्णनं पेपणं घरहा
दिनादलनं पिष्टनं ताडनं भञ्जनं आद्रपचनं गालनं क्वालनं आमोदनमीपङ्कजनं शाटनं स्वतएव विधारणं स्फुटनं स्वतएव द्वौषधीभाय
गमनं भञ्जनमामर्दनं छेदनं प्रतीतं तच्चरणं काष्ठादेरिव वास्यादिना विलुञ्चनं लोमाद्यपनयनं अन्तःक्राडनं तत्प्रान्तपल्लयफल्लादिपा
तनं अग्निदहनं प्रतीतं एतान्यादिर्येषां तानितथा दुःखान्येन्द्रियाणां भवतीति गम्यं एकेन्द्रियाधिकारं निगमयन्नाह एव सुक्तक्रमेण ते एके

मिति त्रिंश्रोसही हारमादि एहिं उत्खण्ण उत्कथण प्रयण कोट्टण पीसण पिष्टण भञ्जण गालण अमोडण
सडण फुडण भंजण छेयण तत्थण विलुं चण प्रत्तः भोडण अग्निदहण आद्रयाइं एवं ते भवपरं परा दुक्ख

प्रयोजने करी दुःखभोगवेज्जिके उदीरण तात्तिकापिणितिमहीजजाणवी कार्यकार्येने प्रयोजने करीने दासादिक मशुने निमित्तं औषधी
दवाई आचारईत्यादिक उषणवो क्वालिनो उत्तारिवो पचावणो चूर्णकरिवो पीसणवो ताडवो सेकणो भुंजणो गालणो भांजिवो सडि
वो वेभागकरिवो भांजवुं छेदवो ताक्खूं रोमादिकनो तोडवो पत्तादिकनो पाडवो अगनीइं गालवो एणीपरे ते ऐकं द्रीइं भवपरं प

एतत् दृष्टिबीवनस्यत्यो दुःखकारणमुक्तं सलिलस्य मलनंच मर्दनं कबुभणंति क्षोभणंच सखलणं रभणंति रोषणंच सलिलमलन
क्षोभणरोधनानि धनेनापकायिकानां दुःखमुक्तं अनलानिलयोग्निवातयो विविधैः शस्त्रैः स्वकायपरकायभेदेयद्वटनं संघटनं तत्तया
धनेनच ते जीवाख्यादुःखमुक्तं परस्परभिहननेन यन्मारणंच प्रतीतविराधनं तैतयातेपाद्वन्कोऽतस्तानि दुःखानिभय
न्तीतिगम्यं तानि किंभूतानि अकामकानिचनभिलषणीयानि एतदेवविशेषेणहपरप्रयोगोदीरणाभिस्त्वयतिरिक्तजनव्यापारदुःखो
त्यादनाभिर्निप्रयोजनाभिरिति हृदयकार्यप्रयोजनैश्च अवश्यकरणीयप्रयोजनैः किंभूतैः प्रव्यपशुनिमित्तं कर्म करगवादिहेतोरुपलक्ष

गगहणेकोद्दालकुलियदालणसलिलमलण कबुभणहं भण अणलाणिल विविहसत्यघट्टण परोपरा
भिहणनमारण विराहणाणिय अकामकाद् परप्रयोगोदीरणाहिय कज्जपउणे हियपेस्सपसुणि

पिंठल्लटवत्पत्तिठामटत्तसमूहग्रहणेनेविपे अगाधभूभिखणवानो शस्त्रकुदालो हलविशेष विदारवो पाणीजलमर्दन क्षोभको धवो
धगनिवायुनानाप्रकारनां शस्त्रनो संघटवो मांछोमाहि हणवोमारण प्रतीतविराधिवोदुःखनोउपजाधिवो अभिलांपरचित्तिनिरर्थक

प्रकालानौचित्येनातिद्वस्वदेहावधिराप्रतीताः काणादीपकाणाः फण्टाश्च विद्यतश्चापंगुलागमनासमर्थजङ्घाविक्ला
 द्वापरिपूर्णगात्रा सूकाश्चवचनासमर्थाः पंगुलावियजलमूयन्ति पाठान्तरं अपि चेति समुच्चयेजलमूकाजलप्रविष्टस्यैव बुबुदद्रुत्यं
 रूपोष्धनिर्येषां सम्मनाच्च येषां जल्यतांस्त्वलतिवाणी अंधिप्लुगक्ति अन्धाः एकंचक्षुर्विनिहतं येषां ते एकचक्षुर्विनिहताः सच्चिद्वयान्ति
 सर्वापचक्षुषी पाठान्तरे सपिसस्रयन्ति तत्र सहपिसस्रयेनपि शाचन वर्ततइतिसपिसस्रया व्याधिभिः कुष्ठाद्येरोगेरादिभिर्विशिष्टा
 भिर्वा व्याधिभिर्मनः पीडाभिः रौनेच्च पीडिता व्याधिरोगपीडिताः अल्पायुपसोकाजीयिताः ग्रस्तेण हन्यन्ते ये ते ग्रस्त्वध्याः यालाः

बहिरा काणाकुंटायपंगुला विउलाय मूयाय ममणाय अंधिप्लुगाएगचक्खु विणिहयं सप्पसुदं ग
 हिरोगपीलिय अप्पाउयसत्तवअवालाकुलक्खुगुकिस्सदेह दुब्बलकुसंधयणकुप्पमाणा कुसंठिचाकुल

वाकाहाड पंगुला हीनगात्रशरीरबोलवाने असमर्थ बोलतांवाणीबलगे आंधला अंधाएकनेत्रज्ज्ञे इयाणानेत्र चीपडानेत्रव्याधि
 कोष्ठादिकक्वरादिकपीडाअंग अल्पयोडोआउलो हथियारे विनाशयामता मूर्खकुलचक्षेकरीने व्याप्योछेशरीर क्षयद्रुवलोशरीर

न्द्रियाः भवपरम्परामुद्यद्बुधं तत्समनुबद्धमविच्छिन्नं येषां तितथा चरन्ति संसारएव वीर्यं कर्त्तुं भयं कर्त्तुं भयङ्करस्तवजीवाः प्राणा
तिपातनिरताः अनन्तकालं यावदिति अथ प्राणातिपातकारिणो नरकादुहन्तामनुय्यगतिगता यादृश्या भवन्ति तयोष्यते येषु चैह मर्त्ये
लोपे सामुप्यत्यमागताः प्राप्ताः कथं स्थितुं कच्छादित्यर्थो नरकादुहन्ता अधन्यास्तेषु च हृष्यन्ते प्रायसः प्रायेण विवृण्वन्ति विकलरूपाः प्रायसो
ग्रहणेन तीर्थकरादिभिर्न्याभिचारः परिरुद्धतः विवृण्वन्ति विकलरूपत्वमेव प्रपञ्चयन्त्याह कुलाः वक्रजङ्घाः चटकाश्च चक्रीपरिकायाः वामनाय

समणुबद्धा अर्द्धं तिसंसारं वीर्यं कर्त्तुं जीवा प्राणाद्वायुणिरया अर्णतकालं नैवियद्द्रुहमाणुसम्पणं च
गयाकहविनरगाउवट्टिया अधणते वियदीं सति प्रायसो विवृण्वन्ति विकलरूपा रुज्जावडम्भाय वामनाय

रानेषु विषये दुःखं विच्छिन्नं चरन्तरारहितपरिभ्रमणकरं संसारमांही वीर्यमणोकरं जीवजाप्राणातिपातने विषये आंसक्तमर्णतकाल
लगिद् जीकेकोद् जीवजा इहलोकमनुय्यपणे आवियाकटेन रकमां हिथकी नीकल्या अधन्यपुण्यरहितके तेषां पडादीयेके प्राद्वं वाज्ज
त्यताद् विकारेकरी संहित विकलरूपजिणां रीतिके श्रुवंडाके वकउपलोथरी रजेहनो वामणो भवति लघूवहिरावोलाकांणां एकमांखि

पतञ्जलिः अधिगच्छन्तः प्राप्नुवन्ति अनन्तकानि दुःखानि पापकारिणः प्राणवधकाः विशेषेण निगमयन्नाह एषसंप्राणवधस्य फलविपाकः ऐहलौकिकमनुष्यापेक्षया मनुष्यभावाश्रयः पारलौकिकमनुष्यापेक्षयानरकगत्याद्याश्रितः अल्पसुखोभोगसुखलवसंपादनात् अविद्यमानसुखोवा यज्जुःखो नरकादिदुःखकारणत्वात् महद्भयमर्थोक्तिं महाभयरूपः यज्जरजः प्रभूतं कर्मप्रगाढं दुर्भोचयत्नस तथा दारुणो रौद्रः कर्कशः कठिनः असातः असातवेदनीयकर्मोदयरूपः वर्षसहस्रैर्मुच्यते ततः प्राणीतिशेषः नचनैवसवेदयित्वात

एसोसोपायवहस्य फलविवाओगो इहलोद्रे परलोद्रे अप्यसुहोवज्जदकखोमहवओ वज्जरयप्प गाढोदारुणोक्कसो असाओ वाससहस्रे हिं सुच्चतीणय अबेदयित्ताअत्थिज्जमोक्खोस्ति एवमाहं

फलविपाकजाणिवो मनुजभवनीं अपेक्षाये इहलोके देवगत्यादिकनीगतिहं अत्यथोडोसोसुख घणावघोतदुःखमहाभयरूपजेवणी जेकर्मरजतेणकरीगादव्यापककठिनकाहिहं दारुणकाहिइरौद्रजेहने कठिनवेदनीकरमरूपेहे वरुणे सहस्रकहियेहजारवर्षेकरी नेजेमकायेनहीतेकर्मअणभोगय्ये मेहलाइनही कृतोक्केनिथेमोच्चकर्मजालथी कूटवोक्के एणीपरेकहियोक्के तेचतियकुलनोससुद्धिकर

यालिगाः ततोऽन्धकादीनां हन्द्ः कुलक्षणेऽपलक्षणेऽश्लीर्णं आकीर्णोद्देहो येषां ततया दुर्वलाः क्षयाः कुसंज्ञनावलधिकलाः कुप्रमाणाः अतिदीर्घा अतिद्वेष्टाः कुसंस्थिताः कुसंस्थानास्ततो दुर्वलादीनां हन्द् अतएव कुरूपाः क्रपणाश्चरंकाः अत्यागिनोवाचीनावाजात्यादिगुरौः हीनसत्वाऽल्पसत्त्वानित्यं सौख्यपरिवर्जिताः अशुभमशुभातुर्बन्धियद्दुःखं तद्भागिनः नरकादुद्गृह्णाकान्तः घृहमनुय लोकैर्दृश्यते सावयेपकर्माणि दूति निगमनं अयथादृश्यं फलं ददातीत्येतन्निगयन्नाह एवमुक्तक्रमेण नरकतिर्यग्योनी कुमानु

वाकिवर्णायहीणदीणसत्ता णिच्चं सोऽखपरिवर्जितया असुहृदुःखभागी शरणाश्रो लवट्टिताद्दहंसा वसेसकम्भा एवं नरगतिरिक्खजोणिं कुमाणसत्तंच हिंङ्माणापावन्ति अणंताद् दक्खाद् पावकारी

पादुबोसंघयण अतिदीर्घचित्कस कुत्थित्वं स्थानजेहनो कुरूपजिके रांक्तयाक्षपणसंमजिके हीणसत्त्व अल्पसत्त्वानित्यसदेवक्षेसोऽत्यक्षेति एकेरीपरिवर्जित अशुभदुःखनाविभागी नरकायकी नीकल्याहंता मनुष्यलोकने विषे जेयेपकर्मयाकताहंता एणप्रकारे नरकनीतिरिजंचनीयोनिं कुमाणसपणे परिस्त्रमणकरता पामे अनंतादुःखपापकर्मनां करणहार एजेपट्टिलुं कंश्चिओ प्राणवधनो

पतञ्जलिः अङ्गिरसः प्राप्नुवन्ति अनन्तकानि दुःखानि पापकारिणः प्राणवधकाः विशेषेण निगमयन्नाहं एषं प्राणिवधस्य
फलविपाकः ऐहलोकिकमनुष्यापेक्षया मनुष्यभावाश्रयः पारलौकिकमनुष्यापेक्षया नरकगत्याद्याश्रितः अल्पसुखोभोगसुखलवसंपाद
नात् अविद्यमानसुखोवा बल्लदुःखो नरकादिदुःखकारणत्वात् महद्बन्धोक्तिं महाभयरूपः बल्लरजः प्रभूतं कर्मप्रगाढं दुर्मोचयत्नस
तथा दारुणो रौद्रः कर्कशः कठिनः असातः असातवेदनीयकर्मोदयरूपः वर्षसहस्रैर्मुच्यते ततः प्राणीतिशेषः नचनैयश्च वेदयित्वात

एसोसोप्राणवहस्य फलविवाओगो इहलोद्रे परलोद्रे अप्सुहोवज्जदक्खोमहक्खो बल्लरयप्प
गाढोदारुणोक्कसो असाओ वाससहस्से हिं मुच्चतीणय अवेदयित्ताअत्थिज्जमोक्खोत्ति एवमाहं

फलविपाकजाणिवो मनुजभवनीं अपेक्षाये इहलोके देवगत्यादिकनीगतिदं अल्पथोडोसोसुख घणावहोतदुःखमहाभयरूपजेघणी
जेकर्मरजतेणेकरीगाढव्यापककठिनकहिदं दारुणकहिदूरोद्रजेहने कठिनवेदनीकरमरूपे वरुणे सहस्रकहिदेहजारवर्षकरी
नेजेमकायेनहीतेकर्मअणभोगव्ये मेहलाद्रनही छतोक्खेनिधेमोक्षकर्मजालथी छटवोक्खे एणीपरेकहिदेहोक्खे तेचतियकुलनोससुद्धिकर

मिति शेषः यस्मिन्मोक्षः चक्ष्मादिनिशेषः इति शब्दसमाप्तौ अथ केनायं द्वारपंचकप्रतिबद्धः प्राणातिपातलक्षणाद्यवधारप्रतिपादनपरः प्रथमाध्ययनार्थः प्ररूपित इति जिज्ञासायामाह एवंति एवं प्रकारमतीन्द्रियभूतमव्यभिचयिष्यदर्थवियवस्तु टप्रतिभासप्रकाशनीयमभिहित वस्तु आहं सति आख्यातवान् आतकुलनंदनः ज्ञाताः क्षणिकवियोगाः तद्वंशसखद्विकरः मन्त्रार्थेति प्रतीतं जितस्तु जित एव वीरवर नामधेयः वीरवरेति प्रशस्तनामाः तथा कथितवाच प्राणवधस्य फलवियोगं अध्ययनार्थस्य मन्त्रावीराभिहितत्वे प्रतिपादितेऽपि यत् पुनस्तत्फलवियोगस्य वीरकथितत्वाभिधानं तत्प्राणिवधस्यैकान्तिकाशुभफलत्वेनात्यन्तपरिहाराविवर्णार्थमिति अथ याज्ञिककारः

सुणायकुलणंदणो महप्याजिणो नु वीरवरणामधिष्णो कहेसी यपाणवहस्य फलविवागं एसो सो पाण
वहो पावो चंडोरदो कल, दो अणारिओ निग्घणो निस्सं सो महवओ वीभणो तासणओ अणज्जो उ

महंतधातमाधूं रागहं परहितजिके श्रीवीरवरधर्मा नप्रधाननामकं जे छनो तेणे कहियो प्राणवधनो फलनो विपाक एपूर्वोक्तते प्राण वधपापदुरितचंडकोपन रौद्रबौद्धचनार्थदयारहितजिके निखू गमहाभववीरिचकनो करणहारजे वागनो कारणपन्यायउद्देगनो हेत

प्राणवधस्य स्वरूपं प्रथमद्वारोपदृशितमपि निगमनाथं पुनर्दर्शयन्वाहपसप्राणवधोऽभिहितो योऽनन्तरं स्वरूपतः पर्यायतः विधानतः
 फलतः कर्तव्यं वक्तुं प्रतिष्ठात आदावासीत् किंभूतः इत्याह चण्डकोपन तत्प्रवृत्तिश्चाद्रौद्रः क्षुद्रजनाच्चरित
 त्वात् क्षुद्रः अनार्यलोककरणत्वादनार्यः दृष्टायाः क्षत्राविद्यमानत्वात् निर्दणः निःशूलजनकृतत्वाद्गुणसः महाभयहेतुत्वात् महा
 भयः वीक्षणवन्ति भयवन्तरप्रवृत्तित्वात् त्रासकः उत्तासहेतुत्वात् अन्यायो न्यायादनपेतत्वात् उद्वेजनकश्च उद्वेगहेतुत्वान्निरवकाशः
 परप्राणापेक्षयावर्जितनिर्द्वर्गो धर्मादपक्रांतः निःपिपासः वध्यं प्रतिस्ते हविरहान्निःकरणो विगतदयः निरयवासगमनं इतिव्यक्तं
 मोहमहाभयप्रकर्षक तत्प्रवर्त्तकमरणेन वैमनस्यं दैन्यं यत्नमरणैर्मनस्य प्रथममधर्मद्वारं स्वपावादाद्यपेक्षयेदमाद्यमाश्रय दारं समो

व्वेवणञ्चोद्यणिरवयक्खोणिदम्मो निष्पिवासो शिक्खलुणो निरयवासगमणोणिधणो मोहमहःभयप्र

कारणच्छे परप्राणराखवानौ उपेक्षारहितच्छे धर्मयक्कीनिःक्रांतच्छे, स्ते हकरीने रचितच्छे दयायेकरीपिणरहितच्छे नरकगतीनिविपे
 गमणजाइवोच्छे अवसानच्छे चडो मोहमहाभय प्रवर्त्तावनहार मरणेकरीदीनपणुं प्रथममधर्मद्वारसमाप्तमिति सुधर्मास्वामी १० जैले

मं तद्वक्तव्यतापेक्षया निष्ठागतमिति शब्दः समाप्तौ त्रवीभि प्रतिपादयामि तीर्थकरोपदेशेन स्वमनीषिकयेति एतच्च सुधर्मास्वामी जंबू
स्यामिनः स्वयचसि सर्वज्ञवचनाश्रितत्वेनाख्यभिचारीदमिति प्रत्ययोत्पादनार्थं तथा स्वस्य गुरुपरतन्त्रताविष्कारणार्थं विनियानां चेत
न्यायप्रदर्शनार्थं माख्यातवानिति प्रश्रव्याकरणस्य प्रथमाध्ययनविवरणं समाप्तं ॥ व्याख्यातं प्रथममध्ययनमथ द्वितीयमारभ्यते ॥

अस्य चायमभिसंबंधः पूर्वस्वरूपादिभिः प्राणातिपातः प्रथमाश्रयद्वारभूतः प्ररूपितः इह तु सूत्रकमप्रामाण्याद्वितीयाश्रयद्वारभूतो
व्यापादस्तयैव प्ररूप्यते इत्येवं सम्बन्धस्याध्ययनस्येदमादिस्त्वं जंबू रिति शिष्यामन्त्रणवचनं द्वितीयं च द्वितीयपुनराश्रयद्वारं बलीक
यचनं व्यापादः इदमपि पञ्चभिर्याह्यकादिद्वारैः प्ररूप्यते तत्र यादृशमिति द्वारमाश्रित्यालीकवचनस्य स्वरूपमाह लघुगुणगौरव
रहितः स्वधाम्नायेयां तेलघस्वकांक्षेभ्योपि येलघवस्ते लघुस्वकलघवस्ते ते च चपलाश्च कायादिभिरिति कर्मधारयः तैरेवं भणितं यत्त

वट्टश्चोभरणवेमणसो षट्मंश्च हस्मदारं सम्भत्तं ति नेमि जंबूवितियं च अलियवयणं, लज्जसगलज्जचव

अहोजंबूवीजोद्याश्रयद्वार व्यापादं नो बलवो गुणधने गौरवतेणेकरीरहितकायादिके च पलं च बल बोलबूहे जेहमोभवनी करणहार

तथा तथाभयकरं दुःखकरमयशःकरं वैरकरं च यत्तत्तथा अरतिरतिरागद्वेषलक्षणं मनःसंक्लेशं वितरतियत्तत्तथा अलीकः शुभफला
पेक्षयानिःफलोयोर्निर्मुक्तं बन्धनप्रच्छादनार्थवचनस्य साधूतिश्च विश्वासवचनस्य योगो व्यापारश्चो न बद्धलं प्रचुरं यत्तत्तथा
नीचेर्जात्यादिहीनैः प्रायद्दं निषेवितं तत्तथा नृशंस्सूक्तावर्जितं निःशंस्वासाधारहितं अप्रयकारकं विश्वासविनाशकं इतः प्रदचतुष्टयं

लभणियं, भयंकरदहकर अयसकरवेर करगं, अरतिरतिरागदोसमणसं किलेसवियरणं अलिय
नियडिसाति जोयबद्धलं णीयजणणि सेवियं, निससं अप्पञ्चयकारगं, परमसा हगरहणिज्जं, पर
प्रीलाकारकं, परमकरहलेससहिदं, दुग्गतिविणियायं वड्डुणं, भवपुणभभवकरं चिरपरिचितगणगयं

छे निष्को दुखनोकरणहार अपयशनोकरणहार, वैरनोकरणहार, चित्तनोद्वेषमननोसंतोप रागद्वेषमननो शंक्लेशनोद्वेषहारवितर
णशिक्षारशुभफलनीचपेक्षादूनीः फलमायाअविश्वास व्यापारिवो धर्णोनीचलोके सेव्यो सुगरहितअप्रतीति तेहनोकारणउत्कृष्ट
साधतणे नोदनीयछे जोपरजीवने पीडानो कारककर्ताछे उत्कृष्टकणलेखासहितसंयुक्त नरकतियंचादिकगतिने विपेजापूयोछे

कथं तथाभवे संसारे पुनर्भवं पुनः पुनर्जन्म करोतीति न च पुनर्भवकरं चिरप्ररिचितमनादि संसारम्यस्तं अनुगतं अविच्छेदेनानुवृत्तं दुरतं विपाकदारुणं द्वितीयमधर्मद्वारं प्राप्नोष्यादिति एतेन यादृशद्वत्युक्तं अथ यन्त्रामेत्यभिधातुकाम आह तन्मे तथादि मृगमं यापत्त दद्यात् अलीकं यथं यतस्त्यमायिनः कर्तव्यात् २ अनर्थवचनत्वादनायं ३ माया लक्षणकपायानुगतत्वानुष्टयारूपत्वाच्च मायाद्वया ४ असंतं गतिं असदर्थ्यभिधानरूपत्वादसत्यं ५ कुडकवडमवच्छृतिं कूटं परवचनाय न्यूनाधिकभाषणं कपटं भाषाविपर्ययकरणं अविद्यमान

दुरतं किस्तिर्यवित्यं अहम्मादारं तत्स्यणामाणि गोण्याणि कुंतितीसं तं जहा अलियं १ सङ् २ अणिज्जं ३ मायामोसो ४ असंतं कं ५ कुडकवडमवत्थं ६ निरत्थयमवत्थगंच ७ विद्दे सगरहणिज्जं ८

जिणां ते ह नो वधारणहार संसारमाहे वलीवली उपजवो चिरप्रणालनोपरिचितच्छे अनादनीके डे चालेच्छे अहनेच ते दुस्वपामे कक्षीच्छे विजोचधर्मनो द्वारते च नानामाणि नाम गुणे करीनीपना ऊवे वीस ते यथा कमे स्रवावाद १ माया विद्यानो कर्त्तव्य २ अनायं वचन ३ मायाद्वया ४ अविद्यमान अर्थानां कश्चिदायकी प्रअधिका उणां नो कपटभाषा सर्वथा पद्वं अप्रार्थक्यणोच्छे ५ ऐरहितपुनः फेर ७ द्वेप

यस्त्वभिधेयोऽर्थो यत्र तदवस्तुपदत्रयस्याप्ये तस्य कथंचित् समानार्थत्वेनैकतमस्यैव गणतादिदेमेकं नामहं निरत्ययमवत्ययंचेति निर-
र्थकं सत्यार्थान्निःकान्तं अपार्थक्यं अपगतसत्यायं दूहापि द्वयोः समानार्थतया एकतरस्यैव गणनादेकत्वं विद्महे सगरहणिज्जंति
विद्महेपो मत्वरसास्त्राहर्षेति निन्दति येन च यथा तत्रैव विद्महेपादूटह्यते साधुभिर्यत् तद्विद्महेपार्थक्येणीयमिति च अनुजकं वक्रमिदमर्थः कल्कं
पापं मायावातकारणं कल्कं मायापापंच १० वचनाच्च ११ मिच्छापच्छाकडं वन्ति मित्येति कल्पापद्यात्कृतं निराकृतं न्यायवादिभिर्न तत्तथा
१२ सति अविस्वप्ना १३ उच्छ्रवन्ति अपशदं विरूपं च्छ्रव स्वदोपाणां परगुणानां चावरणमपच्छ्रव उच्छ्रवं यान्यूनत्वं १४ उरकं संवत्सि उरकं
सद्यत्सि सन्मार्गादपध्वंसयति कृत्वा हान्याय सरित्प्रवाहतादूहं यत्तदुरकं पाठान्तरेण उरकं ऊर्ध्वं धर्मा कलाया यत्तत्तथा चासंज्ञत

अणुज्जगं ८ कक्षणासाय १० वंचणाय ११ मिच्छापच्छाकडंच १२ साती १३ उच्छ्रत्तं १४ उरकं च १५

मच्छ्रत्ते उं थिग्रहानिंदाकरे एतावता विद्महेपेकरीलोकनीनिंदाकरे च कक्षरलपणेकरीरहितः कठिनपापनोकरिवो १० लोकनेयं च
वो ११ खोटो निराकस्यो १२ अविस्वासी १३ जिमच्छ्रवमस्तकनेडाके तिमच्यापणाद्रूपणपारकागुनडांके १४ जिमनदीप्रवाहतादयो उपरि

स्यपीडितस्येदं वचनमिति कृत्वा १६ अथाख्यानंच परममिच्छसतां दोषाणामित्यर्थः १७ किल्बिषं किल्बिषस्यपापस्य हेतुत्वात् १८ वल्लयमिव वल्लयं यकृत्वात् १९ गहनमिव गहनं दुर्लभ्यान्तस्तत्त्वात् २० मन्मथमिव मन्मथं चास्तु टत्वात् २१ भूमंतिप्रच्छादनं २२ निःकृतिर्मायायाः प्रच्छादनार्थं वचनं २३ अप्रत्ययः प्रत्ययाभावः २४ असमयोऽसम्यगाचारः २५ असत्यमलीकंसंधातिकरोतीति असत्यसंधस्याद्वयो सत्यसन्धत्वं २६ विपक्षः सत्यस्य सुकृतस्य चेत्येति भावः २७ अवर्हीयन्ति अप्रसदानि न्यावीर्वस्त्रांसदपधीकं पाठान्तरेण अस्माद्वयं आम्ना

अट्टं १६. अभक्त्वाणंच १७ किक्विसं १८ वल्लयं १९ गहणंच २० ममणंच २१ नमूं २२ नियती २३ अप च २४ असमं २५ असच्चसंधत्तणं २६ विवक्खो २७ अवर्हीयं २८ उवहिअसुद्धं २९ अवलोवोत्ति ३०

वहेति मद्यपावादीन्यायप्रवाहमुक्ते १५ आर्त्तध्यान १६ अकृतादोषनोत्थाद्विबो १७ पापनोहेतुकारणच्छे १८ वल्लयङ्गानीपरेवकच्छे १९ वननीपरेगहन २० जिममूंमणोवोत्थो प्रगटनजांणीयेति मद्यप्रगटच्छे २१ गद्वाचारपणो २२ मायानोटांकवोएहवावचनवोले २३ तेहनां वचननीप्रतीतनथी २४ आचाररूडोनथी २५ खोटीप्रतिज्ञानोकरिवोव्यापावादीकूडातोलवाहादितथाचसत्यनोवधारवोणीख

जिनादेयमतिगच्छत्यतिकामतियत्तदाज्ञातिगं २८ उवहिंअसुद्धंति उपधिनामायया अमुद्धं सावद्यमुपपद्यसुद्धं २९ अवलोपोवस्तुसद्भाय
प्रच्छादनं दृत्येवंप्रकारार्थः अपिचेति समुच्चयार्थः ३० तस्सएयाणि एवमाईणि नामधेज्जाणि ऊं तित्तीसंसावज्जस्सअलियस्सवद्दजोगस्स
अणोगादिति दूहवाक्खे एवमत्तरघटनाकार्या तस्यालीकस्य सावद्यस्यवाग्योगस्यएतान्यनन्तरोदितानिविंशत्एवमादीन्येवं प्रकाराणि
चानेकानि नामधेयानि नामानिभवन्तीति यन्नामेति द्वारंप्रतिपादितं अथये यथाचालीकंवदन्तितांस्तथा चाहतेचेत्यादितत्पुनर्वद

तियतस्सएयाणि एवमाईणि णामधेज्जाणि ऊं तित्तीसंसावज्जस्स अलियस्स वद्दजोगस्स अणोगादितं
चपुणवदंति कीदृअलियं पावा असंजयाअविरयाकवडकुडिल कडुयचवलचडूयभावा कुडालद्धाभ

वो २६ मोटोविपक्षयत्तुजांणवो २७ मायानेआगार २८ मायायेकरीअगुद्ध २९ वस्तुसुभावनोढांकिवो ३० तेणेंद्वयावाद एवमा
दिकइत्यादिक नामधेयहोय होय त्रीसनांमएहीज सावद्यपापसहितजोअलीकभूठा यचननेयोग्यजिके अनेकएतलेवणांहीज ते
अलीकवचनवलीबोले केतला अलीक पापी असंयमवंत पापथीअविरत्याकै कपटदंभ वांको भोगवतांदाएण चपल अनेकवस्तुने

त्यलीकं केदृत्तिकेचिन्मसर्वेपि सुसाधूनामलोकवचननिवृत्तत्वात्किंचिद्विष्टाः पापाः पापामानः असंयताश्चसंयमवन्तः अपिरताच्यनि
 वृत्तासायाकवडुकुटिलकटुयचवलडुयभावत्तिकपटेनेहेतुनाकुटिलोवकःकटुकाश्च विपाकदारुणत्वात् चटुलश्च विविधवस्तुपुद्गलेरभाका
 द्यादिप्रवृत्तेर्भाविद्यत्तं येपातेतया कुह्यालुब्धाद्वृत्तिसुगमंभयायत्ति परेषांभयोत्पादनायथयवाभयाच्च इक्षुवियायत्तिहासार्यिकाश्चशसा
 र्यिनःपाठान्तरेणशासार्ययसरिकत्तिसाच्चिणः चौराःचारभटाश्चप्रतीताखंडरक्वत्ति श्रुयन्तूकरायत्तिजितायनेपूतका

याय हस्सवियायसक्खीचोरा चारभडाखंडरक्खा जियनूतीकराय गहितगहणकक्कुरगकारिका
 कुलिंगालवहिया बांणीयगायकूडतुला कूडमाणा कूडकाहावणेवजीवी पडकारंकाकलायकान्

विषेच्चणरवाक्खा कोधी लोभी परनेभयोत्पादकंहे हास्यथीब्बखानेले साखीयाचौरतसकर मांगणहारजिके दाणीमांडवीयाजीत्या
 जोयारीलाधाक्खे ग्रहणानंराखणहार पापतेणेभारी मायानांकरणहार कुतीर्थी मायादूचालेक्खे बांणीयाप्रसिद्ध बाणीयांप्रसिद्धही
 जक्खे कूडातोला, कूडामापेविचरे कूडीसुद्राचलावीउपजीवकाकरेजिकेवक्खानांकारकसुवर्णकारक्खीपा गांकाप्रमुग्घजिके परनेवंच्चा

राधेतिसमासः गच्छियगच्छन्ति गच्छतीतानि गच्छणानि गच्छणानियेस्ते तथा कक्कुरु गकारगत्तिकककुरु कंमायातत्कारकाकुलिंगत्तिकुलिंगि
 राः कुतोर्यिकाचवद्विद्यावाणियगत्तिजयधिकामायाचारिणः वाणियकावाणियः किंभूताः कूटतुलाः कूटमानिनः कूटकार्पापणोपजी
 विनदूतिपदद्वयं नवरं कार्पापणो द्रुमः पडकारकलायकार इज्जद्वत्ति पटकारकास्तनुवाया कलादाः सुयर्णकाराः कारकेपुवर
 टच्छिंपकादिपु भवाकारकीयाः किंविधाएते अलीकं वदन्तीत्याह वसनपराः तथाचारिकाहेरिकाचटुकाराः सुखमङ्गलकराः नगर
 गुप्तिकाः कोट्टमालाः परिचरिकायेपरिचारणां मेयुवाभिष्वेगं कुर्वन्ति काकुकाधृत्यर्थः दुष्टवादिनो सत्पक्षग्राहिणः सूचकापिशुना
 अणयलभणियापत्ति ऋणेग्रहीतव्ये बलं यस्यास्यै ऋणबलोवलवानुत्तमर्णसे नभणिता अस्माद्द्रव्यं देहीत्येवसभिहित्तये अधमर्णशि

इज्जानंचणपरिचारिय चट्टयारनगरगुत्तिय परिचारक दुडुवाधिसूयक अणवतभणियायपुव्वका

भणीसावधानेजिके हेरेवालेहेरू सुखमंगलीयाभाटप्रमुखकोटवाल परस्त्रीनांसेवणहारजार म्हाखावादी पिशुनचुगलजोलहिणां
 नांसांगणहारपुरुषजिकेजिके जेकोईने छलवानेवांछे तेपेहिलुं बोले' अपनबोलवाविपेडाहाचातुर अविचास्यौभाखे तोफ़डोआ

त्यलीकं केदृत्तिकेचित्रसर्वेपि सुसाधूनामलोकवचननिवृत्तत्वात्किंविशिष्टाः पापाः पापामानः असंयताश्चसंयमवन्तः अपिरतायनि
वृत्तासायाकयडकुटिलकटुयचवलडुयभावत्तिकपटेनहेतुनाकुटिलोवक्रःकटुकाश्च विपाकदारुणत्वात् चटुलश्च विविधयस्तुपुच्छणैरप्याका
श्चादिप्रवृत्तेर्भावयित्तं येषांतेतथा कुट्टालब्धादृत्तिसुगमंभयायत्ति परेषांभयोत्पादनायअथवाभयाच्चइक्ष्मविषायात्तिहासायिंकाश्चशासा
यिनःपाठान्तरेणहासार्थायसरिकत्तिसाक्षिणः चौराःचारभटाश्चप्रतीताखंडरकवृत्ति शुष्कपालाःनियनूदूकरायत्तिजितायतेपूतका

याय हस्सवियायसक्खीचौरा चारभडाखंडरक्खा नियनूतीकराय गहितगहणकक्कुरगकारिका
कुलिंगाउवहिया बांणीयगायकूडतुला कूडमाणा कूडकाहावणेवजीवी पडकारंकाकलायकान्

विवेक्षणरवांछा क्रीडी लोभी परनेभयोत्पादकछे हास्यथीश्चखाबोले साखीयाचौरतसकर मांगणहारजिके दांणीमांडवीयाजीत्या
जोयारीलाधाछे ग्रहणांनांराखणहार पापतेणेभारी मायानांकरणहार कुतीर्थी मायादूचालेके बांणीयाम्रसिद्ध बाणीयांप्रसिद्धही
जछे कूडातोला, कूडामांपेविचरे कूडीमुद्राचलावीउपजीवकाकरेनिकेवस्त्रानांकारकसुवर्णकारच्छीया गांछाम्रसुखजिके परनेबंभवा

भिप्रायेणमुक्तवाचः प्रयुक्तवचनाः अथवाकन्देन मुक्तवादिनः सिद्धवादिनस्तेभवन्ति केइत्याह अलीकाद्ये अविरतातथापरेउक्तेभ्यो न्येनास्तिकवादिनो लोकायतिकाः वामप्रतीपलोकं वदन्तीयेसतां लोकवस्तूनामसत्त्वस्य प्रतिपादनान्ते वामलोकवादिनः भणन्तिप्रहृ पन्तिकिंन्सूयमिति जगदितिगम्यते कथमुत्पाद्यभावादेतदाह नास्तिजीवस्तत्प्रसाधकप्रमाणाभावात् सद्दिनप्रत्यक्षग्राह्यातीन्द्रियत्वेन तस्याभ्युपगमत्वात् नायनुमानग्राह्योप्रत्यक्षाप्रवृत्तावनुमानस्याप्यप्रवृत्तेः आगमानांचपरस्परतो विरुद्धत्वेनाप्रमाणत्वादितिअसयत्वा देवासौनयातिनगच्छति इहेति मनुष्यापेक्षया मनुष्यलोके परेवापरस्मिन् तदपेक्षयैव देवादिलोकेनचकिंचिदपि स्पृशतिवभ्राति पुण्यपापंशुभाशुभं कर्मनास्ति फलंसुकृतदुःकृतानां पुण्यपापकर्मणां जीवासत्त्वेन तयोरप्यसत्त्वात् तथाप्यस्यमहाभौतिकंयरीरंभापन्ते

णन्ति सुणन्तिनत्थिजीवोनजाइ इहपरिच्छलोएनयकिंचिविफुसईपुणपावं नत्थिप्रलं सुकयदुक्कयाणं

करेवोलेजले अलीकचचनयकीभाठावचनथीजिकेनिवर्त्यानही अपरेअनेराओरहे नास्तिकवादीवाचालजो विपरीतलोकनाबोलण चारदुष्टपरिनामियाजीवजिके कहेहे साभलेहेअवणपुटेकरी नथी जीवअजीवनोतत्वमनुष्यलोकजातिनथी इहलोकपरलोकदेवता

तयाततदारकादीनां द्वन्द्वः पुष्पकालियवयणदच्छति वक्तुं कामस्य वचनात् तत्पूर्वतरमभिधीयते पराभिप्रायं लक्षयित्वा तत्पूर्वकालिकं
वचनं तत्पक्षे दत्तास्ते तथावापर्वकालिकानामर्थानां वचने अदत्तानिरतिशयनिरागमास्ते तथासहसा अतितर्कभाषणे ये वर्तन्ते
ते साहसिकाः लघुस्वकाः लघुकात्मानः असत्याः सदुभयोद्धिताः गौरविकाः ऋद्ध्यादिगौरवत्रयेण चरन्ति ये असत्यानामसदृभूतानां
मर्थानां स्थापनप्रतिष्ठासधिक्षिप्तं येषां ते असत्यस्यापनाधिचिन्ताः उच्चोमहानात्कोत्कर्षणः प्रवणच्छन्दोऽभिप्रायो येषां ते उच्चच्छन्दाः
अनिग्रहाः स्वैराः अनियतोऽनियमवन्नोऽनवस्थिता इत्यर्थः अनिजकाया अविद्यमान स्वजनाच्छलीकं वदन्तीति प्रकृतं तथाच्छन्दे न स्वा

लियवयणदच्छा सहस्रिकावद्भूसां गग असञ्ज्ञागारविद्या असञ्ज्ञावणा हि चित्तालुच्छेदा अणिग्ग
हा अणियतर्कदेण मुक्कवादीभवति अलियाहिं जे अविरया अवरेसत्थिक वादिणे वामलोक्कादीभ

त्वा असत्य हे दत्ताल्लोके जे हने ऋद्धिदूतगव्वग्वंसयुक्त खोटाभावथापवानां विचारहे इं जिणारे चित्तकद्विये जीयसां हे उंचो पाप्माओ
टोउत्कर्षचटार्द्धे जे हनी एअभिप्रायके खेच्छाचारौ निरंकुश स्वजनादिकेरहितवरजित 'स्वाभिप्रादृ' चाले, सुक्कवचनयत्तत्प्रलापन

भिप्रायेणमुक्तवाचः प्रयुक्तवचनाः अथवाच्छन्देन सुक्तवादिनः सिद्धवादिनसेभवन्ति केइत्याह अलीकाद्ये अविरतातथापरेउक्तेभ्यो न्येनास्तिकवादिनो लोकायतिकाः वामप्रतीपंलोकं वदन्तीयेसतां लोकवसूनामसत्वस्य प्रतिपादनान्ते वामलोकवादिनः भगतिप्ररू पन्तिकिंमून्यमिति जगदितिगम्यन्ते कथमुत्माद्यभावादेतदाह नास्तिजीवसत्प्रसाधकप्रमाणभायात् सच्चिनप्रत्यक्षग्राह्यातीन्द्रियत्वेन तस्याभ्युपगमत्वात् नायनुमानग्राह्योप्रत्यक्षाप्रवृत्तावनुमानस्याप्यप्रवृत्तेः आगमानांचपरस्परतो विरुद्धत्वेनाप्रमाणत्वादितिअसवत्वा देवासौनयातिनगच्छति इहेति मनुष्यापेक्षया मनुष्यलोके परेवापरस्मिन् तदपेक्षयैव देवादिलोकेनचकिंचिदपि स्पृशतियद्भाति पुण्यपापंशुभाशुभं कर्मनास्ति फलंसुकृतदुःकृतानां पुण्यपापकर्मणां जीवासत्वेन तयोरप्यसत्वात् तथाप्यसद्भाभौतिकंयरीरंभापन्ते

णंति सुणंतिनत्थिजीवोनजाइ इहपरेच्चलोएनयकिंचिविफुसईपुणपावं नत्थिप्र.लं सुकयदुक्कयाणं

करेबोलेजलपे अलीकश्चनयकीभूठावचनयीजिकेनिवर्त्यानही अपरेअनेराओरक्खे नास्तिकवादीवाचालजो विपरीतलोकनाबोलण चारदुष्टपरिनामियाजीवजिके कहेक्खे साभलेक्खे श्रवणपुटेकरी नयी जीवअजीवनोतत्वमनुष्यलोकजातिनयी इहलोकपरलोकदेवता

चमिति निपातो वाक्यालङ्कारेवातयोगयुक्तं प्राणवायुना सर्वक्रियासु प्रवर्तितमित्यर्थः तत्रपञ्चमहाभौतिकमिति महान्तिष्ठतानि
 लोकाध्यापकत्वाद्भूतानि च सदृभूतवस्तूनि महाभूतानि तानि चास्मिन् दृष्टिवीकठिनरूपा आपोद्रवलक्षणाः तेजउष्णरूपं वायुवस्तुनष्ट
 क्षणाः आकाशं शुषिरलक्षणमिति एतन्मयमेव शरीरं नापरशरीरवर्तीतन्निष्पादकोऽस्ति जीयद्मिति विवक्षातया हि भूतान्येव सन्ति
 प्रत्यक्षेण तेषामेव प्रतीयमानत्वात्तदितरस्य तु सर्वथा अप्रतीयमानत्वाद्युक्तं चैतन्यं भूतेषु पलभ्यते तदुभूतेष्वेव कायाकारपरिणतेष्वभि
 व्यद्यते मद्याङ्गेषु समुदितेषु सदृशं क्लिबतु तथानभूतेभ्योऽतिरिक्तं चैतन्यं कार्यत्वात् ब्रह्मो घटवदितिततो भूतानामेव चैतन्याभिव्यक्तिर्जनस्य
 बहुवदाभिव्यक्तिवदिति अलीकवादिताच्चैव प्रामात्मनः सत्त्वात्त्वं च प्रमाणोपपत्तेः प्रमाणं च सर्वजनप्रतीतं जातिभ्ररणादन्यथादुपपत्ति

पञ्चमहभूतियशरीरं भासति हं वा गज्जोगजुत्तं पञ्चयखुधेभगुंति केद्रमणं च मणो विकारवदंति वा उ

दिकनेविषयेन यो काद्रपरमार्थकिमपि फरसतो यकोजिको पुन्यचोरपापनो विचारकरणो ते ह नो फलनयी इति द्रष्टोकक्षीकं सुहृतनो
 दुःस्तदुरितनो पीकवो पाञ्चमहाभूत एकठा मिल्या शरीरकचिवायेकं विणरेविषे कचिदेकं एह नो परमार्थः प्राणरूपवायुनेवोनेव

लक्षणमेकधा शास्त्रान्तरप्रसिद्धं इति नचभूतधर्माश्चेत्यन्यं तद्भावेऽपि तस्याभावद्विवक्षितभूताभावेऽपि प्रेताद्यवस्थायां चैतन्यसद्भावा
 भूति पंचयत्ने भूतिके इति पंचचस्कन्धानुरूपवेदनाविज्ञानसंज्ञासंस्काराख्यानं भूतिकेचिदिति बौद्धातत्वरूपः स्कन्धप्रथिवी
 धात्वादयोरूपादयश्चेदनास्कन्धः पुनः सुखादुःखासुखदुःखेति त्रिविधवेदनास्वभावविज्ञानस्कन्धस्तु रूपादिविज्ञानलक्षणः संज्ञास्कन्धश्च
 संज्ञानिमित्तोद्ग्राहणालोकः प्रत्ययः संस्कारस्कन्धः पुनः पुण्यापुण्यादिधर्म समुदाय इति नचैतेभ्यो व्यतिरिक्तः कश्चिदात्माख्यः पदार्थो
 व्यक्षादिभिरवसीयत इति तथामात्रमणजीवियावयंति न केवलं पंचैव स्कंधान् मनश्च मनस्कारो रूपादिज्ञानलक्षणानां सुपादान
 कारणभूतो यमाश्चित्यपरलोकेऽभ्युपगम्यते बोद्धैः मन एव जीवो येषां ते ते मनो जीवास्त एव मनो जीविकाः अस्तीकवादिता चैवास्येयाननु

जीवोति एवमाहं सुखं रौरं साहियं सनिधणं द्रुहभवे एगे भवेतस्स विप्पना संसि सव्वना सोत्ति एवं जंपं

हितच्छतो विज्ञानं वेदना १ संज्ञा ३ संस्कार ४ रूप ५ एवं स्कंधिक एतावताका कोर्द्धमनने जजीवकहेच्छे ते मनने जजीवके इमिथ्या
 त्वीजीवजिकेच्छेति केकहेच्छे सा सोखासलक्षणते चिजजीव एकजणो इमकहेच्छे वीवीणीं प्रगट शरीरदेही आदिसहितच्छे संयुक्तच्छे

शमिति निपातो वाक्यालङ्कारेवातयोगयुक्तं प्राणवायुना सर्वक्रियासु प्रवर्तितमित्यर्थः तत्रपंचमहाभौतिकमिति महान्तिचतानि लोकाप्यपक्वाद्भूतानिच सदृभूतवस्तूनि महाभूतानि तानिचास्थानि पृथिवीकठिनरूपा आपोद्रवलक्षणः तेजउष्णरूपं वायुश्चलनलक्षणः आकाशं शुष्पिरलक्षणमिति एतन्वायमेवशरीरं नापरशरीरवर्त्तोतन्विधादकोऽस्ति लीवद्भूति विवक्षातथाहिभूतान्येवसन्ति प्रत्यक्षेण तेपामेवप्रतीयमानत्वान्तदितरस्यतु सर्वथाअप्रतीयमानत्वाद्यस्तु चैतन्यं भूतेषूपलभ्यते तद्रूभूतेष्वेवकायाकारपरिणतेष्वभिष्यद्यतेमद्याद्देपु समुदिनेषु मदशक्तिवत्तत्तयानभूतेभ्योऽतिरिक्तं चैतन्यं कार्यत्वात् सदोषठवदितिततोभूतानामेवचैतन्याभिष्यक्तिर्जलस्य वृद्धुदाभिष्यक्तिवदिति अलीकवादित्वाच्चैषामात्मनः सत्वात्सत्त्वंच प्रमाणोपपत्तेः प्रमाणंच सर्वजनप्रतीतंजातिस्मरणाद्यन्यथाद्युपपत्ति

पंचमहंभूतियशरीरं भासतिहंवागज्जोगजुत्तं पंचयखंधेभणंति केदूमणंचमणजो विकावदंतिवाल

दिकनेविपेनयो कादपरमार्थकिमपि फरसतोथकोजिको पुन्यश्चोरपापनोविचारकरणो तेहनोफलनयीइतिइसोकह्यौछे सुकृतनो दुःकृतदुरितनोपीछवो पांचमहाभूतएकठामित्यां शरीरकहिवायेछे जिणरेविखे कहियेछे एहनोपरमार्थःप्राणरूपवायूनेयोगेस

सञ्चरणमनेकधा यास्त्वान्तरप्रसिद्धं इति नचभूतधर्माश्चेतन्यं तद्भावेऽपि तस्याभावद्विवक्षितभूताभावेऽपि प्रेताद्यवस्थायां चैतन्यसद्भावा
 वेति पंचयखंधे भण्यंतिकेइति पंचचस्कन्धानुरूपवेदनाविज्ञानसंज्ञासंस्काराख्यानं भण्यंतिकेचिदिति बौद्धातत्ररूपः स्कन्धप्रधिबी
 धात्वादयोरूपादयवेदनास्कन्धः पुनः सुखादुःखासुखदुःखेति त्रिविधवेदनास्वभावविज्ञानस्कन्धस्तुरूपदिविज्ञानलक्षणः संज्ञास्कन्धश्च
 संज्ञानिमित्तोद्ग्राहणालम्बकः प्रत्ययः संस्कारस्कन्धः पुनः पुण्यापुण्यादिधर्म समुदायइति नचैतथ्यो व्यतिरिक्तः कश्चिदात्माख्यः पदार्थो
 ध्यत्वादिभिरवसीयतइति तथामणंचमणजीवियावयंतिति नकेवलंपंचैव स्कंधान्मनश्च मनस्कारोरूपादिविज्ञानलक्षणानामुपादान
 कारणभूतयमात्रित्यपरलोकैः अभ्युपगम्यते बोद्धैः मनएवजीवोयेपांतेतेमनोजीवास्तएवमनोजीविकाः अलीकवादितार्चपांसयथाननु

जीवोति एवमाहंमुसरोरंसाहियंसनिधणं इहभवेएगेभवेतस्सविप्पनांसंसि सव्वनासोति एवंजंघं

हितछतो विज्ञानं वेदनां संज्ञां संस्कारं रूपं एवंस्कंधिक एतावताका कोर्दमननेजजीवकहेछे तेमननेजजीवकेइमिया
 त्वीजीवजिकेछेतिकेकहेछे सासोस्वासलक्षणतेहिजजीव एकजणोइमकहेएहवीवाणीइं प्रगट शरीरदेही आदिसहितछे संयुक्तछे

गामिनिमनोमात्ररूपेजीवे कल्पितेपि परलोकासिद्धे सुदसिद्धिश्चावस्थितस्यैकस्यात्मनोसत्वात् मनोमात्रात्मनः क्षणान्तरस्यैवोत्पादात् अकृताभ्यागमादिदोषप्रसंगात् कथञ्चिदनुगामिनिमुनसिजीवत्वाभ्युपगमः सम्यक्चएवैतितथावाञ्जीवोति एवमाहंसुन्ति वातः उच्छ्वासादिलक्षणोजीवद्द्व्याहरेकेतद्भावाभावयोजीवनमरणव्यपदेशात् नान्यः परलोकयात्यात्मास्तीति आलौक्यादिताचैपां यायोज्जडत्वेनचैतन्यजीवरूपत्वायोगात् तथाशरीरंसादिउत्पन्नत्वात्निघनं क्षयदर्शनात् इहभवेएगेभवन्तिइहभवेएव प्रत्यक्षजन्यैवए कोभवएकंजन्यनान्यः परलोकोस्तिप्रमाणाविषयत्वात्तस्य शरीरस्य विविधैः प्रकारैः प्रकटोनाथो प्रणयस्तस्मिन् सतिसर्वनायइति नात्मागुभासु भूरूपंवाकर्माविनष्टमवशिष्यते एतमेवउक्तप्रकारंजंपति जल्पंति स्वधावादिनाचैपांजातिस्मरणादिनाजीव

तिसुसान्नायौतद्गृहादांयवयोसह्राणं तवसंयमबंभंचेर कल्लाणमादियाणं नत्थिफ़लनवियपाण बह

अंतसहितके छेहडोकेजेने जेएभवदीसकेतेहीज तेएगभववीजोस्वर्गभवनहीं तेंहिजशरीरनेनाशऊएजेजिहांतिहां सर्वनाशयाइ एतावतायरीरविणसेतेजीवविणसे एणें प्रकारेबोलेजल्पे स्वधावादीकेइंलापरवालपरचटो तेकारणे दांनव्रतपौषधनोव्रतमचाभो

परलोकादि तया किमन्यद्दन्तीत्याह यस्माच्छरीरं सादिकमित्यादि तस्माद्दानव्रतपौषधानां धितरणं नियमप्रवर्षोपवासानां तथातपोऽन
ग्रनादिसंयमः दृथिव्यादिरक्षावह्मचर्यप्रतीतं एतान्येव कल्याणं कल्याणहेतुत्वात्तदादियेषां ज्ञानअज्ञादीनां तानितथातेषां नास्तिफलं
कर्मक्षयमुगतिगमनादिकंनास्ति प्राणिवधालीकवचनमशुभफलसाधनतयेति गम्यं तथैवनेवच चौर्यकरणं परदारसेवनं वास्त्यशुभ
फलसाधनं तथैव सहपरिग्रहेण यद्वर्त्तते तत्सपरिग्रहं तच्च तत्प्राप्तकर्मकरणं च पातकक्रियासेवनं तदपि नास्ति किञ्चित्क्रीधमानाद्यासेव
नरूपानारकादिकाच जगतो विचित्रता स्वभावादेयनकर्मजनिता तुक्तंकटकस्य च तीक्ष्णत्वं मयूरस्य च चित्रता यर्णाद्य तान्न चूडानां स्य

अलियवयणं न चैव चो रक्कं करण परदारसेवणं वासपरिग्रहपावकस्माद्' करणं पि नित्य किं पि न नेरद्

टवोच्छेद्यणसणादिकतप्रसंयमब्रह्मचर्यं कृहताशीयल कल्याणनां कारणजिके आदिदेईनेजांणवा तेहनां फलनयीजिकोहीज काईन
धीनो गुणजेजो प्राणनोवधहिंसा अलीककहतां कूडो भूठोवयण एतावताऽसत्य निश्चयनयीचोरीनोकारिवोजिकारे करणोरी परदा
राकाईपरस्त्रीनोसेवनो आदरणो आचरणो परिग्रहवस्तुनीं वांछां मूर्च्छासहित पापकर्मनोकरवोनयी जिणारे काईपिणगरपकि

भावेन भवन्तिहीति यथायादिताचैवमेतेषांस्वभावोहि जीवाद्यनर्थान्तरभूतसदाप्राणातिमातादिजनितकर्मैव त्रकडोवासायनर्यान्नार
भूतसत्तो जीवएवासौ तदव्यतिरेकात्तत्स्वरूपवत् ततोनिर्हेतुकानारकादिविचित्रतास्यान्वच निर्हेतुकं किमपि भवत्यतिप्रसङ्गादिति
तथाननैरधिकतियक्त्रनुष्यजानां योनिश्चत्पत्तिस्थानं पापपुण्यकर्मफलभूतासीति प्रकृतं न देवलोकोवासीति पुण्यकर्मफलभूतः नैवा
सिद्धिगमनंसिद्धेः सिद्धस्य वाभावात्तथापितरावपि नस्तः उत्पत्तिमात्रनिवन्धनत्वात् मातापितृत्वस्य नचोत्पत्तिमात्रनिवन्धनस्य
मातापितृत्वविशेषोपेयुक्तः यतः कुतोपि किञ्चिदुत्पद्यतएव यथासंचेतनाचेतनं यकामत्कयादि अचेतनं च सूत्रपुरीपादि अचेतनाच्चस
चेतनं यथाकाष्ठात् घुणकौटकादियचेतनं च चूर्णादितस्मान्न्यजनकभावमात्रमर्थानामस्ति नाभ्योमातापितृपुत्रादिविशेष इतितहा

यतिरिक्त्वमणयजोणीनदेवलोकोवा अत्यिनयअस्थिसिद्धिगमणं अस्मापियरोविनत्य नवियअत्य

षादेपिणनासिकिमपिक्वूहैनहैनधीनारकीनरकगति तिरजंचजीवडा मणुष्यनीयोनीजांषवीजिणारेकांदेवलोकपणीनधीअघ
वाअत्यकश्चयेक्के नयीमुक्तिसिद्धिजायबोजेह्वोनथी एतावतावज्जकर्मोक्के निश्चेकरीमातापितापिणनथीजिकारे एतलेएकेलाऽटोलभा

वात्सङ्गो विनाशायमाननादिषु नदोषद्विती भावोऽप्यवादिताचैषां वस्त्वन्तरस्य पितोऽस्वजनकत्वे समाने पितयोरित्यन्तर्हिततया विशेषेण
 वत्वेन सत्त्वाद्धितत्वं च तयोः प्रतीतामेवाह च दुःप्रतिकारावित्यादिनाप्यस्ति पुरुषकारः तं विनैव नियतितः सर्वप्रयोजनानां सिद्धेः
 उच्यते च प्राप्त्यो नियतिबलाच्चेष्टा योर्यः सोऽवश्यं भवति दृष्टांशुभाशुभोवाप्तानां महतिष्ठतेपि हि प्रयत्ने नाभाव्यं भवति न भाविनो
 स्ति नाशः स्यात्प्रापिताचैव मेघां सकललोकप्रतीतिपुरुषकारापलापेन प्रमाणातीतनियतिमताभ्युपगमादिति तथा प्रत्याख्यानमपि नास्ति
 धर्मसाधनतया धर्मस्यैवाभावादिति अस्य च सर्वज्ञवचनप्रामाण्ये नास्ति तत्त्वादिनामसत्यता तथा नैवास्ति कालश्च त्वं कालो नास्ति
 अनुपलंभात् यच्च वनस्यति कुडुमादिकाललक्षणमाचक्षते तत्तेषामेव स्वरूपमिति मन्तव्यं असत्यं तेषामपि स्वरूपस्य वस्तुनोऽनतिरे

पुरिसकारोपचक्रकषाणमविनत्यिनत्यिकालमच्चूरिहंतचक्रवट्टीवलदेवावा सुदेवानित्यिनेवनत्यि

ठाजिस्थाकां द्रुक्पीणजे हने संबंधनथी सदाही पुरिषाकारपुरुषपचिक्कपिणनथी पञ्चकषाणानां फलतेज्जपिणजिकारि नही एहवादिरिद्रोक्के
 जिकेनथी कांइकालश्चत्युत्तिकोपिणजिकारि नथी एतले चत्यमरणपंचत्व अरिहंत रागहेपरहितजिकेतिके चक्रवर्त्तिपट्टपंडके भोगता

कात् फुसमादिकरणमकारणं तद्वर्णांस्थात् तथाच्छत्युः परलोकप्रयाणलक्षणोसावपि नास्ति जीवाभावेन परलोकगमनाभायात् अथ
याकालक्रमेण विवक्षितायुष्कर्मणः साभक्ष्यनिर्जरावसरे मृत्युकालच्छत्युः तदभावश्चायुषएवाभावात् तथाचर्हदादयोपि नत्यन्ति न
सन्ति प्रमाणाविपयत्वात् नैवत्यिकेद्विरसन्नं नैवसन्ति केचिदपि ऋषयो गौतमादिमुनयः प्रमाणाविपयत्वादेव वर्तमानकालेवाऋषि
त्यस्य साध्वनुष्ठानस्यासत्वात् सतोपि वा निःफलत्वादिति अत्रच यिच्छादिप्रवाहानुमेयत्वादर्हदादिसत्त्वस्यानन्तरोक्तत्वादिनामसत्यता
ऋषित्वस्यापि सर्वज्ञयचनप्रामाण्येन सर्वदाभावादित्येवमाद्याह्यार्याऽपलापिनां सर्वत्रासत्यवादिताभावनीयेति तथा धर्मधर्मफल
मपि नास्ति किञ्चिद्वृद्धकं वासो कं वा धर्मधर्मयोरदृष्टत्वेन नास्तित्वात् नत्यफलं सुकएत्यादि यदुक्तं प्राक्तत्सामान्यजीवापेक्षया यच्च धर्मा

केद्विरसञ्चो धर्माधर्मचनविनञ्चत्यि किञ्चिवृद्धयञ्च धोवञ्चतद्गहाएवंजांणिजणजहाफल सुवृद्धदि

यकादिलोकनेष्टणसमानजाणेजिके बलदेवपिणमहाबलपराक्रमवन्तद्धवे-वासुदेवसाट्टीनपण्डकेभोगी अचिंत्योवीर्य प्रबलपुन्यवान
नयीत्ते नहीकोद्गौतमादिकनेत्यादिदेदेनेमहाऋषिलोकतिकेपिणनयी एतलेकं हीनहीजाणो धर्मअथवाअधर्मतेहनांजिकेफलति

धर्मेत्यादि तद्व्यपेक्षेति न पुनरुक्तेति तर्हन्ति तस्मादेवं तस्मादेवमुक्तप्रकारं वस्तुविज्ञायजहासु बहूद्दं दियानुकुलेसुति यथायत्र कारासुबहुधा अत्यर्थमिन्द्रियानुकलायेते तथा तेषु सर्वेषु विषयेषु वर्तितव्यं नास्तिकाचित् क्रियावा अनिर्दिष्टाया वापापक्रियापेतरक्रिययोरास्तिककल्पितत्वेना परमार्थिकत्वात् भणति च पिब स्वाद च चारुलोचने यदतीतं वरगात् तत्र तो न हि भीरुगतं निवर्त्तते समुदयमात्रमिदं कडेवरं एवमित्यादि निगमनं तथा इदमपि द्वितीयं नास्तिकदर्शनापेक्षया कुदर्शनं कुमतमसङ्गावं वादिनः प्रज्ञा पयन्ति मदाः व्यामोहध्वनः कुदर्शनता च वक्ष्यमाणस्यार्थस्याप्रमाणकत्वाद्वादिप्रोक्तप्रमाणस्य प्रमाणाभासत्वात् भावनीया किंभूतं कुद

याणुकुलेसु, सर्वविसएसु, बहुहनत्यकायि किरियावा एव भणति, न त्यक्त्वा दिणो वामलोगवादीद्र

केपि ण न थी एतले इमजन थी कहतां न ही हेत त्वनी पछि चान सुख दुःख रूप न थी, जेहनो समागम जिहां कां ईषणो कहतां परचुर जे मे थो डो अथवा सो कहै तिणें कारणे तिणें हेते इमही जजाणी करीने अहो भव्य प्राणि नृजिम पूर्व कह्यो छे तिमहीं जफल छे घणां इंद्रो ने अनुकूल गमता एतले सुहावतां भलालागता एह जजाणीने सगलाही विषयाने विखे छे वरत वो कां ई प्रवर्त्त नो जेने नही हे कां ई कहतां क्युं ही नही

कात् कुसुमादिकरणमकारणं तदणोऽस्यात् तथाऽव्ययः परलोकप्रयाणलक्षणोऽसावपि नास्ति जीवाभावेन परलोकगमनाभावात् अथ
याकालक्रमेण विधयश्चिदाद्युक्तमणः साभस्यनिर्जरावसरे मृत्युकालव्ययः तदभावश्चाद्युपवाभावात् तथाऽर्च्यद्विदोऽपि नत्यन्ति न
सन्ति प्रमाणाविपयत्वात् नैवत्येकेऽदिरसञ्चि नैव सन्ति केचिदपि ऋषयो गौतमादिमुनयः प्रमाणाविपयत्वादेव वर्तमानकाले वाऽपि
त्वस्य साध्वदुष्ठानस्यासत्वात् सतोऽपि वा निःफलत्वादिति अत्र च शिखादिप्रवाहानुमेयत्वाद्विदसत्त्वस्यानन्तरोक्तत्वादिनामसत्यता
ऽप्यपि त्वस्यापि सर्वज्ञवचनप्रामाण्येन सर्वदाभावादित्येवमात्राग्राह्यार्थाऽपलापिनां सर्वतासत्यत्वादित्याभावनीयेति तथा धर्मधर्मफल
मपि नास्ति किञ्चिद्वृत्तकं वासोऽकं वा धर्माधर्मयोरदृष्टत्वेन नास्ति त्वात् नत्यफलं सुकल्यादि यदुक्तं प्राक्तत्वात्मान्यजीवापेक्षया वच्चधर्मा

केऽदिरसञ्चो धया धम्मचनविनञ्चि किञ्चि वृत्तयञ्च धो वञ्चतः हा एवं जाणि ण ऊण जहा फल सुव ऊइ दि

यथा त्रिलोकेनेत्यसमानजायेजिके बलदेवपिणमहावलपराक्रमवंत ऊवे वासुदेवसादेतो न पण्डके भोगी अचिंत्यो वीर्यं प्रबलपुन्यवान
नयीते नही को ई गौतमादिकेनेत्यादिदेदेनेमहाऽपिलोकतिकेपिणनयी एतलेकां ही नही जाणो धर्मसयवाधमते च नांजिके फलति

धम्मोत्थादि तद्व्यपेक्षेति नपुनरुक्ततेति तर्ह्यन्तिस्मादेवं तस्मादेवमुक्तप्रकारं वस्तुविज्ञायजहासु वज्जुइंद्रियाणुकूलेसुत्ति यथायत्प्रकारासुवज्जुधा अत्यर्थमिन्द्रियाणुकूलायेतेतथा तेषुसर्वेषु विषयेषुवर्त्तितव्यं नास्तिकाचित् क्रियावा अनिदक्रियावा अक्रियावापापक्रियापेतरक्रिययोरास्तिककल्पितत्वेना परमार्थिकत्वात् भणतिचपिब्रह्मादचचारूलोचनेयदतीतं वरगात्वे तत्ततोर्नहिभीरुगतं निवर्त्ततेसमुदयमात्रमिदं कडेवरंएवमित्यादि निगमनंतथाइदमपि द्वितीयंनास्तिकदर्शनपेक्षया कुदर्शनंकुमतमसंज्ञायं वादिनःप्रज्ञापयन्तिमदाःव्यामोहवन्तः कुदर्शनताच वक्ष्यमाणस्यार्थस्याप्रमाणकत्वाद्वादिप्रोक्तप्रमाणस्य प्रमाणाभासत्वात् भावनीयाकिंभूतं कुद

याणुकूलेसु, सब्वविसएसु, वट्टहणत्थिकायि किरियावाएवंभणंति, नत्थिकवादिणो वामलोगवादीइ

केपिणनथी एतलेइमज्जनथी कइतानहीहेतत्वनीपहिचानसुखदुःखरूपनथी, जेइनोसमागमजिहंकाईघणोकइतांपरचुरजेमे थोडोअथवासोक्कै तिणेंकारणेतिणेंहेते इमहीजजाणीं करीनेअहीभव्यप्राणिन्निमपूवैकस्योक्के तिमहीजफलक्के वणाइंद्रीनेअसुकूल गमताएतलेसुहावतांभलालागताएहवोजाणींने सगलाहीविषयानेविखेक्के वरतवोकाईप्रवर्त्तनोजेने नहीहेकाईकइतांक्कुंहीनही

ग्रंथमित्याह सम्भूतो जातोऽखण्डकात् जन्तुवो निविशे पातृलोकः चित्तिजलानलानिलवनतरनारकिना कित्तिर्यद्रूपः तया स्वयं भुवात्र ह्य
णा स्वयं चालना निष्कृतिं तो विहितः तत्राखण्डकप्रभृतभुवनवादिना मतमित्यमाचक्षते पुष्पं आसिजगमिणं पंचमहभूयवज्जियगभीरं एगस
यजलेणं महप्यमाणं तद्विभ्रं डः वीर्यपरं परेण धोलंतं अत्युत्तुङ्गकालं पुष्टं दुभागजायं अन्ध्रं भूमीयसंयुतं २ तत्पसुरासुरनारगस
मणुयसचउप्ययं जगंसखं लप्यसंभणियमिणं वंभंदुपुराणसत्यम् नया स्वयम्भूनिर्मितजगद्वादिनो भणति आसीदिदंतमोभूतमप्रज्ञात
मलक्षणं अवितर्क्यं सविज्ञेयं प्रसुप्तमिव सर्वतः इति खिन्ने कार्णवीभूतेनष्टे स्यावरजइमेनष्टामरनरेचैव प्रणष्टोरगराक्षसे २ केवलं गह्वरी

मं पि प्रवितियं कुदं ग्रणं असम्भाववादिणो प्रसूयं वेति अंदासं भूत्रो अंदाकाउलोको सयं भूणा सयं च निम्नि

हीहेइं किरियाने विषे पापतेनयीछे जिहं दूणीं परे कहियो सुहगुबतिणे नास्ति कवादिमियात्वीयो जि को जीवति को ही जइहा वाम
लोकादी जे लोकनो सरूप उपरांतुं वदे कहैइम एही पिण जोइं वीतियं कहिता वीजो एणे कुदर सणखोटा दर सणनी कुमत भावना ना
बो लणहार महा असंयती गविरती जीव प्ररूपे निजे छाइं खंडकहतां मुखे छे जपनो एतले प्रगद्यौ ईं डायकी एलोका एही प्ररूपणानां कर

भूतेमहाभूतयिज्जि ते अचिंत्यात्माविभुस्तत्र शयानसंस्थते तपः३ तत्र तस्यशयानस्य नाभेः पद्मविनिर्गतं तदणुरविमण्डलनिभं हृद्यं
कांचन कर्णिकं४ तस्मिन्पद्मे दण्डोपवीतसंयुक्तः ब्रह्मातलोत्पन्नास्तेन जगन्नातरः सृष्टाः५ अदितिः सुरसंधानां दितिर
सुराणां ननुर्मनुष्याणां वनिताविहङ्गमानां मातासर्वप्रकाराणां नकुलादीनां कद्रूसरीरुपाणां सुलसामाताचनागजातीनां सुरभि
श्चतुष्पदानामिषा पुनः सर्वबीजानामिति० एवमुक्तकर्मणमेतदनन्तरोदितं वस्तु अलीकं भ्रान्तज्ञानिभिः प्रकृपितत्वात् तया प्रजापतिना
लोकप्रभुणा ईश्वरेण च महेश्वरेण कृतं विहितमिति केचिद्वादिनो वदन्तीति प्रकृतं भण्यति चेश्वरवादिनः बुद्धिमत्कारणपूर्वकं जगत्

ओ एवं एते अलियं प्रयान् ईणा ईसरेण यकयन्ति के ई एवं विह्लु मय भूयाणस्यं च निमिन्त्रो कसिणमेवय

एवमार्जे ब्रह्मादेशापणेनीपजाव्यौ स्वहस्तेरथौ वनाव्यौ च सासुतोकीधोक्तेजोहने एणप्रकारे पूर्वोक्तसखावादवोले तेहवातेही
प्रवादी ब्रह्माचतुर्मुखतिणे करीनिपज्योए ईश्वरमहेश्वरमहादेवतिणे कीधोएहवो कर्मएहवो कहै के ई एकजीवइम कहै जिके विणु म
यजगतयछे ऐसीवोले भूतानेशदकडे करीनिनिर्मितरचितछे एतले भूतवादी भूतवखाणे छे संपूर्ण आत्मा छे एकानित्यस्वरूपजिहा छे जग

संज्ञानविशेषपशुक्ताद्वाहटादिवदिति कुदर्थनताचास्य वल्लीकबुद्बुदादिभिर्हेतो नैकान्तिकत्वात् कुलालादितुल्यस्य बुद्धिमत्कारणस्य साधनेनचेष्टयिघातकारित्वादिति तथाएवं यथेश्वरकृतं तथाविष्णु मयं विश्वात्मकं छात्समेवचजगदिति केचिद्वदन्तीति प्रकृतंभणोति चएतादृशतागलंशिनो जलेविष्णु, स्थलेविष्णु, विष्णु पर्वतमस्तकेज्वालमालाकुले विष्णु सर्वविष्णु मयंजगत् तथा अहंचष्टधिवीमार्ययात्म ग्निजलमप्यहं वनस्पतिगतद्याहं सर्वभूतगतोप्यहं सोक्षिलजलयसमुत्थेषुदण्डेषुगन्धर्वमिषोर्गमि वीतीपरंपरेणं धोलंतोत्तदयमज्जंमि सकलमार्कण्डेच्छपिमिच्छद्दसोतसथाधरपणद्दसुरनरतिरिक्तजोषीयं एगन्त्रवंजगमिषंमहभूयविवज्जियं गहरंएवंविहंजगंभीमिच्छद्द नगोष्ठपाययंसहस्रामंदरगिरिचतुंगंमहासमुद्रंविविच्छिन्नंखंधमितस्तस्यगं अच्छद्दतत्तवालचमणभिरामोविष्णु रित्यर्थः संचिद्वोस्तुह उउमिउकोमलकुंचियसुकेसोहृत्पोपसारिचोसेमहरिसिणो एहिवच्छभणियोयखंधेममंविज्जसुमामरिहिसि उदयबुद्धीएतेणयवेत्तुं हत्वे मिलिचोसोरिसीतद्योतस्मापिच्छद्द उदरंमिजयंससेलवणकाणगं सबंति पुनःसृष्टिकालेविष्णु नासृष्टकुदर्थनताचास्य प्रतीतेवा धेत्वात् तथाएवंवद्व्यभाषणन्यायेन एवेकेचन आत्माद्वैतवाद्यादयोवदंति मूषाश्रलीकं यदुतएकआत्मातदुक्तं एकएयहिभतात्माभूतेर व्यव स्थितः एकधावज्जवाचैव दृश्यते जलचंद्रवत् तथापुरुषएवेदग्निं सर्वयद्भूतं यच्चभाव्यमित्यादिकुर्यनताचास्य सकललोकोकविलोक्ष्यमानमे

दनिबन्धनव्यवहारोच्छेदप्रसङ्गात् तथाश्चकारकः सुखहेतूनां पुण्यपापकर्मणां मर्कत्तत्त्वमित्यन्ये वदन्ति अमूर्तत्वनित्यत्वाभ्यां कर्तृत्वानुपपत्तेरिति कुदर्शनताचास्य संसार्यात्मनो मूर्तत्वेनपरिणामित्वेनच कर्तृत्वोपपत्तेरकर्तृत्वेचाकृताभ्यागमप्रसङ्गात् तथावैदक्यप्रकृतजनितस्य सुकृतदुःकृतस्यच प्रतिविवोदयन्यायेन भोक्ताअमूर्तत्वेहि कदाचिदपि वेदकता नमुक्ताकाशस्यचेति कुदर्शनताचास्य तथा सुकृतदुःकृतस्यच कर्मणः करणानीन्द्रियाणि कारणानि हेतवः सर्वथासर्वप्रकारैः सर्वत्रच देशेकालेचनवस्वन्तरंकारणमितिभावः करणान्येकादशतत्र वाक्पाणिपादं प्रायपस्थलक्षणाणि पञ्चकर्मैन्द्रियाणि स्पर्शनदीनित पञ्चबुद्धीन्द्रियाणि एकादयंचमनवृत्तिर्याणि

जगति किं ई एवमेकेवदंति मोस एको आयाश्चकारावेदको यस्य सुकयस्सय दुक्खस्सय करणां नि कारणाणि

तमांछे किं ई एकजीवजिकेतिके द्रवणी परेके इकं ई एकजीवडाइम बोले एमपावादछे आत्मा केहवोछे आपचमूर्त्तीछे भलीतथापाडुई किं यानेपणिअणकीधोसुखदुःखवदियेभोगवियेएतले सुकृतखुडोकिहियेभलोसमीचीननौको अदभुतशोभणीकसदाहीजरमणीकपाडुयो कर्म मचाअनिष्टखराबबुरोदरिद्रमहाभ्यारदर्शनीय करणानिकहियेद्र'द्रियांतेहनेजीपवीकांईजीतवी तेहनांकारणांनियकहतांका

संस्तानविशेषयुक्तत्वाद्वादिधदिति कुदर्शनताचास्य वल्मीकबुद्बुदादिभिर्द्धतो नैकान्तिकत्वात् कुलालादितुल्यस्य बुद्धिमत्कारणस्य
 साधनेनचेष्टविधातकारित्वादिति तथाएवं यथेष्टरुद्धतं तथाविष्णु मयं विश्वात्मकं दृत्स्वमेवचजगदिति केचिद्वदन्तीति प्रकृतंभणंति
 चएतन्नाताग्लंविनो जलेविष्णु, स्थलेविष्णु, विष्णु पर्वतमसकेज्वालमालाकुले विष्णु सर्वविष्णु मयंजगत् तथा अहंचष्टाधिप्रीपार्चयाम्य
 ग्निजलमयं वनस्पतिगतश्चाहं सर्वभूतगतोऽहं सोऽकिलजलयसमुत्थेषुदण्डेणैगन्त्रवंमिलोगंमि वीतीपरंपरेणं घोलंतोऽदयमज्जंमि
 सकिलनार्कण्डच्चपिमिच्छद्दसोतसथावरपण्डुसुरजरतिरिक्त्वजोणीयं एगन्त्रवंजगमिणंमहभूयविबज्जियं गहरंएवंविद्धंजगंमीपिच्छद्द
 नगोऽहपायवंसहस्रामंदरगिरिंचतुंगंमहासमुद्रं वविच्छिन्नंखंधमितस्त्रसयणं अच्छद्दतहवाचमणभिरामोविष्णु रित्यर्थः संचिद्दोऽसुह
 उउमितकोमलकुंचियसुकेसोऽहलोपसारिचोसेमहरिसिणो एहिवच्छभणिओयखंधेमं विलज्जसुमामरिचिसि उदयबुद्धीएतेणयधेनुं
 इत्ये मिलिचोसोरिसीतओतस्सपिच्छद्द उदरंमिजयंससेलवणकाणणं सवंति पुनःखट्टिकालेविष्णु नाखट्टकुदर्शनताचास्य प्रतीतेवा
 धेत्वात् तथाएवंबध्यमाणन्यायेन एवेकेचन आत्माद्वैतवाद्यादयोवदंति मृधाअलीकं यदुतएकआत्मातदुक्तं एकएवहिभूतात्माभूतेर व्यव
 स्थितः एकधावज्जवाचैव दृश्यते जलचंद्रवत् तथापुरुषएवेदग्निं संवेयद्भूतं यच्चभाव्यमित्यादिकुर्यनताचास्य सकललोकाविलोक्यमानभे

दनियन्धनव्यवहारोच्छेदप्रसङ्गात् तथाचकारकः सुखहेतूनां पुण्यपापकर्मणाभक्ततीक्ष्णान्ये वदन्ति अमूर्तत्वनित्यत्वाभ्यां कर्तृत्वा-
पत्तेरिति कुदर्शनताचास्य संसार्यात्मनो मूर्तत्वेनपरिणामित्वेनच कर्तृत्वोपपत्तेरकर्तृत्वेचाकृताभ्यागमप्रसङ्गात् तथावैदक्यप्र-
जनितस्य सुकृतदुःकृतस्यच प्रतिविवोदयन्यायेन भोक्ताअमूर्तत्वेहि कदाचिदपि वेदकता नमुक्ताकाशस्यचेति कुदर्शनताचास्य त-
सुकृतदुःकृतस्यच कर्मणः करणानीन्द्रियाणि कारणानि हेतवः सर्वथासर्वप्रकारैः सर्वत्रच देशकालेचनवस्वन्तरंकारणमितिभ-
करणान्येकादयतत्र वाक्पाणिपादं प्रायस्पृथ्वलक्षणानि पंचकर्मेन्द्रियाणि स्पर्शनादीनि तु पंचबुद्धीन्द्रियाणि एकादशंचमनइति॥

जगतिर्केद्वै एवमेकेवदंतिभोस एकोआयाश्चकारकावेदकोयसुकयस्सय दुक्खस्सयकरणाधिकारणारिण

तमांछेकेद्वै एकजीवजिकेतिके इणीपरेकेद्वैकैह एकजीवडाइम बोलेएस्सपावादछे आत्माकेहवोछे आपअमूर्तोछे भलीतथापाडुई-
यानेपणिअणकीधोसुखदुःखवदिदेभोगवियेएतले सुकृतरूडोकदिदेभलोसमीचीननीको अदभुतशोभणीकसदाहीजरमणीकपाडु-
कर्म महाअनिष्टखरावबुरोदरिद्रमहाभ्यारदर्शनीय करणानिकहिदेइं द्वियांतेहनेजीपवीकांईजीतवी तेहनांकारणाणानियकहताः

संरानविगेपयुक्तत्वाद्वादिदिति कुदर्शनताचास्य वल्लीकबुद्बुदादिभिर्हृतो नैकान्तिकत्वात् कुलालादितुल्यस्य बुद्धिमत्कारणस्य
 साधनेनेचेष्टयिधातकारित्वादिति तथाएवं यथेष्टरक्तं तथाविष्णु मयं विशालकं कृत्स्नमेवचजगदिति केचिद्वदन्तीति प्रकृतंभणंति
 चएतन्मातागर्लादिनो जलेविष्णु स्यलेविष्णु विष्णु पर्वतमस्तकेज्वालमालाकुले विष्णु सर्वविष्णु मयंजगत् तथा अहंचष्टधिवीपार्ययाय
 ग्निजलमय्यहं वनस्यतिगतद्याहं सर्वभूतगतोयहं सोऽकिलजलयसमुत्प्रेणुदण्णेगन्त्रवंमिलोगंमि वीतीपरंपरेणं घोलंतोउदयमञ्जंमि
 सकिलभार्कण्डच्छादिमिच्छद्दसोतसथावरपण्डसुरनरतिरिक्खजोणीयं एगन्त्रवंजगमिणंमहभूयविवज्जियं गहरंएयंविहंजगंमीपिच्छद्द
 नगोऽपायवंसहस्रामंदरगिरिंचतुंगमहासमुद्रं वविच्छिन्नंखंधमितस्ससयणं अच्छद्दतहवाखचमणभिरामोविष्णु रित्यर्थः संचिद्वोसुद्ध
 उडमिडकोमलकुंचियसुकेसोहल्योपसारिद्योसेमहरिसिणो एहिक्कभणिओयथंभेमंभिलज्जसुमामरिच्चिसि उदयवुढीएतेययवेत्तु
 हल्ये मिलियोसोरिसीतद्योतस्सपिच्छद्द उदरंमिजयंससेलवणकाणणं सव्वंति पुनःस्सट्टिकालेविष्णु नास्सट्टकुदर्शनताचास्य प्रतीतेवा
 धेत्वात् तथाएवंवच्चमाणन्यायेन एवेकेचन आत्माहैतवाद्यादयोवदंति मूषाअलीकं यदुतएकआत्मातदुक्तं एकएवहिभूतात्माभूतेर व्यव
 स्थितः एकभावज्जवाचैव दृश्यते जलचंद्रवत् तथापुरुषएवेदंमिं सर्वयद्भूतं यज्जभाव्यमित्यादिकुर्यमताचास्य सकललोकाविसोक्त्यमानभे

आहचयस्मान्द्रव्यतेनापि सुच्यते नापि संसरन् संसरति बध्यते मुच्यते च नानाश्रया प्रकृरिति च सञ्चेतन्मात्मा मुक्तयोरेवमविशेषप्रसङ्गात्पाठां
 तरं च द्वौ बलेव उत्तिष्ठतश्चान्यथापरोलेपनः कर्मवन्धनादिति एतदप्यसत् कथञ्चिदिति शब्दानुपादानात् इत्यपि च इति रूपप्रदर्शने अपि
 चेति अलीकवादान्तरसमुच्चयार्थः तथा एवं वक्ष्यमाणप्रकारेण चाहंमुनि ज्ञच्यते स्म अस्मभूभावमसंतमर्थं यदुत यदपि यदेव सामान्यतः सर्व
 मित्यर्थः इहास्मिन् किञ्चिद्विवेचितविशेषं जीवलोके मर्त्यलोके दृश्यते सुकृतं वा अस्ति कर्म तेन सुकृतफलं सुखमित्यर्थः दुकृतं पादुः कृत
 फलं दुःखमित्यर्थः एतज्जदृक्का एव न्ति यदृक्कया वा स्वभावेन वापि विधिसामर्थ्यतो वापि भवति न पुरुषकारः कर्म
 वाहितान्ति न्ति न्ति मिति भावस्तत्र अनभिसंधिपूर्विकार्थप्राप्तिर्यदृक्काप्यच्यते च अतर्कितोपस्थितमेवं सर्वचित्तं जनानां सुखदुःखजातं

एहिं किञ्चि जीवलोके दीसंति सुकथं वा दुक्कथं वा एवं नदिच्छा एवा सहा विणवापि दयिववप्पभावओ

तिको जीवलोकेने विषे दिशेत्ते प्रपटपणे च च्चुगोचरच्छे तेहि जकी धारूडा करमहे पाडुवा करमकी धानो फलजिको एणी परे अचिंतव्यो
 अकस्मात्पणे थाये छे जिहां स्वभावे करीने जसर्वथाइ सर्वप्रकारे देव तेहने अभिप्राये प्रभावे करीसर्वथाइ सर्वप्रकारे करीने भवतिकहतां

चाचेतनावस्यायामकारकत्वात्पुरुषस्यैव कारकत्वेन कुदर्थनत्वमस्य तथा नित्यश्चासौ यदाह नैनं छिंदति शस्त्राणि नैनं दहति पायकः
 न चैनं स्नेदयन्त्यापो न शोषयति मारुतः अच्छिद्यो यमभिद्यो यममूर्त्तौ यं सनातन इति असच्चैतदेकान्त नित्यत्वे हि सुखदुःखवन्धमोक्षा
 दाभावप्रसङ्गात् तयानिःक्रियसर्वव्यापित्वेनावकाशाभावाद्गनागमनादिक्रियावर्जितमसच्चैतदेहमात्रोपलभ्यमानतद्गुणत्वेन तन्विय
 तत्वात् तथा निर्गुणश्च सत्त्वरजसामोलक्षणगुणत्रयव्यतिरिक्तत्वात् प्रकृतेरेव ह्येते गुणा इति यदाह अकर्त्ता निर्गुणो भोक्ता आत्मकमपि
 लदयन्न इति असिद्धं चास्य सर्वथा निर्गुणत्वचैतन्यं पुरुषस्य स्वरूपमित्यभ्युपगमात् तथा अणुवलेव उच्यते अनुलेपकः कर्मवन्धनरहितः

यसञ्च हासव हि वाणिच्चेयणिक्किञ्चो निगुणो य अणो वलेव ओत्ति य विय एव माहं सु असम्भावजिपि

रणहेतुतिकेही ज एतावता सगलां रोकारण सर्वथा सर्वप्रकारकरिद् द्विही ज क्के सगला प्रकारे करीने सदा सर्वदा कालगणिच्चो क हि यं
 नित्यया सतो ह्यै जिको तिको क्रिया करीने रहित क्के जिके तिके नित्यसत्त्वरजसमोही ज रूपगुणरहित कर्मबंधतिणे करीने क्के रहित इ
 त्यादिक आत्मानो स्वरूपैह एणी प्रकार करीने अद्वैतवादी बोले अकृतो अथ एतले अप्रगट्के द्रुणे मनुष्यने लोके ने विषे जीको कां ई क क्के

मशुभं वाक्यं कृतं पुरुषकारनिष्पन्नकृतं चकार्यप्रयोजनमित्यर्थः पाठान्तरेण नित्यकिंचिकयकिंचित्तत्तत्तत्त्वस्तुस्वरूपमिति तया लक्षणानि
 वस्तुस्वरूपानि विविधाश्चेदालक्षणविधासांख्यविधानं नियतयस्वभावविशेषश्चकारिकाकर्त्ता सा च पदार्थानामवश्यतया तद्व्याभ
 वने प्रयोजयित्वा भवितव्यतेत्यर्थः अन्येत्वा ऊर्यतः मुक्तादीनां राद्विस्वभावत्वमितरद्वा तस्वभावः यच्च राद्वा विनियतरसत्वं नशात्यादिरसता
 सानियमिभिरिति नहि भवति यन्न भाव्यं भवति च भाव्यं विनापि यत्ने न करतलगतमपि न स्थितियस्तु भवितव्यतानां सा सिद्धसत्यता चास्य
 पूर्ववद्वा एवमित्युक्तप्रकारेण केचिन्नास्तिकादयो जल्पन्ति ऋद्धिरससातगौरवपराः ऋद्ध्यादिषु गौरवमादरस्तत्प्रधाना इत्यर्थः बहवः
 प्रभूताः कारणालसाश्चरणालसा धर्म्मं प्रत्यनुद्यमास्वस्य परे प्राचि चित्ताश्वासनिमित्तमिति भावः तथा प्ररूपयंति धर्म्मं विमर्शकेण धर्म्मविचा

रवप्रराबह्वे करणालंसा प्ररूवंति धर्म्मात्रे मंसरणमोसं अवरं अहमाउरायदुहुं अभिक्वाणं भणं

गारवकहिदं गरवजिको तत्परते हनेषणां आदवाने विषे आलसचद्यमरहितक्रियाकारवाने विषे इसो प्ररूपेच्छेजिके धर्म्मे ते हनीं विचार
 शादं मशुभसावधानहेजिके मृपाबोलेचने राहीजलोकते अधर्म्मं अंगीकारकरते राजनीधिरुद्धकरेच्छेजिके असत्यतया परना

काकस्यतालेन यथाभिघातो न बुद्धिपूर्वोत्पद्यमानः तथा सत्यं पिशाचास्त्वने वसामोभेरीकराग्रैरपि न स्पृशामः यदृच्छया सिद्ध्यति लोकयात्राभेरीं पिशाचपरिताडयन्तीति स्वभावः पुनः वस्तुनः स्वतएव तथापरिणतितं भावः उक्तं चकः कण्टकानां प्रकरोति ते च्छप्रविचित्र भावंष्टगपक्षिणांच स्वभावतः सर्वमिदं प्रष्टुं न कामंचारोऽस्ति कुतः प्रयत्न इति देवंतुविधिरिति लौकिकाभाया तत्रोक्तं प्राप्तव्यमयं लभते मनुष्यकिं कारणं दैवमलंघनीयं तस्मान्न योचामिनविस्वयोमे यदस्मादीयं न हितत्परेपं तथा द्वीपादन्यस्मादपि मध्यादपि जलनिधेर्दिशोऽप्यतात् ध्यानीयभूटिति घटयति विधिरभिमतमभिमुखीभूत इति असदूभूतताचात्र प्रत्येकमेपां जिनमतप्रतिकुटत्वात्तथा हि का लोसहायनियईपुष्यकयंपुरिसकारणे गंगतामिच्छन्ते चेव ओवसमासमोद्धंति सम्पत्तमिति तथानास्ति नयिद्यते तत्र लोके किं किञ्चिच्छुभं

वाविभवति न तथेति किंचिकयंकंतं संलक्षणविहंग नौतियकारिया एवं केद्रुनं पंति इडोरससायगा

होवे निष्ठां नयीदृशां किंचिककृतां काईं कलतकपुरुषाकारनो कौधोनयी एपरमार्थवस्तुनोजेस्वरूपके विविधप्रकारनां सुखदुःख भवि तयताभावकरणधारजाणिवा एमहीन एणो प्रकारे केतला एककुदशनीवोलेके इमरिद्धीगारवशातागारवरसगारवसातारोगारवके

भणंतिउपमं तः विध्वंसयंतः तद्वृत्तिकीर्त्यादिकमिति गम्यतेतथा भित्तकलवाणिसेवते सुहृदारान् भजते अयमपि नकेवलमसौपुनः
लुप्तधर्मायिगतधर्म इति मौविति अयमपिविग्रहभाषातकः पापकर्मकारीति वक्तव्यं अकर्मकारीस्वभूमिकानुचितकर्मकारीअगम्यगामी

च्छंतिन्ति अद्वलिति सीलकलियं अयंपिगुरुतप्पमोत्ति अणेएवमेवभणंति उवहणंति भित्तकलता
इंसेवति अयंपिलुत्तधम्मोइमोविवीसंभाषयवओपावकम्मकारीअकम्मकारीअगम्यगामीअयंदुरप्पा

महाअष्टजिज्जोतिकोहीजपरदारापराईस्त्रीतेहनेपासेजायेगच्छंतिइसोकियापदछे तिको मलीनकरेखरावकरेइसोआरतथ्यानी
योभलोजोशीयलवानपुरुषछेतेहप्रतिएतलेशीलवंतशीलयुक्तयोदुर्विनीतपुण्यकहितावलीछे प्रत्यक्षप्रमाणवचमाणआगलजिज्जोतिको
हीज अनेराकहितांअवरकेईकछपावादियाछे जिजेहीजइसोभणंतिकहे व्रततथाकीर्त्तिनेहणेविध्वंसे भित्तयोतानो कलत्वकहिइ
स्त्रीप्रतिइं सेवेभोगवेजिके अयंकहियेयोधर्मयकीअष्टकरे लुप्तधर्मजो एहीजपुरुषजिके विग्रहासनीजे घातकीछे कांइकेविग्रहासघाती
योपापकर्मनोकरणहार जिज्जोतिके पावकम्मकारी एपुरुषलोकाविग्रहधम्म नोकरणहार भगिनीपुत्तीसाथे कुशीलसेवेछेजिके इसे

रणेन मोसन्ति स्वपापमार्थिकधर्ममपि खबुद्धिदुर्विनिशितेनार्थमं स्थापयन्ति एतद्विषयश्चेति भावः इदञ्च संसारमोचकादयो निदर्शनमिति तथा च परे केचन अधर्माः तः अधर्मा मङ्गीकृत्य राजदुष्टं दृष्टविरुद्धं अभिमरोयमित्यादिकं अभ्याख्यानं परस्याभिमुखं द्रूपण्यचनं भणन्ति ब्रुवते अलीकमसत्यं अभ्याख्यानमेव दर्शयितुमाह चौर इति भणन्तीति प्रकृतं कं प्रतीत्याह अचौयं कुर्वन् न चौरताम कुर्वन् इति त्वर्थः तथा डा मरि को विग्रहकारीत्यपि चेति समुच्चये भणन्तीति प्रकृतमेव एमेव चेति एवमेव चौरादिकं प्रयोजनं विनैव कथं भूतं पुरुषं प्रतीत्याह उदासीन डा मरादीनामकारणं तथा दुःशील इति च हेतोः परदारान् गच्छतीत्येवमभ्याख्यानेन मलिनयन्ति माययंती यीलकलि तं सुशीलतया परिहारविरतं तथा अयमपि न केवलं स एव गुरुतल्पक इति बुद्धिनीति इति अन्ये केचन स्वपापादिनः एवमेव निःप्रयोजनं

ति अलियचोरोस्ति अचोरियं करोति १ डमराओस्ति विर्यईमेव उदासीण दुसीलोस्ति यपरदारंग

दोपने तथा डेवोलेकहे एहवाभणन्ति अलीकभाटतिकोची जछे चोरीतस्कराई करताने चोरीचकरताप्रते डमकहे एचोरीतस्करछे एविग्रह नो करणहारजाणिबो जो अपिकहि ये निश्चये करी एहवोच विरोधी उदासी प्रतेकहे उदासीनतर दुशीलीयोकाइ कुशीलीवोदुराचारी

भणतिउपम्वतः विध्वंसयंतः तद्वृत्तिकीर्त्यादिकमिति गम्यतेतथा मित्तकलताणिसेवते सुहृद्दारान् भजते अयमपि नकेवलमसौपुनः
लुप्तधर्माविगतधर्म इति मौर्विति अयमपिविअम्भाघातकः पापकर्मकारी वक्तव्यं अकर्मकारीस्वभूमिकानुचितकर्मकारीअगम्यगामी

च्छंतिन्ति अद्रलन्ति सौलकालियं अयंपिगुरुतप्पओत्ति अखेएवमेवभणन्ति उवहणन्ति मित्तकलत्ता
इंसेवति अयंपिलुत्तधम्मोइमोविवीसंभघायवओपावकम्मकारीअकम्मकारीअगम्यगामीअयंदुरप्पा

महाअष्टछेजिकोत्तिकोहीजपरदारपराईस्त्रीतेहनेपासेजायेगच्छंतिइसोक्रियापदछे तिको मलीनकरेखरावकरेइसोआरतथ्यानी
योभलोजोशीयलवानपुरुषछेतैहप्रतिएतलेशीलवंतशीलयुक्तयोदुर्विनीतपुणकहितांवलीछे प्रत्यक्षप्रमाणवच्चमाणआगल्लिजिकोछेतिको
हीज अनेराकहितांअवरकेईकखपावादियाछे जिकेहीजइसोभणतिकहे व्रततथाकीर्त्तिनेहणेविध्वंसे मित्तपोतानो कलत्तकहिइ
स्त्रीप्रतिइं सेवेभोगवेजिके अयंकहियेयोधर्मयकीअष्टकरे लुप्तधर्मजो एहीजपुरुषजिके विखासनीजे घातकीछे कांइकेविश्लासघाती
योपापकर्मनोकरणहार जिकेतिके पावकम्मकारी एपुरुषलोकावरइधम्मं नोकरणहार भगिनीपुत्रीसाथे कुशीलसेवेछेजिके इसे

भगिन्याद्यभिगन्ता अयंदुरात्मावज्जएसुयपावगेसुत्ति वज्जभिश्चपातं कैर्युक्तद्रव्येवं जल्पंति मत्वरिणइतिव्यक्तं भद्रकेवानिर्दोषेतेपांवाऽली
 कथादिनां विनयादिगुणयुक्ते पुण्येवाथद्भद्रकेवा एवंजपन्तीति प्रक्रमः किंभूतास्तेइत्याहगुणउपकारः कीर्त्तिप्रसिद्धःस्नेहः प्रीतिः
 परलोकोजन्मान्तरं एतेपुनिःपिपासानिराकांक्षा एतेतथा एवमुक्तकमेण तेऽलीकवचनदक्षाः परदोषोत्पादनप्रसक्तावेष्टयन्तीति पद
 तयं व्यक्तं अद्यतिकवीजेन अक्षयेण दुःखहेतुनेत्यर्थः आत्मानंस्वं कर्मबंधनेन प्रतीतेन सुहरन्तिमुखमेवधरिः यत्तुरनर्थकारित्वाद्येपां

वज्जएसुयपातगीसुजुत्तोत्ति एवंजंपंतिमच्छरीभद्रकेवागुणकित्तिनेह परलोगनिष्पिवासाएवं एतेअ
 लियवयणदक्खा परदोसुप्पायणंसंसत्तावेठेतिअक्खवियवीएणं अप्पाणंकम्मबंधणेणमुहरी असमि

दुष्टात्मानोसूंकच्चिबो ऐसोघणाहीजहेतिणेकरीउद्विस्सहै पातिककच्चियेपापचौर्यादिकतेणेकरीसंयुक्ते इणीपरदेसीतरेआलब्धने
 पंपालयोलै मत्तरीअहंकारीयो भद्रककेतांनिर्दोषदोषनरुहित उपगारीयोकीर्त्तिस्नेहीनिजकीर्त्तिनोस्नेहीजो परलोकनेविषेनिर
 पिपासो काइकेआंकल्यानहीवांछानहीइति एहवातिकणनेहीजएसंवंधहे अलीकजेभूटोवचनतेहनेमांदिनिपुणते दंष्ट्रडाहाजोपर

तेमुखाय्या असमीक्षितप्रलापिनः अपर्यालोचितानर्थकवादिनः निक्षेपान्नासका नपहरति परस्यसुखन्विनि अर्थद्रव्ये ग्रथितगृह्याः
अत्यन्तगद्विमन्तः तथाअभियुजतेच योजयन्तिच परमसद्भिर्द्रूपैरिति गम्यंतया लुब्धाश्चकुर्वन्ति कूडसाक्षत्वमितिव्यक्तं तथाजी
वानामहितकारिणः अर्थालीकंच द्रव्यार्थमसत्यं भणंतीति योगः कन्यालीकंच कुमारौविषयमसत्यं भूम्यलीकंच प्रतीतंतयागया

विषयप्रलावीनक्खेवेअवहरंति परस्सअत्थंमिगटियगिद्वा अभिज्जुजित्तियपरं असंतएहिंलुद्धाय

जीवप्रतिजिकेदोपपजावानेविषेप्रसक्तगमेतेहनेनिर्दोपनेसदोपकरीबोलेजिकेजीवडाप्पसाआपणपणोवीटेंअच्चयदुःखनोपीजकचित्ता
कारणछेएतलेसूखेआपणआतमानेकम्मबंधणकहीयेजकमबंधनेकरीवीव्योफुणमुखहेवरीअरीजिणरोतेअविमास्यावचनविनाविचा
र्यावचनतेहनांवलणहार थापणिमोसेतेहप्रतिअवहरंति कहितंअपहरकरेजिकेपरस्यकहतोपरजीवनोजोअर्थधनते गृध्रहंता
आसक्तचित्तालयलीणजीवा परनेपरजीवप्रतिजिकेजीवजोडेप्रेरेइस्याजिकेसत्त्वाजीवाअकृताद्रूपणसंधातेकरी दूषितजे लोभीयाकरे
लोभीयाज्जवायकाद्रुणकार्यनेजिकेकरेत्ते कूडीकुटीकुठीसाखिद्येवेक्के जिकेनरमानवोइस्यामहाकर्मनांकरणहार साखभूठीदेवेएताव

भगिन्याद्यभिगन्ता अयंबुरात्मावज्जएसुयपावगेसुत्ति वज्जभिश्चपातकैर्युक्तद्रुत्येवं जल्पंति मत्सरिण इति व्यक्तं भद्रकैवानिर्दोषेतेपांवाऽली
कषादिना विनयादिगुणयुक्ते पुरुषेवाशब्दभद्रकैवा एवंजपन्तीति प्रकसः किंभूतास्तेइत्याहगुणउपकारः कीर्त्तिप्रसिद्धःस्नेहः प्रीतिः
परलोकोजन्मान्तरं एतेपुनिःपिपासानिराकांक्षा एतेतथा एवसुक्तकमेण तैऽलीकवचनदक्षाः परदोषोत्पादनप्रसक्तावेष्टयन्तीति पद
तयं व्यक्तं अद्यतिकवीजेन अद्ययेण दुःखहेतुनेत्यर्थः आत्मानंस्वं कर्मबंधनेन प्रतीतेन मुहरत्तिसुखमेवअरिः यत्तुरनर्थकारित्वाद्ये पां

वज्जएसुयपातगेसुजुत्तोत्ति एवंजंपंतिमच्छरीभद्रकैवागुणकित्तिनेह परलोगनिप्पिवासाएवं एतेअ
लियवयणदक्खा परदोसुप्पायणंसंस्तविठेतिअक्खयियवीएणं अप्पाणंकम्मबंधणेणसुहरी असमि

दुष्टात्मानोस्तूंकहिबो ऐसोषणांहीजहेतिखेकरीउदिस्यहे पात्तिककहियेपापचौर्यादिकतेणेकरीसंयुक्तेह् इणीपरदेइंसीतरेआलअने
पंपालबोले मत्सरीअहंकारीयो भद्रककैतानिर्दोषदोषनरुहित उपगारीयोकीर्त्तिस्नेहीनिजकीर्त्तिनोस्नेहीजो परलोकनेविषेनिर
पिपासो कार्दकैआंकल्यानहीवांछानहीइति एहवात्तिकणनेहीजएसंबंधहे अलीकजेअटोवचनतेहनेमांहिनिपुणते दण्डांअंजोपर

प्रयंसा निन्दाविषयत्वेनवा जात्यादीनामलीकप्रत्ययता भाव नीयेति कथम् तास्ते चपलामनथापल्यादिना किम्भूतं तत्पिभुनं पर
दोषाविष्करणरूपं परसार्थभेदकं मोक्षं प्रतिपातकं असंतगति असत्कमविद्यमानार्थमसत्यमित्यर्थः असत्त्वकांवा सत्वहीनं विद्वेद्यम
प्रियं अनर्थकारकं पुरुषार्थोपधातकं पापकर्ममूलं क्षिष्टज्ञानापरणादिबीजं दुष्टमसम्यक् दृष्टं नश्यनं यत्तद्दुष्टं दुष्टं श्रुतं श्रवणं यत्तद्दुष्टं
श्रुतं नार्हा सुष्ठितं ज्ञानं यत्तद्दुष्टमुष्ठितं निर्लज्जं लज्कारहितं लोकगर्हणीयं प्रतीतं यद्वन्धपरिक्षे तत्र यद्वोधयथादिभिः ताडनं बन्धः

तकविद् समण्यकारकं प्रावकमभूलं दुष्टिदुस्सुयश्चमुष्टियं निस्सज्जलोगगरहिणज्जं बह्वंधपरि

कगतिजावानोकारण अनैराकहतां औरपुणजातिरूपकुलमीलप्रत्ययकारणै जेह नो एतले जातिरूपकुलशीलनी रागद्वेषे करीनिं द्या
प्रयंसादी स्तुतिकरे सायाकरीनर निरगुणएहवोले चपलचंचलकाथादिके करी पिभुनते चुगली करणी मोक्षनो परमारयप्रतिधात
कवटमार चप्रतीतिनो उपजावणहार द्वेषवंतश्चनर्थनो करणहार कहति तेह नो करताकारणेवालो पापकर्म तेह नो मूलजडजांणी
स्वपायादीनो दीठो दुष्टपुण सांभलिको जे सुष्ठिवोपणदुष्ट जांन ज्ञान जेहने विपेनथी निरलज्जलाज जेहने नही लोकमाहिं गरहणे योग

लीकंचप्रतीतगुरुकंवादरं स्वस्य जिह्वाच्छेदाद्यनर्थकरं परेषांच गाढोपतापादिहेतुं भयंतिभार्यतेदृह कन्यादिभिःपदैर्द्विपदा पदं चतुःपदजातयः उपलक्षणत्वेन संगृहीताद्रष्टव्याकथंभूतं तदित्याह अधरगतिगमनं अधोगतिगमनकारणं अन्यदपिचोक्तयतिरिक्तं जातिरूपकुलशीलानि प्रत्ययकारणं यस्यतत्तथातस्त्वमायया निगुणंचनिष्ठगुणं निपुणंचवा द्रुतिसमासः तत्रजाति कुलेमातापितृ पक्षोतश्चेतुकंच प्रायोग्लीकं संभवति यतो जात्यादिदोषात्केचिदलीकवादिनो भवन्ति रूपमाकृतियौलं स्वभावसात्प्रत्ययन्तु भवत्येव

करेति कूडसखित्तणं असच्चा अत्थालियंचकनालियंच भोमालियंच तहागवालीयंच गरयंभणं तिअहरगतिगमणं अस्संपियजाद्रूवकुलसीलपच्चवमाथा निगुणंचवलापिसुणं परमदुभेदकमसं

ताकी जीवनेअहितकारैयाअसत्था अर्थकहिदेद्रव्यनेकाजिअलीकमहाभोटभूततेबोलेछे एतलेखोटोकरेछे कन्यालीकतेस्सुंजेक न्यानेकाजेअलीककहिदेभूठकहै बोलेलपेलवे भूमालीकतेस्सुंजेभौमनेकाजिअलीककहतांभूठो बोलबोतेहिजतिमज्जगायप्रसुखच उपपदंआनवरआश्रीअलीकजोभूठनोबोलजं तेएतले कूडकहवोगिबोतेभोटोभूठतिकोभणतिबोले अधरगतिगमननेअच्चाजेनरकादि

तीतियोगः अलीकसंप्रयुक्ता संप्रयुक्तालीकाः कथंभूतवचनं सावज्जंगर्हितकर्मयुक्तं अकुशलंजीवानामकुशलकारित्यात् अकुशलनरप्र
युक्त्वाद्वा अतएव साधुगर्हणीयं अधर्मजननं भणंतीति पदत्वयं प्रतीतं कथंभूता इत्याह अनधिगतपुण्यपापा अपविदितपुण्यपाप
कर्महेतवइत्यर्थः तदधिगमेहि नालीकवादे प्रवृत्तिः सम्भवन्ति पुनश्च अज्ञानोत्तरकालं अधिकरणविपयायाक्रिया व्यापारस्तात्र
वर्तका तत्ताधिकरणक्रियाद्विविधा निवर्तनाधिकरणक्रियाच तत्ताद्यावद्भादीनां तन्मुद्यादीनानिवर्तनल
क्षणाद्वितीयातु तेषामेव सिद्धानां संयोजनलक्षणेति अथवा दुर्गतौ यकाभिरधिक्रियते प्राणी ताःसर्वा अधिकरणक्रियाभूतिबहु

ल्लगरहणिज्जं अधम्मज्जणणं भणंति अणभिगहिण्यपुणपावापुणेय अहिक्करणकिरिया पवत्तकावुज्ज

युक्तछेजे इस्मावचनबोले नंदनीयकर्म सचित हे जीवानेअहितकारी भलाजेसाधुतेहनेनिंदाकरणे योगछेजिको अधम्म नोउपअध
म्म नोउपजावणहारजाणवो भण्णै कहेइंके बोलेछे जिणेंनयीजाण्यौ पुण्यपापजे पुण्यपापनाजाणते कूडोकिमवोलेप्राणजा
इंतोजाये'पिण कूडनबोले पुणकहितफेरवलीवीजीयारजे पुण्यपापनींचणजाणें अधिकरणनीक्रियानेविपेएतायताक्याभया प्रव

संयमनं परिक्रम्य उपतापसेवकलां प्रचुरा यत्र तत्तथा भवन्ति चैते असत्यवादिनामिति जरामरणदुःखगोकनेमजरादीनां मूलमित्यर्थः अशुद्धपरिणामेन संक्षिप्तं संक्षेपवत्तत्तथा भणतिके अलीको यैरतिसन्धिरभिप्रायस्तत्र प्रविष्टा अलीकाभिसन्धिनविष्टाः यसद्गुणोदीरिकाश्चेति व्यक्तं सद्वृत्तगुणनाशकाश्च तदपलापका इत्यर्थः तथा हिंसया भूतोपघातो यत्रास्ति तद्विं साभूतोपघातिकवचनं भणं

किलेसवज्जलं जरामरणदुक्खसोगेनेमं असुद्धपरिणामसंक्किल्लं भणंति अहियाहिंसंघिसंनिविद्धा असंतगुणुदीरगाय संतगुणनासकाय हिंसाभूतोपघातियं अलियसंपउत्ता वयणं सावज्जमकुसलं सा

निंदाकरणेयोगहे बंधरासडीइं बांधवोजे परनेकिलेशतेपरतापनारूपषणीकहतावचोतछेजो जरादृष्टावस्यामरणनोजेदुःखयारीरीमानसीसोगथासुमोचनादिके जेहेते सदोषचित्ताभिप्रायतथा अशुभपाडुइं परिणामे करीसंक्किल्ले जिकेतिके भण्ये कहेछे महाखोटाअभिप्रायेनेविषेपइठायका तेहनेविषेप्रवर्त्तताछताएतावताका अकृतागुणनाउदीरणाराकरणहारजिकेछे तिकेहीकृताजेगुणतेहनेनशाडणहारकाई भगावणहारहे प्रांणीनो उपघातककहिंयेमारणवालोथायेजोसोही इणप्रकारेजेअलीकभूठतिणे करीसं

तीतियोगः अलीकसंप्रयुक्ता संप्रयुक्तालीकाः कथंभूतवचनं सावर्ज्यगर्हितकर्मयुक्तं अकुशलंजीवानामकुशलकारित्वात् अकुशलनरप्र
युक्तत्वाद्वा अतएव साधुगर्हणीयं अधर्मजननं भणंतीति पदत्वयं प्रतीतं कथंभूता इत्याह अनधिगतपुण्यपापा अपविदितपुण्यपाप
कर्महेतवद्भूत्यर्थः तदधिगमेहि नालीकवादे प्रवृत्तिः सम्भवन्ति पुनश्च अज्ञानोत्तरकालं अधिकरणविषयायाक्रिया व्यापारसत्प्र
वर्तका तत्ताधिकरणक्रियाद्विविधा निवर्तनाधिकरणक्रियासंयोजनाधिकरणक्रियाच तत्ताद्याखण्डादीनां तन्मुद्यादीनानिवर्तनल
क्षणाद्वितीयातु तेषामेव सिद्धानां संयोजनलक्षणेति अथवा दुर्गतौ यकाभिरधिक्रियते प्राणी ताःसर्वा अधिकरणक्रियाद्विबहु

ल्लगरहणिल्लं अधम्मज्जणं भणंति अणभिगहिपुण्यपावापुणोय अहिक्करणकिरिया पवत्तकावहु

युक्तल्लेजे इस्यावचनबोले नंदनीयकर्म सहित हे जीवानेअहितकारी भलाजेसाधुतेहनेनिंदाकरणे योगल्लेजिको अधम्म नोउपअध
म्म नोउपजावणहारजाणवो भण्णै कहेइहे बोलेल्ले जिणेनयीजाण्णो पुण्यपापने पुण्यपापनाजाण्णते कूडोकिमवोलेप्राणजा
इंतोजायेपिण कूडनबोले पुणकहितांफेरवलीवीजीवारजे पुण्यपापनीअणजाणे अधिकरणनीक्रियानेविषेएतायताक्याभया प्रव

विधमनर्थहेतुत्वात् अपमर्दं सुपवर्त्तनं आत्मनः परस्यच कुर्वन्ति एवमेवचवृद्धिपुर्वकंजपतोभाषमाणा एतदेवाह महिपान्मूकरो
 चप्रतीतान् साधयन्ति प्रतिपादयन्ति घातकानां तद्धिंशकाशशप्रशयरोहितांश्च साधयन्ति वागुरिणां शशादय आटव्याचतुष्पदविधे
 पाथागुरास्त्रगन्धनं साण्यामस्ति तेवागुरिणः तित्तिरवत्तं कलावकांश्च कपिंजलकपोतकांश्च पक्षिविशेषान् साधयन्ति शकुनेनश्चेना

विहञ्चन्नत्थं अवमर्दं अप्रणोपरस्यकरेति एवमेवजंपमाणा महिसेसूकरेय साहिंतिषायकाणं
 ससप्तसवरोहिण्यसाहिंतिवागुराणं तित्तिरवट्टकं लावकेय कविंजलकवोयकेयसाहीति सञ्चरीणं

तावणचारजेपोतेतेहमावर्त्तवीजानेवन्निवहोतविधं घणप्रकारेकरीने अनर्थं नोकारणहैह्यै जिको उपमर्दनमर्दवो जोभापणीया
 लाने परनीचालानेकरेजिकेजीवडापापीयादुष्टाला दूणीपरेहीज बोलताथकाजिकेपापीया महिपभेसाक्षण्ड सूकरसूयरेहनाजो
 हे घातकविणासणहारतेहनेकहे असुकडेनाभेभेसासूकरहेजिहाशशलाखरगोस पसुचटवीनाजीवगवयकहिहं रोभजंगलीएतला
 प्रतिंसाहेजिकेवागुरीनेजणावेकहे तीतरजीवजिकेसुगुण वटेरतरवासीलावकहोलाप्रसुखजिके कपिंजलतेपंखीविशेषकपोतकबतूर

दिना दृग्गयां कुर्वन्तीति शकुनिकास्तेषां सञ्चयीणमिति च प्राकृतत्वात् आपमकरान् कच्छपांश्च जलचरविशेषान् साधयन्ति मत्स्या
पण्यं येषां ते मात्स्यिकास्तेषां शंखं कन्ति संखाः प्रतीता अं काश्चरूढिगम्या अतस्तान्क्षुल्लकांश्च कपर्दकान् साधयन्ति मकराद्वमकरा
जलविहारित्वाद्भीवरस्तेषां पाठान्तरे मशिराणां मार्गयतां तद्भवे विणां अजगरगोनसमंडलिदर्बीकरमुकुलिनश्च साधयन्ति तत्र अजग
रादयः उरगविशेषाः दर्बीकराफणादतः मुकुलिनस्तदितरे व्यालान्भुञ्जन् पातीति व्यालपास्ते विद्यते येषां ते व्यालपिनः तेषां

भस्ममगरकच्छभेयसाहितिमच्छियाणं संखके कुल्लएय साहितिमकराणं अयगरगोणसमंडलिद
ब्बीकरमउलीयसाहिति बालियाणं गोहासिहायसल्लग सरडकीय साहिति लुङ्गाणं गयकुलवान

प्रसिद्धहीहै पंखीनां विनाशकरे ते हने कहै शकुनीने कहै जे एपं खीने मारे माछला जे मगरमच्छविशेष काछिवाने विणायि ते हने कहै मा
छलावे चीच्यानी विकासरे जिके जे शंखजलचरविशेष कोडामोटा कपर्दकाने कहै साहेदुस्या जिके जीवमकराधीवरजिके धीज अजगर
जो व्यालहेद् गोणससर्पनीजाति मंडलीसर्पविशेष दर्बीकरफणकरे जिके फणरहित जो सर्पजिके कहै साहेदुणे प्रकारे भुजंगमने

विधमनर्थहेतुत्वात् अपमर्दं सुपवर्त्तनं आत्मनः परस्यच कुर्वन्ति एवमेवअवृद्धिपुर्वकंजंपतोभापमाणा एतदेवाह महिपान्मूकरां
अप्रतीतान् साधयन्ति प्रतिपादयन्ति घातकानां तद्धिंशकाशयप्रशयरोहितांश्च साधयन्ति वागुरिणां शशादय आटव्याचतुष्पदविये
पाषागुराध्वगवन्धनं साएयामस्ति तेवागुरिणः तित्तिरवर्त्तं कलावकांश्च कपिंजलकपोतकांश्च यद्धिवियेयान् साधयन्ति शकुनेनश्चेना

विहअन्नत्थं अवमर्दं अप्पणोपरस्सयकरेति एवमेवजंपमाणा महिसेसूकरेय साहिंतिघायकाणं
ससपसवरोहिण्यसाहिंतिवागुराणं तित्तिरवडुकं लावकेय कविंजलकवोयकेयसाहीति सउण्णीयं

सावणचारजेपोतेतेहमावर्त्तवीजानेवर्त्तविवहेतविधे' घणेप्रकारेकरीने अनर्थं नोकारणहैहै जिको उपमर्दनमर्दवो जोआपणीआ
त्मने परनीआत्मनेकरेजिकेजीवडापापीयाडुशाला इणीपरैहीज बोलताथकाजिकेपापीया महियभेसाकृष्ण सूकरसूवरतेहनजो
हे घातकविणासणहारतेहनेकहे असुकडेनामेभेसासूकरहेजिहाशशलाखरगोस पसुअटवीनाजीवगवयकहिइं'रोभजंगलीएतला
प्रतिंसाहेजिकेवागुरीनेजणाविकहे तीतरजीवजिकेसुगुण वटेरतरवासीलावकहोलाप्रसुखजिके कपिंजलतेपंखीविशेषकपोतकबूतर

धनधान्यगवेषलकांश्च साधयन्ति तस्कराणामिति प्रतीतं किं तु गावोवलीवर्द्धसुरभयएलकाः उरभ्राः तथाग्रामनगरपत्तनानि साधयन्ति चौरिकाणां नकरं करवर्जितं पत्तनं द्विविधं जलपत्तनं स्थलपत्तनं च यतजलपथेन भाण्डानामागमस्तदाद्यं यतचस्थलपथे तदितरत् चौरिकाणां प्रविधिपुरुषाणां तथापारे पर्यन्ते मार्गघातिकागन्तॄणां हननं पारघातिकापथघाद्वयन्ति . पथिमागे अर्द्धपथे इत्यर्थः घातिकागन्तॄणां हननं पथिघातकाद्यनयोर्द्वौतस्तौ साधयन्ति च ग्रन्थिभेदानां चौरविशेषाणां कृतांचचौरिकां चोरणंनगर

रियाणंपारघातियपंघातियाञ्चो साहिति गंधिभेयाणं कयंचचोरियं खगरगुत्तियाणंसाहितिणं

छे तोताखूबडा मयूरकश्चिये मोरकेकीनामेमयणयालामयणाकावरिजीवविशेषकोईकहे कोकिलजोवशंतच्छतुमेप्रगटलवे हंसकश्चिये मरालतेहनाकुलटोलागण सारसकौंचजीवविशेषकोईक कहेसाहेजिके तेहनेइसो जोएहनांपोसनेवालातेहनेकहे वतावेहे दंडादिकदेवे रासडीये वांधे कदर्यनांकरेजिके तेहनीएतलेहिंसक कहेसाहे तेप्रतिंतिकेकहेवतावे गोवालाथहीरजातिनाजिके तिके महीरादिके शाल्यादिक गायतथाक्कालीप्रमुखनेइणे कहेसाहेइसके चोरनेतसकरनेवतावे ग्रामेगंमे नयरनगरपुर पाटण

अथवा व्यालपानामत्र प्राकृतत्वेन बालवीति प्रतिपादितं वाचनान्तरे बालियायंति दृश्यते तत्र व्यालैश्चरन्तीति वैयालिकानामिति
तथा गोधा सेहाय शल्यकशरटकांश्च साधयति लुब्धकानां गोधादयो भुजपरि सर्पविशेषाः शरटकाः कृकलायाः गजकुलवानरकुलानि
च साधयन्ति पाशिकानां कुटुंबं यूथमित्यर्थः पाथेन बन्धनविशेषेण चरन्तीति पाशिकास्तेषां तथा शुकाः कीराः बर्हिणो मयूराः मदन
यालाः शारिकाः कोकिला परभृता हंसा प्रतीतास्तेषां यानि कुलानि दृष्टानि तानि तथा सारसाश्च साधयन्ति योपकाणां पञ्चपोष
काणामित्यर्थः तथा वधसाङ्गं बन्धः संयमनं यातनं च कर्दयन्मिति समाचारद्वन्द्वः तच्च साधयन्ति गौत्सिकानां गुप्तिपालानां तथा

रकुलेयसाहितिपासियाणं सुकवरहिणमयणसाल कोइलहंसकुले सारसेय साहितिपोसगाणं नध
बंधजायणं च साहिति गोमियाणं धणधनगविलएय साहिति तत्कराणं गामेनगरपट्टण्येयसाहिति च

पालिते गारडीने कहे गोच जंतु विशेष सहलो जीव विशेष सहक जीव विशेष सरडका किडो जानवर विशेष कसे साहे एतले एण प्रते तेहनां
विनायकने लुब्धक हाथीनां कुलटोला परिवार वानरनां कुलगण परिवार जेह नो विशेष के कहे साहे जिके किके जेपास मांडी जीव जे वधि

धनधान्यगवेलकांश्च साधयन्ति तस्कराणामिति प्रतीतं किं तु गावोवलीवद्दसुरभयएलकाः उरभ्राः तथाग्रामनगरपत्तनानि साधयन्ति चौरिकाणां नकरं करवज्जितं पत्तनं द्विविधं जलपत्तनं स्थलपत्तनं च यत्र जलपथेन भाण्डानामागमस्तदाद्यं यत्र च स्थलपथे तदितरत् चौरिकाणां प्रशिधिपुरुषाणां तथापारं पर्यन्ते मार्गघातिकागन्तॄणां हननं पारघातिकापंथवाद्भूयन्ति . पथिमागं अर्द्धपथे इत्यर्थः घातिकागन्तॄणां हननं पथिघातकाद्यनयोर्द्वौ तस्ते साधयन्ति च ग्रन्थिभेदानां चौरविशेषाणां कृतांचचौरिकां चोरगुणनगर

रियाणंपारघातियपंथघातियाओ साहिति गंधिभेयाणं कयंचचौरियं गुगरगुत्तियाणंसाहितिं

छे तोताखूबडा मयूरकश्चिये मोरकेकीनानेमयणशालामयणाकावरिजीवविशेषकोईकहे कोकिलजोवयंतचतुमेप्रगटलवे हंसकश्चि जेमरालतेहनाकुलटोलागण सारसकौंचजीवविशेषकोईक कहेसाहेजिके तेहनेइसो जोएहनांपोसनेवालातेहनेकहे वतावेहे दंडादिकदेवे रासडीयेवांधे कदर्यनांकरेजिकेतेहनीएतलेहिंसक कहेसाहे तेप्रतिंतिकेकहेवतावे गोवालाअहीरजातिनाजिके तिके महीरादिके शाल्यादिक गायतथाकालीप्रमुखनेहणे कहेसाहेइसके चोरनेतसकरनेवतावे ग्रामेगांमे नथरनगरपुर पाटण

गुप्तिकानां नगररक्षिकाणां साधयतीतिवर्त्तते तथा लाञ्छनं कर्णादिकल्पनां कनादिभिर्निलीञ्चनं वद्धिं तकरणं घमणंति ध्यानं
सहिष्यादीनां वायुपरणं दोहनं प्रतीतं प्रोपणं यवसादिदानतः पुष्टीकरणं वननं वत्सस्थान्यमातरि योजनं दुवणति नुयनस्तुपापन
मित्यर्थः वाहनं यकटाद्या कर्णयणं एतदादिकानि अनुष्ठानानि साधयन्ति वद्धनि गौमिकानां गोमतां तथा घातुर्गैरिकं धातयो लोहा
दयः मणयश्चन्द्रकान्ताद्याशिला इत्यदः प्रवालानि विद्रुमाणिरत्नानि कर्कतनादीनि तेषामाकराखानयस्नान् लाघयत्याकरिणां चार्क

छणनिम्नं छणधमणदुहणप्रोसणवणखदुमणवाहणादिद्याद् साहिंतिवहुखिगोमियाणं धाउमणि

नभिदजलपाटणयलपाटण कहेसाहेजिके चारकहेकृतिणनिवतावे अटवीनोपारपामानेलीद् तेहने अष्टमार्गेजेवाटपाडेतेहने
कहे कहेसाहेइसोजिको गठिछोडिलीयेइस्यागंतकटा क्षिणीहेकेक्षीधाइस्या चोरीतेजाणीने कोटवालनेजणावीनेजिकेकरैतसक
राई कहेसाहेएतावताकहे लंछणकर्णादिकनोकापवो निरलंछणनपुं सकनोकरवोओगायप्रमुखनेवायुनोपरवो दूहिबोइसो चारि
वोपुटकरिवो बाण्डामोललेभला दमवोसंतापवोजे गाडलादिकेवाहिबोइणनेवहिलने कहेसाहे एतलेजो घणागोवालअहीरनेकहे

रयनां पुष्पे त्यादिवाक्यं प्रतीतं नवरं विधिप्रकारे तत्र अर्थमूल्यमानं मधुकोषकाय चोद्रोत्पत्तिस्थानान् अर्थमधुकोशकास्थान् साधयन्ति घनवराणां पुलीन्द्राणां तथा यन्त्राणि उच्चाटनाद्यर्थं करलेखनप्रकारान् जलसंग्रामादियन्त्राणि वा उदाहरन्तीतियोगः विप्राणिस्थावरजंगमभेदानि हालाहलानि मूलकर्ममूलादिप्रयोगयोगभपातनादि आह्वयन्ति आह्वयेपणं पुरजोभादिकरणं पाठा न्तरेण आह्वयन्ति आह्वित्यं अह्वितत्वं शत्रुभावं पाठान्तरेण अविधेयंति आव्यधनं मन्त्रावेगनमित्यर्थः आभियोग्यं वशीकरणदि

सिलप्पवाल रयणागरेयसाहिंति आगरीणं पुष्पविहिंच फलविहिंचसाहिंतिमालियाणं अग्वम
ज्जकोसएयसाहिंति वणचराणं जंताइं विसाइं मूलकंमआह्वेण आभिदोसजणणाणि भाववज्जसं

कस्यामनगमताच्चनिटजिके लोहसंबंधि मणिशिलचंद्रकात्यादिकजे प्रवालियोमूंगीयोजोरतनककैतनादिउत्पत्तिस्थानक कहेसाहे
एतलेइसो आगरनांकमावणहारने जाहीवहीप्रमुखफुलजिकेतिकेहीजछै आम्नादिकनींफलनींविधिअमुकोएकफल कहेसाहेइ
सोजोसोही मालाकारजे मालीयानि अग्वमधनीपजेजोथानकमेतेठामे इसोएतावताकाहोय कहेसाहेएतले घनचरजोभीलनि

सुप्तिकानां नगररक्षिकाणां साधयतीति वर्तते तथा खाब्धनं कर्णोदिकल्पनां कनादिभिर्निर्लीब्धनं वर्द्धितकरणं धमयन्ति धानं
महिष्यादीनां वायुपूर्णं दोहनं प्रतीतं पोषणं यवसादिदानतः पुष्टीकरणं वननं वत्सस्यान्यमातरि योजनं दुवर्णति नुवननमुपतापनं
मित्यर्थः वाहनं यकटाद्या कर्पणं एतदादिकानि अनुष्ठानानि साधयन्ति वद्मनि गौमिकानां गोमतां तथा घातुर्गैरिकं धातयो लोहा
दयः मणयश्चन्द्रकान्ताद्याशिला हृषदः प्रवालानि विद्रुमाणिरत्नानि कर्कतनादीनि ते पामाकराखानयस्तान् राधयत्याकरिणां चाक

छणनिष्पन्नं छणधमणदुहणपोसणवणणदुमणवाहणादिद्याइं साहिंतिवज्जुण्णिगोमियाणं घाउमण्णि

नाभेदजलपाटणयलपाटण कहेसाहेजिके चारकहेरुतिणानियतावे अटवीनोपारपामानेलीइं तेहने अइं मार्गेजेयाटपाडेतेहने
कहे कहेसाहेइसोजिको गांठिछोडिलीयेइस्यागंठकट्टा किणीहेकेकीघाइस्या चोरीतेनाणीनि कोटवालनेजणापीनेजिकेकरतसज
राइं कहेसाहेएतावताकहे लंछणकर्णोदिकनोकापवो निरलंछणनपुं सकनोकरवोचोगायप्रमुखनेवासुनोपरवो दूहिबोइसो चारि
वोपुटकरियो बाछडामोलेलेमला दमवोसंतापवोने गाडलादिकेवाहिबोइणनेवहिलने कहेसाहे एतलेवो घणागोवालबहीरनेकहे

उपघातश्च परस्परघातः तौ विद्यते येषु तानि भूतघातोपघातकानि सत्यान्यपि द्रव्यतत्त्वानि हिंसकानि हिं
 स्ताणिवचनान्युदाहरन्ति तथाष्टष्टावा प्रतीतापरतप्ति व्याष्टताश्च परकृत्यचिंतनाच्छणिकाः असमिचितभाषिणः अपर्या
 लोचितवक्तारः उपदिशन्ति अनुशासति सहसा अकस्मात् यदुत्तुष्टाः करभागौणाः गावः गवयाः अटव्याः पशुविशेषादभ्यतो विनो
 यतां तथापरिणतवयसः संपन्नावस्थाविशेषास्तरुणा इत्यर्थः अश्वाः हस्तिनः प्रतीतागवेलगकुकुटाश्च उरश्च ताम्रचूडाश्च क्रीयन्तामूल्ये

वापरतत्तिवावडाय असमिक्खयभासिणो उवदिंसंतिसहसाउट्टागोणागवयादमंतुपरिणयवया
 अस्साहत्थीगवेलग कुक्कुडाय किज्जंतुकिणविधयविक्केहप्रयहसयणस्सदेहपीयहदासीदास भयंकमा

दाहरेनिकेवोलैजिके पूर्वैकस्मातिवचनपूष्णा तथाअणपूष्णायाकाही परकहिंयेवीजानीतातिव्याकुलचित्तजेहनो अणविमाखानां वो
 लनहारनिकेतिके एतावताकाएतलेहीज परप्रतेदेखाड्डं केजिके सहसातत्कालकहे जं टजीव एपभवेल अटवीनां जीयच्छेते दसवो
 फेरवोशीखवो दौवनायस्याये करीसहितच्छेते अश्वकहिं दूधोडा हाथीकहिं दूगजगयच्छाली प्रमुखजीव कुकुटकुडजीव कुकुवोलैजि

तच्चद्रव्यतो द्रव्यसंयोगजनितं भावतोविद्यामन्त्रादिलनितं बलाकारो वामन्तौषधिप्रयोगान्नानाप्रयोजनेषु तद्यापारणानीति इन्द्रो
रस्तान् तथाचोरिकायाः परदारगमनस्य बद्धपापस्यच कर्मणोव्यापारस्य यत्करणं तत्तथा अवस्कन्दान् छलेनपरवलमर्दनानिग्राम
घातिकाः प्रतीताः वन्दनङ्गभेदनातिच प्रतीतान्येव बहुविषयस्यच यानिचतानि तथावशीकरणादिकानि प्रतीतानि भयमरण
क्षेपोग्देगजनितानि कर्तु रितिगम्यतेभावेनाध्यवसायेनबहुसंक्षिष्टेनमखिनानिकलुपानियानितानितयाभूतानांप्राणिनांघातच हननं

किंलिङ्गमलिणाणिभयघात्रोवघाद्रयाद्रु सच्चाणिविताद्रु हिंसकाद्रु वयणाद्रु उदाहरंतिपुडावाअपुडा

पादनीचजाती यन्त्रेवेरीनेत्रचाटपजावे विषहालाहलादिकने मल्लजडीप्रमुखनेप्रमाणेगर्मपातनादिक नगरादिकनेक्षोभनोकरवो
तथारक्षाकरवो क्षयीकरणकारीवो दोसएतलानोउपजावणहारहे जिकेतिकेहीजेमज चित्तनोअध्यवसायपरिणामजेसुभावधणोसं
किंलिष्टकहिद्रुदुष्टतेणेकारीने मलीनकहितोमेलोअहेमहाभ्यारहेजिके भूतकहिद्ये प्राणीयांरीघातक्याविणास परंपरायेकारीनेघातवि
नागयोकारणहे एहवासाचावचनपणिजाणजोजिकेएहवातिकेहीजए भावथकीअसत्यजेहभणीहिंसाकारीयावयणकहिद्येवचन उ

उपधातश्च परस्परधातः तौ विद्यन्ते येषु तानि भूतधातोपधातकानि सत्यान्यपि द्रव्यतस्तानीति शानिपूर्वमुपदर्शितानि हिंसकानि हिं
 खाणिवचनान्युदाहरन्ति तथा दृष्टावा अष्टावा प्रतीतापरतप्ति व्याष्टाश्च परकृत्यचिंतनाचणिकाः असमिचितभाषिणः अपर्या
 लोचितवक्तारः उपदिशन्ति अनुशासति सहसा अकस्मात् यदुत उद्गाः करभागैणाः गावः गवयाः अटव्याः पशुविशेषादस्यतां विनी
 यतां तथापरिणतवयसः संपन्नावस्याविशेषास्तरणा इत्यर्थः अश्वाः हस्तिनः प्रतीतागवेलगकुट्टाश्च उरश्चतान्मचूडाश्च कीयन्तान्मूल्ये

वापरतत्तिवावडाय असमिक्खयभासिणो उवदिंसंति सहसा उद्गागोणागवयादमंतुपरिणयवया
 अस्साहत्थीगवेलग कुक्कडाय किज्जंतु किणवेधयविक्केहपयहसयणस्स देहपीयहदासीदास भयंकभा

दाहरेजिकेवोलैजिके पूर्वकह्यातेवचनपूख्या तथाअणपूख्यायकाही परकहिंयेवीजानीतातिव्याकुलचित्तजेहनो अणविमास्यानां वो
 लनहारजिकेतिकेएतावताकाएतलेहीज परप्रतेदेखाडई'केंजिके सहसातत्कालकहे ऊं टजीव एपभबेल अटवीनांजीयच्छेते दसवो
 फेरवोशीखवो यौवनायस्यायेकरीसहितच्छेते अश्वकहिंदू'घोडा' हाथीकहिंदू'गजगायछालीप्रमुखजीव कुकु'टकु'कडानीवकु'बोलेजि

नगृह्यन्तां कापयतच एतान्येव ग्राहयतच विक्रीणीध्वं विक्रीतव्यं तथापचतचपनीयं स्वजनायच दत्तपिवतच पातव्यं मदिरादियां चनान्तरेण खादतपिवतदत्तच तथा दास्यचेष्टिका दासाचेष्टिकाः भृतकाः भक्तदानादिना पोषिताः भा इष्टगन्ति ये लाभस्य भागं चतुर्भागादिकं लभन्ते एतेषां हन्तुस्तस्मै च शिष्याद्यविनेयाः प्रेयजनः प्रयोजनेषु प्रेषणीयलोकः कर्मकराः नियतकालमादेग कारिणः किङ्कराश्च आदेयसमाप्तौ पुनः २ प्रत्यकारिणः एतेपूर्वोक्ताः स्वजनपरिजनं च कक्षादासतेचवस्थानं कुर्वन्ति भारियाभेकरि

इल्लकायसिस्साय पेसकजणो कम्मकरा किंकराय एएसयणपरिजणोयकीसअत्थं तिभारियाभेकरे.

केवल्यइ लेईने धनेरापाहिंमूल्यइ लेवरायेजिकेही वेचोएहवोसावद्यकहे प्रगटेजिके स्वजनजिकेतिकणनेभालोएतेलेसूहे मदि रादिकपांनकरे दासीकाइइं दाई दासकहिइं चाकर भोजनेचावेहे जेभागीयातेहने एतावताइमहीजएहे शिष्यकहिदेचेलाहेकाय जपनामेलुहे मोकलेभेजेतेजन जेकल्लुं कार्य करीचावेतेहीज वलीरपूकीकामकरेतेकिंकरा एतलास्वजनपितरादिकजे परिजनदा सदासीचादिदेईने वेसिकारहिअोकांसये नथीकरतोइ भाख्यास्वीतुहारीए एहे कांनथीकरतीकांमप्रतिएजे गहनमांहेमिहिमि

तु कर्म'ति कृत्वाविधायकर्मकृत्यं तत्त्वमाप्तौ यतोभारिकादुर्निर्वाहाः भवतां करिन्निति क्वचित्पाठः तत्रभारिर्यत्ति भार्याभभवतःस
स्वन्धिन्यः कर्म'कर्वन्तु अन्यान्यपि पाठान्तराणि सन्ति तानि च स्वयं गमनीयानि गह्वराणि यनानि वनखण्डानि
क्षेत्राणि च धान्यवपनभूमयः खिलभूमयश्च हलैरक्षयः वस्त्राणि च क्षेत्रविशेषास्तत्त्वानि उन्नयैरूढगतैः वृणैः वनमत्यर्थं सं'क

तु कर्मगह्वराद्' वयणायद्रुखितखिलभूमिवस्त्रराद्' उत्तणघणसंकडाद्' उज्जं तु यसूडिज्जं तु यरुक्खा
भिज्जं तु जंतमंडाद्रयस्स उवहिस्स कारणाए वज्जविहस्सय अद्वाए उच्छुदुज्जं तु पीलियतु य तिलाप्रयावे

ल्याहोयजो जेवनखंडकहिद्द' धंगलअटवी धानवा विवानी भूमिका हलेकरी अणखेडी हेजे वस्त्रकहिद्द' क्षेत्रविशेषजे उत्तणकहिद्द'
ऊगा घणगण सांकडाकहीद्द' संकोण'द्द' दपदेद्द'वाले सडिज्जं तु यकहिदे प्यारे सुडकारिवोजिहाद्द' ऊ' खजेकहिदे दरखततिण प्रति
छेदयो एतलेव चनेकाटो जंतकहिदेयंतवहे भाजंनपात्वजिकेकाष्टमयथासंखजिकेतिके उपगरणनेलेखे एतले उपग्रही कारण्याद्द' कहिदे
कारणतिणेकरीने वज्जविहस्सकहिदेयनेकप्रकारेकरी एतावता तेसू'जे एही अद्वाए कहितां अर्थिद्द'करीने दूस्सुकेतासेलडी तेह नोलूण

नगदह्यन्तोऽप्यतच एतान्येव ग्राह्यतच विक्रीणीष्वं विक्रेतव्यं तथापचतचपनीयं स्वजनायच दत्तपिवतच पातव्यं मदिरादिवा
चनान्तरेण खादतपिवतदत्तच तथा दास्यचेष्टिका दासाचेष्टिकाः स्तुतकाः भक्तदानादिना पोषिताः भा इल्लुगत्तिये लाभस्य भागं
चतुर्भागादिकं लभन्ते एतेषां इन्द्रस्तस्ते च शिष्याश्चविनेयाः प्रेयजनःप्रयोजनेषु प्रेषणीयलोकः कर्मकराः नियतकालमादेग
कारिणः किङ्कराश्च आदेशसमाप्तौ पुनः प्रश्नकारिणः एतेपूर्वोक्ताः स्वजनपरिजनंच कस्मादाप्ततेचवस्थानं कुर्वन्ति भारियाभेकरि

इल्लकायसिस्साय प्रेसकजणो कम्मकरा किंकराय एएसयणपरिजणोयकौसअत्थं'तिभारियाभेकरे.

कैमल्यद्'लेईने धनेरापाहिंमूल्यद्'लेवरायेजिकेही वेचोएहवोसावद्यकहे प्रगटेजिके स्वजनजिकेतिकणनेआलोएतलेसू'कै मदि
रादिकपानकरे दासीकाहिइद्'दाई दासकहिइद्'चाकर भोजनेआयेछे जेभागीयातेहने एतावताइमहीजएछे शिष्यकहिदेचेलाहेकाय
अपनामेलेह मोकलेभेजेतेजन जेकह्युंकार्य करीआवेतेहीज वलीरपूछीकामकरेतेकिंकरा एतलास्वजनपितरादिकजे परिजनदा
सदासीआदिदेईने वेसिकारहिओकामस्ये नधीकरतोइ भार्यास्त्रीतुहारीए एछे कानधीकरतीकामप्रतिएजे गहनमांहीमांहेमि

प्रतीतानि कालपत्ताइंति अवसरप्राप्तानि गृहीतकुरुतसंचयं परिजनार्थं तथाशादयः प्रतीताः लूयन्तां मल्यतां उत्पद्यतां चलच्च प्रविशन्तु
कोटागारं अप्यमज्जकोसागायन्ति अत्यालघवोमहांतस्तदपेक्षयामध्यमाइत्यर्थः उत्कृष्टा उत्तमाश्च हन्यन्तं पीतसार्थाः बोद्धित्यसमुदाया
श्रावकसमूहावातथासेनासैन्यं निर्यातु निर्गच्छतु निर्गत्य च यातु गच्छतु डमरं विडुरस्थानं तथाधोरोरौद्रावर्ततां च जयतां संग्रामारणा

त्रिपुलसीमो पुष्पाणिकंदमूलाइं कालपत्ताइं गिरहकरेहसंचयं परिजणस्सट्ठयाए सालीवीहीज
वायलुच्चंतुमलिज्जतु उप्पज्जंतुयलज्जं च पविसंतु कोठागारं अप्यमज्जकोसगायहंमंतु पीतसत्थासे

यानगरजोए वासभणीयाप्पोवासावोहीजए अटवीदेशकहिइं अरण्यनांथानक विपुलघणीदूरिलेगेसीमाडाकहीइं पुष्पांजाही
जहीनाफूल कंदकांदाजिके मूलाइं कहिइं मला कालप्राप्त्यवसरप्राप्तयाइंते एहभणीलेवोग्रहणकरवोतिको संचयकहितांसंचयही
परिजणने अर्थपरिवारने अर्थेएतलेइमही शालीचावलत्रीहीचोखांतदुल जवायकहिजेजव लुच्चं तुलूवो तुसथकीवेगलानुदाकरवो
ऊपणोइसोहीजिकोतिकाहीज लज्जं कहिइंशीप्रइं कोठारमाहिप्रवेशवोघालवो कोठागारकहिजेकोठारमाहेइं लघछोटामध्यमजे

टानि संकीर्णानि यानि तानि तथा तानि दह्यंत पाठान्तरेण गहनानि वनानि छिद्यन्ताखिलभूमिवस्तुराणि उत्तणघनसंक
 टानि दह्यन्तां स्तब्धिज्जंतुयन्ति सूद्यतांच वृक्षाः भिन्दतां छिदन्तांवा यन्त्राणि च तिलयन्तादिकानि भाण्डानि च भाज नानि
 कुण्डादीनि भाण्डा वा गन्तीएतान्यादियस्य तत्तथा उपपत्तस्य वपकरणस्य कारणाण्यति कारणाय हेतवे पादनान्तरे तु यद्भा
 णस्योक्तपस्यकारणात्हेतो । तथावज्जविषयस्यकार्यसमूहस्येति गम्यं अर्थीयद्रूपबोदुज्जं तुत्तिद्रूयंतालूयंतानिमितिवाहनानेका
 र्यत्वात् तथापीड्यं तांच तिलाः पाचयतचे टकागृहार्थं तथाचेत्वाणिरूपतां कर्षयतांवातयालघुशीघ्रं ग्रामादीनि निवेशयत तत्तग्रामो
 जनपदप्रायजनाश्रितः नगरमविद्यमानकरदानं कर्वेटं कुनगरं कचटवीदियेषु किंभूतानि ग्रामादीनि विपुलसीमानि तथापुष्यादीनि

ह्रद्रुकाश्चो समवरद्रुयाए खेत्तायकंससं कसावेहवालज्जं गामनगरखेडकब्बडसं निवेसेह्रद्रुवीदेसेसु

बोखेदवोपीलोजरदतिणेकरीनेए तिलतेहनेपचावोकार्दिके पचावणोहीज ईंटनोवाहनींवाहछे माहराघनेअर्थे एतलेएमही खेत्ता
 यकहिद्रुं चेतने कसहंकहिद्रुं खेडो कसावेहकहिद्रुं खेडावो शीघ्रकसीद्रुं जलदीनो ग्रामनेविणे नगरकहिद्रुं जो धूलिनोगढतेखेडपाडु

प्रतीतानिकालपत्ताइंति अवसरप्राप्तानिगृहीतकुबतसंचयं परिजनार्थं तथाशादयःप्रतीताःलयंतांमल्यतांउत्पयतांचलघुचप्रविशंतु
 कोटागारंचयप्पमऊकोसागायत्ति अल्लालघवोमहांतसुदपेक्षयामध्यमादूत्यर्थः उल्कटउत्तमाचहहन्यन्तंपीतसार्थाः बोहित्यसमुदाया
 यावकसमूहावातथासेनासैन्यंनिर्यातु निर्गच्छतु निर्गत्यचयातुगच्छतुडमरंविडुरस्थानं तथाघोरोरौद्रावर्त्ततांच जयतांसंग्रामारणा

विपुलसीमो पुण्फाणिकंदमूलाइं कालपत्ताइं गिरहकरेहसंचयंपरिजणसइयाए सालीवीहीज
 वायलुच्चंतुमलिज्जतु उप्पज्जंतुयलङ्गं च पविसंतु कोट्टागारं अप्पमऊकोसगायहंमंतु पीतसत्थासे

यानगरजोए वासभणीथाप्पोवासावोहीजए अटवीदेशकहिइं अरण्णनायांनक विपुलघणीदूरिलगेसीमाडाकहीइं पुप्फंजाही
 जूहीनाफल कंदकांदाजिके मूलाइं कहिइं मला कालमाप्रचयसरमाप्रथाइं ते एहभणीलेवोग्रहणकरवोतिको संचयकहितांसंचयही
 परिजणने अर्थपरिवारने अर्थएतलेइमही शालीचावलबीहीचोखातंदुल जवायकहियेजव लुच्चंतुलूणवो तुसथकीवेगलाजुदाकरवो
 ऊपयोइसीहीजिकोतिकाहीज लङ्गं कहिइंशीप्रइं कोठारमांहेप्रवेशवोषालवो कोट्टागारकहियेकोठारमाहेइं लघूछोटामध्यमजे

तथाप्रचंडं च प्रयत्ने तांशकटवाहनानिग्रन्थो यानि पात्राणि च तथा उपनयनं बालानां कलाग्रहणं चोलगंति चडोपनयनं बालकप्रथम
सुरेन्द्रनं यिवाहः पाणिग्रहणं यज्ञोयागः अमुष्मिन्भवतु दिवसे तथा सुकरणं बवादि कानामेकादयानामन्यतरदभिमतं सुमुहुर्त्तोरौद्रा
दीनां त्रिंशतो न्यतरोऽभिमतोयः एतयोस्माचारं द्वैतस्तत्तथा सुनक्षत्रेषु पुष्पादौ सुतिथौ चंपचानां नन्दादीनामन्यतरस्यामभिमत

पाणिज्जाश्रोजालडमरं घोरवट्टं तु य संगामापवहं तु य सगडवहणाद्रं उवणयणं चोलगं विवाहोज
नो अमुगं मिहोउं दिवसे सुकरणे सुमुहुर्त्ते सुनक्षत्रे सुतिहिमियं अज्जहोउं एहवणं सुदितं वज्जसु

प्रायंतमोटाजिकेतिके इंकारो भवो प्रवहणसायकटकर्त्तुं कलवो जिह्वाजसायनीं कलनोजिह्वां आवो विरुद्धवातनी वातमारौद्रप्रयत्नो
उत्पातरौद्रधानकरी संग्रामने विप्रे प्रवर्त्तवो ते च समापेठनोजे सगडकहिये गडलाप्रमुखवाहणनो बालकने कलाग्रहणकरावबो नो गाले
मूंकवो एउपदेयदौ मूंडणो पाणीग्रहणविवाहकाराणो याव्यकरवो जो यमुगं मिचमुकदिने करीने इमएणी जवाते दिवसकहिये दिहा
डाने विपे करवो ते चो सूडे करणे सुजे सूडे करणे जो सुमुहुर्त्तते ते सुजे रुडे भले मुहुर्त्ते जे सुनक्षत्रे ते काजि भला रुडानखत्रग्रहारादिकने

ताया अज्जयस्मिन्नाहनिभवतुस्रपनंसौभाग्यपुत्राद्यर्थं वध्वादेमज्जनं सुदितं प्रमोदवत् वज्रच्छाद्यपेयकलितं प्रभूतमांसमद्याद्युपेतां तथा कौतुकं रक्षादिकं विद्यावशकृत्तिविविधैर्मन्त्रमूलाभिः संस्कृतजलैः स्नापनकं विस्त्रापनकं शांतिकर्म च अग्निकारिकादिकमिति वृद्धतस्तस्मै कुवतकेष्वित्याह यद्यिरव्योचंद्रसूर्ययोगहेण राज्ञलक्षणेन उपराग उपरंजनश्च गमितीत्यर्थः यश्चिरविग्रहोपरागः स च विप्रमार्गि च विधुराग्निदः स्वप्नाग्निवादीनि तेषु किमर्थमित्याहः स्वजनस्य च परिजनस्य च निजकस्य वा जीवितपरिरक्षणायार्थेति व्यक्तं प्रतिगीर्षका

ज्जपेज्जकलियं कोउकवि एहावणक संतिकम्माणि कुणहससिरविगहोवरागविसिमेसु सज्जणस्सपरि

सुतिथीतेसू कहं केजेभलीतीथीनेविपं करवोकामजेअद्यज्जकहे धानहीकारियो जेतेआजहैथेइमज्जवणंवाहीये स्नानमज्जनादि कजोतेयौभाग्यपुत्रादिकनेअर्थिवज्जखज्जकहीइंधणोखायोजोसोतिमहीजएखावणोजेपेज्जहीकये पीणोयो कलिततिनेकरीसंयुक्तको उकवि तेसू रक्षादिककहिज्जवरावबोनवायवोकोईनेयांतिकर्म तेसू अग्निहोत्रादिकर्म जेणेहकरी कुणहकहीइं करवोकरोयश्चिकहिइं चंद्रमारवीतेसुरज ग्रहणहोस्ये एपाखलेणेविनाइणरेविनारातापीलामांडलाथासज्जणकहीये स्वजनादिकजेतेपरिजणस्सकहियेप

तयाप्रचंडं च प्रयत्नं तां शक्यतां च नानिग्रंथो यानि पात्राणि च तथा उपनयनं बालानां कलाग्रहणं चोलगतिं चूडोपनयनं बालकप्रथमं सुण्डनं विवाहः पाणिग्रहणं यज्ञोपागः अमुष्मिन् भवतु दिवसे तथा सुकरणं ववादि कानामेकादशानामन्यतरद्विभक्तं सुमुहुर्त्तोरौद्रादीनां त्रिंशत्तोऽन्यतरोऽभिमतोयः एतयोः समाहारं द्वंद्वस्तस्मात्तथा सुनचत्वेषु पुण्यादौ सुतियौ च पंचानां नन्दादीनामन्यतरस्थामभिमतं

णाणिज्जाओजाउडमरंघोरारवडुं तुय संगामापयहं तुय सगडवहणाइं उवणयणं चोलगं विवाहोजनोअमुगंमिहोउं दिवसे सुकरणे सुमुहुत्ते सुनकत्तत्ते सुतिहिम्मिय अज्ज होउं एहवणमुदितं वज्जसु

अत्यंतमोटाजिकेतिके हंकारोभरवो प्रवहणसायकटकर्नैकलवो जिहजसायनैकलनोजिहजं आवोविरुद्धवातनीवातमारौद्रप्रयत्याउत्पातरौद्रध्यानकरी संग्रामनेवियेप्रवर्त्तवोतेहमपिठनोजे सगडकाहियेगाडलाप्रमुखवाहणनो बालकनेकलाग्रहणकराववोनीयाले मूंकवोएउपदेय्ये मूंडणो पाणीग्रहणविवाहकाराणो यग्यकरवो जो अमुगंमिअमुकदिनेकरीने इमएहीअवाते दिवसकहिद्येदिहाडानेवियेकरवोतेही सूडेकरेणसूजेसूडेकराणोजे सुमुहुत्तरतेसूजेरूडेभलेसूहत्तेजे सुनचत्ततेक्याजिभलाकडानथत्तप्रचारादिकने

ताया अज्जयस्सिच्च निभवतुस्सपनं सौभाग्यपुत्ताद्यर्थं वध्वादेमज्जनं सुदितं प्रमोदवत् वज्रव्याद्युपेयकलितं प्रभूतमांसमद्याद्युपेयं तत्
 कौतुकं रचादिकं विद्यावणकत्तिविविधैर्मन्त्रमूलाभिः संस्कृतजलैः स्नापनकं विस्नापनकं शान्तिकर्म्म चाग्निकारिणादिकमिति हं
 कुरुत केष्वित्याह शशिरथ्योश्चंद्रसूत्रयोर्गहेण राक्षलजणेन उपरागउपरंजनश्च हणमित्यर्थः शशिरविग्रहोपरगः सच विपद्
 विधुराग्निदः स्वप्नाग्निवादीनि तेषु किमर्थमित्याहः स्वजनस्य च परिजनस्य च निजकस्य याजीवितपरिरक्षणाकार्येति यत्तं प्रतिगो

ज्जपेज्जकलियं कोउकवि एहावणकसंति कम्माणि कुण्हससिरविगहोवरागविसिमेसु सज्जणस्सपरि

सुतिथीतेसू कहे केजे मलीतीथीने विपे करवोकामजे अद्ययज्जकहे धाजही करियो जे ते धाजही ये इमं वणं वाही ये स्नानमं गी
 कजो ते गौभाग्यपुत्तादिकने अर्थि वज्रखज्जकही इंधणोखायोजो सोतिमही जएखावणो जे पेज्जही कये पीणो यो कलिततिने करी
 उक्कवि तेसू रचादिककहि च्छिवरावबोन वाववो कोइने शांतिकर्म तेसू अग्निहोत्वादिकर्म जे गेह करी इंधण कही इंधं करवो करो यश्चि
 चंद्रमारवी ते सुरज ग्रहण होखे एषा खले गे विनां षण्णरे विनाराता पीलामांडलाया सज्जण कही ये स्वजनादिक जे ते परिजण स्व

तथाप्रश्नं च प्रवर्त्ततां यकटवाहनानि ग्रन्थो यानि पात्राणि च तथा उपनयनं बालानां कलाग्रहणं चोलगतिं चूडोपनयनं बालकप्रदम्
मुण्डनं विवाहः पाणिग्रहणं यज्ञोयागः अमुष्मिन् भवतु दिवसे तथा सुकरणं वधादिकानामेकादशानामन्यतरदिभिमत्तं मुमुक्षुर्नो रौद्रा
दीनां त्रियतो न्यतरोऽभिमतोयः एतयोः समाहारं द्वंद्वस्तत्तत्तथा मुनचत्वेषु पुष्पादौस्तित्यौ च पंचानां नन्दादीनामन्यतरस्यामभिमत

णाणि ज्जाञ्जो जालुडमरं घोरारवटुं तुय संगामापवहं तुय सगडवहणाद्रुवणयणं चोलगं विवाहोज
नो अमुगं मिहोडं दिवसे सुकरणे सुमुहुत्ते सुनक्वत्ते सुतिहिस्मियं अज्जहोडं एहवणमुदितं वहुसु

अत्यंतमोटाजिकेतिके षंकारोभरवो प्रवहणसायकटकनीं कलवो जिहजसायनीं कलनोजिहं आधो विरुद्धवातनी वातमारौद्रप्रयत्या
उत्पातरौद्रध्यानकरी संग्रामने विषे प्रवर्त्तवो ते हर्मापेठनोजे सगडकद्वियेगाडलाप्रमुखवाहणनो बालकने कलाग्रहणकारावधोनीयाले
मूंकवो एउपदेय्ये मंडणो पाणीग्रहणविवाहकाराणो यायकरवो जो अमुगं मिचमुकदिने करीने इमएही जवाते दिवसकद्वियेदिहा
डाने विषे करवो तेही सूडे करणे स्यूजे सूडकारणेजे सुमुद्धरते ते स्यूजे रुडे भले मुहत्तेजे सुनत्तते काजिभला रुडानखतग्रहचारदि कने

नानि कुरुते केन प्राणातिपातकरणेन हिंसया वज्रविधेन नानाविधेन किमर्थमित्याह विपरीतोत्पाता अशुभसूचकाः प्रकृतिविक
दुःखप्राः पापयकुनाद्यप्रतीताः आसौम्यग्रहचरितं चक्रग्रहचाराः अमङ्गलानि च यानि निमित्तानि चङ्गसु टितादीनि एते पादं दशतए
प्रतिपातहेतोर्बपचनननिमित्तमिति तथापि च्छेदं कुयतमादत्तकिञ्चिद्धानमिति तथा सुष्टु इतरद्वहत्तु भ्रमे हि त्वंसुष्टु च्छेन्नो भिन्न

यच्छिन्ने करेह प्राणातिवायकरणेन वज्रविहणं विपरीतप्रायदुसमिण पावसउण अशोभगगहचरि
यच्च अमंगलनिमित्तप्रडिवायहेतुं चित्तिच्छेयं करेहमादेह किञ्चिदाणं सुष्टु हवो सुष्टु छिणो भिण्येति

नेफलकारीनेतलो सख्छे संपूर्ण एहवी जो देवतानीयजाकरो अनेककष्टने वारवानिमित्तप्राणातिपातने करवेकरावेजिके कारणे
नेजाखुबु एवज्रविधेवखे प्रकरि ऐसी वात्ता विपरीतउत्पातअशुभभूमौ कं पादिकजे तेही जजानवु ते तु मे पाडुआ सुहणां लाधा पाडुआ
खोटा यकुन जे अशौमक हिदू करग्रहनो चारो प्रवर्त्तवो एतले इमही मांजारी दर्शनादि अपमंगल जे निमित्त अंगस्फुरणादिक विचार
शवानिमित्तं प्राणातिपातकारवो जे वितीछे दकांइ जे जेहनी विरतीह तेहनी विरती छेदन करे जे ते अशुकडाने ग्रामन देस्यो एक

णिचदत्तस्वथिरे प्रतिकृपाणिपिष्टादिभयथिरासिआलथिरोरक्षार्थं यच्छतचण्डिकादिभ्यद्रुत्यर्थः तथादत्तचयीर्षोपहारानूपस्यादि
गिरोयलीनूदेयतानामितिगम्यतेविविधौषधिमद्यमांसभक्ष्यान्वपानमाल्यानुलेपनानिच/प्रदीपाश्चज्वलितोज्ज्वलाःसुगंधिधूपस्यापकार
द्यापकारणं अंगारोपरिर्क्षेपः पुष्पफलानिचतैःसुस्रद्धाःसंपूर्णथेयीर्षोपहारास्तेतथा तानूदत्तवेतिप्रकृतं तथाप्रायश्चित्तानिप्रतिविधा

जणस्सय निययस्सयजीवियस्स परिरक्खणदुयाए परिसीसकाइ चंडेहदेहहसीसोवहारे/विवहो
सहिमज्जमंसमक्खअणमह्वाणुलेवण/प्रदीवजलिउज्जलीसुगंधधूवाचकार पुणफलसमिइ पा

रिवारत्नेचर्थिइजे निजक्षहियेआणणोभोतानोजोजीवियस्सतेस्संजीवितव्यजीयणोसर्वथाकरीराखवानेअर्थेजिकेउद्यमीतिकेहीजक्केआ
पणमिससकनौरक्षानिशीथराखवानिमिस्सेजेचंडेहकहिइ चंडिकादिकदीजं द्योक्खालीनामस्तकदेवतानेद्ये इस्याजिकेहीजविविधकहि
इंधनेकारे जेधौपधीमद्यकहतामदिरा मंसकेतांमांसतेनोखाववोसुअन्नकणपाणजलतेपुणफमालापहिरवोजेचंदनादिकनोलेपकरि
ओ करिवोप्रदीपकहिइदीवो वलितजलितभस्म ऊं चीकालउजलीधवली सुगंधधूपनो करिवोसुगंधद्रव्यनेअंगारोपेववोसोपुणफकरी

नानि कुशलेन प्राणातिपातकरणेन हिंसया वज्रविधेन नानाविधेन किमर्थमित्याह विपरीतोत्पाता अशुभसूचकाः प्रकृतिविकाराः दुःखप्राः पापशकुनाश्च प्रतीताः आसौम्यग्रहचरितं चक्रग्रहचाराः असङ्खानि चयानि निमित्तानि चङ्खलुटितादीनि एते पाद्वंसत एते पा प्रतिपातहेतोश्च पञ्चनन निमित्तमिति तथाष्टसिद्धे दं कुशतमादत्तं किञ्चिद्दानमिति तथा सुष्टुहतरद्वहतरं भ्रमे द्वित्वं सुष्टुच्छिन्नो भिन्नश्च विद

यच्छित्ते करेह प्राणातिवायकरणेन वज्रविहणं विपरीतप्रायदुःखमिण पावसलण असौम्यग्रहचरि
यश्च भंगल निमित्तप्रविधायहेतुं वित्तिच्छेदं करेहमादेह किञ्चिदाणं सुष्टुहवो सुष्टुछिणो भिण्योति

ने फलकरीने एतले सद्यहे संपूर्ण एहवो जो देवतानी पजाकरो अनेककष्टने वारवानि मित्तप्राणातिपातने करवेकरावेजिके कारणे करी ने जाणवुं एवज्रविधेधणे प्रकादे ऐसी वात्ता विपरीत उत्पत्ता अशुभभूमीकं पादिकजे तेही जजानवुं ते तु मे पादुआ सुहणालाधा पादुआ शकुण खोटा शकुन जे चयौ मकाहिदूकू रग्रहनो चारो प्रवत्तवो एतले इमची मांजारी दर्शनादि अपमंगलजे निमित्त अंगस्फुरणादिक विचार एह यवानि मित्ते प्राणातिपातकरवो जे वित्तिछेदकांइ जे जे हनी विरतींहे ते हनी विरतींछेदन करेछे जे ते अमुकड़ाने ग्रामन देस्यो एकहे इम

णिचदत्तस्त्रिरे प्रतिरूपाणिपिष्टादिमयशिरांसिआत्मशिरोरक्षार्थं यच्छतचण्डिकादिभ्यद्रत्यर्थः तथादत्तचशीर्षोपहारानूपस्यादि
शिरोवलीन्द्देयतानामितिगम्यतेविविधौषधिमक्षमांसमध्यान्ममानमाल्यामुलेपनानिच/प्रदीपाद्यज्ज्वलितोज्ज्वलाःसुगंधिधूपस्यापकार
द्यापकारणं अंगारोपरिक्षेपः पुष्पफलानिचतैःसङ्गद्वाःसंपूर्णावेशीर्षोपहारास्तेतथा तान्दत्तवेतिप्रहृतं तयाप्रायश्चित्तानिप्रतिविधा

जणस्सय निययस्सय जीवियस्स परिरक्खणद्वयाए परिसीसकाइ चंडेहदेहहसीसेवहारे त्रिवहो
सहिमज्जमंसभक्खअणमत्ताणुलेवण पदीवजलिउज्जल्ली सुगंधधूवाचकार पुप्फफलसमिध पा

रिवारनेचर्थिपूजे निजकहिदेयापणोपोतानोजनी वियस्यतेस्यं जीवितव्यजीवणोसर्वथाकरीराखवानेचर्यो जिके उद्यमीतिकही जछेया
पणामस्तकनीरक्षा निशीयराखवानिमित्तेजे चंडेकहिद्वं चंडिकादिकदीजं द्योछालीनामस्तकदेवतानेद्ये इस्याजिकेही जविविधकहि
इंधनेकारे जेचौपधीमद्यकहतामदिरा मंसकेतांमांसतेनोखावोसुअन्नकणपांगजलतेपुपफमालापहिरवोजेचंदनादिकनेलेपकरि
ओ करियोप्रदीपकहिद्वं दीवो वलितजलितभस्त्रा जं चीकालउजलीधवली सुगंधधूपनो कटिवोसुगंधद्रव्यनेचंगारोपेवोसोपुपफकरी

नानि कुरुतां केन प्राणातिपातकरणेन हिंसया वज्रविधेन नानाविधेन किमर्थमित्याह विपरीतोत्पाता अशुभसूचकाः प्रकृतिविव
दुस्वप्नाः पापयकुनाद्यप्रतीताः आसोम्यग्रहचरितंचक्रग्रहचाराः अमङ्गलानि च यानि निमित्तानि अङ्गसुटितादीनि एते पाद्वं दृष्टात्
प्रतिघातहेतोरुपहनननिमित्तमिति तथा एतिच्छेदं कुरुतमादत्तकिञ्चिद्दानमिति तथा सुदृढतरद्दृढतरुं न मे द्वित्वं सुदृष्टिर्नो भिन्न

यच्छित्ते करेह प्राणातिवायकरणेन वज्रविहणं विपरीतप्रायदुसुमिण पावसल्लग्नसोमग्नहचरि
यश्च अङ्गलनिमित्तपडिघायहेलं चित्तिच्छेयं करेहमादेह किंचिदाणं सुदुहवो सुदुष्टिणो भिर्योत्ति

ने फलकरीने एतले सुदृढे संपूर्ण एहवी जो देवतानीपजाकरो अनेककटने वारवानिमित्तप्राणातिपातने करवेकरावेजिके करण
ने जाणुवं एव विधे घणे प्रकारे ऐसी वात्ता विपरीत उत्पात अशुभभूमीकंपादिकजे तेही जजानवुं ते तु मे पाडुचा सुहणां लाघा पाडुआ
खोटा यकुन जे यौमक चिद्रू रग्रहनो चारो प्रवर्त्तवो एतले इमही मांजारी दर्शनादि अग्रमङ्गलजे निमित्त अङ्गसु रणादिकविचार
णवानिमित्ते प्राणातिपातकरवो जे वितीछेदकांइ जोजेहनी विरतीहे तेहनी विरतीछेदन करेछेजे ते अशुकड़ाने ग्रामन देस्यो एक

णिचदत्तस्वशिरे प्रतिरूपाणि पिष्टादिमयशिरांसि आत्मशिरोरक्षार्थं यच्छतचण्डिकादिभ्य इत्यर्थः तथा दत्तचशीर्षोपहारानुपस्थादि
शिरोवलीन् देयतानामिति गम्यते विविधौषधिमद्यमांसभक्ष्यान्वयानुलेपनानि च । प्रदीपाद्यज्जलितोज्ज्वलाः सुगंधिधूपस्यापकार
द्यापकारणं अंगारोपरि जेषः पुष्पफलानि च तैः सुचद्धाः संपूर्णयिषीर्षोपचारास्ते तथा तान् दत्तवेति प्रकृतं तथा प्रायश्चित्तानि प्रतिविधा

जणस्सय निययस्सय जीवियस्स परिरक्खणुद्वयाए परिसेसकाइ' चंडेहहहहसीसोवहारे' विवहो
सहिमज्जमंसमक्खअथपाणमल्लानुलेवण' प्रदीवजलिउज्जल्लो सुगंधधूवाचकार पुणफलसमिडे पा

रिवारनेषर्थिइजे निजकहि येचापणोपोतानो जीजीवियस्स तेस्यं जीवितव्यजीवणोस्यं यथाकरीराखवानेअर्थे जिकेउदामीतिकेही जछंआ
पणांमसकनो रक्षानिशीयराखवानिमित्तेजे चंडेहकहिइ' चंडिकादिकदीजं द्योक्कालीनामस्तकदेवतानेद्ये इस्साजिकेही जविबिधकहि
इ' यनेकारे जेचौपधोमद्यकहतामदि रा मंसकेतांमांसतेनोखावोसुअन्नकणपाणजलते पुण्फमालापहि रवोजेचंदनादिकनेलेपकरि
ओ करिवोप्रदीपकहिइ' दीवो बलितजलितभस्सा छं चीकालउजलीधवली सुगंधधूपनो कविोसुगंधद्रव्यनेअंगारोपेववोसोपुण्फकरी

नानि कुरुत केन प्राणातिपातकरणेन हिंसया वज्रविधेन नानाविधेन किमर्थमित्याह विपरीतोत्पाता अशुभसूचकाः प्रकृतिविकाराः दुःखप्राः पापयकुनाश्च प्रतीताः आसौम्यग्रहचरितं चक्रग्रहचाराः अनङ्गुलानि च यानि निमित्तानि चङ्गसु टितादीनि एते पादं द्वस्त एतेषां प्रतिघातहेतोर्बहन्ननिमित्तमिति तथा सृष्टरहतरुं अमेद्वित्वं सृष्टिच्छिन्नोभिनन्द्यविव

यच्छित्तेकरह प्राणातिवायकरणेन वज्रविहणं विपरीतप्रायदुःखमिण पावसउण असोमगहचरि
यश्च अंगलनिमित्तप्रडिवायहेतुं' वित्तिच्छेद्यं करहमादेह किंचिदाणं सुदुहवो सुदुष्टिषो भिषोति

नेफलकरीने एतले ससङ्घे संपूर्ण एहवी जो देवतानी पजाकरो अनेककष्टने वारवानिमित्तप्राणातिपातने करवेकरावेजिके करणे करी
ने जाणवुं एवङ्गविधेधणे प्रक्रारे ऐसी वात्ता विपरीत उत्पात अशुभमसीकंपादिकजे तेही ज जानवुं ते तु मे पाडुआ सुहणा लाधा पाडुआ अकुण
खोटा अकुन जे अशौमकहिदूक रग्रहनो चारो प्रवर्त्तवो एतले इमही सांजारी दर्शनादि आयमंगलजे निमित्त अंगस्तु रणादिकविचार एह
णवानिमित्ते प्राणातिपातकरवो जे वितीछेदकांद्र' जो जे हनी विरतीछे ते हनी विरतीछे ते अमुक डाने ग्रामन देस्यो एक हे इम

चित्तकचिदिति एवमुपदिशन्तः एवंविधनानाप्रकारं पाठान्तरं वातिविधं त्रिप्रकारं कुर्वन्त्यलीकद्रव्यतोनालीकमपि रुत्वोपघातहेतु
त्वादुभावतोऽलीकमेवं त्विविध्यमेवाह मणसावाचाकम्बुणावायन्ति कायक्रिययातदेतावतो यथाक्रियतेलीकंयेपि तत्कुर्वन्तीत्येतद्वार
ह्यंमित्रं परस्पररेणोक्तमयेतन्कुर्वन्ति तानुभेदानाह अकुशलावक्तव्यावक्तव्यविभागानिपुणा अनार्यापापकर्माणोदूरमयाता अलि

। उच्यतेसंताएवंविहंकरेति अलियंमण्येणंयायाएकस्मृणाय अकुसलाअणज्जाअलियाणं अलियधम्म
निरया अलियासुकहासु अभिरमंता तुअलियंकरेहउ जंतिय वहुप्पगारंतस्सयअलियस्सज्जाल

जेकिंचित्कृताकाङ्कदेवो दानपोतानोजेमालतेपराङ्मनेदेशो एरुङ्कोहखोकाङ्कमलोमाखोइसोकेहे एरुङ्कोकहिइंभलो वेद्वो
हउएहयोवाणीवोलिजेतेसुहुच्छिन्वो एरुङ्कोविदाखो फलादिक्काङ्कणीप्रकारे उपदिशताउपदेश्यो ऐसेविविधप्रकारेकरीनेकरेजिकेचली
त्तज्जहिइइपावोलिमेनेकरीयायाएकहीएवचने कायाइदेहीइकरीने करते अलीकनावोलणहारकेहवाछे चतुराइगुण अनार्यधम्मज्ज
खोटाजेइना आगमक्के जेमणीहिंसामइक्के अलीककरीरचित्तजेइना खोटाजेइनोधर्महिंसादिकमयतेइने विधेतत्परजिके अलीक

याणन्ति अलीकाद्यागमोयेषां ते तथा त एवालीकधर्मनिरताः तथा तु ह्यस्त्रास्त्रास्त्राभिः समायाः तथा तु ह्यस्त्रास्त्राभिः समायाः तयवड्ड
 प्यगारमित्यतुष्टाभवन्ति चालीकं बड्डप्रकारं कृत्वा उक्तं त्वेवमस्त्रास्त्राभिः समायाः तयवड्ड
 न्तियद्वितीयाश्च त्वेवमस्त्रास्त्राभिः समायाः तयवड्ड
 दीर्घकालवड्डदुःखसंक्रान्तिरकतिर्यग्यो नित्तोत्पादनमित्यर्थः तेन चालीकेन तवजानितकर्मणोत्तर्यः समनुवद्धाः अविरचिताः आदि

विवागं अयाणमाणा वड्डति महकथं अविस्सामवेयणदीहकालवड्डदुक्खसंकडणरयतिरियजोणिते

कथायात्तकिहिवानेविपेसावधानजे सन्मुखयईरति पामेहेजीवतेतुष्टातुष्टांद् खोटोहिंसामयकार्यकरीसंतोपपामेजेज्जं तिहोये निस्से
 वड्डकहिताषणाप्रकारेकरीने तेहनाजेविचार अलीकखोटानो जेसंबंध फलचनेविवागकहता विपाक अजाणताछता जिकेजी
 वतिके वधारेजरणीजामहामोटाभयजीवनेचविस्सामकाडूके विसरामनही वेदनाभोगवेजिके दीर्घकालप्रणालालगि वड्डतदुःख
 तेणेकरीसकडाकेजेसंकीर्णएहवोजोनरक्कगतिद् तिरिजंचनौगति तेहनोंयोनीनेविषे तिण्येयकी अलीकतेमप्रावोलेछे सहितज्जं तो

चित्तकश्चिदिति एवमुपदिशन्तः एवंविधंनानाप्रकारं पाठान्तरं वात्रिविधं त्रिःप्रकारं कुर्वन्त्यलीकं द्रव्यतोनालीकमपि रुन्वोपधातहेतु
त्वादुभावतोऽलीकमेवं त्रिविध्यमेवाह मणसावाचाकम्पुणावायन्ति कायक्रिययातदेतावतो यथाक्रियतेलीकांयेपि तत्कुर्वन्तीत्येतद्वार
इयमित्यं परस्परेशोक्तमयेतन्कुर्वन्ति तान्भेदानाह अकुशलावक्तव्यावक्तव्यविभागानिपुणा अनार्यापापकर्म्मणोदूरमयाता अलि

। उचदिसंताएवंविहंकरेति अलियंमणेणंवायाएकभूणाय अकुसलाअणज्जाअलियाणं अलियधम्म
निरया अलियासुकहासु अभिरमंता तुआलियंकरेहउ जंतिय बहुअगारंतस्सयअलियस्सफल

जेकिंचित्तक्कत्ताकाइकदेवो दानपोतानोजेमालतेपराइनेदेशो एरुडोइण्योकाइकभलोमाखोइसोकेहे एरुडोअहिइंभलो छेदो
एअएअयोयाणीवोलेजेतेसुहुक्खिनो एरुडोविदाखो फलादिकइणीप्रकारे उपदिशताउपदेश्यो एसेविविधप्रकारेकरीनेकरेजिकेधलो
ककहिइइएपावोलेमनेकरीवायाएकहीएवचने कायाइदेहीइकरीने करते अलीकनावोलणहारकेहवाक्के चतराइगुण अनार्यदमूज्य
खोटानेचना आगमक्के जेमणीहिंसामईछे अलीककरीरहितजेइना खोटानेइनोधर्महिंसादिकमयतेइने विषेतत्परजिके अलीक

आणन्ति अलीकाद्यान्नागमोयेषां तैतथातएवालीकधर्मनिरताः धलीकासुकथास्वमिरममाणाः तथातुहा अलियंकरेउळ्ळं तियवळ्ळं
 प्रगारमित्यवतुष्टाभवन्तिचालीकं बळ्ळप्रकारंरुत्वाउक्ते त्वेवमचरषटनाकार्येति तथाऽलीकविपाकप्रतिपादनायाच तस्मैत्यादि तस्म
 न्नियद्वितीयाश्रयत्वेनोच्यते तस्याऽलीकस्यफलस्य कर्मणोविपाकउदयः साध्यमित्यर्थः तमजानन्तोवर्द्धयन्ति महाभयमविश्रामवेदनां
 दीर्घकालवळ्ळदुःखसंकटांनरकतिर्यग्योनित्तोत्पादनमित्यर्थः तेनचालीकेन तवजनितकर्मणेत्यर्थः समनुवद्धाः अविरचिताःआदि

विवागंअयाणमाणा बडुति महभयं अविस्सामवेयणदीहकालवळ्ळदुक्खसंकडणरयतिरियजोगिति

कथायात्तकिहियानेविपेसावधानजे सन्मुखयईरति पामेक्खेजीवतेतुहातुष्टयांइ खोटोहिंसामयकार्यं करीसंतोपपामेजेळ्ळं तिहोवे'निच्चे
 वळ्ळकहिताघणाप्रकारे करीने तेहनजेविचार अलीकखोटानो जेसंबंध फलअनेविवागकहता विपाक अजाणताछता जिकेजी
 वतिके वधारे करणीजामहामोटाभयजीवनेचविश्रामकाइके विसरामनही वेदनाभोगवेजिके दीर्घकालघणांकाललगि बळ्ळतदुःख
 तेणे करीसांकडाकेजेसंकीर्णएहवोजोनरकगतिइ तिरिजंचनौगति तेहनोयोनीनेविषे तिणोथकी अलीकतेष्टपावोलेछे सहितउळ्ळं तां

दाः चालिङ्गिता पुनर्भवान्धकारे आत्म्यन्तिभीमे दुर्गतिवसतिसुपगतास्तेच हृद्यन्ते दृढजीवलोके किंभूता इत्याहुर्दुर्गतादुःस्यादुरन्ता दुःपर्यवसानाः परवयाश्च स्वतन्त्राः अर्थभोगपरिवर्जिता द्रव्यभोगैश्च रहिताः असुखियन्ति असुखिना अविद्यमानसुहृदोवा स्फुटि तच्छ्रयः विपादिकाविवर्चिकादिभिः विष्कतत्वचः विभत्स्याविकृत रूपाविवर्णाविरूपवर्णा इति पदत्रयस्य कर्मधारयः तथा खरपरया

एय अलिण समणुवद्वा आइइापुणम्भवंधकारो भमंति भीमैमीमेदुग्गइवसहिमुवगया तेयदीसंतिह दुग्गयादुरंता परव्वसा अत्थभोगपरिवज्जिया असुहिता फुडितच्छव्वी वोभच्छविवणाखरफरस

वध्याजे जीवतिके सर्वे फरस्याहं जीवलोवली भसवो जपजवो अंधकारमवरूपते हने विपे सो भीमंभीमं ध्याजेमहाभयानक दुर्गतिरूप इजे वसती चरेने विपे सुपगता ते प्राप्ता भया तिके विपे एमनुय्य भवने दीयेहे जे ते ही दुर्गतिदरिद्री दुखे अंतपामे परवसपयाहे द्रव्यभोग पीनसके मितकोइनयी फाटीहे शरीरचावड़ी वोहा मणारूपं डावणे कठोरजे हनास्पृश असमाधि वंत कालाहे तथा वत्याशरीर किद्रु सहितयो भावज्जिं त अय्य क्तवचननाबोलणहार विफल वचननाबोलणहार शरीरादिकेने संस्काररहितसम्मानरहितसदा दुर्भागी दुर्गंध

अतिकर्मस्यर्णविरक्ताः रतिकचिदप्यप्राप्ताः ध्यामा अनुव्वलच्छायाः सुपिराचसारकायाद्रतिपदचतुष्कस्य कर्मधारयः निष्कायाः
 वियोभाः लल्ला अव्यक्ताविफलफलासाधनीवाग्येषां तेतथा असहयमसक्यति न विद्वते संस्कृतं संस्कारोयेषां ते संस्कृता अविद्यमान
 संस्कारास्तः कर्मधारयो मकारश्च लाक्षणिकः अत्यन्तं वाच्यसंस्कृतासंस्कृताः अतएवागन्थाः अचेतनाविशिष्टचेतन्याभावात् दुर्भगा
 अनिष्टाचकान्ताचकमनीया काकस्ये वखरोयेषां तेकाकखराः हीनोक्कस्त्रोभिन्नश्चस्फुटितो घोपोयेषां ते तथा विहिंस्यन्तद्वति विहिंसा
 जडाश्चमूर्खीः वधिरान्धकाये ते तथा पाठान्तरेण जडवधिरसाकाश्च मन्थना अव्यक्तवाचः अक्रान्तानि अकमनीयानि विद्वतानि च

विरत्तगतामवभुसिरानिच्छायाल्लविफलवाया असंस्कृतमसक्यया अगंधाश्चचेयणादुभगाश्चकंता
 काकखराहीण भिन्नघोसाविहिंसाजडवधिरमूयायमन्मणा अकंतविकंतकरणाणीया रणियजणणि

विशिष्टज्ञानतथाचेतनारहितविकलदोभागीया कोद्वक्त्रेनहीकाकसरिखोखरजेहनो नान्होखरजिमकोद्वसांभलेनहीसज्जमारिरकरे
 मूर्खपणो वहिरो गुं गोचव्यक्तवचन अणगतावचन तथाविकारसहित इन्द्रियेजेहनानीचीजातिनीचजनना सेवणहार लोकमां

दाः आलिङ्गिता पुनर्भवान्वकारे भ्राम्यन्तिभीमे दुर्गतिवसतिमुपगतास्तेच दृश्यन्ते दृष्टजीवलोकिकिंभूताद्दुर्गतादुःस्यादुरन्ता
दुःपर्यवसानाः परवशाच्चस्वतन्त्राः अर्थभोगपरिवर्जिता द्रव्यभोगैश्च रहिताः असुहियन्ति असुखिता अविद्यमानमुद्धदोषा स्फुटि
तच्छयः विपादिकाविवर्चिकादिभिः विद्वतत्वचः विभक्त्याविद्वतरूपाविवर्णाविरूपवर्णा इतिपदत्वस्य कर्मधारयः तथाखरपरकपा

एय अलिणसमणुबद्धा आइडापुणभवंधकारोभमन्ति भीमेभीमेदुग्गइवसहिमुवगया तेयदीसन्तिह
दुग्गयादुरन्ता परव्वसा अत्थभोगपरिवज्जिया असुहिता फुडितच्छव्वी वोभच्छविवणाखरफरस

व्याजेजीवतिके सरवेफरस्याहं जीवलोवलीभलवो जपजवो अंधकारअयरूपतेहने विपेसोभीसंभीसंख्याजेमहाभयानक दुर्गतिरूप
इजे यसतीधरेनेविपे सुपगतातेप्राप्तभया तिकेविपे एमनुय्यभवेनेदीसेहे जेतेही दुर्गतिदरिद्रीदुखेअंतपामे परवसपद्धाहे द्रव्यनेभोग
यीनसके मितकोदूनथी फाटीहे शरीरचावडी वीहामणारूपभंडावणे कठोरजेहनास्पृशसमाधिवंतकालाहे तथावत्याशरीरकिद्र
सहितयोभावज्जि तअव्यक्तवचननावोलणहारविफल वचननावोलणहार शरीरादिकने संस्काररहितसम्मानरहितसदादुर्भागोदुग्ंध

अतिकर्मस्यर्गविरक्ताः रतिकचिदप्यप्राप्ताः ध्यामा अनुज्वलच्छायाः सुषिराचसारकायादृतिपदचतुष्कस्य कर्मधारयः निष्कायाः
वियोगाः लज्जा अव्यक्ताविफलफलासाधनीवाग्येषां तैतथा असह्यमसक्तयन्ति न विद्यते संस्कृतं संस्कारोयेपांतेसंस्कृता अविद्यमान
संस्कारास्ततः कर्मधारयो मकारश्च लाचक्षिफः अत्यन्तंवाचसंस्कृतासंस्कृताः अतएवागन्थाः अचेतनाविशिष्टचेतन्याभावात् दुर्भगा
अनिष्टाचकान्ताअकमनीया काकस्येवसुरोयेपां तैकाकखराः द्वीनोङ्गखोभिन्नश्चक्षु टितो षोपोयेपांतेतथाविहिंस्यन्तदृतिविहिंसा
जडाश्चसूखीःषधिरान्धकाये तैतथापाठान्तरेण जडबधिरस्तकाश्च मन्थना अव्यक्तवाचः अकान्तानि अकमनीयानि विद्यतानिच

विरत्तगतामवभुसिरानिच्छायाल्लविफलवाया असंस्कृतमसक्तया अगंधाअचेयणादुभगाअकंता
काकखराहीण भिन्नषोसाविहिंसाजडवहिरमूयायमस्मणा अकंतविकंतकरणाणीया रणौयजणणि

विशिष्टज्ञानतयाचेतनारहितविकलदोभागीया कोड्वाछेनहीकाकसरिखोखरजेहनोनांहोखरजिमकोद्वसांभलेनहीसज्जमारि२करे
सूर्वपणोवहिरो गुंगोअव्यक्तवचन अणगतावचन तथाविकारसहित इन्द्रियछेजेहना नीचीजातिनीचजनना सेवणहार लोकमा

करणानीन्द्रियाणि कल्यानिवायेषां तैतथावाचनांतरे अलतानिष्ठतानि विद्धतानिच विरूपतयाकृतानिकरणानि दैस्तेतयानीचा
 ज्ञात्यादिभिर्नीचजननिपेविणो लोकगर्हणीया इतिपदद्वयं व्यक्तंभूत्याभर्त्तव्याएव तथाचसदृशजनस्य असमानयील्लोकस्य द्वेया
 द्वेपस्यानंप्रेथाया आदेशादुर्मधसो दुर्वृद्धयः लोकेत्यादि श्रुतशब्दस्य प्रत्येकं संघात् लोकश्रुतिर्लोकाभिमतं शास्त्रंभारतादिवेद
 श्रुतिः कक्ष्यामादिवेदशास्त्रं चध्यात्मश्रुतिः चित्तजनयोपाय प्रतिपादनशास्त्रं समयश्रुति चार्चित्तबौद्धादिरुद्धान्तशास्त्रं ताभिर्विजिताये
 ॥ कएते एवंभूताइत्याह नरामानवा धर्मबुद्धिविकलाः प्रतीतं अलीकेनच अलीकयादजनितकर्माग्निना तेनकालान्तरकृतेन
 मानाः अमंतएणंति अशान्तकेनामुपशान्तेना असतावाच्यसंतं तेनरागादिप्रयत्ततेनेत्यर्थः अयमानतादिप्राप्नुवन्तीतिसम्बन्धः

सेविणो लोगगरहिज्जा भिच्चाअसरिसजणस्य पेसादुओहलोगवेदे अन्नप्पसमयसुति दज्जियन

हिन्दनीकथाइ सेपकमाठाहीन जननादाससरीखायाइ दुर्वृद्धि लोकनेगमतोशास्त्रभारतरामायणादि वेदरबुवेदादि अ०जनजी
 पवानोउपायजेणे शास्त्रे बोलेओहेस० सिद्धान्तशास्त्रतेणेकरी वर्जितएइवा मनुष्यधर्मबुद्धिइकरी विकलअलीकवचने करीदाभक्ता ते

तत्तापमाननंच मानहरणं पृष्टिसोसंच परोक्षस्य दूषणाविष्करणं अधिचेपश्च निन्दाविशेषः खलुभेदनंच परस्परं प्रेमसम्पन्नध्वोः प्रेमच्छेदनं गुरुवान्धस्वजनमित्राणां सत्कामपक्षारणंच अपशदं क्षारायमाणवंच नपराभिमतस्यवा एवमपचकरणं सानिध्याकारणमित्यर्थः एतानिचादियेषां तदादिकानितप्राग्भ्याख्याजानि असदुपपत्त्याभिधानानि वञ्चयिधानानि प्राप्नुवन्ति लभन्तिइत्यनुपमानि पाठान्तरेण असमनोरमाणि हृदयस्य उत्तरोत्तमनसश्च चेतसोदूमगाइति दायकान्युपतापकानितानितयाथावज्जीयदुःखराणि

राधन्मनुद्विविद्यता अलिपणयतेत्यवडुक्तमाणा अक्षतं एणं अयमाणा एपि द्विमंसाहिक्खेवपिसुणभेयण गुरुबंधवसयणमित्तवक्खारणादियादं अन्नमवज्ञाणादं बहुविहादं प्रावंति असणोरमादं हियय

अलीककेहेवे कर्मरूपिअग्निदामता अक्षतापाडुयायापि अपमानादिकपाने पृष्टिपाच्छलिबिरूद्धा वोलेपिगुनदुर्जनप्रजोतेहनीलोक चाडीकारि मैत्रीभेदकारवो पामे मातापितागुरुबंधव स्वजनपीतरीयादिकमित्त एतावतागाढासहोदरतेहनेहीले अक्षतादूपण्यामे घणाप्रकारनाभेदरूपदुष्टदुष्टप्रणोपामे असमोक्षमननेगमतानथीएहवा हेयाने मनने दुःखवणनाचपजावणहार जीवेतिहांताइतेदू

करणानीन्द्रियाणि कृत्यानिवायेषां तैतथावाचंगांतरे अकृतानि कृतानि विलतानि च विरूपतया कृतानि करणानि चैवेतयानी चा
जात्यादिभिर्भोजननिपेविणो लोकगर्हणीया इति पदद्वयं व्यक्तां गत्यापत्तव्या एव तथा च सहजजनस्य असमानपीललोकस्य द्वेया
हे पस्यानंप्रेष्याया आदेश्यादुर्मधसो दुर्वृद्धयः लोकित्यादि श्रुतयन्दस्य प्रत्येकं संवधात् लोकश्रुतिर्लोकाभिमतं शास्त्रं भारतादिवेद
श्रुतिः ऋक्षगामादिवेदशास्त्रं अध्यात्मश्रुतिः चित्तजयोप्याय प्रतिपादनशास्त्रं समयश्रुति चार्हतबौद्धादिरिद्वान्तशास्त्रं ताभिर्वर्जिताये
तैतया कएते एषं भूता इत्याह नरामानवा धर्मबुद्धिविकलाः प्रतीतं अलीकेन च अलीकवादनितकर्माग्निना तेन कालान्तरकृतेन
दृष्टमानाः असंत एणंति अद्यान्तकेनानुपयानोना असता वाचसांत तेन रागादिप्रवर्त्ततेनेत्यर्थः अयमानतादिप्राप्नुयन्तीति सव्यम्भः

सेविणो लोगगरहिज्जा भिक्षाअसरिसजणस्य पेसादुमोहालोगवेदे अज्झप्पसमयमुत्ति वज्जियन

चिन्तदनीकथाद् सेवकमाठाहीन जननादाससरीचायाद् दुर्बुद्धि लोकनेगमतोयास्त्रभारतरांमावणादि वेदरघुवेदादि अ० मनजी
पवानोउपायजेणे शास्त्रे मोल्योलेस० सिद्धान्तशास्त्रतेणेकरी वर्जितएहवा मनुष्यधर्मबुद्धिकरी विकलअलीकवचने करीदाभता ते

वज्रप्पगाढो दारुणोक्कसो असाओ वाससहस्सेहिं सुच्चतोणयअवेदयित्ता अत्थिऊमोक्खोत्ति एव
 माहं सुनायकुलनंदणोमहप्पाजिणोउ वीरवरनामवेज्जोक्कहेसीयअलियवयणस्स फलविवागं एयंतं
 वित्तिर्यं पि अलियवयणं लज्जसगलज्जचवलभणियं भयकरदुहकरअयसकरवेरकरणं अरतिरतिराग
 दोसमणसंकिलेसं वियरणं अलियनियडि सातिजोगवज्जलं नीयजणनिसेविथं निंसं अप्पचयका

सुख घणारदुःख महाभयनोकारण घणेकर्मरूपीदू'मलेसहित एणेकारणे रौद्र कटोर असातावेदनीरूपजाणिवौ यर्पनेसहस्से तेसु
 पावादनीबोलणहार नमं काइ' भोगव्यापापिदू'घणाकालिनधी ऊ निचे मोक्ष जिमपूविदू'कहिंओ छतियनाकुलनोद्विकारका मो
 टाआत्मा रागद्वेषनीजीपणहार वीरएहवो प्रधान नामप्रसिध्दजेहनो तेणेकहिंओ अलीकवचननोस्वरूप तेहनाफलविपाकएति
 बीजोअधर्मद्वार अलीकवचनकेहवोछे तोछडाआत्माबोले विशेषतोछडोचपल वचनेकारीभणियो भयनोकरणहार दुःखनोकरण
 हार अजसनोकरणहार वैरनोकरणहार अरतिरति राग द्वेष मननासंक्लेशनो दातार खोटीमायानोढांकिवो कूडद्रोहकरण

आजन्मायानुद्धरणीयानि अनिष्टेनखरपरुषेणवातिकठोरैण वचनेन यत्तर्ज्जनं रेदासपुरुषेणभवितव्यमित्यादिनिर्भर्त्सनं यदरे दुष्ट
कर्मकारिन्वपसरदृष्टिमार्गादित्यदि रूपं ताभ्यां दीनंवदनंविमणत्तिविगतंचमनो येषां तेतथा कुंभोजना कुवाससः कुवसत्तिपु क्षिप्र
न्तो नैय सुखंशरीरं नेवनिवृत्तिमनः स्वास्थ्यंउपलभते प्राप्तुं वन्ति अत्यन्तविपुलदुःखशतरंगप्रदीप्ताः तदियतालीकस्य फलमुक्तं एतौ

मणदूभकाइं जावजीवज्जुद्धराइं अणिद्धखरफरसवयण तज्जणणिग्भच्छणदीणवयण विमणयाहु
भोयण कुवाससाकुवसहीसु किलिस्संता नेवसुहंनेवनिव्वुइं उवल्लभति अच्चं तविपुलदुक्खसयसंप
लित्ताएसोसो अलियवयणस्स फलविवाओ इहलोइओ परलोइओ अय्यसुहोवज्जुदुक्खोमहग्भओ

पणमसकयी जतरेनहीएहवाडुःखपासे अनिष्ट अतिकठोर कठिन वचनेकरी तर्ज्ज्वोरदुष्ट निर्भर्त्खोभाहरीदृष्टियीजा दीनवचनं
तथावदनमनश्चसमाधिधा कुत्तितभोगी कुत्तितवस्स कुत्तितवसवानिठामतेणे कोशपासता सुखनपासे मननोस्वस्थपणो तेनलहेनपा
सेसत्तं तविसीणदुःखनेयतेकरीने बलताज्जंता एहवोते षपावादनो फलविपाकभोगेवे इहलोकसंबंधीओ परलोकसंबंधीओ अत्य

वज्रप्यगाढो दारुणोक्कसो असाओ वाससहस्रोहिं सुचतोरण्यअवेदयित्ता अत्थिहुमोक्खोत्ति एव
माहं सुनायकुलनंदणोमहप्पाजिणोउ वीरवरनामधेज्जोक्कहेसौयअलियवयणस्स फलविवागं एयंतं
वित्तियंपि अलियवयणं लज्जसगलज्जचवलभणियं भयकरदुहकरअयसकरवेरकरणं अरतिरतिराग
दोसमणसं किलेसं वियरणं अलियनियडि सातिजोगबज्जलं नीयजणनिसेवियं निंसं अप्पचयका

सुख घणादुःख महाभयनोकारण घणोक्कमरूपीद्वं मलेसहित एणेकारणेरौद्र कटोर असातावेदनीरूपजाणिवौ वयंनेसहस्से तेस्स
पावादनीबोलणहार नमं काद्वं भोगव्यापापिद्वं घणाकालिनथी ऊं नित्ये मोक्ष जिमपूविद्वं कहिंओ क्षत्रियनाकुलनोद्विकारक मो
टाआत्मा रागद्वेपनीजीपणहार वीरएहवो प्रधान नामप्रसिध्दोक्केजनो तेणेकहिओ अलीकवचननोस्वरूप तेहनाफलविपाकएति
वीजोअधर्मद्वार अलीकवचनकेहवोक्के तोछडाआत्माबोले विशेषेतोछडोचपल वचनेकरीभणियो भयनोकरणहार दुःखनोकरण
हार अजसनोकरणहार वैरनोकरणहार अरतिरति राग द्वे प मननासंक्केशनो दातार खोटीमायानोढां किवो कूडदोहकरण

इत्यादिनात्वधकृताद्वारनिगमनमिति व्याख्यात्वस्य प्रथमाध्ययनपञ्चमद्वारनिगमनवत् एतन्वितितयपीत्यादिनाध्ययननिगमनं चास्य त्वधकृताध्ययनप्रथमद्वारवद्याख्यानवरं एतत्तद्यत्मागुद्दिष्टं द्वितीयमपि अथमद्वारनकेवलं प्रथमेयेति विशेषः तदेवद्वितीयमधर्मं द्वारं समाप्नोति इतिगद्यद्वौत्रौमि शब्दावपि पूर्ववेदेवेति प्रत्यव्याकरणे द्वितीयमध्ययनं विवरणतः समाप्नोति व्याख्यातं द्वितीयमध्ययनं मयत्ततीयमारस्यते अस्य च पूर्वाशसहस्रत्वाभिहितान्यवद्वारकमकृतः एवंसम्बन्धोऽथवापूर्वतालीकस्वरूपं प्ररूपितमलीकं वादत्तग्राहिण्य

कारकं परमसाङ्गहारहणिज्जं परमोडाकारकं परमकिणहलेससहिचं दुग्गतिविण्णवायवपुणंभव
पुणभञ्जरं चिरपरिचय मणुगयदुरंतंतित्रेमि वितियं अहमद्वारंरुमसत्तंरं जंवततियंच अदिखां

वर्णाष्टे नीचजसने अतिहिसेवित्ते अप्रतीतिनोकरणचार परमसाधुनेनिंदनीक परमोडानाकरणाहारपरम कणालेखाइं सहित
नरकादिकदुरगतिइं पडिवानोकारणं वधारे संसारवलीर उत्पत्तिनोकारकधणाकालनोपरिचय अंतरालेविष्टेदरहितदुःखेअंतयाइ
इमउडं कडुं कुं हिवेवीजोअध्ययनप्रारंभीइं कै बीजे अध्ययने खयावादोनोस्वरूपकहिचो तेवधावादेप्राये अदत्तनालेणचारवोल्याते

जल्पन्तीत्युदत्तादानस्वरूपमिह प्ररूप्यते इत्येवं सम्बन्धस्यास्येदमादिस्त्वं जंबूद्वयादि यथापूर्वाध्ययनयोर्थाद्वयान्नामादिभिः पञ्चभिः
 द्वारैरध्ययनार्थप्ररूपणाकृताण्यसिद्धापि कारिष्यतेतत्रयाहशमदत्तादानंस्वरूपेणतत्प्रतिपादयंस्वावदाहृहे जंबूसूतीयंपुनराश्रवद्वारा
 णां किमदत्तस्य धनादेरादनं ग्रहणमदत्तादानं हरदृष्ट्येतौहरणदाहृयो परप्रवर्त्तनार्थौ शब्दौ हरणदहनपर्यायौवा छान्दसाविति
 तंचमरणं च स्त्व्युः भयं च भीतिरेताएव कलुषं पातकं तेन त्वासंनत्वासजनतश्च रूपं यत्तत्तथा तच्च तत्तथापरसंतर्गत्त परसत्त्वे धने
 योऽभिध्यालोभो रौद्रध्यानान्विता मूर्च्छा समूलनिबन्धनं यस्यादत्तादानस्य तत्तथा तच्चेति कर्मधारयः कालद्वारद्वाराद्विविपनं च पर्य
 तादि दुर्गन्तै संश्रितमाश्रितं यत्तत्तथा तेहिप्रायःतत्कारिभिराश्रीयतेति अहोच्छिष्टपत्याणपत्योद्गमद्वयंति अधःअधोगतौ अच्छिन्न

दाणंहरश्चोदहमरणभयकलुसतासणपरसंतिगभिज्जलोभमूलकालविसमसंसियं अहोच्छिष्टतएह

येणंकारणेइहांचदत्तादान नोस्वरूपकहीयेक अहोजंबूवीजो अदत्तनोलोभोहरवोदाहृचित्तसंतापं मरिक्को धीहृवो मोटोपातक त्वास
 चपजाये धनेरासंवंधीचोषनतेहनेविपेष्टप्र लोभमोमूल अर्द्धरात्रादिक पर्वतादिक आश्रित अधोगतिनरकादिकजेहनीलपणा कुंदा

तृण्यानां अनुटितवांष्कानां यत्प्रस्थानंयात्रा तत्प्रस्तोत्री प्रस्ताविकाप्रवर्त्तिकामतिबुद्धिर्यस्मिस्तथा अकीर्त्तिकरणमनार्यएतेव्यक्तं
तथाछिद्रं प्रवेगद्वारं अन्तरमवसरोविधुरमपायो व्यसनं राजादिततापन् एतेषां मार्गणं उत्सवेपुंसत्तानां चप्रमत्तानां च प्रमुत्तानां
चवचनं च प्रतारणं आक्षेपणं च चित्तव्यग्रतापादनं धातनंधातनं च मारणमिति द्वन्द्वः ततएतत्परत एतन्निष्ठोऽनिभृतोऽनुपयान्तोः
परिणामोयस्यासौ छिद्रान्तरविधुरव्यसनमार्गणोत्सवमत्तप्रमत्तप्रसुप्तवचनाख्ये पणधातनपरानिभृतपरिणामः सचासौतस्कारजनस्य

प्रत्याणप्रत्योद्भूतद्वयं अकिर्त्तिकारं अणिज्जं छिद्रमंतरविधुरतसणमगणउत्सवमत्त प्रमत्तप्रसुत्तवंच
णाखिचणधायणपराणिज्जयपरिणाम तक्करजणवज्जमयंअकलुणं रायंपुरि सरक्खियं सयासाज्जगर

णीनयी जेहनेजाइवो तेहनेविषेप्रवर्त्तावणहार एहवीमतिबुद्धिजेहनेविषेहे अकीर्त्तिकोनोकरणहार, अनार्यदुटजनाचरितभणीदेहवा
नोद्वारजोवो परधनलेवानोअवसर कट राजादिकनो उपद्रव गवेपवोछेजिहा इंद्रमहोत्सवादिक माता प्रमादी निद्राकुलविप्रता
रिवो चित्तव्यग्रतानोकारण मारिवो एतलानिविषेतत्परअनुपशांत एहवाचित्तनोस्वभावजेहनेछे चोरजनतेहने गाढोसंमतकैदया

तस्य बलमतं यत्तत्तथा वाचनान्तरे त्विदमेवं पद्यते छिद्रविषमपापकंच नित्यं छिद्रविषमयो सम्बन्धीदं पापमित्यर्थः अन्यदाहितन्यायं प्रायः कर्तुं भयश्च भितिभावः अनिष्टतपरिणामसंस्तिष्टं तस्करजनबलमतं चेति अक्षरं निन्दयं राजपुरुषरक्षितं तैर्निवारितमित्यर्थः सदासाधुगर्हणीयं प्रतीतं प्रियजनमित्वजनानां भेदवियोजनं प्रीतिविप्रियं करोति यत्तत्तथा रागद्वेषबलं प्रतीतं पुनश्च पुनरपि उष्णरूप्ति उत्पन्नेन प्राचुर्येण समरो जनमरकयुक्तोयः संग्रामो रणः सज्ज्यरूः समरसंग्रामः सच डमरं विद्वरः कलिकलच्छराटीकलहो न

हृणिज्जं प्रियजणमित्तजण भेदविष्पीतिका रंकरागदोसबलं पुणोयउष्णरू समरसंग्रामडमरकलि कलहवेहकरणं दुग्गतिविण्णवायवडुणं भवपुनभवकरं चिरपरिचियं अणुगयं दुरंतंतद्वयं अधम्म

* रक्षितराजापुरुषेराख्यो सर्वदासाधुजनने निन्दनीकच्छे वाल्हाजन' मित्वजनभाई प्रमुखतेहने विरोधनोकारणविपरीतश्च समाधि तेह नोकारण रागद्वेष जिह्वांघणो वलीरघणाएडवा जिह्वाजनलोकना मरणतेणे करीसहितसंग्रामयुद्ध विरोधनगररोधादिराटि तुरित कलह पद्यात्तापएतलानोकरणहार दुर्गति पडिवानोवधारणहार वलीजन्ममरणनोकरणहार चिरकालनोसेव्योच्छे विच्छेदनयो

तुरतिकलहवधयानुयएतेषां कारणंकारणं यत्तत्तथा दुर्गतिविनिपातवद्भूतं प्रतीतंभवसंसारं पुनर्भवान् पुनरुत्पादान्करोतीत्येवं
 यीलंयत्तत्तथा चिरंपरिचितं अनुगतं अव्यच्छिन्नतयानुवृत्तं दुरन्तं दुष्टावसानं विपाकदारुणत्वात् तृतीयमधर्मद्वारं प्राप्नोमायदति त
 दियतायादृगदृष्ट्युक्तं अथयन्नामेत्यभिधातुमाह तस्मै त्यादि सुगमंतद्वयेत्युपदर्शनार्थः चोरिकंति चोरणं चोरिकास्तैव चौरिक्यं पर
 क्मात् सकाशात्तद्धृतं परहृतंर अदत्तं अवितीर्णं३ क्रूरिकंडितिक्रूरं चिन्तं क्रूरोवापरिजनो येषामस्थिते क्रूरिणसौक्यतमनुष्ठितं यत्तत्तथा
 केचिन्तु क्रूरं टुककृतमिति दृश्यतेतत्र क्रूरटुकाकाकटुकवीजप्राया अयोग्याः सदृगुणानामिति४ परलाभः परस्मात्द्रव्यागमः५ अस्मय
 मः६ परधनेगृह्णिः७ लौलिकृत्तिलौल्यं८ तस्करत्वमिति९ अपहरः१० हत्वलत्तर्णंतिपरधणहरणकुत्सितोऽसौयस्यासि स हलस्तद्भावो

दारं तस्मयनामाणि गोणाणि हंतीतीसं तंजहाचोरिकं१ परहडं२ अदत्तं३ क्रूरिकडं४ परलाभो५

केडोनमू० के दुःखेनेहनोअंतनयी एतिजो अधर्मद्वारजांशिबो तेअदत्तादाननानाम गुणसहितहोदं एवीस तेयथाक्रमेकहेछेचोरि
 वो१ अनेरानाधननोहरवोर दीधोनयी३ क्रूरचित्तके४ अनेराथकीजलाभद्रव्यागमन ५ संयममांदिधर्मनवी ६ परनाधननेविधे.

हसलत्वं पाटान्तरेण हसलबुत्वमिति ११ पापकर्मा कारणं १२ तैषिक्कन्ति सैनिका स्वेयं हरणेन मोषणेन धिप्रणाशः परद्रव्यस्य हरणवि-
प्रणाशः १४ आद्ययणन्ति आदानं परधनस्येति गम्यते १५ लोपेन अवच्छेदनं धनानां द्रव्याणां परस्येति गम्यते १६ अप्रत्ययकारणत्वादप्रत्य-
य १७ अवपीडनं परेणामित्यवपीडः १८ आक्षेपपरद्रव्यस्येति गम्यते १९ क्षेपः परहस्तात् द्रव्यस्य प्रेरणं २० एवं विक्षेपोऽपि २१ कूटना तुलादी-
नामन्यथात्वं २२ कुलमपीया २३ कुलमालिन्यहेतुरिति क्त्वा २४ कांक्षापरद्रव्यइति गम्यते २४ लालप्पणपत्यणायत्ति लालपनस्य गर्हित

असंजमो ६ परधणं मिगिही ७ लोलिकाट तक्करत्तणं तिय ८ अवहारो १० हत्यलज्जत्तणं ११ पावकम्म
कारणं १२ तैणिको १३ हरणविप्पणासो १४ आदियणा १५ तुं प्रणाधणां १६ अप्पच्चओ १७ उवो

गटप्रपणुं ९ परधनलेवानेविपेलोपपी ८ चोरतेहनोभाव ८ परद्रव्यनोचपहरवो १० परधननेहरवेल्फुं हस्तजेहनो ११ पापकर्म
चोरीरूपतेहनोकरवो १२ चोरीपणो १३ हरवोसुसयोधननीहाणिकरे १४ परधननोलोवो १५ उदालीलेवोधन १६ चोरनोकोर्द्धिविष्वा
सनकरे १७ परद्रव्यलेवानेउद्यमकरे १८ परनेपीडाउपजावे १९ तैधनधणीनेहाथिनावेर १९ विशेषधणीनेहाथिनावेर १ कूडातोलकाट

तुरतिकलहवधयानुययएतेपां कारणंकारणं यत्तत्तथा दुर्गतिविनिपातवद्भूतं प्रतीतंभवसंसारं पुनर्भवान् पुनरुत्पादान्करोतीत्येवं
 गीलयत्तत्तथा चिरंपरिचितं अनुगतं अथच्छिन्नतयानुवृत्तं दुरन्तं दुष्टावसानं विपाकदारुणत्वात् तृतीयमधर्महारं पापोपायइति त
 दियतायाहयइत्युक्तं अथयन्नामेत्यभिधातुमाह तस्मै त्यादि सुगमंतद्येत्युपदर्शनार्थः चोरिकंति चोरणं चोरिकासैव चौरिक्यं पर
 क्मात् सकाशात्तद्धृतं परहृतं२ अदत्तं अवितीर्णं३ क्रूरिकंडंतिक्रूरं चिन्तं क्रूरोवापरिजनो येषामस्थिते क्रूरिणसौक्ष्मतमनुष्ठितं यत्तत्तया
 केचित्तु क्रूरं टुकलतमिति दृश्यतेतत्र क्रूरटुकाकाकटुकवीजप्राया अयोग्याः सदृगुणानामिति४ परलाभः परस्मात्द्रव्यागमः५ असंय
 मः६ परधनेगृहिः७ लौलिकृत्तिलौल्यं८ तस्कारत्वमिति९ अपहारः१० हत्यलत्तणंतिपरधणहरणकुत्सितोहसोयस्यास्त्रिसहस्रालसद्भावो

दारं तस्सयनामाणि गोणाणि क्वंतीतीसं तंजहाचोरिकं१ परहडं२ अदत्तं३ कुरिकडं४ परलाभो५

केडोनमू० के दुःखेनेहोअंतनयी एतिजो अधर्महारजांशिंवो तेअदत्तादाननानाम गुणसहितहोदं एत्वीस तेयथाक्रमेकहेछेचोरि
 यो१ अनैरानाधननोहरकोर दीघोनयी३ क्व रचित्तच्छे०४ अनैराथकीजलाभद्रव्यागमन ५ संयममांशिधर्मनयी ६ परमाधमनेविषे.

हस्तलत्वं पाटान्तरेण हस्तलघुत्वमिति ११ पापकर्मा^१करणं १२ तेणिक्कत्ति सौनिका स्वेयंहरणेनसोपणेनविप्रणाशः परद्रव्यस्यहरणवि-
प्रणाशः १४ आद्वयणत्तिद्यादानं परधनस्येतिगम्यते १५ लोपेनअवच्छेदनं धनानांद्रव्याणां परस्येतिगम्यते १६ अप्रत्ययकारणत्वादप्रत्य-
य १७ अथपीडनं परेयामित्यवपीडः १८ आलोपपरद्रव्यस्येतिगम्यते १९ ज्ञेयः परद्रव्यात्तद्रव्यस्येतिगम्यते २० एवंविद्धेपोपि २१ कूटतातुलादी-
नामन्यथात्वं २२ कुलमपीवा २३ कुलमालिन्यहेतुरितिक्त्वा २३ कांचापपरद्रव्यइतिगम्यते २४ लालप्पणपत्थणायत्तिलालपनस्य गर्हित

असंजमो ६ परधणंमिगेही ७ लोलिक्काट तक्करत्तणंतिथ ८ अवहारो १० हत्थलज्जत्तणं ११ पावकम्म
करणं १२ तेणिक्को १३ हरणविप्पणासो १४ आदियणा १५ तुं पणाधणाणं १६ अप्पच्चओ १७ लवौ

मृध्रपणुंछे १ परधनलेवानेविषेलोलपी ८ चोरतेहनोभाव ९ परद्रव्यनोअपहरवो १० परधननेहरवेल्पुं हस्तजेहनो ११ पापकर्म
चोरीरूपतेहनोकरवो १२ चोरीपणो १३ हरवोसुसवोधननीहाणिकरे १४ परधननोलिवो १५ उदालीलेवोधन १६ चोरनोकोईविष्वा-
सनकरे १७ परद्रव्यलेवानेउद्यमकरे १८ परनेपीडाउपजावे १९ तेधनधणीनेहायिनावे २० विशेषेधणीनेहायिनावे २१ कूडातोलकाट

तुरतिकलञ्चवधश्चातुशयएतेषां करणंकारणं यत्तत्तथा दुर्गतिविनिपातवद् नं प्रतीतंभवसंसारं पुनर्भवान् पुनरुत्पादान्करोतीत्येवं
यीलंयत्तत्तथा चिरंपरिचितं अनुगतं अव्यच्छिन्नतयानुवृत्तं दुरन्तं दुष्टावसानं विपाकदारुणत्वात् तृतीयमधर्मद्वारं प्राप्नोपायइति त
द्विद्यतायाद्वयइत्युक्तं अययन्नामेत्यभिधातुमाह तस्मै त्यादि सुगमंतद्यथेत्युपदर्शनायः चोरिक्रंति चोरणं चोरिकासैव चोरिक्रं१ पर
स्मात् सकाशात्तुहृतं परहृतं२ अदत्तं अवितीर्णं३ क्रूरिकडंतिक्रूरं चित्तं क्रूरोवापरिजनो येषामस्थिते क्रूरिणसौक्यतममुष्ठितं यत्तत्तया
केचिन्तु क्रूरं टुककृतमिति दृश्यतेतत्र क्रूरटुकाकाकटुकवीजप्राया अयोग्याः सदृगुणानामिति४ परलाभः परस्मात्तद्रव्यागमः५ असंय
मः६ परधनेगृहिः७ लौलिक्कन्तिलौल्यं८ तत्स्करत्वमिति९ अपहारः१० इत्यलत्तयंतिपरधणहरणकुत्सितोहसोयस्यासि ससहसालसद्भावो

दारं तस्सयनामाणि गोणाणि हंतीतीसं तंजहाचोरिक्रं१ परहडं२ अदत्तं३ क्रूरिकडं४ परलाभो५

केडोनमूं के दुःखेजेहनोअंतनयी एतिजो अधर्मद्वारजांशिवो तेअदत्तादाननानाम गुणसहितहोइं एतीस तेयथाक्रमेकहेछेचोरि
वो१ अनैरानाधननोहरवोर दीघोनयी३ क्रूरचित्तके४ अनैरायकीजलाभद्रव्यागमन ५ संयममांश्चिएधर्मनयी ६ परनाधननेविधे.

मानानि परेपामचीणि द्रष्टव्यतया यत्रतदपरोक्षं असमच्चमित्यर्थः इतिरूपप्रदर्शने अपि चेति समुच्चयेऽदृष्टव्य कानिचित्प्रदानिसुग
मत्वाच्च व्याख्यातानि तस्मिन् यस्यस्वरूपं प्राग्वर्णितं तस्यादत्तादानस्येति सम्बन्धः एतान्यनन्तरोदितात्रिंशदित्योगः एवमादिकानि
एवंप्रकाराणि वानेकानीति सम्बन्धः अनेकानीति क्वचिन्नह्यते नामधेयानि नामानि भवन्ति किंभूतस्य अदत्तादानस्य पापेनापुण्य
कर्मरूपेण कलिताच युद्धेन कलुषाणि मलीमसानि यानि कर्माणि मित्रद्रोहादिव्यापाररूपाणि तैर्बहुलं प्रचुरं यत्तानि यावच्छ्रानि
यद्गृह्णी यत्रतत्तया तस्य अथयेचदत्तादानं कुर्वन्ति तानाह तेषुणेत्यादि तत्पुनः कुर्वन्ति चौर्यतस्कराः तदेवचौर्यं कुर्वन्तीत्येवंप्रतीकाः

तत्स एयाणि एवमादृणि नामधेज्जाणि इति तीसं अदिष्टादाणस्स पावकालि कलुसकम्म बहुलस्स
अण्णेगादं तंपुण्णकरेति चौरियं तक्करापपरदब्बहराक्खेया कयकरण लद्धलक्खा साहसिया लल्लस्सगा

प्रकारे नामेकरीनेल्लद्वीस अदत्तादाननाकेहवा पापेकरीसहित मेलोजकर्मते घणोक्खे अनेकचोरीकरे तेवलीवलीअदत्तकरेचोरी
चोरीनोविशेषपरद्रव्यनोहरवो डाहाकीषाचनुष्ठान चोरीकरवानाअवसरनाजाणधैर्यपणासहित तुच्छयात्मा अतिमोटीबुद्ध्याअसं

लालपनस्य प्रार्थनेन प्रार्थना लालपन प्रार्थना चौर्यं हि कुर्वन् गृहितलपनानितदपलापरूपाणि वामप्रार्थयती चतस्रश्चिह्नते
तान्यवस्थवक्तव्यानि भवन्तीति भावः २५ व्यसनं व्यसनहेतुत्वात् पाठान्तरेण अससणावयवसणं आशंसताय विनाशाय व्यसनमिति रईद्र
च्छाचपरधनं प्रत्यभिलापः सूच्छरितैव गगादाभिष्वङ्गं गच्छापातश्चेतुकत्वाददत्तग्रहणस्येति इच्छामच्छरितदुच्यते २७ तदप्याचम्राप्तद्रव्यस्याव्यये
च्छागृहिद्याम्राप्तस्य प्राप्तिवांछातद्हेतुकं चादत्तादानमिति तदप्यागृह्णितोच्यत इति २८ निकृतेर्मर्त्यायाकर्मनिकृतिकर्मः २९ अविद्य

लो १८ अक्खे वो १८ क्वे वो २१ विक्खे वो २१ कूडया २२ कुलमसीय २३ कंखा २४ लालप्पणप्रच्छणा
२५ अससणावयवसणं २६ इच्छामुच्छाय २७ तएहागीही २८ नियकम्मं २९ अवरच्छन्ति विय ३०

ला २१ कुलनेखापणकरे मसीनीपरे मलीनकरे २३ परद्रव्यनोच्यभिलाप २४ दीनवचननोबोलवोरजादिकनो कष्टसंकटप्राये २५ विनास
पाने चोरीने व्यसने पुरुष २६ परधननोच्यभिलाप धननीगाढीवांछा २७ पाश्याधनेन विषे इमजाणे रखे २८ खुटे जेधनपास्यो ते इनेपामवा
नीयांकाकरे कीधकु कर्मनोटां कवो एवं विधर्मे २९ खनेराना आंखिवं चीने चोरीकरे ३० ते अदत्तादाननाएण्णोक्ता इत्यादिक अनेक

मानानि परेपामचीणि द्रष्टव्यतया यत्रतदपरोचंअसमच्चमित्यर्थः इतिरूपप्रदर्शने अपिचेति समुच्चयेऽद्भुच्च कानिचित्प्रदानिमुग
मत्वाच्च व्याख्यातानि तस्मिन्नि यस्यस्वरूपं प्राग्वर्णितं तस्यादत्तादानस्येति सम्बन्धः एतान्यनन्तरोदितातिशयिदित्योगः एवमादिकानि
एवंप्रकाराणि वानेकानीति सम्बन्धः अनेकानीति क्वचिन्नदृश्यते नामधेयानिनामानि भवन्ति किंभूतस्य अदत्तादानस्य पापेनापुण्य
कर्मरूपेणकलिताच्च दुष्टेन कलुषाणि मलीमसानि यानि कर्माणिमितद्रोहादिव्यापाररूपाणि तैर्बहुलं प्रचुरंयत्तानिपावच्छ्रानि
यद्गन्ति यत्रतत्तयातस्य अथयेअदत्तादानं कुर्वन्तितानाञ्च तेषुणेत्यादि तत्पुनः कुर्वन्ति चौर्यतस्कराः तदेवचौर्यं कुर्वन्तीत्येवंप्रतीकाः

तत्सपयाणि एवमादौणि नामधेज्जाणि कुंति तीसं अदिणादाणस्स पावकलि कलुसकम्म बहुलस्स

अण्णेगाद् तंपुणकरेति चोरियं तस्करापरदब्बहराहेया कयकरण लइलक्खा साहसिया लइस्सगा

प्रकारे नामेकरीनेड्डइत्तीस अदत्तादाननाकेहवा पापेकरीसद्धित मेलोजकर्मते घणोहे अनेकचोरीकरे तेवलीवलीअदत्तकरेचोरी
चोरीनोविशेषपरद्रव्यनोहरवो डाहाकीषाअनुष्ठान चोरीकरवानाअवसरनाजाणधेयपणासद्धित तुच्छयात्मा अतिमोटीबुच्छाअसं

लालपनस्यप्रार्थनेवप्रार्थनालालपनप्रार्थना चौर्यं हि कुर्वन् गृहितलपनानितदपलापरूपाणि दीनवचनरूपाणि यामार्थयती चतवश्चकृते
तान्यवश्यवक्तव्यानि भवन्तीति भावः २५ व्यसनं व्यसनहेतुत्वात् पाठान्तरेण असासणायवसणं आशंसताय विनागायवसनमिति २६ इ
च्छाचपरधनं प्रत्यभिलाषः सूच्छातैवैवगाढाभिष्वं गरूपातद्देतुकत्वाददत्तग्रहणस्येति इच्छामच्छातदुप्यते २७ तदप्याचप्राप्तद्रव्यस्याथ्यये
च्छागृह्यप्राप्तस्य प्राप्तिसिद्धातद्देतुकं चादत्तादानमिति तदप्यागृह्योच्यतइति २८ निकृतेर्मायायाकर्म निकृतिर्कर्मः २९ अविद्या

लो १८ अक्खेवो १८ क्वेवो २० विकखेवो २१ कूडया २२ कुलमसीय २३ कंखा २४ लालप्पणपच्छणा
२५ असासणायवसणं २६ इच्छासुच्छाय २७ तएहगिही २८ नियकम्मं २९ आवरच्छन्निविय ३०

ला २१ कुलेनेखापणकरेमसीनीपरेमलीनकरे २३ परद्रव्यनोअभिलाष २४ दीनवचननोबोलवोराजादिकनो कट्टसंकटआचे २५ विनास
पामेघोरीनेव्यसनेपुरुष २६ परधननोअभिलापधननीगाढीवांछा २७ पास्याधननेविषेइमजाणेरेखे २८ खुटेजेधनपास्योतेरुनेपामवा
नीवांछाकरे कीधाकुकर्म्मनोढांकवोएवंविधधर्म २९ अनेराना आंखिवंचीनेचोरीकरे ३० तेअदत्तादाननाएपूर्वोक्ता इत्यादिबचनेक

तस्कराः परद्रव्यहराः प्रतीतं च्छेकानिपुणाः कृतकरणावज्ज्योविहितचौरानुष्ठानातेच लब्धलब्धाश्च कृतं करणलब्धलब्धाः
 साहसिकाधैर्यवन्तः लघुस्वकाश्चतुश्चात्मानः अतिमहेयाश्च लोभग्रस्ताश्चेति समासः दहरचवीलगायन्ति दहरेण गलदहरेण वचना
 टोपेनेत्यर्थः अपव्रीडयन्ति गोपायंतमात्मस्वरूपपरं विलज्जीकुर्वन्ति येते दहंरापव्रीडिकासुणंति हियतात्मान तया विधयचनाच्चेपप्रक
 टितस्वभावं सुगंधजनमिति अथवा दहरेणोपपीडयन्ति जातमनोबाधं कुर्वन्तीति दहंरोपपीडिकासौ च गृहिं कुर्वन्तीति गृहिकाः
 अभिमुखापरंमारयन्ति येते अभिमराः ऋणं देयं द्रव्यं भञ्जन्ति न ददाति येते ऋणभञ्जकाः भग्नाः लोपिताः सम्भयः विप्रतिपत्तौ संस्राये
 शे भग्नसंधिकाः ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः राजदुष्टं कोशहरणादिकं कुर्वन्ति येते तथा च विषयान्मण्डलान्निच्छुंति निर्द्वारिता येते

अतिमहिष् लोभघृथा दहर उवौलकायगिद्विया अहिमरा अणभंजका भगासंधिया रायदुद्रका

तोपलोभेकरीग्रस्या वचननोचाडंबरकरे आपणोगोपवै सुसवाक्तेतरवानेविषे गृध्रएककोर्डकमोटोपुष्पपरोपगारीणि० परधननोखोल
 पीसाहमायद्वपरनेमारं परनोधनलेद्वनेपाक्कोचापेनही जेवोलवाहदेईने पक्केवाचायकोचूको राजानाभंडारफाडीधनस्ये बुट्कर्मना

तथालोकनाह्या जनवहिकतासतः कर्मधारयः उद्द्रोहकाश्च घातकाः उद्द्रोहकाश्च पुरघातकाश्च
पथिघातकाश्च गृहादिप्रदीपनकारणः तीर्थभेदाद्यतीर्थभोचका इतिद्वन्द्वः लघुहस्ते नहस्तलाघवेनसंप्रयुक्तायेतेतथाज्जुर्धूकरन्तिद्युत
कराःखंडरक्षाः शुक्लपालाः कोटपालावा स्त्रियासकाशात् स्त्रीमेवचौरयंति स्त्रीरूपावाये चौरास्ते स्त्रीचौराः एवंपुरुषचौरकाःअपि

रीय विसयनिष्ठ लोकावज्जा उद्द्रोहक गामघायक पंथघायक आलिवक तित्थभेया
खड्गहत्य संप्रउत्ता जूयकरा खंडरकवत्थी चोरपुरिसाचोर संधिच्छेयाय गंठिभेदकरणं धरणंहरण

करणहार अपराधजाणीदेशयकीकाढ्या ज्ञातिवाहिरकीधा घायकपैसीमनुष्यनेमारे जेधाडिनेलीग्रामनेहणे पुरनगरनेघातकरे
वाटपाडे जेछानाआवीबाले जेपरधनलेवाभणी तीर्थरूंधीनेतिहांलोकयातानिमित्तअनेकधनआलेतो तीर्थजावालाहिइं एहवाकर्म
नोकहणहारतीर्थभेदकहीइं इणीपरिधनल्ये जिमकोनजाणे संयुक्तसहित जवारी जेसांडवीनारक्षपाल तथाकोटवाल स्त्रीनिविप्रता
रीधनल्ये तेस्त्रीचोरतयास्त्रीचोरीकरीपुरुषचोर परधनलेवानेखावपांडे गंठीछोडा परधननोहरणहारो आगलामारीनेधनलीइं

तस्कराः परद्रव्यहराः प्रतीतं च्छेकानिपुणाः कृतकरणावच्छयोविहितचौरानुष्ठानातेच लब्धलक्षाद्य अवसरश्चा कृतं करणलब्धलक्षाः
 साहसिकाधैर्यवन्तः लघुस्वकायतुच्छात्मानः अतिमहेशाद्य लोभग्रस्ताश्चेति समासः दहरउबीलगायति दर्दरेण गलदर्दरेण वचनं
 दोषेनेत्यर्थः अपव्रीडयंति गोपायंतमात्मस्वरूपं परं विलज्जीकुर्वन्ति येते दर्दरापव्रीडिकासुखंति हियतात्मान तयाविधयचनाद्योपमत्त
 टितस्वभावं सुगधजनमिति अथवा दर्दरेणोपपीडयन्ति जातमनोबाधं कुर्वन्तीति दर्दरोपपीडिकासो च गृह्णं कुर्वन्तीति गृह्णिकाः
 अभिमुखापरंमारयंति येतेऽभिमराः ऋणं देयं द्रव्यं भञ्जन्ति न ददाति येतेऽऋणभञ्जकाः भग्नाः लोपिताः सन्धयः विप्रतिपत्तौ संख्यायै
 सो भग्नसंधिकाः ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः राजदुष्टं कोशहरणादिकं कुर्वन्ति येते तथाच विषयान्मण्डलान्निच्छूढंति निर्हारिता येते

अतिमहिच्छ लोभघत्या दहर उबीलकायगिद्विया अहिमरा अणभंजका भगासंधिया रायदुदृका

तोपलोभेकरीयस्या वचननोयाडंबरकरे आपणोगोपेव सुसवाक्केतरवानेविषे गृह्णएककोईकमोटोपुरुषपरोपगारीणि परधननोलोल
 पीमाहमाथदपरनेमारं परनोधनलेईनेपाक्कोआपेनही जेबोलवाइदेईने पक्केवाचाथकोचूको राजानाभंडारफाडीधनलये बुटकर्मना

तथालोकवाद्या जनवहिकतास्ततः कर्मधारयः उद्द्रोहकाश्च घातकाः उद्द्रोहकाश्च पुरघातकाश्च
पथिघातकाश्च गृहादिप्रदीपनकारणः तीर्थभेदाद्यतीर्थमोचका इतिद्वन्द्वः लघुहस्ते नहस्तलाघवेनसंप्रयुक्तायेतेतयाज्जुर्ध्वकरन्तिद्युत
कराः खंडरचाः शुक्लपालाः कोटपालावा स्त्रियासकाशात् स्त्रीमेवचौरयंति स्त्रीरूपायाये चौरास्ते स्त्रीचौराः एवंपुरुषचौरकाः अपि

रीय विसयनिष्ठ लोकावज्जा उद्द्रोहका गामघायका पुरघायका पंथघायका आलिवका तित्थमेया
लज्जहत्य संपउत्ता जूयकारा खंडरकवत्थी चोरपुरिसाचोर संधिच्छेयाय गंठिभेदकरणं धरणंहरणं

करणहार अपराधजाणीदेशयकीकाढा ज्ञातिगहिरकीधा घायकपैसीमनुष्यनेमारे जेधाडिनेलीग्रामनेहणे पुरनगरनेघातकरे
वाटपाडे जेछानाआयीबाले जेपरधनलेवाभणी तीर्थरूंधीनेतिहांलोकयावानिमित्तचनेकधनआलेतो तीर्थजावालच्छिद्रं एहवाकर्म
नोकहणहारतीर्थभेदकहौद्रं इणीपरिधनल्ये जिमकोनजाणे संयुक्तसहित जवारी जेमांडवीनारक्षपाल तथाकोटवाल स्त्रीनेत्रिप्रता
रीधनल्ये तेस्त्रीचोरतथास्त्रीचोरीकरीपुरुषचोर परधनलेवानेखातपांडे गंठीछोडा परधननोहरणहारो आगलामारीनेधनलीद्रं

तस्कराः परद्रव्यहराः प्रतीतं च्छेकानिपुणाः कृतकरणावज्ज्योविहितचौरानुष्ठानातेच लब्धलचाय अवसरज्ञा कृतं करणलब्धलुच्चाः
 साहसिकाधैर्यवन्तः लघुस्वकायतुच्छालानः अतिमहेष्वाय लोभग्रस्ताश्चेति समासः दहरज्वीलगायन्ति दर्दरेण गलदर्दरेण वचना
 टोपेनेत्यर्थः अपव्रीडयन्ति गोपायंतमालस्यरूपपरं विलज्जीकुर्वन्ति येते दर्दरापव्रीडिकामुण्यंति हियतात्मान तथाविधवचनाच्चेपप्रक
 टितस्य भावं सुगधजनमिति अथवा दर्दरेणोपपीडयन्ति जातमनोबाधं कुर्वन्तीति दर्दरोपपीडिकासौ च गृह्णं कुर्वन्तीति गृह्णिकाः
 अभिमुखापरंमारयन्ति येते अभिमराः ऋणं देयं द्रव्यं भञ्जन्ति न ददाति येते ऋणभञ्जकाः भग्नाः लोपिताः सन्धयः विप्रतिपत्तौ संस्यायै
 सो भग्नसंधिकाः ततः पदद्वयस्य क्रमधारयः राजदुष्टं कोशहरणादिकं कुर्वन्ति येते तथाच विषयान्मण्डलान्निच्छूढंति निर्द्धारिता येते

अतिमहिच्छ लोभघत्था दहर उवौलकायगिद्विया अहिमरा अणभंजका भगासंधिया रायदुदृका

तोपलोभेकरीग्रस्या वचननोद्याडंबरकरे आपणोगोपयै सुसवाक्षेतरवानेविषे गृभ्रणककोर्दूकमोटोपुरुषपरोपगारीणि० परधननोलोल
 पीमाहमायद्वपरनेमारं परनोधनलेइनेपाछोआपेनही जेवोलवां हर्देइने पळेवाचाथकोचूको राजानाभंडारफाडीधनस्ये दुष्टकर्मजा

सन्धिच्छेदाच्चात्रावानका एतेषां द्वन्द्वस्तस्मै च ग्रन्थिभेदकः द्रुतिवक्तव्यं परधनं हरन्ति येतेतथा परधनहारिणां लोमान्यवहरन्ति येतेलोमावहारः निःशक्तया भयेन परप्राणान्विनाशं वसुष्णन्ति येते लोमावहाराउच्यन्ते याद्विपन्ति वगीकरणादिनायेतेततो मुण्णन्ति तेषाञ्चेपिणः एतेषां द्वन्द्वः षडकारगतिरुठेन कुर्वन्ति येतेरुठकारकाः पाठान्तरेणपरधणहारलोहायहारवक्षुवहडिका रक्तन्ति सर्वेयेते चौरविशेषाः निरन्तरंरुद्रितियेते निर्मर्दकाः गूढचौराः प्रच्छन्नचौराः गोचोराः अश्वचोरकाः दासीचौरस्य प्रतीता

लोमावहार अक्खेवो हडकारक निम्माहग गूढचोरगोचोर अस्सचोरकदासिचोराय एकचोराय उक्खडुक सिंपदायक उच्छिंपक सत्थघायक विलकोली कारकायनिगाह विलुं पगा वडुविहं तेण

धतारोठगारोधनेधनलीइं रुठकरीनिपारकोधनल्ले आगलानिगाढोमर्दोभारे छानोचोरीकरे गायनेचोरे घोडाचोरक दासीने चोरे नेएकलानचोरीकरे चोरीनेपच्छिवालीभारे चोरनेभातपांणीसंबलदो चोरनोविशेष साथनेघातकरे विश्वासवचनबोलीधन लीइं जेपरनेव्यामोहवामणीविश्वासवचनबोलेधनहरे जेराजादिकनाग्रहधीनीकल्याणहवानेखूटेघणेप्रकारे चौरपरधनहरवानी

एतेपाद्वन्दोऽतस्तु च एकचौरायेएकाकिनः संतोहरन्तीति उक्तवृत्ति अपकट्टित्तिअपकर्षकायेगेहादूग्रहणंनिःकाशयन्ति चौराण्याका
 र्यपरगृह्णाणिमोपयन्ति चौरगृह्णवहावासंप्रदायकाचौराणांभक्तादिप्रयच्छन्ति उच्छिष्टएत्तिअवच्छिष्टं पकाश्चौरविशेषाएवसार्थवातकाः
 प्रतीताविलकोलीकारकाः परव्यामोहनायविसर्ववचनवादिनोविसर्ववचनकरिणोवा एतेपाद्वन्दोस्तु च निग्राह्याङ्गणान्निग्राह्य
 राजादिना अटहोताइत्यर्थः तेचैतेविप्रलोपकाचेति समासः बहुविधेनतेणिगकत्तिस्तेयेन हरणेबुद्धियेषां तेबहुविधःतेणिगकहरण
 बुद्धोपाठान्तरेण बहुविधतत्त्वहरणबुद्धिन्ति बहुविधातयातेन प्रकारेणापहरणे बुद्धिर्येषां तेतथा एतेउक्तरूपाः अन्येचैतेभ्यः एवं
 प्रसाराम्भूतमाददतीति प्रक्रमःकथंभूतास्तोइत्याह परस्यद्रव्याद्यो अविरता अनिष्टताइत्तियेअदत्तादानं कुर्वन्ति तेउक्ताःअधुनातएव
 यथातेकुर्वन्ति तदुच्यते विपुलंवलं सामर्थ्यं परिग्रहश्च परिवारोयेषां तेतथातेचबहवो राजानः परधनेगृह्णाः इदमधिकं वाचनान्तरे

कहरण बुद्धीएते अखेय एवमादौ परस्सद्व्वाहिं जेअविरयाविपुलवल परिग्रह्णाय बहवोरयाणो

बुद्धिष्टे एपूर्वोक्त अनेरा एवंइत्यादिक परद्रव्यथीजेपरधनेलेवाथी जेअविरम्यापरधनेलेवानोपचखांणनथी धणोसमर्थपणो परिवार

तानितया तैः कैः चनीकैः सैन्ये अथवापद्मादिर्व्यूहा आदिर्येषां गोमतिकार्यूहादीनां ते तथा तैरुपलक्षितैः कैरनीकै उच्छरं तन्ति आह
 खन्तः आच्छादयन्तः परानीकानितिगम्यं अभिभूय जित्वा तान्येव हरन्ति परधनानीति व्यक्तं अपरे सैन्योद्दकेभ्यो दृष्टेभ्योऽन्ये स्वयं
 योद्धारौ राजान रणशीपसंग्रामशिरसि प्रकटरणे लब्धोलक्षोयैस्ते तथा संगमंति द्वितीया सप्तम्यर्थेति कृत्वा संग्रामे रणे अतिपतन्ति
 स्वयमेव प्रविशन्ति न सैन्यमेव योधयन्ति किंभूता सन्द्वा सन्द्वा हन्यादिना कृतसन्द्वाहा बहुपरिकरकवचोयैस्तैः तथा उत्प्राटितो गाढबहु
 द्धिक्कपटो नेत्रादिचीवराल्लकोमस्तकेयैस्तैः तथा मट्टीतान्यायुधानि शस्त्राणि प्रहरणायैस्ते तथा अथवा अथवा आधुप्रहरणानां चोप्या

चक्रसागर गरुत्सुहतिर्णिहं अणिर्णिहं उच्छरं ता अभिभूय हरन्ति परधनाद् अवरैरणसौ सलद्ध
 लक्ष्वा संगमं मि अतिवयन्ति सखद्धवद्वपरियर उष्मीलिय विंध्यपट्टगहिया उहप्रहरणामादिवरच

करी परकटकनेचाक्कादता जीपीते हनाधनहरे परधनलेवा अने राखयमेव भूभूकरे राजान संग्रामंस्तकि लाधोलक्षणे जेणे संग्राम
 नेविणे स्वयमेवपैसै सन्द्वाह बांध्यो कवचयजेणे गाढोभीडो माथेचीर बांध्यो लोधाहयोयारविशे पथद्धतथाकवच प्रथानवज्जमयपापर

पदत्वयं तथास्वकेद्रव्ये असंतुष्टाः परविषयान् परदेयानभिघ्नन्तिलब्धाधनस्य दत्ते इत्यर्थः चतुर्भिरेङ्गे विभक्तं समाप्तं वायद्वलं सैन्यं तेन समग्रायुक्तायेतेतया निश्चितै निश्चययद्विर्वयोधैः सहयद्युद्धं संग्रामस्तत्रश्रद्धा संजातायेषां तेतया तेचते अस्मृत्येधंदर्पिताश्चदप्यंत इति समासस्तेरेवंविधैः भृत्यैः यदातिभिः कचिखै न्यैरिति पद्यतेसंपरिरहताः समेताः तथापद्मपाकटजूचीचक्रसागरगवडव्यूहायिते रक्ष्य ह्ययद्ः प्रत्येकं सस्वध्यते तत्रपद्माकारो व्यूहः पद्मव्यूहः परेपामनभिभवनीयेमेन्यविन्यासविशेषेपण्वमन्येपि पंचएतैरचितानि यानि

प्ररधणंमिगिद्धा सएद्वे असंतुष्टा परविसए अहिहणंति तुद्धा परधणस्सकज्जे चउरंगसमत्तवल

स्समगगानिच्छियन्नजोह जुद्धसद्धाय अहमहमिति दप्पिएहिं सेनेहिं संपरिवुद्धा पउम सगडसूई

जेइने धणाराजानपरधननेविषे ग्रह्णआपणाद्रव्यनेविषे संतोषनधीपांम्या अनेराराजाननादेशसांहमोथैइइणेविणसे लालचीपर नाधननेकाजेहायीषोडास्यपायकसंपूर्णकटकसहितनिश्चयवंत संग्रामेअवश्यभाजेनहीशुभटयुद्धनेविषेअद्वावंतऊं एपहिंलोसंग्रामेजाउं अहंकारसंतुक्तेसेनाइं करी परिवरुद्धा पद्मकमलनीपरेसंग्राम शकटव्यूह शचीव्यूहचक्रव्यूहसागरव्यूहगवडव्यूह सेनानोथापयो सेनाइं-

तानितथा तैः कैः चनीकैः सैन्ये अथवापद्मादिव्यूहा आदित्येषां गोमूत्रिकाव्यूहादीनां तेतथातैरुपलक्षितैः कैरनीकैः उच्छरंतस्ति आसू-
 रवन्तः आच्छादयन्तः परानीकानितिगम्यं अभिभूयजित्वा तान्येवहरन्ति परधनानीति व्यक्तं अपरे सैन्योद्देकभ्योऽन्येऽन्ये स्वयं
 योद्धारौ राजान रणशौर्ये संग्रामशिरसि प्रकृष्टरणे लब्धोलब्धौयैस्तेतथा संगमंतिद्वितीयासप्तम्यर्थेति कृत्वा संग्रामेरणे अतिपतन्ति
 स्वयमेव प्रविशन्ति न सैन्यमेव बोधयन्ति किंभूतासन्द्वा सन्द्दहन्यादिना कृतसन्द्वाहा वद्वपरिकरकवचोयैस्तौ तथा उत्साहितो गाढबद्ध
 चिह्नपटोनेतादिचीवराल्मकोमस्तकैयैस्तौ तथा गृहीतान्यायुधानि गृह्णाणि प्रहरणायैस्तेतथा अथवाअथवाआयुधप्रहरणानां क्षेप्या

चक्रसगार गुरुलबुहातिर्हिं अणिर्हिं उच्छरंता अभिभूयहरन्ति परधणाद् अवरैरणसीसलद्ध
 लक्ष्वा संगमंमिश्रितिवयन्ति सणद्धवद्धपरिरयर उष्णीलिय विंघपटुगहिया उहपहरणामादिवरच

करी परकटकनेद्याकादता जीपीतेहनाधनहरे परधनलेवा अनेराख्यमेवभूक्तकरे राजानसंग्रामंस्तकि लाधोलक्षणजेणे संग्राम
 नेविपे स्वयमेवपैसै सन्द्वाह बांध्योकवचयजेणे गाढोभीक्ष्णो माथेचीर बांध्यो लीधाहयोयारविशेषखड्गतथाकवच प्रथानवज्जमयपापर

चेयनाकृतोविशेषस्ततः सन्वद्वादीनां कर्मधारयः पूर्वोक्तमेव विशेषणं प्रपञ्चयन्वाह माढीतनुत्वाण्यविशेषस्तोन वरसर्मणाच प्रधान तनुत्वाण्यविशेषेनैव गुंङितामेरिता येतेमाढीवरसर्मगुंङिता पाठान्तरेण वन्मटिवन्मगुंङिता तत्रगुंङातनुत्वाण्यविशेषपण्यविशेषयंतयेय यात्रिद्धा परिहितता जालिकाहोहकंचको यैस्तेतथा कवचेन तनुत्वाण्यविशेषेणैव कण्डकिता कृतकवचा येतेतथा डरसा वक्षसा सुष्ठ शिरोमुष्ठा ऊर्ध्वं मुखवद्वायन्मिताकण्डे गलेतोणास्तोणीरा शरधयोयैस्ते डरः शिरोमुखवद्बकण्ठतोणाः तथपाङ्गयन्ति हस्तपांसितानि वरफलकानि प्रधानफरकायैस्तेतथा तेषां सत्कोरचितोरणोचितरचनाविशेषेण परप्रयुक्तप्रहरणप्रहारप्रतिधाताय कुतः पञ्चकरस्ति

मगुडिया आविद्धजालिका कवय कंकडद्रया डरसिरमुह वधकंठतोरणामाद्रय वरफलकरचियप
हकर सरभसखरचावकरकरच्छिय सुनिसितसरवारिसचडकर कमयंत वणचंडवेगधारानिवाय

लोचमयपाशरतयात्वाण्यविशेष मङ्गरीके लोहनोकांचूओ कवच कटियाकवचिद्धं करीकंठक श्रियासहितऊर्ध्वमुख बांध्यागलानेविधे भायडी हस्तपांसिका वरप्रधानलेख्या कीधो. शस्त्रयुक्त समुदाय सहवक्त्रतोरधनुषहाथेधखो चाढीकाढा प्रतितीखायांण दृष्टिप्रचंड

समुदायोयैश्चे तथा ततः पूर्वपदेन सहकर्मधारयोतसैः सरभसैः सहैः खरचापकरैः निष्ठुरकोदण्डहस्तैः धातुष्कै रित्यर्थः येकरां छि
ताः करालक्षणाः सुनिश्चिता अतिनिश्चयताशराबाणां शेषां योर्वर्षवटकरकोट्टि विस्तारोऽमुयंतति मुच्यमानसएव घनस्य मेघस्य चण्ड
वेगानां धाराणां निपातः तस्य मार्गोऽयः स तथा तत्त्वमंतैति पाठान्तरं च तत्त्वमत्प्रत्ययान्तत्वान्निपातवति संग्रामेऽति पतन्तीति प्रक्रमः
तथा अनेकानि धनुर्घृष्ट मण्डलाग्राणि च खड्गविशेषास्तथा संधिताः क्षेपणयोद्गीर्णा उच्छ्रलिता ऊर्ध्वगताः शक्तयश्च त्रिशूलरूपाः
क्षणकाश्च बाणाः तथा वामकरगृहीतानि खेटकानि च फलकानि निर्मलानि कटाः खड्गाश्च उज्ज्वलविकीरीकृतकरवालाः तथा प्रह
रन्ति प्रहारप्रवृत्तानि कुंतानि च शस्त्रविशेषाः शोभराश्च बाणविशेषाश्च क्राण्णिचश्चराणि गदाश्च दण्डविशेषाः परश्वश्च कुठाराः सुयस्त्रानि

मग्ने अणुगधणुं मंडलग्गसंधित उच्छ्रलव्य सत्तिकणग वामकरगहिच खेडग निम्नलनिक्किड्ड खुरग

खड्ग विस्तारसुं कवानो मेघनो प्रचंडजे हनो विगते हनी धारा निपातपजे क्के मार्गजिह्वां अनेकघणाधनुष खड्गविशेषमूय्यापठे उच्छ्रली
आकाशयई शक्तिबाण डवेहायि ग्रह्या खेडा मलहलतापडीयारसां हिथीकाढा खड्गे धाय देवाने प्रवर्त्त्या भाला बाण चक्र लोहगदा

चप्रतीतानि लांगलानिच हलानिभूतानिच लउडाद्यप्रतीताः भिंडिमालानिचगलविशेषा श्रवलायनस्र्वाः गटिसाद्यास्त्रविशेषा चर्म
 टाद्य चर्मनद्वयापाणाः धनाद्यमुद्गरविशेषाः मोष्टिकाद्यमुष्टिप्रमाणापापाणाः मुद्गराद्यप्रतीताः वरपरिधाद्य प्रवलागलायनप्रमाराद्य
 गोमूत्रादिपापाणाद्रुणाद्यदृकराः तोणाद्यधरधयः कुवेख्यश्चरुङ्गिगम्यापीठानिच आसनानीतिदंडः एभिप्रतीताः प्रतीतैः प्रचरणा
 विशेषैः कलितोद्युक्तोयः सतथातलइलीभिः करवालविशेषैः प्रहरणैश्च मिलिगमिलंतित्ति चित्रचिकायमानैः निप्यंतत्तिचिष्यमाणैः
 विद्युतः द्युगप्रभायाः उज्जलायागिर्भलाया विरचितार्थाहितासमासदृशीप्रभादीप्तिर्यत्नतत्तयातदेवंविधं न भक्षलं यत्नसतयातत्तत्संग्रामे

प्रहरंत कुंततोमर चक्रगयापरसु सुसललंगल सूललउड भिंडिमाल सव्वलपट्टिस चर्मस्र्वाद्युधरणो
 द्विय मोगरवरफलिह नंतपसत्थरदुहण तोणकुवेणा पीठा कलिणइली पहरण भिनिमिलित

कुचाडो मंसल हलतिगलदंडलोहमय हथीयारविशेष मोटाभाला पट्टोगलविशेष चर्मस्र्वाद्यो पाप्माण मुद्गर मुडीप्रमाण
 पाप्माण मोगर प्रधान चर्गलाभोगल गोफणिना गोला टाकर भायडी भगधदेयनोगलविशेष आसन एतलेकरीसहित जार

तथात्पटप्रहरणेऽन्ये व्यक्तानि प्रहरणानि यत्तसतथातत्रसंग्रामे तथा महारण्यसंबन्धीनि यानि शंखश्चभेरीश्चदुर्भुजैः वरहयैश्च लोकप्रतीतं तेषां प्रचुराणां पटूनां स्पष्टध्वनीनां पटहानां च पटहकानां माहृतानां मास्फालितानां निनादेन ध्वनितागंभीरेण वज्रलेन येन दृष्टाः दृष्टाः द्युभिर्भास्य भूतास्तैषां विपुलैर्विस्तीर्णैर्घोषोयत्तसतथातत्र हयगजराथयोर्घेभ्यः सकाशात्त्वरितं सीघ्रं च प्रसृतं प्रसर सुपगतं यद्गजो धूलौ तद्देवोद्धततत्साधकारमतिशयं प्रबलं मित्रं तेन वज्रलोयस्त्रयावतथाकातरनराणां नयनयोश्च हृदयस्य च वाञ्छलित्ति

खिप्र्यन्तं विज्जज्जलं विरचितं समप्यहं न हतले फुडपहरणे महारण्ये शंखभेरिवरतूरपञ्चर पडपड
हाहय निनाय गंभीरं गण्डितं एकस्त्रुभिय विपुलघोसे हयगयरहजो ह तु रियप्रसरिय रयुद्धत तमंध

बालविशेष ते हयकी च निरोधस्तु भग्नगायमानं वैरीप्रतेमं कता वीजलीनीपरे अजली एहवाकीधाते सरीखीकांति आकाश तलेन विषे स्पष्ट प्रहारसंग्रामनैविषे मोटारणसंग्रामशंखदुन्दुभिप्रधानवाजित प्रधानगजस्पर्श पडहते हने आस्फालेवैकरी यद् गंभीरयद्देहरया वीह्याविस्तीर्णं यद् घोडा हाथी रय सुमट उतावलो पसस्यो रजउडवेकरी अंधकारघणो ह्यो ह्यं कायरमनुयने

चप्रतीतानि लांगलानिच हलानिम्बूलानिच लउडाचप्रतीताः भिंडिमालानिचशस्त्रविशेषा श्वलाशमध्वाःशटिसावाद्यविशेषाचर्म
टाश्च चर्मनवपायाणाः घनाश्चमुद्गरविशेषाः मोष्टिकाश्चमुष्टिप्रमाण्यायाणाः मुद्गराश्चप्रतीताः वरपरिषाद्य प्रवलांगलाद्यत्वप्रभाराश्च
गोफणादिपायाणाङ्गुयाश्चटकराः तोणाश्चशरधयः कुवेण्यश्चकुड्दिगम्यापीठानिच आसनानीतिद्वंद्वः एभिप्रतीताः प्रतीतैःप्रचुरण
विशेषैः कलितोयुक्तोयः सतथातलइलीभिः करवालविशेषैः प्रहरणैश्च मिलिनमिलंतिति चिकचिककायमानैः निम्पं तन्निचित्यमाणैः
विद्यूतः क्षणप्रभायाः उज्जलायाभिर्भलाया विरचितविहितसमासहयीप्रभादीप्रित्यत्ततथातदेवंविधंनभसलं यत्सतथातत्तसंग्रामे

पहरंतं कुंततोभर चक्कायापरसु सुसललंगल सूललउड भिंडिमाल सव्वलपट्टिस चम्मेडुडुघणमो
द्विय मोगरवरफलिह जंतपसत्थरदुहण तोणकुवेणा प्रीठा कलिणइली पहरण मिलिसिखित

कुशाडो मंसल हलविशूबदंडलोहमय हथीथारविशेष मोटाभाला पट्टोशस्त्रविशेष चर्मसूवीच्यो पाग्गण मुद्गर सुडीप्रमाण
पाग्गण मोगर प्रधान चर्गलाभोगल गोफणिना गोला टाकर भायडो भगधदेउनोयस्त्रविशेष आसन एतलेकरीसङ्गित वार

न्धकारंतेन गम्भीरोऽलम्बमध्योः सतथाकर्मधारयस्ततस्तत्त्वहयानां यत्हेपितं शब्दविशेषः हस्तिनायद्गुललायितं शब्दविशेषएव
 तथारथानां यत् घणघणायान्ति घणघणेत्येवं रूपस्यशब्दस्य कारणं तथापादकान्ति पदातीनां यत् हरहरादयन्ति हरहरेति शब्दकारणं
 आस्तोडितं च करासोटरूपं सिंहनादश्च सिंहस्यैवशब्दकारणं छिलियन्ति संटितंसीत्कारकारणं विषुष्टश्च विरूपघोषकारणं उत्कृष्टंउत्
 कुटिनादं आनंदमहाध्वनिरित्यर्थः कंठकृतशब्दश्चतयाविधोगलरवः तएवभीमगर्जितं मेघध्वनि यत्तसतथा तत्तसयराद्वन्ति एकहेल
 याहसतांरपतांवाकललच्चणोरवोयत्त सतथातत्त्वतया अशूनितेने घनूश्लीछतेन वदनेन येरौद्राभीपणास्तेतथा तथाभीमंयथा भवती

लाद्वय रहघणघणाद्वय पादकाहराद्वय अफ्रोडिह सीहनाय छिलिलिय विषूड् कुडुकंठकयस
 हभीमगर्ज्जिए सयराय हसंतणसंत कलकलरवे आसुणिय वयणसह भीमदसणाधरोट्ट गाढदढ

नीपरिखभानोद्यफालवो सीहनीपरेशब्दकरे साटीतेदांतनिष्ठाअग्रिशब्दकरे विख्याशब्दकरे उत्कृष्टआणंदशब्दकट्टनोकीधोशब्द
 संग्रामादिकनो रौद्रमेघनीपरि गर्जितच्छे समकाल हसतारूसता तेहनोकलकलाटरूपशब्दछे जिहां क्रोधवसिंगाढोमोटोमुखकरेरौद्र

व्याकुलत्वं चोभं करोतीत्येवं शीलोयः सतथातत्र तथा विलुलितानि शिथिलतया चंचलानि यान्युक्तवराण्युन्नतप्रवराणि मुकुटानि
मस्तकाभरणविशेषाणि किरीटानि च तान्येव शिखरत्वयोपेतानि कुण्डलानि च कर्णाभरणानि चण्डदामानि च नक्षत्रमालाभिधाना
भरणविशेषास्तेषामाटोपः स्फारता सा विद्यते यत्र स विलुलितोत्कटवरमुकुटकिरीटकुण्डलोडुदामाटोपितद्गतितया प्रकटायामताका
उच्छ्रुताश्च ऊर्ध्वोक्तताये गजगरुडादिध्वजाः यैजयन्ताश्च विजयसूचिकाः पताका एव चामराणि चलन्ति ह्यत्रापि च तेषां सम्बन्धिवद्

कारवज्रलेकायरनर नयणह्रियय वाञ्छलकरे विलुलिय उक्कडवरमउडतिरिड कांडलो दुद्दारासा
डोविय प्रागडपडाग कुसियधय वैजयंति चामरचलंत छत्तंधकारगंभीरे हयहेसिय हत्थिगुलगु

आखिह्रदयानि व्याकुलपयानो करणहारसिथलपणे करीचंचल उंची शिखाप्रधानमुगट एहपणिमुगटनीजाति कर्णाभरणनच
तमालाएहवै नामेआभरणविशेषतेहनो आटोपपताकापडाई छंचीकीषीध्वजा ध्वजाजांणिवी चामरछत्तेंकरी अंधकारबवोछे
चलतादहदीप्यमान गंभीरवोडानो हेहेकारहावीयाना गुलगुलाटगन्दकरता रयनोषणवण्यगन्दपायकनोहरहरगण्डपायस्त्रोमात्र

अकारंतेन गम्भीरोऽलव्यमध्योयः सतथाकर्मधारयसाततपयानी यगहे पितं शम्पदिगेयः च विनावावृत्तसालकावितां शम्पदिगेयः
 तयारयानी यत् वगवणायति वगवणेत्येनं रूपस्यशब्दस्य पारणांतापादकानि पदानीनां तां च वगवणावृत्तसालकावितां शम्पदिगेयः
 ॥ १ ॥ पां वो

॥ १ ॥ प सन्नाहागृहीतानियेरा

॥ १ ॥ पथवाङ्जयल सुकट्टहासपुष्पां तवोल वङ्गले कलकलगा
 ॥ २ ॥ पथं तदरियभङ्गखलपरोपरपलगा जुद्धगव्यविउसितवरसिरो

॥ ३ ॥ रामनाभूक्षारथाव्याडाचा डारुपणेयुक्तयस्त्रनेप्रहारेवारी साथाजीत्या हरखसहितचचोकीधो बाङ्ग
 ॥ ४ ॥ पुकारताथनेकपुष्पकलकलयदकरेष्टे कलकलायमान जेसंग्रामनेविपेफलफलककटकविशेषखेडोप्रह्याह्वयीयार
 चेरीनाह, न प्रार्थतालेवावांछता अहंकारी शुभटदुष्टमांछोमांछिभूक्षवालागा युधकरता गर्वितपडीयारयकीकाढ्या प्रधानखड्ग

त्येवं दयनैरधरोष्ठौ यैस्तेतया ततः कर्मधारयस्तस्तेषां भटानां सत्प्रहरणे सृष्टुप्रहारकरणे उद्यताः प्रयत्नप्रवृत्ताः करायतसतया तत्ततया चर्मपर्वणेनकोपवशेन तौव्रमत्यर्थं रक्तेलोहिते विस्फारिते अक्षिणी लोचने यत्तसतया वैरप्रधानादृष्टिवैरदृष्टिः तयावैरदृष्ट्यावैरदृष्ट्या वैरभावेन येकद्वयेष्टिताश्च तैस्त्रिवलीकुटिलावलितया वक्त्रा मृकुटिनयनललाटविकारविशेषकता ललाटेयत्न सतथातत्ततया वधपरिणतानां मारणाध्यवसायवतां नरसहस्राणां विक्रमेण पुरुषाकारविशेषेण विजृम्भितं विस्फुरितं यलंगरीर

सम्पहार करणुज्जयकरे अमरिसवससिञ्जरत्त निहारितत्ये वैरदिदृ कुधचेडिय तिवली कुडिल
भिगुडि कयनिडाले वधपरिणय नरसहस्रविक्रम विरयंभियत्रले वगंततुरंगारह पहाविय समर

षौडामणायवदनवीडामणोदाते करौचधरहेठलोहोठ गाढोडस्योच्छे रूडावावकरवानो उद्यमसावधानएहवाहस्तच्छे क्रोधतेहनेयसि करीतीव्रगादाराता ताद्याएहवासुभटनालोचनद्वेपनीदृष्टिजोवोरीसाणानीचेद्या तेषेककरीतिवलीवलीवांकी भकुटिकीधीललाटने विपेमारवानाध्यवसायसहितमनुष्यना सहस्रपुरुषाकारफोरवे' जेहनेजेतलोसमर्थपणोच्छेतेतलोदेखाडे वेगवंततुरंगमणसवारने

सामर्थ्यं यत्र सतथा तत्रतथावलगुतरङ्गैः रथैश्च प्रधाविता वेगेन प्रवृत्ताये समरभटाः संग्रामयोधा स्वे तथा चापतिता योद्धुमुद्यता
 छेकादक्षालापप्रहारैश्च दक्षताप्रयुक्तधातेन साधितानिर्गमिता येस्ते तथा समरसवियन्ति समुच्छ्रितं हर्षोतिरेकादूर्ध्वोक्तं बाहुयुगलं
 यत्रतत्तथा तद्यथा भवतीत्येवं युक्तादृहासा कृतमहाहासस्वनयः पुञ्जं तत्तिपत्कुर्वन्तः पुष्कारं कुर्वोणाततः कर्मधारयः ततस्ते पां यो
 बोलाः कलकलोस्रवच्छलो यत्रसतथा, तत्रतथा फलगावरणगह्वरिण्यन्ति स्फाराश्च फलकानि च आवरणानि च सन्नाह्वाटहीतानि यैस्ते

भडा वडिय छेयलाघवप्रहारसाधित समूहवियबाहुजलयल मुक्तादृहासपुष्पं तवोल वहुले कलकलगा
 फालकलगावरण गह्वर गयवर पत्थं तदरियभडखलपरोष्परपलगा जुद्धगव्वियविउसितवरसिरो

उपाडीरथेजोतसावेगेउलासंग्रामनाभूक्षारआथाडाहा डाहपणेषुक्तयस्वनेप्रहारिकरी साध्याजीत्या हरखसहितउचोकीधो बाहु
 युगलमुद्योअदृहासा पुकारताथनेकपुष्पकलकलशब्दकारेछे कलकलायमान जेसंग्रामनेविषेफलफलककटकविशेषखेडोमच्छाहथीयार
 चेरीनाहायीने प्रार्थतालेवांरुता अहंकारी शुभटदुष्टमांछोमांछिभूआलागा युधकरता गर्वितपडीयारयकीकाढगा प्रधानखड्ग

तथा गयधरपत्यं तन्निगजवरान् रिपुमतं गजानुप्रार्थयमाना हंतुमारोदुं वाभिलषमाणास्तत्र शक्तास्तच्छरीराणां येनेतद्यथाततः कर्मधार
यस्ततश्च ते हस्तभटखलाय दर्पितयोष दुष्टादति समासः ते च ते परस्परप्रलम्भाच्च अन्योन्यं योद्धुमारथाप्यर्थः; ते च ते युद्धगर्विताय
योधनकलाविज्ञानगर्वितास्ते च ते विकोद्यितवरास्त्रिभिः निःकर्षितवरकरवालेः रोपणकोपेन त्वरितं योषं अभिमुखमाभिसुख्येन प्रच
क्षिप्विन्नाः करिकरायैस्ते तथा; ते चेत्तिष्ठमासुस्तेषां संविगियन्ति व्यंगिताखण्डिताकारायत्र सतथातत्त्वतया अयच्छुद्धिं च यपविद्वांसो न
रादिना सम्यग्विद्वाः निशुद्धभिन्नाः स्फाटिताश्च विदारिता ये तेभ्यो यत्प्रगलितं बधिरं तेन कृतो भूमौ यः कर्दमस्तो न विलिखिलादिलो

सतुरियत्र भिसुहृपहरत छिन्त्यकारिकारविभंगियकरे अवद्वद्वनिसुद्धभिन्नफालियपगलियरुहिरक
यभूमिकहमचिक्खल्लपहे कुच्छिदालियगलितनिभेलितंत फुरफुरंत विगलमममहयत्रिगयगाढ

रोसिद्धीप्रसांमुत्ताम्याप्रचारकरवा केदीच्छाथीयानीसूडकेद्याणयखड्गे करी नाणे करी गाढाभेद्याविदास्वागल्यो वस्तो लोही की की धो
भूमिकाने विषेकादव चौखलो पंथमार्गं कुच्चिं विदास्वा बधिरश्च यता नीकल्याणांतराडा तफडता विकल मर्मने विषे दस्वा भीष्ममनो

नापन्यानो यत्नसतथा तत्रतथाकुचौदारिताः कुचिदारितागलितं रुधिरंश्रवन्ति रलंतिवाभूमौ लुठन्ति निर्लेलितानि कुचितीवृष्टि
 कृतानि अंताणि उदरमध्यावयवविशेषा येषांतेतथा फुरफुरंतविगलन्ति फुरफुरायमाणाश्च विकलाश्चविरुद्धेन्द्रियवृत्तयो येतेतथा
 तथामर्मणिहता मर्मोहताविकृतौ गाढो यत्नदत्तप्रहारो येषांतेतथा अतएवमूर्च्छिता सन्तोभूमौ लुठन्तः विह्वलाश्च निस्सहंगाः
 येतेतथा तथा कुचिदारितादिपदानां कर्मधारयस्तस्मात्पां विलापः शब्दविशेषः कथणादयास्पदं यत्नसतथातत्रतथाहताविनाशिता
 योधाश्चश्वारोहादयोयेषां तेतथातत्रमते यदृच्छयासम्बरन्तस्तुरगाश्च उद्दाममन्तकुञ्जराश्च परिशङ्कितजनान्श्रभीतजनानि वृकच्छिन्न

दिशप्रहारसुच्छितरलंत वैकलविलावकलुणो हयजोहभमंत तुरंगउद्दाममन्त कुंजरपरिसंक्रिय
 जणणिबुक्का छिन्नइयभगारहवरनट्टिसिरकारिकलेवरा किंनपडिय पहरणविकिन्नाभरणभूमिभागे

गाढो दीधो प्रहार मूर्च्छांद्पट्टा भूमिकांद्बलेके निश्चेष्टागाढाकाढा विलापकरता दयामणो विणास्याश्रुभट भमता घोडा दाम
 णारहित मदोन्नतहस्तौ बीहता, लोकसमल केदाध्वजा भागारथप्रधान मस्तकरहित हाथीनाकलेवरकरी आकीर्णपट्टा कथी

ध्वजाः निर्मूलान्द्रिकन्धकेतवो भग्नादलितारथवराद्य यत्नसतथा नष्टः शिरोभिच्छिन्नमस्तकैः करिकलेवरैः दन्तिगरीरैराकीर्णव्याप्ता पतितप्रहरणाध्वस्तायुधविकीर्णाभरणाविच्छिन्नालङ्कारा भुमेर्भागादेशायत्न सतथाततः कर्मधारयः स्रुततथा दृत्तंतिकबंधानि शिरो रक्षितकंडेवराणि प्रचुराणि यत्नसतथा भयकरवायसानां परिलितगिद्धन्ति परिलीयमानगट्टानां यन्मण्डलंच क्रवालंश्चाभ्यसंचरंत स्तस्ययाच्छाया तथा यदन्धकारं तेनगांभीरोयः सतथा तत्र संग्रामेऽपरे राजानः परधनगट्टाः अतिपतन्तीति प्रकृतं अयमपूर्वोक्तमेवायं संचिप्रतरेणवाप्येणाह वसवो देवावसुधाच पृथिवी विकम्पिता यैस्तैस्तथातेद्वराजानः द्रुतिप्रकमप्रत्यक्षमिव साक्षादिव तद्वन्मर्योगा त्पिष्टवनं श्मशानं प्रत्यक्षपिष्टवनं परमरक्षुवीहणगंति अत्यर्थदाकणं भयानकं दुःप्रवेगतरकं प्रवेष्टुमगच्छं सामान्यजनस्येति गम्यं

नचंतकबंधपउरं भयंकरवायसंपरिलेत्तगिद्धमंडलभमंत छाटंधकारं गंभीरेवसुवसुह दिकंपितच्चं

यार वीरख्या आभरण भूमिकानाप्रदेश नाचता मस्तकरहितघणाक्के वीहामणा कागडा तेकलेवरनेविषेलीनमान मद्रपंखी तेह नासमूह भमता व्यातातेणैकरीअंधकारययो गंभीरक्के देवतापृथिवी कंपावीक्के श्मशाननीपरेप्रत्यक्ष अत्यंतरीद्र वीहामणो अमेरा

अतिपतन्ति प्रविशन्ति संग्रामसंकटं संग्रामसंग्रहं परधनं परद्रव्यं महत्ति इत्थं तद्वति तथा अपरिराजन्त्यो अन्यथा इत्थं चौरसंघाः
पदातिरूपचौरसमूहाः तथा सेनापतयः किंस्वरूपाचौरवृन्दप्रकपकाश्च तत्प्रवर्तका इत्यर्थः अटवी देशे यानि दुर्गाणि जलस्थलदुर्गरूपा
णि तेषु बसन्ति ये ते तथा कालहरितरक्तपीतशुक्लापञ्चवर्णा इति यावत् अनेकशतसंस्थाश्चिह्नपट्टावद्वा वैस्ते तथा परविपयानभिघ्नन्ति

पञ्चकल्पपिउवणं परमरुद्धवीहणं दुष्प्रवेसतरंगं अभिवर्द्धितसंग्रामसंकटं परधनमहंता अयरे पा
इत्थं चौरसंघासेणावद् चौरवृन्दपागण्डिकाय अडविदेस दुग्गवासी कालहरितरक्तपीतशुक्लस्रग्णेग
सयं चिंधपट्टवंधा परविसए अभिहरन्ति लुब्धाधणस्सकज्जे रयणागरसागरं च उम्मीस हस्समालाकु

पाधरालोकेनेपेसतां अशक्यते माहिपेसे संग्राममाहिं गहनस्थानकतथासकटसंग्राम अनेरा नोधनद्रव्यवांछता अनेरासज्यायकीपाइका
चौरनासमूह कटकनाखांभी चोरनाट्टं द घणाचौरनेप्रवर्त्तावि अटवीने प्रदेशे विपमस्थानक कृष्णनीलारातापीलेवर्णे धवलवर्णे अन्ये
कशत चिह्ननापट्टवंधाछे अनेरादेशने ह्मणेधननेकाने लोभीयाधननेकाने रत्ननाद्यागरभूत समुद्र तेकेहवोछेकलोलनासहस्रविचिं

ध्वजाः निर्मलान्वितवो भग्नादलितारथवराश्च यत्रसतथा नष्टः शिरोभिच्छिन्नमस्तकैः करिकलेवरैः दन्तिगरीरैरकीर्णव्याम्रा
पतितप्रहरणाध्वस्तायुधविकीर्णभरणाविच्छिन्नालङ्कारा भुमेर्भागादेशावत्र सतथाततः कर्मधारयः सूत्रतया दृष्टंति कबंधानि यिरो
रहितफण्डेषराणि प्रचुराणि यत्रसतथा भयकरवायसानां परिलितगिद्धन्ति परिलीयमानमृद्धानां यन्मण्डलं च क्वालं भ्रास्यसंचरत
सास्ययाच्याया तया यदन्धकारं तेनगांभीरोयः सतथा तत्र संग्रामेऽपरे राजानः परधनमृद्वाः द्यतिपतन्तीति प्रसृतं अयमर्थोक्तमेवायं
संचिपतरेणयाश्रेणाह वसवो देवावसुधाश्च पृथिवी चिकम्पिता चैस्तै तथानैव राजानः द्यतिप्रकसप्रत्यक्षमिषसाक्षादिव तदुर्मयोगा
त्पितृवनं शमयानं प्रत्यक्षपितृवनं परमबद्धवीर्यगन्ति अत्यर्थदाकरणं भयानकं दुःप्रवेशतरकं प्रवेष्टुमशक्यं सामान्यजनस्येति गम्यं

न च तं कबंधपठरं भयंकरवायसंपरिलेत्तगिद्धमंडलभमंत छादंधकारं गंभीरेव सुवसुहृद्विकंपितं च

यार वीर्यस्या आभरण भूमिकानाप्रदेश नाचता मस्तकरहितघणाच्छे वीर्यामणा कागडा तेकलेवरने विषे लीनमान मृदप्रपंखी ते
नासिम्ह भमता छायातेऽणिकरीं चंधकारथयो गंभीरच्छे देवतापृथिवी कंपावीच्छे शमयाननीपरे प्रत्यक्ष अत्यं तरौह वीर्यामणो यजेरा

अतिपतन्ति प्रविशन्ति संग्रामसंकटं संग्रामसङ्गहनं परधनं परद्रव्यं सहति इत्थं तद्वति तथा अपरिराजन्त्यो अन्येयादृक्चौरसंघाः
पदातिरूपचौरसमूहाः तथासेनापतवः किंस्वरूपाचौरदन्दप्रकर्षकाश्च तत्प्रवर्त्तका इत्यर्थः अटवीदेशे यानिदुर्गाणि जलस्थलदुर्गरूपा
णि ते पुवसन्ति ये ते तथा कालहरितरक्तपीतशुक्लापञ्चवर्णा इति यावत् अनेकशतसंख्याश्चिह्नपट्टावद्वा यैस्ते तथा परविपयानभिघ्नन्ति

पञ्चकल्पिउवणं परमरुद्धवीहणं दुष्पवेसतरंगं अभिवर्द्धितिसंग्रामसंकटं परधनमहंता अवरेपा
दृक्चौरसंघासेणावद् चौरवंदघ्रागडिकाय अडविदेस दुग्गवासौकालहरितरत्तपीतसुक्लिन्न अणेग
सयं चिंधपट्टवंधा परविसए अभिहरन्ति लुब्धाधणसकज्जे रयणागरसागरंच उम्मीसहस्सजालाकु

पाधरालोकेनेपेसतां अशक्यते माहिपेसे संग्राममाहिं गहनस्थानकतथासकटसंग्राम अनैरानोधनद्रव्यवांछता अनैरासज्यायकीपादूक
चोरनासमूह कटकनास्वामी चोरनाष्टं द घणाचोरेनेप्रयत्तां वि अटवीने प्रदेशे विपमस्थानक क्षणनीलारातापीलेवर्णे धवलवर्णे अने
कशत चिह्ननापट्टवंधाळे अनैरादेशने हणेधननेकाले लोभीयाधननेकाले रत्ननाआगरभूत समुद्र तेकेहवोछेकलोलनासहस्रविचि

धजाः निर्मूलान्विक्रन्धकेतवो भगनादलितारथवराश्च यत्नसतथा नष्टः शिरोभिच्छिन्नमस्तकैः करिकलेवरैः दन्तिगरीरैरानीर्णाभ्याप्ता पतितप्रहरणाध्वस्तायुधविकीर्णाभरणाविचित्रालङ्कारा भुमेर्भागादेशावत सतथाततः कर्मधारयः स्रुततया दृप्तंतिकरंधानि शिरो रक्षितकडेवराणि प्रचुराणि यत्नसतया भयकरवायसानां परिलितगिद्धन्ति परिलीयमानगृहानां यन्मण्डलंच क्वालंभ्रान्म्यसंचरंत सास्ययाच्छाया तथा यदन्धकारं तेनगांभीरोयः सतथा तत्र संग्रामेऽपरे राजानः परधनगृह्णाः अतिपतन्तीति प्रकृतं अथपूर्योक्तमेवायं संचिप्रतरेणवाक्येणाह वसवो देवायमुधाच पृथिवी विकम्पिता यैस्ते तथातेद्वराजानः इति प्रक्रमप्रत्यक्षमिव साक्षादिव तद्गुग्मयोगा त्पिण्डवनं श्मशानं प्रत्यक्षपिण्डवनं परमरुहवीहणगतिं अत्यर्थदार्ढ्यं भयानकं दुःप्रयेयतरकं प्रवेष्टुमशक्यं सामान्यजनस्येति गम्य

न च्चंतकबंधपउरं भयंकरवायसंप्रिलेत्तगिद्धमंडलभमंत छांदंधकारं गंभीरेवसुवसुह दिवं प्रितच्चं

यार वीखया आभरण भूमिकानाप्रदेश नाचता मस्तकरहितघणाच्छे वीहामणा कागडा तेकलेवरनेविपेलीनमान गृध्रपंखी तेह नासमूह भमता ह्यायातेणे करीअंधकारथयो गंभीरेच्छे देवतापृथिवी कंपावीच्छे श्मशाननीपरेप्रत्यक्ष अत्यंत रौद्र वीहामणो अनेरा

तथापातालाः पातालकलशासेषोयानि सहस्राणि तैर्वीतवशाद्देगेनयत्यखिलं जलधिजलसुष्ठुममाणं तिउत्पाद्यमानं तस्य यदुदकरजसो यरे
 पुस्तदेवरजो धकारधूली तमेयत्न सतथातंबरः फेनोडिंडीरोप्रचरोधवलः पुलं पुलन्ति अनवरतं यः समुत्थितो जातः स एवाष्टशसो यत
 यरफेन एव वा प्रचुरादिविशेषणाष्टशसो यत्न सतथातं मारुतेन विघ्नोभ्यमाणं पानीयं त्रसतया जलमालानां जलकल्लोलानां सुत्पलः स
 समुद्रोऽहोऽखिलानि शीघ्रो यत्न सतथा ततः कर्मधारयोत्तमपि चेति समुच्चये तथा समन्ततः सर्वतः क्षुभितवायुप्रभृतिभिर्व्याकुलितं तुलि
 तं तीरभुविलुठतं खोक्नुभमाणानि महामत्स्यादिभिर्भृशं व्याकुलीक्रियमाणं प्रखलितं निर्गच्छत्यवतादिस्खलितं चलितं स्रस्थानगमन
 प्रव्रंविपुलं विस्तीर्णं जलचक्रवालतोयमण्डलं यत्न सतथा तथा महानदीवेगैर्गङ्गादिनिमग्नजवैः त्वरितं यथागवतीत्येवमापूर्यमाणो यः
 सतयानन्मरीरा अलक्ष्यमथाविपुलाविस्तीर्णाश्च ये चावर्त्ता जलप्रमाणस्थानरूपा तेपुच पलं यथागवतीत्येवं अमंति स्रस्वरन्ति गुप्यन्ति

तत्रोक्ताग्नेयलुलितखोलुभमाणप्रखलितयविपुलजलचक्रवालमहानदी वेगदुरिय आपूरमा

भूमिकादं पसरतो चाधोपाद्योऽहलतो जलनीकलतो पर्वतादिकथकी चाल्यो आपणे स्थान किं जाद्वं विस्तीर्णं पाणीनां समूहं गंगादिक

लुब्धादितिव्यक्तं धनस्य कार्यं धनकृतइत्यर्थः तथारत्नाकारभूतोयः सागरं तथातंचातिपत्याभिपन्नं जनस्यापातानितिसम्बन्धः अर्म्भो यो
 बोधयस्तत्सहस्राणां माला पङ्क्तयस्ताभिराकुलोयः सतथा आकुलाजलाभावेन व्याकुलितचिन्तायेच तोयपीताः पिंगतजलयानपावाः
 सांयात्रिका कलकलितन्ति कलकलायमाना हलबोलं कुर्वाणास्तैकलितो यः सतथा अनेनास्यापेयजलत्वमुक्तं अथवाजर्मिसहस्रमाला
 भिराकुलाकुलोतिव्याकुलो यः सतथा तथाविद्योगयोतैर्विगतसंबन्धनवोद्भिन्नेः कलकलं कुर्वद्भिः कलितोयः सतथा कर्मधारयोतयातहं

लविउयप्रोतकलकलंतकलितंपातालकलस सहस्रवायवसवेगसलिल उर्द्धममाणदगरयरयंधकारंव
 रफेणपउरधवलं पुलंपुलसमुद्विहसं मारुयवित्यु समाणंप्राणियजलमालुप्यौलङ्गलियं तंपियसुमं

अपि तेणे करीव्याकुलकलोलपांणीरहित प्रवहण हलबोलकरताकलकलायमानवांणीर्दूकरीसहित पातालकलय तेहनासहस्र
 वायनावययकीवेगे करीनेपांणी उपाडीतो पांणीनाकणरेणुसरिषा तेरूपबंधकारसमुद्गनेविषेव० प्रधान फीण घणो अजको निरं
 तर अयोचटट्टहाससरीखो वायदेकरी विजोभ्यमान पांणीजिहांके अ० पांणीनाकलोलसमुद्गरोदयोप्रतेयब्दसधले व्याकुलतीरनी

तथापातालाः पातालकलयास्तेषां यानि सहस्राणि तैर्वीतव्याद्देगेन यत्सुखं लिलं जलधिजलमुद्गममाणां तिष्ठन्माद्यमानं तस्य यदुदकरजसो यरे
 णुस्तदेवरजो धकारधूली तमेयत्न सतथातंवरः फेनोडिंडीरो प्रचरोधवलः पुलंपुलन्ति अनवरतं यः समुत्थितो जातः स एवाद्दृष्टा सो यत्न
 वरफेन एव वा प्रचुरादिविशेषणाद्दृष्टा सो यत्न सतथातं मास्तेन विद्वोभ्यमाणां पानीयं यत्न सतथा जलमालानां जलकल्लोलानां सुप्रलः सु
 समूहोद्भूतियन्ति शीघ्रो यत्न सतथा ततः कर्मधारयोत्समपि चेति समुच्चये तथा समन्ततः सर्वतः क्षुभितया युप्रभृतिभिर्व्याकुलितं लुलि
 तं तीरभूविलुठतं खोक्नुभ्रमाणां मङ्गलमत्यादिभिर्भृशं व्याकुलीक्रियमाणां प्रखलितं निर्गच्छत्यर्वातादिस्खलितं चलितं स्वस्थानगमन
 प्रवृत्तिपुलं विसीर्णं जलचक्रवालतोयमण्डलं यत्न सतथा तथा महानदी वेगैर्गङ्गादिनिमग्नान्जवैः त्वरितं यथा भवतीत्येवमापूर्वदाणेयः
 सतद्यानन्वीरा अलक्ष्यमप्याविषुला विसीर्णाश्च देवावर्त्ता जलप्रमाणस्यानरूपतेषु च पलं यथा भवंतीत्येवं भ्रमंति सञ्चरन्ति गुप्यन्ति

तत्रोक्तं गिर्यलुलितखोलुभ्रमाणां पक्खलित्यचलियविपुलजलचक्रवालमहानदी वेगतुरिय आपूरमा

भूमिकाद् पसरतो आघोपाक्को जलतो जलनी कलतो पर्वतादिकथकी चाल्यो आपणे स्थान किं जाद्वं विसीर्णं पांथीना समूहं गंगादिक

व्याकुलीभवन्ति उष्यन्ति उद्वलं वा ऊर्ध्वं सुखानि चलन्ति प्रत्यवनिष्ठानि वाग्धः प्रतितानि प्राणिनोपायवस्तया अथवा जलचक्रवालातं नदीनां विषयेण सारूप्यमाणातं चावर्त्तानामिति तथा प्रधाविता विगतगतयः खरपुरुषा अतिकर्कशाः प्रचण्डाः रौद्राः व्याकुलितसलिलाः विलोलितजलाः स्फुटन्तो विदार्यमाणो येष्वीचिरूपा कल्लोलान्तु वायुरूपा कल्लोलान्तु सङ्कुलौघः सतयाततः कर्मधारयोत्सवं तयामहामकरमस्य कच्छपांश्च उद्धारन्ति जलजन्तुविशेषैस्तैश्च ग्राहति मिसुं सुमाराय तैश्च न्वाकोपां समाहताय पर

णागं भौरविपुलश्रावत्तंच चलभममाण गुप्पमाणुच्छलंतपच्चो गियंतपाणियप्रधावितखरफरसप्रयंड
वाउलिय सलिलफुटुं त्वेति कल्लोलसंकुलमहामगरमच्छकच्छभोहारगाहतिमि सुं सुमारसाव

मोटीनदीनो वेगवतावलो समुद्रपूराइं छे जेहनो मध्दलाभेनही विस्तीर्ण जलमन्मथनाठाम भमता छं डाकाता छं वाउललता नो चापडता पांणी उतावली गतिजाइं अतिकठोर फरस प्रचंडव्याकुलित पांणी विदार्यमाण एवैवेलि कल्लोलसंकुल छे व्यापित छे मोटामगरमच्छ काछिवाजलचरविशेषमच्छ ग्राहक जलचरविशेष पांणी मांछिला जीवविशेष जलचरविशेष मांछो मांछिवाहणिव

स्पर्शोपहृतासमुद्रायमाणकृत्ति उद्भावन्तश्च प्रहारायसमुत्तिष्ठन्तो येषूरासंघाघोरांरौद्रास्त्रेषु प्रचुरा यन्वसतथा तंकातरनररुद्धदयकम्पनमिति प्रतितं घोरंरौद्रं यथाभवतीत्येवमारसनं शब्दायमानं महाभयादीन्येकार्यानि अणोरपारन्ति अन्यर्वा कूपारमिव सहत्वादनर्वाकूपारं आकाशमिव निरालम्बंनहि तत्र मतद्विकिंचिदालम्बनमवाप्यतद्वृत्तिभावः औत्पातिकपवतेनोत्पात जनितवायुनाधुणियन्ति अत्यर्थेयेनोक्षियन्ति नोदिता प्रेरिता उपर्युपरिनिरन्तरं तरङ्गाः कल्लोलास्त्रेहस्तद्विव अतिवेगाऽतिक्रान्तः शेष वेगोद्यौवेगस्तेन लुप्तहतीयैकवचनदर्शनाच्चक्षुः पृथ्वं दृष्टेमागैमात्वावयंकच्छेदन्ति कचिद्देशेगम्भीरंविपुलगर्जितमेघस्येव ध्वनिगुञ्जितंच

यसमाहृतसमुद्रायमाणयूपूरघोरपठरं कायरजणहियकंपणं घोरमारसंतं महकयंभयकरंप्रति भयं उत्तासणगं अणोरपारं अगसंचैव निरवलंबं उप्पाद्रयपवणधणितणोल्लय अवस्वरितरंग

प्रहारकरवानेकाजिद्रंधावताजे जलनासमूह रौद्र तेप्रचुरघणाद्धे कायर नरनाहृदयानो कंपाधणहार रौद्रशब्दकरतो धणोभयभय नोकरणहार उपद्रवनीठाम तासनोउपजावणहार पारनदीसे आकाशनीपरिद्रं आलंबनरहितऊपनावायुगढा मेस्त्राऊपरोपरि

गुञ्जालचणातोद्यच्च निर्घातचगनेव्यन्तरकृतो महाध्वनिं गुरुकनिपतितंच विद्युदादिगुरुकद्रव्यनिपातजनितध्वनिर्यत् सतयामुदी
र्धनिर्झरीदी यच्छ्रुप्रतिरवोदूरसुच्चं तस्मिन् दूरेऽयमाणोगम्भीरोधुनिधुनित्वेव रूपध्वन्यदोयत्तसतया कर्मधारयंततसां पयिमागंरुभंतति
दन्वानाः संघट्टिन्नुना मार्गस्त्वलयन्तो येयच्चराक्षसकूपाण्डपिशाचव्यन्तरविशेषास्तेषां यत्प्रगर्जितं उपसर्गसहस्राणि च पाठान्तरेण
यस्य तज्जाय उवसगसहस्रान्ति तत्रयच्चादयश्चरपितासज्जातोपसर्गसहस्रगणितैः सङ्ख्येयः सतथातं यद्गनिचउत्पातिकानि उत्पातान्

दरित्यत्रतिवेगचवधुप्रहमोच्छरंतं कथयिगंभीरविउलगज्जिदगुंजिय निरुषायगरुयनिवतित सुदी
हनौहारिरदूरसुच्चंतगंभीरधुगधुगंति सहंपडिपह्रं भंतजक्वरक्वस कूहंडपिसायकू सियतज्जाय

कक्षील दर्पयंत अतिवेग दृष्टिमागं आकादतो किर्वाद्भूक गंभीर यिस्तीर्णं गजकोमेधनीपदे गुंजारवयद्दथाइं आकायनेधिपेयं तर
नोकीधोगुंजारवयद्दथाइं मोटीकांद्भारेपदार्थपडतेशब्दथाइं एहवाशब्दतामठामिसमुद्रने विपेयाइं अतीलांगानीकलतां दूरयकी
सांभलीतो गंभीर धुगधुगएहवोचनिष्टरूपशब्दथाइं पंथमागप्रतेकूषे जचराक्षस कूपाण्डपिशाच रीसांणा जपनाचपसर्गना सच

भूतप्राप्नोयः सतथा वाचनान्तरे उपद्रवाभिभूतायवस उपद्रवाभिभूतः ततः प्रतिपथेत्यादिना कर्मधारयोतस्तं तथा विरचितो बलिना उप
हारेण होमेनाग्निकारिकाध्वपेन उपचारो देवतापूजायैस्तं तथा दत्तं वितीर्णं रुधिरं यत्नं तत्तथा तच्च तदचूनाकरणं च देवतापूजनं च
तत्प्रयतायेत तथा योगेषु प्रवृत्तौ चित्तव्यापारेषु प्रयतायेत तथा ततो विरचितेत्यादीनां कर्मधारयोतस्तं सांयातिकैरिति गम्यते च रि
तः सेधितोयः सतथा तं पर्यन्तयुगस्य सकलयुगान्तिमयुगस्य योन्तकालक्षयकालस्तं न कल्याकल्पनीया उपमारीद्रत्वादास्य सतथा दुरन्तं

उवसगसहस्रसंकुलं बहुपादयभूयं विरचित बलिहोमधुवउवचारदिणरुधिरञ्चणाकरण प्रयतनो
गप्रयतचरित्यं परियत्तजुगंतकालकम्पोगमंदुरंतमहानद्रवद्र महामौमदरिसणिज्जं दुरगुचरं

सुसंकुलव्यापितच्छे धणोउत्मातगाजदिककरीसहितच्छे कौधो बलनेढोवणेकरीहोमअग्निहोत अगरादिकदहनउपचारदौधोरुधिर
पूजानोकरवो सावधानप्रवृत्तनाव्यापारनेविषयतनवंतसेव्यो सधलायुगनोच्छेहलो युगतेहनेअंतकालक्षय कालसरीखीओपमाजो
समुद्रनीतेणीओपमादूद्योदुःखेयंतलाभे गंगादिक नदीनोस्वामी अत्यंत रौद्रद्रीसेच्छे दुःखेजेहनोचरियद्रुसोविषे दोहिलोप्रवेसच्छे

दुरवसानं सहानदीनां गङ्गानदीनां चेतुरासाम्पतिप्रभुयः सतथा महाभीमोदृश्यते यः सतथा कर्मधारयोतसं दुःखेनानुवर्यन्ते सेव्यते
यसुतथा तं विपसप्रवेद्यदुःप्रवेशं दुःखोत्तारमिति च प्रतीतं दुःखेनाश्रीयत इति दुराश्रयसंलवणसलिलपूर्णमिति व्यक्तं असिताः क्षणाः
सिताश्रितपटा समुच्छ्रिता ऊर्ध्वोक्ता येपतान्वसितसितसमुच्छ्रिकानितैः चौरप्रवहणेपु क्षणाएव श्रितपटाः क्रियन्ते दूरादनुपलक्षण
हेतोरित्यसितेत्युक्तं इत्यतरकेचित्ति सायत्विकयानपात्रेभ्यः सकाशाद्व्यतरैर्वै गवद्भिरित्यर्थः वहनैप्रवहणैः अतिपत्यपूर्वोक्तविशेषणं सा
गरप्रविश्यसमुद्रमध्ये भ्रन्ति गत्वाजनस्य सायात्विकलोकस्य पोतान्यानपात्राणि परद्रव्यहरणेयेनिरनुकम्पानिः श्रूकास्तै तथावाचना

विसमप्यवेसं दुक्खुत्तारं दुरासयं लवणसलिलपुणं असितसियसुसितगेहिहृत्त्यतरैकेहिं वाहणेहिं
अतिवदत्ता समुद्रमज्जे हणन्ति गंतूणजणस्स पेतिपरदब्बहरानरानिरणुक्कंपा निरावयक्खा गामा

दुःखेउतारेत्ते दुःखयाश्रयीदूखेवीये लूणसरीषापाणीभस्या क्षणएहवासितं जंवाकस्या सायात्विकनायानपात्रयक्की वेगवंतउताव
लाचाले प्रवहणनेविपे पेसे समुद्रमांहिरहणे जातांलोकना प्रवहणने परद्रव्यहरणहारने मनुष्यकेहवा अनुक्कंपारहित कांज्जारहित

नृपरद्रव्यहरानरा निरनुकम्पा निरवयववृत्ति परलोकांप्रति निरवकांचानिरपेक्षाग्रामोजनपदांश्रितः सन्निवेशविशेषः आकरो
लवणाद्युत्पत्तिस्थानं नकारं अकरदायिलोकं खेटं धूलीप्राकारं कवटं कुनगरं मण्डवं सर्वतोनासन्नसन्निवेशान्तरं द्रोणपथं जल
स्यलपयोपेतं पत्तनं जलपथयुक्तं रत्नभूमिरित्यन्ये आश्रमस्थापसविनिवासनिगमोवणिक्जननिवासोजनपदोदेश
द्वुतिवृन्दोत्साराश्च धनसम्बद्धान् भवन्ति तथास्थिरहृदया तत्कार्यैर्निश्चलचित्ताञ्छिन्नलज्जाश्च येतेतया चंद्रग्रहणोग्रह्याश्च गृह्णन्तीकुर्वन्
नीत्यर्थः तथादारुणमतयः निःक्रामानिजं भवन्ति छिन्दन्ति गेहसंधिमिततं निचिप्रानि स्वस्थानन्यस्थानि हरन्ति धनधान्यद्रव्यजा

गरनगरखेडकव्वडमंडव दोगमुहपट्टणा समणिगमजणवयेतयधणसमिद्धे हणंति धिरहिंयय छिन्न
लज्जावंदिगगहगो गहयगेरहंति दारुणमती निक्किवारिणं हणंति छिंदंति गेहसंधि निक्खित्ता

ग्राम आगर नगर धूलिनोगड कुत्तितवास अढीगाउलगेवासनथी जलवटथलवटमार्गं समसलवस्तुलोभं तापसनाठाम वणिक्व्या
पारी मगधादिकदेश धनसहितच्छणे निश्चलचित्त लाजनथी वंदीग्रहे गायनेग्रहे एतलानि भालेग्रहे कपारहितमति निदैयउं ता

दुरवसानं सहानदीनां गङ्गानदीनां चेतारासाम्यतिप्रभृत्यः सतथा मच्छाभीमोदृश्यते यः सतथा कर्मधारयोतस्तं दुःखेनानुवर्त्यन्ते सेय्यते
यसतथा तं विषयमप्रवेष्टुः प्रवेष्टुं दुखोत्तारमिति च प्रतीतं दुःखेनाश्रीयत इति दुराश्रयस्तं लवणसलिलपूर्णमिति व्यक्तं असिताः क्षण्याः
सितागितपटा समुच्छ्रिता ऊर्ध्वोक्तता येपतान्यसितसमुच्छ्रिकानितैः क्षौरप्रवहणेपु क्षण्याएवयितपटाः क्रियन्ते दूरादनुपलक्षणा
हेतोरित्यसितेत्युक्तं हत्यतरकेहिति सांयतिकयानपात्तेभ्यः सकाशाद्व्यतरे वैगवद्विरित्यर्थः यस्मै प्रवहणैः अतिपत्यपूर्वोक्तविशेषणं सा
गरं प्रविश्य समुद्रमध्ये सन्ति गत्वा जनस्य सांयतिकलोकस्य पोतान्नयानपाताणि परद्रव्यहरणे येनिरनुकम्पानिः श्रूकाः सो तथावाचना

विसमप्यवेसं दुक्खुत्तारं दुरासयं लवणसलिलपुष्पं असितसियसुसितगीहहत्यतरकेहिं वाहणेहिं
अतिवद्वत्ता समुद्रमज्जे हणन्ति गंतूणजणस्स पोतिपरद्रव्वहरानरानिरणुंकंघा निरावयकखा गामा

दुःखेउतारेके दुःखआश्रयीदू सेवीये लूणसरीषापाणीमस्या क्षणएहवासित ऊं चाकखा सांयंतिकनायानपात्वथकी वेगवंतउताव
खाचाले प्रवहणनेविषे पेसे समुद्रमाहिहणे जातांलोकना प्रवहणने परद्रव्यहरणहारने मनुष्यकेहया असुकंपारहित कांआरहित

नाभियच्चित्तानि समग्राणिष्ठतकानि दूतिगम्यते खादितानि भक्षितानि पीतानिच शोणितानिपेक्षया यकाभिस्तासुयाताभिश्चडाकिनीभिः शाकिनीभिः भ्रमतां तत्रसञ्चरतां भयकरंयत्रतं रुधिरलिप्तवदनाक्षतखादितपीतडाकिनीभ्रमद्भयभयंकरंक्वचिदक्षतद्रव्यं तस्य स्थानस्य घट्टरत्नपद्यते तत्राचाभिनिर्भयाभिरिति व्याख्येयं जंबूयखिखियंतेत्तिखीतिशब्दायमानशृङ्गालंततः कर्मधारयो तस्तत्रतथा घूक्ततघोररयद्धे कौशिकयिहितरौद्रध्वाने वेतालैभ्यः विवृतपिशाचेभ्य उल्लितसमुपजातं विमुह्यं यद्दान्तरामित्रं कश्चककहेतिति कश्चकहायमानं यत्प्रहसितं तेनविहृणंतिभयानकमतएवनिरभिरामं वारमणीयं यत्रतथातत्रयतिवीभत्सदुरभिगन्धे दूति व्यक्तं पाठा

लित्तवदणञ्ज्वयखातियपीतडाइणिभ्रमंत भयकरजंबूयखिखियत्ते घृयकयघोरसहं वेयालुद्विय
निशुद्धकहकहकहेतं प्रहसितवीहृणकनिरभिरामे अतिदुग्धिगंध बीभच्छदरिसणिज्जं सुसाणेव

रुधिरपीषा डाकिणीदं भमतां भयनोकरणहार सीयालनो शब्दकरे घूयडिकीघो रौद्रशब्दपिशाच ऊपनो शब्दतेकरे कश्चकहायमान घट्टदृष्टास्य वीहामणो अभिरामरमणीकनयी अतिदुर्गंधस्त्रुगामणो वीहामणोदर्शनजेहनो देपतां श्मशाननेविपे वननेविपे

सांनि धनधान्यरूपप्रकारान् केपामित्याह जनपदकुख्यानां लोकादन्तायां निर्घृणतयः परस्परद्रव्याद्येऽविरताः तयातयैयपूर्वोक्त
प्रकारेण केचिददन्तादानमवतीर्थं द्रव्यगवेपदन्तःकालाकालयो सद्वरणस्थोचितानुचितरूपयोः सञ्चरन्तो भ्रमन्तश्चियगन्तिचितिपु
प्रतीतास्तु प्रव्यवहितानि वक्त्रिदीप्तानि सरसागिसन्विरादिहानि वरदग्नीनि ईपङ्गुमीकृतानि कृष्टान्याकृतानि तयाविधप्रयोज
निभिः कडेवराणि त्वतयरीराणि यत्र तत्तथा तत्र श्रवणे क्षिप्रानाना अटयोवासमुपयन्तीति संभूतः पुनः किंभूते बधिरलिप्तवद

णियहरंति धरणधसदव्वजायाणि जणवययुलानि निदिशमदी परदव्वहिं जेअविरया तहेवकेयि
अदिखादाणं गवेसमाणकालाकालिसुसंचरंता वितकापल्ललियसरसरददडु कडियकलेवरेरुहिर

आपनेहणं पात्रपाठे धरनेहदीने धरमादिथायाहे जेनिधानतेरने हरेधनधान्य द्रव्यनीजाति जेदेशतेहना लोकना निर्दयमदहे
परधनलेवानी जेहनेचापडीनयी तिमजपर्वलीपरे कोइ' अणदीधं द्रव्यलेवानीमति परद्रव्यनीगवेपणाकरेकालतथाअकालनेविपे
भमता जिहंसितकवलाइ' तेहनेविपेअल्यारुधिरसहित थोडोस्थोदाधो काढाहे मडानाथरीर बधिरेश्वरणा सुखमडातेहनेखाधा

दीनां भोजनं प्रागनयेषां ते तथा अतएव पिपासिता जातव्यः भुञ्जियन्ति भुचिता क्लान्ता न्त्वानीभूता मांसप्रतीतं कुण्णिमंति कुण्णपः
गवः कन्दसूतानि प्रतीतानि यत्किञ्चिच्च यथावाप्तवस्तु इति इन्द्र एतानि दत्तो विहित आहारो भोजनं यैस्ते तथा उद्विग्ना उद्वेगन्तः उत
सुता उत्तरसुताः अशरणाः अन्त्याः किमित्याह अटवीवासमरख्यवसनमुपनयन्ति किंभूतं व्यालयतयङ्कनीयं भुजगादिभिर्भयंकरीभि
त्यर्थः तथा अयशस्वरातस्वरा भयङ्करा एतानि व्यक्तानि कस्य चरामचोरयाम इति इदं विवक्षितं अद्यास्मिन्वचनि द्रव्यरिक्ता इति एवं

भक्त्युपाणभोयणपिवासिया भुञ्जिया किलंता मंसकुण्णिमकंदमूलजं किञ्चिकया हारा उद्विग्ना अगु
या अशरणा अटवीवासं उवेति वालसतसंकणियं अयसकरा तक्करा भयंकरा कसहरामोति अज्जाद

मीं संचयकरवा दुर्लभमोदकादिपाणी ओदनादिकभोजन तस्यापाणीपापे बहुचित्तचत्तपापे भानपामता मांसहतकलेगर्भो
कंदमूलजेहवा तेहवा आहारकीधा उद्वेगवंतवीहतारहेरहीनसके एहवाचनाथवापडाचोरीनाकरणहारहे कोद्वेगरणनयी तथा
सदादूतावलावीहता एकठामिरहीनसके अटवीनोवासपांमेसर्पनाथत तेणेकरीव्याप्तथासंकानोकरणहार अजसनाकरणहार

न्तरेणातिदुरभिगन्धवीभक्तदर्शनीयेद्वृत्ति कस्मिन्नेवंभूतद्वृत्याह प्रशयानेपितृवनेतयावनेकाननेयानिग्रन्यगृह्याणि प्रतीतानिप्लयगानि
 शिलामयगृहाणि अन्तरेग्रामादीनामर्द्धपथे आपणाहृष्टागिरिकन्दराद्यगिरिगुहाद्वृत्तिहृन्वसाश्चतापि यमश्रुतापदसमाकुलाश्चेतिकर्त्त
 धारयोतस्तासुकास्त्रेवंविधास्त्रित्याह वसन्तिपुवा स्थानेषुवास्त्रिभ्यं तथीतातपयोपितृयरीराद्वृत्ति व्यक्तं तयादग्धृत्तययोशीतादिभिद्यम
 हतत्वचः तथानिरयतिर्यग्भवएवत्यङ्कटगहनं तत्रयानिदुःखानि निरन्तरदुःखानितेषां यःसम्मारोवाङ्कल्यं तेनयेद्यन्ते अतुभूयन्ते
 यानितानि तथातानि प्रापकर्मणि संचिन्वन्तोवभ्रन्तः दुर्लभंदुरापंभक्ष्याणां मोदकानीनामयनां ओदनादीनांपानानांच मद्यजला

णेषुसुषुधरलेण अंतरावणगिरिकंदरविसमसावयसमाकुलेसुवसहिंसुकिलिंसं ता सीतातवसोसिय
 सरिराददृच्छवि निरयतिरिय भवसंकटं दुक्खसंभारवेदणिज्जाणि पावकम्माणि संचियंतादुल्लभ

स्वंनाघरनेविषे पापाणनाधराभादिकं हाटनेविषे पर्वतनीशुफा विषमस्थान स्वापदभींइव्याघ्रे करीव्यामएवही वसतीनेविषे, ज्ञेय
 पांमताशीत आतपेकरी सोधितशरीरकृता दाधीकांतिशरीरनी नरकतिर्यंचनेभवे गहनदुःखनोवङ्कलपणो वेदीहंभोगवीहं पापक

दीनां भोजनं प्राशनं येषां ते तथा अतएव पिपासिता जातव्यः भुङ्क्ष्यन्ति भुञ्जतास्त्वान्तास्त्वानीभूतामांसं प्रतीतं कुणिमंति कुणपः शवः कन्दमूलानि प्रतीतानि यत्किञ्चिच्च यथावाप्तवस्तु इति द्वन्द्वएतानि कृतो विहितश्चाहारो भोजनं येस्ते तथा उद्विग्नोऽङ्गे गन्ताः उत सुतास्रस्तुक्ताः अग्ररणाः अत्राणाः किमित्याह अटवीवासमरखवसनमुपनयन्ति किंभूतं व्यालशतशङ्कनीयं भुजगादिभिर्भयं करमि त्यर्थः तथाच यशस्करा तस्करा भयङ्करा एतानि व्यक्तानि कस्य हरामचोरयाम इति इदं विवर्चितं अद्यास्मिन्नहनि द्रव्यरिक्तां प्रति एवं

भक्तवृणपाणभोयणपिवासिया भुंक्ष्याकिलंता संसकुणिमकंदमूलजं किंचिकया हारा उद्विग्नशङ्कानु
याश्च सरणाश्च डवीवासं उवेति वालसतसंकणियं अयसकरा तस्करा भयंकरा कसहरामोति अज्जाद

मीं संचयकरवा दुर्लभमोदकादिपांणी ओदनादिकभोजन तस्यापांणीपापे वभुञ्जितश्च त्वपापे ग्लानपामता मांसवृत्तककलेपएनो कंदमूलजेहवा तेहवाचाहारकीषा उद्वेगवंतवीहृताहरेहीनसके एहवाचनाथपाडाचोरीनाकरखद्वाहरे कोदयरणनदी तथा सदाद्भुताबलावीहृता एकठामिरहीनसके अटवीनोवासपांमिसर्पनाथत तेणेकरीव्याप्तथासंकानोकरणाहार अजसनाकरणाहार

रूपं सामान्यं कुर्वन्ति गुह्यं रहस्यं तथा बहुकस्य जनस्य कार्यकरणेषु प्रयोजनविधानेषु विघ्नकराद्यन्तरायकारका मत्तप्रमत्ताप्रलुत
विशेषान् छिद्रे अवसरे प्रसीदन्ति वं शीलायेते तथा व्यसनास्युदयेषु हरणबुद्धयः इति व्यक्तं किंचित् विगच्छति एकाद्वयनाप्यरथियेषा
विगिद्यलोकेन जुगुप्सितानि न्दिताये ते तथा स्वकर्मभिहेतुभूतैः पापकर्मकारिणः पापावृष्टायिनः अशुभपरिणताद्याशुभपरिणामा
ब्धं इति सामान्यं करेति गुह्यं बहुयस्य जस्य कज्जकरणेषु सुविग्वकरामत्तप्यमत्तपसुतवीसत्य छिद्वाती

वसणभ्युदएसुहरणबुद्धौ विगच्छन्ति हरिमहिषा परित्तिनरवति मज्जायमतिक्लंतासज्जनजणदुग्गं
चौरभयनीकरणहार केहनो घनरुक्कं व्याजद्रव्यरुक्कं एहवीसमर्थोदं करे गुह्यरहस्यविमोक्षेणा लोकनाकार्यकरणे विघ्नमाक

करणहार मदमत्तमदपाने प्रमादीसुता वीसस्याएतलाने अवसरे हरणहार कष्टउक्खनेविषे चोरीकरणानीबुद्धिहे नहराकाणीव
वधिरना अभिलापी सर्वत्रभमे राजानीमर्यादायकी अतिक्लंता राजानीयाद्यापुणनमाने स्वजनजनने दुग्गं व्याजनिर्भक्ष्या पापसेवके

दुःखभागिन इति प्रतीतं निश्चाविलदुःखसनिपुद्गमयति नित्यं सदा आयिलगंसकालुथमाकुलं वा दुःखहेतुमनिवृत्तिस्वास्थ्य
रहितं मनोयेयां तेतथा इहलोकएवक्लिश्यमाना व्यनसतसमापन्ना एतानि व्यक्तानीति अयतहेवेत्यादिना परधनहरणेफलद्वारमु
च्यते तथैव यथापूर्वमभिहितः केचित्केचन परस्य द्रव्यं गवेपयन्त इति प्रतीतं गृहीताचराजपुरुषैर्हताश्च यद्यादिभिः बद्धाश्च

छियासकम्पे हिं घावकम्पकारी असुभपरिणयाय दुःखवभागी निश्चावलदुःखमनिवृद्मया इहलोकै
चेवकिलिस्संता परद्वहारा नरावसणसयभावस्था तहेवकेद्रपरस्सद्वंगवेसमाणगहियायहताय
वद्धरुद्धाय तुरियं अतिधाडिया पुरवरं समप्पिवा चोरगहं चारभड्चाडुकरणातिहियकप्पडप्पहार

करी पापकर्मनाकरणहार दुष्टअध्ययसाय दुःखनाविभागी सदाविस्तीर्णदुःखअसमाधिमन इहलोकनेविपे क्लेशपामे परद्रव्यनाहरण
हार नरकटनाशततेणोपेहता तिमजकोएकपुस्य परद्रव्यने गवेपताजोताछता राजपुरुषेग्रह्या ताड्यामास्या बांधारुंधीसुफांधी
प्रनगरमाहिभमाद्या नगरमाहि आणीदीधा चोरनेग्रहे कोटवालपाडूवावचनबोलीचोरीमनावे तेणेआमल्यावस्सतेणेकारीतांडे

रज्ज्वादिभिसंयमिता चारकादिनिरुद्धाश्च तरिंयतित्वरितं शीघ्रं अतिप्राङ्गिताभ्यामिताः अतिवर्त्तिताया भ्यामिताएवपुरयरेनगरं
समर्पिता दौकिता चौरग्राह्याश्च चार भटाश्चचादुकाराश्चयेतेतथातैश्चचौरग्राह्याश्चभटचादुःकारैश्चारकवसतिं प्रवेयिता धृतिस्वस्थः
कपटप्रहाराश्चलकुटाकारकलितचौरसाधना निर्दयानि करणायि चारच्चिकासोपां सम्बन्धीनि यानिखरपरुपवचनानिप्रतिश्रुज्य
भणितानिच तर्ज्जानानिच वचनविशेषाः गलत्यलतिगलयद्गणं तथाउत्थलयन्ति अपवर्त्तना अप्रप्रेरणाइत्यर्थः तादश्यानीचेतिपद
चतुष्टयस्य इन्द्रः ताभिःविमनसो विषयचेतससन्तः चारकवसतिं शुप्तिगृहं प्रवेयिते किंभूतानिरयवसतिसहयानिति व्यक्तं तत्रापि

निहयाआरकिलयखुरफरसवयण तज्जणगलुच्छल्लउच्छल्लयाहिं विमणाचारगवसहिं पविसिया
नियवसहिं सरिसंतत्यविगोच्चिकप्पहार दुमणानिक्कच्छण कडुयवयणभेसणग भयाभिभूया

दयारहित कोटवालकठोरफरसना वचनेकरी तर्जगलेयहीपाळोनखिवो दीनकृता गोत्रहर्षवन्दीखाना तेमांश्चिवाल्या मरकनीय
सतिसरिणी तिहांपणिसुखनपांमे गोमीहरानोरत्तपालतेहसंबंधीयाजेप्रहारतथा अग्निस्त्रवंदश्चिपो धाम्मोपयोवीराडवो कडुवाय

चारकयसत्तौ गोमिकत्ति गौल्लिकस्य गुप्तिपालस्य सम्बन्धिनोयेप्रहारा घाताः दूमणत्तिदवनानि उपतापनानि निर्भत्सं गानिद्या
 कोगविगेपाकटुकवचनानिच कटुकवचनैर्वाभेयणकानिच भयजननानि तैरभिभूतायेते तथा पाठान्तरेण एभ्योयस्यं तेनाभिभूताये
 तेतथा आक्खिन्नियवसना आकट्टपरिधानवस्त्रामखिनं दण्डिखण्डरूपं वसनं वस्त्रं येपां तेतथाजत्कोटालवयोद्रव्यमड्डत्वेतरत्वादिभि
 लोकेप्रतीतभेदयागच्छात् गुप्तिगतनरसमीपादून्वागणं याचनं तत्परायणास्सन्निष्ठा येतेतथातेर्गौल्लिकभट्टैः कालं भिर्विविधैर्यन्धनैः
 कारणभूतैर्वध्यन्ते इतिसम्बन्धः किंतेत्ति तद्यथाहडिप्ति काट्टविशेषः निगडानिलोहमयानि वालरज्जुका गवादियालमयीरज्जुकुदं

अक्खित्तणियंसणामलियण डंडिखंडवसणाउक्कोडालंचन पासमगणपरायणेहिं गोम्मिगभंडेहिं विवि
 हेहिं बंधणेहिं किंतेहडिनियल वालरज्जुकुडंडगवरतलोह संकलहत्यं द्रुयवभभव्वट्टदामकणिकोड

घनतेणेकरी धनेकपरिवीद्याद्यापराभय्या उदालीलीघाट्टे पट्टिरवानावस्त्रमेलोकेरसीव्यो वस्त्रकैस्सूक लांघआपेमांगयाविघे
 तत्परत्ते कोटवालनाभंडउपगरण नानाप्रकारबंधनेकरीतेबंधन कुणते काठनोपोडो लोहमयवेडी वालनीरासडी काष्ठमयबंधन

चारकयसतौ गोमिकन्ति गौल्लिकस्य गुप्तिपालस्य सम्बन्धिनोयेप्रहारा घाताः द्रूमणत्तिदवनानि उपतापनानि निर्भर्त्सुंगानिद्या
 क्रोयधिगेपाकटुकवचनानिच कटुकवचनेर्वाभिषयकानिच भयजननानि तैरभिभूतायेते तथा पाठान्तरेण एभ्योयद्भयं तेनाभिभूताये
 तेतथा आत्विप्रनिवसना आकृष्टपरिधानवस्त्रामलिनं दण्डिगुण्डरूपं वसनं वस्त्रं येपां तेतथाजल्लोटावयोद्रव्यबल्लत्वेतरत्वादिभि
 लोकेप्रतीतभेदयापख्यात् गुप्तिगतनरसमीपाद्रून्मार्गणं याचनं तत्परायणास्तन्निष्ठा येतेतथातैर्गौल्लिकभटैः कटुं भिर्बिर्बिधैर्वन्धनैः
 धारणभूतैर्वन्धनैर्भूतिसम्बन्धः किंतेत्ति तद्यथाहडित्ति काष्टविशेषः निगडानिलोद्धमयानि वालरज्जुका गवादिवालमयीरज्जुकुदं

अक्खित्तणियंसणामलिय ङडिखंडवसणाउक्कोडालंचन पासमगणपरायणेहिंणोन्निगमं डेहिंवि वि
 हेहिंबंधणेहिं किंतेहडिनियल वालरज्जुकुडंडगवरतलोह संकलहत्यं दुयवम्भव्वट्टामकणिक्कोड

चनतेणेकरी धनेकपरिबीडाद्यापराभय्या उदालीलीधाद्ये पछिरवानावस्त्रमेलोकटकेरसीव्यो वस्त्रच्छैस्सुं क लांचआपेमांगयाविपे
 तत्परच्छे कोटवालनाभंडउपगरण नानाप्रकारबंधनेकरीतेबंधन कुण्ठते काठनोपोडो लोद्धमयवेडी वालनीरासडी काष्ठमयबंधन

एडकं काष्ठमयं प्रान्तेरञ्ज पाथंवरत्वाचर्ममयीमहारञ्ज लोहसङ्कला प्रतीताश्चसाण्डकं लोहादिमयं हस्तयन्त्रणं यथपट्टचर्मपट्टिकादा
मकरञ्ज मयपादसंयमनं निःकोटनंच बन्धनविशेषद्वति इन्द्रततस्तरन्यद्योक्तव्यतिरिक्तैरेव मादिकैरेव प्रकारेणोत्त्रिकभाण्डोपकरणे
गोप्तिकपरिच्छदविशेषैः दुःखसमुदीरणासुखप्रवर्तकैः तथासंकोटनागात्रसङ्कोचनं मोटनाच गात्रभङ्गनाताभ्यां किमित्याह यध्यन्ते
केइत्याहमन्दपुण्या तथासंपुटं काष्ठयन्त्रं कपाटं प्रतीतं लोहपञ्चरे भूमिगृहेचयोनिरोधः प्रवेशनं सतथाकूपोऽन्धकृपादिचारकोरुति

णेहिंअखेहिथएवमादीएहिंगोमिकभंडोवगरणेहिंदुक्खसमुदीरणेहिं संकोडणमोडणेहिंववर्भंति
संदपुखासंपुडकवाडलोहपंजरभूमिघरनिरोहकूवचारगकौलगजुयचक्कवितत वंधणखंभालण उइ

विशेष चर्ममथरञ्जलोहनीसंकल लोहमयहस्तनोबंधनविशेष चर्मनीनाडी पगनोदामणो वंधनविशेष अनैराण्मादिदूबंधनविशेष
कोटवालना भंडोपगरणजाण्णिवा दुःखनाउदीरणहार गात्रनासंकोडिवाअंगोपागना मोडिवातेणे करी बांधीये अइनामंदपुण्या
छे यंतविचालेवालीमारि कमाड लोहनोपंजर भूमिघरनेविषे कंधवो कूपगोतीहरो लोहकाटमयखीला भूसरो चकरबागविक्कीये

मृद्वं कीलकाः प्रतीतायूपोयुगं चक्रं रथाङ्गं विततबन्धनं प्रतर्दितवाहुजङ्घाशिरसः संयन्त्रणं खंभालेणंति संभागलनं संभालगनमित्यर्थः
 ऊर्ध्वचरणस्य यद्वन्धनं तत्तथा एतेषां हृन्मुखतएतेभिर्व्याविधर्मणा कर्धनास्तासु स्थासुभिश्च विहेद्व्यमना वध्यमाना संको
 टिता मोटिता क्रियन्त इति सखन्धश्चैव कोटकेन कोटाया ग्रीवायाः अधोनयनेन गाढं वाढं उरसि हृदयशिरसि च मसके ये बद्धा सेतया
 ते च ऊर्ध्वं पूर्णरताश्वासपूर्णितोर्ध्वं काया ऊर्ध्वावास्थिता धुल्या परितापाठान्तरे ऊर्ध्वपरिततः ऊर्ध्वं गतां त्वास्तु रदुरः कण्ट
 काश्च कम्पमानवचस्थला इति हृन्धः तेषां सतायन्मोटनं मर्दनं चान्मूढनाच विपर्ययसीकरणां तैतथा ताभ्यां विहेद्व्यमाना इति प्रकृतं

चलणबंधणविहं मणहियविहेडियंता अवकोडक गाढ उरसि रवद्ध उद्धपूरीत फरंत उरकडगमो
 डणेहिं बद्धायनी ससंता सीसावेढ उरयालवडप्पसंधिवंधण तत्तसलागसूयिय कोडणाणितच्छण

पंधन थांभासे बांधवो उं चापगनीचो मसककरी बांधवो कर्धनातेणे करी बध्यमानता डीता कोटपाक्षीवालीनीची करे गाढो हृद
 यमसके बांधे धूलिसोपयाडाया कंयमानवचस्थल एतले हृदयानो स्थल एम अंगोपांगमोडवे करी बांध्यानी सासाभ्वं कता मसकिं वाध्र

प्रथमा स्फुरदुरकण्टकाद् ह प्रथमाबल्लवचनलोपो दृश्यस्तच्चाभोटना न्नेडनास्यामित्येतदुत्तरत्वयोज्यं तेतथाश्ववद्वा संतानिः स्वसंतो
 निखासान्विसुधन्तः शीर्षावेष्टकश्च वरत्वादिनाशिरोवेष्टनं अस्यालन्ति उर्वोर्जद्वयोर्दोरोदारणां ज्वालोयाज्जलनं यः सतया सचपाठा
 न्तरेण अस्यावलन्ति अरुकयोरावलनं अरुकावलः यष्यङ्कानां काष्ठयन्त्रविशेषाणां सन्धिपुजानुगुर्पर्यादिपुबन्धनं चपटकसन्धि
 बन्धनंतच्च तप्तानां शलाकानां कीलरूपाणां मूचीनां सञ्चणीच्छात्राणां यान्याकुट्टनानि कुट्टनेनाङ्गे प्रवेगनानि तानि तयातानि
 चेतिद्वन्द्वस्थानि प्राप्यमाणादति सुखन्धः तल्लणानिच वास्या काष्ठस्येव विमाननानिच कदर्यनानि तानिच तयाचाराणितिलरा
 चाणि कटुकानि मरीचादीनि तिक्तानिनिम्बादीनि तैर्यत्नावर्णन्ति तस्यदानं तदादीति यातनाकरणयतानिकदर्यनाहेतुयतानि

विमाणाण्यणिय खारकडुयतित्तनावणजायण कारणसयाणि बल्लय्याणि पांविंयंता उरक्खोडी

वीटे जंघानोविदारिवो काष्ठयन्त्रविशेषतेंहनो संघिजानुकीपरादिकतेहनेविषे बांधिवो तातोसिलार्द्र तातोसुद्धे भंगोपांगनेविषेचा
 पवो काटनीपरेताक्खो कदर्यनाउपघात तेलसाजीखार मरिचादिक नौत्रादिक नासिकामांघ्रिवालवो पीडानाकारणनेयते घणा

तानि यज्जकानि प्राप्यमाणा तथा उरसि वक्षसि बोद्धिंति महाकाष्ठं तस्या दत्ताया वितीर्णाया निवेशिताया इत्यर्थः यन्नाटप्रेरणं तेना
स्थिकानि षडानि संभगानि सप्तोसुलगन्ति सपाश्वर्यास्थीनि येषां ते तथा गलद्वविडियमिव धातुः क्लेनयः सगलः सचासौ कालकलोद्ध
दगुह्य कालाय सयष्टितेन उरसि वक्षसि उदरे च जठरे च सौचगुह्यदेशेष्टौ च षष्ठे परिपीडिता ये ते तथा मत्स्यं तेति मत्स्यमानं हृदयं
येषां ते तथा दूहचकारस्य छकारादेश ष्छान्दसत्वात् तथापुत्रस्य कल्यैर्द्रव्यत्वचूर्णस्य कथ्यत इति च संवर्णिता गोपाङ्गुल्येति समासः

दिग्गगादपेक्ष्य अद्रिकसंभगसप्तसुलिया गलकालकलोद्धदं उर उदरवत्यपट्टी परिपीलियामच्छं
तद्विषय संवृत्तियं गमंगा आणत्ती किं करेहिं केय अविराहिय वैरि एहिं जमपुरिससन्निभेहिं प्रहया

तेष्वपमाडीता उरकचित्तां हृदयनेत्रोः मोटोकट दीधोगाढो प्राणसहितेकाटनो धाघोपाधो प्रेरिवो तेणे करीजे हनाहाड भागाच्छे
पांसलीजे हनी गलाबंधन कालोलोहनी दंडहृदय उदरगुह्यपठिने विषे पीडव्यामथो हृदयजे हनी घूर्णकस्याच्छे अंगोपांगजे हना
ठाकुरनी चान्नाइं कार्यनाकरणहारे कैतलेक अपराधक्रीधाविनां शत्रून् परमाधार्मिक तेष्वरिषे हृदयाच्छे ते अदत्तनालेयहारतिहां

अथवा स्फुरदुरकण्टकाद्दृष्टप्रथमावच्छेदचनलोपो दृश्यस्तच्चामोटना खेडनाभ्यामित्येतदुत्तरत्वयोज्यतेतयाग्रवद्वा सांतानिःस्वसंतो निखासान्विमुञ्चन्तः शीर्षावेष्टकच वरत्नादिनाशिरोवेष्टनं कुर्यालन्ति चूर्णोर्जद्वयोर्दोरोदारणां ज्वालोयाञ्चलनं यःसतया सचपाठा न्तरेण कुर्यावल्ति अरकयोरावलनं अरकावलः वण्डुकानां काष्ठयन्त्रविशेषाणां सन्धिपुजानुगृह्यरादिपुण्यनं चर्पटकसन्धि बन्धनंतच्च तप्तानां शलाकानां कीलरूपाणां शूचीनां सञ्चयतीक्ष्णाग्राणां यान्याकुट्टनानि कुट्टनेनाद्दे प्रयेगनानि तानि तयातानि चेतिद्वन्द्वस्तानि प्राप्यमाणादति सम्बन्धः तक्षणानिच वास्या काष्ठस्येव विमाननानिच कर्दयनानि तानिच तथाचाराणितिलरा द्याणि कटुकानि मरीचादीनि तिक्तानिनिष्वादीनि तैर्यतूनावणन्ति तस्यदानं तदादीति यातनाकरणयतानिकर्दयनाहेतुयतानि

विमाणयाणिय खारकडुयतित्तनावणजायण कारणसयाणि वज्रयाणि पांवियंता उरक्खोडो

वीटो जंघानोविदारिवो काटयंतविशेषपेतंहनो संघिजानुकोपरादिकतेहनेविषे बांधिवो तातोसिखाद्दे तातोसूद्दे चंगोपांगनेविषेधां पवो काटनीपरेताक्खो कर्दयनाउपघात तेलसालीखार मरिचादिक नौवादिक नासिकामांदिषालवो पीडानाकारणनेयते घणा

कुटेन योधनताडनेन निर्हत्तं घनकुट्टिमं तेननिगडुगलेन प्रतीतस्तेकोटिता सङ्कोचिताः सोटिताश्च भग्नांगा येतेतथातेच क्रियन्ते विधीयन्ते आन्नाग्निक्किङ्करैरिति प्रकृतं किंमता निरुच्चारा निरुद्धपुरीपोत्वर्गा अविद्यमानसस्वरणानष्टवचनोच्चारणाया एताअन्याश्च एवमादिका एवंप्रकाराः वेदनाः पापाः पापफलभूताः पापकारिणोवाप्राप्नुवन्त्यदांते द्वियाव सवृत्तिवशेनविषयपारतन्त्रेण चृताः प्रीडितावशात्तौवज्जमोहमोहमोहिता परधने लुब्धाइति प्रतीतं स्वर्शनेन्द्रियविषये स्त्रीकडेवरादौ तौव्रमत्यर्थं गृह्णाअन्यपपन्ना येतेतथा स्त्रीगताये रूपशब्दरसगन्धास्तेषु ब्रूयाभिमतयायारतिः तथास्त्रीगतएवसच्चित्तो वाञ्छितो योस्त्रीभोगोनिधुवनं तयोयाहृष्ट्याआकांक्षा

प्रया अणायएवमादीओ वैयाणाओ पावापावांति दंतिंदियावसट्टा बह्ममोहमोहिहया प्ररणंमिलुद्धा फासिंदियविसय तिव्वगिद्धा इत्थिगयख्वसहरसगंध इदुरतिमहिच भोगतएहाइयाय धणतो

प्रीयापामे मोकलीधूंद्रीके विषयपीड्या घणेमोहे मोह्या परधनेनेविषेलोभीया स्वर्शे द्विय स्त्रीकलेवरादि तीव्रग्रह स्त्रीगतजेरूपशब्द रसगंधमनोवांछितर० सुरतवांछित्यो भोगेत्वस्याकै धनलहीसंतोषमानेवांछितभोगभोगविवाभणी ग्रह्याराजपुरुषे जेमनुयनानासम्बद्ध

याश्चस्त्रिंशैः यथादेशकारि किंकुर्वीरैः केचित् केचनअविराधिता एवानपराध्वाण्य वैरिकायेतेतथा तयातैः यमपुरुषसंनिभे
प्रहतादिति प्रकटंतेअदत्तहारिणः तत्रचरेकवते मन्दपुण्यानिर्भाग्यावडवेलावपेठा वर्षपट्टः चर्मविशेषपट्टिकापरा इतिलोष्ठकुगीविशेषः
कपचर्मयष्टिका लताकांशवरत्ना चर्ममयीमहारज्जु वेतोजलवंशः एभिर्दंष्ट्रप्रहरास्त्रेणां यानि शतानि तैस्साडितान्यङ्गोपाङ्गानि देयां ते
तथाकृपणाः दुष्टालंचमानवर्म्मानि यानिवर्णानि क्षतानि तेषुयावेदना पीडातयायिमुखीकृतं चौर्योद्धिरञ्जितं मनोयेयां तेतयादन

तेतत्थमंदपुण्याचडवेला वत्सप्रट्टोराद्रिच्छिन्ना कसलतवरत्तवेत्तप्रहारसत तालियंगमंगाकिकवणालं
बंतचम्सवणवियण विमुहियमणा घणकोट्टिम नियल जुयलसंकोडियमोडियाय कीरंतिनिश्चारा

भाकसीमाच्चिनिर्भाग्यचपेटेमारे चर्ममयपाटीलोहमयकुशीविशेषनाङ्गीसरेताजणो मोटाताजणालातचर्ममयमहारज्जु जलवंशए
शेकरी प्रहारनायते ताद्याह्यैअंगसंगजेहमा कृपणवापडा लांघाचर्मचांदीनीवेदनापीडायका चोरीधीनिवर्त्ते नहीजेहनोमम
घणेकरीताडिवो लोहमयवेडीनो धुगलसंकोचीगात्र भगनगात्र करीये वडीनींतकूधीह्ये एष्वेवैक अनेरा एषादिदेइने वेदनापा

तत्रलंचाउत्कोटाविशेषस्तथाकूटं सानादीनामन्यथा करणां कपटं वैषभाया वैपरीत्यकरणं मायाप्रतारणबुद्धिनिष्कतिर्विष्वनक्रियमा
ययोया प्रच्छादनार्थं मायाक्रियैव एतासांयदाचरणं प्रणिधेनातदेकाग्रचित्तप्रधानेनयद्वन्द्वनं प्रणिधीनांवागदुपुरुषाणां यद्वद्वनंतच्च
तयोविसारदाः पण्डिता येतेतथा तेषां बहुविधाऽलीकशतजल्पकानां परलोकपराधुसुखानां निरयगतिगामिकानामिति व्यक्तं तेषु
राजकिङ्करैः आन्त्रप्रमादिष्टं जातं दुष्टनिग्रहविषयमाचरितं दण्डय प्रतीतजीतदण्डोवाकूपदण्डोनीवदण्डो वाजीवितनिग्रहलक्षणो
येषां तेतथात्वरितं श्रीप्रमुखाटिता प्रकाशिता पुरवरेष्टद्वाराटिकादिषु तत्रशृङ्गाटकं सिंघाटकाकारं त्रिकोणस्थानमित्यर्थं त्रिकंरथ्या

रथाणं बहुविहअलिय सयजंपकाणं परलोपकरमुहाणं निरयगतिगामियाणं तेहिय आणतजि
यदंडा तुरियं उगूषाडिया पुरवरेहिं सिंघाडग तियचउक्क चच्चरमहापहपहेसु वेत्तदंडलउडकड

पंचनकरे तेहनेविघेडाह्या घणेप्रकारे कूडानाशतना बोलणहारने परलोकथी उपराठाने नरकगती जाणहारके तेहने आदेसु
दुष्टनिग्रहविषयाचरणदंडप्रसिध तुःशीप्र प्रगटकथो नगरनेविषे सिंघोडानेआकारेमार्गके त्रिणिमार्ग चारमार्ग अनेकमार्ग राज

तथा अर्दितायाधिता येतेतथा तेच धनेन तुथन्तीति धनतोपका म्हीताश्रान्पुख्येति गम्यं येकेचननरगणाःचौरनरसम्पदा पुणरयिन्ति एकदाते गौल्लिकनराणां समर्पितास्तैश्च विविधबन्धनवद्धाः क्रियन्ते इत्युक्तं ततः तेभ्यसकायात् पुनरपि तेकर्म बुद्धिदग्धाः कर्मपापक्रियासु विषये फलपरिज्ञानं प्रतिविज्ञा उपनीताः दोक्तिताराजकिङ्कराणां किम्बिधानां येते संति येनिर्दयादिधर्म युक्तास्तेषां तथा यधयास्त्रकपाठकानां इतियुक्तं विलउलीकारकाणांतिविद्वद्विप्लवकर्तृणां विलोकनाकारकाणां यालंचायतग्राहकाणां

सगागहियाय जेनरगणा पुणरविते कम्मदुब्बियढां उवणीया रायकिंकाराणं तेसिंवधसत्यगपाढ याणं विलउलीकारकाणं लंचसय गेएहयाणं कूडकवडमायाणियडि आयरणपरिणिहिंंचणविसा

यलीतेधदत्तनोफलदेखाडिछे एकदानेपरधननाहरणहार चोरीकरवानाफलविषे अजाणजेचोरीनाएहधाकडुयाफल चोरीकरता ग्रहीनेधाया राजानांकिंकरने तेहनेकेहवानेतेराजसेवंकनोयणवकरीयेछे वधगाक्कनापाठकने अन्याइत्यसनीतेहवाकर्मनाकरण धारने लांचनाशतने ग्राहकने कूडाभापलावेषफेरवीभाषादिकविपरीत मायाना मायानोढांकवो आधरिवो सावधानपणिकोफने

स्तूतीनाचलक्षणमिदं चौरः २ चौरापको २ सन्ती ३ भेदज्ञः ४ ऽऽकाणककयी ५ अन्नदः ६ स्थानदाश्चैव ७ चौरसप्तविधस्तुतः तत्तत्कारणक
 कयीयल्लभ्यस्यपि चल्पमूल्येन चौराहृतं काणकं क्षीनं कृत्वा क्रीणातीत्येवं शीलभलनं १ कुशलं २ तज्ज्वा ३ राजभागो ४ ऽवलोकनं ५
 अमार्गदर्शनं ६ यथा ७ पदभङ्गं तथैव च १ विश्रामपादपतनं २ आसनं १ १ गोपनं तथा १ २ खण्डस्य खादनं चैव १ ३ तथान्यन्मोहराजिका १ ४
 पद्या १ ५ ग्यु १ ६ यक १ ७ रज्जुना १ ८ प्रदानं ज्ञानपूर्वकं एताप्रस्तुतयो ज्ञेयाश्चष्टादशमनीपिभिः ३ तत्तत्भलनं नभेतव्यं भवताश्च हेमयत्वद्वि
 पयेभलियामीत्यादिवाक्यैश्चैर्यविषयं प्रोत्साहनं १ कुशलं मिलितानां सुखदुःखतद्वात्तां प्रश्नः २ तज्ज्वा हस्तादिना चौर्यं प्रतिपेयणादि
 संज्ञाकरणं ३ राजभागो राजाभाष्यद्रव्यापङ्कवः ४ अवलोकनं हरतां चौराणामुपेक्ष्या बुद्ध्यादर्शनं चौरमार्गप्रच्छकानां मार्गान्तरकथ
 नेन तदपज्ञानं यथा ययनीयसमर्पणादि ७ पदभंगः पश्चाच्चतुष्पदप्रचारादिद्वारेण ८ विश्रामः खण्डस्य एव वासकाद्यनुज्ञा ८ पादपतनं
 प्रणामादिगौरवं १ ० आसनं विष्टरदानं १ १ गोपनं चौरापङ्कवं १ २ खण्डखादनं मण्डकादिभक्तः प्रयोगः १ ३ मोहराजिकं लोकप्रसिद्धं १ ४
 पद्याग्न्युदकरज्जुनां प्रदानमिति प्रचालनाभ्यङ्गाभ्यां दूरमार्गागमजनितश्रमापनोदितत्वेन पादस्थो हितं पद्यमुष्णजलैर्लादितस्य १ ५
 माकाद्यर्थं चाग्नेः पानाद्यर्थं च शीतोदकस्य १ ७ चौराहृतचतुष्पदादिबन्धनार्थं च रज्ज्वाश्च १ प्रदानं वितरणं ज्ञानपूर्वकं चेति सर्वत्र

तदमीलनस्थानं चतुष्कं रथाचतुष्कमीलनस्थानं चत्वरमेकरथापतनस्थानं चतुर्मुखं तथा देवकुलिकादिमहापयो रालमार्गः पन्था
सामान्यमार्गः किंविधासन्तः प्रकाशिता इत्याह वेत्तदखोलकुटदण्डः लेष्टुप्रसारचप्रसिद्धाः पणालिप्ति प्रकटांनालीयरीरप्रमाणादी
र्धतरा दष्टिः प्रयोश्चित्ति प्रयोदीप्राजनकदण्डः सुष्टिलतापाणिं यादयाणिं र्याजातुकूप्यरचेतान्यपि प्रसिद्धानि एभिर्प्रहारराशः
संभगान्यामर्दितानि मथितानि विलोडितानि गत्वाणि येषां ते तथा यथा दयाकर्मकारणान् यथा दयचौरप्रसूतिहेतुना तत्र चौरस्य तत्प्र

लेष्टु पथ्यरपणालि पणोलिमुष्टिलया पादपरिह जाणुकोप्यरप्रहारसंभगमहितगता अट्टारसकम्भ
कारिणा जायियंगमंगाकलुणा सुकोट्टकागलतालुजिभभाजायंता पाणियंविगय जौवियासतयहर

मार्गनेविसे सामान्यमार्गनेविषे प्रसिद्धकाटदंड लाकडी काटनीपायाण मोटोपायाण शरीरप्रमाणलाकडी घोडादंडयतलांभीलाक
डीमूठिनाडि पगनीपांनही ठींचण कोपरना प्रहारेकरीभागा महितभंगगात्र अट्टारभेदचोरीनाकर्मनाकारणजांणिवा उपजा
थावे भंगउपगिणीडाकरीवे दयामणा तथायेकरीख्खासोठगलो तालुभो जिहा जेमगिपांणी विषेवेगईजीवतकनीयास्वाहकाइ

सूतीनांचलक्षणमिदं चौरः २ चौरापको २ मन्त्री ३ भेदज्ञः ४ ऽऽकाणकक्रयी ५ अन्वदः ६ स्थानदायै ७ चौरसप्तविधसूतः तत्रकाणक
 क्रयीवज्रसूत्यमपि अत्यसूत्येन चौराहतं काणकं हीनंलत्वा कीणातीत्येवं शीलभलनं १ कुशलं २ तज्जर् ३ राजभागो ४ ऽवलोकनं ५
 अमार्गदर्शनं ६ यथा ० पदभङ्गं तथैवच १ विन्नामपादपतनं २ आसनं १ १ गोपनंतथा १ २ खंडस्यखादनंचेव १ ३ तथान्यमोहराजिका १ ४
 पद्या १ ५ ग्यु १ ६ वक्तु १ ७ रज्जुना १ ८ प्रदानंज्ञानपूर्वकं एताप्रसूतयो ज्ञेयाचष्टादशमनीपिभिः ३ तत्रभलनं नभेतव्यं भयताच्चहमेयत्वहि
 पथेभलिव्यामीत्यादिवाक्ये चौर्यविषयं प्रोत्साहनं १ कुशलं मिलितानां सुखदुःखतद्वात्तां प्रश्नः २ तज्जर्हसादिना चौर्यप्रतिपेयणादि
 संज्ञाकरणं ३ राजभागो रज्जुमाव्यद्रव्यापङ्कवः ४ अवलोकनं हरतां चौराणासुपेक्ष्या बुद्ध्यादर्शनं चौरमार्गप्रच्छकानांमार्गान्तरकथ
 नेन तदपज्ञानं यथा शयनीयसमर्पणादि ७ प्रदभंगः पश्चाच्चतुष्यदप्रचारादिद्वारेण ८ विन्नामः खण्डएववासकाद्यनुज्ञा ८ पादपतनं
 प्रणामादिगौरवं १ ० आसनंविष्टरदानं १ १ गोपनंचौरापङ्कवं १ २ खण्डखादनं मण्डकादिभक्तःप्रयोगाः १ ३ मोहराजिकलोकप्रसिद्धं १ ४
 पद्याग्न्युदकरज्जुना प्रदानमिति मचालनाम्यङ्गाभ्यां दूरमार्गगमजनितत्रमापनोदितत्वेनपादेश्योहितंपद्यमुष्णजलेतलादितस्य १ ५
 पाकाद्यर्थं चाग्नेः मानाद्यर्थंचयौतोदकस्य १ ७ चौराहतचतुष्यदादिवन्धनार्थंच रज्ज्वाच्च १ प्रदानंवितरणं ज्ञानपूर्वकंचेति सर्वत्र

तयमीलनस्थानं चतुष्कं रथाचतुष्कमीलनस्थानं चत्वरमेनेकरथापतनस्थानं चतुर्मुखं तथादेवकुलिकादिमहापयो राजमार्गः पन्था
सामान्यमार्गः किंविधासन्तः प्रकाशिता इत्याह वेत्तदण्डोलकुटदण्डः लेष्टप्रसरथप्रसिद्धाः प्रणालिन्ति प्रकटांगलीयरीरप्रमाणादी
र्धतरा यष्टिः प्रणोश्चिन्ति प्रणोदीप्राजनकदण्डः सुटिलतापाणिर्पादपाणिर्धजातुक्ष्मपरचेतान्यपि प्रसिद्धानि एभिर्धप्रशारादोः
संभगान्यामर्दितानि मयितानि विलोडितानि गताणि येपतेतथा यष्टादयश्चौरप्रसूतिहेतुनातत्र चौरस्तत्र

लेष्टप्रथरप्रणालि मखोलिसुट्टिलया पादपरिह जाणुकोप्परमहारसंभगमहितगत्ता अद्वारसकम्प
कारिणा जायियंगभंगकलुणा सुकोट्टकागलतालुनिभजाजयंता पाणियंविगय जीवियासातएहा

मार्गनेविसे सामान्यमार्गनेविषे प्रसिद्धकाष्टदंड लाकडी काटनीपायाण मोटोपायाण शरीरप्रमाणलाकडी घोडादंडयतलांगीलाक
डीमूठिनाडि पगनीपांनही ठौंचण कोपरना प्रहारेकरीभागा महितचंगगात्र यष्टारभेदचोरीनाकर्मनाकारणजांणिया उपजा
थाह्म चंगउपगिपीडाकरीछे दयामथा लयायेकरीखलाहोठगलो तालूचो जिहा जेमगिपांणी विशेषेगईकीयतयनीयास्त्रादवाह

सम्बधियत् करकुटीयुगं वस्त्रविशेषयुगलं तत्तथा तन्निवसिता परिहिता पाठान्तरे वधाश्च करकुक्ष्यो हस्तलक्षणः कुटीरकयो युगं युगलं
नियसिताश्च ये ते तथा सुरक्तकणवीरैः कुसुमविशेषैर्ग्रथितं गुम्फितं विसुकुलं विकसितं कण्ठे गुणद्वयकण्ठे गुणं कण्ठस्त्रयमित्यर्थः
वध्यदूतश्च वध्यदूतः वध्यचिह्नमित्यर्थः द्याविद्धं परिहितं माल्यदामकुशममालायेषां ततथा मरणभयादुत्पन्नो यः स्वेदः तेनायतमाया
मवद्यथाभवतीत्येवं स ह्येन उन्मुपितानीवा स्वहितानीव क्लिप्तानि चार्द्रौक्षतानि गात्राणि येषां ततथा चूर्णनाङ्गारादीनां गुण्डितं
शरीराकुसुमरजसागतोत्खातेन रेणुनाचधूलोरूपेण भरिताश्च भूताः केयायेषां ततया कुसुंभक्रेन रागवियेषेण उत्कर्षा गुण्डिता मूर्द्धजा

दामा मरणभयुपसृप्तेयमायतणेऽत तु प्रियकलिगता च पुण गुण्डियसरीरयरेणुभरिवक्त्रे सा कुसु
भगोऽखिणुसुद्धया छिण्णजो वियासा घुण्णता वज्रपाणपीया तिलं तिलं चैव छिज्जमाणा सरीरविकत्त

उते लादिक शरीरजे हना विसस्यो शरीरजे हनो राषे खरद्धो शरीररजतेणे करी खरद्धा के गच्छे कसं भो खरद्धा मायाना के गच्छे दाणी
जीववानी चाया विकलपणे डोलता हणवा प्राण स्वास उत्स्वास जे हने प्रीतच्छे तिलतिलमाव छे दता क्कता शरीरच्छेदा लोहीइं खरद्धा

योज्यं अन्नानपूर्वकस्य निरपराधत्वादिति तथापातिताङ्गोपाङ्गाः कदर्थितां गोपाङ्गाः तैराच्च किङ्करैरितिप्रत्यतं कस्याद्युक्तोत्तरं
 गलतालुजिह्वाः याचमानाः पानीयंविगतजीवताया लृणार्दितावराकावृति स्फुटंतंपयत्ति तदपि पानीयमपि नलभन्तेचपथ्ये पु
 नियुक्तायेपुरुषपायेपातेवध्यपुरुषाः तैर्वाद्यमानाः मेर्यमाणाः तत्रचधाडनेखरपुरुषोत्यर्थकठिनोयः पटश्कोडिण्डिमकः तेनप्रचलनाय
 दृष्टदेशेषधृतिताः प्रेरितायेतेतया कटिशङ्खः क्रूरग्रहस्तेनच गाढरुष्टैर्निरुद्धमत्यर्थं पराधृष्टाः गृहीताः येतेतया ततःकर्मधारयः यथानां

तिता वरागांतं प्रियनलहंति बभ्रूपुरिसेहिंधाडियंतां तत्थयखरफरसपडह घटितकूडमाहगाढरुष्ट
 निरुद्धपरामद्वज्जकार कुडिजुयनियत्यासुरत्त कणवीरगहियविमुक्कलकंठे गुणवत्कदूत आविदमल्ल

पीछारांक सांगतापांणीपुणनलकै तेवधविणाशकरणपुरुष पांणीपावानि आवैतेहनेवारे तिहंतैषौर गाढाकठोररुद्धवास्पगपडहि
 संघटा झलनेविषे ग्रहिवा गाढारुठा अत्यंतग्रह्याकै विणासवानेव्यग्रहसकै वस्त्रविशेषतेणे पछिखा अतिराता कणयरना फलतेणे
 गुंथोपिकस्त्रकंठने विषे दोरडासरिषो विनाशवायोग्य दूतनीपरे पछिराव्याकै पुष्फमाका सरणनेभये ऊपनी खेद व्याख्योचोप

सम्बधियत् करकुटीयुगं वस्त्रविशेषयुगलं तत्तथा तन्निवसिता परिचिता पाठान्तरे वधाश्च करकुट्योहस्तस्य चणः कुटीरकयोयुगं युगलं निवसिताश्च येते तथा सुरक्तकणवीरैः कुसुमविशेषैश्च द्यितं गुम्फितं विसुकुलं विकसितं कण्ठे गुणद्वयकण्ठे गुणं कण्ठस्तत्सदृशमित्यर्थः बध्यद्रूतद्वय बध्यद्रूतः बद्धचिह्नमित्यर्थः आविद्धं परिहितं माल्यदामकुशममालायेषां तैतथा मरणभयादुत्पन्नो यः स्वेदः तेनायतमायां मवद्यथाभवतीत्येवं स्त्री हेन उन्मुपितानीवा स्वहितानीव स्निग्धानि चाद्रोक्षतानि गात्राणि येषां तैतथा चूर्णेनाङ्गारादीनां गुण्डितं शरीराकुसुमरजसागतोत्खातेन रेणुनाचधूलोरूपेण भरिताय भूताः केशायेषां तैतथा कुसुंभकेन रागविशेषेण उत्कर्णार्ण गुण्डिता मूर्द्धजा

दामा मरणभयुष्मस्येयमायतणेन तुष्पियकिलिगन्तान्द्रुष गुण्डियसरीररथरेणुभरियकेसा कुसुं
भगोखिणमुद्रया छिखजोवियासा वृणंतावज्जप्राणपीया तिलंतिलंचेव छिज्जमाणासरीरविकत्त

डोतैलादिक शरीरेनेहना विसृज्योशरीरेनेहनो राधेखरडो शरीररजतेणेकरीखरड्याकेगच्छे कसुं भोखरड्यामाथानाकेगच्छेदाणी जीषवानीचाया विकलपणेडोलता हणवाप्राणस्वासउत्स्वासजेहनेप्रीतच्छे तिलतिलमान छेदताकृताशरीरच्छेदा लोहीइं खरड्या

योज्यं ध्वञ्जानपर्वकस्य निरपराधत्वादिति तथापातिताङ्गोपाङ्गाः कदर्थितां गोपाङ्गाः तैरांश्च किङ्करैरितिप्रदत्तं करगारायुक्तोत्तराण्ड
गलतालुजिह्वाः याचमानाः पानीयंविगतजीवताया तृष्णादितावराकाइति स्फुटंतंपयन्ति तदपि मानीयमपि नलभन्तोपपद्ये प्र
नियुक्तायेपुरुषायेपातेवय्यपुरुषाः तैर्वाद्यमानाः प्रेयमाणाः तत्रचभाडनेखरपुरुषोत्यर्थकठिनोयः पटफकोडिण्डिमकः तेनप्रचलनायं
पृष्ठदेशेषद्विताः प्रेरितायेतेतथा कटिग्रहः क्रूरग्रहंस्तेनच गाढरुदैनिसृष्टमत्यर्थं परासृष्टाः गृहीताःयेतेतथा ततःकर्मधारयः पध्यानां

तिता वरागातंपियनलहंति वज्रपुरिसेहिंधाडियंतां तत्थयखरफरसपडह घटितकूडगाहगाटूरुढ
निरुद्धपरामद्धवज्रकर कुडिजुनियत्यासुरत्त कणवीरगहियविमुक्कलकंठे गुणवज्रकदूत आविद्वमम

पीडारारक मांगतापाणीपुणनलैरे तेवधविणाशकरणपुरुष पांणीपावाने आवैतेहनेवारै तिहातेचौर गाकाकठोरछुवास्सगमडहि
संघटा झलनेविधे ग्रहिवा गाढारुढा अत्यंतग्रह्णाकै विणासवानेव्यग्रहसूकै वज्रविशेषतेणे परिखा अतिराता कणवरना फलतेणे
गूंय्योविकस्वरकंठने बिधे दोरडासरिओ विनाशवायोव्य दूतनीपरे परिहाराव्याकै पुष्फमाला मरणनेभये जपनो स्वेह आख्योचोव

सम्बधियत् करकुटीयुगं वस्त्रविशेषयुगलं तत्तथा तन्निवसिता परिहृिता पाठान्तरे वधाश्च करकुट्यो हस्तलक्षणाः कुटीरकायोयुगं युगलं
 निवसिताश्च येते तथा सुरक्ताकणवीरैः कुसुमविशेषैर्ग्रथितं गुम्फितं विसुकुलं विकसितं कण्ठे गुणद्वयकण्ठे गुणं कण्ठस्तत्र सदृशमित्यर्थः
 बध्यदूतद्वयं बध्यदूतः बहुविधमित्यर्थः आविष्टं परिहृतं माल्यदामकुशममालायेपां तैतथा मरणभयादुत्पन्नो यः खेदः तेनायतमाया
 मवद्यथाभवतीत्येवं स्नेहेन उन्मुपितानीवा स्वहितानीवा किञ्चानि चाद्रोक्षतानि गात्राण्येपां तैतथा चूर्णनाङ्गारादीनां गुण्डितं
 शरीराकुसुमरजसागतोत्थातेन रेणुना च धूलिरूपेण भरिताद्यभूताः केशायेपां तैतथा कुसुंभकेन रागविशेषेण लक्षणां गुण्डितामूर्ध्ना

दामामरणभयुष्यसेयमायतणेन तु प्रियकिलिणगताचक्षुः गुण्डियसरीरयरेणुभरियकेसा कुसुं
 भगोखिणमुद्रया छिखजोवियासा घुणंतावज्जपाणपौया तिलंतिलंचेव छिज्जमाणासरीरविकत्ता

डीतैलादिक शरीरजेहना विसखोशरीरजेहनो राषेखरखो शरीररजतेणेकरीखरद्याकेयके कसुं भोखरद्यामायानाकेयके दाणी
 जीववानीयाशा विकलपणेडीलता हणवाप्राणस्वासउत्स्वासजेहनेप्रीतके तिलतिलमात्र छेदताकताशरीरकेद्या लोहीइं खरद्या

येषां तेतया च्छिन्नजीविताया इतिप्रतीतं धर्षमानाभयविकलत्वात् वध्याद्यहन्त्याप्राणप्रीताय उच्छ्वासादिप्राणप्रिया प्राणप्रीताया भक्षितप्राणायतेतथापाठान्तरेण वेष्कायणतीयत्तिवधकेभ्योभीतादित्यर्थः तिलं रेचयच्छिज्जमाणा इतिव्यक्तं शरीराद्विकृतानिच्छिज्जानि लोहितारबलिप्तानिन्यानि काकणीभांसानि शृङ्गखण्डापिथितानितयातानि स्वाद्यमानाः पापाः पापिनः परफरयतेः सुस्पृणपाया एभृताः चर्मकोयकविशेषयतै र्मुटितवंशयतै ताद्यमान देहावातिकनरनारीसंपरिहृतावातो येषामसि ते यातिकायाति कादृक्ववति काथयंति तादित्यर्थः तैर्नरनारीभिश्च समन्तात्परिहृतायेतेतया प्रेथ्यमाणाश्च नागरजनेनेतिव्यक्तं वधनेपथ्यं संजातं येषां ते वधनेपथ्यता

लोहीश्रोतित्तकागणिमंसाणि खायियंतापवाखरकर संहिंतालिज्जमाणदेहा वातिकनरनारि संपरिवुडा पिच्छिज्जं ताय नागरजणेण वज्जनेवत्थिया पणिज्जं तिणगरभवर्णेण कित्रणकलुणाञ्च.

पतिसूक्ष्ममांसनाकटकडा खुरावता पापीयापायाणभस्वाचर्मकोशेत्येकरी ताडतादेरुद्धैवेवोरने वायरानीपरेवास्मानजादं नर स्त्रीतेणेपरिवस्त्रादेखतां नगरनैवासीलोके वध्योप्यवस्त्रपट्टिराध्याकै लीजेनगरमांसितेकेष्वकारोक्तद्वयमव्यविश्यासजोकोरुणारव

यंतेविधीयंते तथापरिकल्पिताङ्गोपाङ्गाः च्छिन्वावयवा उज्ज्वल्यंते दृचयास्त्राके चित्करणानि वचनानीति गम्यते पिलुम्पत इतितया
 अपरेचतुर्थे गोपु हस्तपादलक्षणेपु धणियंगढं बद्धायेते तथापर्वतकटकादुभयो प्रमुच्यन्ते दूरात्पात्रपतनंच वहुपिपसप्रसा
 रेपु अत्यन्तासमपापाणेपु सङ्गन्ते येतेतथातथान्येवापरे गजचरणमलनेन निर्मर्दिता दक्षितायेतेतया तेकियन्ते कैरित्याहमुएड

रक्त्वसालेहिंकीद्रकलुणाद्रः विलवमाणाअवरेचउरंगधणियवद्वा पव्वयकडगापमुच्चंतेदूरपातवहुवि
 समपत्यरसहा अण्ययगयचलणमलण निम्नद्वियाकीरंति पावकारी अश्वारसखंडियायकीरंतिमुं
 डपरिसुहिं कीद्रलविलत्तकाणोदुनासा उष्माडियनयण दसणवसणा जिन्भिंदियाछिया छिसुक्कसु

हजनीयाखाद्रं कोद्रकदीनवचनेविलाप्रकरतां धनेरावेहाथवेपगए४अंगगाढावांथाळे पर्वताग्रथकीभूमिकाद्रं म्रं कता घणीभूमिको
 पडिडे घणाविपम पायाणसहिणहार अनेराहाथीनापगतलेवाली मर्द्या गांढामदेतेचोरने कीजपापनाकरणहारने बढारस्थान
 कनेविपेतेचोरनेरायनाअधिकारीपुखयखंडोखंडकरे डुं ठोकुहाडोतेणेकरीमार केइचोरनाळेद्याकर्णगेठ भासिका उपाद्याळे या

परशुभिः कुण्डकुठारैर्तौच्छे हितं नात्यन्तं वेदनोत्पद्यतइति विशेषणमितितथाकिञ्चित् अन्यैरुक्तकणोष्ठनाशाः छिन्नश्रवणदशन
च्छेदघ्राणाः उत्पाटितनयनदशनवृषणप्र इतिप्रतीतं जिह्वारसना आंक्षिताआकुष्ठारसनौ छिन्नौकणौश्रिरश्रवनाद्या येषांतेतथाप्र
णीयन्तेपु आघातस्थानमिति गम्यते छिद्यन्तेच खं छ्यते असिना खङ्गेनतथानिविषयादेशान्निकाशिताः छिन्नपादोश्चहसोप्रमुख्यन्ते
राजकिङ्करे सद्यन्ते हस्तच्छिन्नहस्तपादादेशान्निःकाल्यन्तइतिभावः तथायावज्जीवबंधनाद्य क्रियन्ते केचिदपरकेइत्याद्य परद्रव्य

सिरा पणिज्जंति छिज्जंतिअसिणानिब्विसया छिणहत्थप्रायाय पमुच्चंति जावजीवबंधणायकी
रंतिकेइपरदब्बहरणलुद्धाकारगलनियल जुयलरुद्धाचारगाएहतमारा सयणविप्पमुक्कामित्तजण

खिने दांतने अंतर्गोलीशोत्र जीभछेदीकाढी छेद्या छेद्या कानमस्तकबधूमिकाइ लेदूनायछे दीजे खड्गस्यो देमयाधिरकाढा छेद्या
हाथपगबंधीमूकीजे जावजीवलगे बंधनजेहने करीइं कीइक परद्रव्यहरवानेविपेलब्धलोभीयाछे गोत्रहरानी आगलभोगलवेडी
नोयुगलबंधीरूंधीराख्या भाकसीइंधाल्या हंस्योसारद्रव्यजेहनो खजनगोलीतेइयकीविप्रमुक्त मित्तजने निराकरीनिरास घणा

परयाश्च इतिप्रतीतं कारणलायाचारकपरिधेन निगलदुर्गलेश्वरद्वानियन्त्रतायेततया तेकेत्याश्च वारगाएत्तिवारके गुप्तैकस्त्रिधाः सन्तइत्याश्च हतसारा अपहृतद्रव्या स्वजनविप्रमुक्तामितजननिराकृता निरायायेति प्रतीतं वृद्धजनधिकांशेन लज्जायिताः प्राप्त लज्जायेततया अलज्जा विगतलज्जा बहुक्रुद्धासतत बुभक्ष्या प्रारब्धमभिभूता अपराद्धा वायेतेतयायीतोणाटण्यायेदनया दुर्घटया दुराच्छादनया वद्वितास्य ष्टा येतेतया विवर्णसुखं विरूपाश्च छवीशरीरत्वक् येपांतेविवर्णमुखविच्छयीका ततोऽनुबद्धेत्यादिप्रदानां कर्मधारयस्तथा विप्रकृता अप्राप्तेच्छितार्थाः मज्जिनामलीमसादुर्वलायासमर्था येतेतथा क्लान्ताम्बानाः तयाकायमानारोगवियेया निरक्षयानिरासा बहुजनशुद्धिकार सहलज्जाविया अलज्जाअणुबद्ध खुहापरद्वंसीउग्रह तंयहवेयण

दुग्धदृष्टिय विवस्वसुहविच्छविया विहलमद्वल दुब्बलाकिलंता कासंता दाहियाय आमाभिभूयग

लोकनेधिकार शब्दे लजाव्यालानरहित निरंतरक्षुभाइं पीड्यातादिताय तदवावेदना दुखिंषाल्याङ्गंता संघच्याविबर्हे जेहनासुख नीकांति वांछितार्थ नलहेमेलेखरद्या अन्नादिकनेत्रभावेदुबळा न्दानयण्युपमाद्यायासतारोगविशेष कुठादिकरोगतेणेकरीयाप्या

कुत्सितयद्दं कुर्वाणाः व्याधिताश्च सञ्जातकुष्ठादिरोगाः ध्यामेनापकरसेनाभिभूतानि गात्राण्यङ्गानि येतेतथा प्ररूढानि वृद्धिमुपग
तानि बह्वेनासंस्कारान् नखकेशशश्रुरोमाणि येषांतेतथातत्रकेशाः शिरोजाः श्मश्रूणि कूर्चरोमाणि श्रेपाणितुरोमाणीति मुत्त
मिति पुरीषमृतेनिजकेषुच्यन्ति निमग्नाः तत्रैवचारकबन्धनेच्छता अकामकाः मरणेनभिलाषा ततश्चबद्धापादयोराकृष्टा स्वातिकाया
बद्धन्तिचिन्ता तत्रतथातिकायां वृकशुनकङ्कगालकोडमार्जारिरुहन्दस्य संदंसकतुं उपक्षिगणस्यच विविधमुखशतैर्विलुप्तानि गात्राणि

त्ता परुढनहकैस समंसुरोमाच्छगमुत्तंमि श्लियगंमिलुत्ता तत्थेवमया अकामका बंधिजणपाए
सुकट्टिया खाइयाएछूढा तत्थयवगसुणय सियाल कोलमज्जारवंदसंडासतुं उपक्खिगण विविहसु

उदररोगेपराभव्यागात्रयरीरजेहनावांध्यानखकैसदाढीमूंछरोम मलमूत्रवतिहारह्याथका मलमूत्रसदापूकरे तेणेखुतातिहंभागसी
मांहीमन्ना अकाममरणनाअभिलापीसहिततिवारपच्छीबांधीनेपगनेविषेवसरह्याकायाम्ब्यांपठुंपछेखाइनेविषेनांख्यातिहंवरगडाइ
तरासीयालसूकरविलाइतेहनादंसंडासरीपोमुखंपंखीनासमूहनानाप्रकारमुखनाशत तेणेकरीविलख्यागात्रकीषाविभागकेतला

येपांतेतथा कृताविहिता वृकादिभिरेव विहंगन्ति विभागाः खण्डशाः कृतादृत्यर्थः केचिदन्ये किमिषायन्ति किमिषन्तश्च कृत्यितदेशा इति प्रतीतं अनिष्टवचनैः श्राप्यमानाः आक्रोश्यमानाः कथमित्याह सुष्टुक्तं ततः कथं नमिति गम्यते यदिति यस्मात्कथं नान्मृतः प्रापद्मिति अथवा सुष्टुक्तं सुष्टुसम्पन्नं यस्मात्त एषापपद्मिति तथा तुष्टेन जनेन हन्यमाना लज्जामापयन्ति प्रापयन्तीति लज्जापनान्नाएव

हसयविलुप्तगत्ता कथविहंगा केयिकिमिषाय कुथितदेहा अणिद्वयणेहिं सप्पमाणा सुदुक्कयंज
समोत्तिपावो तुङ्गेणजणेण हम्ममाणा लज्जावणकायज्जंति सयणस्सविय दीहकालं मयासंतापुणो
परलोगसमावसा नरगेगच्छन्ति निरभिरामे अंगारपलित्तकप्प अच्चत्थ सीयवेयणा अस्साउदि

कने कीड़ापडंश्रुत्वा देहं जेहनाच्चनिष्टवचनैकरीतेचोरनैलोकसरापदेताकृताकडुंकीधुंभलेम्बो एपापीचोरचोरमुभोजाणि कथितं
जनयादृशताकृतालज्जानाकारणथाइं स्वजनदेखीतेहनीकथासंभलीमनमांछिगाढालाजे एववोपापीपमारा कुलमांछिकोइजइ
ओतेमणीषणां कालगे मूयाकृतावलीपरलोकपडं तानरकेजाइं मननेगमतेनचीअंगारपलेवणोतेसरीखीगाढीशीतलतादीवेदना

कुत्सितोलज्जापनका लज्जावहाइत्यर्थः सचभवन्ति जायन्ते नकेवलमन्येषां स्वजनस्यापिच दीर्घकालं यावदिति तथास्यतासन्तः पुन
 मरणानन्तरं परलोकसमापन्नाः जन्मान्तरसमापन्नानित्योगच्छन्ति निरभिरामे कथं भूते अङ्गारस्य प्रतीताः प्रदीपकंच प्रदीपनकं
 चतकल्पसदुपमोय अत्यर्थं सीतवेदनश्चासादेन कर्मणा उदीर्णानि उदीरितानि सततानि अविच्छिन्नानि यानि दुःखयतानितैः
 संमभिभूतोयः सतथा ततस्ततोपि नरकादुहत्ता सन्तः पुनः प्रपद्यन्ते तिर्यग्योनि तत्रापि नरयोपमानमनुभवन्ति वेदनां तेऽनन्तरो
 दितादत्तग्राहिणः अनन्तकालेन यदिनाम कथञ्चिन्मनुजभावं लभन्ते इति व्यक्तं कथमित्याहुर्नैकेषु बहुपुनिरयगतौ यानिगमनानि

यसततं दुक्खसयसमभिभूतं ततोविउवट्टिया समाणापुणो विपवज्जंति तिरियजोणिं तहिंपिणि
 रञ्चोवमं अणुभवन्ति वेयण्ते अणंतकालेणजतिणाम् कहिंविमणुयभावं ल्हिंति एणेहिं णिरय

असातावेदनानेउदये निरंतरदुःखनाशतउपद्रवसहित तेनरकथकीनीकल्याहुं तावलीआदरेजाइं तियंचनीयोनिनिहिं पणिनरकनी
 ओपमाइं भोगवतावेदनातिवारञ्चनंतं कालेजाइकमिमोटेकट्टेमणुयपणोलहेअनेकनरकनीगतिजाइवोतियंचनाभवनालाखलगेपरि-

येपांतेतथा कृताविहिता वृकादिभिरेव विहंगन्ति विभागाः खण्डशाःकृताइत्यर्थः केचिदन्ये किमिषायन्ति किमिषंतश्च कुर्यित २५॥
इति प्रतीतं अग्निष्टवचनैः शाप्यमानाः आक्रोश्यमानाः कथमित्याह सुष्टुकृतं ततः कर्दयनमिति गम्यते यदिति यस्मात्कर्दयनान्नृणाः
पापइति अथवा सुष्टुकृतं सुष्टुसम्पन्नं यन्मृतएषपापइति तथा तुष्टेन जनेन हन्यमाना लज्जामापयन्ति प्रापयन्तीति लज्जापना=२६॥

हसयविलुप्तगत्ता कथविहंगा केयिकिमिषाय कुथितदेहा अणिद्रवयणेहिं सप्पमाणा सुद्रुकयंज
स्मश्रोत्तिपावो तुङ्गेणजणेण हम्ममाणा लज्जावणकायज्जंति सयणस्सदिय दीहकालं मयासंतापुणो
परलोगसमावस्था नरगेगच्छन्ति निरभिरामे अंगारप्रलित्तककप्प अच्चत्थ सीयवेयणा अस्साउदि

कने कीडापेडंभूत्तां देहकं जेहनाअग्निष्टवचनैकरीतेचोरनैलोकसरापदेताकृतारुडुंकीधुंभलेम्भूओ एपापीचोरचोरमुओजाणिइति
जनथाइइणताकृतालज्जानाकारणथाइं खजनदेखीतेहनीकयासांभलीमनमांहिगादालाजे एहवोपापीअमारा कुलमांहिओइजइ
ओतेभणीवणांकालगे म्याकृतावलीपरलोकपडुं तानरकेजाइं मननेगमतेनहीअंगारपलेक्खोतेसरीखीगाठीणीतलतादीवेदना

तत्र प्रणोदौनि तत्प्रव
 लभन्ते यत्ननिघ्नन्तिरित्वंतिनिरयवर्त्तिस्था नरकमार्गे भवप्रपञ्चकरणेन जन्मप्राचुर्यकरणेन
 पांजीवानामिति हृदयं यानितानि तथाचतुर्वितीयाबहुवचनलोपो द्रष्टव्यपुनरपि व्यावृत्त्यासंसारो भवोनेमत्तिमूलयेपां
 दुःखानीति भावः तेषां यानिमूलानि तानि तथा कर्माणीत्यर्थः तानिनिवृत्ततीति प्रकृतं दृष्टव्यम्लादतिवाच्ये मूलद्रव्युक्तं
 किंभूता होमसुजत्वे वर्त्तमानाभवन्तीत्याह धर्मश्रुतिविवर्जिताः धर्मशस्त्रविकलाद्रत्यर्थः अनार्या
 लिङ्गव्यत्ययादिति किंभूता होमसुजत्वे वर्त्तमानाभवन्तीत्याह धर्मश्रुतिविवर्जिताः धर्मशस्त्रविकलाद्रत्यर्थः अनार्या
 न्यतरां क्रूरा जीवोपघातोपदेशकत्वात् क्षुद्रास्तथा मिथ्यात्वप्रधाना विपरीततत्त्वोपदेशिका श्रुतिसिद्धान्तता प्रपन्नाः अभ्युपगता
 तथा तेचभवन्तीति एकान्तदण्डवचयः सर्वथाहिंसनश्रद्धाद्रत्यर्थः वेष्टयन्ते कोशिकीकारकीटद्रव्यान्मितिप्रतीतं अष्टकर्मलक्षणेस्त

एगंतदंडवयिणो वेढंताकोसिकारकीडोव्व अप्पगं अट्टकम्मंतंतु वणवंधणेणं एवंनरगतिरियनर

रीततत्वमर्नेउपदेशनाभादरणहार एकांतेहिंसानासदृष्टणहारएदवाड्डवैढताकोलीयावडानीपरे आपणपुंवींडावीदुःखभोगव
 वटक्कम्मरूपंतंतुने निवडुवंधनेकरीबंधाद् एणीपरेनरकतियंचमसुखदेवताने गतिजावोतेदृष्टजपरधिच्छे एत्तवासंसारचक्रकपालनेविपे

तिरिचाचयेभवा सौपां येयतमहस्रसंख्यापरिवर्त्तास्रोतथा तेष्वतिकान्तेषु सत्स्वतिगम्यतेतत्वापिच मनुजस्रलाभेभर्वान्ति जायन्ते । ना
र्याः शक्यवनवव्वरादयः किंभूताः नीचकुलसमुत्पन्नातथा सार्यजनेपिमगधादौ ससुत्पन्नादृतिगोपः लोक्रयात्प्राजनपर्जनया भवन्तीति
गम्यं' तिर्यग्भ, ताच्च पशुकल्पादृत्ययः कथमित्याह अकुयलास्त्वेष्वनिपुणाकामभोगे तृपिता इतियक्तं जर्णितिनरकादिप्रदृप्तौ नर

गतिगमणतिरीयभवसयसहस्र परियदृष्टिं तत्थविय भवंताणारिया नीचकुलसमुप्पणा लोयव
ज्जातिरिक्खभूयाय अकुसला कामभोगतिसियाजहिं निवंधंति निरयवत्तणि भवप्पवंच करणपु
णोल्लि पुणेविसंसारवत्तणेमल्ले धम्मसुद्ध विवज्जिया अणज्जाकूरा मिच्छससुति पवणायज्जंति

भ्रमणकरं' तेनरकहिमातिर्यचमाहिभमता अनार्यदेशे नीचकुलजपजिबुद्धंतेलोक बाहिरदेहादिमाहिजपके पञ्चसरीपाचर्य
यास्मनेविषेअनिपुण कामभोगनेविषेसदादृश्यता जिहां बोधेनरकनेविषेआवर्त्तभव प्रपंचवणाअन्मरणकरे विम्वर्त्तकवकीसंसार
आवर्त्तयडवंधकारणदुःखपांभीधर्मशास्त्रनेविषे विकलकस्योर्कर्मनकार्यो एतावताअनार्यभूरजीववातकरे सिध्वात्त्वसुति प्रतिपञ्चविष

मनुजत्वं लभन्ते यत्ननिघ्नन्तिरित्वेतिनिरयवर्त्तिभ्यां नरकमार्गे भवप्रपञ्चकारणेन जन्मप्राचुर्यकरणेन प्रणोक्षित्ति प्रणोदीनि तत्प्रवर्त्तकानि तेषांजीवानामिति हृदयं यानितानि तथाचतुर्वितीयावल्लवचनलोपो द्रष्टव्यपुनरपि आहत्यासंसारो भवोनेमत्तिमूलयेपां तानि तथादुःखानीति भावः तेषां यानिमूलानि तानि तथा कर्माणीत्यर्थः तानिनिवर्त्तन्तीति प्रकृतद्रष्टव्यमूलान्प्रतिवाच्ये मूलद्रष्टव्यं तानि प्राकृतत्वेन लिङ्गव्यत्ययादिति किंभूता सोमनुजत्वे वर्त्तमानाभवन्तीत्याह धर्मश्रुतिविवर्जिताः धर्मशास्त्रविकलाद्भूत्यर्थः अनार्या आर्यतरां क्रूरां जीवोपघातोपदेशकत्वात् क्षुद्रास्त्रया मित्यात्वप्रधाना विपरीततत्त्वोपदेशिका श्रुतिसिद्धान्ततां प्रपन्नाः अस्युपगता तथा तेचभवन्तीति एकान्तदण्डरचयः सर्वथाहिंसनअद्वाद्भूत्यर्थः वेष्टयन्ते कोशिकीकारकीटद्रव्यात्मानमितिप्रतीतं अष्टकर्मलक्षणैस्ते

एगंतदंडरयिणो वेढंताकोसिकारकीडोव्व अप्पगं अट्टकम्मंतंतु घणवंधणेणं एवंनरगतिरियनर

रीततत्वचनेउपदेशनाद्यादरण्यार एकांतेहिंसानासदृहणहारएदवाऊद्वीढताकोलीयावडानीपर एापणपुंवींडावीडुःखभोगवै अष्टकर्मरूपतंतुने निवडवंधनेकरीबंधाद् एणीपरेनरकतियंचमसुयदेवताने गतिजावोतेहृद्गजपरधिच्छे एहवासंसारचक्रवालनेविपे

तिरिचांचयेभवा स्वेपां येयतसहस्रसंख्यापरिवर्त्तितेयथा तेष्वतिक्रान्तेषु सत्स्वतिगम्यतेतत्रापिच मनुजस्रलाभेभवन्ति जायन्तेऽना
र्याः शक्यवनवल्करादयः किंभूताः नीचकुलसमुत्पन्नातथा कार्यजनेपिमगधादौ समुत्पन्नाइतियेयः लोकयाज्ञाननर्जनया भवन्तीति
गम्यं' तिर्यग्भूताश्च यद्युक्त्याइत्यर्थः कथमित्याह अकुशलास्तेष्वनिपुणाकामभोगे तृपिता इतियत्तं जर्हन्तिनरकादिप्रदन्तौ ननु

गतिगमणतिरीयभवसयसहस्र परियदृष्टिं तत्थविय भवंताणारिया नीचकुलसमुत्पन्ना लोयव

णोस्ति पुणेविसंसारवत्तणेममूले धम्मसुइ विवज्जिया अणज्जाकूरा मिच्छत्तसुति प्रवणायज्जुंति
भमणकदे' तेनरकज्जिमातिवच्चमाहिभमता अनार्यदेशे नीचकुलजपजिबुज्जुंतेलोक वाचिरेडेढादिमाहिजपजे पससरीपाएए

याकनेविषेयनिपुण कामभोगेनेविषेसदाइअत्तसा जिहां बोधेनरकनेविषेआवत्तभव प्रपंचघणाजकमरणकदे विम्वत्तकवलीसंसार
आवत्तसंघबंधकारणदुःखपांसीधर्मशास्त्रेनेविषे विकलकस्सोकर्मनकारिणं एणावताअनार्यज्जुंतीववातकदे मिच्छात्वच्छुति प्रतिपच्चविप

नमेव पजनमेव फेनो यत् सतथा तीव्रखिंसनं वात्यर्थनिन्दा पुलपुलप्रभता अनवरतोद्भूता यारोगवेदनासाद्य परिभवविनिपातश्च पराभिभवसम्पर्कः परुषवर्षणानिच निष्ठुरवचननिर्भर्त्सितानि समापतितानि येभ्यस्तानि तथा तानिच तानि तानि कठिनानि कर्कशानि दुर्भेदानीत्यर्थः कर्माणिच ज्ञानावरणादीनि क्रियावायेप्रक्षरापापाणास्तै हत्वा तरङ्गरङ्गत् वीचिभिद्यलनं नित्यं ध्रुवं हृत्य च भयंचेति तेएव वातोयष्टं जलोपरितनभागो यत्सतथा तत्कर्मधारय अथवाअपमानेन फेनेन फेनमिति तोय प्रष्टस्यविशेषणमतो वज्रव्रीहिरेवातस्तं कषायाएव पाताला पातालकलशास्तै संकुलोयः सतथा तंभवसहस्राण्येव जलसंचयस्तोय

तं अवमाणेण फेण तिब्बखिंसण पुलंपुलप्पभूयारोगवेकण परभवविणिवाय फससंधरिसण समाव
डियकठिणकम्मपच्छरत्तरंगरंगंत निच्चमच्चुभयतोयपट्टं कसायपायालसंकुलं भवसयसहस्सजलसं

अपूज्यतेहफेणतीव्रनिंदवो निरंतरप्रभतउपनाच्छेरोगवेदना पराभव विनिपातपट्टे निष्ठुरवचननिभ्रंक्षण उपनोक्तेजेहथकीएहवा कठोरकर्मादिपाण्हीयातरंगरंगनोचालवो सदासरणभयपांणीनोपुठोउपलोभाग कोधादि४कलसातेणैकरीव्याप्त भवनाजेसहअ

तुभिर्य्य दूधनंवन्धनं तथातनएवमानेन आत्मानः कर्मभिर्वन्धनलक्षप्रकारेण नरकतिर्यक्नरामरेषु यद्गमनात्तदेवपर्यन्तचक्रवालं पार्श्वपरि
 धेयस्य सतथा तंसंसारसागरं वसन्तीति सम्बन्धः किंभूतमित्याह जन्मजरामरणान्येवकारणानि साधनानि यस्य तत्तयातच्चगम्भी
 रदुःखंचतदेव प्रक्षुब्धितं सद्यलितं प्रचुरंसलिलं यत्सतया तंसंयोगवियोगा एववीचयसारङ्गा यत्र सतयाचिताप्रसङ्गविद्वन्तासातत्यन्त
 देवप्रसूतंप्रसरो यस्यसतया वधाहननानि बन्धाः संयमनानि तान्येव मृशान्तो दीर्घतयाविपुलाश्च विस्तीर्णतया कक्षोलोमहोर्मयो
 यत्सकण्ठविलपिते लोभएव कलकलायमानो यो बोलोच्चनि सवज्जलो यत्रसतया ततः संयोगादिपदानां कर्मधारयोक्तत्वं अपमान

अमरगमणपरंत चक्रवालं जन्मजरामरण कारणगंभीर दुक्लपक्खभिय पउरसलिलं संजोगवि
 योगवीचिचिंता पसंगपसरिय वहंबंधमहल्लविपुलकल्लोल कलुणविलवितलोभ कलकलंतत्रोलवज्ज

जन्मजरामरणरूपतलानिनिमित्तगंभीर दुःखगाढोखोभयोघणोपांणी स्वजनादिकसंयोगवियोगरूपीयाकक्षोलममनीचिंतानेने
 प्रसंगेकरी प्रसरवोवधबंधनो मोटोविस्तीर्णकक्षोलकल्लोलं दयामणाविलापलोभकलकलायमान शब्दअव्यक्तअविद्ययाहेअपमान

नमेव पजनमेव फेनो यत् सतया तीव्रखिंसनं वात्यर्थनिन्दा पुलपुलप्रभता अनवरतोद्भूता यारोगवेदनास्ताश्च परिभयविनिपातश्च पराभिभवसम्पर्कः परुषवर्पणानिच निष्ठुरवचननिर्भर्त्सितानि समापतितानि येभ्यस्तानि तथा तानिच तानि तानि कठिनानि कर्कशानि दुर्भदानीत्यर्थः कर्माणिच ज्ञानावरणादीनि क्रियावायेप्रक्षरापापाणास्तै हत्वा तरङ्गरङ्गतं वीचिभित्तलनं नित्यं भ्रुवं हृत्युश्च भयं चेति तेऽव वातोयष्टं जलोपरितनभागो यत् सतया तत्कर्मधारय अथवाअपमानेन फेनेन फेनमिति तोय प्रष्टव्यविशेषणमतो वज्रव्रीहिरेवातस्तं कथयाएव पाताला पातालकलयास्तै संकुलीयः सतथा तंभवसहस्त्राण्येव जलसंचयस्तोय

लं अवमाणफे

पुलंपुलप्प यारोगवेकण परभवविणिवाय फरुसंधारिसण समाव
यपा

कण उपनोष्ठेजेहयकीएहवा
गतेणैकरीव्याप्त भवनजेसहय

तुभिर्यद्दूषणं बन्धनं तथा तनएवमानेन आत्मनः कर्मभिर्वन्धनलक्षप्रकारेण नरकतिर्यक्नरामरेषु यद्गमनात्तदेव पर्यन्तचक्रवालं याच्यमपरि
 धेयस्य सतया तंसंसारसागरं वसन्तीति सुखन्धः किं भूतमित्याह जन्मजरामरणान्ये वकारणानि साधनानि यस्य तत्तया तच्च गम्भी
 रदुःखं च तदेव प्रद्युम्नितं सद्यलितं प्रचुरं सलिलं यत्प्रसतया तंसंयोगवियोगा एव वीचयस्तरङ्गा यत्र सतया चित्ता प्रसङ्गचिन्ता सा तत्त्यन्त
 देवप्रसृतं प्रसरो यस्य सतया वधाहननानि बन्धाः संयमनानि तान्येव महान्तो दीर्घतया विपुलाद्य विस्तीर्णतया कक्षोलामहोर्मयो
 यत्प्रसक्तव्यविलपिते लोभएव कलकलायमानो यो बोलोच्चनि सबद्धलो यत्र सतया ततः संयोगादियदानां कर्मधारयो तसं अपमान

अमरगमणपरेत चक्रवालं जन्मजरामरण कारणगंभीर दुक्लपक्लभिय पठरसलिलं संजोगवि
 योगवौचिचिन्ता प्रसंगपसरिय वहबंधमहल्लुविपुलकक्षोल कलुणविलवितलोभ कलकलंतत्रोलवद्ध

जन्मजरामरणरूपतलानि निमित्तगंभीर दुःखगाढोखोभव्योषणोपांशी खजनादिकसंयोगवियोगरूपीया कक्षोलमननीचिन्ता ते हने
 प्रसंगेकरी प्रसरवोवहबंधननो मोटोविस्तीर्णकक्षोलच्छेजिह्वा दयामणाविलापलोभकलकलायमान शब्दअव्यक्तध्वनिधर्णाद्विचयपमान

नमेव पजनमेव फेनो यत्र सतथा तीव्रखिंसनं वात्यर्थनिन्दा पुलपुलप्रभूता अनवरतोद्भूता यारोगवेदनासाध्य परिभवविनिपातस्य पराभिभवसम्पर्कः परपर्वणानिच निष्ठुरवचननिर्भर्त्त्य तानि समापतितानि येभ्यस्तानि तथा तानिच तानि तानि कठिनानि कर्कशानि दुर्भेदानीत्यर्थः कर्मणिच ज्ञानावरणादीनि क्रियावायेप्रस्तरापाणासौ कृत्वा तरङ्गरङ्गतु वीचिभियलनु नित्यं भ्रुवं हृत्युच भयंवेति तेएव वातोयष्टं जलोपरितनभागो यत्रसतथा तत्कर्मधारय अथवाअपमानेन फेनेन फेनमिति तोय प्रष्टस्यवियेपणमतो वृद्धव्रीहिरैवातस्तं कपायाएव पाताला पातालकलयासौ संकुलोयः सतथा तंभवसहस्राण्येव जलसंचयसोय

लं अवमाणेणफेण तिव्वखिंसण पुलंपुलप्पभूयारोगवेकण परभवविणिवाय फरुसंधरिसण समाव
डियकठिणकम्मपच्छरत्तरंगरंगंत निच्चमच्चुभयतोयपट्टं कसायपायालसंकुलं भवसयसहससजलसं

अपूज्यतेहजफेणतीव्रनिंदवो निरंतरप्रभूतउपनाक्कैरोगवेदना पराभव विनिपातपडं निष्ठुरवचननिभ्रंछण उपनोद्धेजेहयकीएहवा
कठोरकर्मादिपाण्हीयातरंगरंगनोचालवो सदाभरणभयपाणीनोपुठोउपलोभाग कोधादि४कलसातेणैकरीव्याप्त भवनाजेसहस्र

तुभिर्यद्दूषनं यन्धनं तथातनएवमानेन आत्मनः कर्मभिर्वन्धनलक्षप्रकारेण नरकतियक्नुरामरेषु यद्गमनात्तदेवपर्यन्तचक्रवालं वा ह्यपरि
 धेयस्य सतथा तंसंसारसागरं वसन्तीति सुखन्धः किंभूतमित्याह जन्मजरामरणान्येवकारणानि साधनानि यस्य तत्तथातन्मृगम्भी
 रदुःखंचतदेव प्रचुम्भितं सञ्चलितं प्रचुरंसलिलं यत्प्रसतथा तंसंयोगवियोगा एवबीजयस्तरङ्गा यत् सतयाचिताप्रसङ्गचिन्तासातत्यन्त
 देवप्रसृतं प्रसरो यस्यसतथा वधाहननानि बन्धाः संयमनानि ताभ्येव महान्तो दीर्घतयाविपुलाद्यविक्षीर्णतया कक्षोलामहोर्मयो
 यत्प्रसकरणविलपिते लोभएव कलकलायमानो यो वोलोच्चनि सबद्धलो यत्प्रसतथा ततः संयोगादिपदानां कर्मधारयोतसं अपमान

अमरगमणप्रेरंत चक्रवालं जन्मजरामरण कारणगंभीर दुक्लप्रक्खभिय पडरसलिलं संजोगवि
 योगवौचिचिंता प्रसंगप्रसरित्य वहवंधमहल्लविपुलकक्षोल कलुणविलवितलोभ कलकलंतत्रोलवज्ज

जन्मजरामरणरूपएतलानिनिमित्तगंभीर दुःखगाढोलोभव्योषणोपांशी स्वजनादिकसंयोगवियोगरूपीयाकक्षोलमननीचिंतातेहने
 प्रसंगेकरी प्रसरवोवधबंधनो मोटोविक्षीर्णकक्षोलकेजिहां दयामणाविलापलोभकलकलायमान शब्दअव्यक्तव्यनिषणाह्मप्रमान

नमेव पजनमेव फेनो यत् सतथा तीव्रखिंसनं वात्यर्थनिन्दा पुलपुलप्रभूता यारोगवेदनास्ताद्य परिभवविनिपातस्य पराभिभवसम्पर्कः परपर्वणानिच निष्ठुरवचननिर्भर्त्सितानि समापतितानि येभ्यस्तानि तथा तानिच तानि तानि कठिनानि कर्कशानि दुर्भेदानीत्यर्थः कर्माणिच ज्ञानावरणादीनि क्रियावायेप्रस्तरापापाणांस्तैः कृत्वा तरङ्गरङ्गत् वीचिभित्तलनं नित्यं भ्रुवं हृत्युच्च भयं चेति ते एव वातोयष्टं जलोपरितनभागो यत्कर्मधारय अथवाच्यमानेन फेनेन फेनमिति तोय प्रष्टस्य विशेषणमतो बलव्रीहिरेवातस्तं कषायाएव पाताला पातालकलशास्तैः संकुलोयः सतथा तंभवसहस्राण्येव जलसंचयस्तोय

लं अवमाणणफेण तिव्रखिंसण पुलंपुलप्प्रभूयारोगवेकण परभवविणिवाय फरुसंधरिसण समावल्लियकठिणकम्पच्छरत्तरंगरंगंत निचमच्चुभयतोयपठं कसायपायालसंकुलं भवसयसहस्रजलसं

अपूज्यते हजफेणतीव्रनिंदवो निरंतरप्रभूत उपनाच्छरोगवेदना पराभव विनिपातपेडं निष्ठुरवचननिर्भर्त्सण उपनोद्धेजे हयकी एहवा कठोरकर्मादिपाण्यहीयातरंगरंगनोचालवो सदामरणभयपांणीनोपुठोउपलोभाग कोधादिऽकलसातेर्गेकरीयास्त भवनाजेसहस्र

तुभ्य्य द्रुपदं पन्थनं तथा तनएवमानेन आत्यनः कर्मभिर्विन्धनलक्षप्रकारेण नरकतियक्नुरामरेषु यद्गमनात्तदेव पर्यन्तचक्रवालं वा ह्यपरि-
धेयस्य सतया तंसंसारसागरं वसन्तीति सुखान्धः किं भूतमित्याह जन्मजरामरणान्येव कारणानि साधनानि यस्य तत्तया तच्च गम्भी-
रदुःखं च तदेव प्रक्षुभितं सुक्षलितं प्रचुरं सलिलं यत्तसतया तंसंयोगवियोगा एव वीचयस्तरङ्गा यत्त सतया चित्ता प्रसङ्गविन्नासा तत्त्यन्त-
देव प्रसृतं प्रसरो यस्य सतया वधाहननानि कन्धाः संयमनानि तान्येव महान्तो दीर्घतया विपुलाश्च विस्तीर्णतया कक्षोलामहोर्मयो-
यत्त सकलविलपिते लोभएव कलकलायमानो यो कोलोध्वनि सबद्धलो यत्तसतया ततः संयोगादिप्रदानां कर्मधारयोत्तलं अपमान-

अमरगमणपरंत चक्रवालं जन्मजरामरण कारणगंभीर दुःखप्रपक्वभिय पञ्जरसलिलं संजोगवि-
योगवीचिचिंता प्रसंगप्रसरित्य वहवं धमहल्लुविपुलकक्षोल कलुणविलवितलोभ कलकलंतवोलबहु

जन्मजरामरणरूपएतलानि निमित्तगंभीर दुःखगढोखोभयोषणोपाणी स्वजनादिकसंयोगवियोगरूपीया कक्षोलमननीचिंतातेहने
प्रसंगेकरी प्रसरवोधवंधननो मोटोविस्तीर्णकक्षोलकेजिज्ञां दयामणाविलापलोभकलकलायमान शब्दअव्यक्तध्वनिषणाच्छेदप्रमान

दिव्यभिरतिरागेपबन्धनेनघबद्धविधिसंकल्पाद्येतिद्वन्द्वसुखचरणस्य विपुलस्योदकरजसः उदकरेणोर्योर्योगेगसोनान्धकारो यः सतथा
 तं कल्पुमतिवातेनायादिपातालाद्युत्पाद्यमानकामरत्याद्युदकरजोर्योधकारमित्यर्थः मोहएवमहावर्त्तो मोहमहावर्त्तस्तत्रभोगाएष
 कामाण्यभ्यास्यन्तो मण्डलेन सञ्चरन्तो गुप्यन्तो व्याकुलीभवन्तउद्वलंत उच्छलंतोबहवः प्रचुरागभंशसेमध्यभागविशारप्रत्ययनिवृत्ता
 द्युत्पन्निपतिताप्राणिनो यत्नजलेतत्तथा तथाप्रधावितानि इतस्ततः प्रकपणगतानि यानिद्यसर्नानि समापन्नाः प्राप्तायेतेपाठान्त
 रेणवाधितापीडिताये व्यसनसमापन्ना व्यसनिन स्तेषां यद्गदि प्रलपितं तदेवचण्डमारुतस्तेन समाचतममनोज्ञं योचिव्याकुलितं

कार मोहमहावर्त्तभोगभममाण गुप्यमाणुच्छलंत बहुगभवास पञ्चोणियत्तप्राणिप्रधाविवसण
 समावणरण चंडमारुय समाहयामणुणवीची वाकुलितभंगफुटुतनिवृकल्लोलसंकुलजलंपमाद

पाणीनोकामभोगतेज्जभमतामंडला कारिसंचरता कंडाजाताउच्छलता घणानेगर्भवासमांदि कंवाआवीनीचापद्याएह्यप्रा
 णीनानीवपाठीनउरिपरिषाव्या कष्टप्रद्यामनुय्य रुदनविलापरौद्रवायुतेणेकरीचलाव्या जेपाजुयवाभवतेवीचिकल्लोल व्याकुलितभंग

सम्बन्धो यत्र सतया तं पूर्वजननादिजन्यदुःखस्य सखिलतोक्ता दृष्टुं भवानां जननादिधर्मवतां जलविशेषसमुदायतोक्तेति न पुनरुक्तत्वं
 अनन्तमद्ययं उद्दे जनकमुद्दे गकरं अनर्वाक्पारं विसीर्णस्वरूपं महाभयादिविशेषणत्रयमेकार्थं अपरिमिता अपरिमाणायेमहेच्छा
 दृष्टदभिलाषा अपरितालोकाशेषां कलुषाऽविशुद्धा यामतिः स एव वायुवेगस्तेन उद्ध्वन्मार्णत्ति उत्पाद्यमानं यत्तत्तया तस्य आया
 अप्राप्तार्थसम्भावनापि यासाद्य प्राप्तार्थी कांचास एव पातालाः पातालब्धासमुद्रजलतलं तेभ्य स्वाहाह्वामरतिः यद्वा

चयं श्रुतं उर्व्वेव गणयं श्रणोरपारं महभयं भयकरं प्रयिभयं अपरिमितमहिच्छकलुसमति वाल
 वेग उदन्ममाणा आसापि वासा पायालकामरतिराग दोसबंधं वज्रविहसंकम्पविडल दगरय रयंध

छापते विजपाणीनो सम्बृहसंचय रूपश्रुतनथी उद्देगनो करणहार पारदीसेन हीमोटाभयनो करणहार वीहामणो जीवरप्रतेभवं
 प्रमाणनथी महाभिलाषी मद्गलीलुद्धि तेहजरूपवायुवेगतेणेकरी उपाडीतो अणयांमीवस्तुनी वांछनायांमीवस्तुनो राखिवोसमुद्र
 जलनोतलोपद्रादिकरति स्नेहदेयरूप बंधनघणेप्रकारे चित्तनीचिंता विसीर्णपाणीनारज तेहजबंधकार मोहरूपजेमोटीयावत्त

दिव्यभिरतिरागद्वेषवन्धनेनचबद्धविषसंकल्पाद्येतिहृन्द्वास्तुक्षणस्य विपुलस्थोदकरजसः उदकरेणोर्थोरयोवेगसेनान्वकारी यःसतथा
 तं कल्पमतिवातेनायादिपातालाद्युत्पाद्यमानकामरत्याद्युदकरजोरयोर्वधकारमित्यर्थः मोहएवमहावर्त्तो मोहमणवर्त्तस्तत्रभोगएव
 कामाएवभ्राम्यन्तो मण्डलेन सञ्चरन्तो गुयन्तो व्याकुलीभवन्तउल्लंघ्य उच्छलंतोबहवः प्रचुरागर्भवासेमध्यभागविशारप्रत्ययनिवृत्ता
 द्युत्पन्निपतिताप्राणिनो यत्रजलेतत्तथा तथाप्रधावितानि द्रुतस्ततः प्रकर्षणगतानि यानिष्यसुनानि समापन्नाः प्राप्तायेतेपाठान्त
 रेणवाधितापीडिताये व्यसनसमापन्ना व्यसनिन स्वेपा यद्गदि प्रलपितं तदेवचण्डमारुतसेन समाहृतममनोज्ञं यीचिव्याकुलितं

कार मोहमहावत्तभोगभसमाण गुप्पमाणुच्छलंत बह्वगभवास पञ्चोणियत्तपाणिप्रधावियवसण
 समावणरण चंडमारुत समाहयामणुणवीची वाकुलितभंगफुटंतनिवृक्कल्लोलसंकुलजलंपमाद

पाणीनोकामभोगतेहजभसतामंडला कारिसंचरता कंडाजाताउच्छलता घणालेगर्भवासमाहि कं चाच्चावीनीचापद्याएहवाप्रां
 णीनाजीवपाठीनउरिपरिघाव्या कष्टपड्यामगुय रुदनविलापरीद्रवायुतेणेकरीचलाव्या जेपाजुयवाभयतेवीचिकल्लोल व्याकुलितभंग

भद्रैः स्वरैः स्फुटन्विदलन् अनिटैः अनिटैः लोकलोलेर्महोन्मिभिः संकुलंचजलंतोयंयत् सतथातंमोहावर्त्तं भोगरूपभ्नाम्यदादिविषयेप
णप्राणिकं व्यसनमापन्नरुदितलक्षणदण्डमारुतसमाहृतादिविषयेपणं जलंयत्नेत्यर्थः प्रमादामद्यादयस्ताएववह्वद्यण्डारौद्राः दुष्टाः क्षुद्रा
श्चापदा व्याघ्रादयस्तैः समाचता अभिभूताये उद्धायमाणगतिं उत्तिष्ठन्तो विविधचेष्टासु समुद्रपक्षेमत्स्यादयः संसारपक्षे पुरुषादयः
तेषां यः पूरः समूहस्तस्य येषौरारौद्रा विष्वं सनार्या विनाशलक्षणाअनर्था अपायास्तैर्बहुलो यत्सतया तच्चज्ञानान्ये वभ्रमन्तो
मात्सापरिदक्खत्तिदद्यायत् सतथा अनिभृतानुपशान्तानि यानीन्द्रियाणि अनिभृतेन्द्रिया वायेदेच्छिनस्तान्येव तएववा महामकरा

बहुचंद्रं दुष्टसावयसमाहय उद्धायमाणकपूर्वोर विद्वंसणत्थ बहुलं अण्णभमंतं मच्छपरिदक्ख
अनिज्जतिंदिय महामगरतुरिय चरियखोलुभमाणसंताविच्चयचलंतं चवलंचलअत्ताणा

भूटोअनिटकलील तेषेकरीव्याप्तपांणी निद्रादिकप्रमादघणारौद्र दुष्टस्वापदिउपद्रव्या ऊठताएहवामच्छादिकसमूहरौद्रविनास
लक्षणतेषणाल्लि अज्ञानरूपमच्छभमतामाकलादल्लेके अनुपशान्तं द्वियमोटासगरमच्छ शीघ्रचेष्टाङ्करीसहितक्षोमपामतासंतापप

स्ते पांयानि त्वरितानि शीघ्राणि चरितानि चेष्टानितैरेव क्वभूमाणां भयंक्षुभमाणो यः स तथा सन्तापः एकत्र शोकादि कृतोऽन्यत्र
 धाडवाग्नि कृतो नित्यं यत्र स सन्ताप नित्यकः तथा चलन् चपल चञ्चलश्च यः स तथा अतिचपल इत्यर्थः स च अत्राणां सरणानां पूर्वकृतकर्मसंस्तु
 यानां प्राणिनामिति गम्यं च यदुद्दीर्घं च यं पापं तस्य यो वेद्यमानो दुःखशतरूपो विपाकः स एव घूर्णय भ्रमन् जलसम्बद्धो यत्र स तथा
 ततोच्चक्षानादिपदानां कर्मधारयोक्तं 'कृद्विरससातलक्षणानि यानि गौरवाण्यशुभाध्यवसायविशेषास्त एवाप्रहारा जलचरविशेषास्तै
 र्गृहीता ये कर्मा संनिवद्धाः सत्त्वाः संसारपक्षे ज्ञानावरणादिवद्वासुद्रूपचे विचित्रचेष्टा प्रसक्ताः कटिज्जमाणानि आलस्यमाणानरक

सरण पुष्पकम्भसंचयोदिशवज्ज वेदिज्जमाणदुहसयविवाग घुणंतजलसमूहं द्रष्टिरससायगारवो
 हारगहियकम्भपडिन्नद्व सत्तकटिज्जमाणानिरयतल ऊत्तसरणविसम्बज्जल अरतिरतिभयविसाच

क्षिपडिवानो सदाद्व अतिचपलचपलपणे करीचंचल जेहनेकोइवाणनथी कोइशरणनथी पूर्वकर्मनासंचयकी उदयआव्योपापभोग
 वतो दुखनाशतनोविपाकभसे पांणीनोसम्बहकृद्विरसयाता विणिगारवागुभयध्यवसाय जलचरजीवविशेषेग्रह्याकर्मप्रतिबद्धांध्या

एयतलंमातालं दुत्तंति तदभिमुखं सन्नादति संतकाः खिन्नाः विपक्षाश्च शोकितास्तैर्बहुलोयः सतया चरतिरतिभयानि प्रतीतानि
पिपादोदैव्यं शोकस्तदेव प्रकर्षावस्थं मिथ्यालं विपर्यास एतान्येव शैलापर्वतास्तैः सङ्कटोयसतया घनादिसन्तानो यत्कर्मबन्धनस्य
तत्तथा तच्चलेयाच्च रागादयस्तल्लक्षणं यच्चिक्खं कर्दमस्तेन सुदुर्गच्छारोयः सतया ततः सच्चद्वीत्यादिपदानां कर्मधारयोतलं यम
रनरतिर्येकनरययत्ननं सैव कुटिलपरिवर्त्तोचकपरिवर्त्तना विपक्षाद्विपक्षीति

सो गमिच्छत्तसेल संकडं अणाइ संताणकम्म वंधणकिलेसचिक्खिस्स सुवृत्तारं अमरनरुत्तिरियगति
गमणकुडिलपरियत्त विपुलवेलं हिंसालिय अदत्तादाणमेज्जणपरिग्गहारं भकरणं कारवणाणुभो
जीवताणता नरकतलसामुसा खुताविशेषे खुता वणाके चरन्नि

जीवतांणता नरक्षतलसामुसाखुताविशेषेयुता वयाछेअरतिरति भयदीनपणोशोगमिथ्यात्वपर्वततेणोसांकडो अनादिसंतानजेकर्म
नारंधनल्ले यरागद्वेपरूपकादो गाढोजतरतादोहिलोसमुद्रदेवताममुथतियंचनीगतिनरकनीगति जाद्वोतेहजचक्र जेहनोपरिव
र्भाकरवोछे विसीणोवेलिछे जीवधातवपा अदसादानस्कीयेवापरिग्रहचारंभव्यापारनोकरवो कारावबो अनुमोदवोतेणेकरीअष्टप्र

एतलंपातालं वृत्तं तदभिमुखं सच्चादिति संतकाः खिन्वाः विपण्याश्च शोकितास्तैर्वेङ्गलोयः सतथा अरतिरतिभयानि प्रतीतानि
 पिपादोदैव्यं शोकस्तदेव प्रकर्षावस्थं मिथ्यात्वं विपर्यासएतान्येव शैलापर्वतास्तैः सङ्कटोयसतथा अनादिसन्तानो यस्य कर्मबन्धनस्य
 तत्तथा तस्मैलेयाच्च रागादयस्तुल्यं यच्चिक्खुं कर्दमस्तेन सुदुर्दुरत्तारोयः सतथा ततः सच्चद्वीत्यादिपदानां कर्मधारयोतसं अम
 रनरतिर्वक्त्रनरयद्गमनं सैव कुटिलपरिवर्त्तोचक्रपरिवर्त्तना विपुलाविस्तीर्णां वेलाजलवह्निलक्षणायास्ततथा तं चिंसालीकादन्नादान

सोगमिच्छत्तसेल संकडं अणाइ संताणकम्म बंधणकिलेसच्चिक्खुल्ल सुदुत्तारं अमरनरत्तिरियगति
 गमणकुडिलपरियत्त विपुलवेलंहिंसालिय अदत्तादाणमेज्जणपरिग्गहारं भकरण कांरावणाणुमो

जीवतां एता नरकतलसांमुहाखुताविशेषेखुता घणाद्धेअरतिरति भवदीनपणोयोगमिथ्यात्वपर्वततेणेसांकडो अनादिसंतानजेकर्म
 नाबंधनस्ते यरागह्वैपरूपकादो गाढोजतरतांदोहिलोसमुद्रदेवताममुष्यति यंचनी गतिनरकनी गति जाइवोतेहजचक्र जेहनोपरिव
 र्त्तफिरवोद्धे विस्तीर्णवेलिद्धे जीवघातधया अदत्तादानस्त्रीसेवापरिग्रहआरंभव्यापारनोकरवो कराववो अनुमोदवोतेणेकरीचटप्र

णुसुत्तिर धनालोकानामशानामन्धकारो यस्तथातं अनन्तकालमपर्यवसितकालं यावत्नित्यं सर्वदा उषसा उद्गतं तायासा सुन्ना
 दृत्तिकर्त्तव्यता मूढाभयेन संज्ञाभिश्च आचारमेथुनपरिग्रहादिभिः संप्रयुक्तायुक्तासतः कर्मधारयवसन्ति अध्यासते संसारसागर
 मिति प्रकृतं दूषचवासनिरुपसर्गस्यापि कर्मकत्वं ह्यन्दसत्वादिति किंभूतं संसारं उन्निमग्नानां वासस्य वसनस्य वसतिस्थानं यः स तथा
 तंतथायत्नं ग्रामजुलादौ आयुर्निवृत्तिपापकारिणचौर्यविधायिनः तत्र तत्रेति गम्यते बन्धवजनादियज्जिता भवतीति क्रियासम्बन्धः बाध
 वजनेन आतादिना स्वजनेन पुत्रादिनामित्येव सुहृद्विपरिषज्जि तायेते तथा अनिष्टाजनस्य विगम्यते भयन्ति जायते धनादेयदुर्वि

सागरं वसन्ति उच्चिन्ना वासवसहिं जहिं जहिं आलयं निबन्धति पावकमकारौ बन्धवजणसयणमिति
 परिवर्ज्जित्या अणिश्रुभवंति एदिज्जे दुर्व्विणीया कुट्टाणासणकुसेज्जा कुभोयणा असुइणे कुस्संघयण

सितठामि र जिहं र कुलादिक आहुखोबंधं पापकर्मनाकारी भाईना समूह स्वजनमित्त्व छांडी जाइ अणगमता चोइ वचन कोई माने
 नही विनय वर्जित पाड्वा स्थानक आसण पाडुइ सिज्या पाहुओ भोजन अपयित पाहुओ संघयण जेइ नोछे यद्वादि कुप्रमाण अतिलां

सागरमिति प्रतीतं किंभूतमित्याह अस्थितानां संयमाव्यवस्थितानां अविद्यमानमालम्बनं प्रतिष्ठानंचत्वारणकारणं यत्रसतयातं
अप्रमेयमसर्ववेदिनापरिच्छेदां चतुरशीतियोनिसतसहस्रगुणिलं तत्रयोनयो जीवानामुत्पत्तिस्थानानि तेषांचासंख्यातत्वेपिसमयगं
गन्धरसस्पर्शानामेकत्वविवक्षणादुक्तसंख्यायाअविरोधित्वद्रष्टव्यं तत्रगाथा पुढवि० दृग्दृग्गणि० मारय० एकेकेसत्तजोणिलकडाओ
यणपत्तेय१० अणंते१४ दसचोइसजोणिलकडाओ१ विगलंदिएसुदोचउरो१ नारयसुरेसुतिरिए सुद्धंतिचउरोचोइसलकडायम

करेति चउरंतमहंतमणवयगंरुंदं संसारसागरंचद्विय अणालंबंणंपतिट्ठाणं मप्पमेयंचुलसीइ
जोणि सयसहस्रगुविलं अणालोकमंधकारं अणंतकालंणिच्चं उत्तत्थ पुग्गमयसस्संपउत्तासंसार

मरणउंचोनींचोआविवो शुभचशुभनेउदयकरताजीवचारे मोटोअनंतजेहनोअंतनयी विस्तीर्णएहवोसंसाररूपीयोसमुद्रसंयमनी
स्थितिनयी आलंबननयी राखवानोकारणसर्वस्वविनांकोदपरमार्थनलहे चउरासी८४योनि लाखजीवनी उत्पत्तिस्थानकच्छं गहन
संसारअज्ञानतेहने अंधकार अनंतकाललगे सदाअपनो तासपुंऊतोभयसंच्चाइं करीसहित संसारसमुद्रमांदि वसे उद्देगवंत वा

पुण्यसुप्तिर्यनालोकानामद्यानामन्धकारो यस्मात्तथातं अनन्तकालमपर्यवसितकालं यावत्नित्यंसर्वदा उषसा उद्भूत त्राशासा सुत्रा
 दूतिकर्तव्यता मूढाभयेन संज्ञाभिश्च आचारमैथुनपरिग्रहादिभिः संप्रयुक्तायुक्तास्तः कर्मधारयवसन्ति अद्यासते संसारसागर
 मिति प्रकृतं दूहचवासनिर्दपसर्गस्यापि कर्मकत्वं कान्दसत्वादिति किंभूतं सारं उन्निमग्नानां वासस्य वसनस्य वसतिस्थानं यः सतथा
 तंतथायत्न ग्रामकुलादौ कायुर्निबध्नन्ति पापकारिणश्चैर्यविषादिनः तत्र तत्रेति गम्यते बन्धवजनादियज्जिता भवतीति क्रियासम्बन्धः बांध
 यजनेन भ्रातादिना स्वजनेन पुत्रादिना मित्रैश्च सुहृद्भिर्परिवर्जितो तायेते तथा अनिष्टजनस्य विगम्यते भयन्ति जायते च नादेयदुर्वि

सागरं वसंति उन्निगगा वासवसहिं जहिं जहिं आउयं निबन्धति पावक मकारौ बंधवजणसयणमित्त
 प्ररिवज्जिया अणिद्वामवंति एदिज्जे दुन्विणीया कुद्वाराणा सणकुसेज्जा कुभोयणा असुद्वरणो कुसंधयण

सितठामिर जिहंर कुलादिक्कायुखोबंधे पापकर्मनाकागी भाईना सम्वह स्वजनमित्त छांडीजाद्र अणगमता चोद्वचनकोईमाने
 नही विनयवर्जित पाडवा स्थानक चासण पाडुइसिज्या पाडुओभोजन अपयित पाडुओ संघयण जेह नोछे वडादि कुप्रमाग अतिला

नीता दूतिप्रतीतं कुस्यानासनशय्याच्च तेकुभोजिनश्चेति समासः असुद्रुणोति अशुवयोऽप्युतयो कुसंहननाष्टे दवर्त्त्यसिंहननयुक्ताः
 कुप्रमाणाप्यतिदीर्घाच्यतिङ्गस्वावाकुसंस्थिताङ्गं डादिस्थानादिति पदत्वयस्य कर्मधारयः कुरूपाकुत्सितवर्णा वज्रकोषमानमायालोभा
 दूति प्रतीतंवज्रलोचाप्यतिकामाचत्यर्थाज्ञानावाधमसंज्ञावाधमंबुद्धे सम्यक्ताच्च येषरिन्नटाक्षेतया दारिद्र्योपद्रवाभिभूतानित्यं परकर्म
 कारिण दूतिप्रतीतं जीव्यते येनार्येनद्रव्येण तत्द्रव्यरहितायेतेतया क्षपणारंकाः परपिण्डतर्ककापरदत्तभोजनगवेषकाः दुःखलब्धा
 चारादूतिव्यक्तं शरसेन हिंवादिभिरसंस्कृतेन विरसेन पुराणादिना तुच्छेन चल्तेन भोजनेनेति गम्यते क्षतकुक्षिपूरायैस्ते तथा

कुम्पमाणाकुसंठिया कुरूवावज्रकोहमाणमाया लोभावज्रमोहाधम्मसस्य समस्तपम्भश्रादारिद्र्यो
 वह्वाभिभूयानिचंपरकम्मकारिणो जीवणत्थरहिया किवणापरिपिंडतक्किक्का दुक्खलब्धाहारा

बो यतिजंक्षोटो कुसंस्थानङ्गंङकादि कुरूपवणाकोषमानमाया लोभवणोमोहधर्मसंज्ञाबुद्धि सम्यक्तपरिन्नट्टदारिद्र्यपद्रवेषरा
 भव्यासदा पारकाकामनाकरणहार पोतानीचाजीविकारहित क्षपणारंका परपिंडनागवेषणहारदुःखेमाहारलहे रसरहितविरस

तथापरस्य सम्बन्धिनं प्रेक्ष्यमाणा पश्यन्ते किमित्याह ऋद्धिः सम्पत्सत्कारपूजाभोजनमशनं एतेषां येष्विषेपाः प्रकारास्तोषां यसमुदा
यउदयवर्त्ति त्वं वातस्या याविविधिर्विधानमनुष्ठानं सतथा तंततश्च निन्दितजगुसमाना अप्यकंति आत्मानं कृतान्तं च देवं तथापरिवद
न्नोनिन्दतः कानीत्याह इहयपुरेकडाहं कम्माहं पावगाइति इहैवमक्षरघटनापुराकृतानिच जन्मान्तरकृतानि कर्माणि षड्जन्मनि
पापकान्यशुभानि क्वचित्पापकारिण इति पाठः विमनसो दीनां यो केन दह्यमानाः परिभूताः भवन्तीति सर्वत्र संवन्धनीयं तथा सत्त्वपरिवर्जि
ताश्च ह्यो भन्ति निस्सहायाः क्षोभणीयावा शिल्पचित्रादिकलाधनुर्वेदादि समययास्त्रं जैनं बौद्धादि सिद्धान्तयास्त्रं एभिः परिवर्जि ते

अरसविरसतुच्छकय कुक्खिपुरापरसपच्छं तारिद्धिसकारभोग्यविसे ससमुदयविहिंनिंदंता अप्पकं क
यंतं च परिवयंतं ताइहपुरेकडाइं कम्माइं पावगाइं विमणसो सोएण उज्झमाणा परिभूयाज्जंति सत्तप

अल्पकीधो कुखपराइं नही अनेरा संबंधीओ देखता संपदापूजासत्कारभोजनविशेष ससुदायपामवातेहनी विधिते देवो आपणपु
निंदता आपणपेकीधा कर्मउदयसाव्याखे इहं पूर्वजन्मनाकीधा कर्म तेहने वेदैभोगवेपापकर्म सहित दुर्मनदीनपणो योकेकरीदाम

नीता इति प्रतीतं कुस्यानाचनशब्दाच्च ते कुभोजिनश्चेति समासः असुइत्योक्तिः अशुभवयोऽश्रुतयोः कुसंहननाच्चेद्वन्त्यासंहननयुक्ताः
 कुप्रमाणाद्यतिदीर्घाद्यतिङ्गस्वावाकुसंस्थिताङ्गं डादिस्थानादिति पदत्वयस्य कर्मधारयः कुरुपाकुत्स्वितवर्णा यङ्गकोधमानमायालोभा
 इति प्रतीतं वङ्गलोशाद्यतिकामाद्यत्यर्थज्ञानावाधमसंज्ञायाधमंबुद्धेः सम्यक्ताच्च येपरिभ्रष्टास्तेतया दारिद्र्योपद्रवाभिभूतानित्यं परकर्म
 कारिण इति प्रतीतं जीयते येनार्थेनद्रव्येण तत्द्रव्यरहितायेतेतया छापणारंकाः परपिण्डतर्ककापरदत्तभोजनगवेयकाः दुःखलब्धा
 हारा इति व्यक्तं धरणेन विंश्यादिभिरसंस्कृतेन विरसेन पुराणादिना तुच्छेन अल्पेन भोजनेनेति गम्यते कृतकुचिपूरायैस्ते तथा

कुप्प्रमाणाकुसंठिया कुरुवानङ्गकोहमाणमाया लोभावङ्गमोहाधमसस्य समस्तपम्भडादारिद्र्यो
 बहुवाभिभूयानिचंपरकमकारिणो जीवणत्थरहिया किवणापरिपिण्डतक्किक्का दुक्खलब्धाहारा

यो यतिजंक्षोटो कुसंस्थानङ्गं डकादि कुरुपवणाकोधमानमाया लोभवणोमोहधमसंज्ञानुद्धि सम्यक्तपरिभ्रष्टदारिद्र्योपद्रवेष्वपरा
 भव्यासदा पारकाकामनाकरणहार मोतानीआजीविकारहित छापणारंका परपिण्डनागवेयणहारदुःखेआहारलहे रसरहितविरस

प्रतीतं तत्र च लोकसारे लोकप्रधाने भवन्ति जायन्ते अफलवन्तः अफलवन्तः तगायन्ति अफलवन्तः अफलावन्तः लोकसाराच्च तयोः प्रतीताः यथाहुः यस्यार्थस्तस्य मित्राणि यस्यार्थस्तस्य बन्धवा यस्यार्थस्तस्य सचपण्डिता इति तथा राज्ञे सारं वसुधा वसुधारायां पुरं पुरे सौधं सौधे तत्त्वं तत्त्वे यराङ्गनामं सर्वस्वमिति किंभूता अपीत्याह सुष्टापि च उज्ज्वलं त अत्यर्थमपि च प्रयतमानाः उक्तं च यद्यता रभते कर्मनरोदुःकर्मसंचयः तत्तद्विफलतां याति यथाबीजं मद्योपरे तद्विवसं प्रतिदिनमुद्युक्तं रुद्यतैः सद्भिः कर्मणो व्यापारेण हतेन यो दुःखेन कष्टेन संस्थापितो मीलितः सिक्तानां पिण्डस्तस्यापि सञ्चये पराप्रधानायेततया क्षीणद्रव्यसारा इति व्यक्तं

सोक्त्वे यलोयसारे ह्युति अप्यञ्च तकाय सुद्रुवि उज्ज्वलता तद्विवसुज्जुत्तकमकयदुक्त्वसंभुवियसित्यपि
उसंचयपराखीणद्व्यसाराणि च अधुवधणधण कोसपरिभोग विवज्जियारहिया कामभोगपरिभोग

प्रयासथाद् घणे मले उद्यमफोरयतादिवसरप्रते उद्यमकरे व्यापारकरे दुःखे मच्छाक्षे मेत्याधाननाकण ते हनाकण ते हने संचयाभागी तत्परखीणोथयोद्रव्यसारविनासदाश्च स्थिर द्रव्यधान्याल्यादिकभंडार परिभोगवर्जितभोगवीनसके निवर्त्या कामभोगपरिभोगे

येतयाययाजातपशुभता शिवाभरणादिवर्जितवलीवर्षादिसह्या निर्विघ्नानत्वादिसावर्थात् अथियन्तिप्रतीत्युपादका नित्यं
सदानींचान्यधमजनोचिदानि कर्माण्युपजीवन्ति तैर्दृष्टिं कुर्वन्ति येतथा लोककुलनीयादिति प्रतीतं नोद्घाद्ये मनोरया अभिलाषा
क्षेपयेति निरासाः क्षेपासर्वजला येततथा अथवा मोक्षमनो रथानि निष्कलमनोरया निरायवज्जलाश्च आयाभावप्रचुरायेतेतया
आयादृष्ट्यावियेयः शेषपासोर्वन्धनं तेनप्रतिबद्धाः संख्या निर्योतदिति गम्यप्राणयेयातेतथा चर्योपादाना द्रव्यायर्जनं कामसौख्यं

रिवज्जियायच्छेभासिप्यकलासमयसत्य परिवज्जियाजहाजायं पशुभयाच्रविद्यत्तानिच्च नैयकम्भो
वजीविणोलोकच्छिज्जा मोहमणोरहनिरासवज्जलाश्चासापासपडिवइपाणांयत्योप्यायणकाम

ताण्णता पराभया अनेरेलोकमाहिहोइ सत्वपराकमरहित लोभपासता शिल्पविज्ञान कला सिद्धांत शास्त्रपरिवर्जित ययाजात
पशुसरिखा अप्रतीतकारीयासदा नीचकर्मेकरी आजीविकाकरे लोकनींदनीकज्जइ मोहकरेजेमनोरथयभिलाषजे चिंतवेतेनिःप्र
खयायणो आस्सरूपेपासेप्रतिबंधाणाजीव अर्थनोद्रव्यनोउपाज्जवोपांच विषयनामुखएहनेविषे लोकमाहिप्रधानहोइ निःफल

प्रतीतं तत्र च लोकसारे लोकप्रधाने भवन्ति जायन्ते अफलत्वं तं गायन्ति अफलवन्तः अग्रामका इत्यर्थः लोकसारता च तयोः प्रतीताः यथाहुः यथार्थास्तस्य भित्वाणि यथार्थास्तस्य बान्धवा यथार्था सपुमास्तोके यथार्था सच पण्डिता इति तथा राज्ञे सारं वसुधा वसुध्वरायां पुरं पुरे सौधं सौधे तत्त्वं तस्य धराङ्गना नंग सर्वस्वमिति किंभूता अपीत्याह सुष्टापि च उज्ज्वलं त आत्यर्थमपि च प्रयतमानाः उक्तं च यद्यता रभते कर्मनरोदुःकर्मसंचयः तत्तद्विफलतां याति यथा बीजं महोपरे तद्विवसं प्रतिदिनमुद्युक्तं रुद्यतैः सद्भिः कर्मणो व्यापारेण कृतेन यो दुःखेन कष्टेन संस्थापितो मीलितः सिक्तानां पिण्डस्तस्यापि सञ्चये पराप्रधानायेते तथा चोपायद्रव्यसारा इति व्यक्तं

सोक्ते यलोयसारेहंति अप्पञ्चंतकायसुद्रुविउज्जमंता तद्विवसुज्जुत्तकमकयदुक्खसंदुवियसित्यपि
उसंचयपराखीणदब्बसारणिच्चं अधुवधणधणकोसपरिभोग विवज्जियारहिया कामभोगपरिभोग

प्रयासयाद्दं घणेवले उद्यमफोरवतादिवसरप्रते उद्यमकरे व्यापारकरे दुःखेमहाक्लेशे मेल्याधाननाकणतेहनाकणतेहने संचवाभाणी
तत्परखीणो ययोद्रव्यसारविनामदाश्च स्थिर द्रव्यधान्यशाल्यादिकभंडार परिभोगवर्जितभोगवीनसके निवर्त्या कामभोगपरिभोगवे

नित्यं सदा अद्रुवा अस्थिराधनानां गणिमादीनां धान्यानां शाल्यादीनां कोशा आश्रयायेषां स्थिरत्वेपि तत्परिभागनवर्जितं ताद्य
येनेतथा रहितं त्यक्तं कामयोः शब्दरूपयोः भोगानां च गन्धरसस्पर्शानां परिभोगे आसेवेत्यतस्तत् सर्वसौख्यमानन्दो देसो तयापरेषां
यौत्रियाः भोगोपभोगौ तयोर्द्वित्रिआणं त्रिआतस्य मार्गणपरावणा गवेषणपरा येनेतथा तत्तत्भोगोपभोगयोरेयं विग्रेयः सद्रुभुज
इतिभोगो सोपुणयाहारपुष्कमार्द्रयो उवभोगोऽपुणोपुण्यउवभुजइवत्यनिलयाइति वराकास्तपस्विनश्चकामिकया अनिच्छयाविन
यति प्रेरयन्ति अतिवाहयन्तीत्यर्थः किंतदित्याह दुःखमसुखं नैवसुखं नैवनिवृत्तिं स्वास्थ्यमुपलभन्ते प्राप्नुवन्ति अत्यन्तवि

सर्वसौख्यापरसिरिभोगोवभोगनिस्साणमगणापरायणावरागा अकामिकाएचिचिंतिदुक्खंएवसु
हंणेनणिब्बुतिंउवलंभंतिअच्चंतविपुलदुक्खसयसंपलिप्ता परद्वेहिंजेअविरयाएसोसोअदिखादाण

करीसर्वसौख्यपरमानंद परचनेरानीलच्छी तेणेंकरीभोगअनेउपभोगरहित निआतेहनी गवेषणाहारनेविषेतत्पर रांकवापडा
मनेनेचगमतेअनुभविभोगवीदुःखअसमाधि नपांमेनरहेसुखनपांमेनिवृत्ति नपांमेघणा विस्तीर्ण दुःखनासयअग्निवसतापारना

पुलदुःखयतं संप्रदीप्तापरस्य द्रव्ये पुये अविरताभवन्ति तेनैवमुखं लभन्तइति प्रसृतंतदेवयाहयं फलंददातीत्यभिहित मधुनाध्ययनो

स्सफलविवागो इहलोएपरलोएओ अप्पसुहोवड्डुक्खोमहम्मयो वड्डरयप्पगाढोदारुणोक्कासो
असाओवाससहस्सेहिं सुच्चतीनयअवेदयित्ता अत्थिज्जमोक्खोत्तिएवमाहं सुनायकुलनंदणोमह
प्पानिणोउववीरनामधेयो कहेसीयंअदिष्णादारुस्स कलविवागंएवंतंतितियंपि अदिष्णादारुणंहरदह
मरणभयकलुस तासणपरसंतिकगिज्जलोभमूलंएवंजावचिरपरिगयमणुगयंदुरं तंतितियंअदम्मदा

द्रव्यधीजे अपचक्षणाणी एपूर्वोक्तते अदत्तादाननो फलविपाकइहलोकपरलोक अल्पमुख घणोदुःखमहाभयघणीरजपापमेलेतेणेक
रीगाढोतौद्रकठोर असातानोकारण वर्पनेसहस्वे सूंकातानधी विणभोगव्यापाखे मोचच्छूटिवोएहधीनधी एपुर्विद्रक्त्वा औष्णात
कुलनन्दनमहन्तआत्मा वीतराग महावीरएहवोनामधेय तेणेकहिओ अदत्तादाननो फलविपाकपूर्वोक्तवीजो अदत्तादान तेहधी
द्रासकीपडे मरणभयकलुपतासउपजावे पारकाष्ठतानो अपहरवो गृध्रलोभनोमूल एपूर्वोक्तजाव अनादिकालनो चाल्यो आवेष्टे

नित्यं सदा च व वा अस्थिराधनानां गणिमादीनां धान्यानां शाल्यादीनां क्रोधा आश्रयायेषां स्थिरत्वेऽपि तत्परिभागनवर्जितं ताव
येतेतथा रहितं त्यक्तं कामयोः शब्दरूपयोः भोगानां च गन्धरसस्पर्शानां परिभोगेऽप्यसेवनेत्यतः सर्वसौख्यमानन्दो येषो तयापरेषां
यौत्रियाः भोगोपभोगौ तथोर्ध्वनिश्चाणं निश्चातस्य मार्गणपरायणा गवेषणपरा येतेतथा तत्र भोगोपभोगयोरयं धियोपः सद्भुज्ज
इति भोगो सोपुण्यश्चाद्यारपुष्कमार्द्धोऽवभोगोऽपुण्योऽवभुज्ज इत्यनिलया इति वराकासपस्विनश्चकामिकया अनिच्छयापिन
यति प्रेरयन्ति अतिवाहयन्तीत्यर्थः किंतु दित्याह दुःखमसुखं नैव सुखं नैव निवृत्तिं स्वास्थ्यमुपलभन्ते प्राप्नुयन्ति अत्यन्तवि

सर्वसौख्यपरसिद्धिभोगोपभोगनिष्साणमग्नापरायणावरागा अकामिकाएचिणिंतिदुक्खं एव सु
हं ऐवणिं वृत्तिं उवलं भंति अच्चंत विपुलदुक्खसयसंपलित्ता परदवेहिंजे अविश्या एसो सो अदिश्या दाण

करी सर्वसौख्यपरमानंद परअनेरानीलज्झी तेणं करी भोगअने उपभोगरहित निश्चातेहनी गवेषणहारने विषे तत्पर रां कवापडा
मनेने अगमते अनुभविभोगवी दुःखअसमाधि नपां मे नरहे सुखनपां मे निवृत्ति नपां मे घणा विस्तीर्ण दुःखनासय अग्निबलतापारना

मत्स्यबन्धनं एतद्भूतमेतदुपमं कलंकनिमित्तत्वेन दुस्मूर्तिचनत्वे न च साधर्मात् उक्तं च सन्मार्गे तावदाक्षेप्रभवति पुरुषसायदेवेन्द्रियाणां
 लज्जांतावद्विधत्ते विनयमपि समालम्ब्यते तावदेव भ्रूचापाकटमुक्ताः श्रवणपथपुपो नीलपद्माणा एतेयावल्लीलावतीनां न हृदिष्ठति
 सुखोदृष्टिवाणापतन्ति तथास्त्रीपुरुषनपुंसकवेदानां चिह्नं लक्षणं यत्तत्तथा तपःसंयमब्रह्मचर्यं विघ्नद्वितीयं तथाभेदस्य चारित्र्य
 जीवितविना शस्यतः नान्याश्रयायेद्ब्रह्म; प्रमादा मद्यविकयादयस्त्रेधां मलंकारणं यत्तत्तथा आश्चर्यकिंकिनकुण्ड्र किंकिनभासए
 चिंतयकिंकिनपुरिसो विसयासुतो विह्वलंखिलव्यमज्जं णकातराः परीपहभीरवः अतएवकापुरुषाः कुत्थितनरासो सेयितंयत्तत्तथा
 सुजनानां सर्वपापपिरतानां योजनसम्ब्रह्मसायवर्जनीयं परिहरणीयं यत्तत्तथा ऊर्ध्वं च ऊर्ध्वलोकोनरकचाधोलीकस्थिर्यग्लोकोकपतस्त

पुरिसनपुंसगवेदचिह्नं तव संजमवं भवेत् रविगंधं भेदायणवज्जपमादमूलं जाय रकापुरिससेवियं सुययण

पाशुवाकर्मश्च ब्रह्मचर्यं च लथो आश्रयद्वार देवता मनुष्यसुरश्च सुरलोकने प्रार्थनीकसोटोक्तं दमपातलोक्तं दम बंधनयिगेप माछलाभाल
 धानोजाल स्त्रीपुरुषनपुंसकवेदनो अहिनाण तपसंयमने ब्रह्मचर्यनेविणसे चारित्ररूपीया जीवतव्यनोभेदनकरे घणोप्रमादनो

पसंस्कारार्थमाह एसोसोद्वत्यादि सर्वं पूर्ववत् प्रश्रव्याकरणतृतीयाध्ययनविवरणसमाप्तिमिति अथतृतीयाथनानन्तरं चतुर्थमारभ्यते
 अस्यच सूत्रनिर्देशक्रमेण संबद्धस्य अदत्तादानं प्रायोऽब्रह्माऽयत्तचित्ता विदधतीति तदनन्तरमब्रह्मप्ररूपयते द्रव्येयं सम्बद्धस्यास्य
 याहयाद्यर्थपञ्चकप्रतिबद्धं यादयंत्रह्योतिहारार्थप्रतिपादनायेदं सूत्रं जंबूद्वत्यादिजंबूरिति श्रियामन्त्रेण मन्त्रज्ञाक्रुश्रुगलं कर्म तच्चैहमेयुनं
 पियचित्तमत्यन्ताक्रुशलत्वात्तस्य आहचनकिंचिच्चणुच्चायपडिसिद्धं वा विजिणवर्दिदेहिंसुत्तुमेज्जणमेगंनजं विणारागदोसेहिं चकारः
 पुनरर्थः चतुर्थसूत्रकमापेक्षया सहदेवमानुजासुरैर्यो लोकः सतथातस्य प्रार्थनीयमभिलषणीयं यतः हरिहरहिरण्यगर्भप्रमुखेभवन्ते
 नकोप्यसौ सूरः क्रुशुमविशिष्यस्य विशिखानखलयद्योजिनादन्यः पङ्क्तोमहान्कर्दमः पनकः सएवप्रतलः सूक्ष्मः पायोवन्धनविशेषो जालं

रंसमस्तत्तिवेमिइ जंबूश्रवंभंचउत्थं सदेवमणुयासुरसल्लोयसपच्छरिणज्जंपंकपणगपासजालभूयत्थी

इः खेपंतचावेतृतीयं अधर्महारंसमाप्तं इ हिवेतृतीयअध्ययनानन्तरं चउथोअध्ययनप्रारम्भीयेक्के त्वीजेअध्ययनेअदत्तनोस्व रूपकहि
 योतेतोषत्रह्यतेजोइ तेणेकारणिण् अब्रह्मचर्यनास्वरूप कहिवाभगणीश्रीप्रश्रव्याकरणो चोथो अध्ययन प्रारंभीयेक्के अहो जंबू

पसंस्कारार्थमाह एसोसोइत्यादि सर्वं पूर्ववत् प्रअव्याकरणतृतीयाध्ययनविवरणसमाप्तिमिति अथतृतीयाध्ययनानन्तरं चतुर्थमारभ्यते
 यस्यच सूत्रनिर्देशक्रमेण संवद्धस्य अदत्तादानं प्रायोऽव्रह्माऽथक्त्वचिन्ता विदधतीति तदनन्तरमव्रह्मप्ररूप्यते इत्येवं सम्बद्धस्यास्य
 यादृगाद्यथपञ्चकप्रतिबद्धं यादृशं ब्रह्मोतिद्वारार्थप्रतिपादनायेदं सूत्रं जंबूइत्यादिजंबूरिति यिष्यामन्त्रणमव्रह्मअक्रुयलंकर्मतत्त्वं इमेयुनं
 विषयक्षितमत्यन्ताक्रुयलत्वात्तस्य आहचनकिंचिअणुन्नायपडिसिद्धं वा विजिणवरिंदेहिंसुत्तुंमेज्जणमेगंनजंविणारागदोसेहिं चकारः
 पुनरर्थः चतुर्थसूत्रकमापेक्षया सहृदेयमानुजासुरैर्योलोकः सतथातस्य प्रार्थनीयमभिलषणीयं यतः हरिहरहिरण्यगर्भप्रमुक्षेभवने
 नकोप्यसौ सूरः कुसुमविशिष्यस्य विशिष्यानखलयद्योजिनादन्यः पङ्कोमहान्कर्दमः पनकः सएवप्रतलः सूक्ष्मः पायोवन्धनविशेषोजालं

रंसम्भत्तिवेमिइ जंबूअर्धंभंचउत्थं सदेवमणुयासुरससलीयसपच्छिण्णज्जंपंकपणगपासजालभूयत्थी

दुःखेषंतथावेततीयं अर्धमंदारंसमाप्तं ३ द्विवेततीयअध्ययनानन्तरं चतुर्थोअध्ययनप्रारम्भीयेकं त्रीजेअध्ययनेअदत्तनोस्वरूपकदि
 योतेतोअव्रह्मच्छतेजहोइ तेगेकारणिणए अजह्मचर्यनास्वरूप कहिवाभणीत्रीप्रअव्याकरणनो चोयो अध्ययन प्रारंभीयेकं अको ऊंबू

स्यहेतुरिदमिति प्रतीतं यदाह तिव्वकसाववड्डमोहपरिणउरागदोससंजुत्तो वन्धइचरित्तमोहं दुविहंपिचरित्तगुणाद्दुविधिवंधकपाय
 नोकपायमोहनीयभेदात्तत् पुनर्दर्शनमोहस्य हेतुभूतमिदमित्तचप्रतिपद्यामहे तद्धे तुत्वे नाभगनात्तथाहितद्धे तुप्रतिपादिकागा
 येवंअयत्तेअरहंतसिद्धचेइयतवसुयगुरुसाज्जसंधपडणीओ वंधइदंसणमोहं अणंतसंसारिओजेण भयतोहवाक्ययेपःसत्यं किंतुस्वपच्चाव
 ह्मासेवनेनया संघप्रत्यनीकतातया दर्शनमोहं वप्नतो अब्रह्मचर्यं दर्शनमोहहेतुतां नव्यभिचरतिभण्यतेचस्वपच्चावह्मासेवकस्यमिथ्या
 त्वमन्वोन्यया कथंदुर्लभबोधिरसायभिहित आहचसंजइ चउत्थभंगे चेइयदब्बे यपवयगुड्डाहेरिसिधाएयचउत्थेमलगीयोच्चिक्काभस्स
 न्तिचिरंपरिचित्तमनादिकाला सेवितचिरपरिगतं वा पाठः अनुगतं अनवच्छिन्नं दुरन्तं दुष्टफलं चतुर्थमधर्मद्वारमाअवद्वारमिति
 अब्रह्मास्वरूपमुक्तं अथ तदेकार्थकद्वारमाहतस्से त्यादिसुगमं अब्रह्माकुशलानुष्ठानं मैथुनंमिथुनस्य सुगमस्य कर्मर चतुर्थ आअपद्वार
 मिति गम्यते पाठान्तरेणचरतत्तिचरन् विश्वं व्याप्नुवन् ३ संसर्गोसम्पर्कः ततः स्त्रीपुंरुंससर्गं विधेयरूपत्वात् संसर्गजत्वात्संसर्गि
 रित्युच्यते आहचनमापिस्त्रीति संह्लादिविकरोत्ये वमानसं किंपुनर्दर्शनतस्याविलासोस्त्रासितभ्रुवः४ सेवनांचौर्यादिप्रतिसेवनाम
 धिकारोनियोगः सेवनाधिकारः अब्रह्मप्रवृत्तोहि चौर्याद्यनर्थसेवास्वधिरुतो भवति आहच सर्वेनर्या विधीयन्ते नरैर्ये कलालसेः

क्षणं यच्चै लोकां तत्रप्रतिष्ठानं यस्तत्तथा जरामरणरोगशोकवृद्धलं तवान्यतश्च जन्मनिजरामरणादिकारणत्वात् उच्यते च लोकेषु
 द्रुक्लिभूद् ग्राहावधस्ताडनं बन्धसंयमनं विधातो मारणमेभिरपि दुष्करो विधातो यस्य तद्बन्धवन्धविधातदुर्विधातं गाढरोगाणां हि मञ्ज
 पदाय ब्रह्मोच्छानोपयास्यति आह चक्षुः काणः खड्गः श्रवणरहितः पुच्छविकलः क्षुधाक्षामोनीर्णः पित्ररककपोलाभितगलवर्णः पूय
 क्लिन्नैः किमिकुलचितैराचिततनुः शुनीमत्वे तिद्याह तमपि च हन्ये वमदनः दर्शनचारित्रमोहस्य हेतुभूतं तन्निमित्तं ननु चारित्रमोह

एवञ्जणिज्जंउडुं नरयतिरियतिलोक्कपद्दुङ्गाणंजरामरणरोगसोगं वृद्धलं बधवंधविधायदंसणचरि
 त्तमोहस्स हेतुभूयंचिरपरिचयमणुयगयंदुरंतंचउत्थं अहम्मदारतस्सयनणाभाणिगोसाणिइमाणि

कारणत्वाय रपुरुसां दीवीहे कापुरुसे आदखो सर्वपापविरक्ततेहने वर्जनीय परिहरिव्याघातने स्वर्गादिनरकतिरच्छो लोके एति एल्लो
 कजिह्वा स्थितिहे जरामरणरोगशोकघणो होइ ताडिवोवांधिवोमारिपराणि एतले प्रकारेकरो व्याघातनपासे दर्शनचारित्रमोहि
 नीनो कारणहे घणाकालनोसेव्यो तिहांकेडिवलगेजाय दुपीष्यतिथाइं चोथोअधर्मद्वार तेअवत्तचर्यना नामगुणनिःष्यअगलि

स्य हेतु रिति प्रतीतं यदाह तिव्वकासात्तवज्जमोहपरिणत्तरागदोससंजुत्तो बन्धइच्चरित्तमोहं दुविहं पिचरित्तगुणाद्द्विविधकपाय
 नो कपायमोहनीयभेदात्त्यत् पुनर्दर्शनमोहस्य हेतुभूतमिदमितितच्चप्रतिपद्यामहे तद्धेतुत्वेनाभगनात्तथाहितद्धेतुप्रतिपादिकागा
 येवंअयनेच्चरित्तसिद्धचेद्वयतवसुयगुरुसाङ्गसंघपङ्गीओ वंधइदंसणमोहं अणंतसंसारिओजेण भयतोहवाक्यशेषः सत्यं किंतुस्वपच्चाव
 द्वासेवनेनया संघप्रत्यनीकतातया दर्शनमोहं वप्नतो अवह्लाचयं दर्शनमोहहेतुतां नय्यभिचरतिभय्यतेचस्वपच्चावह्लासेवकस्यमिय्या
 त्ववन्धोन्यया कथंदुर्लभबोधिरसावभिहित आहचसंजइ चउत्थभंगे चेद्वयदव्ये यपवयणुड्डाहेरिसिषाएयचउत्थेमूलगीवोच्चिलाभस्म
 त्तिच्चिरंपरिचित्तमनादिकाला सेवितच्चिरपरिगतं वा पाठः अनुगतं अनवच्छिन्नं दुरन्तं दुष्टफलं चतुर्थमधर्मद्वारमाश्रयद्वारमिति
 अवह्लास्वरूपमुक्तं अथ तदेकार्थकद्वारमाह तस्मै त्यादिसुगमं अवह्लाकुशलानुष्ठानं मैथुनंमियुनस्य युग्मस्य कर्मर चतुर्थ आश्रयद्वार
 मिति गम्यते पाठान्तरेणचरतत्तिचरन् विश्वं व्याप्नुवन् ३ संसर्गोसम्पर्कः ततः स्त्रीपुंससंसर्गं विशेषरूपत्वात् संसर्गजत्वात्संसर्गि
 रित्युच्यते आहचनानामपिस्त्रीति संह्लादिविकरोत्येवमानसं किंपुनर्दर्शनतस्याविलासोस्त्रासितभ्रुवः४ सेवनाचौर्यादिप्रतिसेवनानाम
 धिकारोनियोगः सेवनाधिकारः अवह्लाप्रवृत्तोहि चौर्याद्यनर्थसेवास्वधिकृतो भवति आहच सर्वेनर्या विधीयन्ते नरैरर्थे कलालसेः

अर्थं स्तुपार्थं प्रायः प्रेयसीप्रेमकामिभिः ५ संकल्पो विकल्पो स्वात्प्रभवत्वादस्य संकल्पद्रुत्युक्तं उक्तस्य कामजनानामि ते रूपं संकल्पा
 क्लिलजायसे नत्वांसङ्कल्पयिष्यामि ततो मे न भविष्यसीति ६ बाधनाबाधहेतुत्वात्केपामित्याह पदानां संयमस्थानानां प्रजानां वा
 लोकानामाह च यच्चैह लोकेष्वपरं नराणामुत्पद्यते दुःखमसह्यवेगं विकायनीलोत्पलचारुनेत्रा सुका स्त्रियः सत् न हेतुरन्यो ७
 दर्पोदेहदृष्टता तज्जनत्वादस्य दर्पद्रुत्युच्यते आह चरसापगमं न निसेवियत्वापरं रसादित्तिकराह्वयंति दिन्नंच कामासमभिद्ववंति
 दुर्मज्जसा उफलं तुपक्खी अथवादर्पसौभाग्याद्यभिमानस्य भवंचेदं न हि प्रयमाद् न्यादा पुरुषस्यात् प्रवृत्तिः सम्भवतीति दर्पणो
 ष्यते तदुक्तं प्रयान्तवाचिचित्तस्य सम्बन्धविलासक्रिया मैथुनव्यतिरेकिन्यो यदि रागं न मैथुनं मोहो मोहं न वेद रूपमोहनीयो दयसंसा

हं तिती संतंजहाश्चरं भ१ मेहणश्चरं त३ संसग्नि४ सेवणाहिकारो ५ संकम्पो ६ वाहणायदाण ७ दम्पो

फलीमहोद्ग्रीसतेकहीयेच्छे पाडुवा अनुष्ठान १ वेज्जनेसंयोगे कर्ममोहोद्ग्री समस्तजनव्याप्त ३ स्त्रीनासंसर्गशी ४ चौर्यादिकचनर्थनोषधि
 कारीयाद् तेहभणी अत्रतनेविषेप्रवर्त्तवो ५ संकल्पाद् ६ प्रजालोकनो बांध्यानोकारणदुःखहेतुके ७ दर्पनोकरणहारट अज्ञानपणानो

द्यात्वाद्यान्नानरूपत्वाद्वा मोहद्वयच्यते आहचदृश्यं वस्तुपरं न पश्यति जगत्पन्थः पुरोवस्थितं रागान्धस्तु यदस्ति तत्परिहरन् यन्ना
 स्ति तत्पश्यति कुन्दे दीवरपूर्णचन्द्रकलश श्रीमल्लतापल्लवो नोरोपो सुचिराशिषु प्रियतमागात्रे प यन्मोदते मनःसंचो भवित्त चलनं
 तद्विनेदं न जायते दूतित देवातो उच्यते च तिकडकडकुडकडप्पहारनिभन्व जोगसंन्वाहाभहरिस्तिजोवाजुवर्द्धणं निसेयन्ति गय
 गत्वा १० अग्निग्रहो अनिपेधो मनसो विषयेषु प्रवर्त्तमानस्येति गस्यते एतत्प्रभवत्वाच्चास्या निग्रहद्वत्युक्तं ११ विग्गहोत्तिविग्रहः
 कलहः तद्वै तुत्वादस्य विग्रहः इत्युच्यते उक्तं च ये रामरावणादीनां संग्रामाग्रस्तमानवाः अयन्ते स्त्रो निमित्तेन तेषु कामो निबन्धनं यथा
 बुग्गहोत्ति विग्रहो विपरीतोभिनिवेशस्तत्रभवत्वादस्य तथैवोच्यते यतः कामिनामिदं स्वरूपं दुःखात्मकेषु विषयेषु सुखाभिमानः सौख्या

दमोहो ८ मणसंखोभो १० अणिग्गहो ११ विग्गहो १२ विषोभो १३ विषोभो १४ विग्गहो १५ अहम्मो १६

कारणहारः चित्तनोचालवानो कारण १० विषयेने विषे प्रवर्त्तता मननो निपेधवोनहो ११ कलहो नो कारण १२ गुणनो विणासए
 द्यो १३ विराधनाकर्मनी १४ विम्भमजेभणी अग्राद्या विषयविधिपरसंसारसजाणी प्रवर्त्त १५ अनाचारनो कारण १६ गीलनो

यर्थं स्तुपार्थ्यते प्रायः प्रेयसीप्रेमकामिभिः ५ संकल्यो विकल्यो स्तुतप्रभवत्वादस्य संकल्पद्रुत्युक्तं उक्तस्य कामजानामि ते रूपं संकल्पा
 क्लिलजायसे नत्वांसङ्कल्पयिष्यामि ततो मे न भविष्यसीति ६ बाधनाबाधहेतुत्वात्केपामित्याह पदानां संयमस्थानानां प्रजानां या
 खोकानामाह च यच्च हलोकैष्वपरं नराणामुत्पद्यते दुःखमसच्चवेगं विकायनीलोत्पलचारुनेत्रा सुकृता स्त्रियः स्तत्र न हेतुरन्यो ७
 दर्पोदिहदृष्टता तज्जनत्वादस्य दर्पद्रुत्युच्यते आह चरसापगमं न निसे विचल्वापरं रसादित्तिकराह्वयंति दिन्नं च कामासमभिद्ववंति
 दुमंजशासा उफ्रलं तुपक्खी अथवा दर्पसौभाग्याद्यभिमानस्तस्य भवं चेदं न हि प्रयसाह न्याहा पुरुषस्यात्र प्रवृत्तिः सम्भवतीति दर्पण्यो
 व्यते तदुक्तं प्रयान्तवाचिचित्तस्य सम्मन्यविलाकिया मैथुनव्यतिरेकिन्यो यदि रागं न मैथुनं मोहो मोहनं वेद रूपमोहनीयो दयसंसा

ह्रंति तीसंतं जहाश्च वंभ १ मेहुण २ चरं त ३ संसग्गि ४ सेवणाहि कारो ५ संकप्पो ६ वाहणायदाण ७ दप्पो

फणीसोद्गो वीसते कहीयेच्छे पाडुवा अनुष्ठान १ वेहुने संयोगे कर्महोइ २ समस्तजनव्याप्त ३ स्त्रीनां संसर्गशी ४ चौर्यादिकमनर्थनोपधि
 कारीयाद् तेह भणी अत्रतने विपे प्रवर्त्तवो ५ संकल्पाइ ६ प्रजालोकनो बांध्यानो कारणदुःखहेतुच्छे ७ दर्पेनोकरणहार ८ अज्ञानपणानो

दात्वादस्यान्नान्नरूपत्वाद्वा मोहद्वयुच्यते आह च दृश्यं वस्तुपरं न पश्यति जगत्स्थः पुरोवस्थितं रागान्धस्त्वदक्षिततत्परिहरन् यन्ना
 क्षितित्पश्यति कुन्दे दीयरूपं चन्द्रकलशं श्रीमल्लतापल्लवो नोरोघोस्तु चिराशिषु प्रियतमागात्रे प यन्मोदते मनः संक्षोभचित्तचलनं
 तद्विनेदं न जायते हतितदेयातो उच्यते च तिक्रडकडक्खकडप्पहारनिभं जोगसंन्नाहाभहारिस्सिजोवाजयर्देणजं निसेवन्ति गय
 गय्या १० अनिग्रहो अनिपेधो मनसो विपयेषु प्रवर्तमानस्येति गम्यते एतत्प्रभवत्वाच्चास्या निग्रहद्वयुक्तं ११ विगृह्योत्तिविग्रहः
 कलहः तद्वैतत्वादस्य विग्रहः इत्युच्यते उक्तं च ये रामरावणादीनां संग्रामाग्रसामानवाः अयन्ते स्त्रो निमित्तेन तेषु कामो निवन्धनं अथवा
 बुगृह्योत्ति विग्रहो विपरीतो भिन्नवैशस्तत्प्रभवत्वादस्य तथैवोच्यते यतः कामिनामिदं स्वरूपं दुःखात्मकेषु विषयेषु सुखाभिमानः सौख्या

टमोहोऽमणसंखोभो १० अणिग्गहो ११ विग्गहो १२ विघोभंगो १३ विग्गहो १४ विग्गहो १५ अहम्मो १६

कारणहारः चित्तनोचालवानोकारणः ० विषयेने विषे प्रवर्तता मननो निपेधवोनहो ११ कलहनोकारणछे १२ गुणनो विणासए
 ह्यो १३ विराधनाकर्मनो १४ विम्भमजेभणी अग्राद्या विषयविषिपरसंसारसजाणी प्रवर्त्ते १५ अनाचारनो कारण १६ यीलनो

पर्यं स्तुपार्थ्यते प्रायः प्रेयसीप्रे सकामिभिः ५ संकल्यो विकल्यो सात्प्रभवत्वादस्य संकल्पद्रुत्युक्तं उक्तस्य कामजानामि ते रूपं संकल्पा
 क्लिलजायसे नत्वांसङ्कल्पयिष्यामि ततो मे न भविष्यसीति इदं बाधनाबाधहेतुत्वात्केपामित्याह पदानां संयमस्यानानां प्रजानां वा
 लोकानामाह च यच्च हलोकैष्वपरं नराणां सुत्पद्यते दुःखमसत्त्ववेगं विकाशनीलोत्पलचारनेत्वा सुक्रीः क्षयः क्षय न हेतुरन्योऽ
 दर्पो दिव्यहृष्टता तज्जनत्वादस्य दर्पपृथुच्यते आह चरसापगमं न निसेवियव्यापरं रसादिनिकराहयति दिन्नं च कामासमभिद्वयंति
 दुमंजशासा उफलं तुपकृषी अयवादर्पसौभाग्याद्यभिमानस्तस्य भवं चेदं न हि प्रथमाह न्यादा पुरुषस्यात्र प्रवृत्तिः सम्प्रयतीति दर्पण्यो
 व्यते तदुक्तं प्रयान्तवाचिचित्तस्य सम्प्रत्यखिलाक्रिया मैथुनव्यतिरेकिन्यो यदि रागं न मैथुनं मोहो मोहं न वेद रूपमोहनीयो दयसंपा

इति तीसंतं जहाश्रवं भ१ मे ऊणं चरं त३ संसर्गि४ सेवणाहि कारो५ संकल्पो६ वाहणाय दाराण७ दप्यो

कृषीसहोद्गतीसते कहीयेकं पाडुवा अनुष्ठानं वेङ्गने संयोगे कर्महोद२ समस्तजनव्याप्त३ स्त्रीनां संसर्गधी४ चौर्यादिकमनर्थनोपधि
 कारीयाद् तेह भणी अत्र तने विषे प्रवर्तवो५ संकल्पाद् इह प्रजालोकनो बांध्यानो कारणदुःखहेतुके७ दर्पनो करणहार८ अस्मानपणानो

द्यात्वादस्याज्ञानरूपत्वाद्वा मोहद्वयमुच्यते आह च हृद्यं वस्तुपरं न पश्यति जगत्पन्थः पुरोवस्थितं रागान्धस्तु यदस्थितत्परिहरन् यन्ना
 स्थितत्पश्यति कुन्दे दीवरपूर्णचन्द्रकलश श्रीमसृतापल्लवो नोरोपोसुचिराशिषु प्रियतमागात्रे प यन्मोदते मनः संक्षोभचित्तचलनं
 तद्विनेदं न जायते भूतितदेवतो उच्यते च तिक्रडकडक्यकडप्यहारनिभम्भिन्न जोगसंन्वाहाभह्रिरिस्त्रिजोवाजुर्वद्वेणजं निसेवन्ति गय
 गव्याः १० अनिग्रहो अनिषेधो मनसो विषयेषु प्रवर्तमानस्येति गम्यते एतत्प्रभवत्वाच्चास्या निग्रहद्वयं ११ विगृह्योत्तिथिग्रहः
 कलहः तद्वैतत्वादस्य विग्रहः इत्युच्यते उक्तं च ये रामरावणादीनां संग्रामाग्रसमानवाः शून्यन्ते ह्यो निमित्तेन तेषु कामो निबन्धनं अथवा
 बुग्नोत्ति विग्रहो विपरीतो भिनिषेधस्तत्रभवत्वादस्य तथैवोच्यते यतः कामिनामिदं स्वरूपं दुःखालं केषु विषयेषु सुखाभिमानः सौख्या

टमोहोऽ मणसंखोभो १० अणिगहो ११ विगहो १२ विषोभो १३ विषोभो १४ विभमो १५ अहमो १६

कारणहारः चित्तनोचालवानो कारण १० विषये विषे प्रवर्तता मननो निषेधो न हो ११ कलहो कारण १२ गुणनो विणा स ए
 ह्यो १३ विराधना कर्मनो १४ विभ्रमजेभणी अग्राह्या विषयविषयपरसंसारसृजाणी प्रवर्तते १५ अनाचारनो कारण १६ शीलनो

लक्ष्मणेन नियमादिषु दुःखबुद्धिः उत्कीर्णवर्णपदपंक्तिरिवान्यरूपं सारूप्यमेति विपरीतगतिप्रयोगात् । २ विघातो गुणानामिति गम्यते यदा
 च जडवाणो गायत्र्यादयः । ३ विभंगो विराधना गुणानामेव । ४ विभ्रप्रोक्ता तत्त्वमनुपादेयेष्वपि विषयेषु परमार्थबुद्ध्या प्रयत्ननात् विभ्रभागां न
 दनविचारणामाश्रयत्वाद्बिभ्रमादिति । ५ अधर्मश्च चारित्र्यरूपत्वात् । ६ अशीलता चारित्र्यवर्जितत्वं । ७ ग्रामधर्माद्याद्वादयकामगुणा
 स्तेषां तत्तिर्गवेष्यं पालनं च ग्रामधर्मतमि अत्र ह्यपुरोहितं कुर्वतीति अत्र ह्यपि तथोच्यते । ८ रतिरतं निधुवनमित्यर्थः । ९ रागो रामानु
 भूतिरूपत्वादस्य कविद्रागचिंतेति पाठः । २० कामभोगो सुहमारो मदनं मरणं वा कामभोगमार । वैरं वैरहेतुत्वात् । २१ रश्मिमेकं त
 द्रव्यत्वात् । २४ गुह्यं गोपनीयत्वात् । २५ बलमानः बलं नान्मतत्वात् । २६ ब्रह्मचर्यं मेधुनविरमणं तस्य विघ्नो व्याघातो यः सतया । व्यापस्ति

असौ लया । १७ ग्रामधर्मतत्ती । १८ रतीरागचिंता । १९ कामभोगमारो । २० वैरं । २१ रश्मिमेकं । २२ रश्मिमेकं । २३ बलं

निषेधः । १० शब्दादिकामगुणतेहनीगवेषणानोकरवो । १८ काममेवास्तेहनो अनुभववो । १९ कामभोगमरणांतलगे सेवेतेषणाभरणया
 मे । २० विरोधनो करणहारः । एकांतः । २१ गुह्यः । २२ गुह्यः । २३ ब्रह्मचर्यनो विघ्नजाणिवो । २४ विघ्नसुगुणनो । २६ विराधना

न्तिभ्रं शो गुणानां सति गम्यते २७ एवं विराधना २८ प्रसंगकामेषु प्रसवनमभिष्वङ्ग २९ कामगुणो मकरकेतुकार्यं ३० इति रूपप्रदर्शने
 अपि चेति समुच्चये तस्या ब्रह्मण्यतानि उपदर्शितस्वरूपाणि एवमादीनि एवं प्रकाराणि नाम धेयानि त्रिशङ्खवन्ति काकाधेयं प्रकारांतरेण
 पुनरन्यान्यपि भवन्तीति भावः उक्तं यन्नामेति द्वारं । छ । अथ ये तत्कुर्वन्तीति द्वारमुच्यते तच्च पुनरब्रह्मनि सेवंते सुरगणा वैमानिकदेव
 समूहाः सायसरसः सदैवीकादेव्योपि सेवंत इत्यर्थः मोहेन मोहिता मतिययां तैतया असुराः अक्षरकुमारा भुयगन्ति नागकुमाराः गुरुडाः
 गरुडध्वजाः सुपर्णकुमाराः विज्जुन्ति विद्य तृकुमाराः जलशक्ति अग्नि कुमारा दीवन्ति द्वीपकुमाराः उदहन्ति उदधि कुमाराः दीवन्ति

माणो २४ बभ्रवो विगधो २५ भवन्ति २६ विराहणा २७ प्रसंगो २८ कामगुणो २९ त्ति २९ वियतस्व एयाणि एव
 मादीणि नाम धेज्जाणि ३० त्ति तीसंतं च पुण निसेविंति सुरगणा अच्छरा मोहमोहितमती असुर १

चारित्वनी २७ राघवो २८ कंदर्प्यनो एगुणकार्यरूपजां निवो २९ ते च ब्रह्मना एयादिदेई एपूर्वोक्तनामती स एथादिदेईवीतरागनामाया
 नाम चोद्गीसीते समुच्चयवली विशेषेपि सेविं किं वां वैमानिकदेवतानां समूह देवांगना संहित मोहेमोहीके बुद्धीजेहनीनामकाहीयेत्ते

दीप्तकुमारा पवणन्ति वायुकुमाराः यथियन्ति स्निहितकुमाराः एतेदसभवनपतिभेदाः एतेषां त्वंहः पणपन्त्रिका पणपन्त्रिका अपिवादि
काभूतवादिकाः कन्दितामहाकन्दिता कूष्माण्डापतगंदित्वद्यैव्यन्तरनिकायानामुपरिवर्त्तिनो व्यन्तरजातिविशेषा एव एयामपि त्वंहः
तेच ते देवाश्चेतिकर्मधारयः तथापि शाचादयोऽद्यै व्यन्तरभेदाप्रतीतातिरियजोद्भूतविमाणवासिस्तिरश्चित्यग्लोकैर्यानिर्नयोतिष्कवि

भूयगर्गरुतः विज्जुज्जलणदीव उदहिदिदिमिवयथणिय१० अणपन्त्रिय प्रणपन्नीयद्दिसिवाद्भूय भूय
वादियकंदियमहाकंदिय कूहंडप्रयंगदेवा पिशायभूयजक्खरक्खसकिणर हिंपुरिस महोरगगंधव्व
तिरियजोद्भूत विमाणवासिमणुयगणा जलयरयलयर खहचराय मोहपडिंवद्धचित्ता अवितएहं

असुरकुमारः नागकुमारः सुवर्णकुमारः विद्युत्कुमारः अग्निकुमारः दीपकुमारः उदधिकुमारः दिग्यिकुमारः वायुकुमारः
सतितकुमारः अणपन्त्रीः इत्यादिककजातिव्यंतरनीयणपन्त्री ३ इसिवाद्भूय भूतवादीः ४ कंदीः महाकंदीः कूहंडनीजातिः ७ मतं
गदेवज्वलीव्यंतरनीजाति पिशाचः भूतः यक्षः राज्ञः ४ किन्नरः किन्नरः ७ महोरगः गंधर्वः त्रिच्छीगतिज्योतिषीः येमानि

मानानि ते पुनिवसन्ति ये ते तथा ज्योतिष्का इत्यर्थः मनुजामानवा एपाद्वंस्तस्मात्सोपाये गणाः समूहास्ते तथा जलचरादयः मोक्षप्रतिबद्ध
चित्ता इति प्रतीतं अविद्यया प्राप्तं पु कामेषु अविगततटणा इत्यर्थः कामभोगतटपिताः अप्राप्तकामभोगेच्छवः एतदेव प्रपंचयन्नाह तृणया
भोगाभिलाषेण बलवत्यातीव्रयामहत्यामहाविषयया समभिभूता परिभूता ग्रथिताश्च विषयैश्च सहसं दर्भिताश्च तिम्रर्द्धिताश्च विषयदोषदर्श
नं प्रत्यभिन्वदता सुपगता अत्र ह्यणि अवसन्ना पङ्कद्वनिमग्नाः तामसेन भावेनाज्ञानपरिणामेणानुन्मृक्ता अविसृक्ता तथा दर्शनचारित्व
मोक्षस्य द्विरूपमोक्षनीयकर्मणः बन्धनमिति गम्यते पञ्जरमिव चालशकुने बन्धनस्थानमिव कुर्वन्ति विदधति सुरादयः इति कथंचन्यो

कामभोगति सयाणं त एहाए बलवर्द्ध एमहर्द्ध ए समभिभूया गटिताश्च अति सुच्छिन्ना यत्र बंधं भेद सखा
तामसेण भावेण अणुमुक्ता दंसण चरित्तमोहस्य पंजरं पिवकरेति अणुमणं सेवमाणा भुञ्जो २ असुर

कवासो १ मनुष्यना समूह मच्छादिक हरिणादिक पक्षिप्रमुखमोक्षने विषे प्रतिबंध चित्तवृत्ते जेहनो विषयतटप्यागद्वनधीणो कारणकांम
भोगतटणा इत्यस्याखे सबलाद् मोटी तटणा इत्कारी पराभया विषयसहितं गूढ्याश्च तिम्रर्द्धित विषयने विषे कुशीलने विषे खतापिणि अज्ञान

न्यस्य परस्परस्यासेवनया ब्रह्माश्रितभोगेन क्वचित्पाठः अचोचं सेवमाणां कंथ्यद्यप्यर्चोक्तप्रपंचार्थमेव चाह भयः पुनरपीदं वियेपणाभिधीयते असुरसुरतिर्यग्मातुजेभ्यो ये भोगो यद्वा दयस्तेषु यारतिरासक्तिस्तत्प्रधानाये विहाराः विचितक्रीडासौ संप्रयुक्ताये ते तया ते च ते इत्याह चक्रवर्त्तिनः राजातिशया ससागरां भुक्त्वा वसुधामाण्डलिकश्च भुक्त्वा भरतवर्षं च कथयन्ति त्वे धतुलान्यद्वा दीं यानुभूयोपनमन्ति मरणधर्ममयि दृष्टाः कामानामिति सखन्वः किं विधासौ इत्याह सुरनरपतिभिः सुरेश्वरनरेश्वरैः सत्कृता पूजिता ये ते तया के इत्यानुभूते त्याह सुरवरा इव देवप्रवरा इव क्व देवलोकैस्वर्गे तथा भरतस्य भारतवर्षस्य सखन्विनां नगानां पर्वतानां नगराणां करविद्वहितस्यानानां सहस्रैर्निगमानां वणिगन्जनप्रधानस्थानानां जनप्रदानां देयानां पुरवराणां राजधानीरूपाणां द्रोणसुखानां जलस्य लपयद्युक्तानां खे

सुरतिरियमणुय भोगरति विहार संप्रउत्ताय चक्रवर्द्धी सुरनरवति सक्रया सुरवरब् देवलो एभर

पणानेभायेकारी मंकाणानयी दर्शनचारित्रमोहनीयनी पंजरानी परैकदेसां होमो हि कामकुचेष्टाकरतावली असुरसुरतिर्यग्मणुय यद्वा दिकरतिविचित्रप्रकारनी क्रीडा सहितचक्रवर्त्तिदेवता मनुष्यद्रुपूज्या देवता सरधी देवलोकने विषे भरतशेषसंबंधीया कररचित

टानां धलीप्राकाराणां कर्षटानां कुनगराणां मंडवानां दूरसंस्थितसन्निवेशान्तराणां संवाहानां रक्षायां चित्तुर्गविशेष
 मंडितायासातयातां स्तिमितमेदिनीकां निर्भयत्वेन स्थिरविश्वनराश्रितजनां
 रूपाणां पत्तनानां च जलपथस्थलभययोरेकतरशुक्तानां मंडितायासातयातां स्तिमितमेदिनीकां निर्भयत्वेन स्थिरविश्वनराश्रितजनां
 एकमेव छत्रं यत्र एकराजत्वात् सा एकच्छत्रातां ससागरान्तां भूक्षापालयित्वा वसुधां षड्विर्वीभरतां दीर्घां लिकत्वेन एतच्च पद
 एकमेव छत्रं यत्र एकराजत्वात् सा एकच्छत्रातां ससागरान्तां भूक्षापालयित्वा वसुधां षड्विर्वीभरतां दीर्घां लिकत्वेन एतच्च पद
 द्वयमुत्तरत्वं हिमवन्तसागरन्तधीराभोन्तगुणभरद्वासमिति समस्तभरतक्षेत्रभोक्तृत्वापेक्षया भयनादवसीयते नरसिंहास्त्ररत्नात् नर

हनगणगरनिगमजणवयपुरवरदोणमुहखेडक्कबडमडंबं संवाहपट्टणसहस्रमंडियं धिमियमेयणियं एगच्छ

तंससागरं भुजिजणवसुहं नरसीहानरवतीनरिंदानरवसहामरुयवसभक्कप्पाअभहियं रायतीयलच्छी
 वाणीयानां स्थानदेशराजधानी जलथलनापंथ धूलिनोगढकुत्थितनगर अढीगाउमांश्चिसतीनथी पर्वतशृंगाग्रामरत्ननी उत्पत्तिएत
 लापूर्वीत्तनगरनासहस्रतेणेमडित परचक्कादिभयरहितष्टवीक्षे एकच्छत्रसमुद्रांतएहवीष्टधिवीनो भोगवीनेवसुधाममुयमाहीसौ हनी
 परेस्त्रममुयमाहीस्वामी नरनोदं द्रनरमांश्चित्तपभसमान मारवाडदेशनो वृषभतुल्यभारधुरंधरत्वात् अतिअधिकराजतेजलक्ष्मी

पतयतत्स्वामित्वात् नरेन्द्रातेषामध्ये ईश्वरत्वात् नरहृषभाः गुणैः प्रधानत्वात् मरुहृषभकल्पावादेवनाथभूताः मरुहृषभकल्पायाम
 बदेगोत्पन्नगवभूताश्चंगीकृतकार्यभारनिर्वाहकत्वात् धर्म्यधिकमत्यर्थं राजतेजोलक्ष्या देदीप्यमानाः सौम्याः च दारुणानीरुजावारा
 जवंयतिलकाशक्मण्डनभूता तथारविशम्यादीनिवरपुरुषलक्षणा निरयेते तथारविशयीयं खोवरचक्रं स्वस्तिकं पताकायवोमत्स्याद्यप्रती
 ताः शुर्मकच्छपः रथवरः प्रतीतो भगो योनिः भवनं भवनपतिदेवावासो विमानं वैमानिकनिवासः तुरगस्तोरणं गोपुरं च प्रसिद्धानिमण्डि
 त्रकान्तादिरत्नः कर्केतनादिनं द्वावर्त्तोनवकोणः स्वस्तिकविशेषः सुयलंगलं च प्रसिद्धं सुरचितः सुदृढतः सुरतिदो वा सुप्रकरो यो

एदीप्यमाणा सोमारायत्रंसतिलगारविससिसंखवरचक्रसोत्थियपङ्गा जवमच्छकुम्भरहवरभगभवणवि
 माणतु एंगतोरणगोपुरमणिरयणनंदियावत्समुसलनंगलसुरद्रयवरकप्प रुक्खमिगवतिभट्टासणसुरविद्यु

इं करीदीपताळता हरपनाउपजावणहार राजवंशमांघितिलकसमान स्तूय १ चंद्रमार शंखप्रधानचक्र ४ साथीयो ५ ध्वजापताका ६
 यव ७ मच्छट काळवाट रथ १० प्रधानयोनि १ भवन १२ विमानदेवनो १३ घोडा १४ तोरण १५ प्रतीलो १६ मणिचंद्रकांतादि १७ रत्न

वरकल्पवृक्षः कल्पद्रुमः सतथाद्यगपतिः सिंघोभद्रासनं सिंघासनं सुवचिः रुढगम्या आभरणविशेषद्रुतिकचित् सूपप्रतीतः यरसुकुटं प्रय
रयेधरः सुरिचिन्ति सुक्तावलीकुण्डलंकर्णभरणकुञ्जरोवरद्वयमथ प्रतीतो द्वीपो जलहतो भूदेयः मन्दिरं मेरुः मन्दरं वाग्दृङ्ग रुडसुपर्णध्व
जः केतुर्द्वन्द्वकेतुरिन्द्रयष्टिदर्पणः आदर्यः यष्टापदं द्यू तफलकं लाशं पर्वतविशेषो वाचापधनुः वाणो माग्रेणः नक्षत्रं मेघश्च प्रतीतो मेखलाका
चीवीणाः प्रतीताद्युगंयूपः छत्रं प्रतीतं दाममाला दामिनी लोक रुढिगम्या कमण्डलु कुण्डिका कमलं घण्टा च प्रतीते वरपोतो वोर्ध्वहित्यः सूची

भवरमल्लस्रियकुण्डलकुंजरवरवसभदीवमंदर गुरुलज्जाय द्रुंदकेलदप्पण अद्वावयचाववाणनक्खत्तमे
हमेहलवीणानुगच्छत्तदामदामिणिकमंडलुकमलघंटा वरपोतसुचीसागरकुसुदागरमगरहार गागर

कर्कतनादि १८ नवखणोसाथीयो १८ मूसल २० हल १ रुडिंयाकारे प्रधानकल्पवृक्ष २ रूढगपति सिंघतया सुक्तावली २३ भद्रासन २४
आभरणविशेषद्रुम २५ प्रधानमुगट २६ सुक्तावली २७ कुण्डल २८ वस्त्री २९ प्रधानद्वयम ३० द्वीप १ मेरुपर्वत ३२ पंखी राजा ३३ ध्वजा ३४
द्रुंदमहोत्सव ३५ आरीसो ३६ द्यूतक्रीडानोफलका ३७ धनुष ३८ तीर ३९ नक्षत्र ४० मेघ ४१ स्त्रीनीमेपला ४२ वीणा ४३ भूसरो ४४ छत्र

प्रत्यतत्स्वामित्वात् नरेन्द्रातिपांमर्थे ईश्वरत्वात् नररूपभाः गुणैः प्रधानत्वात् मरुत्पमकल्पावादेयनायभूताः मरुजहपमकल्पायाम
 रुदेगोत्पन्नगवभूताञ्चंगीकृतकार्यभारनिर्वाहकत्वात् अथधिकमत्यर्थं राजतेजोलक्ष्म्या देदीप्यमानाः सौम्याः घटाश्रयानीरजायारा
 जपयतिलकास्तन्मण्डनभूता तथारविशम्यादीनिवरपुरुषलक्षणांनियेते तथारविययीयंखोवरचक्रं स्वस्तिकंपताकायवोमत्स्यान्प्रती
 ताः श्रुमकच्छपः रयवरः प्रतीतोभगोयोनिः भवनं भवनपतिदेवावासोविमानं वैमानिकनिवासः तुरगस्रोरणंगोपुरं च प्रसिद्धानिमणि
 चन्द्रकान्तादिरत्नः कर्कतनादिनद्यावत्तोन्नवकोणः स्वस्तिकविशेषः सुश्रलंगलंचप्रसिद्धं सुरचितः सदुक्तः सुरतिदोवासुप्रकरोयो

एदीप्यमाणासोमारायवंसतिलगारविससिखवरचक्रसोत्थियप्रड़ाग जवमच्छकुम्भरहवरभगभवणवि
 माणतुंगतोरणगोपुरमणिरयणनंदियावत्तमुसलनंगलसुरद्वयवरकप्प क्वखमिगवतिभद्रासणसुरविष्णू

इं करीदीपताळता हरपनाउपजावणहार राजवंशमांघ्रितिलकसमान स्वर्यं चंद्रमार शंखप्रधानचक्र४ साथीयो५ भजापताका६
 य४० मच्छक काळवाट रय१० प्रधानयोनि११ भवन१२ विमानदेवनो१३ घोडा१४ तोरण१५ प्रतीलो१६ मणिचंद्रकांतादि१७ रत्न

वरकल्पवृक्षः कल्पद्रुमः सतथाद्यगपतिः सिंघोभद्रासनं सिंघासनं सुरचिः कूटगम्या आभरणविशेषइतिकचित् सापप्रतीतः वरसुकुटं प्रय
रगेखरः सुरियन्ति सुक्तावलीकुण्डलं कर्णाभरणकुञ्जरोवरद्वयप्रत्यतीतो द्वीपो जलवतो भूदेयः मन्दिरमेखः मन्दिरं वा गृहं गडसुपर्णध्व
जः केतुइन्द्रकेतुरिन्द्रयष्टिदर्पणः आदर्शः यष्टापदं द्यूतफलकं कैलाशं पर्वतविशेषो वाचापधनुः वाणो माय्यणः नक्षत्रं मेघश्च प्रतीतो मेखलाकां
चीवीणाः प्रतीताद्युगंयूपः छत्रं प्रतीतं दाममाला दामिनी लोककूटिगम्या कमण्डलु कुण्डिका कमलं घण्टा च प्रतीते घटपोतो घोषित्यः सूची

भवरमउडसरियकुंडलकुंजर वरवसभदीवमंदर गुरुलज्जय इंदकेउदप्पणअट्टावयचाववाणनक्खत्तमे
हमेहलवीणानुगच्छत्तदामदामिणिकमंडलुकमलघंटा वरपोतसुचीसागरकुमुदागरमगरहार गागर

कैकेतनादि१८ नवखणोसाथीयो१८ भूंसल२० हल२१ कूट्याकारेप्रधानकल्पवृक्ष२२ खगपतिसिंहतथासुक्तावली२३ भद्रासन२४
आभरणविशेषयूपभू२५ प्रधानसुगट२६ सुक्तावली२७ कुंडल२८ हस्ती२९ प्रधानदृषभ३० द्वीप२१ मेखपर्वत३२ पंथीराजा३३ ध्वजा३४
इंद्रमहोत्सव३५ आरीसो३६ द्यूतकीडानोफलक३७ घटप३८ तीर३९ नक्षत्र४० मेघ४१ स्त्रीनीमेपला४२ वीणा४३ भूसरो४४ छत्र

पतयतत्स्वामित्वात् न रेन्द्रातिपांमध्ये ईश्वरत्वात् न ररुपभाः गुणैः प्रधानत्वात् मरुहपभक्त्या वा देयनायभूताः मरुजहपभक्त्यायाम
 रुदेयोत्पन्नगयभूता चंगीकृतकार्यभारनिर्वाहकत्वात् अथ्यधिकमत्यर्थं राजतेजोलक्ष्या देदीप्यमानाः सौम्याः अदारुणानीरुजायारा
 जवंशतिलकास्त्रागण्डनभूता तथारविशय्यादीनिबरपुरुषलक्षणा नियेते तथारविशयीयं खोवरचक्रं स्वस्तिकं पताकायवोमत्स्यादप्रती
 ताः शुर्मकच्छपः रयवरः प्रतीतो भगो योनिः भवनं भवनपतिदेवावासो विमानं वैमानिकनिवासः तुरगसोरणं गोपुरं च प्रसिद्धानिमणि
 चन्द्रकान्तादिरत्नः कर्कतनादिनं द्यावर्त्तनवकोणः स्वस्तिकविशेषः मुगलं लंगलं च प्रसिद्धं सुरचितः सुदृक्ततः सुरतिदो वा सुपकरो यो

एदीप्यमाणा सोमारायवंसतिलगारविससिखवरचक्रसोत्थियप्रड़ाग जवमच्छकुम्भरहवरभगभवणवि
 माणतुरंगतोरणगोपुरमणिरयणनंदियावत्तमुसलनंगलसुरइयवरकण्ठ रुक्ममिगवतिभद्रासणसुरविद्यु

इं करीदीपताकृता हरपनाउपजावणहार राजवंशमांघ्रितिलकसमान मूर्त्यः १ चंद्रमार शंखप्रधानचक्र ४ साथीयो ५ ध्वजापताका ६
 यव ७ मच्छट काष्ठवाट रथ १० प्रधानयोनि ११ भवन १२ विमानदेवनो १३ घोडा १४ तोरण १५ प्रतीलो १६ मणिचंद्रकांतादि १७ रत्न

वरकल्पवृक्षः कल्पद्रुमः सतथाच्छगपतिः सिंहासनासुखचिः रूढगम्या आभरणविशेषइतिकेचित् सूपप्रतीतः वरसुकुटं प्रव
रयेखरः सरियन्ति सुक्तावलीकुण्डलं कर्णभरणकुञ्जरोवरदृषमद्य प्रतीतोद्वीपोजलततोभूदेयः सन्दिरोमेषः मन्दरं वाग्टहंगरुडसुपर्णध्व
जः केतुइन्द्रकेतुरिन्द्रयष्टिदर्पणः आदर्शः यष्टापदं द्यू तफलकं कैलाशपर्वतविशेषोवाचापधनुः वाणोभाग्यं यः नक्षत्रं मेषश्चप्रतीतो मेखलाकां
चीवीणाः प्रतीताहुगंयूपः छत्रं प्रतीतं दाममालादामिनीलोक रूढिगम्याकमण्डलु कुण्डिकाकमलं घण्टाचप्रतीते वरपोतो बोहित्यः सूची

भवरमण्डपसुरियकुण्डलकुंजर वरवसभदौवमंदर गुरुलज्जय इंदकेउदप्यण अट्टावयचववाण नक्खत्तमे
हमेहलवौणाजुगच्छत्तदामदामिणिकमंडलुकमलघंटा वरपोतसुची सागरकुसुदागरमगरहार गागर

कर्कतनादि १८ नवखणोसाथीयो १८ मूं सल २० वल २१ रुडंधाकारे प्रधानकल्पवृक्ष २२ खगपति सिंह तथा सुक्तावली २३ भद्रासन २४
आभरणविशेषयूप २५ प्रधानमुगट २६ सुक्तावली २७ कुण्डल २८ वस्त्री २९ मेषपर्वत ३० पंखी राजा ३३ ध्वजा ३४
इंद्रमहोत्सव ३५ आरीसो ३६ द्यू तकीडानो फलक ३७ धनुष ३८ तीर ३९ नक्षत्र ४० मेष ४१ स्त्री नीमेष पला ४२ वीणा ४३ भूसूरो ४४ छत्र

पतयतत्स्वामित्वात् न रेन्द्रातिपांमथ्ये ईश्वरत्वात् न ररुपभाः गुणैः प्रधानत्वात् मरुदपभक्त्या वा देयनाय भूताः मरुजदपभक्त्या वा म
रुदेयोत्पन्नगवभूता च गीहकत्वात् धर्मधिकमत्यर्थं राजतेजोलक्ष्या देदीप्यमानाः सौम्याः अदारण्या नीरुजायारा
ज्यंयतिलक्षास्तन्मण्डनभूता तथारविशब्धादीनि वरपुरुषलक्षणानियेते तथारविशयीयं खोवरचक्रं स्वस्तिकं पताकाययो मत्सान्प्रती
ताः शर्मकच्छपः रथवरः प्रतीतो भगो योनिः भवनं भवनपतिदेवा वा सो विमानं वैमानिकनिर्यासः तुरगसौरणं गोपुरं च प्रसिद्धानिमण्य
चन्द्रकान्तादिरत्नः कर्कतनादिनं द्वावर्त्तनवकोणः स्वस्तिकविशेषः सुगलंगलं च प्रसिद्धं सुरचितः सुदृढतः सुरतिदो वा सुपक्रतो यो

एदीप्यमाणा सोमारायवंसतिलगारविससि संखवरचक्रसोत्थियपङ्गाग जवमच्छकुम्भरहवरभगभवणवि
माणतु रंगतोरणगोपुरमखिरयणनं दिद्यावत्तमुत्तलंगलसुरद्रयवरकप्य रुक्ममिगवतिभद्रासणसुरविद्य

इं करीदीपताहता हरपना उपजावणचार राजवंशमां हितिलकसमान सूर्यः चंद्रमार शंखप्रधानचक्रः सायीयोः ध्वजापताका
यद० मच्छट काछवार रथः प्रधानयोनिः भवनः विमानदेवनोः घोडाः १८ तोरणः प्रतीलोः मणिचंद्रकांतादिः १० रत्न

निप्रधानानि विभक्तानि विविक्तानि यानि वरपुरुषपाणालक्षणा नितानि धारयन्ते ये ते तथा तथा ह्यविद्यता राजवराणां सहस्रैरनुजातोऽनुग
तो मागेर्ये पाते तथा चतुःषष्टि सहस्राणि यासां तास्तथा ताश्च ताः प्रवरसुवतयश्च ताश्च यद्गति समाससासां नयनकान्ताः लोचनाभिरामा
परिणयनभर्त्तारो वारक्तालोहिता आभाप्रभाये पाते रक्ताभापलमपहृत्तिपद्मगर्भः कोरटकदामकोरं टकाभिधानपुष्पस्वक्चंपककुसुमधि
शेषः सुतप्रदरकनकस्य योनिकयोरेखास्तथा तत एते खाभिववर्णे ये पाते तथा सुजातानि सुनिष्पन्नानि सर्वाण्यङ्गानि अवयवा यत तदेवं

तत्तवरपुरसखक्खणधरा बत्तीसरायवरसहस्राणु जायमगाचउसट्टिसहस्र पन्नरजुवतीणयणकंता
रत्ताभापडमप्रह्कोरंटगदाम चंपगस्तुतिचितवरकरणकिग्घसवस्था सुजायसब्बंगमुदरंगामह्गधव

क्ष्मीनेशभिषेककरता०३ दृष्टवी०४ खांडो०५ अंकुश०६ निमलकलय०७ भंगार०८ सरावसंपुटतथापुरुषस्कंधोदो०९ रुडामागल्यकारणान्
 यादप्रधानपुरुषयजिनवरादिकतेहनलक्षयतेहनाधरणहारवतीसराजाप्रधानसहस्रजेष्टनेपूठिंद्रचउसठसहस्रप्रधानस्त्रीषौतेणैकरी
 सचिंततस्यचक्रवर्त्तिनःस्त्रीवर्णननयनेविषेकांतारातीप्रभाष्ट पद्मकमलनागभंसरीस्त्रीगौरीकोरंट वृक्षनाफलनीगलेमालाष्ट्र चंपकफूल

प्रतीताः सागरसमुद्रः कुमुदखण्डमकरोजलचरविशेषः शारः प्रतीतः गागरत्तिस्त्रीपरिधानविशेषः तुपरं पादाभरणं नगः पर्व
 तो नगरं प्रतीतं चरं यज्जं किं नरो वाज्जविशेषौ देवविशेषो वा मयूरवारराजं ससारसचकोरचक्रवाकमियुनानि प्रसिद्धानि चामरं प्रकीर्णं
 खेटकं फलकं पयसीसकं विषं घीवाज्जविशेषौ घरतालवृत्तं च जनविशेषः श्रीकार्भाभ्येकोलक्ष्याभिषेचनं, मेदिनी द्रव्यीयघ्नोपसिः अंकुरः
 गृह्णिर्विमलकलशयोद्धारश्च भाजनविशेषो वर्द्धमानकंशरावं युवधारुदयुधोवा एतेपहं द्वः ततः एतानि प्रशानि मद्रूपानि उत्तमा

नेत्ररणागणगरवद्गर किशोरमयूरवाररायहंसा सारसाचक्रोरचक्रोवा गमिहृणचामरखेडगपञ्जीसंग
 विषं चिवरतालियंटा सिरियाभिसियमेयणि खगंकुसविमलकलसभिंगारवद्धमाणागपसत्य उत्तमविभ

४५ माला ४६ लोककंदिंगम्यखे ४७ तापसपात्र ४८ कमल ४९ घंटा ५० प्रधानवाहन ५१ सूची ५२ समुद्र ५३ चंद्रविकाशीकमलनोवन ५४
 जलचरविशेष ५५ शार ५६ स्त्रीनिपट्टिरवानोचरणो ५७ नूपर ५८ पर्वत ५९ नगर ६० वर्ज ६१ देवविशेष ६२ मोर ६३ प्रधानराज ६४ सार
 सार ६५ चकोर ६६ चक्रवाकयुगल ६७ चामर ६८ खेडोद्यांयुधविशेष ६९ प्रधानखेडो ७० विद्याविशेष ७१ प्रधानवीजणो ७२ श्रील

प्रतीताः सागरसमुद्रः कुमुदाकरः कुमुदखण्डमकरोजलचरविशेषः चारः प्रतीतः गागरत्तिस्त्रीपरिधानविशेषः नूपुरं पादाभरणं नगः प्रय
 तोनगरं प्रतीतं वैरं वज्रं किंनरो वाज्रविशेषौ देवविशेषौ बामयूरवरराजहंससारसचकोरचक्रवाकमिथुनानि प्रसिद्धानि चामरं प्रकीर्णं
 चेटकं फलकं पयसि विपंची वाज्रविशेषौ वरतालवृन्तं व्यंजनविशेषः श्रीकांभिको लक्ष्याभिषेचनं मेदिनी दृष्टिवीषद्वोषसिः अंशुगः
 द्रष्टुर्निर्मलकलयोभङ्गारस्य भाजनविशेषो बहुमानकं शरावं पुरुषारूढपुरुषोवा एते पाद्विंदः ततः एतानि प्रसूतानि मङ्गल्यानि उत्तमा

नेत्ररणगणगरवद्गर किशोरमयूरवररायहंसा सारसा चक्रोरचक्रोवा गमिह्वणचामरखेडगपञ्चवीसंग
 विपंचिवरतालियंटा सिरियाभिसयमेयणि खगंकुसविमलकलसभिंगारवद्दुमाणगपसत्य उत्तमविभ

४५ माला ४६ लोककूटिङ्गम्यङ्के ४७ तापसपात्र ४८ कमल ४९ घंटा ५० प्रधानवाङ्मन ५१ सूची ५२ समुद्र ५३ चंद्रविकाशी कमलनोबन ५४
 जलचरविशेष ५५ चार ५६ क्लीनेपट्टिरवानोचरणो ५७ नूपुर ५८ पर्वत ५९ नगर ६० वज्र ६१ देवविशेष ६२ मोर ६३ प्रधानराजहंस ६४
 सारस ६५ चक्रोर ६६ चक्रवाकयुगल ६७ चामर ६८ खेडोचांशुधविशेष ६९ प्रधानखेडो ७० विणाविशेष ७१ प्रधानवीक्षणो ७२ श्रील

निप्रधानानिविविक्तानिवानिवरपुरुषाणालक्षणांनितानिधारयन्ते येतेतथातथाद्वात्रिंशताराजवराणांसहस्रैरनुजातोऽनुग
तोमागेर्येपांतेतथाचतुःषष्टिसहस्राणि यासांतास्वथाताचताः प्रवरदुवतयश्चतारुष्यइति समासस्वासांनयनकान्ताःलोचनाभिरामा
परिणयनभर्तारोवारक्तालोहिता आभाप्रभायेपांतेरक्ताभापञ्चमहन्तिपद्मगर्भःकोरटकदामकोरंटाकाभिधानपुष्पस्वक्चंपककुसुमवि
शेषःसुतप्रवरकनकस्थयोनिकघोरैखासतथा ततएतेखासिववर्णेयेपांते तथासुजातानि सुनिष्पन्नानिसर्वाण्यङ्गानि अवयवायत्वतदेवं

तत्तत्वरपुरसलक्खणधरा वत्तौसरायवरसहस्राणु जायमगाचउसद्विसहस्र पञ्जरजुवतीणयणकंता
रक्ताभापञ्चमहकोरंटागदाम चंपगसुतचितवरकणकनिगधसवस्सा सुजायसव्वंगसुदरंगामहगधव

क्ष्मीनेअभिपेककर्ता७३ दृष्टवी७४ खाडो७५ अंकुश७६ निमलकलश७७ धंगार७८ सरावसंपुटतथापुरुषस्कंधो७९ रुडामागल्यकारणज
याप्रधानपुरुषजिनवरादिकतेहनालक्षणेतेहनाधरणहारवत्वीसराजाप्रधानसहस्रजेहनेपूठिइं चउसठसहस्रप्रधानस्त्रीषौतेणकरी
सहिततस्यचक्रवर्त्तिनःस्त्रीवर्णननयनेविषेकांतारातीप्रभाहे पद्मकमलनागर्भसरीक्षीगौरीकोरंटा दृष्टनाफलनीगलेमालाहे चंपकफूल

विषं सुन्दरमङ्गं येषां तेतथा महार्थानि महामृत्यानि वरपत्तनोद्भूतानि प्रवरक्षेत्रविशेषोत्पन्नानि विविचित्रागाणि विविधरागरङ्गि-
तानि एणीचरिणीप्रैणीचतद्विषयएवतच्चर्मनिर्मितानि यानि वस्त्राणि तानि एणी प्रैणीनिर्मितान्युच्यन्ते अयं ते च निशीथे कालखगाणि
नीलखगाणि चेत्यादिभिर्वचनैः खगचर्मवस्त्राणीति तथा दुक्लानीति दुक्लोलोहचविशेषस्तस्य वल्कं गृहीत्वा उट्टूखलजलेन सह कुट्टयित्वा
दुयीकृत्य सुतीक्ष्णं कृष्यन्ते यानि तानि दुक्लानि वरचीनानीति दुक्लोलहचवल्कलक्षस्यैव यान्यभ्यन्तरहीरतिनिष्पाद्यन्ते सूक्ष्म
तराणि भवन्ति तानि चीनदेशोत्पन्नानि वा चीनान्युच्यन्ते पट्टमूत्रमयानि यद्भूतानि कौशेयकानि कौशेयकारोद्भवानि वस्त्राणि श्रेणी

रपट्टगुगायविचित्रराग एणीपएणीनिर्मयदुगुल्ल वरचीणपट्टकोसेज्जसोणी सुत्तकविभूसियंगार

नीरुवोतायोवातीयचदाव्योप्रधान सुवर्णकसोटीउपरिरेखातेहनोवर्थेच्छे रुद्धाप्रमाथिकसर्वदेहनाश्रयवव सुंदराकारभंगवद्धमल्य
प्रधानपाटणनीनीपनीनानाप्रकारनारागसहितहरिणीछगलीनोविशेषतेषां वनस्यतीनानीपना वरप्रधानचीणदेयनाउपनापट्टमूल
नाकपासनावस्त्रपट्टिरण्णे कडिनोकंदोरोसुवर्णमयविभूषितकस्याकेशंगजेणीद्रुप्रधानसुरहावासितंगप्रधानचूर्णदिवासप्रधानकुसु

सूत्रकंकटीसूत्रकं एभिर्विभूषितान्यद्धानियेषां तैतथाधाचनान्तरे निर्मितस्यानेचौमिकप्रति पद्यते तत्रचौमिकाणि कार्पासिकानि
दृष्टेभ्योनिर्गतानीत्यन्ये अतस्मीमयानीत्यपरेतथावरसुरभिगन्धाः प्रधानमनोच्चपुटपाकलक्षणागन्धास्तथा वरचूर्णरूपावासास्त्राहिना
इत्यर्थः वरकुसुमानिचप्रतीतानितेषां भरितानिष्ठतानिश्चिरात्सिमसकानियेषांतेतथा कल्पितानि ईप्सितानिच्छेकाचार्येणनिपुण
शिल्पिनासुष्ठतानि सुष्टुविहितानि रतिदानिसुखकारौणि मालाआभरणविशेषः कटकानिकङ्कणानिपाठान्तरेण कुण्डलानिप्रती
तानि अङ्गदानि वाह्याभरणविशेषाः तुटिकावाङ्गरक्षिका प्रवरभूषणानिच सुकुटादीनि मालादीन्वेवयां प्रवरभूषणानि पिनङ्गानि

सुरभिगंधवरचुसुवास वरकुसुमभरित्यसिरयाकम्पियच्छेयाथरियसुकयरद्रमालकडंगंगय तुडियव
रभसूणपिणइदेहा एकावलिकंठसुरद्रयवत्य पात्रंवलंभमाणसुकयप्रडउत्तरिज्ज सुहियापिंगलंशु

मेभस्याधेमसकिण्वीच्छे मनोवांछित ङाह्याविज्ञानीरूडाकक्षारत्थाआभरणविशेषकांकाणवाङ्गनाआभरणवहिरखाप्रधानभूषणप
द्विराथ्याएहवादेहशरीरेच्छेजेहनीएकावलीगतानेविषे रूडोद्याकारेच्छेइद्वयानोबिड्डं पासेलंभमान रूडोकीधोयाटकउत्तरास्यसुद्रि

बद्धानि ये देहे येपां ते तथा एकवली विचित्रमणिका एकसरिकण्ठे गले सुरचितावद्यसिद्धदयो येषां ते तथा प्रलम्बो दीर्घप्रलम्बमानो
 लम्बमानः सुकृतः सुरचितः पटयाटकः उत्तरीयं उपरिकायवस्त्रं यस्य तथा सुद्रिकाभिरङ्गुलीयकैः पिङ्गलाः पिङ्गाक्षं गुल्यो येषां ते तथा
 ततः कर्मधारयः उज्ज्वलं नेपथ्यं वेपोरचितं रतिदं वाचिष्ठा गतिं लीनं दीपमानं वा विराजमानं येषां ते तथा विराजमानं वा
 ये ते तथा तथा तेजसा दिवाकर इव दीप्ता इति प्रतीतं गारुदं शरत्कालीयं यत् नवसुप्तम्यमाना वस्यं सन्नितं मेघगर्जितं तद्वत् भद्रुरोगम्भीरः
 स्निग्धश्च घोषो येषां ते तथा वाचनान्तरं सागरं न वेत्यादि दृश्यते उत्पन्नं समसारत्वाच्च ते चकरत्नप्रधानाश्चेति विग्रहरत्नानि च ते यांचतुर्द्वय

लिया उज्ज्वलनेवत्यरद्वय चिह्नगविरायमाणा ते एण दिवाकरो ब्वदिता सारयनयत्यणियमज्जरंगंभीर
 निव्वघोसा उप्पससत्तरयण चक्करयणपहाणा नवनिहिप्पइणा सभिद्वाकोसा चाउरंता चाउरा

काइं पीतवर्षं धांगुलीं छं ऊजली वेपरच्यो दीपमान शोभायमानं ते जे करी सयनी परे दीपता शरदकाले नो नो मेघनी परे मधुरंगंभीर
 खिगुं धयइं जे जे नो उत्पन्नं समसारत्नचकरत्ने करी प्रधाने छं नवनिधाने नो स्वामी पूरा भंडार च्यारं चंत विभाग पूरुवा दिव्यारइ से नाह सी?

तद्यथासेनायद्गं गाहावद्गं पुरोहित्यं तुरंगं वड्डद्वयं गयद्वयं चक्रं चक्रं ८ चक्रं १० मणिं ११ कागिणिं १२ खगं १३ दंडोय १४
नवनिधिपतयः निधयश्चैवं निसम्पे १ पंडुरं पंडुरं पिंगलयं ३ सव्वरयणे ३ तहामहापउमे ५ कालेयं महाकाले ७ माणवगमहानिचीं ८
संखेसुद्धकोशादतिप्रतीतं चत्वारोन्ताः भूविभागाः पूर्वसमुद्रादिरूपायेषां तैतथा तएवचातुरन्ता चतुर्भिरेवैहस्यश्वरथपादातिबन्धि
शैरुपेतावातुर्थं स्ताभिसमनुयायमानमार्गोः समनुगम्यमानपथा एतदेवदर्शयति तुरगपतयइत्यादि विपुलकुलाद्यते विभ्रुतयश्चप्रतीत
ख्यातइतिविग्रहः शारदशयीयः सकलपूर्णस्तद्वत् सौम्यवदनंयेषां तैतथान्तरास्त्रैलोक्यनिर्गतप्रभावाश्च तैलब्धशब्दाद्यमाप्तख्यायतइति

हिंसेणाहिंसमणुजादृज्जमानमगा तुरंगपती गयपती रहपती नरपती विपुलकुलवीसुयजसा सार
यससिसकल सोमवयणा सूरतिह्लोक्किनिगयपभावलद्वासंहा समत्तभरहाहिवानरिंदा ससेलवण

घोडां रथं पायकं ४ जिह्वां चक्रवर्त्तिजा इति च चउरंगसेनाकेडिं जाइ तुरंगनापती गजनापती रथनापती नरनापती विस्तीर्णकुलच्छकीर्त्ति
विख्यातं रथरत्नालनोचंद्रमापूरोसौम्यमुखं शैलीरूढीवैलोक्यमाहिंसर्वव्याप्तप्रभावपामीछेसमस्तभरतनाश्चधिपतिनरेद्रपवतवनन

विग्रहः समस्तभरताधिपानरेन्द्रादिति प्रतीतं सहस्रैः ११०३९ नैः कानैश्च नगरविप्रकटैः यत्तत्तया चिमवत्सागरान्तं धीरा
 भुक्ताभरतवपं जितयववः प्रवरराजसिंहाः पूर्वकृततपः प्रभावादिति प्रतीतं निर्विष्टं परिसिद्धितंचपोपितं मुखैस्तेतया अनेकनययता
 युप्रतः भार्याभिश्च जनपदप्रधानाभिराल्यमानाः विलास्यमानाः अतुलानिरुपमाये शब्दस्यैरूपरसगन्धास्ते तथासांयानुभूयतेपि आ
 सतांचपनमंति प्राप्नुवन्ति सरणधर्मं चतुलक्षणं जीवपर्ययांच अविद्वत्साकामानामत्र ह्याङ्गानां भूयद्भूतिनिपातस्तथायैः बलदेव
 वासुदेवाच उपनमन्ति सरणधर्मं अविद्वत्साकामानामिति सुबन्धः किंभूतास्ते प्रवरपुरुषादिति प्रतीतं कथमेवेत्येतो महाबलपराक्रमा

कारणं च हिमवंतसागरं तं धीराभोत्तूणभरहवासं जियसत्तपूवररायसीं हा पुष्पकडतवप्रभावानि
 विवृसंचियसुहा अणेगवाससयमालब्धंतो भज्जाहियणवयप्पहाणाहिं लालियंताअतुलसहफरि

रयकीतूकडाहिमवंतपतसमुद्रांतधीरपुरुषांभोगवीभतरत्तेवजीत्याजेषेवदरीप्रधानराजासीं हसमानं पूर्वलाकीधातपनाप्रभावयक्कीभो
 गयोपोषोमुखनेकवपनाग्रतनाभाजखानाधणीभार्यास्तीतेणेसर्वदेशमाहिप्रधान विलासेपुच्छचाडीता पिरूपमयब्दफरसरसरूप

सत्त्वत्वं गारीरः पराक्रमस्तुसाधिताभिमितफलः पुरुषाकारअतएव महाधनुर्विकर्षकादृतिप्रतीतमहासत्वस्य सत्साहसस्यसागराद्व
सागरायेतेतया दुर्द्धराःप्रतिस्पर्द्धिनामनिवार्याधनुर्द्धराः प्रधानधानुष्किका नरवृषभानराणां प्रधानारामकेसवन्ति इहयेष्वतिवि
शेषो हृद्यस्तच्च येवलदेववासुदेवेषु मध्येऽस्यामवसर्पिण्यां नवमस्यानवर्त्तिनौ बल्लजनप्रतीताद्भुतभृतजनचरितौ अत्यमियादृत्यनेन

सरसरूवगंधेयश्रुभविक्ता तत्रिउवणमंतिमरणधम्मांश्रवितित्ताकामाणंभुज्जोवलदेवावासुदेवायप्रव
रपुरिसामहावलपरक्कमा महाधणुवियट्टुकामहासत्तसागरा दुद्धराधणुधरानरवसभा रामकेसवा
भायरोसपरिसा वसुदेवसमुद्भविविजयभादीदसाराणं प्रज्जुणप्रयिवसंवअनिच्छइ निसटउसुयसारण

गंधर्वाचेविषयसुखभोगवीनेतेपुणएववासमर्थीस्वरवीरउदारसत्त्वपामेअट्ठणाक्कतामरणपामेकामभोगनेविपेवलीवलदेववासुदेवप्रधा
नपुरुषमहावलपराक्रमपुरुषाकारसारं गधनुपतेहनाताणहारमहासाहसीकसमुद्रसरीपावारीनसकीइंधनुर्द्धरमांहिप्रधाननरमां
हिटपभसमानवलदेववासुदेवएवेहंभाईपरिवारसहितवसुदेवसमुद्रविजयआदिदशमोवसुदेवप्रद्युम्नकुमारप्रदीपकुमारसंवकुमारअनि

विप्रहः समस्तभरताधिपानरेन्द्रादिति प्रतीतं सहशैलेः पर्वतेर्वनेन नगरविप्रकटैः काननैश्च नगरासन्ने यत्तत्तया चिमयत्मागरान्तं धीरा
भुक्ताभरतवर्षं जितयत्तवः प्रवरराजसिंहाः पूर्वकृततपः प्रभावादिति प्रतीतं निर्विष्टं परिसिद्धितंचमोपितं मुख्यैस्तेतया अनेकद्वयता
युमतः भार्याभिश्च जनपदप्रधानाभिर्लाल्यमानाः विलास्यमानाः चतुलानिरुपमायेयश्चर्यरूपरसगन्धास्ते तथासांचानुभूयतेपि आ
सतां उपनमंति प्राप्नुवन्ति मरणधर्मं हृत्य लक्षणं जीवपर्ययांच अविहृताश्च तन्नाकामाना मन्त्रज्ञानां भूयदिति निपातस्तथायः पलदेव
वासुदेवाय उपनमन्ति मरणधर्मं अविहृताकामाना मितिसम्बन्धः किंभूतास्ते प्रवरपुरुषादिति प्रतीतं कथमेव तेयतो महाबलपराक्रमा

काण्यं च हिमवंतसागरं तं धीराभोत्तूणभरह्वासं जियसस्तूपवररायसीं हा पुष्पकडतवप्रभावानि
विष्टसंचियसुहाअणेगवाससयमाउव्वंतो भज्जाहियजणवयप्पहाणाहिं लालियंताअतुलसहफरि

रयकीदूकडाहिमवंतपर्वतसमुद्रांतधीरपुरुषांभोगवीभतरत्तेवजीत्याजेषेवदूरीप्रधानराजासीं हसमानं पर्वलाकीधातपनाप्रभावयकीभो
गम्बोपोण्योमुखअनेकवर्षनाशतनाआऊखानाघणीभार्वीस्त्रीतेणेसर्वदेशमाहिप्रधान विलासेपड्ढाडीता पिरूपमशब्दफरसरसरूप

सुतयलं गारीरः पराक्रमस्तुसाधिताभिमितफलः पुरपाकारश्चतएव महाधनुर्विकर्षकाद्रुतिप्रतीतं महासुत्वस्य सत्साहस्यसागराद्भव
सागरायेतेतथा दुर्ध्वं राःप्रतिस्यद्विनामनिवार्याधनुर्द्वं राः प्रधानधानुष्जिका नरदृपमानगणां प्रधानारामकेसवन्ति दृढयेष्वतिवि
शेषो दृश्यस्तद्य येवलदेववासुदेवेषु मध्ये ऽस्यामवसर्पिण्यां नवमस्थानवर्त्तिनौ वज्रजनप्रतीताद्भुतभूतजनचरितौ अत्यमियाइत्यनेन

सरसखुवगंधेयश्रणुभविता तेविजयणमंतिमरणधम्भं अविताकासाणंभुज्जोवलदेवावासुदेवायपव
रपु रिसामहामवलपरक्कमा महाधनुर्वियदृकामहासत्तसागरा दुर्ध्वराधनुधरानरवसभा रामकेसवा
भायरोसपरिसा वसुदेवसमुद्विजयभादीदसाराणं पञ्जुणपयिवसंवअनिखुद्व निसठउसुयसारण

गंधष्पांचेविपयसुखभोगीनेतेपुणएहवासमर्थीसूरवीरउदारसृत्युपामेअतथाक्कतामरणपामेक्कामभोगनेविपेवलीवलदेववासुदेवप्रधा
नपुहपमहावलपराक्रमपुणपाकारसारं गधनुपतेहनाताणणहारमहासाहसीकसमुद्रसरीपावारीनसकीइंधनुर्द्वंरमांदिप्रधाननरमां
दिदृपभसमानवलदेववासुदेवएवेहंभाईपरिवारसहितवसुदेवसमुद्रविजयआदिदशमोवसुदेवप्रद्युम्नकुमारप्रदीपकुमारसंवकुमारअनि

तेविजयणमंतिमरणधर्ममित्यनेन वक्ष्यमाणपदेन योगः कार्यः प्रथमाद्विवचनान्तता सर्वपदानां व्याख्येया वारयद्भुन्नचंदा इतिपदं
 यायत् अथयावलदेवादीनेव नामान्तरेणाहरामकेसवत्तिनामान्तरेण रामकेसवाः अथकीदृशास्तेइत्याहभ्रातरोहन्नापेक्षयासपरि
 दुः सपरिवारातथा वसुदेवसमुद्रविजयौ आदित्येष्टातेवसुदेवसमुद्रविजयाकाशे च तेदृशाहर्चितिसमाससोपां हृदयदयदयिनाइति
 गाचसमुद्रविजयधाद्योवसुदेवश्च दयमद्याहच समुद्रविजयोक्षोभ्यस्तिमितसागरस्तथा हिमवानचलश्चैव धरणः पूरणस्तथा
 नवमोवसुदेवश्च वीर्यवानिति तथाप्रद्युम्नप्रतिवर्थावानिरुद्धनिषधौल्लु कसारणगजसुखदुर्मुखादिनां यदोरपत्यानां अश्व्यु
 यध्वर्धिकतिष्ठणामपि कुमारकोटीनां हृदयदयितावल्लभाद्दुर्चान्तिमबलदेवाद्याञ्चितमपि विशेषणं समुदायविशेषणतयाव
 ययाराजातासौ वर्णाश्च कुलपञ्चताभवन्तीति अत्रसौवर्णइतिमेवविशेषणमपि पर्वतानामेवसुत्तरत्वापीति तथादेव्या रोहिण्या

गयसुसुहदुमुहादीणं जायवाणंअद्भुद्ग्राणंविकुमारकोडीणं हिययदइयादेवीए रोहिणीएदेवीएदेव

रुद्रकुमारनैपथकुमारउशुकुमाररसारणकुमारगजकुमारसुसुखकुमारहिसुखकुमारारदिकयादवानासाढीतिणि कुमारनीकोडिना

राममातुः देव्यादेयव्याथ कृष्णामातुः ध्यानंदलक्षणे यो हृदयभावस्तस्य नन्दकराटद्विकरा येतेतथा पोड्यराजवरसहस्रानुयात
 मार्गीः पोड्यगानां देवीसहस्राणां वरनयनानां हृदयदयितावल्लभायेतेतथा इदंचविशेषणं वासुदेवापेक्षमेव तथानानामणिकनक
 रत्नमौक्तिकप्रवालधनधान्यानां येसस्रयासालक्षणाया ऋद्धिर्लक्ष्मीस्तया सखदोद्विगुपगतः कोयोभांडागारंयेपांतेतथा मणयचन्द्र
 कान्ताद्वारत्नानि कर्केतनादीनि प्रवालानिविद्रुमाणि धनंगणिमादिचतुर्विधमिति तथाहयगजरथसहस्रस्वामिनद्रतिप्रतीतं ग्रामा
 गरनगरखेटकर्वमण्डवद्रोणमुखपत्तनाग्रसम्बाह्वानां व्याख्यातरूपाणां सहस्राणि यत्रभरताड्वैस्त्रिमितनिर्घत्तप्रमुदितजननानिस्थिर

ईएयहिह्याणंदहियभावनंदणकरासोलरायवरसहस्राणुं जायमगासोलसदेवीसहस्रावरवययणिहि
 ययदइयाणाणामणिकणगरयणमोत्तियप्रवालधणधणसंचयारिद्विसमिद्ध कोसाहयगयरहसहस्र

इदयानेविपेवस्तभदेवीरोहिणीवलदेवनीमाता देवीदेवकीकृष्णनीमाताने आणंदहियानोभावद्विनोकरणचार सोलसहस्रप्रधान
 राजापठिङ्गलागजर्हीडेंसोलसहस्रदेवीनाप्रधाननयनयनेहृदयनेवल्लभनानाप्रकारचंद्रकांत्यादिसुवर्णरत्नकर्केतनादिसुक्ताफलप्रवा

ते विउपणमंति सरणधर्ममित्यनेन वक्ष्यमाणपदेन योगः कार्यः प्रथमाद्विवचनान्तता सर्वपदानां व्याख्येया वारवर्गमुन्नचंदा इति पदं
 यापत् अथवा बलदेवादीनेव नामान्तरेणाह रामकेसवत्तिनामान्तरेण रामकेसवाः अथकीदृयास्ते इत्याह भ्रातरौ इन्द्राभेक्षया सपरि
 पदः सपरिवारा तथा वसुदेवसमुद्रविजयौ आर्दियेयानि वसुदेवसमुद्रविजयाकास्ते च तेदशाहं चितिसमाससोपां हृदयद्वयद्विना इति
 योगः एपांचसमुद्रविजययाद्यो वसुदेवश्च दशमश्चाह च समुद्रविजयो लोभ्यस्ति मितसागरस्तथा हिमवानचलश्चैव घरणः पूरणसाया
 अभिचद्रश्च नवमो वसुदेवश्च वीर्यवानिति तथा प्रद्युम्नप्रतिवशांवा निरुद्धनिपधौल्लु कसारणगजसुखदुर्मुपादिनां यदोरपत्यानां अश्व
 ङानामप्यर्धार्धिकतिस्रणामपि कुमारकोटीनां हृदयद्वितावस्तुभाद्दृष्टान्तिमबलदेवाद्याश्चितमपि विशेषणं समुदायविशेषणतया
 ग्रेयं ययाराजातासौ वर्णाश्च कुलपर्वताभवन्तीति अत्र सौवर्ण इति मेव विशेषणमपि पर्वतानामेव सुत्तरत्वापीति तथा देव्या रोहिण्या

गयसुमुहदुमुहादीणं जायवाणं अद्भुद्ग्राणं विकुमारकोडीणं हिययदद्रयादेवी ए रोहिणी ए देवी ए देव

बहुकुमारनैपथकुमारउशुककुमारसारणकुमारगजकुमारसुखकुमारद्विसुखकुमारदिकयादवांनासाढीतिणि कुमारनीकोडिना

राममातुः देव्यादेवक्याश्च कृष्णामातुः ध्यानंदलक्षणे यो हृदयभावस्तस्य नन्दकरादृष्टिकरा येतेतथा पोङ्गराजवरसहस्रानुयात
 मार्गीः पोङ्गयानां देवीसहस्राणां वरनयनानां हृदयदयितावल्लभायेतेतथा इदंचविशेषणं वासुदेवापेक्षमेव तथानानामणिकनक
 रत्नमौक्तिकप्रवालधनधान्यानां येसस्रयासास्रक्षणाया ऋद्धिर्लक्ष्मीस्तया स्रष्टद्धोदृष्टिसुपगतः कोशोभाङ्गागारंयेपातेतथा मणयस्रन्द्र
 कान्तादारत्नानि कर्केतनादीनि प्रवाला निविद्रुमाणि धनं गणिमादिचतुर्विधमिति तथाचयगजरयसहस्रस्वामिन इति प्रतीतं ग्रामा
 गरनगरखेटकर्ममण्डवद्रोणमुखपत्तनाग्रमसम्बाधानां व्याख्यातरूपाणां सहस्राणि यत्रभरताद्धृष्टिमिति निर्दृष्टप्रमुदितजननास्थिर

ईदृयहिंयाणंदहियभावनंदणकरासोलरायवरसहस्राणुं जायमगासोलसदेवीसहस्रावरवययणिहि
 ययदइयाणाणामणिकणगरयणमोत्तियप्रवालधणधणसंचयारिद्विसमिद्ध कोसाहयगयरहसहस्र

षडयानेविपेवस्तभदेवीरोहिणीवलदेवनीमाता देवीदेवकीकृष्णनीमाताने आणंदहियानोभावदृष्टिनोकरणहार सोलसहस्रप्रधान
 राजापठिङ्गलागजर्हीडेंसोलसहस्रदेवीनाप्रधाननयनधनेहृदयनेवल्लभनानाप्रकारचंद्रकांत्यादिसुवर्णरत्नकर्केतनादिसुक्ताफलप्रवा

स्यस्याप्रमोदयस्त्रोकाविविधशस्यैर्नानाविधधान्यैर्निपद्यमानाजायमानामेदिनीच भूमियत्तसरोभिर्ज्जलाश्रयविशेषैः सरिद्विसनदीभिः
तद्गङ्गाप्रतीतैः शैलैर्गिरिभिः काननैः सामान्यवृक्षोपेतनगरासन्नवनविशेषैः चारामैर्दम्पतिरतिस्थानलतागृहोपेतवनविशेषैः उद्यानैश्च
पुष्पादिमृत्तसंकुलैर्वृक्षजनभोग्यवनविशेषैः मनोभिरामैः परिमण्डितं च यद्भरताद्वं तत्तथातस्य तथादक्षिणाद्वं तद्विनयाद्वं गिरिवि
भक्तं चेतिविशेषस्तस्यतया लवणसमुद्रेणपरिगतं वेष्टितं देगतोयत्तथापङ्गुविषस्यकालस्य ऋतुपट्करूपस्ययेगुणाकार्या

सामौगाभागरणगरखेडकक्कडमडंबदोणमुहप्रट्टणासमसं बाहसहस्रधिमियनिब्वयप्पमुदितजणवि
विहसस्येयनिप्पज्जमाणमेईणीसरसरियतलागसेलकाणणआरामुज्जाणमणाभिरामपरिमंडियस्स

खधनधान्यसंघयच्छेरिद्विसस्यद्विभंडारपूरच्छेजेहनाघोडाहाथी रथनासहस्रनोखांमी ग्रामभागरनगरधूलिनोगठकुत्थितयाममडंब
द्रोणमुखपाटणमुनिनाठामगिरिदृगितेहनासहस्रभयवर्जिततेहनेसमाधिवंतउच्छाहसहितलोकनानाप्रकारधानतेणैकरीनीपजती
भूमिकाजलाश्रयनदीतलावपर्वतसामान्यवृक्षकुडास्थानकपुष्पादिवृक्षमनेनगमतापरिमंडितसहितदक्षिणाद्वं वताश्रयपर्वतविड्डं भागेति

शितैकमेव परिपाद्यायुक्तं सङ्गतं यत्तत्तथातस्य कस्येत्याह अर्द्धभरतस्य भरतार्द्धं स्य किं स्वामिकानाथाः तथा धीराणां सतां याकीः
 सात्प्रधानाः पुरुषाः धीरकीर्तिपुरुषाः उर्वेषां प्रवाहेणाच्छिन्नं बलं प्राणोयेषां तैतथा पुरुषान्तरबलान्वयतिक्रान्तो अतिवलाननिष्ठ
 अपराजिता नपरिभूतान् शत्रून्मर्दयन्ति येततथा अतत अतएवरिपुसहस्रमानमज्जनाद्वृत्ति व्यक्तसानुकोयाः सदयाममत्वरिणः
 गुणग्राहिणः अचपलाकायिकादिचापल्यरहिताः अचंडाः कारणाविकलाः कोपविकलाः मितः परिमितमञ्जुलोमधुरः प्रलापोजल्पोये
 तथातेहसितं गम्भीरमनदृढासं मधुरंचमणितं येपातथापाठान्तरेण मधुरपरिपूर्णसत्यवचनाः अभ्युपगतवत्सला वृत्तिप्रतीतं सर-

दाहिणदुवेयदुगिरिविभक्तसलवणजलपरिग्गहसस्रव्विहकालगुणकमजुत्तस्रद्धभरहस्रसामिका

धीरकित्तिपुरिसा उहवलाअतिवलाअनिहया अपराजियसत्तुमद्दणारिउसहस्रमानमहणासागु

ऊं दिशिलवणसमुद्रवीटीरक्षोर्छेजेहनेच्छप्रकारकालतेहनागुणअनुक्रमितेणोसहितस्रद्धभरतनोस्वागीधैर्यवंतकीर्त्तिवंतपुरुषप्रवाह-
 हलोकप्रसिद्धजेहनावलएहवावलअनेराकङ्केनथीकेणिहस्थानधीरणसंग्रामेअभंगवैरीनामदण्डारवैरीनासहस्रनामाननामयण

स्वस्थाप्रमोदयहोकाविविधशस्यैर्नानाविधधान्यैर्निषद्यमानाजायमानामेदिनीच भूमिर्यत्तसरोभिर्ज्जलाश्रयविशेषैः सरिद्विश्वनदीभिः
तडागैर्प्रतीतैः शैलैर्गिरिभिः काननैः सामान्यवृक्षोपितनगरासुववनविशेषैः आरामैर्देव्यतिरतिस्थानलतागृहोपेतवनविशेषैः उद्यानैश्च
पुष्पादिमहत्सङ्कुलैर्वृक्षजनभोग्यवनविशेषैः मनोभिरामैः परिसमिद्धतंच यद्भरताद्वृत्तत्तथातस्य तधादक्षिणाद्वृक्ष तद्विनयाद्वृत्तगिरिभि
भक्तं चेतिविग्रहस्तस्यतयालवणजलवणसमुद्रेणपरिगतंवेष्टितं देयतोयत्तत्तथातस्यतथापड्विविधस्यकालस्य ऋतुपट्करूपस्ययेगुणाकार्या

सामीगामागरणगरखेडकक्कडमडंवदोणमुहपट्टणासमसं बाहसहस्रथिमियनिब्बुयप्पमुदितजणवि
विहसस्सेयनिप्पज्जमाणमेईणीसरसरियतलागसेलकाणणआरासुज्जाणमणाभिरामपरिमंडियस्स

सुवनधान्यसंचयैरेरिद्विसत्त्वद्विभंडारपूरुक्खेजेहनावोडाहाथी रथनासहस्रनोखांसी ग्रामआगरनगरधूलिनोगदकुत्थितग्राममडंव
दोणमुखपाटणमुनिनाठामगिरिगुंतिहनासहस्रभयवर्जिततेहनेसमाधिवंतउच्छाहसहितलोकनानाप्रकारधानतेणेकरीनीपजती
भूमिकाजलाश्रयनदीतलावर्षतसामान्यवृक्षकुडास्थानकपुष्पादिदृष्टमननेगमतापरिमंडितसहितदक्षिणाद्वेषेताव्यपर्वतविड्डं भागेति

यज्जलं निर्गच्छति तद्यदि द्रोणप्रमाणं भवति तदासपुरुषोमानोपपन्न इत्युच्यते उन्मानं तु तुलारोपितस्याहं भारप्रमाणाता
 प्रमाणं पुनरात्माहं लेनाटोत्तरयताहं लोच्छ्रयता उक्तं च जलदोणचद्वभारं २ समुहाइसमसिखजोणवउमाणुम्माणपमाणंतिवि
 हंखलकुण्डणं एयंति सुखस्यद्वादशांगुलायामत्वात् नवाभिसुखैरष्टोत्तरमंगुलगतं भवतिसुखिवत् सौम्ये आकारकांतकमनीयं प्रियं
 प्रेमायहंदर्मनंचयेयां तेतथाअमरसणत्ति अमरपणा अपराधासहिष्णवोऽमरुणावाकायेष्वनलसाः प्रचण्डः प्रकाण्डोवाहुः साध्यसाधका
 त्वाहण्डः प्रचारः सैन्यविवरणं दण्डप्रकारोवा आन्नाविशेषो येषां तेतथा गभीराः अलक्षमाणांतर्हं तित्वेनदृश्यन्ते ये ते गभीरदर्शनीया
 ततः कर्मधारयः तालोद्वचविशेषो ध्वजः केतुर्येषां तेतथा उल्लिखुच्छित्तो गरुडकेतुर्येषां तेतथाततोद्वन्वस्तस्ते क्रमेण रामकेशबाबल
 वगर्तितबलवन्तं गर्जन्तं कोष्ठाकंप्रतिमसुहृति एवंशब्दायमानदृष्टानामपिमध्ये दर्पितं संजातदर्पमौष्टिकं मौष्टिकाभिधानं मसुं वाणरं चा

प्रियदंसणाअमससिणा पयंडटं डप्पयारगंभीरदरिसिज्जातालचक्रउविद्धगरुलकीउबलवगज्जंतदरि

ओदर्शनंछेअपराधखमीनसके दुःसाध्यनो दंडसाधकआन्नाविशेषलखाइं नही लेहनीदर्शनएहवोयोवायोग्यछे बलदेवनीध्वजाइं तल

निसरणादायकत्वात्परया तथा लक्षणपुरुषलक्षणं शास्त्राभिहितं यथा अस्थिव्यवस्थां मुखं मांसे त्वचि भोगाः स्त्रियोऽपि पुं गतौ यानं सुरेषां प्रा
सवं सत्वे प्रतिष्ठित इति मानोन्मानादिकं वक्ष्यमाणं व्यञ्चनं तिलकमपादितयो योगुणः प्रशस्तत्वं तेनोपपेता तथा लक्षणव्यञ्जनस्य रूपमिदं
माणुष्याण्यमाणादिलक्षणं वंजणं तु मसमाईससहजं च लक्षणं वंजणं तु समुप्यञ्चमिति यामानोन्मानप्रमाणैः प्रतिपत्तौ निमुजातानि
सर्वाण्यङ्गान्यवयवात् देवविधं सुन्दरमङ्गं शरीरं येषां ते तथा तत्त्वमानं जलद्रोणप्रमाणा सा चैवं भूतकुण्डे प्रमातव्ये पुरुषे उपपेयिते

कोसाश्चमच्छरीश्चवलाश्चवंडामियमंजुलप्यलावाहसियगंभीरमङ्गरभणियाश्चभुवगयवच्छलास
रणालक्ष्मणवर्जणगुणविवेया भाणुष्माणपद्मिपुष्पसुजायसर्वंगसुदरंगा ससिसोमाकारकंता

रदयासहितचित्तमच्छरपणारहितचपलपणारहितरौद्रनयीमधुरसुकुमालवचनानावोलणहारजेभावीसेवाककरतेहनेवाखल्यनाकरणहारनाठानेगरणनादेणहारसामुद्रादिकलक्षणमसतिलकादिकगुणऊदार्यादितेणेसच्चित्तुंडीजलभक्त्याचईभार१०८ आंगुलप्रमाणेपेतसंपूर्णभलानीपनासर्वांगसुंदरपणुळेचंद्रमानीपरेसौम्यभाकारकमनीयवैप्रियकारी

यज्जलं निर्गच्छति तद्यदि द्रोणप्रमाणं भवति तदासपुरुषोमानोपपन्न इत्युच्यते उन्मानं तु तुलारोपितस्याह्वं भारप्रमाणा
 प्रमाणं पुनरात्माह्वं लेनाटोत्तरयताह्वं लोच्छ्रयता उक्तं च जलदोणचद्वभारं २ समुहाइसमसिउवजोणवउभागुग्माणपमाणंतिवि
 षंखलुलुक्खणं एयंति सुखस्यद्वादशांगुलायामत्वात् नवाभिमुखैरटोत्तरमंगुलशतं भवतिसयिवत् सौम्ये आकारकांतकमनीयंप्रियं
 प्रेमायहंदर्मनंचयेपां तैतथाअमरसणत्ति अमर्षणा अपराधासहिणवोऽमरुणावाकायव्वनलसाः प्रचण्डः प्रकाण्डोयादुःसाध्यसाधका
 त्वाइण्डः प्रचारः सैन्यविवरणं दण्डप्रकारोवा आज्ञाविशेषो येषां तैतथा गभीराः अलक्षमाणांतट्टं चित्त्वेनदृश्यन्ते ये ते गम्भीरदर्शनीया
 ततः कर्मधारयः तालोष्ठचविशेषो ध्वजः केतुर्येषां तैतथा उब्बिद्धउष्कितो गरुडकेतुर्येषां तैतथातोद्वन्वस्ततस्ते क्रमेण रामकेशवाबल
 धगत्तिबलवन्तं गर्जन्तं कोष्माकंप्रतिमसुइति एवंशब्दायमानहप्तानामपिमध्ये दर्पितं संजातदर्पमौष्टिकं मौष्टिकाभिधानंमल्लं वाणरं चा

पियदंसणाअमससिणा प्रयंडदंडप्पयारगंभीरदरिसिज्जातालवक्कउविइगरुलकेउवलवगगज्जंतदरि

ओदर्शनच्छेअपराधखमीनसके दुःसायनो दंडसाधकआज्ञाविशेषलखाइं नही जेह्नोदर्शनएहवोयोवायोग्गच्छे बलदेवनीध्वजाइं तल

गुराभिधानं मल्लमेवकंसराजसम्बन्धिनं स्मरयति चूर्णयति येतेतथातत्र किलमल्लयुद्धे कृष्णवधार्थंकेमेनारञ्जवलदेवेन मुटिकामल्लो
 वामुदेयेनचाणूरमल्लो मारितादिति एवमन्यान्यपीतिकानिचिद्विशेषणानि अन्तिमौवलदेववासुदेवावाञ्छित्याधीतानि रिष्टवृत्तप्रभयानि
 नाकंसराजसत्कारिटाभिधानहस्तमहावृत्तप्रभयारकाः केसरिसुखविष्काटकाद्दृष्टविशेषणं प्रथमवासुदेवमाञ्छित्याधीतंसच्चिकित्सित्विपिटा
 भिधानो जनपदोपद्रवकारिणं विषमगिरिगुहावासिनं महाकेसरिणं उत्तरोधरोष्ठो ग्रहणेन विदारयामासेति दृष्टं चयियेषणं द्विती
 ययाख्यायामेव वटतेप्रथमव्याख्यानपक्षे पुनरेवंपाठः केसिसुहविष्काडगतिं तत्तत्केश्यभिधानकं ससत्कोदुटाद्य तन्मुलं चकृष्यकुपेर
 प्रक्षेपेण विदारितवानिति हस्तनागदर्पमथना दृष्टं चकृष्यमाञ्छित्याधीतं सच्चिकित्सयमुनाङ्गदवासिनं घोरविषमहानागंपद्मग्रहणार्थं

तदस्मियमुद्विचचाणूरचूरगारिद्ववसभषातीकेसरीसुहविष्काडगा दरियभागदप्पमहणाजमल्लजुगभं

वृत्तं घीकीधीच्छं केशवनीध्वजाद्रं गुरुडनोचिच्छं बलवंतगाजताश्चकारोप्रतिमल्लजगमांछिकोनयीचहंकारीमांछिचहंकारीमौष्टिक
 मल्लविदारणवलदेवचाणूरमल्लनोविदारणकेवचरिटनामावृत्तप्रभयारकाः केसरानांमिकंशनोदुष्टवोडोतेहनोविदारणहार तथा

द्रुदेवतीर्यनिर्मथिर्यान् यमलार्जुनभङ्गकाः इदमपि तमेवाश्रित्याधीतं संहिपित्वैरिणौ विद्याधरौ रथारूढस्य गच्छतोमारणार्थं
पर्यविकुर्वतयमलार्जुन वृक्षरूपौ सुरयस्य मध्ये न गच्छतश्चूर्णनप्रवृत्तौ हतवान् महाशक्रुनिपतिनारिपवद्दमपि तथैवक्षणपितृवैरि
ण्यामहाशक्रुनिपूतनाभिधानार्योविद्याधरयोपितो विकुर्वितगन्त्रीरूपयोगन्त्रीसमारोपितबालावस्यक्षणयो क्षणपक्षपातिदेवतया
विनिपातितत्वात् कंसमुकुटमोटका इदमपि तथैवं यतः क्षण्येनमस्रयुद्धे विनिपातितचाणूरमस्येन कंसाभिधानो मयुरारजो अमर्षी

जगा महासउणपूयणरिपू कंसमलडमोडगाजरासिंधुमाणमहणा तेहियअविरलसमसहियचंद

केसरीसिंहनामुखनविदारणहारएवियेष प्रथमवासुदेवआश्रीजांणिबोजेभणीतदृष्टवासुदेवलोकनेउपद्रवकारौविषमपर्वतगुफावासी
सिंहनावेहोठग्रहीमुखयकीविदास्योतिणेकरीमुखविफोटकापाठांतरिकेसरीमुखविकोडगाक०केशीनामेकंसनोदुष्टघोडोतेह दपवंतके
श्वेयमुनानदीनोवासीकालीनागनाथ्योजमलवृक्षअर्जुनवृक्षनेक्षणनेजीविभाज्यामहाशक्रुनी अनेपूतनाएवेऊं विद्याधरीतेहनोरिपुव
दूरीकंयनामुकुटनोमोटकएतावताकंशनोभारणहारतेखेघणीशलाकामंडितसमओशलाकासहितएहवो

दुदीर्णखन्नायुयुत्सुः सुकुटदेशे गृहीत्वासिंहासनात् भुविसमाकृष्य विनिपातितः तथाजरासिन्धुमानमयना दूढमपितयेवयतः कृणो
 राजगृहनगरनायकं जरासन्धाभिधानं नवमप्रतिवासुदेवं कंसमारण्यप्रकुपितं महासंश्रामग्रहत्तं निपातितत्वात् यथातेष्ठियन्ति तैश्चा
 तिगययद्द्विरातपत्नैर्विराजमानादिति सम्बन्धश्च विरला निषेधशलाकावत्वेन समानितुल्यशलाकतया संहितानि संहितानि अग्निष्वा
 तुवतशलाकयोगात् चन्द्रमण्डलसमप्रभाणिच शशधरविंववत्प्रभातिहस्ततया शोभन्तेयानितानि तथातैः स्वरमरीचयथादित्यकिर
 णाकृष्टयेमरीचयः तैस्वरमरीचयशेषां कवचमिवकवचंपरिकरः परितोभावात् तंविनिर्मुचद्भिर्विकरद्भिपाठान्तरे शुचिभिर्मरीचि
 कवचंनिर्मुचद्भिर्वाचनान्तरे पुनरातपत्रवर्णकएवं दृश्यते अश्वपडलपिङ्गुलुज्ज्वलिचिंश्च अश्वपडलानीव अश्वपटलोतिहृच्छाया हेतुत्वात्
 पिङ्गुलानिच कपिशानिसौवर्णशलाकामयत्वादुज्ज्वलानि च निर्मलानियानितानि तथातैः अविरलसमसहित्यचंदमंडलसमप्यहेहिं
 मंगलसयभक्तिसेयवित्तियचिंश्चिखणिमणि हेमजालविरद्वयपरिगयेपरंतकणधर्वटियएयलियचिंश्चितसुमङ्गरसुदुसुज्जसदाला सोर्देएचिं
 मागलाभिर्मंगल्याभिमतभक्तिभिः शतसंख्याविच्छित्तिभिः च्छेकेननिपुणशिलिना चितितानियानितानि तथाकिंकिणीभिः शुद्रषष्टि
 फाभिः मणिहेमजालेन चरत्कनकविरचितेन विशिष्टरतिदेनवापरिगतानिसमन्नाद्विटानियानितथायर्थेन्तेषु कनकषष्टिकाभिः

प्रचलिताभिः कम्पमानाभिः खिण्खिणायमानाभिः सुमधुरः श्रुतसुखस्त्रयः शब्दः तद्वतीभिश्चयानि शोभितानि तानितयाततः पदत्वयस्य
 कर्मधारयस्ततस्तैः सपयरागमुत्तदामलं वतं भूसुरेहिं सप्रतरकाणि आभरणविशेषयुक्तानि यानि सुकृतादामानि सुक्ताफलमालाः लम्बनानि
 प्रलम्बमानानि तानि भूषणानि येषां तानितयातैः नरिंदवासप्रमाणं दपरिमंडलेहिं नरेन्द्राणां तेषामेवरात्रां वामप्रमाणेन प्रसा
 रितं भुजगुगलमानेन रुद्राणि विसीर्णानि परिमंडलानि च वृत्तानि यानि तानि तयातैः सीयायवयायवरिसदोसणासुरेहिं शीतातप
 वर्षावर्षाभिः विष

त तत्कराण्यनितानितयातैः सुदुसुहसि वच्छायसमणवद्धेहिं मृद्वं सुखाशिरः सुखकरी शिवानि च
 क्षणातया समनुवहानि अनविच्छिन्नानि यानि तानि तयातैः वेशलियदंडसज्जिएहिं वैडूर्यमयदंडेषु
 यानितानि तयातैः वद्दरामयवत्यिणि वणजोद्वयचट्टसहस्रवरकं चणसलागं निम्निएहिं वज्रमय्यावास्तौ
 पुणेन शिल्पिना योजितानि वेधिताः अट्टसहस्रानि चट्टोत्तरशतसहस्रसंख्यायाः कांचनशलाकास्त्राभिर्नि
 नितयातैः सुविमलरद्रयसुच्छेदिएहिं सुष्टुविमलेन रजतेन रौप्येण सुष्टु कृदितानि छादितानि तयातैः नि

बुदीर्णखड्गायुयुस्तुः सुकुटदेशे गृहीत्वासिंहासनात् भुविसमाकृष्य विनिपातितः तथाजरासिन्धुमानमथना इदमपितथैवयतः कृणो
 राजगृहनगरनायकं जरासन्धाभिधानं नवमप्रतिवासुदेवं कंसमारण्यप्रकुपितं मन्त्रासंग्रामप्रवृत्तं निपातितत्वात् ययातेऽप्यसि तस्या
 तिययधृष्टिरातपत्रैर्विराजमानादृति सम्बन्ध अविरला निधनशलाकावत्वेन समानितुल्यशलाकतया संहितानि संहितानि अनिन्ना
 सुव्रतशलाकयोगात् चन्द्रमण्डलसमप्रभाणि च शशधरबिंबवत्प्रभातिवृत्ततया शोभन्तेयानितानि तथातैः सूरमरीचयथादित्यकिर
 णासाद्वयेमरीचयः ते सूरमरीचयसोपां कवचमिव कवचं परिकरः परितोभावात् तं विनिर्मुचद्भिर्विकरद्भिपाठान्तरे शुचिभिर्मरीचि
 कवचं निर्मुचद्भिर्वाचनान्तरे पुनरातपत्रवर्णकएवं दृश्यते अन्धपडलपिङ्गुलुज्जलिहिंस्रपडलानीव अन्धपटलोतिवृक्षकाया हेतुत्वात्
 पिङ्गलानि च कपिग्रानि सौवर्णशलाकामयत्वादुल्लखानि च निर्मलानियानितानि तथातैः अविरलसमसहियचंदमंडलसमप्यहेहिं
 मंगलसयभन्निसेयवित्ति यखिंखिणिमणि हेमजालविरधूपरिगयपेरंतकणयधंठियएयलियखिंखिंतसुमङ्गरसुइसुङ्गसदाला सोईएहिं
 मागलाभिर्मंगल्याभिभयतभक्तिभिः शतसंख्यविच्छित्तिभिः च्छेकेन निपुणश्रित्यना चित्तानियानितानि तथाकिंकिणीभिः सुद्रवण्डि
 काभिः मणिहेमजालेन चरत्कनकविरचितेन विशिष्टरतिदेन वापरिगतानि समन्ताद्दृष्टानियानितथापठन्ते पु कनकवण्डिकाभिः

प्रचलिताभिः कल्पमानाभिः खिणिखिणायमानाभिः सुमधुरः श्रुतसुखश्चयः शब्दः तद्वतीभिश्चयानि शोभितानि तानितया ततः पदवयस्य
 कर्मधारयस्ततस्तैः सपयरागमुत्तदात्मलवंतभूषणे हिं सप्रतरकाणि आभरणविशेषयुक्तानि युक्तदामानि मुक्ताफलमालाः लम्बनानि
 प्रलम्बमानानितानि भूषणानियेपांतानितयातैः नरिंदवासप्यमाणं दंपरिमंडले हिं नरेन्द्राणां तेषामेव राज्ञां वामप्रमाणेन प्रसा
 रितं भुजयुगलमानेन रुद्राणिविस्तीर्णाणि परिमंडलानि च वृत्तानियानितानि तयातैः सीयायवयायवरिसदोसणासएहिं शीतातप
 वर्षीवाते विषदोषाणां नायकैः तमरयमलबद्धलपटलधाड्यपहाकरे हिं तमोन्वकारं रजोरेणुभिर्मलप्रतीतः एतेषां बद्धलंघनं यत्पटले
 वृन्दनस्य धाडनानाशनीयाकान्ति तत्कराणियानितानितयातैः मुद्गमुद्गसिवच्छायसमणवद्दे हिं मृद्धं सुखाशिरः सुखकरी शिवानिद
 मद्रया या ह्यायाथातपवारणलक्षणातया समनुबद्धानि अनविच्छिन्नानि यानितानितयातैः वेरलियदंडसज्जिएहिं वैडूर्यमयदंडेषु
 सज्जितानि वितानितानि यानितानि तयातैः वडूरामयवत्पिणि उणजोद्गयद्यदृसहस्रवरकं चणसलागं निम्मिएहिं वज्रमय्यावास्तौ
 शलाकानिवेशनस्थानो निपुणेन शिल्पिना योजितानिवेशिताः अदृसहस्रं अष्टोत्तरशतसहस्रसंख्यायाः कांचनशलाकास्ताभिर्नि
 र्मितानि घटितानि यानितानितयातैः सुविमलरद्रयमुच्छद्रेहिं सुष्टुविमलेन रजतेन रौप्येण सुष्टु हृदितानि छादितानि तयातैः नि

उपोष्णिवियमिसिंसितमणिरयणसूरमंडलवितिमिरकरनिमग्नपडिहयुगारयिपञ्चोययतचंचलमिरीयूकययंविणिमुयंतेहिंनिपुणैः
 कुयलैः शिल्पिभिर्निपुणंयायथाभवत्येवं चोपितानिपरिकर्मितानिमिसिसायमानानि चिकिचिकायमानानि यानिमग्नयसुरत्वानि
 चतेषां सखन्धीयन्मरीचिकवचमिति सम्बन्धः किंभूतं सुरमंडलस्यादित्यमण्डलस्य वितिमिराविहितान्धकारायेकराकिरयानिगतायव
 प्रतितानेप्रतिष्ठताप्रतिस्त्वलितासन्तःप्रत्यवपतन्तः प्रतिनिवर्त्तमानायातःतत्तथातच्चतुर्च्चंचलमरीचिकवचंचेति समाससहनिर्मुञ्चद्भि
 रित्यधिलतवाचनातोऽगलसप्रतिदण्डेरिति गुरुत्वादेकदण्डेनधारयितुमशक्यत्वेन प्रतिदण्डोपेतिच्चातपत्रैर्ध्रियमाणोविराजमाना
 द्रुतिथ्यक्तं तथाताद्वियन्ति तैश्चातिथयवद्भिश्चामरैः कलिताद्विति सम्बन्धः किंभूतैः प्रवरंगिरैर्येकुचरं विवरं ततयद्विहरणं विचरगंगवामि

मंडलसमप्पभेहिं सूरमिरीयकवयंविणिमुयंतेहिं सम्पडिदंडेहिंश्चायवत्तेहिं धरिज्जंतेहिंविरायंता

चंद्रमानामांडलासरीपाकोतिनाधरणहारसूर्यनाकिरणनोकवचम्वं कतासूर्यनाकिरणनीपरैश्चनेरादंडतेणे सहितव्यतिभारपणेकरी
 एकदंडिधरीनसकेतेचभणीचनेरादंडसहितवत्तत्तेकजुतिहांधरवैकरीविराज्यमानशोभितातेणेप्रधानपद्मतनाकु० विवरनेविपेसंचरवो

तिगम्यतेतत्तत्समुद्भूतान्युत्तिष्ठानि कण्टकसाखिलमनभयतयायानितानि तथातैश्चामरैरिति प्रकृतसूत्रे तु चामरशब्दस्य स्त्रीलिङ्गनिर्देशकतद्गति निरूपयच्छतनीरोगं यस्मैरिणां गोवियेपाणां पश्चिमशरीरं देहपश्चाद्भागसूत्रसंज्ञातानि यानितानितथातैः अमद्भूतानि अमलिनं पाठान्तरेणामलितं अश्वदितं यच्छितकमलं पुण्डरीकं विमुकुलं च विकसितं उज्ज्वलितं गिरियिखरं विमलाद्यप्येयशयिनः किरणारूतसदृशानि वर्णतोयानितानितथा कलधौतरजतवन्निर्मलानियानितानितथाततः कर्मधारयसूत्रस्तैः पवनानां

ताहि यपवरगिरि कुहरविहरणसमुद्भिर्याहिं निरुवदयचमरपच्छिमसरीर संज्ञायाहिं अमद्भूलसि
यकमलविमुकुलुज्जतितरयतगिरिसिहरविमल ससिकिरणसरिसकलहोय निम्मलाहिं प्रवणाहय

गाडूनो समधस्याछे निरोग्यतेचमरीगाडूनैपाछले देहनीपीपनाछेनिर्मलधवलकमलविकस्योदद्भदीयसांनरूपानोपर्वतशिखरनिर्मलचंद्रमानाकिरणसरीपारूपोतेहनीपरि निर्मलपणेकरी वायुद्रुं करीहया चपलचालतासलिलतनाचना वायरेकरीपसस्यो क्षीरोदधि

तो वायुताडितः सन् चपलयथा भवत्येवं चलितः सलिलप्रवृत्तद्वलसलिलप्रवृत्तः वीचिभिः प्रवृत्तः क्षीरोदकप्रवरसागरस्य यत्तत्पूरोजल
लवसतया तद्वच्चलानिन्यानि तानि तथैतैः चामराख्ये व हंसवधूभिरुपमयन्वाह मानसाभिधानस्य सरसः प्रसारे विस्तारे परिचितो
अथ साध्यावासो निवासो विद्यद्द्य घवलोलवेपोने पथ्यमाकारो यासात्तथा ताभिः कनकगिरिशिखरसंश्रिताभिरिति व्यक्तं अथ प्रातोत्प्रातयो
रामनोद्वं गमनयोः घवलजयणन्ति चपलवस्त्रं तरजयश्रीप्रावेगोयासां सांताया ताभिर्हंसवधूभिरिव हंसिकाभिरिव कलितायुक्ता

घवलचलियसलिलियनच्चिय वायिप्रसरिय क्षीरोदगप्रवरसागरपूरचवलाहिं माणससरप्रसरपर
च्चिया वासविसयावेसाहिं कणगगिरिसिहरसंसियाहिं उवाउप्पाय चवलजविय सिग्धवेगाहिं

समुद्रनोपाणी प्रधानसमुद्र पूरनीपरे चपलमानसरोवरतेहने विस्तरेथायो आवागमनिर्मले वेपथ्याकारेच्छे सुवर्णपर्वतशिखरभात्रित
अधोभवजर्ह भवनचपल जीपणहारउतावलोवेगच्छे हंसनीक्षीतेणेशहितनिस्य सहितनानाप्रकारनामणिरत्नसुवर्णमहाद्वय

वासुदेवबलदेवाद्गति प्रक्रम पुनरपि विंभूतैश्चामरैः ननामण्यच्चन्द्रकान्ताद्याः कनकवर्णं सुवर्णं सुवर्णैः मङ्गान्मृच्छोच्चर्योयस्यतन्महाहिं
 तपनीयं च रक्तवर्णं सुवर्णं एतेषामुज्ज्वलानि विचित्रदण्डायेषां तानितयातै इयं च हंसवधूनां विसदयेपता भणनेन कनकगिरिशिखर
 संश्रितञ्च भणनेनोत्पातनिपातभणनेन च मणिकनकदण्डाश्चित्तधवलस्वामरोपमानतोक्तासललितैः लालित्ययुक्तैः नरपतिश्रीसमुदय
 प्रकाशकरैः राजलक्ष्मीसमुदायो धितैर्लक्ष्यते वरपत्तनोद्गतैः पत्तनविशेषनिर्मितैः शिल्पिविशेषपात्रधानं भवत्यथवा वरपट्टनाद्वरा
 द्ध्वादनकोशकादुद्गतानि निर्मितानियानि तानितयातैः [समृद्धराजकुलसेवितैः असमृद्धराजकुलस्य तु तद्योग्यतायिनमवति काला

हंसवधुयाहिंचैव कलिया नाणामणिकणमहरिहतवणिज्जुलविचित्रदण्डाहिं सलिलियाहिं न
 रवद्भिरिसिरिसुदयप्रकाशकराहिं वरपट्टणुगयाहिं समिद्धरायकुलसेवियाहिं कालागुरुप्रवरकंदु

तावीतोरक्तसुवर्णविचित्रदण्डे ललितपणासहितराजाने लक्ष्मीनोसमुदाय प्रकासनोकरणशर प्रधानपाटनानीयना समृद्धराजा
 नाकुलतेणेसेव्यात्ते कृष्णागुरुब्रधानचीडद्रव्य सेह्वारस १० प्रकारनाधूप तेधूपनीवासनेविष्टे तथावासविषयगोवरगंधनीध्वनी तेषां

तोवायुताडितः सन् चपलयथा भवत्येवं चलितः सलिलप्रवृत्तद्वसलिलप्रवृत्तः वीचिभिः प्रवृत्तः क्षीरोदकप्रवरसागरस्य यत्तत्पूरोजल
 स्वसतथा तद्वच्चक्षुलानिन्यानि तथैतैः चामराण्येव हंसवधूभिर्द्वयमयन्नाह मानसाभिधानस्य सरसः प्रसारे विस्तारे परिचितो
 अभ्यसपायासो निवासो विद्यन्द्वा घबलो वेयो नेपथ्यमाकारो यासात्तथा ताभिः कनकगिरिशिखरसंश्रिताभिरिति व्यक्तं अवमातोत्पातयो
 रधागमनोद्धं गमनयोः च चलजयणानि चपलवस्त्रं तरजयथी प्रावेगोयासां स्तथा ताभिर्हंसवधूभिरिव हंसिकाभिरिव फलितमुक्ता

चवलचलियसलिलियनच्चिय वायिपसरिय क्षीरोदगप्रवरसागरं पूरचवलाहिं माणससरपसरपर
 च्चिया वासविसयावेसाहिं कण्ठगिरिसिहरसंसियाहिं उवाउप्पाय चवलजविय सिग्धवेगाहिं

समुद्रनोपाणी प्रधानसमुद्रं मूर्त्तनीपरे चपलमानसरोवरतेहने विस्तरेथायो आवागमनिर्मलवेधमाकारेण सुवर्णपर्वतशिखरभात्रित
 अधोभवनजडं भवनचपल जीपणहारचतायलोवेगके हंसनीक्रीतेणोसहितनिचय सहितनानाप्रकारनामणिरत्नसुवर्णमहाखल

वासुदेवबलदेवाद्गति प्रक्रम पुनरपि विंभूतैश्चामरैः ननामणयच्चन्द्रकान्ताद्याः कनकवर्ण सुवर्णसुवर्णः महानृचर्होचर्थोयस्यतन्महाहिं
तपनीयं च रक्तवर्णसुवर्ण एतेषामुज्ज्वलानि विचित्रदण्डायेषां तानितथातै इयं च हंसवधूनां विसदवेपता भणनेन कनकगिरिशिखर
संश्रितञ्च भणनेनोत्पातनिपातभणनेन च मणिकनकदण्डाश्चित्तधवलश्चामरोपमानतोक्तासललितैः लालित्यसुक्तैः नरपतिश्रीससुदय
प्रकाशकरैः राजलक्ष्मीसमुदायो हितैर्लक्ष्यते वरपत्तनोन्नतैः पत्तनविशेषनिर्मितं हि शिल्पिविशेषात्प्रधानं भवत्यथवा वरपट्टनाद्वरा
च्छादनकोशकादुद्गतानि निर्मितानिन्यानि तानितथातैः [सहस्रहरानकुलसेवितैः असहस्रहरानकुलस्य तु तद्योन्यतापिनभवति काला

हंसवधुयाहिंचैव कलिया नाणामणिकाणमहरिहतवणिज्जुलविचित्रदण्डाहिं सलिलियाहिं न
रवद्भिरिसिरिसुदयम्प्रकासणकराहिं वरपट्टणुगयाहिं समिद्धरायकुलसेवियाहिं कालागुरुप्रवरकंदु

तावीतोरक्तसुवर्णविचित्रदण्डके ललितपणासहितराजाने लक्ष्मीनोसमुदाय प्रकासनीफरणहार प्रधानपाटणनानीयना सहस्रराजा
नाकुलतेणेसेव्याहे कृष्णागुरुब्रधानचीडद्रव्य सेह्वारस १० प्रकारनाधूप तेधूपनीवासनेविष्टे तथावासविषयगोवरगंधनीध्वनी तेणे

गरुडणागरप्रवरकुं दुरुक्षप्रधानचीडागुरुकं सिद्धकं एतच्चक्षुणो यो घूपसाहसेन यावासो वासनां तेन विशिष्टस्य टोगन्धो गुणविशेष उद्भूतो
भिरासो ये पांता नितयातैः चिह्निका हिं चिलीनैः दीप्यमानैर्वा उभयोपासं पिति उभयोरपि पार्श्वयो चामरा हिं उक्त्वप्पमाणां पिति
प्रकीर्णैरुक्त्वप्पमाणा रित्यर्थः कलिता इति प्रकृतं तथा सुखशीतलवातेन चामराणां मेव वोजितान्यङ्गानि ये पां तेतया च जितान् अभिजित
रथा इति प्रतीतं हलं सुयलं च प्रतीतं कर्णकचवाणः पाणौ च स्तौये पां तेतया इदं बलदेवोपेक्षया विशेष्यं यङ्गः पञ्चजन्याभिधानः सकं
सुदयनाभिधानं गदाचक्रौमोदकीनामायक्तिश्च त्रिभूलविशेषः नन्दकचनन्दकाभिधानः खल्लएतानुधारयन्ति ये तेतया इदं च विशेष्यं

रक्कतुरक्कधूववासविसया मंघडूयाभिरामा हिं चिल्लिया हिं उभयोपासं पि चामरा हिं उक्त्वप्पमा
णा हिं सुहसीयलवायवौयियंगं अनिता अनियरहा हलसुसलकरणपाणी संखचक्रगयसत्तिणं

करीमनोहरदहदीप्यमान वेज्जपासेचामरेकरी वीजातेक्कते सुखकारीयो तादो वाडु तेणे करीवीज्याभंगे केणि जीत्यानयी तेजेइ
नारयणि कुणि जीत्यानयी हलमसुलवाणहाथीक्के एवखाणबलदेवनो जाणवो संखपंचायणचक्रसुदयन गदाचक्रौमोदकी त्रिसूलधर

यासु देवाग्र्यं प्रवरोज्ज्वलोपरः शुक्लसुदतः सुरचितो विमलो निर्मलः कौस्तुभो वक्षोमणिरीटं च मुकुटं धारयन्ति ये ते तथा कुण्डलोद्योति
ताननादति व्यक्तं पुण्डरीकं स्थितपद्मं तद्वन्द्यने येषां ते तथा एकावलीकखेरचितावक्षसि हृदये येषां ते तथा श्रीवच्छः प्रतीतः स एव
शोभनं लाञ्छनं येषां ते तथा वरयश इति व्यक्तं सर्वतु कैः सुरभिभिः मुकुसुमैः सुरचिता प्रलम्बाशोभमाना चित्रावनमालाविशेषोरिति
दायावचसि येषां ते तथा अष्टशतेन विभक्तलक्षणानां विविक्तस्त्रिकादिचिह्नानां प्रशस्तानि सुन्दराणि विराजितानि चाङ्गोपाङ्गानि

दग्धरापवरज्जलसुकव्यविमलं कोट्यभूतिरीडधारी कुण्डलउज्जोवियाण्या पुण्डरीयण्या एगाव
लीकंठरद्वयवच्छासिरिवच्छसुलंछणावरजसासम्बो जयसुरभिकुसुमरद्वयपलंगसो हंत वियसंत विचि

खल्लनंदकण्ठनाधरणहारवासुदेव प्रधानलज्ज्वलसुरचित निर्मलहृदयमणिकौस्तुभगलानोच्चाभरणमुगटनाधरणहारकुण्डलेकरीजं
ज्जलाकीधामुखजेहनाधोलाकमलसरीपानेतक्केजेहना आभरणविशेषकंठनेविपरचितवच्चहियानेविपेजेहने श्रीयत्सरूपीयो सुष्टु रुडो
लाञ्छणजेहनी प्रधानजसत्वेजेहनी सर्वच्छतुनासुगंधफूलतेषेभलारच्या लटकती सोभायमान विकसती विचित्रप्रकारनीचनमाला

गच्छन्त्यागरप्रवरकुंदुरकप्रधानचीडागुरुकं सिद्धकं एतच्चक्षुषोयोधूपस्तद्वसेनयावासोवासनांतेन विग्रितस्यटोगन्धोगुणवियोगपउद्भूतो
भिरामोयेपांतानितयातैः चिक्षिकाहिंचिलीनैः दीप्यमानैर्वा उभयोपासंप्रिति उभयोरपि पाश्वर्यो चामराहिं उक्त्वप्यमाणाहिंति
प्रकीर्णकैर्यिष्यमाणेरित्यर्थः कलितादृति प्रकृतंतथासुख्यीतलयातेन चामराणामेव वोजितान्यङ्गानिनयेपां तेतयाचजिताचजित
रथादृति प्रतीतंहलं सुगलंचप्रतीतं कर्णकथवाणः पाणौचसौयेपां तेतथाद्दं वलदेवापेक्षयावियोग्यङ्गः पंचजन्याभिधानः चक्रं
सुदर्शनभिधानं गदाचक्रौमोदकीनामाशक्तिश्च त्रिमूलवियोगः नन्दकञ्चनन्दकाभिधानः खड्गएतान्धारयन्ति येतेतथाद्दंचवियोग्यं

रक्ततुरकधूववासविसया अंधूयाभिरामाहिं चिक्षियाहिं उभयोपासंपि चामराहिं उक्त्वप्यमा
णाहिं सुहृसीयलवायवीयियंगा अनिताअनियरहा हलसुसलकणगपाणी संखचक्रगयसत्तिणं

करीमनोहरदहदीप्यमान बेल्लपासेचामरेकरी वीजातेकृते सुखकारीयोतादोवायु तेषेकरीवीज्याचंगळे केणिकीत्यानयी तेजे
मारयपणिकुणिकीत्यानयी हलमसलवाणहायीळे एवखाणवलदेवनोजाणवो शंखपंचायणचक्रसुदर्शन गदाकौमोदकी त्रिसलवर

गतौरामकेयवाविति प्रकृतं किंविधौ प्रवरराजसिंहौ द्वितीयव्याख्यानेतु अस्वामिताप्रवरराजसिंहायेभ्यस्तोऽस्वामिताप्रवरराजसिंहा
दीर्घत्वं च प्राकृतयैलीवशात्सौम्यादिति व्यक्तं द्वारवतीनगरीतस्या आनन्दकाले न पूर्णचन्द्राद्वपुर्णचन्द्रायेततथा पुष्पकडतवप्यभावा
निविष्टसंचितसुहादृत्यादितु च कथं निर्वर्णकवदगन्तव्यं यावदतिता कामाणंति भुञ्जोति भूयस्तथादृत्यर्थः सांडलिकनरेन्द्रामण्डला

निद्वयोसा नरसौहा सौहविक्रमगती अत्यमिया प्रवररायसौहा सोमावारवयिपुणचंदा पुष्पकय
तवप्यभावा निविष्टा संचितसुहा अणेगवाससयमाउवंतो भज्जाहियजणवयप्यहाणाहिंलालियंता
अतुलसद्वप्तरिसरसखगंधेय अणभविता तेविजवणमंति मरणधम्मं अवितासाकामाणं भुञ्जोमं

नीचत्युपास्याप्रधानराजामाहिंसौहसरीखा सौम्यवंतद्वारावतीनगरीनेविषे पूर्णचंद्रसरीखा पूर्वकृततपनोप्रभावनिपजाव्यासौच्या
सुखचनेकवर्षनायतनोचायुपालीने स्त्रीकेहवीर्कलोकमाहिप्रधानं आनंदकरावीर्लालीजताउत्कटनिरूपमयदस्यार्थसरूप
गंधभोगवताउडं तातेपणिढोयापास्या चत्युधम्मं नेचट्टाकासभोगनेविषे वलीमंडलीकनरेद्रराजाकटकसहितं अंतःपुरसहितपरख

येषां ते तथा मत्तस्य गजचरणामिन्द्रस्य सर्वगजप्रधानस्य योललितो विलासवान् विक्रमद्यं क्रमणं तद्वहिलासिता संजातयिलासा गतियया
ते तथा कडिसुत्तगति कटीस्तत्र प्रधानानि नीलानि पीतानि कोशेयकानि वस्त्रविशेषरूपाणि वासांसि येषां ते तथा तव नीलकौशेया
बलदेवाः पीतकौशेयाश्च वासुदेवा इति प्रवरदीप्ततेजस इति व्यक्तं शारदं यन्त्रवं स्तनितं मेघगर्जितं तद्वन्मधुरोगम्भीरस्निग्धो घोषो येषां
ते तथा वरसिंहा इति प्रतीतं सिंहस्यैव विक्रमद्यगतिश्च येषां ते तथा अत्यमियन्ति प्रथमस्याख्यापेक्षयेषु यत्तदेवादिषु अकृमितावासां

तव गणमालरूपवच्छा अद्वाप्तय विभक्त लक्षणं पसत्यसुंदरविराडयंगमंगा मत्तगयवरिंदललियवि
क्रमविलसियगती कडिसुत्तकनीलपीयकोसेज्जवाससापवरदित्ततियासारयणवयणियमधुरगंभीर

इंकारीरप्येच्छे हृदयजेहनो १०८ एकसो आठवि० जूआरलक्षणतेणे प्रससासुंदरमनोहरविराजितचंगलयांगजेहना मातो गजवरद्व
खीलासहितचालवो विलासवंतं छेगतीजेहनी कडिसूत्रेकारीसहित नीलावलदेवनेपीलावासुदेवमे वस्त्रविशेषतेपदि रवेच्छेजेहने प्रधा
नदीपतातेजेकारीगरद कटुनवोस्तनितमेघगर्जित मधुरोगंभीरस्निग्धयच्छेजेहनो गरमाहिंसिंघ सोंहसरीखोवलमनेगतीछेजेह

क्रोयन्तः विगतकोयान्तावाक्लेन मत्ताद्वित्यक्तं तेष्विचएवंविधा अपि उपपन्नमन्ति सरणधर्ममत्प्राः कामानामिति भज्जोत्तितथा
 उत्तररक्षुरदेवकुरूणां यानिवनविवराणि पादैर्वीहनाभावाच्चरैर्विचरन्ति येतेतथा नरगणाः दृसस्वहाः भोगैरुत्तमाः भोगोत्तमाः
 भोगसूचकानि लक्षणानि स्वसिक्कादीनि धारयन्तीति भोगलक्षणधराः भोगैःसञ्चीकाः ससोभाः भोगसञ्चीका प्रशस्तसौम्यं प्रति
 पूर्णरूपमाकृतिर्येषां अतएवदर्शनीयाश्च दर्शनार्हाश्च येतेतथा सुजातसर्वाङ्गसुन्दराङ्गा इति पूर्ववत् रक्तोत्पलपत्रवत् कान्तानिकरचर
 गानां कोमलानिच तलान्यधोभागो येषांतेतथा सुप्रतिष्ठिताः सत्प्रतिष्ठानवन्तः क्षुर्मवत्कच्छपवच्चारवच्चरणयिषां तेतथा आनुपूर्व्येण

पायचारिणोनरगणा भोगुत्तमाभोगलक्षणधरा भोगसञ्चीरीया पसत्यसोमपडिपुष्पखवदरिस
 णिज्जा सुजायसर्वंगसुंदरंगा रत्नप्लपत्तकंत करचरणकोमलतलासुपद्मद्विय कुम्भचासचलणा

नासम्बद्धभोगेकरीवत्तमभोगनालक्षणनाधरणहार भोगेकरीसदासञ्चीकगोभासहितदीपेके रुडोसौम्यप्रतिपूर्णरूपदेपवायोग्यरूडा
 नीपनासर्वस्यवेकरीसुंदरचंगके राताकमलपत्रमनोहरहाथपगना सुकुमालच्छेतलारूडोआकारेकाकृवासरीखामनोहरचरणके

धिपतयः सवलासान्तः पुराः सपरिपदः इतिव्यक्तं सचपुरोहितेनशान्ति कर्मकारिणा यमात्यैराजचिन्तकैः दण्डनायकै प्रतिनियत
कटकनायकैः सेनापतिभिः सकलानीकनायकौ येतेतथा तेचतेमन्त्रेमन्त्रणे नीतौचसामादिकायां कुयलादेति समासनानाप्रकारे
मैणिरत्नानां विपुलधनधान्यानांच सच्चयैर्निधिभिश्च सद्यः परिपूर्णः कोशोयेपांतेतया राजश्रियं विपुलामनुभूयधिकोयन्तः पराना

डलियणरवरिंदा सवलासञ्चतेउरासपरिसा सपुरोहिहया अमच्चण्डणायक सेणावतिमंतिणीति
कुसलाणाणामणिरयण विपुलधनधाणसंचय निहैसमिद्धकोसारज्जसिरि विपुलमणुभवित्तावि
क्कोसंता वलेणमंतातेविउवणमंति मरणधम्मं अवितत्ताकामाणं भुज्जोउत्तरकुरुदेवकुरु वणविवर

दासहितपुरोहितसहित मंत्रीस्वरराजानांचितक दण्डनायकसहितसेनापतिकटकना वयीकरणादिमंत्तराज्यधर्मेनीमतिनेविषेकुशल
नानाप्रकारिमणिरत्नविस्तीर्णधन धान्यसंचयनिधानंश्रुधितेषूपराक्के भंडारराज्यलक्ष्मीविस्तीर्ण भोगवीनेषणकारीवलिकरीमाता
तेपुणमरणधम्मं पामेच्छते षट्प्राकामभोगेने विषयकाधुआवली उत्तरकुरुनादेवकुरुनामाणस वननाविवरनेविषे पगेचालेच्छेममुष्ण

क्रोशन्तः विगतकोयान्तावावलेन सत्ताद्रतिव्यक्तं तैमिचएवंविधा अपिउपनसन्ति सरणधर्ममदृष्टाः कामानामिति भुञ्जोत्तितया
 उत्तरकुरुदेवकुरुणां यानिवनविवराणि पादैर्वाहनाभावाच्चरणैर्विचरन्ति येतेतथा नरगणाः दृसमूहाः भोगैरुत्तमाःभोगोत्तमाः
 भोगसूचकानि लक्षणाणि स्वस्विकादीनि धारयन्तीति भोगलक्षणधराः भोगैःसञ्चीकाः ससोभाः भोगसञ्चीका प्रशस्तसौम्यं प्रति
 पूर्णरूपमाकृतिवेषां अतएवदर्शनीयाश्च दर्शनाद्दर्शयेतेतथा सुजातसर्वाङ्गमुन्दराङ्गादिति पूर्ववत् रक्तोत्पलपत्रवत् कान्तानिजरचर
 गानां कोमलानिच तलान्यधोभागो येषांतेतथा सुप्रतिष्ठिताः सत्प्रतिष्ठानधन्ताः क्षुर्मवत्कच्छपवच्चारवच्चरणयेपां तेतथा आनुपूर्वैण

प्रायचारिणोनरगणा भोगुत्तमाभोगलक्षणधरा भोगसञ्चिरीया पसत्यसोमपडिपुणरूवदरिस
 णिज्जा सुजायसर्वंगसुंदरंगा रत्नपलपत्तकंत करचरणकोमलतलासुपद्रुद्विय कुम्भचासचलणा

नासमूहभोगेकरीउत्तमभोगनालक्षणनाधरणहार भोगेकरीसदासञ्चीकशोभासहितदीप्ते कूडोसौम्यप्रतिपूर्णरूपदेपवायोग्यरूडा
 नीधनासर्वचवयवेकरीसुंदरङ्गच्छे राताकमलपत्रमनोहरहाथपगना सुकुमालक्षेतलारूडोआकारेकाकवासरीखामनोहरचरणछे

परिपाच्यावद्मानाहीयमाना वादतिगम्यते सुसंहता अविशला अद्भुत्यः पादायावयवा येषां ततथा वाचनान्तरे आनुपूर्व्यं गुला
तपीषराद्गुलीकाः प्रतीतंचचचताः सुद्धातनवः प्रतलाः ताव्याः चरुणाः स्निग्धः कान्तिमन्ताः नखाः कान्तिमन्तो येषां ततया सस्याने
संस्यानविशेषवन्तौ सुच्चितौ सुघटितौ गूढीमांसलत्वावशुलक्ष्यौद्भुत्यो हृण्टकौ येषां ततथा एणीहरिणी तस्याश्चैव जंघा प्राश्ना कुर
विन्दः तृणविशेषः वर्तवस्तव लनका एतानीव हस्तैर्वर्तुल आनुपूर्व्यं वा स्यू लेचेति गम्यं अद्भुतं प्रसूते येषां ततथा अथवा एष्यः स्नायम्बः
कुरुविंदाः कुटिलिकास्त्यक्ताः दत्ता आनुपूर्व्यं वा बहुगेषां ततथा समुग्निति समुद्रकतत्त्वधानयो सन्धितद्वितिसर्गमूढे स्वभावतो मांस

अणुपुष्पसुसंहयगुलीया उभयतणुं तं बनिद्धनखा संठियं सुसिलिङ्गुटगोफाएणी कुरुविंदायस्तव
द्राणुं पुष्पजंघा समुग्ननिमग्गुटजाणूं गयगयणसुजाय संनिभोरुचवरवारणमस्तमुल्ल विक्रमविला

अनुक्रमेण विरलभांगुलीकेकं चापातलाराता चीगटानखकेरुडं संस्थाने सुघटनासञ्चित अणदीसतीसूटीहरिणलीटणविशेषतेहनी
परिष्कारत्तसहितदत्तवाटुलीअनुक्रमेण पीडिजेहनीषेडानाढांकणानीपरिंदीसेएहवागुप्तसमांसलजानूं गजगमननीपरिसुजातसरिखाज

लत्वादजानुनी अष्टीवती येषतितथा पाठान्तरेण समुद्रवतः उन्नतेनिमग्ने अनुव्रते इत्यर्थः गुढेमांसलत्वादगुपलक्ष्ये जानुनीयेषां तेतथा वरवारणस्य गजेन्द्रस्यमत्तस्य तुल्यसदृशोविक्रमः पराक्रमो विलासिता सञ्जातविलासावगतिर्येषां तितथावरतुरगस्ये वसुजातः संगुप्तत्वेन गुह्यदेशोल्लिङ्गलक्षणोवयवो येषां तितथा आकीर्णहयद्वज्जात्याश्वद्वजनिरुपलेपाः तथाविधमलविकलाः प्रमुदिताश्वष्टोयो वरतुरगः सिंहस्यताभ्यां सुकाशादतिरेकेणातिथयेन वर्तितां वर्तुलाकार्तिर्येषां तेतथा गङ्गावर्त्तकद्वज दक्षिणावर्त्तान्तरङ्गभङ्गातरङ्गभङ्गु रावरविकिरणैर्बोधितं विकासयन्तन्ति विगतकोशकृतं यत्पद्मपङ्कजं तद्वद्गम्भीरा विकटाच नाभीयेषां तेतथा साहयन्ति संव्रतंसं

सियमती वरतुरगसुजायगुञ्जदेसा आयणहयोव्वनिरुवलेवा पमुद्रय वरतुरयसीह अदरेगवट्टिय कडीगंगावत्तगदाहिणावत्ततरंग भंगुररविकिरण बोहियविकोसायंत पल्लगंभीरवियडनाभीसा

रुखेजेइनाप्रधानहस्तीमातो तेसरोखीहीडवोछेविलाससहितगतिछे प्रधानघोडानीपरेरुडोनीपनोछेगुह्यप्रदेश जातिविमुद्विधाकी कीर्णघोडानीपरि मलरहितशरीररूपसहित प्रधानघोडासिंह वर्तुलाकारगंगानाआवर्त्त दक्षिणावर्त्तकक्षोललापापाछासूयनेकिरणे

परिपाद्यावर्द्धमानाहीयमाना वाद्वृत्तिगम्यते सुसंज्ञता अविरला अद्भुत्यः पादायावयवा येषां ततथा वाचनान्तरे आनुपूर्व्यं सुजा
तपीवराद्गुलीकाः प्रतीतंचल्यताः सुज्ञातनवः प्रतलाः ताम्राः चरणाः स्निग्धः कान्तिमन्ताः नखाः कान्तिमन्तो येषां ततया सस्याने
संस्यानविशेषयन्तौ सुचिद्रो सुघटितौ गूढौ मांसलत्वावनुलक्ष्यौद्भुत्यो घुण्टकौ येषां ततया एणीहरिणी तस्याश्चैव जंघाग्राह्या कर
विन्दः तदणविशेषः वर्तवसाववनका एतानीव वृत्तवर्तुल आनुपूर्व्यं वा स्यूलेचेति गम्यं अद्भुतं प्रसूते येषां ततया अयवाएवः स्वायम्बः
' कुरविंदाः कुटिलिकास्त्यक्ताः दन्ताश्चाशुपूर्व्यं वा घङ्गायेषां ततया समुग्राक्षि समुद्रकतत्पिधानयो सन्धितद्वत्तिसर्गस्वदे स्वभावतो मांस

अणुपुष्पसुसंज्ञयंगुलीया उच्ययतणुं तं वनिद्धनखा संठियं सुसिलिङ्गुटुगैफ्राणी कुरविंदावत्तव
ट्राणुं पुष्पजंघा समुग्राक्षि मग्गुटुजाणुं गयगयणसुकाय संनिभोरुचवरवारणमत्तपुल्ल विक्रमविला

अमुकमेव विरलचांगुलीच्छेजं चापातलाराता चीगटानखकेरुदंसंस्थाने सुघटनासहित अणदीसतीसूटीहरिणलीलणविशेषे शतेहनी
परेषावत्तंसहितदन्तवाटुलीअमुकमेपौद्भुजेहनीषेद्वानाढांकणानीपरिंदीसेहवागुप्तसमांसलजानूं गजगमननीपरे सुजातसरिबाज

लत्वादजानुनी अटीवती येषां तेषां पाठान्तरेण समुद्रवतः उन्नते निमग्ने अनुवर्तते इत्यर्थः गुढेमांसलत्वादमुपलक्ष्ये जानुनीयेषां
 तेषां वरवारणस्य गजेन्द्रस्य मत्स्यस्य तुल्यसहशो विक्रमः पराक्रमो विलासिता सञ्जातविलासावगतिर्येषां तेषां वरतुरगस्ये वसुजातः
 संगुप्तत्वेन गुह्यदेशोल्लिङ्गलक्षणो वयवो येषां तेषां आकीर्णहृदय आत्मा शब्दवन्निरूपलेपाः तथा विधमलविकलाः प्रमुदिता हृद्यो यो
 वरतुरगः सिंहवताभ्यां सकाशादतिरेकेणातिशयेन वर्तितं वर्तुलाकटिर्घां तेषां गङ्गावर्त्तका इव दक्षिणावर्त्तान्तरङ्गभङ्गात्तरङ्गभ
 ङ्गु रावरधिकिरणैर्बोधितं विकाशयन्ति विगतकोशकर्त यत्पद्मं पङ्कजं तद्वन्नमोरा विकटाच्च नाभीयेषां तेषां साहयन्ति संबन्धं सं

सियगती वरतुरगसुजायगुञ्जदेसा आयणहयोवन्निरूपलेवा प्रमुद्रय वरतुरयसौ ह अद्वरेगवट्टिय
 कडो गंगावत्तगदाहिणावत्ततरंग भंगुररविकिरण वोहियविकोसायन्त पल्लगंभीरवियडनाभीसा

रुद्धे जेहना प्रधानहस्तीमातो ते सरोखीहीडबोद्धे विलाससहितगतिहे प्रधानघोडानीपरे रुडोनीपनोद्धे गुह्यप्रदेश जातिविसुद्धिआकी
 कीर्णघोडानीपरे मलरहितशरीरहर्षसहित प्रधानघोडासिंह वर्तुलाकारगंगानाआवर्त्त दक्षिणावर्त्तकलोलआपापाछासूर्यनेकिरणे

परिपाद्यावद्धं मानाहीयमाना वादतिगम्यते सुसंघता अधिरला अद्भुत्यः पादायावयवा येषां ततया याचनान्तरे आनुपूर्व्यं सुजा
तपीवराद्भुलीकाः प्रतीतंच उच्यताः सुज्ञातनवः प्रतलाः ताम्बाः चरणाः स्निग्धः कान्तिमन्ताः नखाः कान्तिमन्तो येषां ततया सस्यने
संस्थानविशेषवन्तौ सुद्विष्टौ सुषट्ठौ गूढीमांसलत्वावनुलब्धौद्भुल्यो हुरल्लकौ येषां ततया एणीहरिणी तस्यासंघलंघायास्त्या ऊरु
पिन्दः तृणविशेषः वर्तवस्तत्रवलनका एतानीव दृष्टवर्तुल आनुपूर्व्यं ण स्य लेवेति गम्यं जङ्घे प्रसूते येषां ततया अयवाएल्यः स्वायम्बः
कुरविंदाः कुटिलिकासत्त्यक्ताः दन्ता आनुपूर्व्यं ण वङ्गयेषां ततया ससुग्निन्ति समुद्रकतत्पिधानयो सन्धितदन्तिसर्गं स्वेतस्वभावतोमांस

अणुपुष्पसुसंहयगुलीया उखयतणुं तं बनिद्धनखा संठियंसुसिलिद्धगूढगीं फाएणी कुरविंदायस्तव
द्वारणुं पुष्पजंघा समुग्गनिमग्गगूढजाणुं गयगयणसुजाय संनिभोरुचवरवारणमस्तुल्ल विक्कमविला

अमुकमेधविरलभांगुलीक्खेजं चापातलाराता चीगटानखेक्खेद्धंसंस्थाने सुवटनासहित अणदीसतीसूदीहरिणलीत्तणविशेषतेहनी
परिपावत्तंसहितटत्तवाटुलीअमुकमेपीं दीनेहनीपिडाणाढांकथानीपरिंदीसेएहवागुप्तसमांसलजानुं गजगमननीपरे सुजातसरिखाळ

लत्वादजानुनी चट्टीवती येपांततथा पाठान्तरेण समुद्रवतः उन्नतेनिमग्ने अनुवर्तते इत्यर्थः गुढेमांसलत्वादमुपलक्ष्ये जानुनीयेपां
तेतथा वरवारणस्य गजेन्द्रस्यसत्तस्य तुल्यसदृशोविक्रमः पराक्रमो विलासिता सञ्जातविलासावगतिर्येपांततथावरतुरगस्ये वसुजातः
संगुप्तत्वेन गुह्यदेशोलिङ्गलक्षणोवयवो येपांततथा चाकीर्णहयद्वय जात्याश्वद्वयनिरूपलेपाः तथाविधमलविकलाः प्रमुदिताच्छृष्टोयो
वरतुरगः सिंहच्यताभ्यां सकाशादतिरेकेणातिशयेन वर्चितां वर्तुलाकटियेपां तेतथा गङ्गावर्त्तकद्वय दक्षिणावर्त्तितरङ्गभङ्गातरङ्गभ
ङ्गावरविकिरणेर्बोधितं विकाशयंतति विगतकोशलतं यत्पद्मपङ्कजं तद्वद्गम्भीरा विकटाच नाभीयेपां तेतथा साहयन्ति संवृतं सं

सियगती बरतुरगसुजायगुन्कदेसा आयणहयोव्वनिखलेवा पमुइय वरतुरयसीह अइरेगवडिय
कडीगंगावत्तगदाहिणावत्ततरंग भंगुररविकिरण वोहियविकोसायंत पल्लगंभीरवियडनाभीसा

रुकेलेहनाप्रधानहस्तीमातो तेसरोखीहैंडवोछेविलाससहितगतिछे प्रधानघोडानीपररुडोनीपनोछेगुह्यप्रदेश जातिविसुद्विआकी
कीणघोडानीपर मलरहितशरीरहर्षसहित प्रधानघोडासिंहवर्तुलाकारगंगनाआवर्त दक्षिणावर्तकलोलआधापाछासूनेकिरणे

परिपाव्यावर्द्धमानाहीयमाना वादतिगम्यते सुसंस्कृता अविरला अद्भुतः पादायावयवा येषां ततया वाचनान्तरे आनुपूर्व्यं गुणा
तपीवराद्गुलीकाः प्रतीतं च उच्यतेः सुज्ञातनवः प्रतलाः ताव्याः अरुणाः सिग्धः कान्तिमन्ताः नखाः कान्तिमन्तो येषां ततया च स्थाने
संस्थानवियेषवन्तौ सुनिष्ठौ सुघटितौ गूढौ भांसलत्वावनुलब्धौ द्रुह्यौ हुण्टकौ येषां ततया एणीश्वरिणी तस्यादेहजंघापास्या ऊरु
विन्दः त्वणवियेषः वर्तवस्तववनका एतानीव हर्षवर्तुल आनुपूर्व्यं वा स्य लेवेति गम्यं जङ्घं प्रष्टते येषां ततया अयवा एण्यः स्वायम्भुः
' कुरविंदाः कुटिलिकास्तन्यक्ताः हन्ताद्यानुपूर्व्यं वा वङ्गायेषां ततया समुगिति समुद्रकतत्पिधानयो सन्धितद्वितिसर्गश्च देहसमायतो मांस

अणुपुष्पसुसंस्कृतगुलीया लस्यतणुं तं वनिद्वनखा संठियं सुसिलिङ्गुगूगोफ्राएणी कुरविंदायस्तव
द्राणुं पुष्पजं वा समुगगनिसगगूटजाणुं गयगयणसुजाय संनिभोरुचवरवारणमत्ततुल्ल विक्रमविला

अनुक्रमेण विरलभांगुलीकेजं चापातलाराता चीगटानखकेरुहसंस्थाने सुघटनासहित अणदीसतीसूटीश्वरिणी त्वणवियेषवन्तौ
परिषावर्त्तसहित हन्तावाटुलीअनुक्रमेण पीडीवेचनीपेडानाढांकयानीपरिंदीसेएहवागुप्तसमांसलजानुं गजगमननीपरिसुजातसरिखाज

तथा भयविहगयोरिव मत्स्यपचिणोरिव सुजातौ पीनावुपचितौ कुक्षीजठरदेशौ येषां तेतथा भयोदराद्वृत्तिप्रतीतं पृष्ठविगङ्गाणां भक्ति पद्मवद्विकटानाभिर्येषां तेतथा इदं च विशेषणं नपुनरुक्तं पूर्वोक्तस्य नाभिविषेपणस्य वाङ्मत्येनापाठादिति सन्नतावधोघोन मन्तौ पाश्वर्षीप्रतीतौ येषां तेतथा सङ्गतापाश्वर्षीयुक्तपाश्वर्षी अतएव सुन्दरपाश्वो सुजातपाश्वर्षीपाश्वर्षगुणोपेत पाश्वर्षीइत्यर्थः मियमाद् यत्ति मितौपरिमितौ मोलिकौ मात्वोपेतौ एकार्थयद्वयं योगात् अतीवमात्रान्वितौ नोचितप्रमाणान्यनाधिकोपीनावुपचितौ रति दौरमणीयौ पाश्वर्षी येषां तेतथा अकरंदुयन्ति मांसोपचितत्वादविद्यमानष्टिपाश्वर्षीस्थिकमिव कनकरचक्रं काञ्चनकान्तिनिम्नं लं

इहवियङ्गणाभी संनयपासा संगतपासा सुंदरपासा सुजायपासा मितमादृथपौणरद्रथपासा अक
रंदुयकणगस्यग निम्नलसुजाय निरुवहयदेहधारो कणगसिलातलपसत्थ समतलउवद्रतविच्छि

ज्ञानीपरेविकटप्रगटनाभीछे नीचांनमतांपासांनिरंतरपासांसुंदरपासां मनोहरपासां परिसितयथोक्तप्रमाणसहित समांसलरमणी
कपासासमांसलपरिणचदृश्यमानपूठिना अस्थिकनकसरिखीकांति निर्मालरुडोनीपनोरोगादिरहित देहनाधरणहार सुवर्णशिला

क्षिप्रं पयोणंदंतृकाटिकां सुयलंप्रतीतं दर्पणोदर्पणगण्डो विवचितोनिगरित्यन्ति सर्वथाशोधितं बहुरक्तकं तत्सदृशवः पद्मादि
मुष्टिः संचेति द्वन्द्वसौः सदृशोयः वरयज्वतद्वलितः क्षामोमध्योमध्यभागो येषांतेतया क्लृप्तकानामवकाशां समानां चयोमादिप्रमा
णतः सद्विद्यन्ति संहितानामविरत्नानां जात्यानांस्वभाविकानां तनूनां सुक्ष्माणां कृष्णानामसितानां स्निग्धानां कान्तानां पादे
यानां सौभाग्ययतांलङ्घनानां मनोच्चानां सुसुमारदृढूनां कोमलकोमलानां रमणीयानांचरोणां तनूरूपाणां राजिरायली देयान्ते

हयसाणंदमुं सलदध्यय निगरियवरकणकसुरिस वरवद्रवलियमन्ता उज्जगसमसंहियजच्च
तणुकसिणनिह आदिज्जलडह सुकुमालमउय रोमरायोज्जसविहगसुजायपीणकुच्छीभसोदरोप

विकस्तरपापडी एहवापक्षकमलनीपरेगंभीर विकटनाभिक्केणगठोवांधोविगठी मृंशलभारीसोनिर्मलकोषो प्रधानमुबल्लगादिकनी
संठितेसरीखो वरप्रधानवज्रनीपरेवलीत्वचाममध्यभागक्के शरलभायामादिप्रमाणेसरीखाचविरलस्याभाविक सूक्ष्मपभिवस्त्रिगंध
सौभाग्यवंतमनोहर सुकुमालचतिकोमलचतिकोमल एहवीजिरोमत्रेणिमच्छपंखीवा कडासमांसलकुप्पिक्के मत्सनासरीखोपेटक्केप

धोर्गलाउच्छूढन्ति स्वस्थानादेव चित्तौनिःकाशिताः तद्वच्चदीर्घोवाहयेपां तेतथा रक्तलौलोचितौधोभागो उवयियन्ति औपययिकौउप
 ययनिवृत्ते औपययिकौवा उपचितौच्छदुकोमलौ मांसलौ मांसवनतौमुजातौ सुनिप्यन्त्रोलक्षणप्रशस्तौ प्रशस्तस्वस्तिदिक्विक्की
 अच्छिद्रजालौ अविवराङ्गुलिसमुदयो पाणी हस्तौयेपांतेतथा पीवराउपचितामुजाताः सुनिप्यन्त्रं कोमलावरा अंगुल्यः करशाखा
 येपांतेतथाताम्बाः अरुणाः नलिनाः नालाः शुचयः पवित्राश्चिः दीप्ताः अस्त्रिग्धाः अरुक्षानखानहस्तनखरायेपां तेतथास्निग्धपाणि
 रेखाद्भुतिकंठां चन्द्रद्वपाणिरिखायेपां तेतथा एवमन्यान्यपि चत्वारिपदानि नवरंदिक् प्रधानाः स्वस्तिकोदिक् स्वस्तिकोदिक् चिंणावर्त

वद्वयमउय मंसलसुजाय लक्खणप्रसत्थअछिद्द जालपाणीपीवरसुजाय कोमलवरंगुली तंवतलिण
 सुद्वरुद्वलनिद्धनखा निद्धपाणीलेहा चंदपाणीलेहा सूरपाणीलेहा संखपाणीलेहा चक्कपाणीलेहा

शीकजेहवीभोगल आगलास्यानकथकीकाढीदीर्धलांबीवाहंछे रातोतलोजेहनोमांसोपचित सुकमालसमांसलभलानीपनाचकध्वजा
 दिककडुआविरलआंगुलीसहितहायेहजेहनापुष्टसुनिःप्यन्त्रकोमल प्रधानआंगुलीछे ताम्रवर्णपातलापवित्त दीपताचीगटानखछे

विमलं सुजातं सुनिष्पन्नं निरूपकतं रोगादिभिरसुगृह्यतां देहशरीरंधारयन्ति येतेतया कनकगिलातलमिष प्रगमां ममतत्रंघनि
 यमरूपं उपचितं मांसलं विलीखं वक्षोहृदयोयेषां तेतया दृगसन्दिभौ यपसह्यौ पीनौ मांसैलारति दौरमणीयौ पीपरीमशान्तौ
 प्रकोटौकलायिकादेगौ तयासंस्थिताः संस्थानविशेषवन्तः सुक्षिप्ताः सुषटनालष्टामनोघ्नाः सुनिचिताः सुटुनिविडाघनाः बद्धः प्रदेगा
 स्थिराः नासुविषटासुविद्धाः स्वायुभिः सुटुनद्धाः सन्धययास्थिसो पां धानानि येषांतेतयापुररस्य वरपरिषयवृत्तगलागृह्णितौतौटौ
 भुजीपाद्भयेषां तेतया भुजगेखरो भुजङ्गराजस्तस्यविपुलोमचान्भोगःशरीरं ताज्वत्आदीयतइत्यादानंआदेनां आदेयोरस्योयःपरि

णपिञ्जलवच्छा नुयसणिमा पीणरइयमौवरपल्लु संठियसुसिलिङ्ग विसिद्धलङ्गसुविणियवणधिरं सु
 वधसंधौ पुरवरफलिवृद्धियभूया भूयइसरविपुलभोग आयायफलिवृद्धिह उद्धूटदौहनाडुरत्ततलो

तलोप्रगस्तयविपमतलो समांसलविलीखं पिङ्गलोहृदयकेभूसरसरीपा पुष्टरमणीकमोटीकलाईः कूलेसंस्थानेकूडौपरेविशेषमनोघ
 शुभपुडलिनिविडइदं सुबंधजेदनीसंधिकेप्रधाननगरनी अर्गलासरिखी वर्तुलाकारएकवीभुजाके नागराजनीपरे विलीखंभोगरम

स्येव विपुलं च हनुचिवुकं येपां तेतथा उयवियत्ति परिकम्मितं यच्छिलाप्रवालं विद्रुमं विष्कलं च गोह्वाफलं तत्सं निभस्तासदृशारक्त
 त्वेनाधरौष्ठोऽभसानदंतच्छदो येपां तेतथा पंडुरं चच्छथियकलं चन्द्रखण्डं तद्वत् विमलशङ्खवत् गोक्षीरफेन वतकुं दत्ति कुंदपुष्पवत्
 दकरजोवत् घणालिकावच्च पद्मिनी मूलवद्भवलादन्तयेणीदशनपंक्तिर्येषां तेतथा अखण्डदन्ताः परिपूर्णदशनाः अस्फुटितदन्ताः
 राजीरश्चितदन्ताः अविरलदन्ताः घनदन्ताः सुस्निग्धदन्ताः अरूद्यदन्ताः सुजातदन्ताः सुनिष्पन्नदन्ताः एकोदन्तोयस्याः साएक

अवद्वियसुविभत्तचित्तसमं सु उवचियमं सलपसत्थ सह लविपुलहणुयाउवचियसिलप्पवालविंवफल
 सन्निभाधरोष्ठ पंडुरससिसकलं विमलसंखगोक्षीर फेणुकुंदं ददगरयमुणालिया धवलदंतसेढीअखंड

पेतगंखप्रधान तेसरिखीगावडिंजेहनी यथावस्थितशोभासहितसूक्ष्मना केसजेहनाछैउपचित मांससहितरूढीसार्द लसीहनीपरे
 विसीर्णजाडीकरी हडवचीकमाव्यो शिलराजवटोप्रवालविद्रुम गोलहफलपाका सरीखोनीचलोचोठे धम्योली चंद्रमानाखंडनी
 परेस्वेतनिर्मलशंखगायनोद्रुधसुद्रनाफेणपुष्पविशेषपाणीनारजपूरधवलकमलनीपरेधवलीदंतयेणींजेहनीपरिपूर्णदंतकेहना

दृत्यर्थः रविशशिग्रंखवरचक्रदिक्स्वस्तिकरूपाविभक्ताविविक्ता सुविरचिताः सुकृताः प्राणिषु येषां तितया रेखा परमहिमयराष्ट्रसिंहा
द्वैलक्ष्यभनागधरप्रतिपूर्णाविपुलस्कन्धा इति कंठं नवरं वराहः शूकरः शार्दूलो व्याघ्रः ऋषभो ह्यभो नागयरो गजवरः चत्वार्यष्ट्रस्तानि
सुष्टु प्रमाणं यस्याः कंबुवरैरेणच प्रधानसंखेण सहशी उन्नतत्वावलि योग्यां समाना ग्रीवा कंठयेयां तैतया अवस्थितानि शीयमानानि
वर्धमानानि सुविभक्तानि विविक्तानि चित्वाणि च शोभयाद्भुतभूतानि च आणिकूर्चकेशयेयां तैतया उपचितं मांसलं प्रगसां शार्दूल

दिसा सोवत्ययपाणिलेहा रविससि संखवरचक्र दिसा सोवत्यविभक्त सुन्दयपाणिलेहा वरमहि
सवराहसीहसदुलरिसह नागवरप्रडिपुष्य विउलखंधा चउरंगुली मुष्ममाणकंबुवर सरिसगीवा

जेहनाची गटी शायनी रेखा केजेहनी चंद्रसरीखी शायनी रेखा सूर्यनेचाकारे शायनी रेखा शंखनेचाकारे शायनी रेखा चक्रनेचाकारे
शायनी रेखा दक्षिणावर्त्तसायीयाने चाकारे शायनी रेखा केजेहनी सूर्यचंद्रशंखप्रधानचक्र दक्षिणावर्त्तसायीयो ज्यार सुरचिततेणे
चाकारे शायनी रेखा केजेहनी प्रधानमहिषसगर सिंहशार्दूलखटबंधकसी प्रधानप्रतिपूर्णं विसीर्णं स्कंधकेजेहनाच्या रणांगुलाप्रमाणे

विकसितं यत्पुण्डरीकं सितपद्मं तद्वन्नयने लोचने येषां ते तथा कोकासियत्तिविकसिते प्रायः प्रमुदितत्वात्तेषां धवलेशिते यन्नलेपयन्ती
द्विणीलोचने येषां ते तथा आनामितमीपन्नामितं यच्चापं धनुस्तद्वद्विचिरे शोभने कृष्णाच्चराजिसंस्थिते कालमेघलेखासंस्थानसङ्गते
उचिते आयते सुजाते सुनिम्बे भ्रुवौ येषां ते तथा आलीनौ तुटप्परौ प्रमाणयुक्तावुपपन्नप्रमाणौ कर्णौ येषां ते तथा अतएव सुश्र
वणासुष्टुवाश्रवणं शब्दोपलम्भो येषां ते तथा पीनौ मांसलौकपोललक्षणौ देयभागौ बदनस्यावयवौ येषां ते तथा अचिरोद्गतस्येवातएव
वालचन्द्रस्याभिनवयशिनः संस्थितं संस्थानं यस्य तत्तथा तदेवम्बिधं महद्विस्तीर्णं निडालन्ति ललाटं भालं येषां ते तथा उडपतिरिव
चन्द्रद्वयपरिपूर्णं सौम्यं च वदनं येषां ते तथा कृत्वा कारोत्तमाङ्गदेयाद्भित्तिं निविडं धनं वाति ययेन निश्चितं

एतस्मात्पुनस्तदवस्था सुसवणापीणमंसलकवोलदेसमागा अविरगाय वालचंदसंठियमहानिलाडा

लां वीसुनिप्यन्नभन्तुहृद्वेजे हनी सुंदराकारप्रमाणयुक्त कान्द्वेजे हना सुश्रवणपुष्टसमांसलकपोलदेयभागद्वेजे हना तत्कालनोजग्यो
वातुचंद्रनेत्राकारे निलाडवेजे हनी चंद्रमानीपरे प्रतिपुर्णसौम्यवदनद्वेजे हनी कृतनेत्राकारिमसकनोदेयद्वेजे लोहनासुहृनीपरे

दन्ता सायेणीयेषां तेतथा तद्वदन्तानामपि घनत्वादकदन्तेव दन्तत्रेणिलेपामितिभावः घनेकदन्ता ह्राविंपदन्ता इतिभावः कुत
यहेनाग्नवानिर्भातं निर्दग्धं धौतं प्रक्षालितमलं यत्तप्तचोष्णं यत्तपनीयं सुवर्णविशेषं तद्वद्रक्तलं लोहितरूपं तालुचक्राङ्गं जिह्वा
रसनयेषां तेतथा गरुडस्येव सुपर्णस्येव आयतादीर्घा ऋज्वीसरला तुङ्गा उन्नतानासाधोग्यायेयान्तेतयाअयदालितं संजाताप्यदन्तं

दन्ता अफुडियदन्ता अविरलदन्ता सुणिद्धदन्ता सुजातदन्ता एगदंतसेढीच्च अणेगदन्ता ऊतवहनिदं
ताधोत्ततत्तवणिज्ज रत्ततलतालुजीहा गरलायत उज्जतुं गनासा अवदालियपुंडरीयनयणवि
कोसियधवलपत्तलच्छाआणामियचाव रुयिलकिरुहभरायिसंठियसंगयाद्यत्तसुजायभूमगाअक्षौ

अस्मृतिदांतच्छे अंतररश्मिदांतच्छे पीगटादांतच्छे कुनिःप्यन्तदंतच्छे एकदंतत्रेणिनीपरे अनेकदंतच्छे अग्नितेणेधस्यो निर्मलउंन्तो
जेसुपर्णतेरुनीपरे रातातलातालुओ जीभगुरुडनीषांचसरिखीविसीर्णं सललउं चीनासिकाछे विकस्यो पुंडरीककमलतेसरिखा
नेतच्छे विकस्याएरुवाकमलघोला भाफणिआखिनी थोडोसोनमाद्योजे धनुषमनोहरकालीजेअन्ननीराजी भलोसंखानसरिखी

श्रेयः तद्वन्दीलरत्नविशेषसएकज्जलमिव प्रष्टुष्टम्भरगणः प्रमुदितमधुकरनिकरः समुवस्निग्धाकालकान्तयनिकुण्वाः समूहरूपाणि
चिताः अविकीर्णाकुक्षिता वक्राप्रदक्षिणावर्त्तीया यामदृत्तयो मूर्ध्वनिसिरसिजा केगायेपां तेतथासुजातमुविभक्तसङ्गतांगा इतिकंठ्यं
लक्षणव्यञ्जनगुणोपपेतादृति प्राग्वत्प्रशस्तद्वालिंशक्षल्लणधरा दृति कंठ्यं हंस्यस्येव शब्दः स्वर खल्लादिर्वायेपां तेतथा एवमन्यान्यपि
नयरं बोधेनाविच्छेदेनावितुटितत्वेन स्वरोयेपांतेतथातथासुष्टुस्वरस्य शब्दस्य निर्घोषो निक्कादो येपांतेतथावाचनान्तरे सिञ्चघोषा

रुं वनिचियकुंचिय पथाहिषावत्तमुद्धसिरया सुजायसुविभक्तसंगयंगालक्खण वंजणगुणोववेयाप्रस
त्यवत्तीसलक्खणधराहंसस्सराकिंचसरादुं दुहिसरासीहसराभेधस्सराओधस्सरासुसरासुसरनिग्घो

विदासोसुकुमालविकसितं प्रससासुच्छलक्षणवंतसुगंधमनोहर कृष्णवर्णरक्तविशेषकृष्ण काजलमदोन्यत्तम्भरनासम्बृहसतेजसम्बृह
स्वीखस्यावक्रप्रदक्षणावर्त्तलांबप्रणियलताएहवा मस्तकनाकेशच्छे सुनिःप्यन्त्रभलीपरेविहिंघी मिलतोसासुद्रिकनोलक्षणमसतिल
कादिकजदार्यादिगुणेकरीसहितकंठां ३२ लक्षणनाधरणहार हंसनासरिखोस्वर सारसनोसरिखोस्वर दुं दुभीनीपरेस्वर सीं ह

धननिचितां सुबद्धस्त्रायुभिः लक्ष्मणोच्चतं महालक्ष्मणं कृटाकारनिभं ससिखरभवनतुल्यं पिण्डिके च यत्तुल्येन पिण्डिकायमानं यद्य
 शिरः शिरोग्रंथेपां तेतथा ऊनवहेननिष्पातं धौततप्तं यसापनीयं रक्तवर्णं तद्वद्रक्तालोहिताकैयं तन्निमग्नकैयाः केगभमिमंशक
 त्वग्येपांतेतया शाल्मलीवृक्षविशेषस्तस्य यत्पोडं फलं धननिचितमत्यर्थनिविडं तद्वन्मृद्वयः सुकुमाराः वियदाः विसटाः प्रगकाः
 माङ्गल्याः सूक्ष्माः वृक्षाः लक्षणाः लक्ष्मणवन्तः सुगन्धयः सङ्गन्धाः सुन्दरायोधनाः भुजमोचकोरलवियोगसादत् भृङ्गः कीटवि

उडप्रतिपदिपुससोभवयणा कृत्तागावत्सिमंगदेसा घणनिचियसुबद्ध लक्ष्मणययकृडागारनिभपि
 डियग्गसिराज्जतवहनिद्वं त धौततप्ततवणिज्जरत्तकैसंतकेसभूमी सामलिपोडधणनिचियच्छोडिय
 मिभविसय प्रसत्यसुज्जमलक्ष्मण सुगंधसुंदरभुयमोयग भिंगनीलकज्जलपहट्ट भमरगणनिद्वनिउ
 दटनाडिकरीहृदबंधनलक्षणेकरीठ'चो शिखरसहितघरतेतुल्य वर्तुलाकारपणेकरीनेपडीसरीखो अप्रगिरएण्णोमसाकचन्वितेखे

धम्मोमलरहित तपाब्धो सुवर्णतेसरिखो रक्तकेयनोविचालो तयामसाकनीचामणो सामलीवृक्षनाफक तेकनीपरेकठिनहटपणि

शेषः तद्वन्वीलरत्नविशेषमएवकज्जलमिव प्रसृष्टभ्रमरगणः प्रसृष्टितमधुकरनिकरः सद्भवस्त्रिगधाकालकान्तयनिकुशंवाः समहूरूपानि
 चिताः अवि २ ॥ ताप्रदक्षिणावर्त्तना यामवृत्तयो र्द्धनिशिरसिजा केशायेषां तेतयासुजातसुविभक्तसङ्गतांगा इतिकंठ्य
 ल ॥ गल्लक्षणाधरा इति कंठ्यं हंसस्येव शब्दः स्वर खड्गादिर्वीयेषां तेतथा एवमन्यान्यपि
 तेतथातथासुष्टुस्वरस्य शब्दस्य निर्घोषो निङ्गादो येषांतेतथावाचनान्तरे सिञ्चघोषा

मुद्धसिरया सुजायसुविभक्तसंगथंगालक्वण वंजणगुणोबवेयापस
 चसरादुं दुहिसरासीहसराभेधस्सराओधस्सरासुसरासुसरनिग्वो

वंतसुगंधमनोहर कृष्णवर्णरक्तविशेषकृष्ण काजलमदोन्मत्तभ्रमरनासम्बृहसतेजसम्बृह
 भूवा मस्तकनाकेशछे सुनिःप्यन्त्रभलीपरेविचिंचौ मिलतोसामुद्रिकनोलक्षणमसतिल
 लक्षणाधरणहार हंसनासरिखोस्वर सारसनोसरिखोस्वर दुं दुभीनीपरेस्वर सीं ह

धननिचितां सुबद्धस्त्रायुभिः लक्षणेन्यतं महालक्षणं कूटाकारनिभं ससिखरभवनतुल्यं पिण्डकेच यत्तुल्येन पिण्डकायमानं अथ
 शिरः शिरोग्रंथेयां तेतथा ऊनवहेननिर्धर्मांतं धीतंतप्तं यक्षपनीयं रक्तवर्णं तद्द्रक्तालोचिताकेयं तन्निमग्न्यकेयाः केयभूमिर्महा
 त्वये पातेतथा गाल्मलीवक्षविशेषस्तस्य यत्प्योडं फलं धननिचितमत्यर्थनिविडं तद्वन्मृदवः सुकुमाराः वियदाः विस्यटाः प्रयक्ताः
 माङ्गल्याः छस्त्राः दृष्ट्याः लक्षणाः लक्षणवन्तः सुगन्धयः सन्नन्धाः सुन्दराशोभनाः भुजमोचकोरलवियेषस्तद्वत् मृदः कीटादि

उडपतिपडिपुखसोमवयणा कृत्तागारुत्तिमंगदेसा घणनिचियसुबद्ध लक्वखणायकूडागारनिभपि
 डियगसिराज्जतवहनिद्वं त धीततत्तवणिज्जरत्तकैसंतकेसभूमी सामलिप्रोडघणनिचियच्छेडिय
 मिउविसय यस्यस्यसुज्जमलक्वण सुगंधसुंदरभुयमोयग भिंगनीलकज्जलपहृद्व भमरगणनिद्वनिउ
 हटनाडिकरीहृद्वंधनलक्षणेकरीडं चो शिखरसहितधरतेतुल्य यत्तु लाकारपणेकरीनेपेडीसरीखो अथशिरएहवोमस्तकपग्निनेषे
 धम्योमलरहित तपाव्यो सुवर्णतेसरिखो रक्तकेयनोविचालो तथामस्तकनीचामडौ सामलीवक्षनामल तेहनीपरेकठिनहृदपयि

येपः तद्वन्द्रीलरत्नयिगेपसएयकज्जलमिव प्रष्टुष्टध्वसरगणः प्रमुदितमधुकरनिकरः सद्भवस्निग्धाकालकान्तयनिकुण्वाः समूहरूपानि धिताः अविकीर्णकुक्षिता वक्ताप्रदक्षिणावर्त्ताद्या यामदत्तयो मूर्द्धनिसिरसिजा केयायेपां तेतथासुजातसुविभक्तसङ्गतांगा द्रुतिकंथं लक्षणयथस्मनगुणोपपेताद्वृत्ति प्राग्वत्प्रयस्तद्वाविंशक्षणधरा द्रुति कंथं हंस्यस्येव शब्दः स्वर खड्गादिर्वायेपां तेतथा एवमन्यान्यपि नयरं योषिनाविच्छेदेनाविधुटितत्वेन स्वरोयेपांतेतथातथासुदुस्वरस्य निर्घोपो निष्क्रादो येपांतेतथावाचनान्तरे सिंघघोषा.

सुं वनिचियकुंचिय प्रयाहिणवत्तमुद्धसिरया सुजायसुविभक्तसंगयंगालक्वण वंजणगुणोववेयाप्रस-
त्यवर्त्तसिलक्वणधराहंससराकींचसरादुं दुहिसरासीहसराभेधस्वरांओधस्वरासुसरासुसरनिग्वो

पिदायोसुक्रमालयिकसितं प्रससससूक्ष्मलक्षणवंतसुगंधमनोहर क्षणवर्णरक्तविशेषकृष्ण काजलमदोन्मत्तभ्रमरनासम्बृहसतेजसम्बृह
अवीखयायकप्रदक्षणावर्त्तलांबयणियलताएक्षया मसकनाकेगच्छे सुनिःपन्त्रभलीपरेविहिंषी मिलतोसासुद्रिकनोलक्षणमसतिल
कादिकजदार्यादिगुणोकरीसहितकूंडां ३२ लक्षणनाधरणहार हंसनासरिखोस्वर सारसनोसरिखोस्वर दुं दुभीनीपरेस्वर सौं ह

दिकानि विशेषणानि पठन्तो तत्रघण्टाशब्दाशुप्रहृत्तरणितमिवयशब्दः सर्वोपउच्यते वज्रकपभनाराचाभिधानं संकननमस्यसख्य
रूपं येषांतेतथा तत्ररिसहोदहोदूपदोवज्जं पुणखीलिया वियाणाहि उभयो मखड्यं नारायंतं वियाणाहि समचतुरस्त्राभिधानेन
संस्थानेन संस्थिताः येतेतथा तत्रसमचतुरस्त्रत्वमूर्ध्वकायाधःकाययो समग्रखलक्षणतया तुल्यत्वमितिच्छाया द्योतिताज्ञोपाज्ञाद्विति
फंदां पसत्यच्छयिनि प्रशस्तत्वचः निरातङ्का नीरोगाः कंकस्थेव पक्षिविशेषस्येव ग्रहणीरुदाययो नीरोगवचस्कृतया येषांतेतथा ५
कपोतस्येव पक्षिविशेषस्येव परित्याम आहारपरिणतिं येषां तेतथा कपोतानां क्षिपापाणा अपिजीर्यतइति श्रुतिःयकुनेरिवपक्षिण

सावज्जरिसभनारायसंघयणा समचउरंसंस्थाणसंठिया छायाउज्जोवियंगमंगा क्वीनिरातंकाकं
कगहणाकवोतपरिणामा सउणिपोसपिद्वतरोरुपरिणयापउम्भुलसरिसगंधसास सुरभिवयणा
नासरीखोस्वर मेघसरीखोस्वर जनप्रवाहनीपरस्वर सुस्वररुडास्वरनीनिर्वोषध्वनी

संस्थानसंस्थितकान्तितेणेउद्योती अंगोपांगकेजेहना डीलरोगरहित कंकपंखीयानीपरिच्छासणके पारेयानीपरिच्छाहारयायोणपने
वज्रकपभनाराचसंघयणा प्रथमसमचउरंस

द्रवापासंति अपानं येषां ते तथा पुरीषोत्सर्गनिर्लेपापाना इत्यर्थः पृष्ठं चान्तराणि पार्श्वं देशाः उरूचपरिणताः सुजातायेषां ते तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः प्रद्वं च कमलं उत्पलं च नीलोत्पलं तत्त्वद्वयो गन्धो यस्य स तथा तेन स्वासेन सुरभिर्वदनं येषां ते तथा अनुलोमो गुक्कलो मनोश्च इत्यर्थः वायुवेगाशरीररुमीरणयवो येषां ते तथा अवदाताः गौरास्त्रिधा च कालाश्च इति द्वन्द्वः वैग्रहिकौ शरीराभिरुपौ उन्नतौ पीनौ कुक्षौ उदरदेशौ येषां ते तथा अस्य तस्यैव रसो येषां तानि तथा फलान्याहारो येषां ता तथा विगच्छुः तसमुच्छ्रिता इत्यादि

अणुलोमवाउवेगा अवदायनिद्व कालाविगहउस्यकुच्छी अमयरसफलाहारी तिगाउयसमुसि
यातिपलिश्रोवमद्वितीया तिस्थियपलिश्रोवमाइं परमाउं पालइत्ता तेविउवणमंति मरणधम्मं अवि

जिमपंखीनोद्यमानदृहन्वीतिकीधेखरडाइं नहीं तिमपासाजवनप्रदेसखरडाइं नहीं भुजाजेहनीपद्मकमलनीलोकमलतेसरीखेगंध
छेसासेकरी सुगंधवदनजेहना मनोहरशरीरनोवायुवेगौरवणं सतेजश्वामवर्णशरीरजं चीकूखउदरदेशजेहना अस्य तसरीखेरस
जेहनीएहयाफलनोआहारछेजेहनो विणिगाउजं चादेहविणिपल्योपमनीस्थितिछेजेहनी विणिपल्योपमना उक्तं दृष्ट्वा ऊखापा

कथं प्रमदाद्यपिचस्त्रियापि तेषुमिधुनकनराणां भवन्ति सौम्याः अरौद्राः सुजातानि सूर्याखद्गानि मुन्दराणिच ग्रामां ताम्रया प्रधानमहिलागुणैर्युक्ता इतिकथं अतिकान्तौ अतिकमनीयौ विसप्यमाणान्ति विशिष्टप्रमाणाचायवाविसर्पन्तावपि मसरन्तावपि लदुनामथे सुकुमालौकर्मसंस्थितौ उन्नतत्वेनकच्छपसंस्थानौश्चिटीमनोञ्चौ चलनौपादौ यासांतासया वजयः सरलायदयःकोमलाः पीयराः उपचिताः सुसंघताःअविरलाः अद्भुत्यः पादांलगुयो यासांतासया अभ्युन्नताः रतिदासुखदा अथवा रचिताद्वयरचिताः तलिनप्रतलाः ताव्वाः आरक्ताः शुचयः पवित्राः स्निग्धा कान्तानवायेपां तैतवारोमरचिंतं निर्लोभकं वृत्तसंस्रितं वर्तुलसंस्थानं

तित्ताकामाणं प्रमदावियतेसिंहुंति सोमासुजायसव्वंगसुंदरीञ्चो पहाणमहिलागुणेहिंलुत्ताअ
तिकंतविसप्यमाण मउयसुकुमालकुम्भसंठिय मिलिद्वचलणा उज्जुमउयपीवर सुसाहतंगुलौञ्चो

छीने तेषुणपामे मरणधर्मअटप्पल्लता कामभोगथी प्रमदास्त्रीजेचनो तैवर्णवीयेछे तेएहवीहोइ रौद्रपणारहित रुडेनिर्माणिसर्व
जेअंगमुंदरजेचना प्रधानस्त्रीनेगुणेकरी संयुक्तअतिप्रधानविशिष्टप्रमाणसहित सद्गुसंहालाकाकवानेआकारे सुंदरपगळेजेहनासरल

अजघन्यप्रशस्तलक्षणं प्रचुरमङ्गल्यचिह्नं अकप्येति अद्वेष्यं रस्यं जंघायुगलं यासांतास्तथा सुनिर्मितौ सुन्यस्त्यो सुगढौ अनुपलब्धौ
 जानुनोरष्टीवतोमांसलो मांसोपचितौ प्रशस्तौ माङ्गल्यौ सुबद्धौ स्रावुभिः संधीः सन्धानोयासांतास्तथा कदलीसम्मान्य वाकांडात्सका
 यासादतिरेकेणातिशयेन संस्थितं संस्थानं ययोस्तेकदलीसम्भातिरेकसंस्थितेतिनिव्रणे व्रणरहिते सुकुमालकोमले अविरले परस्पर
 सन्ने समेप्रमाणतस्तुल्ये सहितेयुक्ते लक्षणेतिगम्यते सहिकेवाक्षमे सुजातेषु निष्पन्ने वृत्तेवर्तुले पीवरे सोपचये निरन्तरेपरस्पर

अभमुखत्तरतिततल्लिखतंबसुद्रनिद्रनखा रोमरहियवट्टसंठिय अजहसपसत्थ लक्खणअकोप्पजंघजु
 यलासुणिम्मिसुणिगूढजानुमंसलपसत्थ सुबद्धसंधी कयलीखंभाइरेगसंठियनिव्वण सुकुमालमउय

सुकुमालपुट अविरलएहवीआंगुली ऊंघीसुखदाई पातलारातापवित्तसतेजनखेजेहना रोमरहितवर्तुलाकारेसंस्थानउत्तमप्रस
 सालक्षणसहित देखीइ पनथाइ जंघायुगलके रुडनिर्माणनीपजाव्योअट्टशमानएहवाजानु गोडासमांसलभलीसुबंधेजेहनीसंधि
 केलीनार्थंभयकीअधिकएहवेआकारि व्रणचाठारहितसुहालाइदुसुकुमालअतिहिकोमलअविरलसरीखीसहितलक्षणैकरीवर्तुला

निर्विशेषे ऊरु उपरितनंजं ये सांतास्तथा च धातुविशेषस्य वीचयद्वयव्यतिरेकास्तत्प्रधानं पृष्ठमिव पृष्ठं फलजं पट्टा
 यद्वीचि पृष्ठं तत्संस्थिता तत्संस्थाना प्रशस्ता विसृष्टीर्णाः पृथुखातिविसृष्टीर्णाश्चेष्टिकाटिर्ण्योसां तातया वदनायामस्य मुदीर्षित्वस्य यत्प्र
 सासया यज्जवत् विराजितो ह्यगुणं चतुर्विध्यांगुलमित्यर्थः विद्यालं विसृष्टीर्णं मांसलं सुवर्द्धं उपचिताद्यं घनपरं कटीपूर्वभागं धारयन्त्या
 संजातवल्बिकतमुदायः नमितो मध्यो मध्यभागौ यासां तास्तथा ऋजुकानामवक्राणां समानां तुल्यानां संचितानामविरलानां जात्या

कोमलञ्च विरला समसहित वट्टप्रीवरनिरंतरोरञ्चद्रावय वीतिप्रवृत्तिप्रसृत्य विच्छिन्नपिङ्गलसो
 णीवदणायामप्रमाण दुगुणिय विसालमंसलमुवद्वज्जहणवरधणीञ्चो वज्जविराट्त्रयप्रसृत्यलत्थणनि

कारिसमंसलनिरंतरंजं वा वूटानो विशेषतरंगनेचाकारे फलवृद्धोसं स्थाने प्रसृष्टा विसृष्टीर्णपिङ्गलो कटिप्रदेशवदनदीर्घपणो प्रमाण
 सचितवे प्रमाणविमणो एतले २४ अंगुलप्रमाण विसृष्टीर्णसमांसलसुहृदकटिनञ्चो पूर्वभागप्रधानधरणशरी वज्जनीपरे शोभायमानप्रशस्त

नां स्वभाषजानां जन्तूनां सूक्ष्माणां कृष्णानां कालानां सिग्धानां आदेयानां रम्याणां लङ्घानां सुकुमाल
वदूनामतिष्ठदूनां सुविभक्तानां विविक्तानां रोमणाराजिपद्मवर्तितर्यासां तास्तथा गङ्गावर्त्तकद्रव गङ्गावर्त्ताप्रदक्षिणावर्त्ता तरङ्गवद्भङ्गी
यस्यां सातथा सावरविकीरणैस्तरणैर्विधितमकोशायमानं विसुकुलीभवत् यत्पद्मं तद्गम्भीरां विकटाचनाभिर्यासां तास्तथा अनुद्भटा

रोदरीओतिवलिलिततणुनमितमञ्जभाओउज्जुयसमसहियजच्चतण कसिणनिद्धआदेज्जलडहसु
कुमालमउयसुविभत्त रोमरायीगंगावत्तग दाहिणावत्ततरंगभंगरविकिरण तसणवोहितआको
सायंतप्रलमंगभीरविगङ्गनाभी अणभ्भइपसत्थसुजायपीणकुच्छीसमंतपासा संगयपासासुजायपा

लक्षणाकयोदरी त्रिङ्गवलीङ्करी बल्यो कृष्णनमाद्योमध्यभागसरल समसरीखीसहित स्वभाविनिःपन्न सूक्ष्मकालासतेजरमणी
कविलाससहित सुव्हालीकामलज्जूदर एहवी रोमराइं गंगानदीनामावर्त्तनीपरे दक्षिणावर्त्तनीपरे कक्षोबनीपरिभंगजेहनोस्त्व
नाकिरणतत्कालविकाशितविकस्वरएहवोपद्मकमलतेहनोपरेगंभीर विकटनाभीके अनुद्भटप्रशस्तुनिःपन्न पुष्टएहवीकुच्चिजेहनो

यत्तुल्यगौ प्रयसौ सुजातीच उपचितौ कुचीयासां तासुथा सन्वतपार्श्वीदिवियेपणानि पूर्ववत्प्रकरंदुकभनुपलक्ष्य टठास्मिहाकृतं
लक्ष्ययितवस्तुवर्णरुचितवच्चिर्मला सुजाता निरुपहताच गात्रयष्टियां तासुथा काश्चनकलसयोरिव प्रमाणययोन्नोतयासुमोतुज्यौ
साहितौ संहितौ लष्टभूकामेलकौयोभनस्तनमुख्येखरौ यमलौसमन्त्रेणीकौयुगलन्त्रियुगलरूपौ वर्त्तिनौ वृत्तौपयोधरौस्तनौ यासांता
स्तथाभुजङ्गवन्नागवदासु पूर्वेषामेणतत्तच्छणौ गोपुच्छवहन्तौ समौतुल्यौ संहितौ मध्येकायापेक्षयैविरलीनमितौ नेतौ आदेवौ

सामियमायित पीणरयियपासाप्रकरंदुय कण्ठगयगनिमलसुजायनिरुवहयगायलङ्गीकंचणकल
सप्यमाणसमसंहित लङ्कुचुचुयआमेलगजमल लुयलवद्वियपञ्चोहराभुयंगञ्जुपुव्वतणुयगोपुच्छदट्ट

मिलतापासा पांतरारहितपासा भलानीपनापासा सर्वादाङ् पीनरचितपासा अट्टखमाणपूठिनाअस्थि सोनानीकांतिनीपरे मल
रचितसुजातसुनिर्मितनिरुमहतउपपातरहितएहवा गात्रयष्टिजेहनी सोनानाकलसप्रमाण समसरिवासहित मनोहरस्तनमुखते
हना गियरसमीत्रेणियुगलउभयरूप वर्त्तुलाकारि स्तनजेहना सर्पनीपरेअनुकमे सहस्रगायनापूङ्गनीपरेवर्त्तुलाकारिसमसरीखी

सुभगौ लङ्घौ ललितौ बाहूभुजौ यासां तास्तथास्त्वाम्बनखाः मांसलग्रहस्ताकोमलपीवरवरांगुलीकाः स्निग्धपाणिरखाः शशिशूर
शंखचक्रवरश्चक्षिकविभक्तसुविरक्तपाणिरखाश्चेति कंद्यानि पीनोन्नतोक्ते भुजमूलेवस्तिप्रदेशेऽथ गुह्यदेशेयोपरिपूर्णगलंकपोलोऽथ
यासांतास्तथा चतुरङ्गुलसुप्रमाणा सदृशीवरकंबुवरसदृशी वरसंखमुल्याग्रीवायासां तास्तथा मांसलो संस्थितप्रदेशस्तच्छतुर्काः - इति

समसहितनिम्नियञ्चादेज्जलडहवाहातंवनहामंसलगहत्याग कोमलपीवरंगुलीयाणिद्वपाणिलेहा
ससिसूरसंखचक्रवर सौत्थियविभक्तसुविरद्रुय पाणिलेहापीणस्यककल वच्छिप्पदेसमडिपुणगल
कपोलाचउरंगुलसुप्पमाणकंबुवरसरिसगीवामंसलसंठिय पसत्थहणुयादालिमपुणफप्पकासपीवर

सहितनम्रमध्यकायनीअपेच्चाइं रमणीकडललित एहवीवाहक्केजेहनी रातानखमांसोपचित हस्तनाअग्रकोमल पुट्थांगुलीछे
सतेजहाथनीरेखाछे चंद्रमा सूर्यशंखप्रधानसाथीयो जूईरसुविरचितहाथनीरेखा पुट्ठकं चीउत्तमकचागुह्यप्रदेशेजेहना प्रतिपूर्ण
गालकपोलथारअंगुलप्रमाणभलेप्रमाणे शंखनेआकारसहितप्रधानतेसरिपीगावडिसमांसलरुडेआकारिप्रसस्तभली हडवचीदाडि

धिवुक्तं योपंक्तं दण्डिमपुष्पप्रकाशारक्तद्वयैः पीवरत्नचित्रप्रलंबाद्भृशस्वमानकुक्षितचाकुं चितवरप्रधानो धरो धनदयनश्च दोयासां
 तासाया सुन्दरोत्तरोत्तरीष्ठा इति कंठं दधिवत् दंकरजोवत्कुं दवच्चन्द्रवत् वासन्ति कावनस्पतिविशेषसास्यामुकुलं कोरं कंत इव च पृष्ठद्र
 लावका कचिदभ्युन्नता अग्रे उच्चा तुल्लाबोद्धादन्यत्र नासावोषणा वासांतास्तथा शरदिभ्यं शरदं नवकमलं वादित्यबोध्यं

पलंबं कींचियवरधरा सुंदरोत्तहादहिदगरय कुंदचंदवासंति मउलं अछिद् विमलंदसणारसम्पलर
 सपउमप्रत्तसुकुमालतालुनीहाकणवीर मउलकुडिल अम्भुणयउज्जतुंगनासासारदनवकमलकुमु

मनाफूलैसरिखारातापुष्ट ईपगुलांग आकुच्योप्रधानहेठलीहोठ प्रधानउपरलोहोठदही पाणीनाकणकुं दपुष्पधंद्रभावनस्पतिवि
 मालसरीषावांकडी आगलिजं चीसरलजं चीनासिका शरदकालनिष्यन्वनवोक्कमलसुर्यविकासी नीलोत्पलापांखडी सम्भरसरिचेल

कुमुदं च चन्द्रविकस्यं कुवलयं च नीलोत्पलं एषां योदलनिकरसात्सदृशे लक्षणाप्रशस्ते अजिष्णे असंदेकान्ते नयनेयासां तास्तथा अना
मितचापवद्द्रुचिरे कृष्णाभ्रराज्या संगतेऽनुगते सदृशावित्यर्थः सुजाते तनुकृष्णे स्निग्धे चम्बुवौ यासां तास्तथा आलानप्रमाणयुक्ते
अवयवाः शुभ्रवणे इति च प्राग्वत्पीनोपचितामृष्टा शुद्धरेखागण्डे कपोलपालपालीया सांतास्तथा चतुरङ्गलं चतुरङ्गलमानं विशालं

यकुवलयदलनिरसरिस लवणप्रसथनिम्बलकंतनयणाअनामिय चावरुदलकिरहराद्रसंगयसु
जायतणुकसिणिद्व भूमगाअल्लीणप्रमाणं जुत्तसवणासुसवणा पीणमद्वगंडलेहाचउरंगुलविसाल
समनिडाली कोमुदिरयणिकरविमलप्रडिपुण्य सोमवयणाच्छतुण्य उत्तिमंगा अकविलसुसिणिद्व

क्षणेप्रधाननिर्मलमनोहरएहवानेवर्द्धेजेहनाईपतनमीधनुयआकाशनीराई कालीरेखामिलतीरुडीपातलीकाली सतेजभापणिआ
कारप्रधानप्रमाणोपेत युक्तकानर्द्धेजेहना भलाकानपुरुषकर्णवत् पुष्टसुहालाकपोलपालपाली च्यारथांगुलप्रमाणविस्तीर्णसमोनि
लाडकार्तिकापूर्णमानीराविना चंद्रमानाकिरणनीपरे निर्मलप्रतिपूर्णसौम्यवदनछे छत्रसरीखोउंचो उत्तमांगमस्तक अत्यन्त

पिशीर्णसमविपमं ललाटं यासां तासाया कौसुदीकान्तिकीतस्या योवरनिकरचन्द्रसद्विभक्तं परिपूर्णं सौम्यंचयदनं याम्नातायाया
 छतोन्नतोत्तमान्न अक्षपिलसुस्त्रिग्वदीर्घशिरोजादति कंठं कृतं ध्वजः २ युपः ३ सूपः ४ एतान्यन्यापि प्रायः प्रसिद्धानि दामिणित्तिकदि
 गम्यं कमण्डलू कलसो ७ बोपी ८ स्थसिकट यताकाः १० यवो ११ मत्स्य १२ कूर्म १३ कच्छप १४ रयवरी मकरध्वजकामदेवो १५ अङ्गो
 कटिगम्य १६ स्थालं १७ संकुश १८ अष्टापदं दूतफलकं १९ सुप्रतिष्ठकं स्यापनकः २० मयूरचमरो वा २१ चियाभिषेको लक्ष्मणः २२ अभिषेक २३
 तोरणं २४ मेदिनी २५ उदधि २६ वरपरभवनं वराणां प्रवरगेहं २७ गिरिवरः २८ वरादगः २९ वरदर्पणः सलिलताचली लावन्तो यो

दौहसिरया छतवक्तयजुवयूभटामणि कमंडलकलसवाविसोत्थिय पडागजवमच्छकुम्भरथवरमयर
 नक्तय अंकथात्तत्रंकुस अष्टावयसुप्रतिष्ठ अमरसिरियाभिसिया तोरणमेयिणि उदधिवरपवरभवण

कृष्णसतेजस्त्रिग्वदीर्घलाया केशमसकनां कृतध्वजायपथभूलेककटिधीजांणिवो कमंडलकलशवापीस्वस्तिकपताकायवमत्सकूर्मरथप्र
 धानमकरध्वजचक्रं कृत भाजनविशेषं कुशजूचानोपट्टक आपलीयो अमरलक्ष्मीनो अभिषेकतोरणशर्करी समुद्रप्रधान उत्तमधरप

गजः २६ षट्पदः ३० सिंहस्तथा चामरं ३३ एतानि प्रशस्तानि द्वात्रिंशत्तु चणानि धारयन्ति यास्तास्ता हंससदृशगतयः कोकिलमधुरगिरिचेति कंठ्यं कमनीया सर्वस्य जनस्य अनुमता व्यपगतवली पलितव्यङ्गा दुर्वर्णव्याधिदौर्भाग्यशोकमुक्ताश्च यास्ता तथा उच्चत्वेन राणां स्त्रीकोनमुच्छ्रिताः किञ्चिच्च्यूनतिगदू तोच्छ्रिता इत्यर्थः शृङ्गारस्य रसविशेषस्यागारमिवागारं चारुवेपथयसु नेपथ्ययोस्तथा सुन्दराणि

गिरिवरवरायंस सुललितयगयवसभसीहचामरप्रसृत्य वत्तीसलक्खणधरीओ हंससरिच्छगतौओ
कोदूलमज्जयरिगिराओ कंतासव्वस्स अणुमयांओ ववगयवली पलितयवंग दुवण्णवाहिदोभग्गसोय
सुक्काओ उच्चत्तेणयनराधोवुण्णमूसियाओ सिंगारागारचारुवेसा सुंदरघणजहणवयण करच्चलण

वत्तप्रधानचारीसो लीलासहितहस्तीदृश्यभसिंहचामर प्रशस्तवतीसलक्षणाधरणाहारी हंससरीपीगतीजेहनी कोदूलनीपरिदंभ
धुरमिष्टभाषामनोहरसर्वलोकने वल्लभरहितलालरी धवलकेशकुचेष्टा दुष्टवर्णव्याधि दुर्भागशोककरीमुक्तजं चपणे नरपुरुषपथकी
घोडेउंगी उंचत्वपणेण्ठंगाररसनोषर मनोहरवेशसुंदराकारस्न जघनवदनहस्तपगनेत्र लावण्यबोलयानी रूपयौवनगुणेकरीउपेत

क्षानजघनयदनकरचरणनयनानि यासांतास्तथा लवण्ये न स्पृहणीयतया रूपेणाकारविशेषणेन यौवनेन गुणेषोपेतायासातया
नन्दनवनविवरचारिण्य द्रुयाश्चरसोदेव्यस्तनन्दनवनं मेरोर्द्वितीयवनं उत्तरकुशपुमानुपरूपा अश्वरसीयासासायाचार्यमदृभुतमि
ति प्रेक्ष्यन्ते यासास्तथा तित्तीत्यादिकामाणं तियावत्कंठं उक्तञ्च तियंघोमानवादेया केचित्कान्तानुचिन्तनं मरणेऽपि नमुच्यन्ति
सद्योगंयोगिनो यथा तदेवसेतावता ग्रन्थेनावह्वकारिणो दर्शिताः अथतथायत्कियतेतत्फलंचतदेवद्वारद्वयं युगपत्दर्शयितुमाशुमेक
षेत्यादि एतद्विभागश्च स्वयम्भूतः तवमैयुनसंज्ञायां संग्रहश्चा आसक्तायेतेतथा मोक्षस्याज्ञानस्य कामस्यवामतामोक्षधृताः यत्नैर्ब्रह्मन्ति

एवमणालावस्थरुवनोव्वणुणोववेया गंदणवणविवरचारिणीओ अक्कराओ उत्तरकुशमाणसच्छ
राओ अक्खेरगयेच्छिणियाओ तिसिपल्लिओवमाइं परमाउं पालयिस्ताताओविउवणमंतिमरण

सहितनंदनवननाविवरनेविवेपरिस्त्रमतीकृतं तिचालती देवांगनाउत्तरकुशले विषे मनुष्यरूपेअश्वरासरिणी आचर्यसरीषीदेखवा
योग्यविणिपत्तोपमनो उक्तदृष्टोआऊवोपालीने तेषुणांपांम्या मरणधर्म्मने अट्ठाच्छताकामभोगवकी मैयुनसंज्ञानागाढाअभयज्ञान

एकमेकंति परस्परेण विसयविसिन्ति सप्तस्यापथ्यार्थत्वाद्द्विपयविषयस्य उद्भूतएति उदीरेकेषु प्रवर्त्तकेषु अपरे केचनपरदारोति परदा
रेपुप्रवृत्तादिति गम्यते इह्यन्तेपरैविसुखिण्यन्ति विशेषेण श्रुताः विज्ञाताः सन्तोषननाशंस्वजनविप्रणाशं चपाउणंति प्राप्नु
वन्ति राज्ञःसुकाशादिति गम्यते परस्वादाराद्योजे अविरयन्ति परदारोभ्यो येविरताः तथा मैथुनसंज्ञासंप्रगृह्याद्यमोहभृताः अश्वा

धम्मं अतिताकामाणं मेज्जणसन्नपगिद्वायमोहभरियासत्येहिंहरणंति एकमेकं विसयविसंलदीरएहिं
अवरेपरदारोहिं हरणंतिविसुखिणयाधननासं सयणविप्पणासंच पाउणंतिपरस्सदाराओ जेअविरया
मेज्जणसणसंपगिद्वाय मोहभरिया अस्माहत्थीगवायमहिंसा भिगायमारिति एकमेकंमणुयगणा

भया कथीयारेकरीइणे एकएकमाहिद्विपययूपीया विपयनाउदीरणहार अनेरापरस्त्रीनेविपेप्रवर्त्तताइणे सांभलीजांणीने तथाते
धननोनाय स्वजननोनायपामे परस्त्रीधकोजेअविरति मैथुनसंज्ञानेविपे गृध्रमोहेभया घोडाहायीवपभमेसागमारे एकएकप्रते
विणसेमनुयनासम्भजानरंपंथीया मांओमाहिद्विषइथाइं भित्तोइते तत्कालवेरीथाइं शत्वसिद्धांतनाचर्थतथाध० समाचारसुल

मन्तोक्ति यशस्विनः सुवतायप्राप्नुवन्त्यकीर्त्तिं आहचक्षकीर्त्तकारणं योषितयोषिद्वैरस्य कारणंसंसारकारणं योषितयोषितं वर्ज्यये
 क्षतः केचिदयसः कीर्त्तिमितिपाठः तत्तत्सर्वदिग्नानामि यशःएकदिग्नमिनीकीर्त्तिरिति विशेषः यशःसासहकीर्त्तिरिति समाससहान्नि
 पेधस्ययशः कीर्त्तिस्मारोगात्तौ ज्वरादिपीडिताव्याधिताश्च कुष्ठाद्यभिभूता बह्वयन्तिद्विद्विद्वन्ति रोगानव्याधिन् चेपरदारेभ्योविरता
 इत्यर्थः आहय वर्ज्ययेद्विद्वन्शुलीकुष्ठीमांसंज्वरीघृतं द्रवद्रव्यमतीचारी नेत्ररोगीचमैयुनं तथा व्रणैःश्वयपुरायासात्स्वरागश्च जाग
 रात् तौवरक्तं दिवास्वापान्नेष्वभृत्युद्यमैयुनादिति द्वावपिलोकोजन्मनि दुराराधोभवत् तावेवोच्यते दूहलोकोच परलोकाः केषामि
 त्याश्चपरस्सदारेभ्यः कलत्राद्ये अविरता अनिहन्ताः आहच आहचपरदारा निहन्तानामिहाकीर्त्तिविडम्बनापरत्तु दुर्गतिप्राप्तिदोर्भा
 ग्यं पण्डतातया तथैव किञ्चेत्यर्थः केचित्परस्सदारान् गवेपयन्तः गृह्णीताश्चहताश्च बद्धश्चद्विद्वन्ति दूहयावत्करणान्तु

हिताएवदुति रोयवाही दुवेयलोयदुराराहगाभवन्ति दूहलोएचेव परलोएपरस्सदाराओ जेअवि

तावधारे रोगव्याधिविहङ्गलोकलगे दुराराधकक्षोद् एकदूहलोकबीजोपरलोकपरस्वीयको जेअविरतिछे तिकजेकोद् एकपुणपरस्वी

वृत्तिनोगावद्य मदिपाष्टगाद्य मारयन्त्येकमेकंति परस्परंतथा मनुजगणाः वानराद्यपिचिण्य विरुध्यन्ते विरुद्धाभवन्ति एतदेवाह
 मित्राणिचिप्रं भवन्ति शात्रवःआहच सन्तापंफलयुक्तस्य नृणां प्रेमवतामपि बहुमूलस्य मूलंमहद्वैरतरो स्त्रियसमयान्सिद्धान्तार्थान्
 धर्मान्समाचारान्गुणार्थैकसमाचारजनसमूहान् भिन्दतिव्यभिचरन्तिपरदारिण परकलतासक्ताः उक्तश्च धर्मशीलंफुलाचारं सौयं
 स्नेहंमानवाः तावदेवक्ष्यपेक्षेत यावन्नस्त्रीवयोभवेत् धर्मगुणरताश्च ब्रह्मचारिणः क्षणेनमुहूर्त्तनैव वल्लोदृष्टि अपवर्त्तन्तेचच्चरि
 तात् मैयुनसंज्ञासंप्रगृह्णादतिवर्त्तते आहचक्ष्यसद्भाधना धर्मास्त्रीविलासयित्रीमुखैः सुनिर्योद्वाहंतोषस्तान्निपतेच्छीलकुञ्जरातृजस

वानरायपक्खीया विरुग्भक्तिमित्ताणि खिप्पंभवंति सत्सुसमए धम्मगण्येयभिंदंति पारदारीधम्म
 गुणरयाय बंभयारीखेणं उलोदृपचरित्ताओ जसमंतो सुब्बयायपावंति अयसक्कित्तिंरोगत्तावा

गुणउत्तरगुणादिकतथागण० एकसमाचारीनापालणहारजनना समूहएतलानेभि० मिण्णेनहीपर दारानाखेवनहारधम्मं गुणने
 विपेरक्कत्रह्मचारीचणमात्र म्भटथादं चारित्तयक्की० जसवंतरूडाव्रतक्केजेहनापामे अयशअक्कीत्तिंरोगेपीछा व्याधिग्रसतेक्ककर्मसेव

मन्तोक्ति यशस्विनः सुवताश्चप्राप्तुं वन्त्यकीर्तिं आह्वयचकीर्तकारणं योपितयोपिहैरस्य कारणसंसारकारणं योपितयोपितं वर्ज्यये
 ततः केचिदयसः कीर्त्तिमितिपाठः तत्रसर्वदिग्नानामि ययः एकदिग्नानामिनीकीर्त्तिरिति विशेषः ययः सासहकीर्त्तिरिति समाससन्नि
 पेधस्यययः कीर्त्तिस्तारोगान्ती ज्वरादिपीडिताव्याधिताश्च कुष्ठाद्यभिभूता वर्द्धयन्ति त्रुद्धिं नयंति रोगान् व्याधिन् येपरदारैभ्यो विरता
 इत्यर्थः आह्वय वर्ज्ययेद्विदंशूलीकुष्ठीमांसं श्वरीहृतं द्रवद्रव्यमतीक्ष्णरी नेत्ररोगीचमैयुनं तथा व्रणैः श्वयपुरायासात्स्वरागश्च जाग
 रात् तौषरक्तं दिवास्वापान्ने व सृत्युद्यमैयुनादिति द्वावपिलोकोजन्मानि दुराराधोभवत् तावेवोच्यते इहलोकोच परलोकः केषामि
 त्याहपरस्यदारैभ्यः कलत्राद्यै अविरता अनिष्टताः आह्वय आह्वयपरदारा निवृत्तानामिहकीर्त्तिर्विदुस्त्वनापरत्वं दुर्गतिप्राप्तिदौर्भा
 ग्यं पंडितातया तथैव किञ्चेत्यर्थः केचित्परस्यदारान् गवेषयन्तः गृहीताश्चरताश्च बह्वरुद्वाश्च एवं जावगच्छन्ति इहयावत्कारणान्तु

हिताएवदुति रोयवाही दुवेयलोयदुराराहगाभवन्ति इहलोएचेव परलोएपरस्सदाराओ जेअवि

तावधारे रोगव्याधिविद्धलोकलगे दुराराधकश्चोद् एकइहलोकवीजोपरलोकपरस्त्रीयको जेअविरतिछे तिकजेकोद् एकपुरुपरस्त्री

तीयाध्ययनाधीतोगच्छियायबद्ध रक्षाय इत्यादिनरयेगच्छतिनिरभिरामे इत्येतदन्तः सुवृद्धग्रन्थोत्वाधे तव्यः सूचितः सूचसयात्यानः
 ततएवावधार्यः किंभूतासौ नरकंगच्छन्ति विपुलेन मोहेनाज्ञानेन मदनेनवाभिभूता विजितासंज्ञासंज्ञानं येषांतेतया तयामयनं
 मूलंयत्न यत्तेते तन्मै युनस्त्वं कियाविशेषणमिदंच पुनर्ये अयन्ते आकर्ण्यते तत्तत्तत्र तेषुतेषु शास्त्रे पु वृत्ताजाताः मूर्धपर्यकालेवृत्त
 पूर्णः संश्रामावृज्जनक्षयकरारामरासदीनां कामलालसानां किमर्थमित्याहः सीतायाःद्रौपद्याच्च कृतेनिमित्तं तत्तयीताजनका
 भिधानस्यच मिथिलानगरीराजदुहितृता वैदेहीनान्वासङ्गार्यादेवजाभामण्डलस्यसहजातस्य भगिनौविद्याधरोपनीतं देवताधिष्ठितं

रया तद्वैवकीद्र परस्सदारं गवेसमाणागहियायहयाय बद्धरक्षायएवंजायगच्छंति विपुलमोहाभि
 भूयसस्त्रामेज्जणमूलंच सुव्वएतत्थतत्थ वत्तपुव्वासंगामा जणक्खयकरा सीताएदोवतोएयकएक्खयि

नेगवेपताकृताग्रह्या ताद्यानागपाशादिर्वधनेवाध्यावदीखाने दूणेप्रकारे त्वीजेत्रध्यनेकस्याविस्तीर्णं अज्ञानेपराभव्या संज्ञाकैमेयुन
 नीकारणकैदुर्गतिनो सांभलीनेतेतेशास्त्रनेविषे पूर्वकाखिज्जवासंग्रामंअनेक लोकनाक्षयनाकरणहार शीतानेकाजेरामचंद्रपदीने

धनुःस्वयंवरासङ्गपेनानालेचरनिरनिकरसमक्षं अयोध्याभिधाननगरी निवासिनो दशरथाभिधानस्य नरनायकस्य सुतेन रामदेवेन
 पद्मापरनाम्ना बलदेवेन लक्षणाभिधान वासुदेवज्येष्ठपुत्रात्मा स्वप्रभार्वेनोपशांताधिष्ठातृदेवतमारोपितगुणं विधायप्राप्तसाधुवादेन
 महाबलदेवेन परिणीताततोदशरथराजे प्रविब्रजिषौ रामेदेवाय राजदानार्थमभ्युत्थिते भरताभिधाने रामदेवस्य मातन्तरसम्ब
 न्धिनिम्नातरि प्रज्जितुकामे भरतमात्रा पूर्वप्रतिपन्नवरयाचनोपायेन राज्ये भरताय दापिते बन्धुस्नेहाच्चाप्रतिपद्यमाने राज्यं
 भरतेपितृवचनसत्यतायं भरतस्य राज्यप्रतिपत्त्यर्थं वचनवासमुपाश्रितेन सलक्ष्मणेन रामेण सहवनवासमधिष्ठिताततश्च लक्ष्मणेन
 कौतुकेन तत्रदण्डकारण्ये संचरता आकाशस्थं खड्गरत्नमादाय कौतुकेनैव वंसजालीच्छेदेक्षते छिन्नेच तन्मध्यवर्त्तिनिर्विद्यासाधन
 परायणे रावणभागिनेये खरद्रुपणचन्द्रनखासुते संवुकाभिधाने विद्याधरकुमारे हृद्वाच तं पश्चात्तापमुपगते लक्ष्मणेनागत्य भ्रातृ
 निवेदिते स्मिन् व्यतिकरे एतद्यतिकरदर्शनकुपितायां चन्द्रनखायां पुनरामलक्ष्मणयोर्दर्शनात्पश्चात्तकामायां द्रुतकन्यारूपपायां तत्प्रा
 र्थनपरायां ताभ्यामनिष्टार्याचपुत्रसुरणादिव्यतिकरे चतया शोकोरोषाभ्यां खरद्रुपणस्य निवेदिते ते च वैरनिर्यातनोद्यतेन सह लक्ष्म
 णेयोऽङ्गुमारब्धे ज्ञातभागिन्यभरणादिव्यतिकरेण लङ्कानगरीतः आकाशेन गच्छतारवाणेन हृद्वाहृद्वाचतांतेन कुसुमशायकशरप्रसर

तीयाथयनाधीतो गच्छिद्याय बद्ध बद्धाय इत्यादि नरेये गच्छति निरभिरामे इत्येतदन्तः सुवृद्धग्रन्थोत्ताथे तथ्यः सूचितः सच सव्याख्यानः तत एवावधार्यः किंभूतास्ते नरकं गच्छन्ति विपुलेन मोहेनाज्ञानेन भदनेन वाभिभूता विजिता संज्ञा संज्ञानं येषां ततया तयामेयनं मूलं यत् यत्ते तन्मैयुनमूलं कियविशेषणमिदं च पुनरर्थे अयन्ते आकर्ण्य ते तव तव तेषु शास्त्रेषु वृत्ता जाताः पूर्वपूर्वकाले वृत्त पूर्वाः संग्रामा बद्धजनचयकरारामरादीनां कामलालसानां किमर्थमित्याहः सीतायाः द्रौपद्याय कृते निमित्तं तत्र यीता जनकाभिधानस्य च मिथिलानगरी राजदुहिता वैदेही नाम्ना सा द्वार्या देहजा भामखलस्य सहजा तस्य भगिनी विद्याधरोपनीतं देवताधिष्ठितं

रथा तद्वैकिं प्ररस्सदारं गवेसमाणा गच्छिद्याय हयाय बद्ध बद्धाय एवं जाय गच्छंति विपुलमोहाभिभूयस्यामि ज्ञेयमूलं च सुव्रततत्तत्तत्त वत्तपुष्पासंगमा जणक्वयकरा सीता एदेवतो एयक एरूपि

नैगवैपताकृताग्रह्या ताद्यानागपायादिवंधने बांध्यावदीखाने दूषणे प्रकारे लीजे अथयने कल्याविस्तीर्णं अज्ञाने पराभव्या संज्ञा के मेयुन मोकारण खे दुर्गतिनो सांभलीने ते ते शास्त्रने विषे पूर्वकालि कृत्वा संग्रामं भनेक लोकनाक्षयनाकरणहार श्रीताने काजे रामचंद्र पद्मिने

श्रुत्वा चैतद्यातानुरागो स्रोतस्यां पूर्वसंगतिकदेवसामर्थ्येन तामपपृच्छतवान् सा च तं प्रार्थयित्वा मां घण्टासाध्यावदिति प्रति
पाद्यपष्ठभक्तै रात्मानं भाषयन्ती तस्यौ ततो हस्तिनागपुरादायातया पाण्डवमात्रा द्वारकावत्यां क्षणायतदपहारे नि वेदिते क्षणे न च
नारदमुनेः सकाशात् पद्मनाभराजमन्दिरे द्रष्टे च मया द्रौपदीति तद्वात्ताया लब्धायां लवणं समुद्राधिपतिं सुस्थितदेवमष्टमभक्तेना
राध्यक्षणा समुद्रमध्यं न तेन विस्तीर्णं मार्गपंक्तिभिः पाण्डवैः सरथैः महामरकं काराजधान्यां वह्निबद्धानेजगाम सारथि प्रेयणेन च पद्म
नाभमादर्पितवान् सोऽपि सबलो योद्धुं निर्जगाम पाण्डवेषु तेन महायुद्धेन निर्मथितमानेषु क्षतेषु क्षणाः खयं युद्धाय तेन सहोपतस्थौ
ततः केयवः पांचजन्यशंखनादेन तत्त्वेन्यत्रिभागं निर्मथितवान् त्रिभागं च शार्ङ्गगण्डी च दण्डप्रत्यं चाटं कार्त्तिकेण त्रिभागावशेषवले च
पद्मनाभे प्राणभयान्नगरीं प्रविष्टक्षतनरसिंहरूपेण जनार्दनेन पाददंढरककरणात् संभगना प्राकारगोपुरादालकार्पयस्तभवन शिखरा राज
धानी क्षत्वा ततस्तेन भयभीतेनागत्य प्रणम्य द्रौपदी तस्य समर्पिता सचतां पाण्डवानां समर्पितवान् तैः सहैव च स्वक्षेत्रमाजगामेति
तयारक्षित्वा कृते संश्रामोच भक्त्या हि कुण्डिन्यां नगर्यां भीष्मनरपतेः पुत्रस्य रक्षित्वा गृहस्थभगिनी रक्षिणी कन्यावभवद्भूतश्च द्वार-
कायां क्षणवाद्यदेवस्य भार्या सत्यभामा तत्रैव नारदः कदाचिदवततार तया तु व्यग्रतया न सम्यगुपचरितः ततः कृपितोऽसौ तां

विधुरितान्तः करणेनागणित कुलमालिन्ये न अपहस्तितविवेकरत्ने न विमुक्ताधर्मसंज्ञे न चनाकुलितानर्थपरम्परेण विमुक्तपरलोकाधि-
 तितेन जातशीतापहारबुद्धिनाविद्यानुभावेनोपलब्धरामलक्ष्मणस्वरूपेण विज्ञाततत्त्वत्कसिंघानादसंकेतकरणेन लक्ष्मणसंग्रामस्थाने
 गत्वा मुक्ते सिंघनादे वलितेतदभिमुखे रामे एकाकिनौ सती अपहृता झटिति नीता च लङ्कायां विमुक्ता गच्छेद्यानि प्रार्थिता च दयकन्ध
 रेणा तु कुलप्रति कुलवाग्निवह्नयो न च तमिष्टवती रामेण च सुग्रीवं भामण्डलश्च नुमदादि विद्याधरवृन्दसहायेन महारणविमर्द्द विधाय
 नानाविधान् रेखरान्निहत्य दशवदनं च निपात्य नीता स्वगृहमिति तथा द्वौ पद्या कृतं संग्रामोऽभवत् तथा हि काम्पिल्यपुरे द्रुपदो नाम
 राजा बभूव सुलनीचभार्या तयोस्तुता द्रौपदीष्टटार्जुनस्य कनिष्ठास्त्रयं वरमण्डपविधिना वसिना पुरनायक राजमाण्डराजपुत्रैर्युधिष्ठि-
 रादिभिः परिणीता अन्यदा माण्ड, राजस्य कुन्तीभार्यया माण्डवैः द्रौपद्या च परिहृतस्य सभायां नारदमुनिर्गङ्गादवततार अभ्युत्थित
 वसपरिवारेण माण्डवैः द्रौपद्या तु त्रयमणोपासिकत्वेन मिथ्या हृष्टिर्मुनिरत्यमिति कृतानाभ्युत्थितस्ततो सौतं प्रति ह्वयमगमत् अन्यदा
 वासौ धातकी खण्डपूर्वभरते धमरकङ्काभिधान राजधान्यां पद्मनाभस्य वृपतेः सभायामवततार तेन च कृताभ्युत्थानादिप्रतिपत्तिक
 वनृष्टः किमस्य न्यस्यापि कस्याचिदस्त्रदन्तः पुरनारीजनसमानो नारीजनः पुनरेवाच द्रौपद्यापदाङ्ग, षष्ठमानो नरस्य तयायमिति

श्रुत्वा चैतद्यातातुरागो सौतस्यां पूर्वसंगतिकदेवसामर्थ्ये न तामपहृतवान् साचतं प्रार्थनापरं प्रतिपालय मां पण्मासान्यावदिति प्रति
 पाद्यपष्ठभक्तैः राजानं भाषयन्ती तस्यौ ततो हस्तिनागपुरादायातया पाण्डवमात्रा द्वारकावत्यां कृष्णाय तदपहारे नि वेदिते कृष्णे न च
 नारदसुनेः सकाशात् पद्मनाभं राजमन्दिरे द्रष्टे च मया द्रौपदीति तद्वात्ताया लब्धायां लवणं समुद्राधिपतिं सुस्थितदेवमष्टमभक्तेना
 राध्यकृष्णसमुद्रमर्धे न तेन विस्तीर्णं मार्गपंक्तिभिः पाण्डवैः सरथैः सहामरकं काराजधान्यां बहिष्कृत्यानेजगाम सारथि प्रेक्षणेन च पद्म
 नाभमादर्पितवान् सोऽपि सवसो योद्धुं निर्जगाम पाण्डवेषु तेन सह युद्धे न निर्मथितमानेषु कृतेषु कृष्णः स्वयं युद्धाय तेन सहोपतस्यौ
 ततः केषवः पांचजन्यशंखनादेन तत्सैन्यं त्रिभागं निर्मथितवान् त्रिभागं च शार्ङ्गगण्डी च दण्डप्रत्यं चाटं कारिण त्रिभागावयवमले च
 पद्मनाभे प्राणभयान्नगरीं प्रविष्टकृतनरसिंहरूपेण जनार्दनेन पाददंटरककरणात् संभन्ना प्राकारगोपुरादालकापर्यस्तभवनशिखराराज
 धानी कृत्वा ततस्तेन भयभीतेनागत्य प्रणम्य द्रौपदी तस्य समर्पिता सचता पाण्डवानां समर्पितवान् तैः सहैव च स्वर्चे त्रिमाजगामेति
 तथा च किमस्याकृते संग्रामोऽयमन्तथा हि कुण्डिन्यां न गच्छीं भीष्मनरपतेः पुत्रस्य रुक्मिणो नृपस्य भगिनी रुक्मिणी कन्या बभूव दूतश्च द्वार-
 कायां कृष्णवासुदेवस्य भार्या सत्यभामा तद्गृहे च नारदः कदाचिदवततार तया तु व्यग्रतया न सम्यगुपचरितः ततः कुपितोऽसौ तां

प्रति सापत्न्यमस्याः करोमीति विभाव्य कुण्डिनीनगरीमुपगतः रुक्मिण्याच प्रणतः सन्कृष्णमहादेवी भवेत्याग्रिमवादीन् कृष्ण गुणाश्च यत्पुरतो व्यावर्णन्तं तंप्रतितां सानुरागमकरोत् तद्रूपं च चित्रपटे विलेख्यकृष्णस्य तदुपदर्श्यां तां प्रतितमपि साभिलापम कार्पात् ततःकृष्णोरुक्मिणं तांयाचितवान् रुक्मोपि नदत्तवान् यिशुपालाभिधानं चमहावलराजसूनुमानीय धिवाद्युमारंभितयान् रुक्मिणीसत्कया पितृस्वसाच कृष्णस्यरुक्मिण्यपहरणार्थो लेखोदत्तः ततःरामकेशवौ तांनगरीमागतौ रुक्मिणीच पितृष्वस्त्रा सह चेदिकाप्ररिहता देवतार्चनस्थानेनोद्यानमागताः कृष्णेनरथमारोपिता ततस्तौ द्वारकाभिमुखौ तांगृहीत्वा प्रचलितौ पूरुतंचचेदिति

शीएप्रउभावतीए ताराएकंचणए रत्तसुभद्दए अहिलायाए सुवस्सगुलियाए किंनरीएयसुसुववि
ज्जुमतीए रोहिणीएय अस्सेसुंयएवमाइसुवहवेमडिलाकएसु सुव्वतिअतिक्कंता संगामागामधम्मम्

काजेपांडव२ रुक्मिणीनेकाजेकृष्णजी३ पद्मावतीनेकाजे४ तारानेकाजे५ अप्रसिद्धदे रत्तसुभद्दा७ अहिल्याएपुणअप्रसिद्धजांणिवीटसु
वर्णगुलिकानेकाजि८ एअप्रसिध १० स्वरूपादिविद्युन्वातीएपुणअप्रसिद्धजांणीनथी ११ रोहिणीनेकाजि १२ अनेराष्टएवमादिकने

काभिर्निर्गतौ सदयौ चतुरङ्गसेनसमागौ रुक्मिणीव्यावर्तनाथं रुक्मिणिशुपालमहाराजौ विनिवृत्य हस्तिना हलमूपलाभ्यां दिव्या
 स्वाभ्यां चूर्णितंतद्वलं विसुक्तौ कृष्णजीवितौ शिशुपालरुक्मिणाविति तथापद्मावतीकृते संग्रामोभूत्तत्र अरिष्टनगरे राममातुलस्य
 हिरण्यनाभाभिधाननगराधिपस्य दुहितृता पद्मावतीवभूव ततस्यानु स्वयम्बरसुपञ्चुत्य रामकेशवावन्येच राजकुमारास्तत्राजगम्;
 ततश्चपण्डूभाद्रणिज्जोविहीणसोतत्तरामगुप्तिरेवग नामो जट्टोभाया यद्विरसनाभस्त पिडणासहपव्वद्भ्योसोतित्येनमिजिणस्सगय
 मोक्षो तस्सधरेवयनामो रामासीमाय बंधुमर्दे दुहित्याच्चो पढमंचिय दिन्नाओ आसितेणरामस्सतत्थयसयंवरे मीसवेधिनरवरिंदाणं
 पुरउव्वियतं गेएहद्दआहचकुसलाणं कस्सगंकएहोजायंचपत्थिवेहिंभम्भं सहजायवाणउलं सव्वत्तोविह्विओसुहत्तमित्तेणसव्वनरनाहे
 रामो कन्नचउक्कं हरीविपउमावड्कणं गच्छिउं तादे हिंसमेयासमागयानिययपुरवरिसव्वेत्ति तारायाः कृतेसंग्रामोभवत् तथाहि
 किक्किधपुरे वालीसुग्रीवाभिधाना वादित्यरथाभिधानस्य विद्याधरसुतौ वानरविद्यावन्तौ विद्याधरौ वभवतुस्तत्र अहिमाणेणय
 वालीदाऊणियरस्सतं नियरज्जंसिदो कवपव्वज्जोसुम्मीवो कुणइपुणरज्जं तस्सभार्या ताराभिधानाच ततःकच्चित्खेचराधिपः साहस
 गत्यभिधानस्तारापरिभोगलालस सुग्रीवरूपं विधायान्तपुरं प्रविवेश तथाच चिक्कैः प्रत्यभिज्ञाय निविदितौ जंबुवदादिमन्त्रिमण्ड

प्रति सापत्न्यमस्याः करोमीति विभाव्य कुण्डिनीनगरीमुपगतः रक्षित्वा च प्रणतः सन्क्षणमहादेवी भवेत्यागिपमयादीन् क्षण्य गुणाश्च यत्पुरतो व्यावर्णन्तं तंप्रतितां सानुरागमकरोत् तद्रूपं च चित्रपटे विलेख्यक्षणस्य तदुपदय्य तां प्रतिमपि साभिलापम कार्पित् ततःक्षणोरक्षिणं तांयाचितवान् रक्तोपि नदत्तवान् यिमुपालाभिधानं चमहावलराजसूनुमानीय विवाहमारंभितयान् रक्षिणीसत्कया पितृस्वसाच क्षणस्यरक्षित्यपहरणार्थो लेखोदन्तः ततःरामकेयवौ तानगरीमागतौ रक्षिणीच पितृष्वस्त्रा सह चेदिकापरिहता देवतार्चनध्याजेनोद्यानमागताः क्षणेनरथमारोपिता ततस्तौ द्वारकाभिमुखौ तांगृहीत्वा प्रचलितौ पूरुतं चचेदि

शीएप्रउमावतीए ताराएकंचणाए रत्तसुभद्राए अहिलायाए सुवर्णगुलियाए किंनरीएयसुखवि
ज्जुमतीए रोहिणीएय अण्येसुयएवमाइसुवहवेमडिलाकएसु सुव्वतिअतिक्कंता संगामागामधम्मसू

काजेपाडव२ रक्षणीनेकाजेक्षणजी३ पद्मावतीनेकाजे४ तारानेकाजे५ अग्रसिद्धं रत्तसुभद्रा७ अहिल्याएपुणअग्रसिद्धजांणिवीटसु
वर्णगुलिकानेकाजि ८ एअग्रसिध १० स्वरूपादिविद्युन्मतीएपुणअग्रसिद्धजांणीनयी ११ रोहिणीनेकाजि १२ अनेराइएवमादिकने

भिधानादास्यभवत् साचदेवनिर्मितां गोशीर्षचन्दनगयीं श्रीमन्महावीरप्रतिमां राजमन्दिरान्तवर्त्ति चैत्यभवनस्थितां प्रतिचरति
 स्मृतद्वन्द्वनाथं च आवकः कोपिदेयात् सञ्चरन्समायातः तत्रचांगतोसौ रोगेणाऽपदुशरीरो जातस्तथाच सम्यक्प्रतिचरितः तुष्टं न च
 तेन सर्वकामिकमाराधितदेवतावितीर्णं गुटिकाशतमदायि तयाचाहं कुजाविरूपा सुरूपा भूयासमिति मनसि विभाव्ये कागुटिकां
 भक्षितातत् प्रभावात् सासुवर्णवर्णाज्जातेति सुवर्णगुलिकेति नाम्नां प्रसिद्धिसुपगता ततोसौ चिंतितवतीजातामेरूपसंपदेतयाचकिं
 भर्तुं विहीनायास्तत्र तावदयं राजापिबतुल्यो न कामयितव्यः शेषस्तु पुरुषमात्रमतः किं तैस्तुतः उज्जयन्यापतिः चण्डप्रद्योतराजं
 मनस्याधायगुडिकाभक्षिता ततोसौ देवतानुभावान्तां विज्ञाय तदानयनाय हसिरत्नमारुह्य तत्रायात आकारिताच तेन सातयोक्तमां
 गच्छामि यदिप्रतिमां नयसि तेनोक्तं तर्हि शोनेष्यामि ततोसौ स्वनगरीं गत्वा तद्रूपां प्रतिमां कृत्वा रचित्वा तामादाय तथैव रात्रावायातः
 स्वकीयप्रतिमां देवतानिर्मितप्रतिमास्थाने विमुच्यतां सुवर्णगुलिकां च गृहीत्वागतः प्रभाते च चण्डप्रद्योतगन्धहस्ति विमुक्तस्तत्रपुरीप
 गन्धेन विमदान् स्वहस्तिनो विज्ञायन्नातचण्डप्रद्योतागमोवगत प्रतिमासुवर्णगुलिकानयनोसाबुदायनराजः परं कोपमुपगगतो दशभि
 र्महाबलैः राजभिसहोज्जयनीं प्रति प्रस्थितः अन्तरापिपासावाधितसैन्यस्त्रिपुष्करकरणे न देवतयानि स्तारितसैन्योऽचेपेणोज्जयन्या

लस्य तच्च सुग्रीवद्वयमुपलभ्य किमिदमाश्चर्यमिति विस्मयं जगाम ततश्च निम्बोडियायदोन्निवि पुराचो तेमंतिवगजवयणेण भुञ्जंति
 यमच्छरेणयवलितोएसच्चलियसुग्रीवोततयासौसत्यसुग्रीवोचनुमनभिधानस्य महाविद्याधरराजस्यनत्वानिवेदयतिश्च सत्यागत्यतयोः
 वियेपमजानन् द्रुतोपकारश्चपुरमगमत् ततश्चलच्छाणविनाशितखरटूपणसम्बन्धिनि पाताललङ्कापुरे राज्यावस्य रामवेवमालकेय
 शरणंप्रपन्नस्तस्मै सङ्गतसलच्छाणो रामकिष्किन्धपुरे स्थितोवहःकृतश्चसुग्रीवेण बाहुगद्दसमुपचित्र्य राज्यावस्य रामवेवमालकेय
 रयाधिरुद्रो रणरसिकःसन् तयोवियेपमजानन्तत्तुलं रामश्चस्थितः उदासीनकदर्शितः सुग्रीवदूतरेणरामस्यगत्वानिवेदितं सुग्रीवेण
 देवतपपय्यतोयहं कदर्शितः तेनरामेणोक्तं कृतचिह्नपुनर्वृद्धस्य ततोसापुनः वृद्धमानो रामेण शरप्रचारेण पञ्चत्वमापादितसुग्रीव
 दूतारया सङ्भोगान् वृभजेदिति काञ्चनासंविधानकमप्रतीतमिति नलिखितं तथारक्तसुभद्राया कृतसंग्रामो भूक्तसुभद्राकृष्णवासु
 देवस्य भगिनीसाच पाण्डुपुत्रेर्जुने रक्तेति कृत्वा रक्तसुभद्रोक्ता साचरक्तासत्यर्जुनसमीपगता कृष्णे नच तद्विनित्तनाय बलंप्रेषित
 मर्जुनेनच तयोस्तिसितरणरसेन तद्विजित्य सापरिणीता कालेनचतस्या जातोऽभिमन्युनाभामहाबलपुत्रइति अहिन्विकाः अमतीता
 तथासुवर्णगुलिकाया कृतसंग्रामोभूत्तथाहि सिन्धु सोवीरेषु जनपदेषु विदर्भकनगरे उदायनस्य राज्ञः प्रभावत्यादेव्यासक्तादेवदक्ता

भिधानादास्यभवत् साचदेवनिर्मितां गोशीर्षचन्दनगयीं श्रीमन्महावीरप्रतिमां राजमन्दिरान्तवर्त्ति चैत्यभवनस्थितां प्रति
 स्मृतद्वन्द्वनार्थं च आवकः कोपि देयात् सञ्चरन्समायातः तत्रचागतोसौ रोगेणाऽपदुशरीरो जातस्तयांच सम्यक्प्रतिचरितः त
 तेन सर्वकामिकमाराराधितदेवतावितीर्णं गुटिकाशतमदायि तथाचाहं कुजाविरूपा स्वरूपा भयासमिति मनसि विभाव्ये कारे
 भक्षितात् प्रभावात् सा सुवर्णवर्णज्जातेति सुवर्णगुलिकेति नाम्ना प्रसिद्धिमुपगता ततोसौ चिन्तितवती जाता मे रूपसंपदेतय
 भर्तुं विहीनायास्तत्र तावदयं राजापिह तुल्यो न कामयितव्यः शेषस्तु पुरुषमात्रमतः किं तैस्तुतः उज्जयिन्यापतिः षण्डप्रद्योत
 मनस्याधाय गुलिकाभक्षिता ततोसौ देवतानुभावानां विज्ञाय तदानयनाय हस्तिरत्नमारुह्य तत्रायात आकारिता च तेन सातयं
 गच्छामि यदि प्रतिमां नयसि तेनोक्तं तर्हि शोभनेष्यामिततोसौ स्वनगरीं गत्वा तद्रूपां प्रतिमां हत्वारचित्वा तामादाय तथैव रात्राव
 स्वकीयप्रतिमां देवतानिर्मितप्रतिमास्थाने विमुच्यतां सुवर्णगुलिकांश्च गृहीत्वागतः प्रभाते च षण्डप्रद्योतगन्धर्वस्ति विमुक्तस्तत्र
 गन्धेन विमदान् स्वहस्तिनो विज्ञायन्नातचण्डप्रद्योतागमोवगत प्रतिमा सुवर्णगुलिकानयनो सा बुदायनराजः परं कोपमुपगतो
 मर्चावलैः राजभिसहोज्जयनीं प्रति प्रस्थितः अन्तरापिपासावाधितसैन्यस्त्रिपुष्करकरणे न देवतयानि स्तारितसैन्योऽर्धेपेणोज्ज

लस्य तच्च सुग्रीवद्वयमुपलभ्य किमिदमाश्चर्यमिति विस्मयं जगाम ततश्च निष्ठाडियायदोन्निवि पुराचो तेमंतिवगजवयणेण भुञ्जंति.
 यमच्छरेणयवलि तोएसच्चलियसुग्रीवोततचासौसत्यसुग्रीवोचतुमभिवानस्य महाविद्याधरराजस्यनत्वानिवेदयतिस्म सत्वागत्यतयोः
 पियेषमजानन्न कृतोपकारश्चपुरमगमत् ततचलच्छरणविनाशितखरदूषणसम्बन्धिनि याताललङ्कापुरे राज्यायस्य रामयेयमालकेय्य
 शरणंप्रपन्नस्ततस्तेन सहगतसलच्छरणो रामकिष्किन्धपुरे स्थितोवह्निःकृतयसुग्रीवेण वाज्जगद्दत्तमुपञ्चित्य समागतो सावलीकसुग्रीवो
 रयाधिरुदो रणरसिकःसन् तयोविशेषमजानन्तद्वलं रामचस्थितः उदासीनकदर्थितः सुग्रीवदूतरेणरामस्यगत्वानिवेदितं सुग्रीवेण
 देवतवपयतोष्यहं कदर्थितः तेनरामेणोक्तं कृतचिह्नंयुनर्त्युद्यस्व ततोसायुनः युद्धमानो रामेण शरमहारेण पञ्चत्वमापादितसुग्रीव
 चतारया सहभोगान् बुभुजेदिति काश्चनार्संविधानकमप्रतीतमिति नलिखितं तथारक्तसुभद्राया कृतसंग्रामो भूतत्वसुभद्राकृष्णवासु
 देवस्य भगिनीसाच पाण्डुपुत्रेऽर्जुने रक्तेति क्त्वा रक्तसुभद्रोक्ता साचरक्तासत्यर्जुनसमीपगता कृष्णेनच तद्विनिवर्त्तनाय बलंप्रेषित
 मर्जुनेनच तयोस्त्रिसितरणरसेन तद्विलित्य सापरिणीता कालेनचतस्या जातोऽभिमन्युनामामहाबलपुत्रइति अहिनिष्काः अप्रतीता
 तथासुवर्णगुलिकाया कृतसंग्रामोभूत्तथाहि सिन्धु सोवीरेषु जनपदेषु विदर्भकनगरे उदायनस्य राक्षः प्रभावत्वादेव्यासक्तादेवदत्ता

तावन्नष्टापरदाराभिगमेनाकीर्त्तिप्राप्तेः तथापरलोकेऽपि नष्टा किंभूता इत्याह महयामोहतिमिरमन्धकारेति महामोहएवतमिन्द्रः
 त्मकारमत्यन्ततमो यत्रसतथा घोरेदारुणकेषु जीवस्थानेषु नष्टा इत्याहतसस्यावरसूक्ष्मवादरेषु समयप्रसिद्धेऽप्यु पर्याप्तापर्याप्तकसा-
 रणशरीरप्रत्येकशरीरेषुच समयप्रसिद्धेऽर्ध्वेव तथा अण्डजा पचिमत्स्यादयः पोतमिववस्त्रमिव जरायुवर्जितात्वभयौतादिवचावो-
 स्यादिवजाताः पोतजाहस्यादयस्तु च जरायुर्गर्भवेष्टनं तत्रजाताः जरायुजास्तु च मनुष्यादयः रसेतौमनारनालादौ जातारसजा-
 चसंस्वेदेन निवृत्ताः संस्वेदिमायूकामत्कुणादयः तेचसंस्वर्च्छेन निवृत्ता संस्वर्च्छिमाः ददुःरादयश्च स्तेचउद्भिद्यभुवं जाताः उद्भिज

लाद्ब्रह्मलोएतावनङ्गापरलोएयनङ्गा महयामोहतिमिसंधकारे घोरेतसथावरसुक्तमवायरेसुप्रज्जत्तमप
 ज्जत्तकसाहारणसरीरपत्तेयसरीरेसुयञ्जणपोयजजराउजरसजसंसेद्रमसमूच्छिमउभिभज्जउववा

विषे घणास्त्रीनेकाजे सांभलीद्भ्यतिक्रमसंग्रामविषयद्वज्जजांशिवो द्रव्हलोकविषयथीएवडासंतापव्याधि परलोकनेविषेनष्टमोटाभो
 रूपीयो अत्यंतचंधकारतेहनेविषे रौद्रत्वसथावरपणो सूक्ष्मवादरपर्याप्ताअपर्याप्ता अनंतकायसूरादिशरीर प्रत्येकचंद्रनीवादि-

बहिःप्राप्तः रथारूढश्च धनुर्वदकुशलतया सच्चद्वहसिरत्नारूढं चण्डप्रज्जोतं प्रजहिर्षु भण्डल्याभ्रमन्तं चलनतलयरथ्ययितहस्तिनो
 भुविनिपातेन वशीकृतवान् दासीपतिरिति ललाटपट्टे मयूरपिच्छेनाङ्कितवानिति किञ्चरीस्वरूपयिद्यन्मतीचामतीतः तयारोहिणी
 कृतेसंग्रामो भूत्तयाहि अरिष्टपुरे नगरे रुचिरोनामराजा सितानामदेवी तत्पुत्रोद्दिरण्यनाभः दुहिताश्च रोहिणीतस्याविवाहाद्यं
 रुचिरेण स्वयंवरो षोडशो मिलाताश्च जरासिन्धु प्रभृतयः समुद्रविजयश्च नराधिपतयः उपविष्टाश्च ययायथारोहिणीचतेषु धान्या
 क्रमेणोपदर्शितेषु राजसु रागमकुर्वतीत्यथादकानां मध्ये वसितेन समुद्रविजयादीनामनुजेन देयान्तरसञ्चारिणा तत्तायातेन वसु
 देवेन राजसूतुना प्राणविकाकारं विभक्ता सुगन्धघनयनसुगले शीघ्रमिहागच्छमेव विरयस्सकुलविक्रमगुणशालिनित्वदर्थमिहभाग
 तोयदिष्ट इत्यञ्जरातुकारिभ्वनौ प्रवादिते पणवे समुद्रकुललोचना सञ्जातानुरागा सरभसमुपश्रुत्य स्वहस्तेन वसुदेवस्य गलेमाळा
 मवलम्बितवतीतस्ते राजानंद्रय्यायत्यवितुद्यमानमानसा वसुदेवेन सार्द्धं संग्रामायोपतस्थः तेनश्च रणारङ्गरसिकेन सर्वान् विनि
 र्जित्यरोहिणीपरिणीता जातश्चतस्या रामाभिधानोबलदेवः स्तुतिरिति शब्देषु च एवमादिकेषु एवंप्रकारेषु बहवः संग्रामाः इति
 सम्बन्धः मण्डिलाकृतेषु स्त्रीप्रयोजनेषु त्रयन्ते अतिकान्ताः सतीता संयमोग्रामधर्ममूलाः विषयहेतवः तेचावश्यमेवेतिन इहलोके

तावन्नष्टापरदाराभिगमेनाकीर्त्तिप्राप्तेः तथापरलोकेपि नष्टा किंभूता इत्याह महयामोहतिमिरमन्धकारेन्ति महामोहएवतमिआ
 त्वकारमत्यन्ततमो यत्रसतया घोरेदाकणकेषु जीवस्थानेषु नष्टाइत्याह तसस्यावरसूक्ष्मवादेरेषु समयप्रसिद्धेषु पर्याप्तापर्याप्तकसाधा
 रणशरीरप्रत्येकशरीरेषुच समयप्रसिद्धेष्वेव तथा अण्डजा पक्षिमत्स्यादयः पोतमिवस्त्रमिव जरायुवर्जितात्वभयौतादिवचावोहि
 स्यादिवजाताः पोतजाहस्यादयस्ते च जरायुगर्भवेष्टनं तत्रजाताः जरायुजास्ते च मनुष्यादयः रसेतीमनारनालादौ जातारसजाते
 चसंखेदेन निवृत्ताः संखेदिमायूकामत्कुणादयः तेचसंमूर्च्छेन निवृत्ता संमूर्च्छिमाः ददुरादयश्च स्नेचउद्भिद्यभवं जाताः उद्भिजाः

लाद्रहलोएतावनष्टापरलोएयनद्वा महयामोहतिमिसंधकारे घोरेतसथावरसुह्रमवायरेसुपज्जत्तमप्र
 ज्जत्तकसाहारणसरीरपत्तेयसरीरिसुयत्रंडजपोयनजराचुजरसजसंसेइमसमूर्च्छिमउगिभज्जउववा

विषे धणास्त्रीनिकाजे सांभलीद्रुअतिकमसंग्रामविषयइज्जजांशिवो इहलोकविषयथीएवडासंतापव्याधि परलोकनेविषेनष्टमोटाभोह
 रूपीयो अत्यंतसंधकारतेहनेविषे रौद्रत्वसथावरपणो सूक्ष्मबादपर्याप्ताचपर्याप्ता अनंतकायसूक्ष्मणादिशरीर प्रत्येकचक्रंवनौवादिग

खञ्जनकादयः तेष्वपपाते भवा औपपातिका देवनारकास्ते चेति द्वन्द्वो तस्यैष च एतानेव संग्रहेणाह नरकतिदग्देयमनुये पु जरामरण
रोगयोऽक्यञ्जले परलोके चेति प्रकृतं कियन्तं कालं यावत्ते तत्तदनष्टाभवन्तीत्युच्यते पत्योपमसागरोपमानि वह्ननीति गम्यते तथा धना
दिकमनयदग्रं अनन्तं एतदेवाह दीहमद्वंति दीर्घाच्च दीर्घकालं दीर्घचवादीर्घमार्गं चातुरन्तं चतुर्गतिकं संसारकान्तारं अनुपरि

इह सुयनरगतिरित्येवमाणुसे सुजरामरणरोगसो गबहुलेपलिओवमसागरोवमाद्रं अणादीयं अणव
दगं दीहमद्वं चाउरंतं संसारकंतारं अणुपरियद्वंति जीवामोहवससंनिविद्धा एसोसो अवंभस्सफ
लविवागो इहलोइओ परलोइओय अप्सुहोवहुदुक्खो मदभन्नो वहुअयप्पगाढो दासणोकक्क

रीर पंथीयासर्पादि वृक्षीयादिक मनुष्यादिक मद्यकीडाप्रमुख जं मांजुणादिक मत्स्यडेडकाप्रमुख खंजतीडादिक नारकी देवतादिकने
विषे नारकीति यंच देवतामनुष्यने विषे जरामरणरोगयोऽक्यञ्जले घणापत्योपमसागरोपमचादिनथी जेहने अंतनथी घणाकाललो
चतुर्गति संसाररूपघटवी मांछिपरिभ्रमणकरे जीवमोहने विषपद्याकृता एषूक्ता वक्ष्यन्ते फलविपाक इह लोकि परलोकि अल्पमुख

वर्त्तते जीवो महामोहवशेन सन्निविष्टा अवहृणि ये ते तथा एसोसोइत्यादिपूर्ववदिति चतुर्थमध्ययनं विवरणतः समाप्तमिति ।
 अयपञ्चमं व्याख्यायते अस्य चैवं पूर्वेण सदाभिसम्बन्धः अनन्तराध्ययने ब्रह्मस्वरूपमुक्तं तच्चापरिग्रहे सत्येव भवतीति परिग्रहस्वरूपं
 तत्रोच्यते इति एवं सम्बन्धस्यास्येदं परिग्रहस्वरूपप्रतिपादने प्रस्तावनापरमादिसूत्रं जंबूद्वत्यादि जंबूरिति शिष्यामन्त्रणं एतीति

सोऽग्रसाञ्चो वाससहस्रे हिं मुचंतीनयश्च वेयइत्ता अत्थिज्जमोक्खोत्ति एवमाहं सुनायकुलनंदणेम
 हप्पा जिणोवरवीरनामधेज्जो कहिसीयश्च बंभस्स फलविवागो एयंतं च्रवंभं पि चउत्थं प्रिसदेवमणुया
 सरस्सलोगस्स पत्थणिज्जं एवं चिरपरिचियमणुगयं दूरंतं चउत्थं अहम्मदारं समत्तं त्ति वेमि ४ जंबू

घणादुःखमोटोभयच्छे घणोमलप्रगाढरौद्रकठोर दुःखनोकारखर्वयनाचनेकसहस्रलगे मू'काइ' नही परंचवेदी विणभोग्येमोचनधी
 ऊ'निशे इमभापे द्वातकुलनेनंदने महात्मा श्रीवीतरागप्रधान वीरनामेच्छे तेणेभायोचत्रह्यनाफलविपाक एतेचत्रह्यपुणचउथोसदेव
 मनुय असुरलोकेने प्रार्थनीकषणाकालनोपरिचितयणुगतजेभविर केडिलागोहीडे दुखेचंतपामीइ' चउथाअधर्मद्वारनाचर्थसंपूर्णम्

खञ्जनकादयः ते च उपपाते भवा औपपातिका देवनारकाखे चेति हन्ते तस्मै च एतानि च संग्रहेणाह नरकतिग्रहे यमनुये पु जारमरण
रोगयो कयञ्जले परलोके चेति प्रकृतं कियन्तं कालं यावन्ते तत्र नष्टा भवन्तीत्युच्यते पत्योपमसागरोपमानि बहूनीति गम्यन्ते तया धना
दिकमनवदग्रं धनन्तं एतदेवाह दीहमह्वंति दीर्घार्द्धं दीर्घकालं दीर्घचवादीर्घमार्गं चातुरन्तं चतुर्गतिकं संसारकान्तारं अनुपरि

इह सुयनरगतिरिथ देवमाणुसे सुजरामरणरोगसोगबहुले प्रलिश्रो वमसागरो वमाइ अणादीयं अणव
दगं दीहमह्वं चाउरंतं संसारकंतारं अणुपरियद्वंति जीवामोहवससं निविद्धा एसो सो अवं भस्मप्र
त विवागो इह लोइओ परलोइओय अणुसुहो वहुकुलो मदभन्त्रो बहु रयप्रगाढो दाक्षणेकक

रीर मंखीयासर्पादि वशीयादिक मनुष्यादिक मद्यकीछाप्रमुख जं मांकुणादिक मत्स्य डेडकाप्रमुख खंजतीडादिक नारकी देवतादिकने
विषे नारकीति यच्च देवतामनुष्येने विषे जरामरणरोगशोकधणाक्के घणापत्योपमसागरोपमआदिनथी जेहने चंतनथी घणाकाललगे
चतुर्गतिसंसाररूपघटवी मांछिपरिभ्रमणकरे जीवमोहने विषपद्याकृताण्युर्वीक्षत्रस्य नो फलविपाकइह लोकि परलोकि अल्पमुख

यत्ते ते जीवा महामोहवशेन सन्निविष्टा अत्रह्माणि ये ते तथा एसोसोइत्यादिपूर्ववदिति चतुर्थमध्ययनं विवरणतः समाप्तमिति ।
अथपञ्चमं व्याख्यायते अस्य चैवं पूर्वैरेण सहाभिसम्बन्धः अनन्तराध्ययने ज्ञह्यस्वरूपमुक्तं तच्चापरिग्रहे सत्येवभवतीति परिग्रहस्वरूपं
तत्रोच्यते इति एवं सम्बन्धस्यास्येदं परिग्रहस्वरूपप्रतिपादने प्रसाधनापरमादिसूत्रं जंबूद्वत्यादि जंबूवरिति शिष्यामन्त्रणं एतौ न्ति

सोअसाओ वाससहस्से हिं मुचंतीनयअवेयइत्ता अत्थिज्जमोक्खोत्ति एवमाहं सुनायकुलनंदणोम
हप्पा जिणोवरवीरनामधेज्जो कहसीयअबंभस्स फलविवागोएयंतंअबंभंप्पि चउत्थं पिसदेवमणुया
सरस्सलोगस्स पत्थाणिज्जं एवंचिरपरिचियमणुगयं दूरंतंचउत्थं अहम्मदारं सम्मत्तंतिवेमि ४ जंबू

घणादुःखमोटोभयच्छे घणोमलप्रगाढरौद्रकठोर दुःखनोकारणवर्षनाचनेकसहस्रलगे सूंकाइं नही परंचवेदीविणभोगव्येमोचनथी
ऊंनिये इमभापे ज्ञातकुलनेनंदने महात्मात्रीवीतरागप्रधान वीरनामेच्छे तेणेभायोअत्रह्मनाफलविपाक एतेअब्रह्मपुणचउथोसदेव
मनुय अमुरंलोकने प्रार्थनीकषणाकालनोपरिचितअणुगतजेभविरे केडिलागोहीडे दुखेअंतपामीइं चउथाअधर्मद्वारनाचथेसंपूर्णम्

इतश्चतुर्थीयवद्वारादनन्तरं परिग्रहणं परिगृह्यत इति परिग्रहः इह च परिग्रहश्चोपादानेऽपि वक्ष्यमाणविशेषणान्यथानुपपत्त्यापरि-
ग्रहतत्वरिति द्रष्टव्यं पंचमस्तु पंचमः पुनराश्रयो भवतीति गम्यते पञ्चमत्वं चास्त्यस्तत्र क्रमाश्रयणात् नियमान्वितयेननान्यः प्रश्नम-
त्वसाश्रयाणां लभतेमध्ये कार्यभूतो सावित्याह नानामण्यादिविधेभारतंय सुधांच भुक्तापि याश्चपरिमितानन्त-
तदुणाथदुगताचमहेच्छाशेषस्त्रलं यस्यपरिग्रहतरोसतयेति सूत्रम्; तत्रनानाविधा येमणयः चन्द्रकान्ताद्या कनकंच सुवर्णं रत्नानि
वर्ककैतादीनि मर्हार्षपरिमलाः महार्हसुगन्धद्रव्यामोदाये सपुत्रदाराः सुतशुक्तकलत्राणि तेचपरिजनय परिवारः दासीदासाश्च

एतोपरिगृहो पंचमोऽनियमा शाणामणिकणगरयण महरिहपरिमल सपुत्रदारपरिजणदासी
दासभयगण्येस हयगयगोमहिंसउडुखर अथगवेलगसीहा सगडरहजाणजुगदंसण सयणासण

अष्टोजंबू चउयाआश्रयथीचनंतरपरिग्रह पांचमोऽनियमथी नानाप्रकारमणिसुवर्णरत्नमर्हार्षसुगंधचंदनादि सपुत्रसहितपरि-
वारदासीदासकर्मकरभृत्यकप्रयोगजपनेमोकले अश्वहाथीगाईभैसउंट रासभक्रालीगाडर सिबिकागाडलारथगाडलाविशेषगोल

चेटीचेटाः भृतकाद्वराः प्रेयाश्चप्रयोजनेषु प्रेषणीयाः ह्यगजगोमहिषपट्टखरञ्जगवेलकाश्चप्रतीताः शिविकाश्च कूटाच्छादितजं पानविशेषाः शकटानिच गन्तव्यः रथाश्चप्रतीताः यानानिचगन्तवीविशेषाः युग्यानिच वाहनानि गोलदेशप्रसिद्धजं पानविशेषा वा स्यन्दनाश्च रथविशेषा शयनासनानिच प्रतीतानि वाहनानि यानपात्राणि कुवियन्ति कृप्यानिचगृहोपस्काराखट्वातुल्यादयः धनानि चगणिमादीनि धान्यपानभोजनाच्छादनगन्धमाल्यभाजनभवनानिच प्रतीतानीति हन्वततस्तेषांविधेः कार्यसाध्यमिति तत्पुरुषोत्तमो

वाहणकुवियधणधणपाणभोयण आच्छायणगंधमहूभायण भवणविहिचेववज्जविहीयं भरहं नग
नगरनिगमजणवय पुरवरदोणसुहखेडकब्बडमडंब संवाहपट्टण सहस्रमंडियं धिमियंमेयणीयंए

देसप्रसिद्धरथविशेष पल्यंकाबाजोटवाहण घरवाखरो द्रव्यशाल्यादि द्राक्षादीपाणोभोजन महिरवानावस्त्र कर्पूरादिपुष्पफनीमाला भाजनसुवर्णमयधरविविधप्रकारे अनेकप्रकारे भरतक्षेत्रपर्वतनगरवाणीयानाठाम जनपददेशनगरविशेषराजध्यांनी जलथलपंथस चित्तधूलिनोप्राफारकुत्सितनगर वसतीवेगलीऊद्धं वासविशेषपरत्ननी उत्पत्तिस्थान तेचनासहस्रमंडित भरतक्षेत्रनिर्भयष्टवी बीजो

चैव वज्रविधिकमनेकप्रकारं तथा भरतं चैव विशेषो नगाः पर्वताः नगराणि करवर्जितानि निगमावणिजां स्थानानि जनपदाः
 देयाः पुरवराणि नगरैकदेशभूतानि द्रोणमुखानि जलस्थलपथयोपेतानि कर्पटानि कुनगराणि मण्डपानि
 दूरस्थयस्मिन्ताराणि संवाहाः स्थापन्यः पत्तनानि जलस्थलपथयोरन्यतरयुक्तानि तेषां यानि सहस्राणि तैर्भूयिष्ठं तत्तत्तयास्ति
 मितमेदिनीकं निर्भयमेदिनिनिवासिजनं एकच्छत्रं एकराजकमित्यर्थः ससागरं समुद्रान्तमित्यर्थः भुक्तापरिभुज्यतयावसुधां पृथ्वीं
 भरतैकदेशभूतां च भुक्ता एतद्भोगोपीत्यर्थः अपरिमितवमर्णं ततश्च भुगुण्यमर्णं हितुसारनिरयम्बलोत्ति अपरिमितानन्ता अत्यन्ता
 नन्तात्प्याप्राप्तार्थं संरक्षणरूपा याचानुगता सतती महती वैच्छा अप्राप्तार्थाभिलाषरूपा ते एवरूपाणि अक्षय्याणि निरया निर्गतशुभ
 फलानि नूतनानि जटायस्य परिग्रहतरो अथवा अपरिमिता अनन्ततृष्णाया या अनुगता महेच्छासारानिरया च नरकहेतुर्विशिष्ट

गच्छत्तं ससागरं भुंजिष्ठणवसुहं अपरिमियमर्णं ततश्च मणुवार्यमहिच्छसार निरयमूलो लोभ

एतन्हीसमुद्रसहितएहवी भोगवीने पृथिवीप्रमाणनयी अंतरहिततृष्णा भिरंतरमोटी दृच्छासारनरकरूपमूलजाडो लोभसंग्राम

वेगावासैव मूलं यस्य सतया दृढच सकारौ प्राकृतशैली प्रभवार्चैर्विधसमासत्वेति लोभप्रतीतः कलिसंग्रामः कपायक्रोधमानमाया
एतएव महानृस्कन्धो यस्य सतया दृढच कपायग्रहणेऽपि यल्लोभग्रहणं तत्तस्य प्रधानत्वापेक्षं तथाचिन्ताश्च चिन्तनानि आयासाश्च
मनःप्रभृतीनां खेदातएव पाठान्तरेण चिन्तायतान्येव विनिचितानिरन्तरा विपुलाविस्तीर्णा शालायाखायस्य सतया तथागारवन्ति
गौरवाणि ऋद्ध्यादिद्यादरकरणानि तान्येव पर्यिरक्षियन्ति विस्तारयत् अत्रविटपं शाखामध्यभागाग्रं विस्तारं ग्रीयायस्य सतया पाठा
न्तरे गौरवप्रविरेक्षिताग्रशिखरः तथानियडियतया पक्षपक्षवधरो निक्षतायाभ्युपचारकरणेन वचनानिमाया कर्माच्छादनार्थानिवा

कालिवासायमहाखंधो चिन्तासयनिविय विपुलसालोगारव धविरेल्लियगगविडवो नियडितयापक्षप
पक्षवधरा पुण्णफलं जस्वकामभोगा आयासविसूराणा कलहपंकपियग्ग सिहरोनरवईसंपूजिओ

क्रोधादिमोटोयड्छे चिन्तानाशतनिरंतरविस्तीर्णशाखा ऋद्धिद्यादिगारवविस्तारवंतएहवो अग्रप्रतिशाखमध्यभागजेह्नोमायानोढां
कवोत्वच्छाखालि पांननीकलतापत्ततेह्नोधरणहारो फूलफलजेह्नो कामभोगशरीरनोखेद चितनोखेदवचननीभ्रंछना कंपमानअ

सैव वज्रविधिक्षमनेकप्रकारं तथा भरतं क्षेत्तविशेषो नगाः पर्वताः नगराणि करवर्जितानि निगमावर्णिजां स्थानानि ह्यनपदाः
 देशाः पुरवराणि नगरैकदेशभूतानि द्रोणसुखानि जलस्थलपथोपेतानि खेटानि घलीप्रकारोपेतानि कर्पटानि फुनगराणि मण्डपानि
 दूरस्थवसिमान्तराणि संवाहाः स्थापन्यः पत्तनानि जलस्थलपथयोरन्यतरयुक्तानि तेषां यानि सहस्राणि तैर्मण्डितं तत्तत्तयास्ति
 मितमेदिनीकं निर्भयमेदिनिनिवासिजनं एकच्छलं एकराजकमित्यर्थः ससागरं समुद्रान्तमित्यर्थः भुक्तापरिभुज्यतयावसुधां पृथ्वीं
 भरतैकदेशभूतां च भुक्त्वा एतद्भोगोपीत्यर्थः अपरिमितयमणं ततश्च मणुगयमणं हितुसारनिरयमूलोक्ति अपरिमितानन्ता अत्यन्ता
 नन्तात्वाप्राप्तार्थसंरक्षणरूपा याचानुगता सततीमहतीवेच्छा अप्राप्तार्थीभिलाषरूपाते एव रूपानि अक्षय्याणि निरयानिर्गतशुभ
 फलानिमूलानि जटायस्य परिग्रहतरो अथवा अपरिमिता अनन्तत्वाया या अनुगता महेच्छासारानिरयाच नरकहेतुर्विधिष्ट

गच्छत्तं ससागरं भुंजितश्च वसुहं अपरिमियमणंततएह मणुवायं महिच्छसार निरयमूलो लोभ

छतनघीसमुद्रसहितएहवी भोगवीने दयिवीप्रमाणनयीअंतरहिततवणा निरंतरमोटीइच्छासारनरकरूपमूलजाडाहे लोभसंयाम

सधर्मद्वारद्वित्यक्तं अनेनच यादृशइति द्वारसुक्तमथ यन्नामेत्युच्यते तस्यचनामानि गौणानि भवन्ति त्रिंशत्तद्यथा परिगृह्यतइति
परिग्रहः शरीरोपेध्यादिः परिग्रहणंवा परिग्रहः स्वीकारः१ संचीयतइतिसञ्चयः२ एवंचयः३ उपचयो४ निधानं५ संभ्रियते धार्यते
सम्भरणं वाधारणंसंभारः६ सङ्कीर्यते सम्मिष्टते संकरणंवा सम्मिष्टनं संकरः७ एवमादरः८ पिण्डःपिण्डनीयं निण्डनंवा९ द्रव्यसा
रोद्रव्यलक्षणसारः१० तथामहेच्छा अपरिमितवांछाः११ प्रतिबन्धोभिषङ्गः१२ लोभात्मालोभस्वभावः१३ महन्तीदृच्छा क्वचिन्महिद्दो
तिपाठस्तत्र अर्हगतौ याचनेचेतिवचनादर्दितां चामहतीज्ञानोपष्टम्भादिकारणविकलत्वादपरिमाणा अर्दिमहार्दिः१४ उपकरणं

संभारो ६ संकरो ७ एवंआयारो ८ पिंडो ९ द्रव्यसारो १० तहामहिच्छा ११ पडिबंधो १२ लोह
प्पा १३ महद्दो १४ लवकरणं १५ संरक्खणाय १६ भारो १७ संपायुपायको १८ कलिकरंडो १९ पवित्य

रियो ७ जेलहइतेलेवो ८ षणानोसमुदाय ९ द्रव्यसारकारीजाणे १० तथामोटीवांछा ११ स्नेहनोकारण १२ लोभात्मालोभस्वभावे १३
मोटीप्रार्थना १४ उपधिवरयाखरो १५ शरीरादिकनोरखिवो १६ भारनोकारण १७ अर्थनामेलकतेहनो उत्पादकउपजावणहा

मायान्तराणि ताएवत्वक् पत्रपल्लवाखान् धारयति यस्तथा पल्लवस्ते हकीमलं पत्रंतथापुष्पं फलयसकामभोगत्तिप्रतीतमेतयाभाया
सविस्तरेण कलहएकंपियगसिहरोध्यायासः शरीरखेदः विस्तरणाचित्तखेदः कलहोवचनभण्डनं एतएवप्रकम्पितंप्रकम्पमानमग्रयियसुरं
शियखराग्रं यस्य सतथा नरयति संपूजितो बल्लजनस्य हृदयदयितइति प्रतीतं यस्यप्रत्यक्षस्य मोहवरस्य भाप मोक्षस्य मुक्तिरेव
निर्लोभतैव मार्गउपायो मोक्षस्य मुक्तिरेव निर्लोभतैव मार्गउपायो मोक्षवरसुक्तिमार्गस्य परिगलोपमोविधातकइतियावत् चरम

बल्लजनस्सहिदयदइओ इमस्समोक्खवरमोत्ति मग्गस्सफलिहभूओ चरिमंअहम्मदारं तस्सयना

माणिइमाणि गोणाणिज्जंतितीसं तंजहा परिगहो १ संचयो २ चयो ३ उवचयो ४ निहाणं ५

यशियखरेणो नरपतिराजासंपूजित धयाखोकना हृदयानेवसुभक्ते आप्रत्यक्षलक्षणमोक्षनो प्रधाननिर्लोभता मार्गनोउपायबर्ग
खासरिखो केवल्लोपांचमोअधमंद्वार तेहपरिग्रहनानाम व्यागलिकहीस्ते सुणेकरीनिःष्यन्वहोइं तीसजिमछेत्तिमकहेछे परिग्रहं
एकओकरे २ चिणियोइं टालेकरीभीतीनीये ३ मोटेरोदिगलोकरिवो ४ निधानंभूमिमांदिस्सतिवो ५ सय्यंक्प्रकारेधरिवो ६ पिंडक

मधमद्वारद्वितीयं ध्वनेन च यादृशद्विति द्वारमुक्तमथ यन्नामेत्युच्यते तस्य च नामानि गौणानि भवन्ति त्रिंशत्तद्वया परिगृह्यत इति परिग्रहः शरीरोपेधादिः परिग्रहणं वा परिग्रहः स्वीकारः १ संचीयत इति सञ्चयः २ एवं चयः ३ उपचयः ४ निधानं ५ संभ्रियते धार्यते सम्भरणं वाधारणं संभारः ६ सङ्कीर्यते सम्मिष्यते संकरणं वा सम्मिष्यणं वा सम्मिष्यणं वा संकरः ७ एवमादरः ८ पिण्डः पिण्डनीयं निण्डनं वा ९ द्रव्यस्य रोद्रव्यलक्षणसारः १० तथामहेच्छा अपरिमितवांछाः ११ प्रतिबन्धो भिष्यद्गः १२ लोभात्मा लोभस्वभावः १३ महन्ती इच्छा क्वचिन्महिद्दी ति पाठस्तत्र अर्द्धगतौ वाचने चेति वचनादर्थित्यां चामहतीज्ञानोपपत्त्यादिकारणविकलत्वादपरिमाणा अर्द्धमहादिः १४ उपकरणं

संभारो ६ संकरो ७ एवं आचारो ८ पिण्डो ९ द्रव्यसारो १० तथामहिच्छा ११ पडिबन्धो १२ लोह
प्या १३ महद्दी १४ उपकरणं १५ संरक्खणाय १६ भारो १७ संपायुपायको १८ कलिकरंडो १९ पवित्य

रियो १० जेलहइतेलेवो ८ घणानो समुदाय ९ द्रव्यसारकरीजांणे १० तथामोटीवांछा ११ स्वेहनोकारण १२ लोभात्मा लोभस्वभावे १३ मोटीप्रार्थना १४ उपधिषरवाखरो १५ शरीरादिकनोराखिवो १६ भारनोकारण १७ अर्थनामेलकतेहनो उत्पादक उपजावणहा

मायान्तराणि ताण्यत्नक् पत्रपल्लवास्तान् धारयति यसतथा पल्लवस्ते हकोमलं पवंतथापुष्पं फलंयसकामभोगत्तिप्रतीतमेयतयाद्याया
सयिस्तरिण कलहएकंपियगसिहरोद्यायासः शरीरखेदः विस्तरयाचित्तखेदः कलहोवचनभण्डनं एतएवप्रकम्पितं प्रकम्पमानमग्रशिखरं
शिखराग्रं यस्य सतथा नरयति संपूजितो बह्मजनस्य हृदयदयितइति प्रतीतं अस्यप्रत्यक्षस्य मोक्षवरस्य भाव मोक्षस्य सुक्तिरेव
निर्लोभतैव मार्गउपायो मोक्षस्य सुक्तिरेव निर्लोभतैव मार्गउपायो मोक्षवरसुक्तिमार्गस्तस्य परिगलोपमोविधातकइतियावत् चरम

बह्मजनस्सहिदयदइदो इमस्समोक्खवरमोत्ति मग्गस्सफलहभूओ चरिमंअहम्मदारं तस्सयना
माणिइमाणि गोणणिज्जंतितीसं तंजहा परिगहो १ संचयो २ चयो ३ उवचयो ४ निहाणं ५

प्रशिखरजेहनो नरपतिराजासंपूजित घणालोकना हृदयानेवसुभक्ते आप्रत्यक्षलक्षणमोक्षनो प्रधाननिर्लोभता मार्गनोउपायभर्ग
सासरिखो छेहलोपांचमोअधर्मद्वार तेहपरिग्रहनानाम आगलिकहीस्थे शुण्णकरीनिःष्यन्नहोइं तीसजिमक्केतिसकहेच्छे परिग्रह
एकओक्केरे चिणिबोईं टालेकरीभीतीनीपरेरे मोटेरोटिगलोकारिवो ४ निधानमभिमार्हिंसोतिवो ५ सम्यक्प्रकारेधरिवोइं पिंडक

कः२८ अशक्तिर्धनादावसङ्गः२९ असन्तोषः३० इत्यपिच तस्य परिग्रहस्य एतानिप्रत्यक्षाणि एवमादीनिउक्तप्रकारवन्ति नामधेयानि भवन्तिविंशदिति अथये परिग्रहं कुर्वन्तितानाह तच्चपुनपरिग्रहं समार्यंति समेत्येवं सूक्ष्मावशात् कुवन्ति समार्यंतिस्वीकुञ्चन्ति शब्दादेराकृतिगणत्वाच्छायलोभग्रस्ताभवनवरविमानवासिन इतिवक्तव्यं परिग्रहरुचयसन् परिग्रहो रोचते येषांतेइत्यर्थः परिग्रहे विविधकरणबुद्ध्यः असन्तपरिग्रहं विविधिंचिकीर्षतइत्यर्थः देवनिकायाश्च वक्ष्यमाणाममार्यंतद्वृत्ति प्रकृतं असुराश्चसुरकुमारा भुञ्ज गानागकुमारा गरुडा गरुडध्वजत्वात् सुपर्णकुमारारविज्जुन्ति विद्रुत्कुमाराः जलगन्ति अग्निकुमारा उदह्मिन्ति उदह्मिन्कुमाराः

परिग्रहंसमार्यंति लोभघत्या भवणधरविमाणवासिणोपरिग्रहरूपिविविहकरणबुद्धौ देव
निकायायअसुरभूयग गरुलविज्जुलण दीवउदह्मिदिसिपवणयणिय अणप्रन्नियपणपन्नियद्रसिवा

ध्वे यचोद्' तीसतेरुजवलीपरिग्रह सूक्ष्मांनिद्रंलोभग्रस्तभवनपतिप्रधानवैमानिकवासीने वासीनेपणिपरिग्रहनीरुचिपरिग्रहविविधप्र
कारे करधानीबद्धीच्छे देवतानासमूहअसुरकुमारः१ नागकुमार२ गरुडकेध्वजाद् ३ विडुत्कुमार ४ अग्निकुमार ५ ह्रीपकुमार ६

उपधिः १५ संरक्षणावाभिष्वङ्गवशाच्छरीरादिरक्षणां १६ भारो गुरुताकारणं १७ सन्तापानामनर्थमीलकानामुत्पादकसम्पातोत्पातकः
 १८ कालीनां कलहानां करण्डद्वयभाजनविशेषद्वय कलिकरण्डं १९ प्रविस्तरोधनधान्यादिप्रविस्तरः २० अनर्थो नयहेतुत्वात् २१ संशयः
 परिचयः सचाभिष्वङ्गहेतुत्वात् परिग्रहः २२ अगुप्तिरिच्छाया अगोपनं २३ आयासः खेदः तद्वेतुत्वात्परिग्रहोप्यायासउक्तः पाचच
 पक्षध्वजमारणगाहा २४ अवियोगो धनादेरत्यजनं २५ असुक्तिः सलोभता २६ त्रिशोधनाद्याकांक्षा २७ अनर्थकः परमार्थावृत्त्यानिरर्थ

रो २० अणत्थो २१ संयवो २२ अगुत्ती २३ आयासो २४ अविश्रोगो २५ असुत्ती २६ तएहा २७ अणत्थ
 को २८ आसत्थी २९ असंतोसेत्तिविय ३० तस्सएयाणि एवमादीनामधेज्जाणिज्जं तित्तीसं तंचपुण

२२८ कलहानोभाजन १९ धनधान्यादिकनोविस्तरः २० अनर्थनोकारण २१ संस्तवपरिचयधनसज्जनादि २२ इच्छानोभगोपविबो
 २३ शरीरनोखेदकारणपरिग्रहः २४ अधर्मादिकलोकतेहनेनकांडि २५ सलोभता २६ तद्वेषाधनादिकनीचाकांक्षा २७ परमार्थयकीच
 यंकाईजसीमे २८ धनादिकनेविषयासंग २९ असंतुष्टिः शब्दसमुच्चयायवर्त्त ३० तेषपरिग्रहना एषवीक्तकक्षा एषादिदेइने नाम

हेम्नातुल्यवर्णा इत्यर्थः जेयगहन्ति येचान्ये उक्तव्यतिरिक्ता ग्रहाव्यालकादयो ज्योतिषके चारंचरणं चरन्त्याचरन्ति केतवश्च ज्योतिष्कविशेषा किंभूतागतिरतयः तथा अष्टाविंशविधाश्च नक्षत्रदेवतगणा अभियदादयः तथानानासंस्थानसंस्थिताश्च तारकास्थिताः लेख्याः अवस्थितदीप्तयोमनुष्यक्षेत्राहृदियवस्थितत्वात्तासांतथाचारिणौ येति चारिष्यश्चमनुष्यक्षेत्रान्तःसञ्चरिन्भवः कथंभूताश्चारिण्यः अविश्रान्ताः मण्डलेन चक्रवालेन गतीर्यासांता अविश्राममण्डलगतयः उपरिचराः तिर्यग्लोकस्योपरिभागवर्त्तिन्यः तथा उद्धुं लोकवासिनो द्विविधा वैमानिकाश्च देवाः कल्पोपपन्ना तत्रकल्पोपपन्ना हादशधातानाह सोहम्नीत्यादि कथं

द्वायश्रंगारकायतत्ततवर्णिज्ज कणगवणजेयगहा जोइसियंभिचारंचरंति केतुयगतिरतीयाश्रद्धा वीसतिविहायनक्खत्तदेवगणा णाणासंठाणसंठियाओय तारगाओठियलेस्सा चारिणोयअविसा

णिइं जेग्रहकक्षा जेज्योतिष्कनेविषे चारिचालेछे केतुज्योतिषीगतिभ्रमणरूपनेविषे राताछे अद्वावीसप्रकारे नक्षत्रदेवतानासम्बद्धानाप्रकारानासंस्थानेसंस्थिते ताराछे जेहनाअवस्थितजेहनीदीप्ति मनुष्यक्षेत्रथकीवाहिरवर्त्तमान चालतामनुष्यक्षेत्रनीअपेक्षाइ

यणियन्ति स्तनितकुमाराः एते भवनपतिभेदाः अणपन्विका पणपन्विका ऋपिवादिकाः भूतवादिकाः क्रन्दिताः ५ मृशक्रन्दिताः ६
 कृष्णारण्डाः ७ पतकादेवाः ८ एते व्यंतरनिकायो परिवर्त्तिनो व्यन्तरप्रकाराः अष्टौ निकाया एतेषां चासुरादीनां हन्तः तयापियाषादयो
 दौष्यन्तरभेदा तथा तिर्यग्वासि न इति व्यन्तराणां वा विशेषणं तथा पञ्चविधा ज्योतिष्काश्च देवाश्चन्द्रादयस्त्रिंशद्वा एव तया दृष्टस्य तिचन्द्र
 सूर्यशुक्रशनि चराः राक्षधर्मकेतुबुधाश्च अङ्गारकाश्च एते ग्रहविशेषाः प्रतीता एव एवं तप्ततपनीयकनकवर्णाः निर्धर्मेन रक्तवर्णेन च

द्रव्यभूयवाद्रव्यकंदिय महाकंदियकुहंण्ड पतंगदेवापिसांयभयजकव रक्त्वसकिंनरकिंपुरिसमहोरग
 गंधन्वायतिरियवासी पंचविहाजोद्रुसियायदेवावहस्यती चंद्रसूरसुक्कसणिच्छरा राक्षधर्मकेतुबु

उदधिकुमार ७ दिधिकुमार ८ वायुकुमार ९ स्तनितकुमार १० अणपन्विक १ पणपन्विक २ ऋपिवादी ३ भूतवादी ४ क्रन्दिता ५ मृश
 क्रन्दिता ६ कृष्णारण्ड ७ पतंगदेव ८ एपिण्यं तरनाभेद पिशाच १ भूत २ यक्ष ३ राक्षस ४ विन्वर ५ किंपुरुष ६ महोरग ७ गंधर्व ८ त्रिक्शालोक
 नावासी ९ प्रकारनाज्योतिषी देवता दृष्टस्यती चंद्रसूर्यशुक्रशनि चरा राक्षधर्मकेतुबुधमंगलगणग्रहना भेदजाणिवा तपाव्यासवर्णनेव

वैमानिकदेवसम्बन्धिगृहाणि यानि विमानानि वापुष्पकपालकादीनि नानामणीनां सम्बन्धीपञ्चवर्णोदिव्यश्चयः सनानामणिपञ्च
यर्गोदिव्यसाम्प्रभाजनविधिं भाजनजातं तथा नानाविधानि कामेन खेच्छ्या रूपाणि येषांतेत्या विकुर्वतावस्त्रादिभिः कृतविभूषा
येऽग्नरसोगणानां संघातः तेतथा कर्मधारयोतस्तान्नाविधकामरूपविकुर्विताश्चरोगणसंघातान् चैद्रयाणिप्ति चैत्यवृक्षान् आरा

रिसाविदेवा समायंतिभवणवाहणजाणविमाणसयणा सणाणिय राणाविहवत्य भूसणाणियप्रव
रप्रहरणाणिय राणामणिप्रंचवर्णदिब्बंच भायणविहं नाणाविहकामरूपवेज्ज्विया अच्चरगणा
संघाएदौवसमुद्देदिसाओ चैदियाणियवणसंडे पव्वतेगामनगराणिय आरामुज्जाणकाणणाणि

पल्यंकादि आयनसिंहासणादिक नानाविधनावस्त्रभूषणप्रधान हयिवारनानाप्रकारमणि प्रंचवर्णप्रधानभाजनविधि नानाविध
कामखे इच्छाद् रूपविकुर्वे देवंगनातेहमासमृद्ध घणादंद्वीप समुद्रदिशिपूर्वादि चैत्यवृक्षमोटावन हिमवंतादिग्रामनगरआराम
उद्यानकानन कूपथरतलाववापी लांबीसारणीप्रासाद राजानेवैसयानीसमाप्रपातापसनाउडवला एआदिदेवनेषणाकीर्त्तनआप

द्विविधाय कल्पातीता एतदेवाह गैर्विज्जेत्यादिकं प्रकृतं निगमयन्वाह एवं च ते इत्यादिकं यत्तत्प्रमायं ते तदाह भवनेत्यादि संप्रुद
गति एतदन्तं कंथं च नवरं भवनानि भवनपरिग्रहाणि गृह्णात्येव वाहनानि गजादीनि यानानि यकटविशेषाः विमनानि ज्योतिष्क

ममंडलगती उवरिचरा उडुलोगवासी दुविहावेमाणियायदेवा सोहभ्मीसाणसणकुमार माहिंद
वंभलोगलंतकमहासुकसहस्रार आणयपाणयआरणसुया कप्पवरविमाणवासिणो सुरगणागेवे
ज्जाअणुत्तरायदुविहा कप्पातीयाविमाणवासी महिडुया उत्तमासुरवरा एवं च ते च उव्विहासप

क्षणमावनेइनेविआमनयी मांडलानेआकारजेहनीगति तिर्यंग्लोकनेअपरलेभगेचालता अर्द्धलोकनावासी वेहंप्रकारैवमानिक
कल्पोपन्नकल्पातीतः देवता सौधर्म ईयानर सनत्कुमार इत्यानर माहिंद्र इत्यलोकः सांतक इ महायुक् ७ सचस्वार आनतर प्राणत
१० आरण ११ अयुत १२ कल्पप्रधानविमानवासी देवतानासम्बुह नवगैवेयक अनुत्तरविमानवासी वेभंदे कल्पातीतजांणिवावेमा
निकवासी महाच्छद्विउत्तमदेवतामाहिप्रधान एणीपरेते चिह्नं प्रकारे परिघदासहितदेवता संभताकरे प्ररगजादिशकटादिविमान

वैमानिकदेवसम्बन्धिगृहाणि यानि विमानानि वायुपुष्पकपालकादीनि नानामणीनां सम्बन्धीपञ्चवर्णोदिव्यश्चयः सनानामणिपञ्च
वर्णोदिव्यसाम्प्रभाजनविधिं भाजनजातं तथा नानाविधानि कामेन स्वेच्छया रूपाणि येषां तस्या विकुर्वतावस्तादिभिः कृतविभूषा
येऽग्निरसोगणानां संघतः तैतथा कर्मधारयोतस्तान् नानाविधकामरूपविकुर्विताभ्यरोगणसंघातान् चैद्वयाणि निति चैत्यवृत्तान् आरा

रिसाविदेवा ममार्यंतिभवणवाहणजाणविमाणसयणा सणाणिय णाणाविहवत्य भूसणाणियप्रव
रप्रहरणाणिय णाणामणिपंचवर्णदिब्बंच भायणविहं नाणाविहकामरूपवेज्जविया अच्छरगणा
संघाएदौवसमुद्दे दिसाओ चैयियाणियवणसंडे पव्वतेगामनगराणिय आरासुज्जाणकाणयाणि

मल्यंकादि आयनसिंहासणादिक नानाविधनावस्त्रभूषणप्रधान हथिवारनानाप्रकारमणि पंचवर्णप्रधानभाजनविधि नानाविध
कामस्ये ईच्छाद् रूपविकुर्वे देवंगनातेहमासम्बद्ध घणाष्टद्वीप समुद्रदिशिपूर्वादि चैत्यवृत्तमोटावन हिमवंतादिग्रामनगरआराम
उद्यानकानन क्षुपशरतलाववापी लांबीसारणीप्रासाद राजानेवैसिवानीसभाप्रपातापसनाउडवला एचादिदेहनेषणाकीर्त्तनआप

द्विविधाश्च कल्पातीता एतदेवाह गैविज्जे त्यादिकंयं प्रकृतं निगमयन्वाह एवंचतेइत्यादिकंयं यत्तत्त्वमायं तेतदाहभवनेत्यादि सयूद
गत्ति एतदन्तं कंयं च नवरंभवनानि भवनपरिश्रहाणि गृह्हाण्येव वाहनानि गजादीनियानानि यकटविगोपाः विमनानि ज्योतिष्क

समंडलगतीउवरिचरा उडुलोगवासी दुविहवेमाणियायदेवा सोहम्मीस्साणसणकुमार माहिंद
वंभलोगलंतकमहासुक्कसहस्सार आणयपाणयआरणच्चुया कप्पवरविमाणवासिणो सुरगणागेवे
ज्जाअणुत्तरायदुविहा कप्पातीयाविमाणवासीमहिडुया उत्तमासुरवरा एवंचतेचउव्विहासप

अणमात्वजेइनेविश्रामनयी मांडलानेआकारजेइनीगति तिर्यग्लोकनेऊपरलेभागेचालता ऊर्द्धलोकनावासी वेहंप्रकारैवमानिक
कल्पोपन्नकल्पातीतः देवता सौधर्म ईशानर सुनत्कुमारर माहिंद्रुष ब्रह्मलोकः सांतकई महाशुक ७ सहस्रारट आनतः प्राणत
१० आरणः ११ अच्युतः १२ कल्पप्रधानविमानवासी देवतानासम्बुह नवग्रेवैयक अनुत्तरविमानवासीवेभेदे कल्पातीतजाणिवावेमा
निकवासी महाच्छद्विउत्तमदेवतामाहिप्रधान एणीपरेते चिह्नं प्रकारे परिषदासहितदेवता संमताकरे धरगजादिशकटादिविमान

तकीखण्डपुष्करद्वीपाद्वयोपूर्वापरार्द्धकारिषु दक्षिणोत्तरायतेषुपर्वतविशेषेषुदत्तपर्वतेषु शब्दापातिविकाटामात्यादिषुपर्वतुलविजयाद्वि
पर्वतेषु कुण्डलेजंबूद्वीपादेकादशकुण्डलाभिधानद्वीपान्तवर्त्तिनि कुण्डलाकारपर्वते रुचकवरे जंबूद्वीपात्त्रयोदशे रुचकवराभिधाना
द्वीपान्तवर्त्तिनि मण्डलाकारपर्वते तथाभासुपोत्तरे मनुष्यक्षेत्रावरके मण्डलाकारपर्वते कालोदधौ द्वितीयसमुद्रेलवणसमुद्रे सलिल
न्तिसलिलासु गङ्गादिककनदीषु क्लृप्तपतिषु नदप्रधानेषु पद्ममहायज्ञादिषु महाक्रदेषु रतिकरेषु नदीश्वराभिधानाष्टमद्वीपचक्रवाल
विदिकचतुष्टयेव्यवस्थितेषु चतुर्षु भस्मुरीसंश्रितेषु पर्वतेषु अञ्जनकशैलेषु नदीश्वरचक्रवालमध्यभागवर्त्तिषु दिक्चतुष्टयावस्थितेषु चतु

यासन्ना वासहरद्रक्खु गारवट्टपव्वयकुण्डल रुयगवरमाणुसुत्तर कालोदधिलवणसलिल दहप्रतिर
तिकरअंजणकलेस दहिंसुहत्तवत्तप्पाय कंचणकविचित्तजमकवरसिहरि कड्वासीवक्खारअकम्म

समुद्रगंगानदीपद्मद्रुहरतिकरपर्वत अंजनपर्वतदधिसुख वैमानिकदेवनीकले देवकुलउत्तरकुलमाहिंकांचनपर्वत विचित्तकूटनीलयंत
नांमवर्षधरपर्वतयकीढूकडा शिखरीपर्वतकूटनावासीदेवता वक्खारपर्वत हिमवंतादिकभूमिनिविषे रूडीपरेविहिंच्याभागजेहना

सादीनां वियेयः प्रावदवगन्तव्यः किन्तुणाद्'ति कीर्त्यतेसंशब्दते यैःकारयिता तानि कीर्त्तनानि देवकुलादीन्येव च तानि च ममा
यन्तेइति प्रकृतं ततश्चपरिरुह्य परिग्रहं किंभूतमित्याह विपुलद्रव्यसारं प्रभूतवस्तुप्रधानं देवाविसद्'दगतिं सेन्द्रकाशपिदेवाः इन्द्र
देवाश्चकिलमर्चयन्ती वाञ्छितार्थप्राप्तिस्समर्थादीर्षायुषश्चभवन्ति न च तेतथाविधा अपिसन्ततुष्टादिकालभन्ते कुतःपुनरितरेप्रतिपादना
र्धदेवाविसद्'दगाइत्युक्तमिति नतिर्त्तिन्नतुष्टिंलवलभन्तिति त्वस्मिन्निच्छाविनिवृत्तितुष्टिं तोपमानन्दं नलभन्ते अपरापरवियेयमास्या
कांक्षायाधितत्वात् किंभूतास्ते इत्याह अत्यन्तविपुललोभाभिभूतासंस्त्रासंज्ञानं येषां तेतथा तथावर्षधरेषु हिमवदादिषु इत्युकारेयुधा
यकवसुरतलाव वाविदीहायदेवकुल समपानमन्ति

पदायासु तासायातासु कर्मभूमिषु कथादिकर्मस्थानभूतासु भरतादिकासु पञ्चदशपरिमाणसु किमित्याह येपिचनराचतुरन्तचक्र
वर्त्तिनो वासुदेववक्षदेवाः प्रतीताः माण्डलिकमहाराजाः ईश्वरायुवराजादयः भोगिकादित्यन्ये तलवराः कृतपट्टवन्धाः राजस्थानीया
सेनापतयः सैन्यनायकाः इत्याद्यावतो द्रव्यस्थोत्करेणान्तरितो हस्ती न दृश्यते तावद्द्रव्यपतयः श्रेष्ठिनः श्रीदेवतालंकृतशिरोवेष्टनक
वन्नोवणिग्नायिका राष्ट्रिकाराष्ट्रचिन्तानियुक्ताः पुरोहिताशान्तिकर्मकारिणः कुमाराः राज्याहर्दण्डनायकाः तन्त्रपालाः भाङ्

द्रुस्सरातलवरा सेणावद्द्रुभभासेडो सिद्धीयापुरोहिद्या कुमारण्डणायगा माण्डवियासत्यवाहाकुण्डं
विया अमच्चाएअस्सेय एवमादीपरिगह संचिणंतिअणंत अस्सरणंदुरंत अधुवमणिच्चं असासयं

धराजासरीखा सैन्यनायकहस्तीद्रव्येढंकाइ लक्ष्मीनामुत्तिजेतलाधरेतेचेठवणिग्जन देशनीचिंताजेहनेतेसेठीया शान्तिकर्मकारी
राजयोग्यतंतपालकोटपालसीमाडाराजादिमिस्त्र साथचलावेते कुठंवमाहिबडेरा राजनीसेवाकरे एपूर्वोक्तचनेरा एआदिदेइने
परिग्रहनेएकठोकरेअंतनथी आपदाथीनराखे अवसानबुष्टे अथश्चनज्जेवे अस्थिरपण्याथकी अशाश्वतपापकर्मतेहनेमूल अवकारणी

खं छन्नवर्णेषु पर्वतेषु दधिसुखेषु अक्षन्नकचतुष्टयपार्श्वं वर्त्तिपुष्करिणीपोडशकखेवपर्वतेषु अथपाताः येपुर्वमानिकादेवा अथपतन्तिअन
प्रत्यचमनुष्यक्षेत्रादावागच्छन्तिउत्पाताद्येभ्योमवनपतयउत्पत्यमनुष्यक्षेत्रे समागच्छन्तितेचानेकेतिगिच्छिश्नृटादयसोपुकंचनेपुउत्तर
ऊरुमध्येदेवकुसुमेचप्रत्येकंपद्मानामहाङ्गदादीनामत्येकमुभयोपार्श्वं योः दयसुदयसुसर्वाग्निद्वितीपरिमाणेपुकाष्ठनमयपर्वतेषुविचि
त्तानिपधाभिधानवर्षधरप्रत्यासन्नयोः शीतोदाभिधानमहानद्यु भयतटवर्त्तिनोचित्रविचित्रशृटाभिधानयोपर्वतयोः जलगवरत्तिनील
पर्वपधरप्रत्यासन्नयोः शीताभिधानमहानद्यु भयतटवर्त्तिनो यमकवराभिधानपर्वतयोः शिखरिषु समुद्रमध्यवर्त्तिनोऽंगोस्तुभादिपर्वतेषु
शृटेपुचनन्दनशृटादिषु वस्तुशीलंयेषां तेवर्षधरादिवासिनो देवानलभन्ते तृप्तिमितिप्रक्रमः तथावक्खार अकम्भूमिस्ति वद्यस्का
राचित्रशृटादयोविजयविभागकारिणः अकम्भूमयः हेमवतादिकाभोगभूमयः तासुयेवर्त्तन्त इतिगम्यं तथासुविभक्तभागादेयाजन

भूमौसु सुविभक्तभागादिसासु कम्भभूमौसुजेवियनराचाउरंतचक्रवद्भी वासुदेवावलदेवा मंडिलीया
एषवादेसह्ये कर्मभूमिकादिकभरतेएरवते जेनरमनुष्यध्वंशतपूर्वादिक चक्रवर्त्तिवासुदेववलदेव सामान्यराजायुवराजादिकच्छतपटवं

ग्रन्थाः संसारमतिपतन्ति अतिव्रजन्ति वा दूतव्यक्तं किंभूतं सर्वदुःखानि संनिनीयन्ते
लयनमिति अययथापरिग्रहः क्रियते तदा हपरिग्रहस्यैव चार्थाय शिल्पशतं शिद्यते वृद्धजनं
दिकलाद्यद्विसप्ततिः सुनिपुणाः लेखादिकाः शकुनरतपयवसाना गणितप्रधाना इति व्यक्तां तथा चतुःषष्टिं च महिलागुणान् यत्र आलिङ्ग
नादीनामष्टानां क्रियाविशेषाणां वात्स्यायनाभिहितानां प्रत्येकमष्टमेदत्वाच्चतुःषष्टिं महिलागुणाभवन्तीति गीतदत्तादयो वास्वीजनोचि
तावात्स्यायनाभिहिताश्चतुषष्टिरेवेति तांश्च किम्बिधान् रतिजननानिति प्रतीतं तथा सिष्यशेषवन्ति शिल्पेन सेवावृत्त्यर्थे न राजादीनामवल

सिम्पसयंसिक्खाए बह्जणोक्कलाओय बावत्तरिमुनिपुणाओ लेहातियाओ सउणइया वसाणा
ओगणियप्पहाणाओ चउसट्ठिंचमहिंलागुणे रतिजणणेसिम्पसेवं असिमिसिक्खिज्जव

लोकविज्ञानकलावचोतरनेविषे डाहानिपुणलेखकादिचक्षुरनोलिखिवो मंखीयानाशब्दवयानछेहडछे अंककलाप्रधानगणितआ
लिंगनादिकस्त्रीनागुणकामीजनने चित्तसमाधिनाउपजावणहार राजादिकनीसेवासीखे खड्गादियास्वअभ्यासलिखिनादिचेतक

भिविकाः प्रत्यन्तराजानः सार्धवाहाः प्रतीताकौटुम्बिकाग्रामहत्तराः सन्तोयेसेवकाः यमात्याराजचिन्तकाः एतेचउल्लङ्घणाभ्यन्ते
 वेयसादयः परिग्रहंसचिन्वंतिपिण्डयति किंभूतं अनन्तमपरिमाणत्वात् असरणं आपदुभ्यो रक्षणासमर्थत्वात् दुरन्तंपर्ययसानदावण
 त्वात् अभ्युबंनावस्थाम्भाविनसादित्योदययावत् अनित्यं ननित्यमस्थिरत्वात् अशाश्वतंप्रतिक्षणंविग्रहारत्वात् पावकम्भनेभ्रंतिपापकमे
 णाज्ञानावरणादीनां मूलंभवकिरियन्वंति जिनागमांजनांजितबुद्धिचक्षुपासवकरणीयं विचेयणीयंत्याद्यमितियावत् विनायमूलं
 यधश्चपरिलोशं वल्लंअनन्तंशकारणमिति कथं नवरंसंक्षेपयित्ताविशुद्धितदेवादयः तंधनकनकरत्न निचयंपिण्डयन्तस्यैवलोभ

पावकम्भनेमं अयकिरियन्वं विनासमूलं वहवंधपरिकिलेसवज्जलमणंत संकिलेसकरणं तंतंधणकरणं
 गरयणनिचय पडियाचेवलोभवत्यासंसारं अतिवयंति सब्बदुक्खसंनिलयणं परिगगहेसेवयअट्टाए

यत्तज्जिनागमसाभलीक्षिण्डे विनाशनोन्मूलकारणवधवंधपरिलोशकर घणाक्षेचनंतकटनोकारण एहवोतंधनकनकरत्ननोसमूहमि
 ष्ठाज्जंतानिचे लोभेग्रसहता संसारमाहियतिअमणकरे सर्वदुःखजन्मादिकघरस्थानकपरिग्रहेसेवानेअर्थे विज्ञानयतसीखे घणार

मन्ति अत्र बुद्धयो मन्द बुद्धयो वा दुष्ट बुद्धियुक्ता परिग्रहस्यैव चार्थाय कुर्वन्ति प्राणानि जीवानां बंधकरणं हननक्रियाः
 यत्नोक्तं निष्कृतिः सा तिसं प्रयोगान् तत्तालीकं च पावादः निष्कृतिः अत्यन्तादरकरणेन परवक्ष्यं न सा तिसं प्रयोगो विगुणद्रव्यस्य द्रव्यान्तरमैः
 न गुणोक्तं परमात्मादं न परद्रव्याभिज्जति परधनलोभं परद्रव्याभिधानं वा प्रथमान्तत्वं च प्राकृतत्वात् तत्तास परदारंगमणा सेवणा एव
 विस्तरणं तिसं प्रयोगे आया संशरीरमानसोर्थायामं कुर्वन्तीति प्रकृतं परदारो सेवनायां च विस्तरणं अप्राप्तौ मनः खेदं परस्य वामनः प
 कुर्वन्तीति कलह भण्डनैराणि च तत्तत्कलहो वाचिकः भण्डनं कायिकं वैरं अनुशयापुबन्धः अगमानविमाननातत्त अपमाननानि विनयः

लिङ्गनियडिसा तिसं प्रयोगे परद्रव्य अभिक्ता स परदारंगमणसेवणा ए आया स विस्तरं कलह भंडण
 वैराणिय अवभाण विभाणणाओ इच्छमहिच्छ पिवासा सतततिसिया तरुहगीहि लोभघत्या अत्ता

जीवनी हिंसाकरे हृषावेलि परवंचनादिगुणरहित सचित्पारकाधनलेवानो लोभ परस्त्रीते हनागमे सेववे भोगवे करीने शरीरनो
 मननो खेदपा मेव च नराडि भंजण मननो द्वेष अपमान मनुष्यनेकदर्थना अभिलाष मोटी तृष्णा तेणे करी निरंतरतरस्या अप्राप्त अथ

न्यंतिअबुद्धयोमन्दबुद्धयोवादुष्टबुद्धियुक्तापरिश्रममितिप्रस्तुतं तथापरिश्रमस्यैवंचार्थायकुर्वन्तिप्राणानांजीवानांबधकरणं हननक्रियांतथा
 चलीकनिकृतिंसातिसंप्रयोगानृतवालीकंचपावादःनिकृतिःअत्यन्तादरकरणेनपरवच्चनंसतिसंप्रयोगोविगुणद्रव्यस्यद्रव्यान्तरमीलने
 नगुणोत्कर्षमोत्पादनं परद्रव्याभिज्जन्तिपरधनलोभं परद्रव्याभिधानंवाप्रथमान्तत्वंचप्राकृतत्वात्तथासपरदारंगमणासेवणाएआयास
 विस्तरणंतिस्वदारगमनेआयासंशरीरमानसोर्व्यायामं कुर्वन्तीतिप्रकृतं परदारोसेवनायांचविस्तरणंचप्राप्तौमनःखेदं परस्यवामनःपीडा
 कुर्वन्तीति कलहभण्डनवैराग्यचित्तकलहोवाचिकःभण्डनंकार्यिकंवरंअनुशयापुबन्धःअगमानविमानकातत्रअपमाननानिनिनयंभ्रंशा

लियनियडिसातिसंप्रयोगे परद्रव्यअभिज्जासपरदारगमणसेवणाए आयासविसूरणंकलह भंडण
 वेराणियअवमाणविमाणणाओ इच्छमहिच्छप्पिवासा सतततिसिया तरुहगीहि लोभवत्थाअत्ता

जीवनीहिंसाकरे स्वपाबोलेयरवंचनादिगुणरहित सहितपारकाधनलेवानोलोभ परस्त्रीतेहनागमे सेववेभोगवेकारीनेशरीरनोखेद
 मननोखेदपामेवचनराडिभंजण मननोद्वेषअपमान मनुष्यनेकदर्शना अभिलाषमोटीतृष्णातेणेकारी निरंतरतरस्या अप्राप्तअर्थनी

गर्गशिल्पसेवातांयिच्छतेद्वुतिसम्बन्धतथा असिमसिकिसिवाणिज्जंति असिखल्लाभ्यासंमसित्तिमपीकृत्यमच्चरलिपिपिच्चानंरूपिःनेत्रक
 पैणकर्मवाणिज्जं वणिग्व्यवहारं तथाव्यवहारं वादच्छेदनंचत्थसत्थइसत्थत्यरूप्यगंतंतिचर्थयास्सं अर्योपायप्रतिपादनंयास्सं राजनीत्या
 दिइसत्थत्तिइपुयास्सं धनुवदंसरप्रगतां क्षुरिकादिमुष्टिग्रहणोपायजातंविविधाद्ययोगयोननावज्जप्रकारांचययीकरणादियोगप्रयोगान्
 परिग्रहाययिच्छतइतिप्रकृतं तथाअन्येपुचउक्ते भ्यशिल्पादिभ्योतिरिक्ते पुएवमादिपुएवंप्रकारेपु वज्जपुकारणयतेपुपरिग्रहोपादानहेतु
 यतेपुअधिककरणभूतेपुप्रवर्त्तमानाइतिगम्यं यावज्जीवमाजन्मनडिज्जाएत्तिवज्जवचनार्थत्वादेकवचनस्यनज्जं तेविनज्जंन्तेसंचिन्वन्त्युपचि

हारंचत्थसत्थं इसत्थं च्छरूपवाय विविहाओय जोगजुंजणाओय अस्सेसुयएवमादीएसु वज्जका
 रणसएसु जावज्जीवंनडिज्जए संचिणंति मंदनुद्धीपरिगहस्सेवय अद्याएकरेतिपाणाए वइकररणंअ

मकयधिकयविवादनोभांजवो धनउपाज्जवानोसंस्स धनुविद्यानीकला खल्लादिकनीमुष्टिसाहवानो ज्ञानाप्रकारनावधीकरणादिकना
 प्रयोगप्रयुंजवागीले अनेराएआदिदेइने धणाकारणनायतनेविषे जावजीवलगेपडेमिले दुट्ठबुद्धिनाधणी परिग्रहसेववानेअर्थकरे

आययद्वाराणितेच ईदियलेसालन्ति इन्द्रियाणिअसंवृतानिलेख्याद्याप्रस्ताभवंतीत्यर्थः तथासयणसंपञ्चोगन्ति स्वजनसप्रायोगान्
इच्छन्तीतिसंबंधःसचित्ताचित्तमिअकाणिद्रव्याणिअनंतकानिइच्छन्ति परिगृहीतुतथासदेवमनुजा सुरेलोकैलोभात्परिग्रहोलोभपरि
ग्रहो नतुधर्मायंपरिग्रहोजिनवरैर्भणितोयदुतनास्तिइदृशःपरिग्रहादन्यःपाशद्वयपाशोबंधनंप्रतिबंधःप्रतिबंधस्यानमभिष्वंगाश्रयइत्यर्थः
तथाअस्तिसर्वजीवानांसर्वलोकेपरिग्रहइतिगम्य' अविरतद्वारेणसूक्ष्माणामपिपरिग्रहसंज्ञासंज्ञावादिति । क्व यथाकुर्वन्तीत्युक्तमयथा
हयंफलंपरिग्रहोददाति तदुच्यतेपरलोकंगमियन्ति परलोकेचजन्मान्तरविययेच नष्टाःसुगतिनायातुसत्पथमनंशाच्चतमपविष्टन्तिअज्ञान

दब्बाइ'अणंतकाइ'इच्छन्तिपरिवेत्तु सदेवमणुयासुरंमिलोएलोभपरिग्रहोजिणवरैर्हिंभणिअनन्ति
एरिसोपासोपडिबंधोअत्थिसव्वज्जीवाणंसव्वलोएपरलोकंगमियनट्ठातमंपविट्ठामहयामोहमहिंयमती

श्चादिस्वजनसंयोगजललवणादिअचित्तसुवर्णादिमिआदिद्रव्यअनंतकैवांछे परिग्रहिवालैवादेवतासमुद्यअसुरसहितलोकनेविपेलोभप
रिग्रहताश्रीजिनवरैर्द्रुकद्योनथीएहवोपासबंधनंप्रतिबंध आश्रयकैसर्वजिवनेसर्वलोकेनेपरलोकनेनष्ट अंधकारतेहमांहिपइठाउत्कटो

विमाननाः कदर्यनाः किंभूताः संतः कुर्वन्तीत्याह इच्छमहिच्छपिवाससययतिसियत्तिइच्छाभिलापभावंमहेच्छामहाभिलापयजनयन्योदी
नामिवतेएवपिपासापानेच्छातयासततंसंततलपिताइवत्वपितामेतेतथातथातएहगिहिलोभयत्याल्लणाद्रश्याव्ययेच्छाहृष्टिरमाप्तार्योका
न्नालोभद्विस्तयिमोहंतेग्रसाअतिव्याप्तायेतेतयाअन्ताणअणिमहिद्वयत्तिआत्मनाअनिगृहीताअनिगृहीतात्मानइत्ययः कुर्वन्तिमोघमान
मायालोभाभिनितिकथंअकीर्त्तिनीयाच्चिदितान् तथापरिग्रहएवचभवन्ति नियमाच्छल्यानिमायादीनितीणिदंडाच दुःप्रणिहितमनो
पाषाणलक्षणाः गोरवाणिचकृष्टिरससातगौरवरूपाणि कपायाः संज्ञाअप्रतीताः कामगुणअएहगायत्तिकामगुणाः शब्दादयः पंचतएव

एअनिगगहियाकरे'ति कोहमाणमायालोभे अकित्तणिज्जेपरिगहेचेवहुंति नियमासल्लदंडायगा
रवायकसायसखायकामगुण अग्रहगाय इंदियलेसाओ सयणसंपयोगा सच्चित्ताचित्तमीसगाइ

आकांचाचित्तनोमोहतिणेश्या आत्मातेणेकरो अणिग्रह्यासरणरहितकरे कोघमानेमायालोभे अकीर्त्तनीयसाधुनेनटवायोपपरि
ग्रहनेविदे होइ'निदययल्यमायादिमनोदंडादि त्रिणिगारवक्रोधादिसंज्ञाआचारादि शब्दादिकप्राणातिपातादिक इंदियल्लले

आश्रयद्वारा गते च इन्द्रियलेशा उच्यते इन्द्रियाणि असेवयन्ति तन्मित्राणां सव्यवहारः । तथा सव्यवहारसंयोजनं स्वजनसमायोगान्
 दृष्ट्वा तत्संबन्धः सच्चित्ताचित्तमित्येकाग्रिद्रव्याणि अनन्तकालिन्द्रियं परिगृह्णीतु तथा सदेवमनुजा सुरलोकैर्लोभात्परिग्रहो लोभपरि-
 ग्रहो ननु धर्मायं परिग्रहो निजवरैर्भणितो यदुत नास्ति देहयः परिग्रहादन्यः पाशद्वयपाशोऽवन्धनं प्रतिबंधः प्रतिबंधस्यानमभिध्वं गाश्रयद्वयत्यर्थः
 तथा अस्ति सर्वजीवानां सर्वलोके परिग्रह इति गम्यं अविरतद्वारेण सूक्ष्माणामपि परिग्रहसंज्ञा संज्ञा वादिति । अथाश्रयं न्तीत्युक्तमथ यथा
 हृगं फलं परिग्रहो ददाति तदुच्यते परलोकं गमयति परलोके च जन्मान्तरविषये च नष्टाः सुगतिना यातु सत्ययन्त्रं गच्छतमपविष्टं नित्यं अज्ञान

दृष्ट्वा इन्द्रियं अणुतका इन्द्रियं परिग्रहेत्तु सदेवमणुया सुरमिलो एलोभपरिग्रहो जिण्वरे हिं भणिञ्चोनत्थि
 एरिसोपासोपडिन्द्रियं धो अत्थि सव्वज्जीवाणं सव्वलो एपरलोकं गमयन् दृष्टं मपविद्रा महयामो ह म हि य मती

यथा हि स्वजनसंयोगजलवणादिद्यच्चित्तसुवर्णादिमित्रादिद्रव्यजन्यं तच्छेदं परिग्रहिलेवादेव तामनुयच्छेत्तु सुरसहितलोकं विप्रेलोभप-
 रिग्रहतां त्रीजिनवरैर्देहकह्यो नयी एहवोपासवंधनप्रतिबंध आश्रयच्छेदं सर्वजिवने सर्वलोके न परलोकं नष्टं अंधकारं तेह मां हि पदं दृष्टा उत्तरकटो

विमाननाः कर्दयनाः किंभूताः संतः कुर्वन्तीत्याह इच्छमहिच्छपिवाससययतिसिधत्तिदृच्छाभिलापमात्रं महेच्छामहाभिलापयुक्तयन्त्र्यादीनामिषतेष्वपि पासापानेच्छातया सततं संततं तटपिता इव तटपिता मे ते तया तया त एह गिहिलोभयत्याटण्याद्रव्याख्येच्छाद्विद्विरप्राप्तार्याकां द्यालोभद्विचिन्तयिष्यतेऽतएव साधनव्याप्ताये ते तया अन्ताण्यणिगद्विचिन्तयिष्यन्ति आत्मना अविगृहीता अविगृहीतात्मान इत्यर्थः कुर्वन्ति कोषमानमायालोभानितिकंठं च कीर्त्तनीयान्निदितान् तथापरिश्रम एव च भवन्ति नियमाच्छल्यानिमायादीनि त्रीणि दंडाच्च दुःप्रणिहितमनोपाशायलक्षणाः गोरवाणि च वृद्धि रससातगौरवरूप्याणि कषायाः संघ्नाश्च प्रतीताः कामगुणश्च एह गायत्तिकामगुणाः शब्दादयः पञ्चतएव

एव अनिगद्विचिन्तयिष्यन्ति कोहमाणमायालोभे अकिञ्चिद्विचिन्तयिष्यन्ति नियमासम्पदं दंडायगा रवायकसायसखायकामगुण इदं दियलेसाश्चो सयणसंपयोगा सचिन्ताचिन्तनीसगाद्

धाकाचाचिन्तनीमोहतिणेश्च आत्मातेषेकरो अनिगद्विचिन्तयिष्यन्ति कोषमानेमायालोभे अकीर्त्तनीयसाधुनेन तवायोग्यपरिग्रहेनैविये होद्दं निश्चयश्रुत्यादिमनोदंडादि त्रिणिगारवकोधादिसंघ्नाच्चाहारदि शब्दादिकप्राणातिपातादिक इदं द्वियलक्षणे

आय्यद्वाराणि ते च द्दुदियले सा उचि इन्द्रियाणि असंख्यानि लेखाश्चाप्रशस्ता भवन्तीत्यर्थः तथा सयणसंपद्योगेति स्वजनसंप्रायोगान्
 इच्छतीति संबंधः सचित्ताचित्तमित्यकाणि द्रव्याणि अनेन तका निदृच्छंति परिगृहीतुं तथा सदेवमनुजा सुरलोकैर्लोभात्मरिग्रहोलोभपरि
 ग्रहो न तु धर्म्मार्थपरिग्रहो जिनवरैर्भणितो यदुत नास्ति ईदृशः परिग्रह इदमर्थः पाशद्वयपाशो बंधनं प्रतिबंधः प्रतिबंधस्थानमभिध्वं गात्रय इत्यर्थः
 तथा अस्ति सर्वजीवानां सर्वलोके परिग्रह इति गम्यं अविरतद्वारेण सूक्ष्माणामपि परिग्रहसंज्ञा सद्भावादिति । क्व यथा कुर्वन्तीत्युक्तमयथा
 वृशं फलं परिग्रहो ददाति तदुच्यते परलोकं मिदयति परलोकै च जन्मान्तरविषये च नष्टाः सुगतिना यातुं सत्यथ भ्रंशाच्च तमपविठ्तिञ्च ज्ञान

दब्बाइ अणंतकाइ इच्छंति परिधेत्तु सदेवमणुया सुरं मिलो एलो भपरिगृहो जिणवरैर्हिं भणिओ नत्थि
 एरिसोपासो पडि बंधो अत्थि सव्वजीवाणं सव्वलो एधरलोगं मियन द्वातमं पविट्ठा म हयामो हमहि यमती

श्चादि स्वजनसंयोगजललवणादि अचित्तसुवर्णादि मित्रादि द्रव्य अनंत क्खे बांछे परिग्रहिवाले वा देवता मनुष्य अमुरसहितलोकने विपेलो भप
 रिग्रहता श्री जिनवरैर्द्रुकच्छो नथी एहवोपास बंधन प्रतिबंध आश्रय क्खे सर्वजिवने सर्वलोकने परलोकने नट अंधकार तेह मां हि पट्ठा उतरुट्ठो

मग्नाः मृश्यामोहमोहियमदृष्टि प्राकृतत्वात्कामोहेन प्रकटोदयचारित्वमोहनीयेन मोहितमतय किंभूते इत्याह तन्मिथारजनीतद्वद्वा
 नाधकारोयः सतमिथ्याधकारतत्त्वकेयुजीवस्थानकेयुनष्टा इत्याह त्वसस्यावरस्त्रत्वावादेयु पञ्जत्तमपञ्जत्तद्रव्यायत्करणादिदं दृश्यं पञ्ज
 तमपञ्जत्तगसाधारणपक्षेय सरीरेसुयच्छजपोतजजरायुजरसुजसंसे इमसंमुच्छिमलभ्रज उवाइ ए सुनर गतिरिय देवमणूसे सुजरा
 मरणरोगसोगवच्छले सुपलिषोवमसांगरोवमाणि अणादयं अणवदगं दीहमं वा उरंतं संसारकं तारमिति अस्य च व्याख्या चतुर्याभ्यय
 नवदवसेयाके एवं फलभुजो भवतीत्याह जीवालोलोभवस संनिविद्वालो भवसेन परिग्रहे संनिविष्टा अभिनिविष्टा इत्यर्थः एसो सो इत्याद्यध्य

तिमिथ्याधकारेत सथावर सुहृमवायरे सुपञ्जत्तमपञ्जत्तग एवं जावपरियद्वंति दीहमं जीवालोलोभवसं स
 न्निविष्टा एसो सो परिग्रहसफलविवागो इह लोइ ओ धरलो इ ओ अण्ण सुहो वं जु दु कलो म ह र भ ओ व जु र

मोहनीयमोहोच्छेदुच्छिषज्ञानपणोति ऐकरी अंधारो वं स थावर सुहृत्वावा दरपर्याप्तां च पर्याप्ता एष्वत एह वा जीयं संसारमाहि परिर्वर्त्तन करे
 दीर्घपयजीवलोभने एकाग्रचित्त एष्वर्वाक्त्त परिग्रहनो फलविपाककक्षो इह लोकसंबंधीयो परलोकसंबंधीयो अल्पसुखधणोदुःखमहाभयध

यननिगमनव्याख्याचास्यपूर्ववदिति । छ । अधुनाअवपंचकनिगमनायगाथाकदंवकमाह एतेहिगाहा एतैरनंतरोपवर्णितस्यरूपैःपंच

यप्यगाढोदारणोक्कसोअसाओवाससहस्सेहिं सुचतीनयअवेदयित्ताअत्थिहुमोक्खोत्तिएवमाहंसु
नायकुलनंदणोमहप्पाजिणोओवरवीरनामधेज्जोक्केसीयपरिगहस्सफलविवांगंएसोसोपरिगहो
पंचमोनियमाणाणामणिकणगरयणमहरिहएवंजावइसस्समोक्खवरमुत्तिमग्गस्सफलिहभूयोच्चरि
मंअहम्मदारंसम्भत्तं ५ एएहिंपंचहिंअसंवरेहिंरयमादिणिनुअणुसमयंचउविहगतिपेरंतं अणुपरि

णीरजेकरीप्रगाढरौद्र कर्कशकठोर असातानाकारणवर्पनेसहस्सेसुं काइनकी विणभोगव्ये छेनिचेछटवीनधीइमकक्षोच्चातकुलनेविपे
नंदनखृद्विकारक महांतआत्मारगद्वेपरहित प्रधानवीरनामार्थेयतेणें कक्षोपरिग्रहणो फलविपाकएपूर्विकक्षोपरिग्रहकूपपांचमो
आअवहार निश्चयनानाप्रकारें भणिसुयणं चंद्रकांत्यादिमहाार्थं सुगंधद्रव्यमोदकादिककस्तुरीकर्पूरादि कपरिग्रहमुक्तिप्रधाननिर्लो
भतामात्रनेफलहसरीपोछे छेहलोअधर्मद्वारसमाप्तं ५ छिवएतलेपांचधाअवहारप्राणातिपातादि कक्षार्हिवेतेहनोप्रतिपक्षपांचसंवर

भिरसंवरैः प्राणातिपातादिभिराश्रयै रजद्रव रजोजीवस्वरूपो परंजनात्कर्मज्ञानावरणादिआचिणिस्तु आचिन्त्ययात्मप्रदेयैः सहो
पषित्य चतुस्रमयं प्रतिक्षणं चतुर्विधा चतुःप्रकारादेवादिभेदेन गतिर्गतिनामकर्मोदयसंपाद्योजीवपर्यायः पर्यान्तो विभागेयस्य स
न्दातान् करिष्यन्त्यनन्तकाननंतानकृतपुण्याद्यविहिता श्रवनिरोधलक्षणपवित्रानुष्ठानाः ये च न श्रुत्वन्ति धर्मश्रुतरूपं श्रुत्वांचये प्रमा
दन्ति लथयन्ति श्रुतार्थसंस्वरात्मकं नानुतिष्ठन्तीत्यर्थः अणुसिद्धंगाहाद्यनुशिष्टं गुरुणोपदिष्टमपि वज्रविध्वज्जप्रकारं धर्ममिति सुस्वम्भः

यद्वृत्तिसंसारं ? स्ववगतीपक्वं देकाहंति अणंतगी अकयपुण्याजैयनमुणं ति धम्मं सो जणयजे पमायंति २

द्वार षड्विंसादिकेष्टे ए संस्वरद्वारकहिवांने काजैयिथने चामंतणदीदूहे एणंपेवंपोचप्रकारने आश्रयद्वारे करी रजनीपरे निमलजीवने
मलिनसरिखोकरे समयर प्रतेकर्मउपाजे देवनरकतियंचमनुष्यगतिविभागकेपरित्त्रमणकरे संसारमाहि १ सर्वदेवभवादि संवंधिनी
गतिप्रसंधगमने जाइवा मिथ्यादृष्टिपुरुषवुद्धिरहितअधर्मयुक्ततेहने शीखनलागे अकृतपुण्यजै पुरुषनसांभले धम्मं जेसांभलीने जे प्रमाद

पाठान्तरेण अनुशिष्टाः अनुशासिता बहुविधयथा भवन्ति मिथ्यादृष्टयो नरा अबुद्ध्यो बहुकानि काचित्कर्माणिः तत्रबहुं स्यप्रदेशेषु संश्रये पितं निकाचितं दृढतरंबहुं उपशमनादिकरणानामविपयीकृतमितिभावः शृण्वन्ति केवलमनुत्थादिना धर्मश्रुतरूपं नच न पुनःकुर्वन्ते अनुतिष्ठन्तीति ३ किंसकागाहा किंशक्यं कर्तुं नशक्यमित्यर्थः अद्विपादपूरणे यत्तयस्मान्नेच्छयनेत्यथ उपधंसुधाप्रत्यु पकारानुपेक्षितयादीयमानमिति गम्यं पाठमपाठं किंरूपमित्याह जिनवचनं गुणमधुरं विरेचनं त्यागकारिसर्वदुःखानां ४ पंचैव गाहापंचैवप्राणातिपाताद्याश्रवद्वाराणि उज्ज्वलात्यक्ता पञ्चैवप्राणातिपातविरमणादिसंवरान् रक्षित्वापालयित्वा भावेनान्तंकरण

अणुसदृपिवज्जविहं मिच्छदिदृष्ट्यानेनराअबुद्ध्यया वद्वनिकाइयकन्मासुखंतिधम्मं नपरंकरंति ३ किंसक्काकाउं जेजनेच्छहअसहंसुहापाउं जिणवयणं गुणमज्जरं विरेयणंसव्वदुक्खाणं पंचैवव

करे २ श्रीगुरुउपदिष्टएहवोपणिवज्जप्रकारेधर्मं मिथ्यादृष्टीपुरुषबुद्धिरहितअधर्मयुक्ततेहनेगीपनलागे वाधेनिकाचितकम्मं सांभलेधम्मं परंनकरेआचरेनहीं ३ तुम्हे सुंकारीसकोजिकाईदुःकरक्रिया जेनयीयांछताओपधफोक्कीया जिनवचनश्रीवीतरागनोभायोगुणेक

भिरसंपरैः प्राणातिपातादिभिराश्रयै रजद्रव रजोजीवसुरूपो परंजनात्कर्मज्ञानावरणादिआचिणिनु आचिन्त्ययात्मप्रदेयैः सहो पचित्य यनुसमयं प्रतिक्षणं चतुर्विधा चतुःप्रकारादेवादिभेदेन गतिर्गतिनामकर्मोदयसंपाद्योजीवपर्यायः पर्यान्तो विभागो यस्य स तथा तेषु परिवर्तते परिभ्रमन्ति संसारभवमिति सब्बगर्भग्राहा सर्वगतीनां देवादिसम्बन्धिनीनां प्रसून्दाः गमनानि सर्वगतिप्रसून्दातान् कारयन्त्यनन्तकाननंतानक्षतपुण्याद्यविहिता अविनिरोधलक्षणपवितामुष्ठानाः ये च नष्टयन्ति धर्मं श्रुतरूपं श्रुत्वांचये प्रमाद्यन्ति दृश्यन्ति श्रुताथसंधरात्मकं नानुतिष्ठन्तीत्यर्थः अणुसिद्धंगाहाअनुशिष्टं गुरुणोपदिष्टमपिवज्जिविधं वज्जप्रकारं धर्ममिति सम्बन्धः

यदुंति संसारं । सब्बगतीप्रसूत्रं देकाहंति अणंतगे अकयपुणा जेयन सुणंति धम्मं सो जंणय जे प्रमायंति २

द्वार यष्टिंसादिके हरे ए संवरद्वार कहि वाने का जे शिष्य ने आमं वण दी दू छे एणें पवें पांच प्रकार ने आश्रय व हारे करी रजनी परे निर्मल जीवने मखिन सरिखो करे समय २ प्रतेक मंउ पाजें देवन र कति यं च मनुष्य गति विभाग छे परित्रमण करे संसार मां हि । सर्वदेव भवादि संवंधिनी गति प्रसूत्रं गमने जाइवा मिथ्या दृष्टि पुरुष बुद्धि रहित अधर्म युक्त ते हने शीखन लागे अकत पुण्य जे पुरुष न सांभले धम्म जे सांभली ने जे प्रमाद

इत्या कर्मरजोविप्रमुक्तादिति प्रतीतं सिद्धानां मध्येवरासिद्धिवरासकलकर्मक्षयलस्या भावसिद्धिरित्यर्थः तांश्चतएवमनुत्तरां सर्वो
त्तमायान्तिगच्छन्तिइतिप्रत्यथाकरणे पक्षमाध्ययनविवरणं समाप्तं । उक्ताश्चात्रवाच्यतत् प्रतिपक्षभूतानांसंस्वराणां प्रथममहिंसा
लक्षणसंस्वरमभिधातुकामस्तत् प्रस्तावनार्थयिष्यमामन्त्येदमाह हेजंवएत्तोगाहा इजंवएत्तोगाहा इतश्चात्रवभणनानन्तरं संस्वरयंसंस्वरः कर्मणा
मनुपादानन्तस्य द्वाराणीव द्वाराण्य पायासंस्वरद्वाराणि पक्षवक्ष्यामि प्राणतिपातविरमणादिक्रमेण यथाभणितानि भगवताञ्चौ

जतिभज्जणं पंचैवयरक्खज्जणभावेणं कम्मरयविप्पमुक्का सिद्धिवरमणुत्तरंजंति ५ इतिपंचमंआसं
वदारंसंमत्तं ५ जंवएत्तोसंस्वरदारद्दं पंचवोच्छांमिआणुपुव्वीएजहभणियाणिभगवयाससव्वदुकव

रिमधुरोमौठोफेडणहारसर्वदुःखनो ४ मांचप्राणातिपातादिकाडिपांचसंस्वरभावेअंतःकरणसुहृदाखीकरीकर्मरजयीविप्रमुक्तमुक्तिप्रधां
नपनुत्तरतेहनेविपे ५ इतिपंचमंआश्रवद्वारंसमाप्तम् ५ अहोजंवआगलि जेणेअनुष्ठानेकर्मआवताराखिइ तेहनाद्वारापांचकहिंसुंअनु
क्रमेजिमगौतमादिगणधरआगलिभायोभगवंतेसर्वदुःखजराभरणादिभूकाववानेअर्थ १ पहिलोहोइत्थीजीवदयावीजोसंस्वरद्वारासत्यव

गुणयराध्ययानिवाध्यवायीलस्यगुणवराणांच वरगुणानां व्रजः समुदायो येषुतानिशीलगुणव्रतानि तथासत्यं सृपायादयज्जनंन्यायिधं
मायावर्जनं तत्प्रधानानि व्रतानिन्यानि तानि तथासत्याज्जवानिवातथानरकतिरयमनुजदेवगतिर्विवर्जयन्ति मोक्षं प्रापकतयाव्यवच्छेद
यतियानितानितयासुर्वर्जिनैः शिष्यन्ते प्रतिपाद्यन्तेयानितानिसर्वजिनशासनानितान्येवकप्रत्ययेसर्वजिनशासनक्रानिकर्मरजोविदार
यन्तिस्फोटयन्तियानितानि तथाभयशतविनाशनकानि अतएवदुःखयतविमोचनकानिसुखगतप्रवर्तनकानीतिचकथं कापुरुषपदुःखेनो
त्तीर्यन्ते निष्ठानीयन्तेइति कापुरुषपदुःखतराणि सत्पुरुषं निषेधितानिवाचनान्तरे सप्पुरिसतीरियाइं सत्पुरुषप्राप्ततीराणीत्यर्थः

वरवयाइं सच्चज्जवव्वयाइं नरगतिरिय मणुयदेवगतिविवज्जयकाइं सव्वजिणसासणकाइं कम्मरय
विदारगाइं भवसयविणासणकाइं दुहसयविमोयणकाइं सुहसयपव्वत्तणकाइं कापुरिसदुरुत्त

रक्कगतिरियं च गतिमनुष्यगतिदेवगतिनिवारणहारत्थे सर्वजिनभगवंतशीपववावांत्थे कम्मरजनविदारणहार भयनायतनाविनायकने
कारक दुःखनायतनामकावणहार सुखनायतनाप्रवत्तावक कापुरुषनेपालतादुःकर सुखधीरनेसेव्यायकामोक्षनोजाड्वोमार्गदेवलोका

स्यावराणां सर्वपांभूतानां ज्ञेयकरणशीलातस्या अहिंसायाः सभावनास्तु भावनापञ्चकोपेतायाएव किञ्चित् किञ्च नाल्पं ब्रह्मे गुणो
देयं गुणलेशमिति साक्यतं सर्वशेषयणमनन्तरोदितमेवार्थं गद्ये नाह ताण्डित्ति यानिसम्बन्धेनाभिहितानि पुनरिमानि ब्रह्म
माणानि हे सुव्रतगोभनव्रतजं व नामन् महति कारणत्रयजोगत्वे गयवज्जीवतया सर्वविषयनिवृत्तिरूपत्वात् अणुव्रतापेक्षया हृदन्ति
व्रतानि नियमामहाव्रतानि लोयधिद्वयव्याद् इति लोकहृतिदानि जीवलोके चित्तस्यास्थकारीणि व्रतानि यानि तत्रावाचनान्तरे
लोयश्चिदस्य व्याद् इति तत्र लोकायहितं सर्वेदं इति यानि तानि तथा श्रुतसागरदेशितानि यानि तथा तथातपो नशनादिपूर्वकर्मनिज्ज
रणफलं संयमः दयिय्यादि संरक्षणलक्षणोभिनवकर्मानुपादानफलसुद्रमाणि व्रतानि तपसंयमव्रतानि तपसंयमयोर्वर्णास्तिथयः क्षयो
येपुतानि तपःसंयमाव्ययानि तथाशीलं समाधानं गुणानि विनयादयः तैर्वराणि प्रधानानि यानि व्रतानि तानि शीलवरगुणव्रतानि शील
ताणि सुद्रमाणि सुव्ययमहवयाद् लोकहित्यव्याद् सुयसागरदेशित्याद् तव संजमवयाद् सीलगुण

व्रतमोटाव्रतमयलोकनेहितकारीया सुखसुसुद्रभाष्या तपसंयमव्रतआचारविनयादिगुणप्रधानव्रत सत्यमायानोपरित्यागव्रतैरेन

गुणधराव्यानिवाद्यथवाशीलस्यगुणवराणांच वरगुणानां व्रजः समुदायो येषुतानिशीलगुणव्रतानि तथासत्यं मृषावादवर्जनेनैवायं
मायावर्जनं तत्प्रधानानिब्रतानिन्यानिनितानि तथासत्याजैवानिवातथानरकतिरयमनुजदेवगतिर्विवर्जयन्ति मोक्षप्राप्तकतयाव्यवच्छेद
यतियानितानितयासर्वैर्जिनैः शिष्यन्ते प्रतिपाद्यन्तेयानितानिसर्वजिनशासनानितान्येवकप्रत्ययेसर्वजिनशासनकानिकर्मरजोविदार
यन्तिस्फोटयन्तिनितानि तथाभवशतविनाशनकानि अतएवदुःखशतविमोचनकानिसुखशतप्रवर्तनकानीतिचकंचं कापुरुषदुःखेनो
त्तीर्यन्ते निष्ठानीयन्तेइति कापुरुषदुःखतराणि सत्पुरुषं निषेवितानिवाचनान्तरे सम्पुरिसतीरियाद् सत्पुरुषप्राप्ततीराणीत्यर्थः

वरवयाद्संच्छवच्चयाद्नरगतिरिय मणयदेवगतिविवर्जयकाद्सर्वजिणसासणकाद्कम्मरय
विदारगाद्भवसयविणसासणकाद्दुहसयविमोयणकाद्दुहसयपव्वत्तणकाद्कापुरिसदुरुत्त

रकगतिरियंचगतिमनुष्यगतिदेवगतिनिवारणहारं सर्वजिनभगवंतशीषववावंछे कर्मरजनविदारणहार भवनाशतनाविनाशकने
कारक दुःखनाशतनामकावणहार सुखनाशतनाप्रवर्तनावक कापुरुषनेपालतादुःकर सुखधीरनेसेव्यायकामोचनोजाइवोमार्गदेवलोका

स्यावराणां सर्वपांभूतानां क्षेमकरणशीलातस्या अहिंसायाः सभावनास्तु भावनापञ्चकोपेतायाएव किंचित् किञ्च नाल्पं वक्ष्ये गुणो
देयं गुणलेयमिति साम्प्रतं सविशेषणमनन्तरोदितमेवायं गद्ये नाह ताण्डित्ति यानिसम्बरयद्देनाभिहितानि पुनरिमानि वक्ष्य
माणानि हेसुव्रतयोभनव्रतजंबूनामन् सहांतिकरणव्रतजोगत्वेययावज्जीवतया सर्वविषयनिवृत्तिरूपत्वात् अणुव्रतापेक्षया वृद्धन्ति
व्रतानि नियमासहाव्रतानि लोयधिद्वयव्याद् इति लोकवृत्तिदानि जीवलोकचित्तस्यास्य कार्पण्यव्रतानियानितया वाचनान्तरे
लोयधिद्वयसव्ययाद् इति तत्र लोकायचित्तं सर्वददति यानितानि तथा श्रुतसागरदेशितानि यानितया तयातपो नयनादिपूर्वकमेनिज्ज
रणफलं संयमः दृष्टिव्यादि संरक्षणलक्षणोभिनवकर्मनुपादानफलसद्गुणाणि व्रतानितपसंयमव्रतानि तपसंयमयोर्वानास्तिव्ययः क्षयो
येपुतानितपः संयमाव्ययानितया शीलं समाधानं गुणाश्च विनयादयः तैर्वराणि प्रधानानि यानिव्रतानि शीलवरगुणव्रतानि शील

ताण्डित्तिद्वयमाणि सुव्ययमहवयाद् लोकहितव्यव्याद् सुयसागरदेशितयाद् तवसंजमवयाद् सीलगुण

व्रतमोटाव्रतभयलोकनेहितकारीया स्वतः सुदृभाया तपसंयमव्रतआचारविनयादिगुणप्रधानव्रत सत्यमायानोपरित्यागव्रतकेन

गुणवराख्यानिवाद्यथवाशीलस्थगुणवराणांच वरगुणानां व्रजः समुदायो येषु तानिशीलगुणव्रतानि तथासत्यं स्यावावदवर्जनं
मायावर्जनं तत्प्रधानानि व्रतानि यानि तानि तथासत्याज्जिवा निवातयानरकतिरयमनुजदेवगतिर्विवर्जयन्ति मोक्षं प्रापकतयाव्य-
यतियानि तानि तथा सर्वजिनैः शिष्यन्ते प्रतिपाद्यन्ते यानि तानि सर्वजिनशासनानि तान्येव कप्रत्यये सर्वजिनशासनकानि कर्मरजो-
यन्ति स्फोटयन्ति यानि तानि तथा भवशतविनाशनकानि अतएव दुःखशतविमोचनकानि सुखशतप्रवर्तनकानि तीति च कंथं कापुरुषे दुः-
क्षीर्यन्ते निष्ठानीयन्ते इति कापुरुषदुःखतराणि सत्पुरुषं निषेविता निवाचनान्तरे सप्पुरिसतीरियाइं सत्पुरुषप्राप्ततीराणी

वरवयाइं सच्चञ्जवळयाइं नरगतिरिय मणयदेवगतिविवज्जयकाइं सर्वजिणसासणकाइं कम्मरय
विदारगाइं भवसयविणासणकाइं दुहसयपव्वत्तणकाइं कापुरिसदुषत्त

रकगतिरियं च गतिमनुष्यगतिदेवगतिनिवारणहारहे सर्वजिनभगवंतशीपववावांहे कर्मरजनाविदारणहार भवनाशतनाविना-
कारक दुःखनाशतनामकावणहार सुखनाशतनाप्रवर्ततावक कापुरुषपनेपालतांदुःकार सूरधीरनेसेव्यायकामोचनो जाइवो मार्गदेव

स्यावराणां सर्वपांभूतानां क्षेमकरणशीलातस्या अहिंसायाः सभावनास्तु भावनापञ्चकोपेतायाएव किंचित् किञ्च नाल्पं वक्ष्ये गुणो
देशं गुणलेशमिति साम्प्रतं सविशेषणभनन्तरोदितमेवायं गद्ये नाह ताण्डित्ति यानिसम्बरशब्देनाभिहितानि पुनरिमानि वक्ष्य
माणानि हे सुव्रतगोभनव्रतजं नमन् महांतिकरणवजोगवयेगयावज्जीवतया सर्वविषयनिवृत्तिरूपत्वात् अणुव्रतापेक्षया दृढान्ति
व्रतानि नियमासञ्ज्ञाव्रतानि लोयधिद्वयव्याद् इति लोकवृत्तिदानि जीवलोकचित्तस्यास्य कारीणि व्रतानि यानितया वाचनान्तरे
लोयधिसव्ययाद् इति तत्रलोकायहितं सर्वददति यानितानि तथाश्रुतसागरदेशितानि यानितथातथातपो नयनादिपूर्वकर्मनिज्ज
रणफलं संयमः दृष्टिव्यादि संरक्षणलक्षणोभिनवकर्ममुपादानफलस्तद्रूपाणि व्रतानितपसंयमव्रतानि तपसंयमयोर्विनास्तिव्ययः अयो
येपुतानितपः संयमाख्यानितयाशीलं समाधानं गुणाश्च विनयादयः तैर्वैराणि प्रधानानि यानिव्रतानि तानि शीलवरगुणव्रतानि शील

ताण्डिद्रमाणि सुव्ययमहवयाद् लोकहिद्वयव्याद् सुयसागरदेशितयाद् तव संजमवयाद् सीलगुण

व्रतभोटाव्रतभयलोकनेहितकारीया स्तुलसमुद्रभाष्या तपसंयमव्रततथाचारविनयादिगुणप्रधानव्रत सत्यमायानोपरित्यागव्रतैश्च न

गुणधराध्ययानिवाच्यवाशीलस्थगुणवराणां च वरगुणानां व्रजः समुदायो येषु तानि शीलशुणव्रतानि तथा सत्यं स्यावा दवज्जनं आयुधं
मायावर्जनं तत्प्रधानानि व्रतानि तानि तथा सत्याज्जवा निवातयानरकतिरयमनुजदेवगतिर्विवर्जयन्ति मोक्षं प्रापकतया व्यक्तेरु
यतियानि तानि तथा सर्वैर्जिनैः शिष्यन्ते प्रतिपाद्यन्ते यानि तानि सर्वजिनशसना नितान्येव कप्रत्यये सर्वजिनशसनकानि कर्मरजोविदार
यन्ति स्फोटयन्ति यानि तानि तथा भवशतविनाशनकानि अतएव दुःखशतविमोचनकानि सुखगतप्रवर्तनकानि नीतिचक्रां कापुरुषैः दुःखिनो
नीर्वन्ते निष्ठानीयन्ते इति कापुरुषदुरुक्तराणि सत्पुरुषं निषेविता निवाचनान्तरे सम्पुरितसतीरियाद् सत्पुरुषप्राप्ततीराणीत्यर्थः

वरवयाद् सच्चञ्जवन्वयाद् नरगतिरिय मशुयदेवगतिविवर्ज्यकाद् सर्वजिणसासणकाद् कम्मरय
विदारगाद् भवसयविणासणकाद् दुहसयविमोयणकाद् सुहसयपव्वत्तणकाद् कापुरिसदुरुत्त

रकगतिरियं च गतिमशुयगतिदेवगतिनिवारणहारं सर्वजिनभगवंतशीपववावोद्धे कम्मरजनविदारणहारं भवनाशतना विनाशकने
कावक वः खनाशतना मकावणहारं सुखनाशतना प्रवर्तवक कापुरुषपनेपालतादुःकारं सुरधीरनेसेव्याकामोच्चनो जाइवो मार्गदेवलोका

स्यायराणां सर्वेषां भूतानां ज्ञेयमकरणशीलातस्या अहिंसायाः सभावनास्तु भावनापञ्चकोपेताया एव किंचित् किञ्च नाल्पं वक्ष्ये गुणोद्देशं गुणलेशमिति साम्प्रतं सविशेषणमनन्तरोदितमेवायं गद्ये नाह ताखिलञ्चित् यानि सम्प्रशब्देनाभिहितानि पुनरिमानि वक्ष्यमाणानि हेतुव्रतयोभनव्रतजंबूनामन् महांतिकरणव्रतजोगत्वयेगयावज्जीवतया सर्वविषयनिवृत्तिरूपत्वात् अणुव्रतापेक्षया दृढन्ति व्रतानि नियमामहाव्रतानि लोयधियव्यव्याद्वृत्ति लोकवृत्तिदानि जीवलोकचिन्तस्यास्य कारीणि व्रतानि यानि तवावचनान्तरे लोयधियसव्यव्याद्वृत्ति तत्र लोकायवृत्तिं सर्वददति यानि तानि तथा युतसागरदेशितानि यानि तया तया तपो नयनादिपूर्वकमनिज्जरणफलं संयमः दृष्टिव्यादि संरक्षणलक्षणोभिनवकर्मानुपादानफलसाद्रूपाणि व्रतानि तपसंयमव्रतानि तपसंयमयोर्वीर्वा नास्ति व्ययः क्षयो येषु तानि तपःसंयमाव्ययानि तयाशीलं समाधानं गुणाद्यविनयादयः तैर्वराणि प्रधानानि यानि व्रतानि तानि शीलवरगुणव्रतानि शील

ताखिलद्रुमाणि सुव्ययमहव्याद्वृत्ति लोकहित्यव्यव्याद्वृत्ति सुयसागरदेशित्याद्वृत्ति तपसंयमव्याद्वृत्ति शीलगुण

व्रतमोटाव्रतभयलोकनेहितकारीया स्तुतसमुद्रभाष्या तपसंयमव्रतत्याचारविनयादिगुणप्रधानव्रत सत्यमायानोपरित्यागव्रतैरेन

रेपु मध्ये प्रथममाद्यः सम्बरद्वारमहिंसा किंभूतायासासदेवमनुजासुरस्य लोकस्यभवति दीवत्तिहोदीपो वायथागाधजलधिमध्यम
नानास्यैरस्यापदकदम्बकदर्थितानां महोर्मिमालामथमानगावाणां त्वाणं भतिहोपः प्राणिनामेवमयमहिंसासंसारसागरमध्यगतानां
व्यसनयतश्चापदापीडितानां संयोगवियोगवीचिविधुराणां त्वाणंभवति तस्याः संसारसागरोत्तारहेतुत्वात् इतिअहिंसोपउक्ता
वायथावाहोपात्तकारनिराकृतहृक्प्रसराणां हेथोपादेयार्थहोपादानमृदमनसां तिमिरनिकरनिराकरणेन प्रवृत्त्यादिकारणंभव
त्येवमहिंसाज्ञानावरणादिकर्मतमिअश्रंसनेन विप्रुद्धबुद्धिप्रभापटलप्रवर्त्तनेन प्रवृत्त्यादिकारणत्वादीपउक्ता तथा त्वाणंस्वपरेपामाप
दसंरक्षणात्तथा शरणंतथैवसम्पदः सम्पादकत्वात् गम्यते अयोर्येभिर्वाश्रीयतइति गतिप्रतिष्ठन्ति आसतेसर्वगुणाः सुखानीवायस्यां

रां१ निब्बुद्धे२ समाहो३ संतो४ किंती५ कंती६ रइय७ विरइयट सुयंग८ तिंती९० दया११ विमु

स्यनोकारण२ समाधिनोकारण३ उपद्रवनिवृत्ति४ कीर्त्तनोकारण५ कांतिवधारेशरीरनी६ मननेरतीउपजावे७ हिंसाथीनिवृत्ति
नोकारण८ हादशांगीअंगनोकारण९ संतोयनोकारण१० अभयनोकारण११ बंधनयीम्बकावे१२ कोपनोनिग्रह१३ सम्यक्तनोआरा

इह पुरुषप्रपञ्चं स्वीयामुपलक्ष्यमिति नतद्विषयेष्वेव प्रतिपत्तव्यं वक्तुं चेहवाक्यं तच्च ग्रन्थान्तरेभ्योऽप्येयं शिष्याणामप्युपगमसु गमयणा
यगाद् इति निर्वाणगमने मार्गद्वयं मार्गेयानितानि तथा स्वर्गचर्चेष्टिनं प्रणयन्ति नयन्तियानितानि तथा कश्चिदुपगमयणाणकानोतिपाठः
तत्स्वर्गगन्तव्ये प्रयाणकानीव गमनानीवयानितानि स्वर्गप्रयाणकानि ततः कर्मधारयः अयमहाव्रतसंज्ञितानां सुखरहाराणां परि
माणमाह सुखरहाराणि पञ्च एतेषामेव शिष्टप्रणेतृकत्वमाह कथितानि तु भगवता अभिहितानि पुनरेतानि भगवता श्रीमन्महावीर
णातः श्रद्धेयानि भवन्तीति भावयति प्रथमं श्रवणं प्रस्तावनां अथ प्रथममयम्बरनिरूपणायाह तथेत्यादि तत्र ते पुनश्च सुखरहा

राद् इदं संप्रारि स निसेवियाद् निष्वाणगमणमगं समगप्यायकाद् संवरदाराद् पञ्चकहियाणिओ
भगवयातत्यमठमं श्रीहिंसानासासदेव मरुया सुरसंलोगसु भवति दीवोताणं सरणगती पद्मनिष्वा

तैश्च ते पुञ्चाडणहारं संवरवतिरूपद्वारपाञ्चकह्यां श्रीमहावीरदेवतिहां प्रथमश्रीजीवदया जेअहिंसासदेवमनुष्यअसुरजेलोकेऊद्
दीपानीपरित्वाणसरणरापणहारआपदायी संपदानादेशहारअेयार्थीद् आदरवायोग्यसर्वसुखनोआधार मोक्षनोकारण चित्तस्व

यावुद्धिः साफल्यकारणत्वाद्बुद्धि यदाह बाह्यत्तरिकलाकुसलापंडियपुरिसापंडियाच्चैवसम्बकलाणं पवरंजोषम्भकलानयाणांति धर्मे
 चाहिंसैववृत्तिश्चित्तदाढः तत्परिपालनीयत्वादस्यादृतिरेवोच्यते सद्यद्विहेतुत्वेन सद्यद्विरेवोच्यते एवंचद्विद्विद्वि - तथासाद्यपथ्यवसित
 मुक्तिस्थिते हेतुत्वास्ति; तथापुष्टिः पुण्योपचयकारणत्वात् साहच्यमुष्टिः पुण्योपचयनं दयतिसद्यद्विन्नयतीति नन्दाभदंतेकल्याणी
 करोति देहिनिमिति भद्राविशुद्धिप्राप्तयोपायत्वेन जीवनिर्मलता स्वरूपत्वात् साहच्यमुद्धिपापक्षयेण जीवनिर्मलता - तथाकेवल
 ज्ञानादिलब्धिनिमित्तत्वाल्लब्धिविधिरदृष्टि प्रधानदर्शनमतमित्यर्थः तदन्यदर्शनस्याप्राधान्यादाहच कंतीए पडियाए पयकोडीएमलाल
 भयाएजलेत्तियं नतायंपरस्वपौडानकायव्याः कल्याणं कल्याणप्राप्तकत्वात् मङ्गलं इरितोपयान्ति हेतुत्वात् प्रमोदः प्रमोदोत्पादकत्वात् वि

विद्वी२१ ठितौ२२ पुद्गा२३ नंदौ२४ भद्गा२५ विसुद्धौ२६ लद्वौ२७ विसिद्धिद्वौ२८ कल्याणं२९ मंगलं

कारण२० दृष्टिनोकारण२१ सादृश्यार्थवसितएहवीमुक्तिर्निर्विषयस्थितनाकारण२२ पुण्यमुष्टिनोकारण२३ ध्यानंदनोकारण२४ कल्याण
 नोकारण२५ निर्मलपणानोकारण२६ केवलज्ञानलब्धिनोकारण२७ निर्मलदृष्टिनोकारण२८ कल्याणनोकारण२९

साप्रतिष्ठातया निर्वर्णसोक्ष्णहेतुत्वान्निर्वाणं तथा निर्देतिः स्यात्स्थं समाधिः समताः यत्किं यत्किं हेतुत्वात् शान्तिः द्रोहविरतिः कीर्तिः
 स्याति हेतुत्वात् कान्तिः कमनीयताकारणत्वात् रतिश्चरति हेतुत्वात् विरतिश्च निवृत्तिः पापान्मुक्तं श्रुतज्ञातमङ्गं कारणं यस्याः
 सायुताङ्गा आह च पदमङ्गान्तर्गतोदयादित्यदिष्टमिहेतुत्वान्नुपि ततः कर्मधारयः तथा दयादेर्हि रक्षा तथा यिमुच्यते प्राणी सकलबन्ध
 नेभ्यो दयासाविमुक्तिः तथा क्षान्तिः क्रोधनिग्रहस्तदन्यत्वादर्हिंसापि क्षान्तिरक्ता सम्यक्तं सम्यग्वोधरूपमाराध्यते ययासा सम्यक्ता राधनां
 मङ्गं तिष्ठति मङ्गती सर्वधर्मानुष्ठानानां वृहती आह च एकं विय एकवयं निदिष्टं जिनवरे हिंसव्ये हिंसायाति वाय विरमण मवास सतत्पर
 वउद्वा बोधिः सर्वज्ञधर्मप्राप्तिरर्हिंसा रूपत्वाच्च तस्या अर्हिंसावो धिरक्ता अथवा हिंसासानुकम्पाः सा च बोधिकारणमिति बोधिरवोच्यते
 बोधिकारणत्वं चानुकम्पायाः अणुवंपाकामनिज्जरवालतवेदाणविणयविभ्रगे संजोगविषयो भे सवणसुवदुडुडिसक्कारे इति वचनादिति त

तो १२ खंति १३ सम्मताराहणा १४ महंती १५ बोही १६ बुद्धी १७ धितो १८ समिद्धी १९ रिद्धि २०

धणशर १४ अर्हिंसा भगवती मोटी १५ बोधिमेधकुमारवत् १६ निर्मलबुद्धिधादं १७ चित्तहृत्तायादं १८ सङ्गधनोकारण १९ ऋद्धिनो

स्थानं सम्बन्ध प्रतीतः गुप्तिरशुभानां मनःप्रसूतीनां निरोधः विशिष्टो व्यवसायो निश्चयो व्यवसाय उच्छ्रयश्च भवोन्नतत्वं यन्नाभावतो देवपूजा आद्यतनं गुणानामाश्रयः यजनमभङ्गयस्य दानं यतनं वा प्राणिरक्षणं प्रपन्नः अप्रमादः प्रमादवर्जनं आश्वासः आश्वासनं प्राणिनामेव विश्वासो विश्रम्भाः अभङ्गति अभयं सर्वस्यापीति प्राणिगणस्य अनाघातश्च मरिचोक्षपवित्रा एकाग्र्यवद्द्वयोपादानात्

४६ आयतनं ४७ जयण ४८ मय्यमाश्रो ४९ असासो ५० विसासो ५१ अभञ्जो ५२ सव्यस्सवि ५३ अमा
वाञ्जो ५४ चोक्ख ५५ पविस्सो ५६ सुतो ५७ पुया ५८ विमल ५९ पमासाय ६० निम्मलतरत्ति ६० एव

नोच्चाश्रय ४७ जयणाप्राणरापवानोकारण ४८ जीवदयानोपालणहारप्रमादटाले ४९ जीवनेसमतानोकारण ५० सर्वजीवनेविश्वास
नोकारण ५१ जीवनेअभयनोकारण ५२ ससल्लाहूतसथावरप्राणीने ५३ अभारिराख्वानेमिनायनीपरे ५४ जीवदयाचित्तचोखुंकरे ५५
चित्तपवित्करवानोकारण ५६ अतिहीपवित्करे ५७ भावयकीदेवनोपजीवोतेदया ५८ निर्मलाइनोकारण ५९ प्रभानोकारणतेदया ५९
अत्यन्तमलरहितेभणीदया एतलेनामिकहीहिवेसमाधिसमणीकहेक्के ६० इत्यादिकअनेकनामकह्या आपणेंगुणेंनीपजाव्याएत

भूतिः सर्वविभूतिनिवन्धनत्वात् रक्षाजीवरक्षणस्वभावत्वात् सिद्धावासः मोक्षवासनिवन्धनत्वात् अनान्यवः कर्मवन्धनिरोधोपायत्वात्
 केवलिनः स्थानं केवलिनमहिंसायां व्यवस्थितत्वात् शिवसमितिशीलसंयमोक्तिं यथिवहेतुत्वेन शिवसमितिः सम्यक्प्रवृत्तिरुद्रपत्वाद्
 हिंसासमिति शीलसमाधानं तद्रूपत्वाच्छीलं सयमो हिंसातत्परमवृत्तिरूपप्रदर्शनेवसमुच्चये शीलपरिचरोक्तिं शीलपरिग्रहं चारित

३० यमोऽत्र १ विभूति ३२ सिद्धावासो ३३ रक्ता ३४ अणासवो ३५ केवलीयं द्वाणं ३६ शिव ३७ समि
 यो ३८ सील ३९ संजमोत्तिय ४० सीलघरो ४१ संवरोय ४२ गुत्तौ ४३ ववसाओ ४४ उस्सतोय ४५ जखो

दुरितोपपत्तिनोकारण ३० धर्मनोकारण ३१ सर्वविभूतीनोकारण ३२ जीवरक्षानोकारण ३३ मोक्षनावासनोकारण ३४ कर्मबंधकं धवानो
 कारण ३५ केवलीसर्वजीवनीदयानेचाधारिरक्षादयायकीसर्वसिद्धिप्राप्त्या ३६ निरुपद्रवनोकारण तेदया ३७ सम्यक्प्रवृत्तिविवानोकारण
 ३८ शीलसमाधिनीकारण ३९ हिंसायकीनिवर्त्तिवानोकारण ४० शीलवसिवानास्थानकतेदया ४१ संवरकरिवोएदयाप्रसिद्धनाम ४२ त्रिणि
 षगुप्तिनो ४३ निवयधर्मरूपविवसाययीलाभक ४४ कंचभावेजीवदयानोपालवो ४५ भावयकीयज्ञतेआत्मानिर्भल ४६ उत्तमगुण

स्थानं सम्बरश्च प्रतीतः गुप्तिरशुभानां मनःप्रभृतीनां निरोधः विशिष्टो व्यवसायोनिश्चयो व्यवसायउच्छ्रयशुभावोन्नतत्वं यन्नाभावतो देवपूजा आयतनं गुणानामाश्रयः यजनमभङ्ग्यस्य दानं यतनंवा प्राणिरक्षणं प्रपन्नः अप्रमादः प्रमादवर्जनं आश्वासः आश्वासनं प्राणिनामेव विश्वासो विश्रम्भाः अभङ्गति अभयं सर्वस्थापीति प्राणिगणस्य अनाघातश्चमरिवोक्ष्यमविवाकायशब्दद्वयोपादानान्

४६ आयतनं ४७ जयण ४८ मय्यमाओ ४९ असासो ५० विसासो ५१ अभओ ५२ सव्वस्सवि ५३ अमा
वाओ ५४ चोक्ख ५५ पत्रित्तो ५६ सुतो ५७ पुया ५८ विमल ५९ पभासाय ६० निम्मलतरत्ति ६० एव

नोआश्रय ४७ जयणाप्राणरापवानोकारण ४८ जीवदयानोपालणहारप्रमादटाले ४९ जीवनेसमतानोकारण ५० सर्वजीवनेविश्वास
नोकारण ५१ जीवनेअभयनोकारण ५२ सघलाइतसथावरप्राणीने ५३ अमारिराखवानेमिनाथनीपरे ५४ जीवदयाचित्तचोखुं करे ५५
चित्तपवित्तरवानोकारण ५६ अतिहीपवित्तर ५७ भावयकीदेवनोपजीवोतेइया ५८ निर्मलाइनोकारण ५९ प्रभानोकारणतेदया ६०
अत्यन्तमलरहिततेभणोदया एतलेनामिकहीहिवेसमाधिसभणीकहेछे ६० इत्यादिकअनेकनामकत्था आपणेणेंगुणेनीपजाव्याएत

पतिशयपवित्राद्युचि भावशौचरूपा आहच सत्यं शौचंतपःशौचंशौचमिन्द्रियनिग्रहः सर्वभूतदयाशौचं जलशौचं च पशुममिति पूता पवित्रापूजाभायतो देवताया अर्चनं विमलप्रभासा तच्चिबन्धनत्वात् निमलतरन्ति निमलं जीवं करोति यासातया अतिशयेन वानि र्गणानि र्गणैः लतरा इति नाम्नां समाप्तौ एवमादीन्येवं प्रकाराणि निजकगुणनिर्मा तानि यथार्यानीत्यर्थः अतएवाह पर्यायनामानि तत्तद्वर्माद्विज्ञाभिधानानि भवन्त्यहिंसायाः भगवत्यादृति पूजावचनं एयासाभगवत्यहिंसायासा भीतानामिव शरणमित्यत्राश्वसि कादेहिनामिति गम्यं पक्खीणं पिवगमणंति पच्चिणांमिध विहायोगमनं हितादेहिनामिति गम्यमेव मन्यान्यपि षट्पदानि व्याख्ये

मादौणि नियगुणनिर्मियाद् पञ्जवनामाणि कुंति अहिंसा एभगवती ए एसाभगवती अहिंसाजा
सामीयाणं पिवसरणं पक्खीणं पिवगयणं तिसियाणं पिवसल्लं ३ खुहियाणं पिवअसरणं ४ समुदमज्जे

वानाममाहिंसाभाभेणकारणिरोद् अहिंसाजीवदयाभगवती नागुणकहेहं एभगवती पूज्यदयाकेहवीहं अहिंसाजीवदयाजि मरीचताम्राणीनेकोईसरणराखतोरोद् तिमः विमपंखीयानेगननोआधार २ तस्यानेजिमपांणीनोआधार ३ भूयानेजिमपञ्चनो

यानि किंभूतादीनां शरणादिसमैवसानेत्याह एतेति एतेभ्योऽनन्तरोदितेभ्यः शरणादिभ्यो विशिष्टतरिका प्रधानतरिका अहिंसा
 हिततयेति गम्यते शरणादितो हितमनैकान्तिकमनात्यन्तिकं भवत्यहिंसा तस्तुतद्विपरीतं मोक्षावाप्तिरिति तथायासा इत्यादियासौ
 वपोतवङ्गं च उप्पयाणं च आसमपयं हं दुहठियाणं च उसहिबलं ७ अडवीमज्जे च सत्यगमणं ८ ए
 तोविसिद्धतरिका अहिंसा जासापुटवीजलअण्णिमाखय वण्णफतीवीजहरिय जलचरथलचरख
 हचरतसथावरसब्बभूय खेमकरी एसामगवती अहिंसाजासा अपरिमियनाणदं सणधरेहिंसीलगु
 आधार ४ समुद्रमाहिजिमप्रवहणनोआधार ५ गाइं भैसक्खालीहरणादिकअटवीनाजीवनैवासरक्खिवानोठामधं रोगातंकपीड्याप्राणी
 नेओपधानोबल ७ जिमअटवीमाहिमलानिसायनोबल ८ एतलाऊं तीतरगाढी विशिष्टदयाअधिकीक्रे अहिंसाभगवती जेतेश्ववीपाणी
 अग्निवायुवनस्सतीशाल्यादिहरीकाय जलचरथलचरखेचरत्वसथावर सर्वभूतप्राणीनेखेमनीकरणहारी एदयाभगवती दयाजेअहिं
 साकुण्णिंरपालीतेकहेक्के जेइनोमापलोनथी एहवोच्चानदर्शनधरणहार शुद्धआचार मूलगुणादिकथलुत्थानादिक अनयनादि १०

अतिशयपवित्राशुचि भावशौचरूपा आहच सत्यं शौचंतपःशौचंशौचमिन्द्रियनिग्रहः सर्वभूतदयाशौचं जलशौचंच पञ्चममितिपूता पवित्रापूजावाभावतोदेवताया अर्चनंविमलप्रभासा तद्विवन्धनत्वात् निमग्नलतरत्ति निर्मलंवीवं करोति यासातथा अतिशयेनवानि मर्गं लानिर्मलतरा इतिमास्त्रां समाप्तौ एवमादीन्येवं प्रकाराणि निजकगुणनिर्मातानि यथार्थानीत्यर्थः अतएवाह पर्यायनामानि तत्तद्वर्माश्रिताभिधानानि भवन्त्यहिंसायाः भगवत्याइति पूजावचनं एषासाभगवत्यहिंसायासा भीतानामिव शरणमित्यत्राश्रांसि कादेहिनामितिगम्यं पक्खीणं पिवगमणंति पचिणांमिव विद्यायोगमनं हितादेहिनामिति गम्यमेवमन्यान्यपिघट्पदानि व्याख्ये

मादौणि नियगुणनिर्मियाद् पञ्जवनामाणिहुंति अहिंसाएभगवतीए एसाभगवतीअहिंसाजा
सामीयाणंपिवसरणंपक्खीणंपिवगयणं तिसियाणंपिवसलिलं खुहियाणंपिवअसरणंसमुद्दमउक्ते

खानाममांदिअहिंसालाभेणकारणिहोइ अहिंसाजीवदयाभगवतीनागुणकहेक्के एभगवतीपूज्यदयाकेहवीक्के अहिंसाजीवदयाजि मरीइताप्राणीनेकोईसरणराखतोहोइ तिम तिम पक्खीयानेगननोआधार तस्यानेजिमपांणीनोआधार भूयानेजिमअखनो

प्रतिपक्षरूपं स्वभावंस्वर्गापवर्गप्राप्तिलक्षणंचकार्यमिति तथाचवधिजिनायिथिष्टावधिज्ञानिनस्तरपि विज्ञाताज्ञपरिज्ञया बुद्ध्याप्रत्या
ख्यानपरिज्ञयाचसेविताच्छब्दोमनो मातृग्राहिणी ऋजुसामन्त्रं तमन्तगाहिणी ऋजुमर्दमणोनार्यं पायंविसेसविसुचंघडामित्तं चिति
यंसुणत्तिवचनात् मतिर्मनःपर्यायज्ञानविशेषो येषातेऋजुमतयस्तरपि दृष्टाचयलोकिताविपुलमतयोमनोविशेषप्राचिमनः पर्ययज्ञा
निनःउक्तं चविडलंयलुविसेसणमागंतगाहिणीमर्दं विडलाचंति यमणुसरद्वधडं पसंगउपज्जवसएच्छितैरपि विदिता ज्ञाता पूर्वधरैरधी

हिजणेहिंविणाया उज्जुमतीहिंविदिद्विविपुलतीहिंविदिता पुव्वधरैहिंअधियाविडब्बीहिं प्रतिणाआ
भिणवोहीयनाणीहिंसुयनाणीहिं मणपज्जवणाणीहिंकिंवलनाणीहिं आमोसहिपत्तेहिंखेलोसहिप

रीदीठियपधिज्ञानेएदयाप्रज्ञादूजाणी सामान्यपणेमनपर्यायज्ञानतेणेदयाएदीठी विशेषसहितमनःपर्यायज्ञानतेणेएदयाजाणी १४
पूर्वनाधरणहारतेणेदयापालीअधिकवैक्रियलब्धिसहिततेणेदयापालीनिसरीपालीमतिज्ञाणीतेणेपणिदयापाली अतज्ञानीदू पणिद
यापालीमनःपर्यवज्ञानीयेदयापाली केवलज्ञानीदू दयापाली इस्तादिकनेस्पर्शवेकरीसर्वव्याधिउपसमाववासमर्थएचवीलअधिनधारण

विडिति विट्टं भासंति यपत्तिपासवणं एएअन्वे यवहजेसिं सखेयसुरभयोवयवारोगोवसमसमत्था तेऊं तितलसहिंपत्ता जोसुत्तपएषव
 ऊसुयमणुधावइपयाणुसारीसो जोअत्थपएणत्थं अणुसरइसबीयबुद्धीओ कोट्टयधसुण्णिगलसुत्तत्थाकोट्टबुद्धीया तथासंभिन्नं सर्वतः
 सर्वशरीरावयवैः इएवन्तीति संभिन्नओतारः अथवासंभिन्नानि शब्दादिविषयैः प्रत्येकं ग्राहत्वेन व्याप्तानि ओतोसोन्द्रियाणियेपांते
 संभिन्नओतसः सामस्ये नवाभिन्नान् परस्परभेदेन शब्दान् इएवन्तीति संभिन्नओतारसो इहगायाजोसुणइसब्बओ सुणइसब्बविस
 एवसब्बसो एहिंसुणइवहएवसइ भिन्नेसंभिन्नसोउसामनोवल्लिकैर्निचलमनोभवाग्वल्लिकैः हृदप्रतिज्ञैः कायवल्लिकैः परीपहापीडितय
 रीरैः ज्ञानादिवल्लिकैर्हृदज्ञानादिभिः क्षीरमिवमधुरवचनमाश्रवंति चरन्ति येतेक्षीराश्रवालव्यविशेषवन्तसौः एवमन्यदपिपदद्वयं इह

भिस्सोतेतिहिंसुयधरेहिंसणवलएहिंकायवलएहिंनाणवलएहिंदंसणवलएहिंचरित्तवल

धावडेसर्वशरीरनेअवयवेकरीसांभले देखे श्रुतनावरणहारे मनजे हनानिचलके तेणे जे हवोबोलेते हवो निर्वाहे परीसहानासहणहारे
 जे हने ज्ञाननोवल तेणे जे हने दर्शनोवल के तेणे जे हने चारित्तनावल के तेणे दयापाली दुग्धनीपरे जे हनोवघनमिठो छेमधुनीपरे मिटवचनछे

ताभ्युतनिषद्वासतीपठिताविज्वलिहं पद्वन्तिविकुर्विभवे क्रियकारिभिः प्रतीर्णानिस्तीर्णाञ्चानन्यपालितेत्यर्थः आभिषिण्योऽप्युयना
 णीहीत्यादि समणुचिन्वेत्येतदन्तंसुगमं शबरं चमोसहिपत्तेहिंति आमर्गः संस्पर्गः स एवौषधिरिवौषधिः सर्वरोगापहारित्वात्तत्परायण
 प्रभावोऽल्विविगोपसां प्राप्तायेतेतया तैरेवमुत्तरत्वापि नवरंखेलोनिष्ठोवनं यद्धः मधुः शरीरविष्योसहिंति विषुयोऽमृतपुरीयावयवाः अ
 यवावित्तिविट्पिठापत्ति प्रश्नवर्णमृतशेपं तथैवसम्बोसहिंसर्वेष्वनन्तरोदिता अमर्गादयोऽन्ये च बहुवचोपधयः सर्वोपधयः बीजकल्पा
 बुद्धियेपानि बीजबुद्धयः अर्थमात्रमवायनानार्थसम्बद्धान्बुद्धिकाभ्यधिका बुद्धियेषां तद्व्यर्थः कोष्ठद्वयबुद्धियेषां तकोष्ठबुद्धयः सङ्गतज्ञाता
 विनष्टबुद्धय इत्यर्थः पदेनैकेनपदयताव्यनुसरन्ति प्रदायुसारिणः इहगाथाभवन्ति संकारिसणमामोसोसुतीपुरिसाणविषुसोविष्याचन्ने

त्तेहिंजल्लोसहिपत्तेहिंविष्योसहिपत्तेहिंसम्बोसहिपत्तेहिंवैजबुद्धोएहिंकोष्ठबुद्धोहिंपयाणुसारोहिंसं

शरतेणेदयापासीजेहनामुखमांशलायकतेहजओषधीसमानहेशरीरनोमलतेहजओषधीवडीनीतिलबुनीतिओषधीहेजेहनेखेल
 जखवडीनीतिलबुनीतीएसर्वओषधीहेबीजसरीखीजेहनीबुद्धिहेकोष्ठकसरीखीबुद्धिकोठामांशिवालीविणसेनहीएकपदकेडेअनेकपद

विडित्ति विद्वं भासंति यमत्तिपासवणं एएअन्वे यवइजेसिं सध्वेयसुरभयोषयवारोगोवसमसमत्था तेऽङ्गं तितउसहिंपत्ता जोसुत्तपएअय
 ऊसुयमणुधावइपयाणुसारीसो जोअत्यपएणत्वं अणुसरइसवीयबुद्धीओ कोट्टयधणसुणिग्गलसुत्तत्थाकोट्टबुद्धीया तथासंभिन्नं सर्वतः
 सर्वशरीरावयवैः इहएवन्तीति संभिन्नओतारः अथवासंभिन्नानि शब्दादिविषयैः प्रत्येकं शब्दत्वेन व्याप्तानि ओतोसीन्द्रियाणि येपाते
 संभिन्नओतसः सामस्येन वाभिन्नान् परस्परभेदेन शब्दान् इहएवन्तीति संभिन्नओतारसौ इहगाथाजोसुणइसव्वओ सुणइसव्वयिस
 एवसव्वसो एहिंसुणइवइएवसइ भिन्नेसंभिन्नसोउसामनोयलिकैर्निचलमनोभिवाग्वलिकैः इदप्रतिज्ञैः काययलिकैः परीपछापीयित्तय
 रीरैः ज्ञानादिवलिकैर्हंइदञ्ज्ञानादिभिः क्षीरमिवमधुरवचनमाश्रवंतिघरन्ति येतेक्षीराअवालब्धिवियेपयन्तसौः एयमन्यदपिपदद्वयंइए

भिणुसोतेहिंसुयधरेहिंसणवलएहिंवयवलएहिंकायवलएहिंनाणवलएहिंदंसणवलएहिंचरित्तवल

यावडेसर्वशरीरनेअवयवैकरीसांभलेदेखेअुतनाधरणशारेमनजेवनानिचलत्वेतेणजेअवोवोलेतेअवोनिर्वाहे परीसशानासरुणशारे
 जेअनेज्ञाननोवलतेणजेअनेदर्शनोवलत्वेतेणजेअनेधारित्तनावलत्वेतेणइदयापालीदुग्धनीपरेजेअनोवचनमिठोलेमधुनीपरेमिहयचनणे

गायार्द्धं श्रीरमज्जसप्पिसाउवमाउवयणे तदासवाहुंति महानसंरसवती स्थानमुपचाराद्रसवत्यपिमहानसंचक्षीणं महानसंयेपांते
क्षीणमहानसिका स्वार्यानीतभक्ते नलक्षमपिटप्पितोभोजयतां यावदात्मनानतदुभुक्तं तावन्नक्षीयते तथास्यतिवयचरणञ्चारयावि
यिटाफायगमनखवियुक्तास्ते चजंघाचारणाविद्याचारणार्थेति इहगाथाचद्रसयचरणसमत्याजंघाविक्काहिचारणामुणभो जंघाहि
जाइपटमोनिभ्रं काउरयिकरेहिं । एरुप्पाएणगभोखयगवरमिभो तचोपछिनियत्तोवीएणंनदीसरमिहंतचोएइतइएणंर पटुं मेणपंड
गवणंवीइउप्पाएणणंदणंएइतइएउप्पाएणतचोइहजंघाचारणोएइइ पटुं मेणमाणुसोत्तरणंगंसयंदीसरंवीयएयाएइतचोतइएणंकयचे
इयवंदणोइहगं ४ पटुं मेणणंदणवणेवीउप्पाएणपंडगवणंमिएइइहंतइएणं जोविज्जाचारणोचोइ ५ चउत्थभन्तिएहिं इहएवंयावत्कर
यात्छहभन्तिएहिंछहभन्तिएहिंएवंदसमदुपालसचोइससोलसचइभासमासदोभासतिमासचउभासपंचभासइतद्रट्ठयंउत्तिच्चसं पाक

एहिंखीरासवेहिंमज्झआसवेहिंसप्पियासवेहिंअखीणमहाणसिएहिंचारणेहिंविज्जाहरेहिंचउत्थ

धीसरीखोचोपद्योवचनतेणेअखीणजेभातपाणीखूटेसाधुनायतनेजमाडेतोहें खूटेनहीजंघाचारणविद्याचारणएकोतरउपवासकरणा

भाजनेताभ्यां दीयमानं ग्राह्यमित्येवंरूपः कल्पः समाचारीयेषां तेतज्जातसंस्पृष्टकल्पिकासौ उपनिधिना प्रत्यासन्न्याचरन्ति प्रत्या
सन्नमेव गृह्णन्ति ये ते व्योपनिधिका तैः शुद्धैः पणिका ग्रंथितादिदोषपरिहारचारिणस्तैः संख्याप्रधानाभिः पंचपादिपरिमाणयतीभिर्दे
तिभिः सरुद्रज्ञादिपातपातलक्षणाभिचरन्ति ये ते संख्यादत्तिकासौ दत्तिलक्षणं चैतत्तदन्ती उज्जति एवारेखेव ईच्छंति तत्तियाच्यौ

चरएहिं लूहचरएहिं समुदाणिचरएहिं अखगिलाइएहिं मोणचरएहिं संसृकप्पीएहिं तज्जायसं
सृकप्पीएहिं उवनिहिएहिं सुद्धेसणिएहिं संखादत्तिएहिं दिट्ठलाभिएहिं अदिट्ठलाभिएहिं पुट्ठ

णहारसमुदाणीभिजानालेणहारं जिवादेगिलायपयोपमिच्चाहारविनांतिवारेच्चाहारलेवो मौनावलंभीसावद्वचननवोलेशरं
रायेतयाभाजनिदीयेतेलेवो जेद्रव्यदेवायोग्यत्वे तेणेश्वरद्वाराजायतयाभाजनि दीदं तोलेवो तेणेच्चाचारत्ते जेउपासरायीदूकडाजणा
हारनेविषरे संकादिदोषटालीच्चाहारलीइं तेणे दातनीसंखाइं च्चाहारल्ये तेणे जेदीसतास्थानकज्जं तीच्चाख्योपाहारले जेपूर्वदी
गेनयीतेणेदीजितोच्चाहारलीइं तेणेसाधवेजेगट्ठस्यमुजनेपूक्खेजभगवनआभातकल्ये एमकहेतोलेवो सदाजणाविलकरे तेणे सदापरिम

च्छिन्ननिवायाउदतीहोइद्रव्येतरादृष्टिभाषिकायेदृश्यमानस्थानादीनीतं गृह्णन्तिअदृष्टलाभिकायेअदृष्टपूर्वेणदीयमानं गृह्णन्ति
 पितृनिवायाउदतीहोइद्रव्येतरादृष्टिभाषिकायेदृश्यमानस्थानादीनीतं गृह्णन्तिअदृष्टलाभिकायेअदृष्टपूर्वेणदीयमानं गृह्णन्ति
 पितृनिवायाउदतीहोइद्रव्येतरादृष्टिभाषिकायेदृश्यमानस्थानादीनीतं गृह्णन्तिअदृष्टलाभिकायेअदृष्टपूर्वेणदीयमानं गृह्णन्ति
 पितृनिवायाउदतीहोइद्रव्येतरादृष्टिभाषिकायेदृश्यमानस्थानादीनीतं गृह्णन्तिअदृष्टलाभिकायेअदृष्टपूर्वेणदीयमानं गृह्णन्ति

तयास्मिते भिन्नपिण्डपातिकातैः परमितपिण्डपातकैः परमितगृहप्रवेद्यादिना वृत्तिसंक्षेपवद्भिः चंताहारेत्यादियन्तानिपदानि
 तयास्मिते भिन्नपिण्डपातिकातैः परमितपिण्डपातकैः परमितगृहप्रवेद्यादिना वृत्तिसंक्षेपवद्भिः चंताहारेत्यादियन्तानिपदानि
 तयास्मिते भिन्नपिण्डपातिकातैः परमितपिण्डपातकैः परमितगृहप्रवेद्यादिना वृत्तिसंक्षेपवद्भिः चंताहारेत्यादियन्तानिपदानि

लाभि एहिं अयं बौल एहिं पुरमडू एहिं एकासण एहिं निविति एहिं मिण्डवाति एहिं परमिय पिंड
 याति एहिं अंताहारे हिं प्रंताहारे हिं अरसाहारे हिं वरसाहारे हिं तुच्छाहारे हिं लहा
 हारे हिं अंतजीवि हिं प्रंतजीवी हिं लूहजीवी हिं तुच्छजीवी हिं उपसंतजीवी हिं प्रसंतजीवी हिं विविक्तजी
 लूहकरी एकासण मोटातपने पारणे विगेरहितजीमेजेओदनादिकटकडाकरी पाते प्रखेपे तेणे दयापाली परमाणो तेतघरतया कवलतथा द्रव्य
 द्रमकरी आहारल्ये बालचणादिक आहारलीइ उगस्यो उपराडि आहारल्ये रौंगमरिचादिरसरहितनोलेगाहारसरहित अल्पथाहार
 लूखी आहार अंतजीवी प्रांतजीवी लूख्यजीवी अल्पआहारजीवी कपायथी उपशम्याजावजी वतां दुतेणे दयापाली चंद्रमानी परे प्रयांतजीवी

प्राग्यदेयनवरं पूर्णतचरणं गवेगणमात्रमुक्तमिहत्वाहारो भोजनं जीवनंतु तथैवाजन्मापि प्रवृत्तिरिति विशेषो वसेयः तया परसं हिंसादि
भिरसंस्कृतं विरसं पुराणत्याग्नतरसं तथा तुच्छमल्पं तथा उपशान्तजीविभिरतर्क्यपेक्षया प्रशान्तजीविभिः वदित्यपेक्षयापि विक्तैर्दो
षविफलैर्भक्तादिभिर्जीवैति ये ते विविक्तजीविनसः अक्षीरमधुसर्पिकैः दुग्धचौद्रदृष्टवर्जकैः टाणा इ ए हिंति स्यान्तर्जकस्यानं निपदन
स्यान्तर्जकस्यानं तदभिग्रहविशेषेण दधति विदधति ये ते तथा तै एतदेव प्रपञ्चयति प्रतिमास्याविभिः प्रतिमया कायोत्सर्गेण भिक्षुप्रति

दो हिं अक्षीरमधुसर्पि ए हिं अमज्जमं सासि ए हिं टाणा इ ए हिं पडिमद्वा इ ए हिं टाणुकडु ए हिं विरासणि
ए हिं पोसज्जि ए हिं डंडाय ए हिं लगडसाति ए हिं एगपासा ए हिं आयाव ए हिं अवाउ ए हिं अणिहु भ ए हिं

तेषु वदितं गृहं तिदो यरहित आहारलीङ्गं दुग्धमधुगुलखंडादि दृष्ट एतत्तावां नानल्ये मद्यनात्यागीमांसनात्यागीकाउसगकरे भिक्षुनी १२
प्रतिज्ञानापालकतथा कायोत्सर्गेरहित एकधा न के ककडू वटारहे ते ते वीरासणि रहे ते णे दयापाली पल्यं कायनादिकरी वसे ते णे दयापाली ड
डानी परे लं वापगकरी छुद्रं एकजपासे सुवेपासो फरे तेन ही आतापनाकरे ते णे दयापाली जे प्रावरणविनारहे तादितापसहे जे सुखनी लं वा

मायावाभाशिक्यादिकयातिष्ठतिर्येतथातैः स्थानमुत्कुटुकं यथा तैः स्थानोत्कुटुकास्तौ वीरासनं भूयस्तपादस्यसिंहासनोपवेशनमिति
 तदस्ति ये पाते वीरासनिकास्तैर्निपद्या समपुतोपवेशनादिकातया चरंतीति नैपद्यिकास्तौ दण्डस्यैवायतं संस्थानं ये पामसि तैर्दण्डायतिकास्तौ
 लगण्डं दुःसंस्थितं काष्ठं तद्वत्स्थिरः पाण्योर्नां भलग्ने न शरते ये ते लंगडशायिनस्तौ उक्तं च वीरासयं तु सीहासणोक्त्व जहमुक्त्वा जाणुग
 णिविष्टो दण्डलगडवमा आचतकुज्जे यदोणहं पि एकएयपाखो भूभस्या सम्बध्यते ये पां न द्वितीयपाखे न भवंतीत्ये कपाखु कास्तौ आता
 पकैरातापनकारिभिः आतापनाचविविधायतश्चाह आयावणा उतिविद्या उकोसामभिमज्जन्नाय उकोसा उ निवृत्ता नि सन्नमष्कार
 वियजहन्नाः अप्रावृत्तैः प्रावरणवर्जितैः अग्निहृभण्डिंति अग्निष्टीवकैः सुपक्षेयाणापरिष्ठापकैः अकंडूयकैः अकण्डूयनकारकैः धृतकेश्य

अकंडूय एहिं धूतं केसमं सुलोमनखे हिंसव्वगायपडिकम्मविप्पमुक्के हिंसमणुचिन्ता सुयधरविदितत्यका

परिठवेन हौ खानिखणेनही शुशुपानकरेमस्तक नास्मशुना केयरोमकक्षा दिकनानखआदिते सर्वगात्रसमस्त शरीरनो संस्कारकारि
 वाथकी विप्रमुक्तशरीरनी संभालनकरे तेणे दयापाली सेवी अहिंसा सुतना धरणहार जाण्या अर्थनो समुह एहयी मुच्छिजे एनी स्थिर देहा

रश्म्युनखैः धृता संस्कारोपेक्षया त्यक्ताः केशाः शिरोजाः रश्म्यश्रूणि कूर्चकेशाः रोमाणि कक्षादिलोमानि नखाश्च प्रसिद्धा ये ते तयातैः सूर्य
गात्रप्रतिकर्मविप्रमुक्तेः अभ्यङ्गादिवर्जनात् समणुचिन्द्रन्तिसमनुचिर्णार्थासिचितेत्यर्थः तथा श्रुतधरास्तुतधराविदितोर्यकायोर्यराग्रिः
श्रुताभिधेयो ययासातया साविदितार्थकाया बुद्धिमर्तियेषां ते तथा ततः कर्मधारये श्रुतधरविदितार्थकायबुद्धयः तैः समनुपाखितेति सख
न्यः तथा धीरास्थिराश्च ज्योभावामतिरवग्रहादिका बुद्धिचौत्पत्तिश्चादिका येषां ते तथा ते च ये ते इत्युद्देशे अशीविषानागाः ते च ते उग्र
तेजसश्च तीव्रप्रभावास्तीव्रविषाद्व्यत्यर्थस्तत्कल्पास्तत्त्वदृशा शोपेनोपधातकारित्वत्ते तथा निश्चयो वस्तुनिर्णयो व्यवसायः पुरुषकारस्तयोः
पर्याप्तयोः परिपूर्णयोः क्षताविहितामतिर्बुद्धियेषां ते तथा पाठान्तरेण निश्चयव्यवसायौ विनीतौ आत्मनि प्राप्तौ यैः पर्याप्ताश्च क्षतामतिर्बुद्धि
सेतयानित्यं सदा स्याद्यायोर्बोचनानि चित्तनिरोधरूपं येषां ते तथा ध्यानविशेषोपदर्शनार्थमाह अनुबद्धं सततं धर्मं ध्यानमाश्चाविन

यबुद्धीर्हि धीरमतिबुद्धिणो यजेते

आसीविसुउगतेयकप्पाणिच्छ्रय व्यवसायपज्जसकयमतीयाणि

दिकमतिवत्पातिष्यादिकबुद्धिर्वंत. जेहनीहट्टिविषसर्पप्रायसरखी सतेजउत्कृष्टतेजजेहनेच्छेतेसरिखा वस्तुनोनिर्णयपुट्ठपाकारप्रति

यादिलक्षणं चेपांतेनुबद्धधर्मध्यानाततः कर्मधारयः पंचमहावतरूपं यच्चारित्वेनयुक्तायेतेतथा समिताः सम्यक्प्रज्ञाः समितिष्वी
 र्यांसमित्यादिषु समितपायाः क्षपितकिल्बिषाः षट् विषजगद्वत्सलाः षट् जीवनिकायहिताः नित्यमप्रमत्ताद्रतिकथं एतेष्टियन्तियेते
 पूर्वोक्तगुणाएतैवान्यैश्चानुक्कलचरणैर्गुणवद्भिर्यासावतुपालिताभभवती चर्चिसाप्रथमंसम्बरद्वारमितिहृदयं अथाहिंसापालनोद्यतस्य
 यद्विधेयंतदुच्यते इमंवेत्यादि अयंचबल्यमाणविशेषलं छोगवेपणीयद्रुतिसम्बन्धः किमर्थमतच्चाह दृथिव्युदकाग्निमारुततरुगणत्रयस्या
 वरसर्वभूतेषु विषयेयांसयमदयासंजमात्मिकादृष्टानतुमिथ्यादृष्टामिववधात्मिका तदयतश्चेतोः शुद्धोनवद्यत्तं छोभैक्षं गवेपयितव्योऽन्वे

चंसंज्ञायज्ज्ञाणं अणुबंधमज्ज्ञाणं चमहब्बयचरितजुत्तासमियासमितोसुसमितपावाछ्विह
 जगवच्छला णिच्चमप्पमत्ताएयहिदय अखेहियनासाअणुपालियाभगवतीइमंचपुटवीदगअगणिमा

पूर्णकीधीबुद्धिजेसदावाचनादिध्याननिरंतरधर्मध्यानपांचमहावतचारित्वेयुक्तैर्योदिकप्रवर्त्ततांसमाव्योपापपृच्छजीवकायनाहितकारी
 सदाप्रमादरहितएवसाधु अनैरासाधुतेचर्हिंसा अनुक्रमेपालीभगवती आगलीकटीस्ये दृथिवीपांणीअग्निवायुवनस्पतीत्रयथाव

पणीयः इहचोच्छ्रयश्चस्यपुं लिङ्गत्वेपि प्राकृतत्वान्बपुं सकलिङ्गनिर्देशो न दोषायति चं छमेव विशेष्यन्नाह अकयमित्यादि पल्लतः सा
 ध्यंदायकेनपाकतो नयिहितः अकारियति नचान्यैः कारितः अणाह्वयति अनाह्वतो गृह्येन साधोरनिमन्तव्यपूषकं दीयमानः अमु
 दिष्टो यावन्ति कादिभेदवर्जितः अकीयकडंति नक्रियतेन क्रयेण साध्वर्थकतः अक्रीतकृत एतदेव प्रपञ्चयति नवभिचकोटो भिस्तुपरिगुहः ता
 वे मानवन्ति । नधातयति २ घ्रंतं नानुजानाति ३ नपचति ४ नपाचयति ५ पचन्तं नानुजानाति ६ नक्षणाति ७ नक्रामयति ८ क्रीणन्तं

वयतकगणंतसथावरसम्बभूयसंजय दयद्वयाएसुइं उं कंगवेसयव्वं अकयमकारियमणाहुयमणुदिहं
 अकयकडंनवकोडीहिं परि सुइ दसहियदोसिहिं विप्पमुक्कं उगमउप्पायणे सणा सुइववगयचुयचइ
 रसर्वभूतनैसंयमदयाने अर्थसुधोद्याहारगवेपवो साधुनेअर्थेकौधोनधी अनेरापाहेकराव्योनधी नूहतरादिकारहित छेदधिकदोषर
 दितसाधुनेअर्थमूल्ये नयीलीधो नवकोडीपरिशुद्धतेकेहीनइणेनइणावे २ नहयतानेअमुमोदेश नपचेनपचावे ५ नपचतानेअमुमोदे
 ६ वेचातो नलीधुं ७ नलिवरावे ८ नवेचातालेतानेअमुमोदे ८ शुद्धनिर्देश दशसंकादिदोषेकरीरहित तेयकीम्बकाणो उद्गमन १६

नानुजानाति० तथादशभिश्चदोषैर्विप्रसुक्तास्तोचामीसंकय२ मक्खिय२ निक्खित्त३ पिहिव४ साहरिय५ दायगु६ म्मीसे७ अपरिणय८
 लिक्त९ ऋड्डिय१० एसणदोसादसह्वंति१० उग्गमुप्पायणेसणासुद्धंतिउत्तमरूपाउत्पादनरूपाचयाएपणागवेपणातयागुहोयसतया
 ततोत्तमपोडयविध आहचअहाकस्सुहेसिय२ मूइकम्भेय३ सीसजाएय४ उवणा५ पाऊडियाए६ पाउय७ कीय८ पानिस्से९ परियट्ठि
 ए१० अभिहडे११ उम्भिन्ने१२ मालोहडे१३ अच्छिज्जे१४ अणसडे१५ अज्झोयरएय१६ सोलसमे१७ उत्पादनापिपोडयविधेयआहच
 धाई१ दूई२ निमित्ते३ आजीव४ वणिमगे५ तिगिच्छाय६ कोहे७ माणे८ माया९ लोभेह्वंतिदसए पुब्बि११ पच्छासंयव१२ विज्जा
 १३ संतेय१४ चुसुचोगेह१५ उप्पायणाएदोसासोलसमेसूलकम्भेय१६ वगयसुयवइयचत्तदेहंचत्ति अपगता स्वयंययग्भताः देयवस्तु
 सम्भवाआगन्तुकावालम्यादयच्युतादताः स्वतःपरतोवादेयवस्वात्मिकाः दृथिवीकायिकादयः चइयन्ति त्याजितादेयद्रव्यात् दृथका
 रिता दायकेनचत्ति स्वयमेवदायकेन त्यक्तादेयद्रव्यारष्टयकृतादेहा अर्भेदयिवचयादेहिनी यस्मादुंक्षात्तथा सचकिमुक्तंभवति
 प्रासुकश्चप्रगतप्राणिकोहइव्याख्या पुनरेवं अपगतउयतश्चेतनापर्यायादचेतनत्वं प्राप्तःच्युतेजीवनादिक्रियाभ्योऽग्रहः व्याचितस्ताभ्य
 एववायुः क्षयेणभ्रंशितः त्यक्तेदेहपरित्यक्तजीवसंसर्गसमुत्थशक्तिजनितहारादिपरिणामप्रभावोपचयइति उत्पादनादोपवर्जितत्वं प्रप

पणीयः इहचोच्छ्रयस्त्वं लिङ्गत्वेऽपि प्राकृतत्वाच्च पुं सकलिङ्गनिर्देशो न दोषायेति उं छमेव विशेष्यत्वाच्च अकयमित्यादि पक्षतः सा ध्वयंदायेकेनपाकतो न विहितः अकारियंति न चान्यैः कारितः अणाह्वयंति अनाह्वतो गृहस्थेन साधोरनिमन्त्रणपूर्वकं दीयमानः अमु दिष्टो यावन्ति कादिभेदवर्जितः अकीयकडंति न क्रियते न क्रयेण साध्वर्थकतः अकीतकृत एतदेव प्रपञ्चयति न वभिचक्रोटीभिस्तु परिशुद्धः ता चेमानर्हति न धातयति न तं नानुजानाति न पचति न पाचयति न पचन् नानुजानाति न कृणाति न क्रापयति न कीणन्

वयतस्तरणं तस्यैव सव्यभूयसं जय दयद्वया ए सुद्धं उं छंगवेसयन् अकयमकारियमणाहुयमणुदिह
अकयकडंनवकोडीहिं परि सुद्ध दसहियदोसेहिं विष्मसुक्कं उगमउप्पायणे सणा सुद्धवगवच्यच्यचइ

रसवभूतने संयमदयाने अर्थसुधो आहारगवेववो साधुने अर्थे कीधोनथी अने रापाहे काराव्योनथी नूहतरादिकरहित उद्देशिकदोषर हितसाधुने अर्थमूल्ये नथीलीधो नवकोडीपरिशुद्धते कीनहणे नहणावेर नहणताने अमुमोदे न पचनेन पचावे न पचताने अमुमोदे ६ वेचातो नलीधुं न लिखरावे न वेचातालेताने अमुमोदे ८ शुद्धनिर्दोष दशसंक्रादिदोषे करीरहित तेथकीर्म्माकाणो उद्गमन १६

पि वन्दनेन स्ववनेन यथासौ ए सो जस्रगुणावियरंति अवारियादसदिसास इहराकहासुसुब्बसिपञ्चक्खं अज्जदिद्वोसि नापिमाननया
 भासनदानादिप्रतिपत्त्यानापि पूजनया तीर्थनिर्मात्यदानमस्तकगन्धक्षेप्रमुखविस्त्रि कानमस्कारमालयादानादिलक्षणानाणुक्तत्रय
 योगेनेत्याह नवीत्यादितथानापि दम्भतया दम्भेन मायाप्रयोगेण नापिरक्षणयादायकास्य पुत्रवर्णकगृहादीनां नापियासनयायिच्छे
 ण्योनायुक्तत्रयमनुदायिनेत्याह नवीत्यादि ननैवलक्षणं शब्दप्रमाणस्त्रीपुरुषवास्वादिलक्षणं उत्पाताः प्रकृतिविकाराः रक्तहृष्टादयः
 स्वप्नो निद्रा विकारः ज्योतिषांचनक्षत्रचन्द्रयोगादिज्ञानशास्त्रं निमित्तं चूडामण्याद्युपदेशो नातीतादिभावसंचावनं कथा व्यर्थकया
 दिकाकुडकंपरेषां विस्मयोत्पादनप्रयोगः एभिराक्षिप्तं न यत्प्रयुक्तं दानायदायकेन व्यापारितं भेद्यंतस्तथा तथानापि षीलनयाजाक
 वृद्धनतः नापि निन्दया देयदायदोषोद्घटनेन नापि गर्हणया लोकसमक्षं दायकनिन्दयानार्थे तत्त्वितयेनेत्याह नवीत्यादिनापि भेषण्या

विडम्भणरक्त्वयसासणाएभिवक्खं गवेसियव्वं न विवंदणाए न विमाणणाए न विप्रयूणाए न विवंदणाए न विवंदणाए

नेलेवो नही मायाराखीहो करो राखी कलाशीखवीभिच्चालेवीगवेषवीनहीं गृहस्यनोस्तवनकरी गृहस्यनेचायनादिदेवे गृहस्यनेपू

स्वयन्नाहणिसव्यकहापउयणक्खासुउवणीयं ननैवनिपट्ठगोचरगतआसने उपविश्वकथाप्रयोजनं धर्मकथायापारं यत्करोति तं नि
पद्यकथाप्रयोजनं तस्मात् आख्यायुतात् आख्यानकप्रतिबद्धयुतात् दायकावचनायं नटेनेव प्रयुक्तान् यदुपनीतं दायकेन दानायमुप
स्थितं तत्तथाभेदं वेपयितव्यमिति सम्बन्धः नचैवचिकित्साचरोगप्रतीकारो सन्तश्चेटिकादिदोषदेवाधिष्ठात्तराशुपूर्वोन्मूलं कृतांज
ल्यादोषधिन्मूलं भेदं च द्रव्यसंयोगरूपं हेतुकारणं लोभापेक्षया यस्य भिन्नस्य तत्तथाभेदं भिन्नासम्बन्धोऽप्यपवेपयितव्यमन्वेपयितव्यं ना

यचत्तदेहं च फासुयंचननिसिज्ज कदा पयोयणफासुउवणीयं नतिगिच्छा मंतमूलभेसज्जकज्ज हेउ
नलज्जखणुपायसुमिणजोदुसनिमित्त कइकुइकप्पओत्तं नविडंभणए नविरक्खणए नविमासणए न

उत्पादना रूपजे एयणातेणे करी स्वयमेव वेगलाययाचुआ सच्चिन्महाया अचित्तथयो देहप्राप्तुक आसने वेसी कथाप्रयोजनं भाटचारण
नीपरेव्याख्यानकरे वैद्यकर्ममंतजडी औषधकाजकरे सामुद्रादिकलक्षण चंद्रधनुषादिकनिद्राविकार नक्षत्रचंद्रग्रहादिसंस्कृत्युद्धा
मणिकथाविकृत्य उपजाववाभणी कथानो कश्चिबो माया करी नलेवो व्यापाठ भूतिवत् गृहस्थनादी कराराखी नलेवो कलादिकने जीखयी

क्रोधनतयानापिवनीपक्ततयारंकवस्तुस्त्रिव्याकरणेन नाथुक्तवयमीलनेनेत्याह नयीत्यादिनापिमित्ततयामित्तभावंमुगमगम्येत्यर्थः नापि
 प्रार्थनयायाज्ञया अपितुसाधुरूपसंदर्शनेन चाहचपडिरूपिण सितासियंकालेणभवत्तुएत्ति नापिसेवनया स्वामिनोभृत्ययत् नापि
 युगपदुक्तत्वंमीलकेनेत्याह नवीत्यादियद्येवमेवंचनगवेपयतिभैक्षंभिक्षुस्तर्हिबहुगवेपयायां किम्विधोऽसौ भवेदित्याहअज्ञातस्वयंस्वज
 नादिसम्बन्धाकथनेन गृहस्यैरपरिज्ञातस्वजनानादिभावः तथाअगद्विहत्ति अग्रथितपरिज्ञानेपितेपु तेनसम्बन्धिनानामतिबहुआहा रेवा

प्रथणाएनविसेवणाएनविमित्तयप्रत्ययसेवणाएभिवत्वं गवेसियध्वंअण्णएअगद्विहत्तिअदुइअदीणेअदि
 मणेअककुणेअविसाती अपरितंतजोगीजयणघडणकरण चरियविनयगुणजोग संपत्तंभिवत्त्वं

रिद्रीरांकपणे भिक्षागवेपवीनहौ मित्तपणोकारीदूखेभावेनलेवोयाचकनीपरैलालपालकरीनलेवो ठाफुरनीसेवाओलगकरी मित्तप
 गुंकारीएणेभावेयाचकनारीर सेवायेकारीएइ भेदेनलेवोभिच्चागवेपवीनहीएणीपरै अजाखोस्वजनगटहस्यस्योअप्रतिवद्वहं परचित्त
 दीननयाइं आहारनेअलाभेदुमनोनथाय दयामणोनथायविपवादरहित संयमनेधिपेउद्यमवंतएइयेयोगेसहितहोइं पांस्यासंयम

दायकस्य यदित्यतोभयोन्पादनेनापि तज्जं नया तज्जं नीवालेनेन द्वास्त्यसिरेदुष्टेत्यादि भनणरूपयानापि ताइनयाषपेटादिदानतः
नाप्युक्तवययोगेनेत्याहनवीत्यादिनापि गौरवेणगवेष राजपूजितोहमित्याद्यभिमानेननापि कुधनतयादारिद्रभावेन प्राकृतत्वेनवा

पूयणाएभिक्ष्वंगवैसियब्बं नविहीलणाएनविनंदणाए नविगरहणाएनविहीलणानिंदणागरहणाभि
क्खंगवैसियब्बं नविभेसणाएनवितज्जणाएनविमेषणतज्जणतालणभिक्ष्वंगवैसियब्बंनवि
गारवेणंनविकुहणाए नविवणिमयाएनविगारवकुहणवणिमयाए भिक्ष्वंगवैसियब्बंनविमित्तयाएनवि

जयेवासमुहपतीयादिस्तयनकरौ आसनादियासमस्तकषाली भिक्षागवेषवीनही जातिकुलादिदोषनेउघाडेवे वीजादोषनेउघाडेजे
देतोमहोद्देहनेवीहावीने जात्यादिकनोदोषउघाडेनही वीजादोषउघाडेनही जेदेतोहोद्देहनेवीहावीने भिक्षागवेषवीनहीग्र
हस्यनाच्छतादोषकचिक्वेकरी ग्रहस्यसांझमीआंगुलीकरीकहे रेदुष्टजाणीससांसतोरहे चपेटादिकदीद्दं षाकनेदेवेकरीवीहाडे तज्जं
षपेटादिकदीद्दं एमकरौभिक्षागवेषेनहीं ऊं राज्यपूज्यक्खंमुजनेसज्जमाने दरिद्रीनेभाव्ये रांकनीपरेलालिपालिकरे राज्यपूजितद

क्रोधनतयानापिवनीपकतयारंकवस्तुस्त्रिव्याकरणेन नाप्युक्ततयमीलनेनेत्याह नवीत्यादिनापिमिततयामित्रभाविमुपगम्येत्यर्थः नापि
 प्रार्थनयायाज्या अपितुसाधुरूपसंदर्शनेन आहचपडिक्विण सित्तसियंकालेणभक्त्वएत्ति नापिसेवनथा स्वामिनोभ्यत्ययत् नापि
 युगपदुक्तत्वमीलकेनेत्याह नवीत्यादियद्येवमेवचनगवेपयतिभैक्षुस्तर्हिबहुगवेपयायां किम्विधोऽसौ भवेदित्याहअज्ञातस्वयंस्वज
 नादिसम्बन्धाकथनेन गृहस्यैरपरिज्ञातस्वजनादिभावः तथाअगटिणत्ति अग्रथितपरिज्ञानेपितेषु तेनसम्बन्धिनानामतिबद्धआहा रेवा

पथ्यणाएनविसेवणाएनविमित्तयप्रत्यणसेवणाएभिक्त्वं गवेसियध्वंअखाएअगडिणअदुडुअदीणेअवि
 मणेअकलुणेअविसाती अपरितंतजोगीजयणघडणकरण चरियविनयगुणजोग संपउत्तं भिक्खू

रिद्रीरांकपणे भिक्षागवेपवीनहैं मित्रपणोकारीइणेभावेनलेवोयाचकनीपरेलालपालकरीनलेवो ठाकुरनीसेवाओलगकारी मितप
 गुंफरीएणेभावे। याचनाकारीर सेवायेकारीएइ भेदेनलेवोमिच्छागवेपवीनहीएणीपरे अज्याख्योस्वजनगटहस्यस्योअप्रतिबद्धे परहित
 दीननथाइं आहारनेअलाभेदुमनोनथाय दयामणोनथायविपवादरहित संयमनेयिपेउद्यमनंतएहवेयोगेसहितहोइं पांस्यासंयम

दयाः तदर्थप्रावचनं प्रवचनं शासनं भगवता श्रीमन्महावोरेण सुकथितं न्यायावाधित्वेन आत्मनां चित्तं चालयितुं पेक्षाभाविन्यति प्रेत्य ज
 न्मान्तरैर्भवति शुद्धफलतया परिणमतीत्येवं शीलं प्रेत्यभाविकं आगमिष्यति काले भद्रं कल्याणं यत्तदागमिष्यद्भद्रं शुद्धं निर्दोषं नैयाययति
 नैयायिकं न्यायवृत्तिश्च कुटिलं मोक्षप्रतिच्छेदनुत्तरं सर्वोत्तमं सर्वपादुःखानामसुखानां पापानां च तत्कारणानां व्यपशमनमुपशमका
 रणं यत्तत्तया अथ यदुक्तं तीक्ष्णसंभावणा एव किंचिद्विच्छं गुणुदे संति तत्र काः भावनाश्चास्यां जिज्ञासायामाह तस्मै त्यादि तस्य प्रथमस्य त्र
 तस्य भवन्तीति घटना इमावक्ष्यमाणप्रत्यक्षाः पञ्च भावनाभाव्यते चास्य तत्र तेनात्मायकाभिस्ताभावना र्देयार्सिमित्यादयः किमर्थं भवन्ती

द्वाभाविन्यं आगमेसि भद्रं सुखं नैयाययं अकुटिलं अणुत्तरं सब्दुक्खपावाणविउसमणं तस्स इमापं
 च भावणाओ पढमस्स वयस्स ज्झंतिं पाणाइ वायवेरमणं परिरक्खणइयाए पढमं ठाणं गमणगुण

जातसंलमार्गसर्वोत्तमप्रधानसर्वदुःखनाकारणजेपापप्राणातिपातादिघटारपापस्थानकतेह नोउपसमावणहारएहवोप्रवचनतेपिचि
 लावतनीएपत्यद्यपांचभावनाजाणिवीप्रथमव्रतनीहोइ प्राणातिपातादिवेरमणजीवहिंस्यानियेषपणोराखवानेअथेपहिहीभावनकाहे

अष्टद्वयदुहेति आहारेदायकेवा अद्विष्टः अदुष्टोवा अद्वीणेति अद्वीणोऽचक्षुभितः अविमनानविगतमानसः अलाभादिदोषात् अक
रणो न दयास्याननिवृत्तित्वात् अविषादीचविषादवानदीनमित्यर्थः अपरितांताः अत्रान्तायोगर्मनः प्रभृतयः सदनुष्ठानेषु यस्य सोमरि
सेचितो विनयो येन सचरितविनयः तथा गुणयोगेन चाभादिगुणसम्बन्धे न संप्रयुक्तोयः स तथा ततः पदत्रयस्य कर्मधारयः भिक्षुणाभिर्भू
पणाया निरतो भवेदिति गम्यते इमं च निरुद्धं पुनः पूर्वोक्तगुणभिन्नादिप्रतिपादनपरं प्रवचनमितियोगः सर्वजगज्जीवरक्षणरूपाया

भिक्षुसंख्याया एव इमं च सुखजगज्जीव रक्त्वणदयद्वया एपावयणं भगवत्या सुकहियं अचक्षुभित्तिहयं

ने विषयत्वं तच्च प्राप्तसंयमनीमाप्ततेषटना वेळं नोत्तरवोसेव्यो ए चवो विनयचमादिगुणसंयोग संप्रयुक्तसहित एवो चारित्रीयोभि
द्यानीगदेवखणानेविपे तत्परच्छद्व भागलिकहीससर्व ८४ कक्षजीवायोनिराखवानेविषे एववीदयातेरुनेचये श्रीसिद्धांतप्रवचन श्रीम
शरीरदेवे कडोभायोजीवनाहितने जन्मांतरेषु दुष्टफलपणेशपरिणामे आगामिवकालेकल्याणकृद् निर्दोषन्यायवृत्तिनोमार्गमोक्षप्रते

दयाः तदर्थप्रापचनं प्रवचनं शासनं भगवता श्रीमन्महावीरेण सुकथितं न्यायावाधित्वेन ध्यातुं हि तं पेक्षाभाविन्यति प्रेत्य ज
न्मान्ते भवति शुद्धफलतया परिणामतीत्येवं श्रीलंप्रेत्यभाविकं आगमिष्यतिकाले भद्रं कल्याणं यत्तदागमिष्यद्भद्रं शुद्धं निर्दोषं नैयाययति
नैयायिकं न्यायवृत्तिचक्रुटिलं सोक्षप्रतिच्छज्जुत्तरं सर्वोत्तमं सर्वपांडुः खानामसुखानां पापानां चित्तकारणानां व्यपयमनमुपशमका
रणं यत्तत्तथा अथ यदुक्तं तीक्ष्णभाववर्णाएड किंचिदोच्छं गुणुदेसंति तत्तकाः भावनाचक्षुः जिज्ञासायामाह तस्मै त्यादि तस्य प्रथमस्य त्र
तस्य भवन्तीति घटनाद्भाववत्त्वमात्रप्रत्यक्षाः पञ्चभावनाभाष्यते चास्य तेन तेनात्मायका भिस्ताभावना ईर्यासिमित्यादयः किमर्थं भवन्ती

ज्ञाभावियं आगमेसिभद् सुदनेयाउयं अकुडिलं अणुत्तरं सब्बदुक्खपावाणविउसमणं तस्स इमापं
चभावणाओ पढमस्स वयस्स ऊंतिं पाणाइ वायवेरमणं परिरक्खणइयाए पढमं ठाणं गमणगुण

जातासरलमार्गसर्वोत्तमप्रधानं सर्वदुःखनाकारणजेपापप्राणातिपातादिचठारपापस्थानकतेरुनोउपसमावणहारएहवोप्रवचनतेपहि
लाव्रतनीएपत्यच्चपांचभावनाजांखिवीप्रथमव्रतनीछोइ प्राणातिपातादिवेरमणजीयचिंस्थानियेधपणोराखयानेअयेपहिहीभावनाकहे

पटव्यदुष्टेति आचारिदायकेवा अद्विष्टः सदुष्टोवा अद्विष्टोति अद्विष्टोचक्षुभितः अविमनानविगतमानसः अलामादिदोषात् अक्र
 रणोनदयास्थाननिवृत्तित्वात् अविषादीअविषाद्वानदीनमित्यर्थः अपरितांताः अत्रान्तायोगमनः प्रभृतयः सदुष्टानेषु यस्यसोपरि
 तांतयोगाभूतएवयतनंप्राप्तेषु संयमयोगेषु प्रयत्नः उद्यमः घटनंचअप्राप्तसंयमयोगप्राप्तयेत्यलएवतेकूरेतेसयतनघटनकरणः तथापरितः
 सेवितोविनयोयेन सचरितविनयः तथागुणयोगेन क्षमादिगुणसम्बन्धेनसंप्रयुक्तोयः सतथा ततःपदवयस्य कर्मधारयः भिन्नगर्भिज्ञो
 पणायानिरतोभवेदिति गत्यतेदमंचक्षि दूदंपुनः पूर्वोक्तगुणभिधादिप्रतिपादनपरं प्रवचनमित्योगः सर्वजगज्जीवरक्षणरूपाया

भिक्षुं सणाणिरएदमंच सर्वजगज्जीव रक्खणदयइयाएपावयणं भगवया सुकाहियंअरुभोहियंपे

नेविपेयत्तवंत अप्राप्तसंयमनीप्राप्तघटना वेळंनोकरवोसेव्योए ण्वोविनयक्षमादिगुणसंयोग संप्रयुक्तसहितएहवो चारित्तीयोभि
 चानीगवेखणानेविपे तत्परउद्धंआगलिकहीससर्व ८४ लक्ष्मीवायोनिराखवानेविषे एहवीदयातेहनेअर्थे श्रीसिद्धांतप्रवचन श्रीम
 णवीरदेवे रुडोभाष्योजीवनाहितने जन्मांतरेशुद्धफलपणंप्रिणमे आगामियकालेकल्याणउद्धंनिर्दीपन्यायवृत्तिनोमार्गमोक्षप्रते

दयाः तदर्थप्रावचनं प्रवचनं शासनं भगवता श्रीमन्महाबोरेण सुकथितं त्यागावाधित्वेन आत्मनां हितं आत्महितं पेक्षाभावियंति प्रेत्य ज
 नान्तरे भवति शुद्धफलतया परिणमतीत्येवं शीलं प्रेत्यभाविकं आगमिथ्यतिकाले भद्रं कल्याणं यत्तदागमिथ्यद्भद्रं शुद्धं निर्दोषं नेया उच्यति
 ॥ यादिकं त्यायदृष्टिचकुटिलं मोक्षप्रतिच्छेदजुचनुत्तरं सर्वोत्तमं सर्वपादुः खानामसुखानां पापानां च तत्कारणानां व्यपयमनमुपशमका
 रणं यत्तत्तथा अथ यदुक्तं तीर्त्तसेसभावणा एव किंचिदोच्छं गुणु देसं तितत्तकाः भावना चस्यां जिज्ञासा यामाह तस्मै त्यादि तस्य प्रथमस्य त्र
 तस्य भवन्तीति घटना इमावक्ष्यमाणप्रत्यक्षाः पञ्चभावनाभाव्यते चास्य तेव तेनात्मायकाभिस्ताभावना इयं सिमित्यादयः किमर्थं भवन्ती

च्चाभावियं आगमेसिभद् सुद्धं नेया उच्यं अकुटिलं अणुत्तरं सव्वदुक्खपावाण विउसमणं तस्स इमाप

णमावणाओ पढमस्स वयस्स ऊंतिं पाणाइ वायवेरमणं परिरक्खणद्वयाए पढमं ठाणं गमणगुण

॥ सरलमार्गसर्वोत्तमप्रधानं सर्वदुःखनाकारणजेपापप्राणातिपातादिघटारपापस्थानकते हनोऽपसमावणहार एहवो प्रवचनतेपहि
 लावतनी एपत्य च पांचभावना जां णिवी प्रथमव्रतनी होइ प्राणातिपातादि वेरमण जीवहिं स्थानिये धपणो राखयाने चये पहि लीभावना कहे

त्याष्टपाणादित्यादि प्रथमव्रतस्य यत्प्राणान्तिपातविरमणलक्षणस्यपरिरक्षणार्थाय पठमंतिप्रथमभावनावसि
 गम्यते स्थानेगमनेचपुणयोगंच स्वपरप्रवचनोपधातवज्जं नलक्षणपुणसम्बन्धं योजयति करोतियासातया सुगान्तरेयुगप्रमाणभू
 भागेनिपतति यासायुगान्तरनिपातिका ततःकर्मधारयसतसयाहृद्याचक्षुपाइरियवन्ति ईरितव्यंगतव्यंकेनेत्याह कीटपतंगदयवसा
 पस्यावराचकीटपतङ्गवसस्यावरासोषु दयापरोयसो ननित्यं पुष्पफलत्वकम्प्रवालकंदसूतदकंदक्षितिकाबीजहरितपरिवर्जं केन सम्य

जोगनुं जणजुगंतरनिवर्तियाए दिङ्गोएइरियव्वं कीडपयंगतसथावरदयावरेण निच्चं पुष्पफलतयप
 वालकंदमूलदगमद्वियत्रीय हरियपरिवज्जणसमं एवंखुसव्वपाणाणहीलियव्वं ननिंदियव्वण

हे स्थानचालवोचापणोत्थाचनेरोकोईहेलेनहीतेहनीपरेप्रसुं जवेच्छेजिहाएहबीहृष्टे भूसुरप्रमाणभूमिकालगीजेपडेजोयतांमार्गि एह
 बीहृष्टिंचालवोकीडलापतंगदिक्कत्रसथावरजीवनेविपेजेदयापरतेणेचालवोसदाफूलफलालि अंकुराकंदसूतपांणीमाटीयाल्यादिह
 णादिसजीवजांणीपरिहरेतेणेइमचालवोसम्यक्प्रकारेदूणीपरेनिच्छेसमस्तजीवद्यवगणवानऊइं हे लवानहीनिंदनीकनऊइं गरहि

गिति प्रतीतं नवरं प्रवालपल्लवाङ्कुरः द्रव्यसुदकमिति अथेय्यासमित्याप्रवर्त्तमानस्य यत्स्यात्तदा ह्येवं बुद्धिर्नैव च द्रव्यासमित्यावर्त्तमानस्ये
त्यर्थः सर्वप्राणाः सर्वजीवान्हीलयितव्या अवज्ञातव्या भवन्ति संरक्षणप्रयतत्वा न्वतानवन्नाविपयीकरोतीत्यर्थः तथाननिन्दितव्यानग
र्हितव्या भवन्ति सर्वथापीडावर्ज्य नोद्यतत्वेन गौरव्याणामिव दर्शनात् निन्दाचक्षुसमक्षागर्हा वापरसमक्षातयानर्हितसितव्याः पादा
क्रमणेनमारणतः एवं न च्छेत्तव्या द्विधाकरणतो न सेत्तव्याः स्फोटनतः न वह्येयव्यति न व्यथनीया परतापनात् न भयंभीति दुःखं वा शरी

गरहितव्या न हिंसियव्वानभिंदिद्यव्वा न वह्येयव्वानभयदुक्खं च किञ्चित्तलभाप्रावेउ जेएवंद्ररियास
मिएजोगेणभाविओभवति अंतरप्पा असवलमसं किलिदुनिव्वण चरित्तभावणाए अहिंसएसंजएसु

वानङ्कइं पगनेसाक्रमवेसारवानङ्कइं द्विखंडकरवानङ्कइं भाजवानङ्कइं इमच्चालताजीवविराधनाङ्कइं नही भयशरीरादिदुःख
अल्पमात्रपमाडवायोम्यनङ्कइं जेएहवोपदवाक्यालंकारे द्रव्यासमितिनेयोगे भाव्योवास्योङ्कइं अंतरात्माजीवपापमलरहित विसुद्धम
ननोपरिणाम अखंडएहवोचारीतसामायकादि भावनाङ्करीजीवनेराखबो संयमवंतमोक्षनोसाधकः धियेपीजीभावनाकहेछेम

त्याहपाणा इत्यादि प्रथमव्रतस्य यत्प्राणातिपातविरमणलक्षणस्यपरिरक्षणस्वरूपं तस्यपरिरक्षणार्थाय षट्मंतिप्रथमभायनावस्थि
तिगम्यते स्यानेगमनेचगुणयोगंच स्वपरप्रवचनोपधातवज्जं नलक्षणगुणसम्बन्धं योजयति करोतियासातया युगान्तरेयुगप्रमाणम्
भागेनिपतति यासाद्युगान्तरनिपातिका ततःकर्मधारयस्तस्यहृद्यश्चक्षुषाहरियज्जंति ईरितव्यंगतथ्यंकेनेत्याह कीटपतंगादयवसा
वसावराथकीटपतङ्गत्वसस्यावराक्षेषु दयापरोयस्ते ननित्यं पुण्यफलत्वकम्प्रवालकंदम्बूलकंदंशक्तिकापीजहरितपरिवर्जं केन सम्य

जोगजुं जयजुगंतरनिवतिद्याए दिक्कीएइरियव्वं कीडपयंगतसथावरदयावरेण निच्चं पुण्यफलतयप
वालकंदम्बूलदगमद्वियवीय हरियपरिवज्जएणसमं एवंखुसव्वेपाणाणहीलियव्वं ननिंदियव्वंएण

हेस्यानचालवोषापणोतथाचनेरोकोईहेलेनहीतेहनीपरेप्रसुं जवेक्केजिहाएहवीहृष्टे असुरप्रमाणभूमिकालगीजेपडेजोयतांमार्गिणह
वीहटिं चालवोकीडलापतंगदिक्कतसथावरजीवनेविषेजेदयापरतेणेचालवोसदाफलफलकालि संकूराकंदम्बूलपाणीमाटीशाल्यादित
णादिसजीवजांणीपरिचरेतेणेइमचालवोसम्यक्प्रकारेइणीपरेनिश्चसमस्तजीवियवगणवानऊइं हेलेवानहीनिंदनीकनऊइं गरहि

मरणपरिक्षेयैः फलभूतैः वाचनान्तरेभ्यमरणपरिक्षेयैः संस्क्रियमश्रुभयत्तत्तथा नकादाचिन्त्रकश्च नापि कालेमरणपावण्यंतिपाप
केनैवमनसापावगतिं प्राणातिपातादिकं पापं किञ्चिदल्पमपि ध्यातव्यमेकाग्रतया चिन्तनीयं एवमनेन प्रकारेण मनः समित्योगेन
चित्तसत्प्रवृत्तिलक्षणव्यापारेण भावितो वासितो भवत्यन्तरात्माजीवः किञ्चिद्वद्व्याहस्यसबलाहस्यसंस्क्रियनिर्वर्णचरित्तभावनाकः अस्य

रिक्किलेससंक्किलिडुं नकया विमरणेण पावण्यं प्रावगं किञ्चि विमयायव्वं एवंमणसमितिजोगेण भावितो
भवति अंतरप्पाअसवल मसंक्किलिडुं निव्वण चरित्तभावणा एअहिंसए संजएसुसाज्जरे तद्दयं चवद्ध
एपावएपावकं अहम्मिकं दारुणं निसं संवहवं ध परिक्किलेसवज्जलंजरामरणपरिक्किलेस संक्किलिडुं नक्क

घाजेपापनाफलआगामिये कालेभोगवीद्धं संस्क्रियपाडवो कदाचिमनेकरीचिंतविबो नही पाडवोपापमने कांइचिंतवबो नही एणीपरे
मनसुमतीनेवोगेभाव्योभास्योद्धइं अंतरात्मापापरहित विसुद्धमननोपरिणाम अखंडचारित्तभावनाद्धं करी जीयराखे संयती मोक्षनो
साधकवीजीभावनाकहीद्धं देवचनेकरीदुष्टपरिणामपापमयएहवेकरी धर्मअष्टतेहनाकर्तव्यसरीखो रोद्रकर्मकारीखगरहितवधका

रादिकिञ्चिदल्पमपि लब्धाव्योष्यो प्रापयतुं जेद्वृत्तिनिपातोवाक्यालङ्कारेण्वमनेनन्यायेनेत्यासमिति योगेनैर्द्व्यासमिति यापारेण भावि
तो वासितो भवन्त्यन्तरात्माजीवः किञ्चिद्वद्व्याह अग्रं वलेन मालिन्यमात्ररहितेन असंक्लिष्टेन विद्युद्वायमानपरिणामयतो निर्ब्रणेनाच्चेनेना
षण्डनेति यावत्चारित्र्यसामयिकादिनाभावनावासनायस्य सोऽग्रवला असंक्लिष्टनिर्त्रणचारित्र्यभावनायाः अयवा अग्रवला किञ्चिदनिष्ट
णचारित्र्यभावनायाहेतुभूतया अहिंसकोऽवधकः संयतोऽष्टपावादाव्युपरितमात् मोक्षसाधक इति विद्ध्यं च त्ति द्वितीयं पुनर्भाविनायस्तु मनः
समिति सुखमनसापापं न ध्यातव्यमेतदेवाह मनसा पापकेन पापकमिति काक्षाधेयं ततश्च पापकेन दुष्टेन सतामनसायत्पापकमशुभं तन्न
कदाचिन्नमनसापापकं किञ्चिद्व्यातव्यमेति वक्ष्यमाणवाक्येन सम्बन्धः पुनः किंभूतं पापकमित्याह अधर्मिकाणामिदमार्मिकं तच्च तद्वाक्यं
चेति अधर्मिकद्वाराण्यं न संयमेन परितोऽग्रं न संयमेन परितोऽग्रं न संयमेन परितोऽग्रं न संयमेन परितोऽग्रं न संयमेन परितोऽग्रं न संयमेन परितोऽग्रं

साह १ नितियं चमरेण प्रावणपावकं अहम्भिकं दारुणं निःसंस्वहं च परिक्रितेऽसवज्जलं भयमरणप्र
नेकरीपापचितवेनही बुष्टपरिणामे सहित पापधर्ममष्टअधर्मैरौद्रकर्म स्रगरहिततां देवां धवे परितापवैधणो भयमरण परितोऽग्रं

तानेवाह आहारएसणाएसुद्धं उच्छंगवेसियम्बंति व्यक्तं इदमेवभावयितुमाह अद्यातः श्रीमत्प्रव्रजितादित्वेन दायकजनेनावगतः क
 दितः स्वयमेव यथाहं श्रीमत्प्रव्रजितादिरिति अश्रियोचप्रतिपादितः परेण वाचनान्तरे अन्वाए अकश्चिद्व्यदुष्टेति दृश्यते अहीणोद्भूत्या
 तपूर्ववत् भिक्षुभिर्चैषणया युक्तः समुदाणे उणत्ति अटित्वा भिक्षाचर्याङ्गोचरं उं छमिवोच्छमत्पात्पगृहीतं भैक्ष्यं गृहीत्वा आगतो गुरुजन
 पाश्वं समीपं गमना गमनाति चारणां प्रतिक्रमणेन इद्व्यापयिकादण्डकेनेत्यर्थः प्रतिक्रान्तं येन सतथा आलोयणं वत्ति आलोचनं यथा गृ
 तभक्तपाननियेदनंतयोरेवोपदर्शनं वदाजणत्ति कत्वा गुरुजनस्य वत्ति गुरुं वसंदिष्टस्य वाटपभस्य जहोषएसंति उपदेशानतिक्रमेण निर

चरित्तविनयगुणजोगसंप्रउत्ते भिक्खू भिक्खे सणाए जुत्ते समुदाणिजण भिक्खचरियं उं छघेत्तूण
 आगए गुरुजनस्य प्रासंगमणा गमणाति चारपडिक्कमणपडिक्कं ते आलोयण दायणं च दाजण गुरुजनस्य

नीगवेयणा करवी करिवो आचरिवो विनयशमदमादिगुणनेयोगसंघित चारीतीयो भिक्षानीए पणाइं संहित जे कुलं जिने न्ने द्रे कत्ता ते
 ने समुदाणी एरुवी भिक्षाचरीइं भमीने थोडोद लेइने आब्यो गुरुजनने पासे जातां आयतां अती चारपडिक्कमण करी नियत्तां ववो पडि

खासं किटनिर्द्वेण चारित्त्वभावनायावा अहिंसकः संयतः सुसाधुरिति प्राग्वत् तद्वयंचत्ति तृतीयं पुनर्भाषनावस्तुवचनसमिति यतवाचापापं
न भणितव्यमित्येतदेवाह वदन्पाविष्याण्डनिकाकाध्येतव्यं एतद्वाख्यानं च प्राग्वत् ३ चतुर्थंति चतुर्थभाषनावस्तुवाचापापमिति ३८८

यातिवद्वए पाविथाएओपावकंकिंचिविभासियब्बं एवंवद्वसमितिजोगेण भाविओभवद्वअंतरप्पाअस
बलमसंकिलिद्वनिब्बणचरित्त भावणाएअहिंसओ संजओसुसाज्जइच्चत्थं आहारएसया एसुद्वं
उच्छंगवेसीयब्बं अस्याएअकहिहएअसिड्डेअदीयेअकलुणे अविसातीअपरित्तोगीजयणघडणकरण
रेवंधकटे परितामवोणसाताअपणणे

रेवंधकटे परितापवोषसातारूपधणो जरामरणपरिक्कोयसंक्षेय नंकरवोवचने पाडवोपापकाईवचनपापकारीयोनबोलवो एणीपरि
वचनसंमितिदोगेभाथ्योऊई संतरात्मापापमलरहित विग्रहमननोपरिणामअखंड धारित्वभावनाइंकारी जीवनोराखनोसंवतमो
वनोसाधक३ वसयीभावनाकहीइंछे आचारनीएषणाइं निर्दोषअल्पमात्रगवेषवो देणहारग्रहस्ये अजाख्यो साधस्वजननेआपण
पुनअण्यावे अनेरेकज्ञोनयी दीनपणारहितदवामणापणेरहित विषवादर्हितमनवचनकायानायोगलाधीवस्तुनोराखवो अलाभी

तानेवाह आहारएसणाएसुद्धं उक्तं गवेसियब्धं ति व्यक्तं इदमेवभावयितुमाह अन्नातः श्रीमत्प्रव्रजितादित्वेन दायकजनेनावगतः अक
यितः स्वयमेव यथाहं श्रीमत्प्रव्रजितादिरिति अग्निष्टोत्रप्रतिपादितः परेषवाचनान्तरे अन्नाए अकहि एच बुद्धेति दृश्यते अदीणे इत्यादि
तु पूर्ववत् भिक्षुभिर्ज्ञेयपयायुक्तः समुदाणे उणत्ति अटित्वा भिक्षाचर्याङ्गोचरं उं क्व भिबोक्कमल्पाल्पगृहीतं भैक्ष्यं गृहीत्वा आगतो गुरुजनस्य
पाश्वं समीपं गमनागमनातिचारणां प्रतिक्रमणेन दूर्यापयिकादण्डकेनेत्यर्थः प्रतिक्रान्तं येन सतथा आलोयणं वन्ति आलोचनं यथा गृही
तभक्तपाननिवेदनं तयोरेवोपदर्शनं च दाजणत्ति कृत्वा गुरुजनस्य सन्ति गुरुं वसंदिष्टस्य बाह्यभस्य जहो वएसंति उपदेशानतिक्रमेण निरति

चरित्तविनयगुणजोगसंप्रपत्ते भिक्खू भिक्खे सणाए जुत्ते समुदाणि ऊण भिक्ख चरियं उं क्वेत्तू ण
आगए गुरुजनस्य प्राप्तं गमणागमणातिचारपडिक्कमणपडिक्कं ते आलोयण दायणं च दाजण गुरुजनस्य

नीगवेपणाकरवी करिवो आचरिवो विनयग्रामदमादिगुणनेयोगसहित धारी तीयो भिच्चानी एपणाइं सहित जे कुलं जने द्रेकच्छा ति व
ने समुदांणी एहवी भिक्षाचरीइं भमीने थोडो २ लेइने आब्यो गुरुजननेपासे जातां आवतां अतीचारपडिक्कमण करी निवर्त्ता विवो पडिक्क

शासंस्क्रिष्टनिर्गुणधारित्वभावनायावा च हिंसकः संयतः सुसाधुरिति प्राग्वत् तद्वयंचित्ति तृतीयं युनर्भावनावस्तुवचनसमितियववाचापापं न भणितव्यमित्येतदेवाच वदएपावियाएइत्तिकाकाध्येतव्यं एतद्ध्याख्यानंच प्राग्वत् ३ च चत्वंति चतुर्थभावनावस्तुभाहारसमितिरिति

यातिवदए पावियाएओपावकं किंचिविभासियव्वं एवं वदसमिति जोगेण भाविओभवइ अंतरप्पा अस
बलमसं किलिडुं निब्बण चरित्त भावणाए अहिंसओ संजओ सुसाहुइ चत्तथं आहारएसणा एसुद्धं
सुच्छंगवेसीयव्वं अस्याएअकहिणअसिडुं अदीणेअकलुणे अवि सती अपरितंजोगी जयणवडणकरण

रेवंधकरे परितापवोचसातारूपधणो जरामरणपरिकोशसंकेय नंकरवोवचने पाडूवोपापकांइवचनपापकारीयो न बोलवो एणीपरे
वचनसमितियोगे भाव्योऊइ अंतरात्मापापमखरहित विग्रहमननोपरिणामअखंड धारित्वभावनाइं करी जीव नोराखनो संयतभो
यनोसाधवइ चतुर्थीभावनाकरीइं के आहारनीएवणाइं निर्दोषअल्पभावगवेषवो देणहारग्रहस्थे अजाखो साधस्वजननेआपण
पुनजणाये अनरेकस्योनयी दीनपण्यारहितदयामणापणेरहित विषयादरहितमनवचनकायानायोगलाधीवस्तुनोराखवो अलाधी

चित्तः शुभमनाः असंक्षिप्तचेताः अविग्रहमणेति अविग्रहमनाः असंक्षिप्तकलहचेताः अथुद्गहमनायाः अविद्यमानासदभिनिवेशः
समाहितमणेति समंतल्यं रागद्वेषानकलितं आहितमुपनीतमात्मनिमनोयेनससमाहितमनाः शमेनचोपशमेनअधिकं मनोयस्य
समाधिकमनाः समाहितं वा स्वस्थं मनोयस्यसमाहितमनाः अद्वाचतत्वअद्धानंसंयमयोगविषयोवानिजाभिलाषः संवेगश्चमोक्षमार्गा
भिलाषः संसारभयं निर्वाराचकर्मक्षमणं मनसि यस्य स अद्वासंवेगनिज्जं रामनाः प्रवचनवात्सल्यभाषितमनाद्भिनिकंठं उल्लास्य च प्रहृ
ह्रियमणोसद्वासंवेगनिज्जरमणे प्रवयणवच्छ्लभाविद्यमणेउड्डे ऊणयपहृजहराद्रिणियंनिमंतद्रत्ताय

साहवेभावश्रोयविदिस्स यागुरुजणेणंपविट्टे संपमज्जिऊणससीसंकायं तहाकरयलं अमुच्छिरे

धर्मनेविषेमनसन्त्यचित्तनयी चित्तमांहीकिसोपक्षे शनावे कलहनेविषेमननयी समभावेरागद्वेषरहितमनछे तत्त्वनोसद्गहवो मोक्षनो
अभिलाषकर्मक्षयनोउपायएवविषेमनक्केजेहनो श्रीसिद्धांतनावाच्छल्ये भाव्योमनजेहनो ऊठीनेप्रकर्षेहृष्टतुष्टचित्तछतोजेष्टयादिदेईने
निमंतने साधर्मिकभक्तिकरी दीर्घेगुरुजननेवेठो मुखवस्त्रिकारजोहरणकरीपूजीने मसकसहितगरीरतया हसतलपंजीनेच

चारं च दोषवर्जनेन यप्रमत्तः पुनरपि चयने पणायाः अपरिज्ञाताना लोचितदोषरूपायाः प्रयतो यत्नवान् प्रतिक्रम्य कायोत्सर्गद्वारेणेति भायः प्रयान्त उपयान्तो मुमुक्षुः आसीनः उपविष्टः स एव विद्येयते सुखनिपन्नः अनावाधवृत्त्योपविष्टः ततः पदत्वयस्य कर्मधारयः मुहूर्त्तं मातृकं च कालं ध्यानेन धर्म्मार्दिना सुभयोगेन संयमव्यापारेण गुरुविनयकरणादिना ज्ञानेन ग्रन्थानुप्रेक्षणरूपेण स्वाध्यायेन वाधीत गुणनरूपेण गोपितं विषयान्तरगमने निरुद्धं मनोयेन सतथा अतएव धर्म्मश्रुतचारित्ररूपे मनोयस्य सतथा अतएवाविमनाः अग्रन्य

जहो व ए सं निरद्वयारं अप्रमत्तो पुनरविश्रमे सणा ए प्रयत्नोपदिक्कमिता पसंते आसीण सुहृन्नि सख्यो सु
 ज्ञत्तमेत्तं च भाषणं सुहृजो गनाण सज्जाय गोविद्यमणे धम्ममणे अविमणे सुहमणे अविग्गहमणे सभा

म्यो निवर्त्त्यो जेणी परे आहारादिकलीधोदोद्वीति मकहिधो देखाडवो करीने गुरुजनने जिमअरी गुरुसमीपे उपदेशसांभल्योति मनि र
 तीचारदोषवर्जित आदरतो प्रमादरहितं तो वलीजेकाई गुरुआगली चणजायते आलोयुन ऊई यत्नवंत कायोत्सर्गकरी पडिकस्याप्र
 मांतचित्तैवतो निरायाधक्ते मुहूर्त्तं मातृकालधर्मादिक ध्यानकरे शुभयोगसंयमव्यापारचर्ये चिंतये पूर्वाधित सुखनो गुणवो गोपिबो मन

थं पदस्य स्यात्स्यसावनात्माद्यैकः परमार्थकारीत्यर्थः असुरसुरंति एवंभूतशब्दवर्जितः अवचवंतिवचवचेति शब्दरहितं अङ्गुतमनुत्सुकं अ
 विलंपितं अनतिमंदं अपरियाटिपरियाटिवर्जितं भुंजेज्जादृति क्रियाया विशेषणानामानि आलोयभातयन्ति प्रकाशमुखेभायणेय्यथ
 वालोके प्रकाशेनान्वकारे पिपीलिकागालादीनामनुपलंभात्तथाभाजनेपात्रे पातं विनाजलादिसम्पत्तितत्त्वादर्शनादिति यतोमनोवा
 कायसंयतत्वेन प्रयत्ने नादरेण व्यपगतसंयोगसंयोजनादोपरहितं अखिं गालंचन्ति रागपरिहाणेत्यर्थः विगयधूमंति द्वे परहितमाहव
 रागेण सद्गालं दोषेण सधूमगंवियाणादिति अक्षस्यधुरः उपास्त्रनं प्रक्षयप्रचोपास्त्रनं तच्च व्रणानुलेपनंच तेभूतं प्राप्तं यत्तत्तथा
 तत्कल्पमित्यर्थः संयमयात्रासंयमप्रवृत्तिस्त्वैव संयमयात्रामात्रातन्निमित्तं हेतुर्वततत्संयमयात्रामात्रनिमित्तं किमुक्तं भवतिसंयमभार

जखवणाणुलेवणभूयसंजमजायामायानिमिति संजमभारवाहणद्वयाए भुंजेज्जापाणधारणद्वयाए

द्गालदोपरहितरागपरिहरेद्याहारनेविषे द्वेषरहितआहारनेविषे धुरीतेहनोत्तं जखवांग व्रणफोडलोओपधलगाडवोतेहसरीखो
 संयमयात्रामात्रानिमित्तं संजमरूपीयोऽभारवद्विवाभणी आहारलीदं प्राणघरवानेअर्थे संयतसाधुसम्यक्प्रकारेणीपरे आहार

थएवयस्यास्यसावनात्माथकः परमार्थकारीत्यर्थः असुरसुरंति एवंभूतशब्दवर्जितः अवचर्वन्तिवचवचेति शब्दरक्षितं अद्भुतमनुत्सुकं च
 विलंयितं अनतिमंदं अपरिशयाटिपरिशयाटिवर्जितं भुंजेज्जादृतिक्रियायाविशेषणानामानि आलोयभातर्णेति प्रकाशमुखेभायणेययथ
 यालोकेप्रकाशेनान्धकारे पिपीलिकाबालादीनामनुपलंभात्तथाभाजनेपात्रे पात्रंविनाजलादिसम्पत्तितत्त्वादर्थनादिति यतोमनोवा
 कायसंयतत्वेन प्रयत्नेनादरेण व्यपगतसंयोगसंयोजनादोपरक्षितं अणिगालंचत्ति रागपरिहाणेत्यर्थः विगयधूमंति द्वेपरक्षितमाहच
 रागेण सद्गालं दोसेण सधूमगंविद्याणाद्विप्ति अचस्यधुरः उपाञ्जनं प्रक्षणाप्रक्षोपाञ्जनं तच्च व्रणानुलेपनंच तेभूतंप्राप्तं यत्तत्तथा
 तत्कल्पमित्यर्थः संयमयात्रासंयमप्रवृत्तिर्सेव संयमयात्रामात्रातन्निमित्तं हेतुयत्तत्संयमयात्रामात्रनिमित्तं किमुक्तं भवतिसंयमभार

जणवणाणुलेवणभूयसंजमजायामायानिमित्तिं संजमभारवाहणद्वयाए भुंजेज्जापाणधारणद्वयाए

इंगालदोपरक्षितरागपरिहरेआहारनेविषे द्वेपरक्षितआहारनेविषे धुरीतेह्नोचं जणवांग व्रणकोडलोओपधलगाडवोतेहसरीओ
 संयमयात्रामात्रानिमित्तं संजमरूपीयोभारवक्षिवाभण्णी आहारलीइं प्राणधरवानेअर्थे संयतसाधुसम्यक्प्रकारेणपीपरे आहार

यत्नार्थतया इयंभाषनेन च यथास्तस्योपास्तुनं भारवहनायिविविधीयतेनप्रयोजनान्तरे एवंसंयमभारवहनायैय साधुभुंजीतनवलरूपनिमित्तंविषयलौल्ये नवा विकलोहिभोजनसंयमसाधनं शरीरंधारयितुं समर्थोभवतीतिभुंजेज्जति भुंजीतभोजनंकुर्वीततयाभोजनेकारणान्तरमाहप्राणधारणार्थतयाजीवितव्यसंरक्षणार्थेत्यर्थः संयतःसाधुःश्रमितिवाक्यालङ्कारेसमिदंति सम्यक्निगमयन्नाह एयमाहारसकःसंयतः सन्भवत्यन्तरात्मा असबलासंक्लिष्टनिर्ग्रन्थाचारित्वभावनाकः असबलासंक्लिष्टभावनयावाहेतुभूतयावा अहिंसकःसंयतः सुसाधुरिति पंचमर्गतिपक्षभावना वस्तुआदानसमिति. निक्षेपसमिति लक्षणएतदेवाहपीठादिद्वादयविधसुपकरणं संज्ञणं समिदं एवं आहारसमितिजोगेणभावितोभवति अंतरप्याअसंबलमसं किलिङ्गं निष्करणचरित्त

भावंणाएअहिंसएसंज्ञएसुखाहु ४ पंचमर्गपीठफलगसेज्जासंधारग वत्थपत्तकंबलदंडकरयहरणचो समिते योगव्यापारभाव्योहुइ अंतरात्मानमलरहित असंक्लिष्टपरिणामअखंडचारित्व भावनाइं हिंसादोषरहितसंयमवंतसाधु ४

शंखमीभावनाकहेहे पाटलोपाटीयोगिज्जासंधारो वस्त्रपातकंबलोदांडो रजोहरणोचोलपटो मुंक्षपतीपादपुंछणो एउपगरणसंय

प्रसिद्धं एवंपीति एतदपि अनन्तरोदितमुपकरणमपि शब्दादन्यमपि संयमस्योपलं हणार्थतया संयमपोपणायतथावातातपदं यमशक्यी
तपरिरक्षणार्थतया उपकरणमुपकारकं उपधीरागद्वे परहितं क्रियाविशेषणमिदं परिहरियच्च'ति परिभोक्तव्यं नविमपादिनिमित्त
मितिभावना संयतेनसाधुनानित्यंसदा तथाप्रत्युपेक्षणाप्रस्फोटनाभ्यां सद्यःप्रमाजनासांतथा तयातत्त्वप्रत्युपेक्षणायाचक्षुर्व्यापारेण

लपद्वगसुहप्रोत्तिय प्रायपुं क्कणादिदयं पि संजमसखवब्रू हणद्वयाएवातातपदं समसगसौयपरिरक्त्व
णद्वयाएखवगरणं रागदोसरहित्यं परिहरितत्वं संजएणेनिच्च'पडिलेहणपफोडणमज्जणाएअहोय
यराओयअप्पमत्तेणहोइसययं निक्खियच्चं च भिण्हयच्चं च भायणभंडोवहिउवकरणं एवंआयाण

मनापोपवाभणी वायुआतपडांसमसाताडिटललाराखवानेअर्धे उपधिरागद्वेपरहितभोगवतो चारितीयोसदा निरतीचारद्वीराखी
नेप्रतिलेखेजयणास्योविसारि रजोहरणादिकनेव्यापारवे दिवसरातिअप्पमत्तपणेहोइस्ये निरंतरम् कवोलेवोपातोमाटीनोपात्वयि
येपवस्तादिकनोउपगणएणी परेलेवोपातो निचेपणम् किवोसमितिने योगेभाव्योहोइअंतरात्मा मलरहितपाडुवापरणामरहित

प्रस्फोटनया आस्फोटनेन प्रमाज्जमया च रजोहरणादिव्यापाररूपया अहोयरावर्त्ति अङ्गिचरात्रौ च अग्रमन्ते न भवतिसततं निज्जे
 प्रत्यं धमोक्तव्यं ग्रहीतव्यं चादातव्यं चादातव्यं किं तदित्याह भाज्जं पात्रं भाण्डं तदेव चन्द्रायं उपधिक्षवस्त्रादि एतच्चयलक्षणमुपकरण
 पकरणस्यादानं च ग्रहणं निक्षेपणाच्च मोचनं तत्त्वसमितिर्भाण्डादाननिक्षेपणासमिति रिति वाच्ये आदानभाण्डनिक्षेपणासमिति रित्युक्तं
 यथाध्ययनार्थं निगमयन्नाह एवमिति उक्तकथेयपूदमहिंसालक्षणं संवरस्वानात्रवस्त्रहारसुपायः सम्यक्संवृतं आसेवितं भवतिकं विध
 भंडणिक्खे वणासमिद्धं जोगेण भावितो भवति अंतरप्पया असवलमसं किलिद्धं निव्वणचरित्तभावणाए
 अहिंसएसंजए सुसाहु ५ एवमियं संवरस्सदारं संमंसंचरियं ऊं तिसुप्पणिहिं इमेहिं पंचहिं वि

परंपंडचारित्तभावनाइं करी अहिंसकंसंयमवंतमोक्षसाधका ५ एतच्चलच्चणसंवरहार सम्यक्प्रकारे संवत्थो आसेव्यो होइं ऊडानिधा
 नमीपरेराखो एभावनारूपपांच कारणिमनवचनकाया परिरक्खितपणे एहवोजाणी सदा आमारणात्तलगाते पुण एयोगपूर्वोक्तभावना

सदित्याह सुप्रणिहितं सुप्रणिधानवत् सुरक्षितमित्यर्थः केः किम्विधैरित्याह एभिः पञ्चभिः कारणैः भावनाविशेषैः अहिंसापालने हेतु
भिः मनोवाकायपरिरक्षिभिरिति तथानित्यं सदाग्रामरणांतं च मरणरूपमन्तं यावत् मरणात्परतोयसम्भवात् एषयोगोनन्तरोदि
तभायनापञ्चकरूपोव्यापारो नेतव्योबोढव्यद्वितीयायः केन हतिमता स्वस्थचित्तेन मतिमता बुद्धिमता किं भूतोययोगः अनाश्रवः नवकर्मा
नुपादानरूपः यतो कलुषोपायस्वरूपः क्षिद्रमिव क्षिद्रं कर्मजलप्रवेशात्तन्निषेधेनाक्षिद्रः अक्षिद्ररूपत्वादेवापरिखावीनपरिखवतिकर्मे
जलप्रवेशतः असंक्षिप्तो न चित्तसंक्लेशरूपः शुद्धो निर्दोषः सर्वजिनैरनुज्ञातः सर्वार्हतामनुमतः एवमितीर्यासमित्यादि भावनापञ्चक

कारणाहिंमणवय कायपरिरक्षि एहिं निश्चिन्नामरणं तंच एसजोगोनियव्वो धितिमता मतिमता अणा
सवो अकलुसो अक्खिद्दो अपरिस्साती असं किलिद्दो सुद्धो सव्वजिणमणुस्सातो एवं प्रथमं संवरदारं प्रा

रूपनिर्वहियो चित्तनो स्थिरपणो बुद्धिवंतकर्मरूधवानो कारणनिर्मल क्षिद्ररहितकर्मरूपजलप्रवेशनथी चित्तनोक्लेशनथी निर्दोष अनं
तातीर्यं करनी अतुज्जादीधीक्खं एसी परे प्रथमसंवरद्वार आदस्यो वाररसंभाल्यो अतीचारसुद्ध पञ्चवाड्यो अनेराने उपदेस्यो अतीचार

योगेन प्रथमं संस्वरद्वारमहिंसा लक्षणं फासि स्यति स्य दृष्टमुचितकाले विधिना प्रतिपन्नं पाखितं सततं सम्यगुपयोगेन प्रतिचरितं सोहि यंति गोभितमन्येपासपि तदुचितानां दानादतिचारवर्जनाद्वा शोधितं वानिरतिचारं कृतं तौरितं तीरं पारं प्रापितं कीर्तितमन्ये पासुपदिष्टं पारधितमेभिर्देव प्रकारैर्निष्ठानीतं आश्रयासर्वज्ञवचनेनाहुपाखितं भवति पूर्वकालसाधुभिः पालितत्वाद्विचिंतकालसाधुभिश्चानुपवात्पाखितमिति केनेदं प्रकृपितमित्याह एवमित्युक्तं रूपं ज्ञातमुनिना क्षत्रियविशेषरूपेण यतिना श्रीमन्महावीरैरेणेत्यर्थः भगवद्देशु

सियंपालियं सोहियंतिरियं किट्टियं आराहियं आणाए अणुपालियं भवति एवं नायमुणिणा भगवया पणवियं पणवियं प्रसिद्धं सिद्धं सिद्धवरसासणमिणं आधवियं सुदेसियं पसत्यं पढमं संवरदारं सममत्तंति

टाळीशुद्धकीधो निनवचनेणे करी पूर्वकालेने साधुह्ववातेणे पाल्योक्ते होइ एणी परे ज्ञातकुलोद्भवतत्त्वनाजाण महावीरदेवेणियने कसोपियेपयी कस्यो प्रसिद्धकीधो तत्त्वकरी देखाळो मुक्तिप्रधानशासनमतजाणिवोपू ज्यस्थान किज्जो १ २ परित्खदामां हि उपदेखो प्रणस प्रधान प्रथम संस्वरदार समाप्तं श्रीमुधर्मास्वामी कहंजव प्रते एतले प्रथम संस्वरदार कहंजे पहिले संस्वरद्वारे प्राणा

यीदिभगयुक्ते न प्रज्ञापितं सामान्यतोविनेयेभ्यः कथितं प्ररूपितं भेदानुभेदकथनेन प्रसिद्धं प्रख्यातं सिद्धं प्रमाणप्रतिष्ठितं सिद्धानां नि
 ष्ठितार्यानांवरयासनं प्रधानाज्ञासिद्धवरयासनमिदमेतत् चाववियंति अर्धः पूजातस्य आप्राप्तिर्जातायस्य तदर्षीपितं अर्थवाच्यापितं
 प्रापितं यत्तदर्थीपितं सुदुदेशितं सुदुदर्शितं सदेवमतुजासुरायां पर्वदिनानाविधनयप्रमाणैरभिहितं सुदेशितं प्रयसंमङ्गल्यमिति
 प्रयमंसम्बरद्वारं समाप्तमिति । इति शब्दसमाप्तौ ब्रवीमिसर्वत्रोपदेशेनाहमिदं सर्वपूर्वोक्तं प्रतिपादयामिनस्वमनीयिकयेति प्रश्रव्याक
 रणानां च यष्टमध्ययनं विवरणतः समाप्तं व्याख्यातं प्रथमसंवरमध्ययनमय सत्रकमसम्बद्धं वानन्तराध्ययने प्राणातिपातविरमणसुक्तं
 तच्च सस्यग्भावतौलीकविरमणवतामेव भवतीत्यलीकारिविरतिरथ प्रतिपादनीयेत्येवसम्बद्धं द्वितीयमध्ययनमारभ्यतेऽस्य वेदमादि

वेमिह् जंबूएत्तोवितियं च सच्चवयणंसुद्धं सुधियंसिवंसुजायं सुभासियंसुकहियंसुव्वयंसुदिहंसुप्रति

तिपातनीवेरमणकक्षोते सस्यक्तोहीजपालीसकनोअलीनबोलेंतेकिमद्मकहेंकेमुसावायाओलोगंसुव्वजणऊद्गरहिओअविसा
 सापभूयाणतम्हामोसंविवज्जएइतिवचनात्तेभणीवीजोअध्ययन सत्यवचननीस्वरूपकहीयेके अहो जंबूएप्रयमसंवरभायानंतरवीजो

सुखं जंघद्वयादितत्र जंघूरिति शिष्यामन्त्रणं विद्मंश्चन्ति द्वितीयपुनः सम्बरद्वारं सत्यवचनं सद्भो मुनिभ्यो गुणैर्भ्यः पदार्थेभ्यो यादृशितं मत्तं
 व्याहृत्तसच्चं द्वियंसया मिह संतो मुण्डगुणापयत्यावा तच्चतद्वचनञ्च सत्यवचनं एतदेव सुबन्नाह सुद्वं निर्दोषं अतएव शुचिकं पवित्रं
 शिवं गिवहेतुः सुजातं शुभविवचोत्सन्नं अतएव शुभापितं शोभनव्यक्तवाग्रूपं शुभाश्रितं सुखाश्रितं सुधासितं वा सुव्रतं यो भननियमरूपं
 यो भनो मध्यस्थः कथाप्रतिपादको यस्य तत्सुकथिकसुदृष्टं अतीन्द्रियार्थदर्शिमिः दृढमपवर्गादिहेतुतयोपलब्धं सुप्रतिष्ठितं समस्तप्रमाणैरु
 पपादितं सुप्रतिष्ठितयशः अथाह तत्ख्यातिकं सुसंजमियवयणवुद्ध्यति सुसंजमितवचनैः सुनियंति तवचनैरुक्तं यत्तत्तथा सुरवरणा
 नरवृषभाणां परवरवलवगन्ति प्रवरवलवता सुविहितजनस्य बलमतं संमतं यत्तत्तथा परमसाधूनां नैष्ठिकमुनीनां धर्मचरणं धर्मावुष्ठानं

द्वियं सुप्रद्विद्यजसं सुसंजमियं वयणवुद्ध्यं सुरवरनरवसभपवरवलवगसुविहितजणवज्जमयं पर

संवरद्वारसत्यवचननिर्दोषं पवित्रमोचनोहेतुभलीपरनीपनो भलोभाष्योद्यर्थशोभनकहणारसत्यवचननारुडोव्रत रुडोदीठोपरमा
 णिकरीसचित्ते निर्मलीख्यातिजससत्यनीहे निरतीचारवासंयममतिहे सत्यवचननोबोल्योप्रधानदेवतामाहिहे नरमनुष्यमाहिहयभ

यत्तत्तथा तपोनियमाभ्यां परिगृहीतमङ्गीकृतं यत्तत्तथा तपोनियमौ सत्यवादिन एव स्यातां नापरस्येति भावः सुगतिपथदेशकंचलो
 कोत्तमव्रतमिदमित्युक्तं विद्याधरगगनविद्यानां साधनं नासत्यवादिन स्ताः सिध्यन्तीति भावः स्वर्गमार्गस्य च सिद्धिपथस्य च देशकं
 प्रवर्तकं यत्तत्तथा अद्वितयं वितथत्वरहितं तंसच्च उज्जुगंति सत्याभिधानं यत्तद्वितीयं समरद्वारमभिहितं तद्वृत्तं कलुभाप्रप्रवर्त्तिक
 त्वात्तथा यत्कुटिलं च कुटिलस्वरूपत्वात्तत्तभूतः सद्भूतोऽर्थोऽभिधेयो यस्य तद्भूतार्थार्थतः प्रयोजनतो विस्तृतं निर्दोषं प्रयोजनानापन्नमिति

मसाहुधम्मचरण तवनियम परिगृह्य सुगतिप्रह देसियं चलो गुत्तमं च वयमिणं विज्जा हरगगण
 गमण विज्जाणसाहणसगमगं सिद्धिप्रह देसियं अवितहितं सच्च उज्जुय अकुडिलं भूयत्यं अत्यं तोवि

समाने प्रधानबलवन्त उत्तमजनसाधुने सत्येतेषु भवे उत्कृष्टी चारितवनी क्रियाछे एषया साधने धर्मनो यगुष्टान चाचरयो १ २ भेदे तप
 सभिग्रह विशेषसाचसोयसो सुगतिपथनो देखाडणहारलोकमार्हिउत्तम एसत्यरूपीओवचन विद्याधरनी विद्यायाकायने विपेगमन
 जाइवो विद्यानो साधकहोइ देवलोकनो मार्ग सिद्धिपथनो देखाडणहार अद्वितयखोटो नथी सत्ययचन सरलेण् वाको न होअदभुता अथ

भावः उद्योतकरं प्रकाशकारिकथं यतः प्रभापकं प्रतिपादकं भवति केपामित्याह सर्वभावानां जीवलोकनीयाधारश्चेति प्रभापिकमिति
विशेषेनष्टि अविस्वादाद्यभिचारित्यथार्थमिति कृत्वामधुरं कोमलं यथार्थमधुरं प्रत्यक्षदेवतमेव देवतेव यज्जदाद्यकारकं चित्तदिग्यय
प्रकारकारकं तदीहयंकेपुकेपामित्याह अवस्थान्तरेपु अवस्थाविशेषेषु बहुव्यमनुयाणां यदाह सत्येनाग्निर्भवेच्छीतो गांधं दत्तेपुसत्यतः

सुहं उज्जोयकरं प्रभासकरं भवति सव्वभावाण जीवलोकं अविस्वादिजहृत्यमधुरं पञ्चक्खं देवयं च
जंतं अच्छरकारकं अवत्यं तरेसु बहुए सुमाणुसाणं सच्चैण महासमुद्दमज्जे चिद्धंति न निमज्जंति मूढा
णि याविपोया सच्चैणय उदगसंभमंति न बुद्धंति नयमर इथाहं चते लभंति सच्चैणय अगणि संभमं मि

पर्ययकी निर्देप उद्योतनो करणहार जीवलोकने दीपकप्रभासनो करणहार होइ सर्वसमस्त जीवादिभाव जीवलोकने विषे देखे संवाद
पदे नही साधो चर्यमधुरमी ठो होइ प्रत्यक्ष देवता सरीखो लोकने आश्चर्य लज्जावे अवस्थांतर विशेष घणामनुष्येन सत्येन प्रमाणे महामो
दासमुद्रमांशि निरावाधुं तो रेहें बोलवा भणी दिशि मूढ थका भूला अनेरी दिशि आंखो प्रवहण सत्येन प्रमाणे घणा उदक मांशि डूबे नही

नासिंघिनन्ति सत्येनसत्या रज्ज्यूयते कृणीएतदेवाह सत्येनहेतुना महासमुद्रमध्ये तिष्ठन्तिननिसज्जन्ति मूढाणिवाविति मूढं
नियतदिग्जमनाप्रत्यक्षं आणियंति अग्रतुण्डं ध्वनीकंवा तत्प्रपत्तंकंजनसैन्ययेपातेतथा तेपिपोताबोधिस्थितातथासत्येनच दिक्समस्त
मेपि सम्मन्मकारणत्वादुदकसव उदकसमस्तमस्तवापि नयुष्मद्भूति वचनपरिणामान्नोच्छं तेनसाध्यतेनचमियन्ते सायंचगांधर्पचे
लभन्ते सत्येन चाग्निसमस्तमेपि प्रदीपनकेपि नदह्यते षड्जुकाभाजबोपेताः मनुष्यानराः सत्येनचतप्ततैलतपुलोपसीसकानि प्रती
तानि छिबंति ह्युपंति धारयन्तिहस्तास्त्रलिभिरिति गम्यते नचदह्यन्ते मनुष्याःपर्वतटङ्गात् पर्वतैकदेगादिसुष्यन्ते नचम्वियन्ते

विनडवभंति उज्जुगामणुसासच्चेणयतत्तत्तल्लतउयलोह सिसकाद्रं छिबंति धरेतिनयडवभंति मणु
सापञ्चयकडकाद्रिं सुचंतिनयमरंति सच्चेणयपरिगाहिया असिपंजरगयासमराञ्चो विणिद्रंति

मरेनशीतिशोय लयासुपासेते सत्येकरीबग्निपलेषणनेविषे बलेपंणिनशीसरलसत्यावादी मनुष्यसत्यवचनेतातोतेलकथीरलोचशी
सोफरयेअदशधरेहायलपरराखे नदाम्केमनुष्यसत्यवादीहेते पर्वतनाशिस्तरयकीमूके मरेनशीसत्यावादी सत्यवचनेपरिगणात्

सत्ये नचपरिगृहीतायुक्ताइत्यर्थः अस्मिंपञ्चैशक्तिपञ्जरगता खड्गशक्तियग्रकररिपुमुखपवेदिताइत्यर्थः समराट्पि रणाट्पि निर्दंति
 न्तिनिर्यान्ति निर्गच्छन्ति अन्यथाय अक्षतशरीराइत्यर्थः केइत्याह सत्यवादिनः सत्यप्रतिष्ठा वधयन्थाभियोगैरयोरेभ्यः ताडनमे
 चदेयताः कुर्वन्ति सत्यवचनरतानांआहच प्रियंसत्यंवाक्यंहरति हृदयं कस्यनजनेः गिरंसत्यांलोकः प्रतिप्रदमिमामर्थयतिच मुराः
 सत्याद्वाक्याहदति सुदिताः कामिकफलमतः सत्याद्वाक्याद्गतमभिमतं नास्तिभवने तमितियस्मादेयं तस्मात्सत्यं द्वितीयमहाव्रतं भग

अणहाय सच्चवादीवहबंधमिओगवेरधोरेहिं पमुच्चंतिअमित्तमज्जार्हिंनिद्रंतिअणहायसच्चवादी
 सादिवाणियं देवयाउकरोतिंसच्चवयणेरत्ताणंतसच्चंभगवंतंतित्यगरसुभासियं दसविहं चोइसपुब्बी

पञ्चपनेभालानापञ्जरामाहिपाद्या संग्रामथीनीकले अणहणाणेशरीरंसत्यवादीमार बांधवोआभियोगीपणिविरोधरौद्रवीर्यामणो
 तेइयकीम् काइवेरीमाहिथीम् काइनीकले निरावाधशरीरंसत्यवादीनी सानिधीदेवताकरेअनेकउपद्रवटाले साहाज्ये सत्यवच

चतुर्दशपूर्वविधिं दशविकालिकादिप्रसिद्धं चतुर्दशपूर्वविधिं
 वदूभट्टारकंतीर्थकरशुभापितं जिनैःसुष्टुक्तं दशविधं दशप्रकारंजनपदसम्मतसत्यादिभेदेन दशविकालिकादिप्रसिद्धं चतुर्दशपूर्वविधिं
 प्राप्ततार्थविदितं पूर्वगतांशविशेषाभिधेयतयाज्ञातमहर्षीणांचसमयेन सिद्धान्ते न पदस्यंति प्रदत्तंसमयप्रतिज्ञावा समाचाराभ्य
 गमः पाठान्तरे महरिसिसमयपद्वचिन्वन्ति महर्षिभिः समयप्रतिज्ञासिद्धान्ताभ्युपगमः समाचाराभ्युपगमोचेति चरितंयत्तत्तः
 देवेन्द्रनरेन्द्रैर्भाषितो जनानामुक्तोऽर्थः पुरुषार्थसत्साध्यो धर्मादिर्यस्यतत्तथा अथवादेवेन्द्रनरेन्द्राणां भासितप्रतिभासितोर्थः प्राप्

हिंप्राज्ञडत्यविदित्तंमहरिसीणय समयप्रदिण्देविंदनरिंदभासित्यथ विमाणियसाहियं महत्यं
 मंतोसहिविज्जा साहण्डुंचारणगण समणसिद्धविज्जं मणुयगणायवंदणिज्ज अमरगणायं च

नने विप्रेरातोच्छेतेपूर्वोक्तजेसत्य भगवंतपूज्याबीजोव्रततीर्थंकरनो सुभाषितरूडोभाष्योदशप्रकारेसत्यवचन चउदेपूर्वधरेपूर्वमाहिलो
 धयनतेहनोजाणउत्तमसाधुतेणं सिद्धांतभणवदीधोसौधमइंद्रे चक्रवर्तिपरूपाअर्थवेमानिकदेवताइ उपदेसपणिपरूयो मोटोऊ
 मंतयौपधीविद्यासाधवानेअर्थे विद्याधरचारणादिकसमूहसाधुनेसीधी विद्यामनुयनानासमूहवंदनीकछे देवतानासमूहनोअर्चनीय

जनयस्य तत्तथा अथवादेवेन्द्रादीनां भाषिताद्यर्थ्याजीवादयोजिनवचनरूपेण येनतत्तथा तथैवमानिकानां साधितं प्रतिपादितमु
पादेयतयाजिनादिर्भियत्तत्तथा वैमानिकैर्वासाधितं कृतमासेवितं समर्थितं वायत्तत्तथामहायंमहाप्रयोजनंएतदेयाह मन्त्रीपथी
यिद्वानां साधनमर्थः प्रयोजनं यस्ततद्विना तस्याभावात्तत्तथा तथाचारणगणानां विद्याचारणादिद्वन्द्वानां यमगानांचिसिद्धाःविद्याः
आकायगमनवैकियकरणादिप्रयोजना यस्मात्तत्तथा मनुजगणानांच वन्दनीयंस्तुत्यं अमरगणानांवाचनीयंपूज्यं असुरगणानांच
पूजनीयं अनेकपापण्डपरिगृहीतं नानाविधव्रतिभिरङ्गीकृतं यत्तत्त्वोकेसारभूतं गम्भीरतरं महासमुद्रादतियेनाचोभ्यत्वात् स्थिर

अस्त्रणिज्जंअसुरगणानांच पूयणिज्जंअणेगपासंडपरिगहियं जंतलोकंसिसारभूयं गंभीरतरंमहा
समुद्राओधिरतरगं मेरुपव्वयाओसोमतरं चंदमंडलाओदिततरंसूरमंडलाओ विमलतरंसरयन

जनीकेह भवनपत्यादिदेवतासमूहानो पूजनीकेहसत्यवादीअनेकपाखंडीपरदर्शणीकतेणे आदस्योहेजेतेलोकमांदि प्रधानवस्तुसत्य
वचनहेगंभीरअधिक महासमुद्रयीगाढोनिचल मेरुपर्वतयकीगाढोसौम्यचंद्रमानामांडलायीगाढो तेजवंतहेहृद्यनामांडलायीजिने

तत्कर्मैवपर्वतात् अचलितत्वेन सौम्यतरं चन्द्रमण्डलात् अतिथयेन सन्तापोपशमहेतुत्वात् दीप्ततरं सूरमण्डलात् यथावद्वस्तुप्रकाश
नात्तेजस्विनां चात्यन्तानभिभवनीयत्वात् विमलतरं शरत्ग्रभस्तलादतिनिर्दोषत्वात् सुरभितरमिव सुरभितरं गन्धमादनाम्नजदन्तक
गिरिविशेषात् सद्ब्रह्मदानामतीव हृदयावर्जकत्वात् येष्विचलोके अपरिचयेपानिःशेषामन्वाहरिणो गेमिपिमन्त्रादयः योगवशीकरणा
दिप्रयोजनाद्रव्यं संयोगाः जपाद्यमन्त्रविद्याजपनानि विद्याश्च प्रज्ञासादिकान् भक्ताश्च तिर्यग्लोकवासिनो देवविशेषाः अस्त्राणि नारा

हृतलाञ्छो सुरभितरं गंधमायणाञ्छो जेवियलोगं मित्रपरिसेसा मंताजोगाजावयविज्जायजं भकाय
अत्याणियसत्याणियसिक्खाञ्छोय आगमायसव्वाद् विताद् सच्चैपद्द्विद्याद् सच्चंप्रिय संजमस्सउवरो

लग्नाढीयरदकालनोभाकाग्रतेहनोतलो सुगंधगाढीगंधमादनपर्वतगजदंतो ते च यकी सत्यवचनगाढो मुभगजांणवो जेलोकमहिंसम
साहरिणगमेखी देवतासाधीद् वशीकरणादिकयोगमंतादिक जापविद्याप्रज्ञादिक देयताजं भकादि गरयउपराजवोवांणनांखघोख
ज्ञादिकलिखवोगणिवोशीखे सिद्धांतएतलाचवपदार्थ सत्यनेविषेप्रतिद्याजेसाचोछद्दं संयमनेयगाधाउपजावैते अत्यमावनवोलयोजी

चादीनि घेय्यायुधानि सामान्यानि वाग्राख्याणि वार्थग्राख्यादीनि ग्राख्याणि वाचकादीन्येय्यायुधानि ग्राख्याग्रहणानि पद-
गमाद्यसिद्धान्ताः सर्वाख्यपितानि सत्येप्रतिष्ठितानि असत्यवादिनां न केपिमन्त्रादयोऽर्थसमाध्यासाधकाप्रायोभयंतीति भावः तदा
सत्यमपि सदुभूतार्थमात्रतया संयमस्योपरोधकारकं बाधकं किञ्चिदल्पमपि न वक्तव्यं किंरूपं तदित्याह हिंसयाजीययेन सायद्येन
पापेनालापादिना संप्रयुक्तं यत्तत्तथा आह च तदेव कारणं काणित्तिय पंडगंपंडगत्तिय वाश्चिंयवाविरोगित्तिय तेणं चोरोत्तनोपमेदत्तः
रित्वमेद सात्कारिकाविकयाख्यादिकयासात्कारकं यत्तत्तथा तयाचनर्थवादो निःप्रयोजनो जल्पकलहश्च कलिसात्कारकं यत्तत्तथा अंगा

हकारकं किंचिनवत्तत्वं हिंसासावज्जसंपत्तं भेतविकहकारकं अणत्यवाय कलहहारकं अणज्जं
अववाययिवावसंपत्तं वेणवउज्जधेज्जवहलं निहलज्जं लोयगरहणज्जं दुदिट्ठुस्सयं अमुणियं

यनीयातपायसच्चित्तं ज्ञानादिकनेभेदकारीयो स्त्रीभक्तराजदेशादिकनीकथानो कश्चणहारकार्यविनावोलं कलहकारीभोवचननयोलः
नार्यअन्यायअपवादअनपर निंदासच्चित्तविटं वनावलहट्ठणोलज्जारहितएहवो तेहने तेलोकनिंदेहीलेसुट्ठदीठोठुट्ठसंभल्लोअजांणसुखेय

यमनार्यप्रयुक्तं अन्यायं चान्यायोपेतं अपवादः परद्रव्यणाभिधानं विवादो प्रतिपत्तिस्तत्संप्रयुक्तं यत्तत्तथा बेलंबं परेपां विडंबनकारिभ्यो
 जीवलंबं धैर्यं च दृष्टवितार्या वल्लभं प्रचुरं धैर्यमोजवकुलं निर्लज्जमपेतलज्जं लोकगर्हणीयं निदं दुष्टमसम्यगीक्षितं दुःश्रुतमसम्यगाकर्णितं
 दुर्मूर्णितं असम्यक्ज्ञातं आत्मनः स्वयनास्तुतिपरैस्तु निंदागर्हणनिन्दा मेवाह नसिन्ति नास्मिन्भवसि त्वमिति गम्यते मेधावी अर्पवश्रुत
 ग्रहणदृष्टे शक्तियुक्तः तथानत्वमसि धन्यो धनं लब्ध्वा तथानासि न भवसि प्रियधर्मा धर्मप्रियतथा न त्वं कुलीनः कुलजाततथानासि न भवसि
 दानपतिर्दानदातेत्यर्थः तथानत्वमसि स्मरश्च भटः तथानासि न भवसि लट्ठासौ भाग्यवान् न पण्डितो बुद्धिमा

अप्पणोयवणापरसुनिंदानसि मेहावी एतंसि धस्यो नसि प्रियधम्मो नतंकुल्लिणो नसि दारणप्रतीनतंसि
 सूरोनसि पण्डिख्वो नतंसि लट्ठो नपण्डिओ नवत्तसुओ नवियंतंतवस्सी एयाविपरलोग निच्छियमतौ

आपणीस्तुतिकरे अनैरानी निंदा तुं तो बुद्धिवंत नही धननो लेण चार नही तुं तो प्रियधर्मी नही निर्मल कुलजातिनो तुं न होइ दाननो
 दातार नही ब्रह्मर नही तुं तो पण्डिख्वं वंत नही तुं तो सो भागवंत नही तुं तो पण्डित नही तुं वल्लभ्युत नही तुं तो तपस्वी नही नयी परलो

नृवृद्धयुतः आकर्णिताधीत वृद्धयास्त्रः वृद्धसुतोवा वृद्धः पुत्रो वृद्धश्रियोवानापि च त्वंतपस्वी क्षपकः न चापि परलोकापि ये निश्चितानिः यं
 सयामतिरस्येति परलोकनिश्चितमतिरसिभवसि सर्वकालमाजन्मापीति किंवृद्धनोक्ते नवर्जनीयवचनविषयमुपदेयसर्वस्वमुष्यते जाति
 कुलरूपव्याधिरोगेणवापीति दूहजात्यादीनामसाहारद्वंद्वस्तोजात्यादिनानिन्दितेन परिचित्तपीडाकारित्वात् यन्नयेद्वर्जनीयं परि
 वर्तय्यं तदेवं विधं सत्यमपि न वक्तव्यमिति वाक्यार्थः तत्र जातिर्मातृको कुलं पैतृकः पक्षः रूपमाकृतिः व्याधिरस्यिरस्याताः कुष्ठादिरोगः यीप्र
 तरधातीक्ष्णरादिर्षाविकल्पे अपि समुच्चयेदुद्दिष्टं तिद्रोहवत् पाठान्तरेण दुहश्चेति द्रव्यतोभावतश्च उपचारं पूजासुपकारं च अतिमानं
 एवं विधं त्वेवं प्रकारं पुनः सत्यमपि सदूभततामात्रेण आस्तामसत्यं न वक्तव्यं न वाप्यं अथ केरि संगति अथ शब्दः परमन्त्रे कीदृशं किं विधं पुण्या

सिसम्बकालं जाति कुलरूपे वाहिरोगेण वा विजं होद्र वज्जणिज्जं दुहश्चेति उपचारमतिकंतं एवं विहंतु

कने विप्रे गता गति निश्चयकारणी मति नही सर्वकालमाजन्मालगी मातृपक्षपितापक्षगौरवर्णादिरूपव्याधिकुष्ठादिद्रुष्टरोगजो होद्र वरज
 बायोग्ये वेदं प्रकारे पूजा अति क्रांत एह वा ए विधं पणि सत्यवचन नबोलवो हि वे केह वो पुनरपि वली सत्यवचन मत पुनः बोलवो जे ते द्रव्यका

इति दृष्टुनरिति पूर्ववाक्यार्थपि च योत्तरवाक्यार्थस्य विशेषयतो नार्थः आहंति वाक्यालङ्कारार्थः सच्चंतुत्तिसत्यमपि भाषितव्यं वक्तव्यं
तत्तदुद्देश्यैस्त्रिकालानुगतिलक्षणे पुद्गलादिभिर्वस्तुभिः पर्यवेद्य नवपुराणादिभिः क्रमवर्त्तिभिः धर्मैर्गुणैर्वर्णादिभिः सद्यभावविभिः कर्मैरेव क
र्मभिः कृत्वादिभ्यामारैर्वज्रविधैश्चिन्तैः साचार्यकैश्चित्कस्मादिभिः क्रियाविशेषैः आगमैश्च सिद्धान्तार्थैर्युक्तमितिसम्बन्धः कार्योऽथ ब्रह्मस्योत्तर
तत्समस्तनिर्देशेषुपि प्राकृतयैलीव यतो द्रव्यादिपुविपये द्रव्यादिगोचरमित्यर्थः तथानामा

सच्चंपिनवत्तम् अहं केरि सकंपुणाहं सच्चंतुभासियव्वजंतंदब्बेहिं पज्जवेहिं यगुणेहिं कम्महेहिं वज्जवि
हेहिं सय्येहिं आगमेहिं य नाम कलायं निवात उवसगगत्तद्वियसमास संधिपयहेउजोगिय उणाइकि

लादिपट्द्रव्यजन्मानवापर्याङ्करी वर्णादिकगुणैर्करी चनेकव्यपारेकरी घणैर्प्रकारैर्चीतरानीकलाङ्करी सिद्धांतनाश्रयतरेकरीने
नोल्लेदेव घटादिक्रियापद अनेकअर्थनेविण उपसमीपेधातुनेकरीये' नाभेरपत्पं नाभेयअर्थयीभावादि० समासवेपदएकठामेलीइ
विभक्तिचावेतेपदपंचहेतु'योगीकछरियेण उणादिकअनेकप्रत्ययछे' क्रियाङ्करीपदनिष्पत्तियथापठतीति पाठकघातुभूतसत्तायांस्वरअ

नृवञ्ज्युतः आकर्णिताधीत वञ्ज्यास्त्रः वञ्ज्यसुतोवा वञ्जः पुत्रो वञ्ज्यश्रियोवानापि च त्वं तपस्वी च यपकः न चापि परलोका विपये निवृत्तानिः यं
 सयामतिरस्येति परलोकनिश्चितमतिरसि भवसि सर्वकालमाजन्वापीति किं वञ्जनोक्ते न वर्जनीयवचनविषयमुपदेय सर्वस्य मुष्यते जाति
 कुलरूपयथाधिरोगेण यापीति इह जात्यादीनां समाहारं हं हस्ततो जात्यादिना निन्दितेन परिचित्तपीडाकारित्वात् यद्वापेद्वर्जनीयं परि
 वर्ज्यं तदेवं विधं सत्यमपि न वक्तव्यमिति वाक्यार्थः तत्र जातिर्मर्ति को कुलं पैटकः पक्षः रूपमाकृतिः व्यायिचिरस्याताः कुष्ठार्दिरोगः यो प्र
 तरधातीज्वरादिर्वा विकल्पे अपि ससुचयेदुद्दिहंति तद्गोचवत् पाठान्तरेण दुहन्तीति द्रव्यतो भावतश्च उपचारं पूजामुपकारं च अतिक्रान्ते
 एवं विधं त्वेवं प्रकारं पुनः सत्यमपि सदृभूततामात्रेण आस्तामसत्यं न वक्तव्यं न वाच्यं अथ के रिसंगतिमययब्दः परप्रश्ने कीदृशं किं विधं पुण्या

सि सव्वकालं जाति कुलरूपे वाहिरोगेण वा विजं होइ वञ्जणिज्जं दुहन्ती उवचारमतिक्रान्तं एवं विहंतु

कने विपे गता गति निश्चयकारणी भति नही सर्वकालाजन्वाली माह पक्ष पितापच गौरवर्णादिरूपयथाधिकुटादिदुष्टरोगजे होइ वरज
 बायोग्ये वञ्जं प्रकारे पूजायति क्रांत एह वेण विधं पणि सत्यवचन नवोलवोद्दिक्ते हो पुनरपि वली सत्यवचन तु पुनः बोलवो जे ते द्रव्यका

त्रिकालविषयं दशविधमपि सत्यं भवतीति योगः दशविधत्वं च सत्यस्य जनपदसम्मतसत्यादिभेदान् आह च जणवयः संमयरठवणाश्च नामे ४
रूवेऽप्युच्चैः सञ्चयेयवहारः भावः जोगोऽदशमेऽवयवसञ्चयेति तलजनपदसत्यं यथा उदकाय कांकाणादिदेशरूढयापयद्रतिवचनं
संमतसत्यं यथा समानेऽपि पङ्क्तसम्भवे गोपालादीनामपि सम्मतत्वेनारयिन्दमेव पङ्क्तजमुच्यते न कुयलयादीनि स्यापनासत्यं जिनप्रति
मादिषु जिनानादिष्वपदेशः नामसत्यं यथा कुलमयं यन्नपि कुलवर्धनं इत्युच्यते रूपसत्यं यथा भावतोऽसमसणोऽपि तद्रूपधारिश्चमण इत्युच्यते प्र
तीतसत्यं यथा च नामिकाकनिष्ठां प्रतीत्यदीर्घत्वं च तेऽसवमध्यमां प्रतीत्यङ्गस्वेति व्यवहारसत्यं यथा गिरिगतत्वादिपुदह्यमानेऽप्युच्यते
रात्रिर्दिह्यते इति भावः सत्यं यथा सत्यपि पञ्चवर्णत्वे शुक्लत्वलक्षणभायोक्तत्वाच्छुक्लावलाकिति योगसत्यं यथा दण्डयोगादण्ड इत्या
दि औपम्यसत्यं यथा समुद्रवत्तडाग इत्यादि तथा जहभणियंत हयकम्पणा होइति यथा येन प्रकारेण भणितं भगवन् क्रियादशविधसत्यं सदु

रियाविहाणधातुसर विभक्तिवण्जुसंतिकाणंदसविहंपि सच्चजहभणियंतहय कम्प, एण्ड, त्तिदुवा

कारादि१४ विभक्तीत्यादिद्व्यादिद्व्यंजनसहित अतीतच्यनागतवर्त्तमान दशभेदे सत्यबोलवोजिमकह्योतिमर्छे तिमञ्चरलि

ख्यातिनिपातोपसर्गतद्वितसमाससंधिपदहेतुयोगिकोणादिक्रियाविधानघातुस्वरविभक्तियण्युक्तमितितननामेतिपदगन्धसम्भान्याम
 पदमेवमुत्तरत्तापितच्चाय्युत्पन्नेतरभेदात् द्विधातव्युत्पन्नं देवदत्तादि अय्युत्पन्नं छित्येत्यादि आख्यातिपदं साध्यक्रियापदं ययाप्यक
 रोत् करोतिकरिद्यतितत्तदर्थं द्योतनायतेषुनेषु निपन्तीतिनिपाताः तत्पदं निपातपदं यथावाचाखलित्यादि उपसृज्यंते घातुसमीपे
 युज्यंतेषुत्युपसर्गोत्तरुपपदसुपसर्गपदं प्रयरापेत्यादिवत् तस्मै दितंतद्विनामत्यान्वर्याभिधायकायेप्रत्ययास्तेतद्विताः तदन्तपदं ययागो
 भ्योद्वितोग्योदेयः नाभेरपत्यं नाभेयइत्यादिसमसं समासः पदानामेकीकरणरूपः तत्पुण्यादिसत्पदं समासपदं ययाराजपुषइत्या
 दिसन्धिः सन्धिकर्पस्तेनपदं यथादधीदं नद्ये येत्यादितथाहेतुः साध्याविनाभूतत्वलक्षणेययानित्यः शब्दः कृतकत्वादितियोगिकृत्यदेतेया
 भेवप्यादिसंयोगवत् यथाउपकरोति सेनयाभियाति अभिषेकयतीत्यादि तथाउणादिलग्नप्रभृतिप्रत्ययान्तपदं ययाभाशुस्वादितयाकि
 यापिधानं सिद्धक्रियाविधेः कांतप्रत्ययान्तपदविधेरित्यर्थः यथापाचकः पाकइत्यादि तथाधातवोच्चादयः क्रियाप्रतिपादिकाः स्वरा
 षकारादयः खक्कादयोवा सप्तकचिद्रसादृतिपाठः तत्वरसाः षड्कारादयो नवयदाह षड्कारादस्यकरुणारौद्रवीरभयानकाः बीभत्सा
 मृतयान्तावनवनाय्यरसाच्छताः विभक्तयः प्रथमाद्याः सप्तवर्णाकारादिव्यञ्जनानि एभिर्वृत्तं यत्तत्तथा अथसत्यं भेदतत्पाठ त्वेकाल्यं

त्रिकालविषयं दयाविधमपि सत्यं भवतीति योगः दशविधत्वं च सत्यस्य जनपदसंज्ञात् सत्यादिभेदात् आह च जगण्वय १ संमथ २ ठवणा ३ नामे ४
रूढे ५ पडुच्च ६ सञ्चेयववहार ७ भाव ८ जीने ९ दशमे उवग्मसञ्चेयति तत्र जनपदसत्यं यथा उदकाथे कोंकणादिदेशरूढ्यापयद्रुतिवचनं
संमतसत्यं यथा समानेपि पङ्क्तसम्भवे गोपालादीनामपि सम्मतत्वेनारविन्दमेव पङ्क्तजमुच्यते न कुवलययादीनि स्थापनासत्यं जिनप्रति
मादिपुजिनादिव्यपदेशः नामसत्यं यथा कुलमवहं यन्नपि कुलवर्द्धनद्रुत्युच्यते रूपसत्यं यथा भावतोऽसमणोपितद्रूपधारिश्चमणद्रुत्युच्यते प्र
तीतसत्यं यथा च नामिकाकनिष्ठां प्रतीत्यदीर्घतुच्यते सवमध्यमां प्रतीत्यङ्गस्वेति व्यवहारसत्यं यथा गिरिगतत्वादिपुदक्ष्यमानेपु व्यवहा
रात्तिरिद्धते इति भाव सत्यं यथा सत्यपि पञ्चवर्णत्वे शुक्लत्वलक्षणभायोक्तत्वाच्छुक्लाबलाकेति योगसत्यं यथा दण्डयोगादण्डद्रुत्या
दि औपम्यसत्यं यथा ससुद्रवत्तडागद्रुत्यादि तथा जहभणियंत हयकम्बुणा होइति यथा येन प्रकारेण भणितं भणन क्रियादशयिधसत्यं सद्

रियाविहाणधनुसर विभत्तिवणुत्तंतिकानंदसविहंपि सच्चनहभंणियंतहय कम्म, णाहुं, तिट्ठुवा

कारादि१४ विभक्तीस्यादिद्व्यादिद्वयणश्चैव्यजनसहित अतीतच्यनागतवर्त्तमान दृश्यभेदेऽसत्यबोलवोजिमकह्योतिमर्छे तिमअच्चरलि

भूतार्थतया भवति तथा तेनैव प्रकारेण कर्मणा वाचरलेखनातिक्रिय यासदृभूतार्थज्ञापने सत्यं दृशविधमेव भवतीति ध्येनेन चेदुक्तं भवति नैकेषां सत्यार्थवचनं वाच्यं हस्तादिकर्माप्यव्यभिचार्यार्थसूचकमेव सुभवाप्यव्यभिचारितया पराव्यसनस्याहुटिलाध्यनायम्पुनस्तुत्यादिति तथा बुबालसंविदाय होद्रभासति हादृशविधा च भवति भाषा तथा च प्राकृतसंस्कृतभाषामागधपि गाचसूसेनी च पंडोत्तमूरि भेदो देशपि गोपादपन्नं शः द्रव्यमेव पदविधा भाषा गद्यपद्य भेदेन भिद्यमाना हादृशधा भवतीति तथा वचनमपि योऽयं विधं भवति तथा हि ययणतियं ३ लिंगतियं ३ तत्परोक्तपञ्चकं उवणीयाद्घञ्कं अकृत्यं चेव सोलसमं तत्तयचनत्वं एकवचनद्विवचनपञ्चवचन रूपं यथा वृद्धः वृद्धौ वृद्धाः लिङ्गत्विकं स्त्रीपुंनपुंसकरूपं यथा कुमारी वृद्धः कुण्डं कालतिकमतीतानागतवर्तमानकालरूपं यथा अकरोत् कारयति करोति प्रत्यक्षं यथा यं एषः परोक्षं यथा सा तथा उपनीतवचनं गुणोपनयनरूपं यथा रूपवानयं अपनीयवचनं गुणाप

तस्य विहाय होद्रभासा वयणं पिय होद्र सोलसविहं एवं अरहंतमणुखायं समाक्लियं संजएण कालं

एनादिक्रिया कीजतो सत्यवचन होद्रं भाषाना वारह भेद जां गिवा वचनपुण होद्रं सोले प्रकारे जां गिवा एणी पदे तीर्थं करे अनुषादी

नयनरूपं यथा दुःशीलोयं उपनीतापनीतवचनं यत्कंगुणमुपनीयगुणान्तरमपनीयते यथारूपवानयं किन्तु दुःशीलः विपर्ययेणत्वप
नीतोपनीतवचनं तद्यथा दुःशीलोयं किन्तु रूपवान् अथ्यात्मवचनं अभिप्रेतमर्थं गोपयितुकामस्य सहसा तस्यैव भगवन्मिति एवमिति उक्तं
सत्यादिस्य रूपवधारणप्रकारेण अर्द्धदुश्चातं समीचितं बुद्ध्यापर्यालोचितं संयतेन संयमवताकाले चावसरे वक्तव्यं न तु निनाननु
ज्ञातपर्यालोचितमसंयतेनाकाले चेति भावना आह च बुद्धीर् एनि एज्ज भासेज्जा उभयलोगपरिसुद्धं सपरोभयाणं खलु न सव्वहापी ङ्ग
णगंतु एतदर्थमेव जिनशासनमित्ये तदाह इमं चेत्यादि इदं च प्रत्यक्षप्रवचनमिति योगः अलीकमसद्भूतार्थं प्रिसुनं परोक्षस्य परस्य
दूषणा विष्का

न प्रत्यक्षकटुकचपलवचनपरि रक्षणातयैः भगवता श्रीमन्महावीरेण सुदृकथितं

च अत्रित्यं प्रिसुणफरुसकडुयचवल वयणपरि रक्खणद्वयाए प्रावयणं भगवया सुकर्हि

रेतीयोअवसरं वोलवोएप्रत्यक्षखावादोलवोचाडीनोकरवो कठोरवचनअनिद्वचन उतावलपणेवचनराख

भूतार्थतया भवति तया तेनैव प्रकारेण कर्मणावाच्चरलेखनातिक्रिय या सदुभूतार्थज्ञापने सत्यं दृशविधमेव भवतीति यनेन चेदुक्तं भवति न केवलं सत्यार्थवचनं वाच्यं हस्तादिकर्मण्यव्यभिचार्यार्थसूचकमेव मुभयत्वाप्यव्यभिचारितया पराव्यसनस्याहुटिलाध्यसायस्वयत्तुल्यत्वादिति तथा दुबालसविहायहोद्रभासति द्वादशविधा च भवति भाषा तथा च प्राकृतसंस्कृतभाषा मागधमिशा च सूरसेनी च पठेतावभूति भेदोदययिषोपादपभ्रंशः इयमेव पदविधा भाषा गद्यपद्यमेदेन भिद्यमाना द्वादशधा भवतीति तथा वचनमपि दोषयविधं भवति तथा चिः पयणतियंश्च लिङ्गति यंश्च कालतियंश्च तदपरोक्षपञ्चकुलं उच्यणीया इषउक्तं अज्जत्यं चैव सोलसमं तत्र यचनत्रयं एकवचन द्विवचन बहुवचन रूपं यया दृक्षः दृक्षौ दृक्षाः लिङ्गत्विकं स्त्रीपुंनपुंसकरूपं यथा कुमारी दृक्षः कुण्डं कालत्विकमतीतानागतवर्तमानकालरूपं यथा च करोत् करिष्यति करोति प्रत्ययान्वयार्थ एवः परोक्षं यथा सा तथा उपनीतवचनं गुणोपनयनरूपं यथा रूपवानयं अपनीयवचनं गुणान् गुणान्

लसविहायहोद्रभासा वयणं पियहोद्र सोलसविहं एवं अरहंतमणुग्भायं समाक्खयं संजएण कालं

पनादिक्रियाकीजतो सत्यवचनहोद्रं भाषानावारहभेदजां गिवा वचनपुणहोद्रं सोलेप्रकारे जां गिवा एणीपरे तीर्थं करे अनुज्ञादी

चेलक्षणः प्रस्तुतसंवराध्ययनस्य वार्थो भिधेयः संवराध्यश्च अवगाञ्च परमदं सुदृ, जाणिज्जगति परमार्थो हेयोपादेयवचनैदं पर्यसुष्टु
 सम्यक्ज्ञात्वा ननैववेगितं वेगवतविकल्पव्याकुलतयेत्यर्थः वक्तव्यमितियोगः नत्वरितंवचनचापल्यतः नचपलंकायचापल्यतः नकट,
 कमर्थतः नफरपवर्णतः नसाहसं साहसप्रधानमतकिंतवा नचपरस्य जन्तोःपीडाकरंसावद्यं सपापंयतवचनविधिं निपेधतोभिधाय
 साम्प्रतंविधित आह सत्यं सद्भूतार्थं हितंचपय्यंमितं चपरिमिताक्षरं ग्राहकंचप्रतिपाद्यस्य विवक्षितार्थं प्रतीतिजनकं शुद्धं पूर्वोक्तं
 यचनदोपरहितं सद्गतसुप्रपत्तिभिरयाधितं अकाहलंच अमन्मनाक्षरं समीहितंपूर्वबुद्ध्यापर्यालोचितं संयतेन संयमयताकालेवावसरे

रंसावज्जं सच्चंच हियंचमियंच गाहणंचसुद्धंसंगयमकाहलंच समक्खियंसंजतिणं कालंमियव
 त्तव्वंपंअणुवीयसमिति जोगिणभाविअो भवति अंतरप्पासंजयकर चरणणयणवयणो सरोसच्च

पापयचनबोलवोनसत्यवचनहितकारीयो शुभभगवनथोडोबोलवोप्रतितीकारीयोवचननिर्दोषकाई बांधीनसक्रेस्पष्टाक्षरवचनबोलेआ
 लोचीने'चारीत्वीये' अवसरे' बोलवोएणीपर आलोचीने'बोलवारूपजेसमिति व्यापारतेणे' करीने'भाव्योवास्योद्धोइ'चंतरात्माजीय

मुकथितमित्यादिपरिरक्त्वणह्याएत्ति यावत्पूर्ववत् नवरं द्वितीयस्य त्रतस्थालीकवचनस्य इति विधेयः पठमं तत्र प्रदत्तं भाष्ये ननु यः
विचिन्त्यसमिति योगलक्षणं तच्चैवं श्रुत्वा कथं सद्गुरुसमीपे संवरं इति संवरस्य प्रस्तावनापायादयिरतिलक्षणस्य अर्थप्रयोजनं मो

यं अत्तद्विषयं प्रेक्षाभावियं आगमेसिभहं सुद्धं नेयाउयं अकुडिलं अणुत्तरं सुवदुक्त्वपावाणं विउस
मणंतस्सइमापंचभावणाओ वितितस्सवयस्स अलियवयणस्स वेरमणपरिरक्त्व णद्वयाएपठमंसोऊण
संवरदं परमइंसुद्धं जाणिऊणं नवेइयं नतुरियं नचवलं नकडुयं नफरुसंनसाहसं नयपरस्सपीलाक

पानेअर्थे सिद्धांतत्रीमहावीरे कूडीपरेकच्छोजीवने दितकारीयो परमवेअशुभफलदायक आगामिक कालेकल्याणरूपनिर्दोषन्याय
सार्गकुटिलपणारहित प्रधानसर्वदुःखनोहेतुपामतेहनो उपसमावणहार तेबीजासंवरद्वाररूपएआगलिकहीस्से पांचभावमाभाविए
वासिणतेभायनावीजा त्रतनीअलीकवचननेपरिहर वानेअर्थे सत्यवचनराखवाने अथ प्रथमसांभलीने संवरनोअर्थपरमार्थसम्यकप्र
कारेकूडीजाणीने उतावलो नबोले श्रीधनहीचपलनहीअनिटनहिक्ठोरनहीसहसात्कारे नहीपरजीवनेपीडाकारीयो नहीएइवोस

यंतिचलीकादिकं गृह्यते तदन्यस्य भयनक्रियाया अविषयत्वात् अन्यच्च उक्तव्यतिरिक्तमेवमादिकमेवजातीयं भवेत् क्रोधाग्निप्रदीप्तः
सन् तद्गत्यादि सम्पन्नो एतदन्तं व्यक्ततद्भयंति तृतीयभावनावस्तुकिंतदित्याह लोभो न सेवितव्यः कस्मादित्यत आह लुब्धो लोभवान् सन्
लोलोव्रते चक्षुलोभणेदलीकं एतदेव विषयभेदेनाह चोतस्य ग्रामादेः क्षपिः भूमेर्वावास्तुनोवा गृहस्य क एणत्ति कृतं हेतोः लुब्धो लोभो

सीलं हरेज्जविणयं हरेज्जसच्च सीलं विणयं हरेज्जवेसोवहेज्ज वत्थुं भवेज्जगमोभवेज्ज वेसोवत्थुं
गमोभवेज्ज एवं अस्सं च एवमादितं भवेज्ज कोहणिसंपलित्तो तद्गहाकोहो न सेवियज्जो एवं खंती एभा
विओभवति अंतरप्पा संजयकरचरण नयणवयणोसूरोसच्चज्जव संपणो २ ततियं लोभो न सेवियज्जो

सत्यनें चणें सीलनें हणें विनयनें हणें सत्यसीलविनयहणेअप्रियहोइं क्रोधिकरीजीवदोपनोच्चावासथाय द्वेपवंतहोइं अप्रियहीले
द्वेपवंतहोइं एणीपरिचनेरोइत्यादिकवोले क्रोधरूपअग्निवत्योतेणेकारणथकी क्रोधसेववोनहीएणीपरें ज्जमाइं करीभाव्योवास्योहो
इं अंतरात्माजीवनें संबस्साहाथपगआंखिमुखतेसाधुसुर सत्यवादीसरत्तंपणासहितर तीजीभावनालोभनसेवे लोभीव्रतविषेचपलए

यक्तव्यं नान्यथा एवमुक्तेन भाषणप्रकारेण अणुवीदुसमतीजोगेणति अनुविचिन्त्य पर्यालोच्य भाषणरूपायासमिति सम्यक्प्रवृत्तिः।
 सानुविचिन्त्यसमिति तयोयोगसंबधस्तद्रूपोवा व्यापारोवानुविचिन्त्यसमितियोगस्तो नमायितोभवत्यन्त रामाजीयः किंविधइत्याहः।
 तत्कारणनयनवदनः मूढः सत्याजैवसम्पन्नइतिप्रतीतमिति विद्म्येतिद्वितीयं भायनावस्तुयत्क्रोधनिग्रहणं एतदेवाह क्रोधोनामोऽति।
 व्यःकस्मात्कारणादित्याह कुद्वः कुपितः चाण्डिक्यं रौद्ररूपत्वं सञ्जातमस्येति चाण्डिक्यतोमतुयोलीकं भणेदित्यादिसुगमंनवरं देवः।
 तुसयानुबन्धं विक्रयो परिवादरूपां सीलं समाधिं वेसोत्ति द्वेयोऽप्रियो भवेत् एवंवस्तुदोषावासगम्यः परिभवस्यानं निगमनमाहए

ज्जवसंपुणोऽवितियंकोधोणसेवियब्बो कुद्वोचाण्डिक्यमणसो अलियंभणेज्जफरुसं भणेज्जअलि
 यं पिसुणंफरुसंभणेज्ज कलहंकरेज्ज वेरंकरेज्जविगहंकरेज्ज कलहंवेरंविगहं करेज्जसच्चंहेणेज्ज

संशयाच्चं इत्थपगमांविमुखेनेहनाएहवोसाधुसूरसत्यसरलसहितः। चिद्वेनीजीभावनाकहेक्कें क्रोधनकरवोनसेववोक्रोधेकरीरौद्रयाहं
 मनुयच्चपा बोले परनाअपवादेवोले कठोरवचन चाण्डीकठिनवचन बोले कलहकरे वेरदेवकरे विकथाकरे कलह वेरविकथाकरे

यादिसुखहेतोः तेतया शय्यायावसतेः यत्नवाप्रसारितपादैः सुष्यतेसाग्रथ्याः तस्यैवसंसारकस्यैवा अद्धं तृतीयचक्रस्य कम्मलखण्डादेः
 कृतेपादः प्रोक्कनस्य रजोहरणस्यच कृतेउपसंहरन्नाह अन्येषुचएवमादिषु बहुपुकारणयतोऽप्यित्यादिव्यक्तमेवचउच्यंति चतुर्थं भावना
 वस्तुयन्त्रभाइयत्वं'ति नभेतयं नभयंविधेयमित्यतः भीतंभयार्त्तं प्राणिनं सुरितिवाख्यालङ्कारेभयानिविविधाभीतयः अतिरतिच

स्सव प्रायपुं कृणस्स कएण लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं सीसस्सव सिस्सिएकएणलुङ्गो लोलोभणेज्ज
 अलियं अण्ये सुयएवमादिएसु बहुसुकारणसएसु लुङ्गोलोलोभणेज्जअलियं तग्गालोभोनसेविय
 व्वोएवंसुत्तीएभावितोभवति अंतरप्पासंजय करचरणनयण वयणोसूरोसच्चज्जवसंपणोइ चउत्थ

लीने'काने'रजोहरणनेकाने' लोभीव्रतविषे'चपलबोले' दृष्याश्रित्यनेकाने' शिष्यणीनेकाने'लोभी व्रतविषे'चपलबोले'दृष्याचनेरोएआ
 दिदेवनेषणाकारणयतनेविषे'लोभी व्रतविषे'चपलबोले'दृष्यातेभणी लोभनसेववोएणीपरे'निर्लोभपणे भाव्योवास्योहोइ'अंतरात्माजीव
 संवस्याह'सपगमा'खिमुखतेसापुस्सरसत्यवादीसरलपणेंसहितइ चउत्थीभावनाभयनोकरवो बीचतानेनिश्चे नानाप्रकारभयथावेतुच्छ

येदंलीकंएवमन्याप्यष्टसूत्राणिनेतव्यानिनवरंकीर्तिख्याते लोभस्यौषधादिप्राप्ते कृतंतयाञ्चङ्गेः परवारादिकायाःसौम्यस्यगीतमुच्यते

लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं खेतस्सवत्थुस्स वाकएणलुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं किन्तीएवलाभस्सयक
एणलुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं इड्डीएव सोकलुस्सवकएण लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं भत्तस्सवपायास्स
वकएणलुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं पीठस्सव फलगस्सवकएण लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं सेज्जाएवसं
धारकस्सवकएण लुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं वत्थस्सव पत्तस्सवकएणलुङ्गोलोलोभणेज्ज अलियं कंवले

इवोद्धतोबोलें छपावादं छेतच्छाडीभूमिकानें घर तेहनें कारणप्रयोजनें लोभीव्रतविषें चपलबोलें छपावादख्यातिचोयधयामयानें
काजें अयेंलोभीव्रतविषें चपल बोलें छपावादच्छ्विपरिवारादिक सुखशीतलक्ष्यादिकानें काजें लोभीव्रतविषें चपलबोलें छपावाद
भातनें पाणीनें काजें लोभीव्रतविषें चपल बोलें छपापाटिनें पाटीयानें काजें लोभीव्रतविषें चपलबोलें छपा
यप्रमाणसंधारानें काजें लोभीव्रतविषें चपलबोलें छपा वस्त्रकल्पचोलपटानेकाजें पातानें काजें लोभीव्रतविषें चपल बोलें छपाकांज

प्राणापचारकावरादेः जरयावाद्यत्योर्वा अन्यस्माद्वाताहयाज्ञयोत्यादकत्वेन व्याध्यादिसहशादिष्टवियोगादेः कस्माच्चैदितिवाचना
न्तरेद्दमधीतं अन्यस्माद्वा एवमादिकादिति एतन्निगमनमाह एवंधेयं सत्वेनभावितोभवत्यन्तरात्माजीवः किम्बिधद्वत्याह संयमे
त्यादिपूर्ववत् पंचमंगति पंचमकंभावनावस्त्वितिमस्यते यदुतहास्यं नसेवितथ्यं परिहासोनविधेयोयतः अलीकानिसदृभूताथनिङ्गय

मगंभीतो न समत्यो अणुचरियं तरुहानभीतियत्वं भयस्सवनाहिस्सवा रोगस्सवजराएवं मञ्जुस्सव
अस्सव एवमादियस्स एवंधेज्जाणिभावितोभवति अंतरप्यासंजयकरचरणनयवयणो सूरुसञ्च
उजवसंप्रणोऽ पंचमगंहासं नसेवियत्वंअलियाद् अंसंतगाद्रंजंपंतिहासयित्ता परपरिभवकारणं

यकीव्याधिजपेजोरोगकपजेजरणीपरिखल्युमरणयनेरोएचादिदेदनेएणीपरिधीरजपणेभाव्योवास्योहोइ अंतरात्माजीवसंवस्थाहस्त
पगआंखिमुखतेसाधुसूरसत्यवादीसरलपणासहितऽ पांचमीभावनारूपहास्यनेसेवेनहीकूडाअणच्छं ताएहवावचनबोलिहास्यधंतपर
हास्यनाकारकपरनेपराभवनीकारणहासोहासोक्के परनेपीडानोकारणहास्यचारित्वनोभेदवदनपसारैदांतउघाडे नेत्वगगलाथायघ

निति आगच्छन्ति किं भूतं भीतं लज्जयन्ति लघुकं सत्वसारवज्जि तत्वेन तुच्छं क्रियावियोगं चेदं तेन लघुकं गीभं तथा भीतोऽद्वितीयः सृष्टा
 यो न भयतीत्यर्थः मनुष्यो न रतया भीतो भूतवर्षप्रतिगृह्येत अधिष्ठीयेत तं तथा भीतोऽन्यमपि भयेयेत् तथा भीतः तपः प्रधानं संयमश्चापः संय
 मश्चापि ऊरुलंकारे मुखे त्यजेत् अलीकमपि ब्रूयादिति हृदयं अहिंसादिरूपत्वाच्च संयमस्य तथा भीतश्च भारं न निशरेत् तथा सत्यं इय
 निसेयितं च मार्गं धर्मादिपुरुषार्थोपायं भीतो न समर्थो न चरितुमासेवितुं यतएवं तस्मात् न भाद्रयज्वन्ति न भेतव्यं भयक्षयपति भयहेतो
 र्वाप्नात् इष्टतिर्यक् मनुष्यदेवादेः तथा आत्मोद्भवादिपि नेत्याहवादिस्त्ववन्ति व्याधेः कमेण प्राणापहारिणः कुष्ठादेः रोगादा गीभं तत्र

न भीद्रयज्वं भीयं खुभया अद्रुतं लज्जवं भीओ अवितीज्ज ओमणसो भीओ भूते हि विवेक्ये ज्ञाभीओ
 अखं पिज्जं भेसे ज्ञाभीओ तव संजमं पिज्जमुज्जा भीओ यं भारं न नेच्छे रेज्जा सप्परिसनिसे वियं च

सत्ववर्जितवीर्यकणसंखार्द्रयापाखेरहीनसकं मनुष्यवीर्यो भूतते हनेच्छलेवीर्यतो अनेरानेच्छं निखेवीर्यो डिरीर्यतो तपः संयमने निखे
 केवीर्यतो संयमरूपभारनिरवाहीनसके सत्पुरुषनोसे व्योधादस्यो मार्गं वीर्यतो समर्थं न हीपाखवाभणी तेषो कारणि वीर्यो न हीवीर्यवा

प्राणापचारकाब्जरादेः जरयावाद्यत्योर्वा अन्यस्माद्वातादृथाद्भयोत्पादकत्वेन व्याध्यादिसदृशादिष्टवियोगादेः कस्माच्चैदितिवाचना
न्तरेद्दमधीतं अन्यस्माद्वा एवमादिकादिति एतन्निगमनमाह एवंधेयं सत्वेनभावितोभवत्यन्तरात्माजीवः किस्विधइत्याह संयमे
त्यादिपूर्ववत् पंचमगंति पंचमकंभावनावस्थितिमस्यते यदुतहास्यं नसेवितव्यं परिहासोनविधेयोयतः अलीकानिसदृभूतार्थनिष्क्रय

मगंभीतो न समत्यो अणुचरित्यं तरुहानभौतियव्वं भयस्सववाहिस्सवा रोगस्सवजराएवं मच्चुस्सव
अस्सस्सवएवमादियस्स एवंधेज्जाणिभावितोभवति अंतरप्पासंजयकरचरणनयणवयणो सूरुसच्च
उजवसंप्रणोऽ पंचमगंहासं नसेवियव्वंअलियाइं असंतगाइं जंपंतिहासयित्ता परपरिभवकारणं

यक्कीव्याधिजपजंरोगजपजंजराएणीपरिबल्युमरणचनेरोएआदिदेइनेएणीपरिधीरजपणेभाव्योवास्योहोइं चंतरात्माजीवसंबस्थाहस
पगआंखिमुखतेसाधुस्सूरसत्यवादीसरलपणासहितः पंचमीभावनारूपपहास्यनेसेवेनहीकूडाअणद्धं ताएहवावचनबोलिहास्यवंतपर
हास्यनाकारकपरनेपराभवनीकारणहासोहासोक्के परनेपीडानोकारणहास्यचारितनोभेदवदनपसारैदांतउघाडे नेतगगलाथायघ

रूपाणि असंतगादं असन्तिचसदुभूतार्थानि वचनानीति गम्यते अगोभनानिवा अयान्तानिवा अनुपयमप्रधानानि लक्ष्यन्ते द्रव्ये
 हासदत्तत्तिहासयतः परित्हासकारिणः परपरिभवकारणंचहास्यं अपमाननाहेतुरित्यर्थः परपरिवादो न्यद्रूपणाभिधानं प्रियरदो यत्ने
 तथा तद्विधंहास्यं परपीडाकारकंचहासमिति व्यक्तं भयविसृति कारकंवन्ति भेदव्यचारित्भेदो विवृत्तिश्च विवृतनयनवदनादित्येन
 विवृतयरीराक्षतितयोः कारकं यत्तत्तथा तच्चहास्यं अथवा राजदन्तादिदृश्याविभुक्तेर्भेदकारकमिति वाच्ये भेदविभुक्ति
 कारकमित्युक्तं अन्योन्यजनितंच परस्पररक्तंच भवेद्वासंयतस्ततो अन्योन्यगमनंच परस्परविगमनीयंच भवेत्तुमर्मप्रच्छन् परदार्यादि
 दुचेदितं तथा अन्योन्यगमननंच परस्परविगम्यंच भवेत्कर्मसो कनिन्दजीवनवृत्तिरूपंकन्दर्पाभियोगगमनं नृत्तिकन्दर्पाधिकान्दर्पिकादे
 वविशेषाहास्यकारिणो भण्डप्रायाश्चाभियोगाच्च अभियोगार्हाश्चादेशकारिणो देवा एतेषु गमनहेतुर्यत्तत्तथा तच्च भवेद्वास्यं भयमभिप्रायो

चहासं परपरिव्रतप्पियं चहासं परपीलाकारणंचहासं भेदविसृत्तिकारकंचहासं असोसलक्षिणं
 णोरक्षसतांषां सुपण्डितलानीकराणहारहासोमां होमां हिचपजाव्योक्तं इंचासोमां होमां हिगमतोचपुनः होद्रुकचेष्टांमां होमां हिगमत

हास्यरतिः साधुचारित्वलेशप्रभावाद् वैपल्यदामानः कान्दर्पिकेषु आभियोगिकेषु चोत्पद्यतेनमहर्द्धिकेष्विति आह
 च जोसंजयो विण्यामुद्यम्यसत्यामुबट्टकहिंसितविवेकहेसुगच्छन्निनयमाभद्रुचरणहीणो एयासुत्तिकन्दर्पीदिभावनाष्विति तथा आसु
 रियकिव्विसत्तंचणेज्जासंति आसुरियत्तिअसुरभावं किव्विसत्तंति चण्डालप्रायदेवविशेषत्वं वाविकल्पे नयेत् प्रापयेज्जान्तरैहास्य
 कारिचारित्विजीवंहास्यं हासः यस्मादेवंतस्माद्वासुनसेधितव्यमिति अथैतन्निगमनमाह एवमुक्ते न हास्यवर्जनप्रकारेण मौनेन वचन
 संयमनेन भावितो भवत्यन्तरात्मा संयतादिविशेषणः एवमिणमित्याद्याध्ययननिगमनं पूर्वाध्ययनवद्वाख्येयमिति सप्तमाध्ययनविवरणं

च होज्जहासं अणोणगमणं च होज्जममं अणोणगमणं च होज्जकत्तं कंदप्पाभिओगगमणं च होज्ज
 हासं आसुरियं किव्विसत्तं चणेज्जहासं तस्माद् हासं न सेवियव्वं एवं सोणेण यभाविओ भवति अंतर

होद्दं लोफने निंदनी कक्रमयाय कंदर्पीयो देवतायाद् आदेशकारी देवता होद्दहासयकी भवनपती देवतानी जातितथा किव्विखी देवतायाद्
 हासयकी ते भणी हासो न सेवो एणीपरे वचने मोन्ये करी भाव्यो वास्यो उद्दं अंतरात्मा जीव संवसाधे हसपगअं विखिमुखे ते साधुसूरसत्यव

समाप्तमिति व्याख्यातं नृपावादसंस्मरणं द्वितीयं संस्मरणं तत्राथयने घृणामादिरस्यगुणं तद्व्याख्या

प्यासंजयकरचरणयणवयणो सूर्योसञ्जवसंपणो एवमिणं संस्मरणं समं संचरियं होइ सु
प्रणिहियइमेहिं पंचहिंकारणेहिं मणवयणकायपरिरक्खिणहिं गिच्चं आमरणं तंच एमो जोगो
णेयव्वो धितिमयां मतिमया अणसवो अकलुसो अस्सिद्धो अपरिस्सतो असं किलिदो सच्चजिणम
णुणोओ एवं वितियं संस्मरणं फासियं पालियं सोहियं तिरियं किट्टियं अणुपालियं आणाए

चनसरणपणेसंहितपू एणीपरेप्रतच्चसंस्मरणं आचखोचोइ कडा निधाननीपरेराख्योइ गोपाचंकारणे करी मनवचनकाया
इं करी राखे एवं वो जाणी सदा जावजी वलगे एपूर्वोक्तभावना रूपयोगनिरवच्चवो तेजां गियो चित्तनो स्थिरपणो ते बुद्धिवंत कर्मइ धवानो का
रणं निर्मलं च पापं छिद्रं दित कर्म रूपजलसरवे नही जिहं कि सो चित्तनो किये न थी सर्व तीर्थं कर ते गेय नु ज्ञा दोधी छे एणीपरे दो जो संस्मरणं
कायाइं करी फरसवो वारं वारं भाली ने पाले च ती चार टाल वेगुं दुकरे ती रपं छुवाडे अने राने उपदेसे पूर्ण साधइं पाल्योति मपाले च आणाए

दानविरमण्यतामेव सुनिर्वहंभवतीत्यदत्तादानविरमण्यमथाभिधानीयंभवतीतितदनेनप्रतिपाद्यतेइत्येवं सम्बन्धमदत्तादानसंवराख्यं
तृतीयसंस्वराध्ययनमारभ्यतेस्य चेदमादिसूत्रं जंबूइत्यादि तत्रजंबूरित्यामन्त्रणं दत्ताणुन्वायसंवरोनामस्ति दत्तंचवित्तीर्णमन्त्रादि
कमनुज्ञातंच प्रातिहारिकपीठफलकादिग्राह्यमिति गम्यते इत्येवंरूपः संवरोदत्तानुज्ञातसंस्वरइत्येवं नामकंभवति तृतीयसंस्वरद्वार

आराहियंभवति एवंनायसुणिणा भगवथांप्रणवियं परवियं पसिद्धं सिद्धिवरसांसणमिणंआव
वियं सुदेसियं प्रसत्य वितियंसंवरदारंसमत्तं त्तिवेमि ७ जंबूदत्तमणुखायसंवरोनामहोदं तत्तियं
सुव्वयमहव्वयं परदब्ब हरणपडिविरद्वकरणजुत्तं अप्रारिमियमणंततएहामणुगयमहिच्छमणुवयण

करीआराधे होइ एणीपरेज्ञातक्षत्री नेकुलेऊपनासिद्धार्यरायनोपुत्रतत्वनोजाण्हे तेणेभगवंतेसामान्यकीशेपनेकह्योविशेषयकीभे
दप्रभेदेकरीकह्यो व्याख्यातकीधोतत्वकरीदेखाद्योनेसंसारयकी मूं क्यातेहनोप्रधानशासनपूज्यथानकेकह्यो उपदेश्योपरसभामाहि
प्रयस वीजोसंवरद्वारसमाप्त इतिववीमि७ अहो जंबूदीधीअनु ज्ञातीथंकरे आअवरू धवोनामसोइ तीजो अहोसुवतीअंबमहाव्रत

मिति गम्यते हे सुव्रतजंबूनाभन् मंहाव्रतमिदं तथा गुणानामिदं हि कामुष्मिकोपकाराणां कारणभूतं व्रतं गुणप्रतं किंस्वरूपमिदं मया
परद्रव्यहरणप्रतिविरतिकरणयुक्तं तथा अपरिमिता अपरिमाणद्रव्यविषया अमन्तावाच्यायां टण्या विद्यमानद्रव्याभ्येदेष्टातवाय
ग्रहणं तत्सुष्ट निगृहीतं नियमितं यत्नतस्तथा तथा सुसंयमितमनसा संवृतेन चेतनाहेतुना हसौषपादौ च निभतौ परधनादानव्यापा
कलुषमन्त्रायाणस्तु निग्राह्यं सुसंजमियमणहृत्प्रापय निजयं निगंगनिद्रिकं निरुत्तं निरासवं निभयं

विमुचं उत्तमनखसमपवरवलवगस्तु विहितकणसंस्तं परमसाज्जधं चरं जत्ययगाभागरनगर
पारकाद्रव्यनोहरवोलेवो निषेधवो निवरतवो त्रिकरणशुद्धि संहित जेषो प्रमाणनधीषनं तीक्ष्णसंहित सोटी इक्षामनवषजने कस्यप

ये लेवो रुडीपरे निग्रहो ते निषेधोक्ते रुडीपरे संवस्योमन हस्तपगनिदलकतो ते निग्रंथ ते उद्धटो तीर्थं करे उपदेस्यो कर्म साहानरहितत
पेटाल्योपापमलजेणं संसारसंल्ले शयी विमुक्तं उत्तममोटो मनुष्यमां चिदृषममान प्रधानबलवंतसाधुसोको नेमनने गमतो छे उल्हृष्टो

रादुपरतौ यत्तत्तत्सुसयमितमनोहसपादनिष्ठं अनेनचविशेषणहयेनमनोवाक्यायनिरोधः परधनप्रतिदर्थितः तथानिग्रन्थं निर्गत
 बाह्याभ्यन्तरग्रन्थं नैष्टिकं सर्वधर्मप्रकल्पयतधर्तिनितरासुक्तं सर्वज्ञैषपादेयतयेति निरुक्तं अथभिचरितं वानिराश्रवं कर्मादानर
 हितं निर्भयमविद्यमानराजादिभयं विसुक्तं लोभदोषत्यक्तं उत्तमनरुह्यभाषां पवरलवगन्तिप्रधानवलवतांच सुविहितजनस्यचसुसा
 धुलोकस्यसम्मतमभिमतं यत्तथा ॥ धर्मचरणं धर्मासुष्ठानं यत्तत्तथा यत्तच्चतुतीये सम्बरग्रामाकारनगरनिगमखेटकवटमड
 गाल्यापूर्ववत् किञ्चिदनिर्दिष्टस्वरूपं द्रव्यं इत्यन्तदेवाहमणिमौक्तिकं शिलाप्रवालकांस्य
 बद्रोणमुखसंवाह्य

मुह संवाहप्रदृणासमगयं च किञ्चिदब्धंमणिसुत्तसिलप्पवालकंसद्रूसरय
 प्रडियं प्ररुहद्वं विष्मण्डं नकप्पतिकस्सति कहेउवागिणहेतुं वा अहिरस्ससुवस्स

जोव्रतजिह्वाग्रामभगरजिह्वावाणीयांनावासमाटीनागढेजिह्वाढूकडागामनधीमांडवीतेजिह्वादी
 मेसीनोवासपाटणतापसनाठामकांडं कद्रव्यमणिमुक्ताफलसिलापरवालो कांसेवस्वरूपोप्रधानसुवर्णे

मिति गम्यते हे सुव्रतजं वनामन् सहाव्रतमिदं तथा गुणानामिहिकामुष्मिकीपकाराणां कारणभूतव्रतं गुणव्रतं किंस्वरूपमिदमित्याद्य
परद्रव्यहरणप्रतिविरतिकरणयुक्तं तथा अपरिमिता अपरिमाद्यद्रव्यविषया अनन्तावाचयायां लक्षणा विद्यमानद्रव्याव्ययेच्छ्रातयाय
दगुगतं महेच्छं वा अविद्यमानद्रव्यविषयैर्महाभिलाषं यन्मनोमानसं वचनं च वां कृताभ्यां यत्कल्पं परधनविषयत्वेन पापकूपमादानं
प्रवृणतस्तु निगृहीतं नियमितं यत्नतस्तथा तया सुसंयमितमनसा संवृतेन चेतनाहेतुना हस्तौचं पादौचं निगृहीतौ परधनादानव्यापा

कलुषायाणामुनिगृहीतं सुसंजमियमणहृत्य प्राय निज्जयं निगमं धनं निद्रुत्तं निरासवं निभुयं
विमुच्चं उत्तमनखसभपवरवलवगसुविहितं जणसंभसं परमसाज्जधम्मं चरणं जत्थयगामागरनगरं

पारकाद्रव्यनोहरवोलोको निषेधो निवरतवो विकारणशुद्धिसहित जेष्ठनो प्रमाणनयोपनंतो लक्षणासहित मोटी इच्छा मनवचनं कलुषं
एते लोको रुडी परे निग्रहो ते निषेधो ते रुडी परे संवस्यो मन हस्तपगनिश्चलकृतो ते निग्रंथ ते लक्ष्मो तीर्थं करं उपदेश्यो कर्ममादानरहितं
पेटालोपापमलजणे संसारसंक्लेशयो विमुक्तं उत्तममोटीमनुष्यमाहितं पभसमान प्रधानबलवंतसाधुलोकनेमने गमतो ह्ये लक्ष्मो

रादुपरतौ यत्नतत्सुसयमितमनोहसपादनिष्ठतं चनेनचविशेषणहयेनमनोवाकायनिरोधः परधनप्रतिदर्शितः तथानिग्रन्थं निर्गत
 वाच्याभ्यन्तरग्रन्थं नैष्टिकं सर्वधर्मप्रकर्षपयंत्येतिनितराभुक्तं सर्वज्ञैरुपादेयतयेति निरुक्तं अथभिचरितं वानिराश्रवं कर्मादानर
 धितंनिर्भयमविद्यमानराजादिभयं विमुक्तं लोभदोषतथ्यक्तं उत्तमनररूपभाषां पवरबलवगत्तिप्रधानबलवतांच सुविहितजनस्यचसुसा
 धुलोकस्यसुसमत्तमभिमतं यत्तथा परमसाधूनां धर्मचरणं धर्मादुष्ठानं यत्तत्तथा यत्नचतृतीये सम्बरग्रामाकारनगरनिगमखेटकर्वटमड
 वद्रोणसुखसंवाचपत्तनाश्रमगतंच ग्रामादिव्याख्यापूषवत् किञ्चिदनिर्दिष्टस्वरूपं द्रव्यं दूत्यन्तदेवाहमणिमौक्तिकं शिलाप्रवालकांस्य

निगमखेटकवडमडवदोणसुह संवाहपट्टणासमगयं च किञ्चिदब्जंमणिसुत्तसिलप्पवालकंसदूसरय

यवरकणगरयणमादिप्रडियं मरुहडुं विप्पणडुं नकप्पतिकस्सति कहेउवागिरहेतुं वा अहिरस्ससुवस्स

साधुनोधर्मचमुष्टानश्चाचरवो त्वीजोव्रतजिहंगाग्रमआगरजिहंगावाणीयांनावासमाटीनागढेजिहंगाडूकडागामनधीमाडवीतेजिहंगांदा
 गाल्ये जलघटयलवटनोमागच्छे घोसीनोवासपाटणतापसनाठामकाण्डं कद्रव्यमणिसुक्ताफलसिलापरवालो कांसोवस्सरूपोप्रधानसुवण

दूय रजतवरकनकरत्नादिकमित्याह मतिं भ्रष्टं पश्यद्वंति विस्मृतं विप्रणष्टं स्वामिकैर्गोपयद्भिरपिन प्राप्तं न कल्पते न युज्यते न स्यधि-
य संयतस्य संयतस्य वा कथयितुं वा प्रतिपादयितुं अर्थग्रहणप्रवर्तनं मा भूदिति कृत्वा ग्रहीतुं वा दातुं तन्निवृत्तत्वात् साधोयतः साधु
नेवंभूतेन विवर्त्तयामित्यत आह हिरण्यं रजतं सुवर्णं च द्वेभूते विद्ये ते यस्य हिरण्यसुवर्णिकस्तन्निर्घेनाहिरण्यसुवर्णिकात्तेन सगे-
तुल्ये उपेक्षणीयतया लेटुकां च नेयस्य सतया तेन अपरिग्रहो धनादिरहितः संवृत्तेन्द्रियसंवरणयः सो परिग्रहसंवृतस्तो न सो केचिद्विष-
यिकेण समलेटु, कंचयाणं च परिग्रहसंबुद्धेण लोगं भिविहरियन्वं जंप्रियहो ज्जाहिदव्यजातं खलगतं

खलगतं रत्नमंतरगंयं च किंचिपुण्यफलतयप्पवालं कंदमूलतणकटुसकराद् अय्यं च वज्जं च अणुं च
रत्नमादिदेदने पडिउं होइ वीसखो नीगम्योधणीनें लांधोनही भकल्ये किणहीने कश्चिबोकेचनो लेवोनकल्ये अथदित्तो नो रत्नवि

मेवसरीखो पापाणसुवर्णयदिग्रहरहितसंयस्यो लोकं माहि विचरेखे जेवलीधननो संवृत्तहोइ द्रव्यजातिपयिं कण एकठो करे तेखलो
मेतजिवांधान्यवावे अटवीमध्यगतचपुनः काईइ पुष्कमलकालं कुराकंदसुखेत्ता काष्ठकांकरा थोडोवणो थणुं यामातमोडोनकल्ये

व्यमासितव्यं संचरितव्यं वासाधुनेतिगम्यते यदपिचभवेद्द्रव्यजातं द्रव्यप्रकारं खलगतं धान्यमलनस्थानाश्रितं चेतुगतं कर्षणभूमि
 संश्रितं रन्वमंतरगयंचित्ति अरस्यमध्यगतं वाचनान्तरे जलथलगयंखेत्तमंतरगयंवत्ति दृश्यते किञ्चिदनिर्दिष्टस्वरूपं पुष्पाफलत्वक्
 प्रयालकन्दमूललवणकाष्ठशर्करादीनि प्रतीतंचल्पं वाभूल्यतो वक्रुवातयैवअणुवास्तोकं प्रमाणतः स्य लूकंवा तयैवनकल्पतेनयुज्यतेअव
 गृहेगृहस्थण्डलादिरूपे अदत्तेस्वामिना ननुज्ञाते गृहीतुमादातुं जेद्दति निपातग्रहणे निषेधःउक्तोषुनातद्विधिमाह दृग्णिहणित्ति
 अह्न्यह्नि प्रतिदिनमित्यर्थः अवग्रहमनुज्ञाययेह भवदीये अवग्रहे द्रदंद्रदंचसाधुप्रायोग्यं द्रव्यं गृहीष्यामिद्वितिष्टेन तत्स्वामि
 नाएवं कुरुतेत्यनुमतेयतीत्यर्थो गृहीतव्यमादातव्यं वर्जयितव्यञ्च सर्वकालमवियत्तत्ति साधून्प्रतिप्रीतिमतो यत्गृहंतव यःप्रवेशःस
 तथा अवियत्तत्ति अप्रीतिकारिणः सम्बन्धिवद्भक्षणंतत्तथातद्वर्जयितव्यमितिप्रकमःतथा अवियत्तपीठफलकयथ्यामंस्तारकवस्त्रपात

धूलगंवानकप्पतीउगहेअदिणंमिगेहउजदिणिदणिउगहेअणुणवियगेरिहयव्वंज्जेयव्वोयसव्वका

अवग्रहयंडिलनो विणदीधेलेवोजेदिनप्रते अवग्रहअणुंजाणवोलेवो परिहरवोसर्वकालनेविपे अप्रतीतकारीयो तेहनेघरेपेसवो

कञ्जलदण्डकारजोहरणं निपद्याचोलपट्टकमुखपोत्तिकापादप्रोक्षणादिप्रतीतमेव किमेवंविधभेदमित्याह भालनंपात्रं भाण्डं च तदेव
 घणसंयंतपधिवस्त्रादिरेतएवोपकरणमिति समासतद्वज्जं वितव्यमिति प्रक्रमः अदत्तमेतत् स्वामिनाननुज्ञातमिति हातातयापर
 परिषादोविकलयनं वर्जयितव्यमिति तथापरस्य दोषोदूषणं द्वेयोवावर्जयितव्यः परिवर्दनीयेन दूषणीयेन च तीर्थकरगुरुभ्यांतयोरनु

लंअचिचयत्तधरप्यवेसोअचिचयत्तभत्तपाणंअचिचयत्तपीठफलगसेज्जासंधारगवत्यप्रायकंवलदंडगरओ
 हरणनिसेज्जंचोलपट्टगमुं हपोत्तियपादपुं क्खणादिभावणभंडोवहिववकरणंपरपरिवाओ परस्सदो
 सोपरववएसैणनंचगिण्हेंति परसनसिइजं चसुकयदाणस्सयअंतराइयं दाणस्सविप्पनासोपेसुसुंवे

अप्रतीतकारीयानो भतमांणीवरजेनल्ये अप्रीतकारीयानो नाजोठयाटीओ उपाचयस्थानक वस्त्रपात्रकांवल्लोदंडोरजोहरणयेसवा
 नोठामचोलपटोमुं हपती भाजनमाटीनोभंडोलपधि एउपगरणअनेरानोचपवादनबोले अनेरानोदोपनबोले परअनेरागिलाणने
 नामेनेचाइं जेआपणपेल्ये परअनेरानेनासनपमाडे जेरुडोकीवोचोहोइतेखोकीवोछेदाननो विभ्रकरेदीधानोनाशनकरे अनेरानी

ज्ञातत्वेनादत्तरूपत्वादिति अदत्तलक्षणं हीदंसामीजीवादत्तंतिव्यरेणं तद्देवयगुरुर्हिति तथापरस्याचार्यग्लानादेव्यं प्रादेशेनव्याजे
नच यच्चगृह्णाति आदत्तैव्यावत्यकरादिस्तेनान्ये नच वर्जयितव्यमाचार्यादेरेवदायकेन दत्तत्वादिति तथापरस्यपरसम्बन्धिनश्चाश्रय
तिमत्सरादपङ्गुते यच्चसुष्ठुतं सच्चरितमुपकारं वा तत्सुष्ठुतनाशनं वर्जयितव्यं तथादानस्य चान्तरायिकंविघ्नः दानविप्रणाशोदत्ताप
लायः तथापैन्मूल्यं चैवपिशुनकर्ममत्वरित्वं चपरगुणानामसहनं तीर्यकराद्यननुज्ञातत्वाहर्जनीयमिति तथाजेविण्मत्यादियोपिचपीठ
फलकयथासंसारकवस्त्रपात्रकं बलमुखपोत्तिकापादप्रोव्धनादिभाजनभाण्डोपपथ्युपकरणं प्रतीत्येति गम्यते असंविभागी आचार्य
ग्लानादीनामेपणागुणविशुद्धिलब्धं सन्नविभजतेऽसौ नाराधयति व्रतमिदमिति सस्वन्धः तथासंग्रहवृत्ति गच्छोपग्रहकरस्य पीठा
दिकस्योपकरणस्यैषणादोषविमुक्तस्य लभ्यमानस्यात्मभरित्वे नन विद्यतेसंग्रहेरुचिर्यस्या सावसंग्रहवृत्ति तववद्वृत्तेत्येति तपस्ववाक्

वमच्छरित्तंच जेवियपीठ फलगसेज्जासंथारगवत्थ प्रायकंबलदंडगर ओहरणनिसेज्ज चोलपट्टसु.

चाडीनकरेचैवपदपूर्णं परगुणनोअसहवो जेचारितीयोवाजोपपाटीयो उपासरोसंथारोवस्त्रपात्रकांबलोदांडो रजोहरणैवसवानो

तपोवाचो तयोस्तेन चौरस्तपोवाकस्तेन ततः स्वभावतो दुर्वलांगमनगरमवलोक्य कोपिकिञ्च नय्याकरोतितयाभोः साधो मञ्चं यः श्रूयते तवगच्छे मासुक्षपकः एवं पृष्ठे योविवक्षितक्षपकोऽसन्व्याहृषमेतत् अथवाधूततयावृतेभोत्रायकः साधयः क्षपकाएवभवन्ति त्राक्षस्तु मन्यते कथं स्वयमालानं अयं भट्टारकः क्षपकतयानिस्तु हत्वा तु प्रकाशयति इति ह्येतत्वं विधमात्रो ह्यत्यपरिहारपरं सकलसाधुमाधारणं यथनमाधिकरोतीत्यतः स एवायं योभयाविवक्षित इत्येवं परसम्बन्धितप आत्मनि परप्रतिपत्तितः सम्पादयं सापक्षो न उच्यते एवं भगवन् सत्वं यागमीत्यादिभावनया परसम्बन्धिनीवाचमात्मनि तथैव सम्पादयन् वाक्सेन उच्यते तथारूढते गच्छति एवं रूपवन्तस्तुपलभ्यसत्वं रूपवानित्यादिभावनया रूपस्तेनो रूपं च द्विधा शरीरसुन्दरतासु विहितसाधुनेपथ्यं च तत्तत्साधुनेपथ्यं यथा देहो रगा उभवे जेसिंजह्वेणकासियं अंगमलिणायचोलपट्टादोन्निधयायासमकखाया तत्तत्सुविचिताकाररञ्जनीयं जनमुपजीवितुकामोऽसुविहितः

हमोत्तिपायपुं कृणादि भायणभंडोवहि उवगरणं अंशं विभागी असंगह रुद्रतववद् तेणेयरूढतेणेय
 ठामघोलपटोमुं हपतीभाजन माटीनोभांडोउपधि, उपगरखनोसंविभागनकरावे सूक्ततोमिलितोनलीपूं तपवद्दुनोचौररूपनोचौर

तःसुविहिताकारधारी रूपस्ते न आचारैरेवन्ति आचारैसाधुसामाचार्याविषयेस्ते नोयथा सत्त्वं यः क्रियारुचिः अयते इत्यादिभावना तैव भावतेणेयन्ति भावस्यश्रुतज्ञानादिविशेषस्यस्ते नोभावस्ते नो यथाकमपि कस्यापि श्रुतविशेषस्य व्याख्यानविशेषमन्यतोवड् श्रुतादुपपत्त्य प्रतिपादयति यथायंमया पूर्वश्रुतपर्यायोभ्यहितो नान्यएवमभ्युहितं प्रभुरिति तथाशब्दकारारात्रौ महताशब्देनोक्तापि स्वाध्यायादिकारकोटहस्यभाषाभाषकोवा तथाभंभाकरोयेन येनगणस्य भेदोभवति तत्तत्कारोयेनगणस्यमनोदुःखमुत्पद्यते तद्भाषी तथाकलहकारः कलहहेतुभूतकर्त्तव्यकारीतथा वैरकारः प्रतीतविकथाकारीख्यादिकथाकारीअसमाधिकारकाश्चित्तास्वास्थ्यकर्त्तास्वस्य परस्यवा तथासदाअप्रमाणभोजीह्वातिशक्तावलाधिकाहारभोक्तासततमनुबद्धवैरश्चसततंसततमनुबद्धं प्रारब्धमित्यर्थोवैरंवैरिकर्म येनसतयानित्यरोपीसदाकोपः सेतारिसेत्ति सतादृशः पूर्वोक्तस्वरूपः नाराहणवयमिणं तिनाराधयति ननिरतिचारं करोति तत्रतं

आचारचेवभावतण्यसहकारेभंभाकरेकलहकारे वैरकारेविकहकारेअसमाहिकरेकेसयाअप्यमाणभो

आचारनोचौरभावनोचौर रात्रिपाण्डिबोलेगाढेसञ्जायकरे गच्छमांहिभेदपाण्डे कलहनाकारणनोकरणहार वैरनोकरणहारविक

तपोवाचो तयोक्तेन चौरस्तपोवाकसेन ततः स्वभावतो दुर्वलांगमनगरमवलोक्य कोपिकिस्र नय्याकरोति तयाभोः साधो मञ्जं यः प्रयते
 तत्र गच्छे मासक्षपकः एवं दृष्टे यो विवक्षितक्षपकोऽसन्दृष्याह एवमेतत् अथ बाधून्तयावृते भोत्रायकः साधयः क्षपका एव भवन्ति आयकस्तु
 मन्यते कथं स्वयमात्मानं अयं भट्टारकः क्षपकतया निस्सृष्टत्वात् प्रकाशयति इति कृत्वेयं विषयमात्रोद्भव्यपरिहारपरं सकलसाधुसाधारणं
 पचनमाधिकरोतीत्यतः स एवायं यो मया विवक्षित इत्येवं परसम्बन्धितं प आत्मनि परप्रतिपत्तितः सम्पादयं सापसो न उच्यते एवं भगवन्
 सत्त्वांगमीत्यादि भावनया परसम्बन्धिनी वाचमात्मनि तथैव सम्पादयन् वाक्सेन उच्यते तथा कृत्वते गच्छति एवं रूपवन्तमुपलभ्य सत्त्वं
 रूपवानित्यादि भावनया रूपसेनो रूपं च द्विधा शरीरसुन्दरतासु विहितसाधुनेपथ्यं च तत्र साधुनेपथ्यं यथा देहोद्भवाऽन्तर्भावे
 जेसिंजखेणफासियं अंगमलिणायचोलपट्टादोन्निवपावासमकखाया तत्र सुविहितकाररञ्जनीयं जनमुपजीवितुकामोऽनुविहितः

हपोत्तिपायपुं छणादि भायणभंडोवहि उवगरणं अंसं विभागी असंगहसूतववद् तेणेय कृत्वतेणेय

ठामचोलपटोमुं हपतीभाजन माटीनोभांडोउपधि उपगरणोसंविभागनकरावे खूक्तोमिलितोनलीइं तपवदुनोचौररूपनोचौर

रूपचन्द्रादिकं गणः कुलसमुदायः कोटिकादिकः संघस्तत् समुदायरूपः चैत्यानिजिनप्रतिमाएतासां योः प्रयोजनं स तथा तत्र च निर्ज
 राथार्थकर्मचयकामः वेद्यावस्यं व्यावृत्तकर्मरूपमुपलभ्य नमित्यर्थः अनिश्चितकीर्त्यादिनिरपेक्षं दशविधं दशप्रकारमाह च वेद्यावस्यं वावड
 भावोद्भवमसाहणनिमित्तं अन्नाद्व्याणविहितासंपादयणमे सभावत्यो आयरियउवन्काएर येरतवस्वीः गिलाणः सेहाणसाहन्मि
 यः कुलगणः संघः संगयं तमिहकायव्वंति वड्डविधं भक्तपानादिदानभेदेनानेकप्रकारं करोतीति तथानच नैव च अविद्यत्तस्मिन्ति

उवन्काए सेहेसाहन्मिएतवस्वी कुलगणसंघचेद्वयद्वेय निज्जरद्वीवेयावच्चअणिस्सियंदसवियवड्डवि
 हंकरेद्व नयअचियत्तस्सघरं पविसद्वनयअचियत्तस्स भत्तपाणिगिएहद्वनयअचियत्तस्स सेवद्वपीठफल

पाणीलेवोग्रहवो आदानआपवानेकुशल गाढोयालदूबलो गिलाणहद्वमासखमणीतपस्वी प्रवत्तीवेत्तेआचार्य उपाध्यायशिष्य साध
 र्मिकतपस्वीएकगुरुनाशिय घणागुरुनाशिय कुलगणनोसमुदाय ज्ञाननेअर्थ निर्जरानोअर्थी वेद्यावच्छकरे कीर्त्तिनवांछे दशे प्र
 कारे घणेप्रकारे वेद्यावचकरवोवांछे अप्रतीतकारीए घरेप्रवेशनकरे अप्रतीतकारीयानोभातपाणीनल्ये अप्रतीतकारीयानोनसेवे

महाव्रतमिदमदत्तादानविरतिस्वरूपं स्वाभ्यादिभिरननुज्ञातकारित्वान्तस्थेति धयप्रश्रयः कीदृशः पुनः प्रादतिष्यन्तं कारिष्यतां पारयति
व्रतमिदं दृष्टमग्रउत्तरमाह येसेदृश्यादि योसाधुपधिमक्तयानादानं च संग्रहणं च तयोः कुशलोपधिप्रोयः सतया मालयेत्यादिममा
चारद्वन्द्वस्ततो अत्यन्तं यद्वा लदुर्बलान्नवद्वयपक्वं तत्तया तत्रविषयेवैयाहृत्यं करोतीति योगः तया प्रवृत्त्याचार्योपाध्यायो दृष्टद्वन्द्वैक
त्वात्प्रवर्ण्यदिषु तत्रप्रवर्तितलक्षणमिदं तवसंजमजोगेसु जीजोगो जलतंपवत्ते इषसङ्घं वनियत्ते इ गणतन्निस्त्रोपवत्तद् इतरौप्रती
तौतयासेहेति येद्वेअभिनवप्रव्रजितेसाधर्मिके समानधर्मिकेलिङ्गप्रवचनाभ्यां तयस्विनि चतुर्थभक्तादिकारिणतया कुलंगच्छसमुदाय

ईसततं अणुवद्वेरेत्यनिच्चरोसी सेतारिसएनाराहए वयमिणं अहं करिसए. पुणइआराहएवयमि
णं जेसेउवहिं भत्तप्राणसंगहणं दाणकुसले अच्चंतवालदुब्बलंगिलाण वुड्ढमासखमणेपवत्ति आयारिय

यानोकरणहार असमाधिनोकरणहार सदावतीसकवलउपरंतिजिमेते अप्रमाणभोजीनिरंतररोसम्भू केनहीवेरलागोराखे सदा
रोसम्भू केनही तेपूवैकच्छोएहवोसाधु आराधेनही तीजोव्रतहिचेकेहवो बलीआराधेतीजोव्रत जेतेसाधुचारितीयोउपधिवस्व भात

क्रारी तथासंग्रहे शिष्यादि संग्रहणे उपग्रहे च तेषामेव भक्तश्रुतादिदानेनोपष्टभनेयः कुशलः स तथा सेतारिसेत्ति सतादृश आराधयति
प्रतिमिदमदत्तादानविरतिलक्षणं इमंचेत्यादिदं मंचप्रत्यक्षं प्रवचनमिति सम्बन्धः परद्रव्यहरणविरमणस्य परिरक्षणं पालनं स एवार्थः
नयविष्परिणामेति किंचिज्जगणया विणसेति दिशसुकथदाज्जगणयन होद्रपच्छायाविते संवि

भागसौलिसंगहोवगह कुसलेसेतारिस ए आराहेति वयमिहं द्रुमंच परद्व्वहरणवेरमणपरिरक्खणदु
या एपावयणं भगवया सुकहियं अत्तहि यं पेच्चाभाविकं आगमेसि भहं सुदं नेयालयं अकुच्छिलं अनुत्त

नल्ये किणहीनेदानादिक्रमयकी उपराठोनकरे कोद्रुनोदीधोनास्तिनकरे रुडोकीधोदीधो वेयावचनकीधानोलेवे पद्यात्तापनकरे
सुभक्तोभातपाणीलेद्रुसंविभागकरे शिष्यनोसंग्रहकरे तेहनेपुणभातपाणी छुत्तादिक उपष्टं भकारवोतेहनेविषं निपुणतेतेहवोचारिती
योतपन्नतचारधे तीजोवतएप्रत्यक्षपरनोद्रव्वहरवोते विरमवोनेचयं राखवानेअर्थे श्रीसिद्धांतश्रीमहावीरदेवे रुडोकोक्षोसकलजी
वनेहितकारी परभवेहितनोकारण चागामीयेकालकल्याणनोहेतु निर्दोपन्यायमार्ग अवकांकोनही प्रधानसर्वदुःखनाकारण उप

अप्रीतिकारिणोऽदृष्टं प्रविशति न चैव च अविद्यतस्यति अप्रीतिकारिणः शक्तं गृह्णाति यद्भक्षपानं न मापियस्तप्रप्ति अप्रीतिकर्तुः
 सक्तसेवते भजते पीठफलकशय्या संसारकवस्वपातकं बलकरजोहरण निपद्याचोलपट्टकमुमुषोत्तिका पादमोन्दनाटिभजनभाण्डो
 पशुपकरणं तथानक्षपरिवादपरख जल्पति नचापिदोषानपरस्य गृह्णाति तथापरख्यपदेयनापि खानादियाजेनापि न किंचित्कृतम्
 क्रातिनचविपरिणमयति दानादिधर्मोद्दिमुखीकरोति किञ्चिदधिकननचापिनाययति अपङ्गवदारेण दत्तमुकृतयितरण रूपं मुचरितं
 परसखन्धितया दत्वाचदेयं कत्वावेयादन्त्यादिकायं कथयति पञ्चात्तापिकः पञ्चात्तापवान् तयासंविभागशीलः लब्धभक्तादिसन्धिभाग
 गसेज्जासंथारगवत्ययाय कांवलवंडगरओहरण निसेज्जचोलपट्टमुहपोत्तिच प्रायमुं छणार्ईभायणम्
 डोवहि उवगरणं नयपरिवायं परस्सजं प्रंतिनयाविदोसेपरस्सगेरहति परववएसेण विनकिं चिगिरहति

गजोत्पाटीयोत्पात्रय । २। शयनोसंथारोवस्वपातकावल्लोदांडो रजोहरणैस्सवानोठाम चोलपट्टोमुं हयत्तीपायपूं छणो भाजनमा
 टीनोभांडोत्तपधि उपगरणपरनाथपवाद् नवोलेपरनोदोषनग्रहे परचनेरागिलाणादिकनोनामलेद् काईकिंचिन्मात्रभातपर्पाणी

कारी तथासंग्रहे श्रियादिसंग्रहणे उपग्रहे च तेपामेवभक्तश्रुतादिदानेनोपष्टभनेयः कुशलःसतया सेतारिसेत्तिसताहशआराधयति
व्रतमिदमदत्तादानविरतिलक्षणं धूमं चेत्यादिर्द्रुमं चप्रत्यक्षं प्रवचनमिति सम्बन्धः परद्रव्यहरणविरमणस्यपरिरक्षणं पालनंसएवार्थः
नयविप्परिणामेति कंचिजखणयाविणासेतिदिश्यसुकयदाजणयकाजणयनहोद्रपच्छायावितेसंवि

भागसीलिसंगहोवगगह कुसलेसेतारिसएआराहेतिवयमिणंद्रुमंचपरद्वहरणवेरमणपरिरक्खणह
याएपावयणंभगवयासुकहियं अत्तहियंमेच्चाभाविकं आगमेसिभहं सुहं नेयाउयं अकुटिलं अनुत्त

नल्ये किणहीनेदानादिकधर्मयकीउपरठोनकरे कोद्रुनोदीधोनास्तिनकरे रूडोकीधोदीधो वेयावचनकीधानोलेवे पयात्तापनकरे
सुभतोभातपाणीलेद्रुसंविभागकरे शिष्यनोसंग्रहकरे तेहनेपुणभातपाणीसूत्रादिकउपष्टंभकरवोतेहनेविपे निपुणतेतेहवोचारिली
योतपव्रतआराधे तीजोव्रतएप्रत्यक्षपरनोद्रव्यहरवोते विरमवोनोचर्थ राखवानेचर्थ श्रीसिद्धांतश्रीमहावीरदेवे रूडोकक्षोसकलजी
वनेहितकारी परभवेहितनोकारण आगामीयेकालकल्याणनोहेतु निर्दोषन्यायमार्ग अवक्रवांकोनही प्रधानंसर्वदुःखनाकारणउप

साक्षात्सत्तस्यैव प्रवचनं यासनमित्यादिव्यक्तं यान्तरिरक्कणद्वयाएति पठमंतिप्रथमं भावनायस्तुविविक्तपमतिं नामोनामतवाङ्
 रमणाश्रयोवन्विशेषः कन्दरादरी आकारोलोकाद्युत्पत्ति स्थानं गिरिगुहाप्रतीता कर्मान्तो यत्र सुधादिपरिकल्प्यं ते सदानं पुष्पादि
 रमयानं च प्रतीतं लयनं शैलमृदं आपणः पक्वस्थानं एतेषां समाधारद्वन्द्वं सतततपन्यमिं चैवमादिके एवं प्रकारे समाश्रयेभवति वि

रं सव्वदुक्कलपायाणं विउसमणंतस्सइमापंच भावणाश्रिततियस्स वयस्सज्जंति परदव्वहरणवेरमण

परिरक्कणद्वयाए पठमंदेवकुलं समापवावसहकलमूलं आरामकंदरागरगिरिगुहकम्प उज्जाण

समावण्णहारतेवीजावतनीजे भांगलिकहिस्थे पांचभावनां लोजावतनीहोइं परदव्वलेवोतेहनो वेरमणराखंवानेष्वर्थे प्रथमदेशरो
 राजसभा पाणीनीपव तापसनोठाम दणनेच्छं लेखीपुणपरमेतेआराम गुफाभागरलोकादि परवतनीगुफाकोठादिककमाविद्ये फूल

हर्तव्यमिति सम्बन्धः किंभूतेदकमुदकं घटिकाष्टविबीकायः बीजानि शाल्यादीनि हरितं दूर्वादिष्वनस्यति स्वसप्राणाद्दीन्द्रयादयः तैर
संसक्तोयः सतथातत्र तथाकृते गृहस्थेन स्वार्थे निवर्तते ते फासु एति पूर्वोक्तगुणयोगादेव प्रासुके निज्जीये विविक्ते स्थादिदोपरहिते
अतएव प्रशस्ते उपात्रयेवसतौ भवति विहर्तव्यमासितव्यं यादये पुनर्नासितव्यं तथासाधुयते आहाकम्बल्लेयति आधयासाधूनास
तस्याधानेन साधूनात्रितेत्यर्थः यत्कर्मष्टयिष्याद्वारम्भक्रियातदाधाकर्म आह च ह्रियंमिसमाहेत एगमणेगं च गाहगंजंतु यद्वहणंकरे
इंदायाकायाणतमाह कर्मंतु तेन बल्लः प्रचरस्वहाबल्लं यत्तसतथा जेसेति य एवंविधः संवर्जयितव्य एवोपात्रय इति सम्बन्धः अनेन

ज्जाणसालकुवियसालमंडवसुखघर सुसाणलेणआवणे अस्संमियएवमादियंमि दग्गमहियबीजह
रिततसपाणअसंसंस्तेआहाकडेफासुएफासुएविवित्ते पसंतउवस्सएहोइ विहरियव्वंअहाकम्मवज्ज

नाष्टचरयादिकनोघर घरवाखरानीशालायद्यादिकनो मंडपसूं नोघरश्मसानपर्वतकोरीघरकस्याष्टे हाठअनेराएथादिदेइनेथानक
पांणीमाटीशाल्यादिदूर्वादिक तसप्रांणवेद्रियादिक तेणेकरीरहितछद्दं साधुनेकाजेकीधोनथी प्रासुकस्मीपशुपंडगरहितरूडोउ

साक्षात्साम्यैव प्रवचनं शासनमित्यादिव्यक्तं यावत्परिरक्खणद्वयाएति पटमंतिप्रथमं भायनावस्तुविविक्तपसति शमोनामतताह
 देवकुलंप्रतीतं सभामहाजनस्थानं प्रपाजलदानस्थानं भावसद्यः परित्वाजकस्थानं दृष्टमूलंप्रतीतं चारामोमाघषीडताद्युपेतोदभ्यति
 रमणाश्रयोषनवियोगः कन्दरादरी भाकारोलोहाद्युत्पत्ति स्थानंगिरिगुहाप्रतीता कर्माक्तो यत्रमुधादिपरिकल्प्यते उद्यानं पुष्पादि
 महत्संकुलमुत्पदादौबहुजनभोग्यं यानयालारयादिगृहं कृपितयालादल्यादिगृहोपस्करयालामण्डपो यन्नादिमण्डपः शून्यमृष्टं
 प्रमयानं च प्रतीतं लयनं शैलमृष्टं आपणः पक्वस्थानं एतेषां समाहारइहं सतततत्त्वचन्ययिं चैवमादिके एवं प्रकारे उपाश्रयेभवति वि

रंसव्यदुक्खपावाणं विउसमणंतस्सइमापंच भावणाश्रोततियस्स वयस्सुडंति परदव्वहरखवेरमख
 प्ररिरक्खणद्वयाए पटमंदिवकुल सभाप्रवावसहक्खमूल आरामकंदरागरगिरिगुहकम्प उज्जाण

समाषणहारतेवीजाव्रतनीजे आगलिकहिस्खे पांचभावणा त्रोजाव्रतनीशोद्धं परद्वव्यलेवोतेहनो चेरमणराखवानेअर्थे प्रथमदेहरो
 राजसभा पांणीनीपव तापसनोठाम दृचनेअलेखीपुणपरमेतेआराम गुफाआगरलोहादि पर्वतनीगुफाछोहादिककमाविये फूल

क्षोलोकद्वयाश्रितदोषवर्जितो विविक्तानां वानिर्दोषाणां वासोनिवासो यस्यां सा विविक्तवासवसतिस्तद्विषयाया समितिसम्यक्प्रवृत्ति
 स्थायायोगः सम्बन्धस्तेन भावितो भवत्यन्तरात्मा किम्बिषद्भूत्याह नित्यंसदा अधिक्रियते धिकारी क्रियते दुर्गतावात्मा येन तदुरधिकरणं
 दुरनिष्ठानं तस्य यत्करणं कारणं च तदेव पापकर्म पापोपादानक्रिया ततो विरतियः स तथा दत्तोनुज्ञातश्च यो वग्रहो वग्रहणीयं वस्तु तत्र
 रुचिर्यस्य स तथेति वीर्यं तद्वितीयं भावना वस्तु असुज्ञातसंस्कारकग्रहणं नाम तच्चैवं आरामोदम्भति रमणस्यानभूतमाधवीलता गृह्णादि
 युक्तः उद्धानं पुष्पमहच्चसंकुलसुखवादी बल्लजनभोग्यं काननं सामान्यदृक्षोपेतं नगरासन्नं च वनं नगरविप्रकृष्टं एतेषां प्रदेशरूपो यो

हिं च असंजमोजत्थवद्वतौ संज्ञयाण अद्वावर्ज्ये व्यब्जुलुवस्स एसेतारिसए सुत्तपरि कुट्टे एवं विविक्तवासव
 सहिसमिति जोगेण भावितो भवति अंतरम्पानि च्च अहिंकरण करावणपावकम्म विरए दत्तमणुणाय

चंदने करीशोभाने करवे छाया खडीदूधो ल्यो छांण करीलीष्यो वाररलिंपावो अग्निनोवालवो हांडलानो चलायवो मां हि यकीवाहिर
 थकी असंयमप्राणीनो घातजिहावत्तं साधुने अर्थ वर्जवो निश्चे तेहवो लपाश्रयते तेहवो आगमनिपिद्ध पूर्वोक्तप्रकारे स्त्रीयादिरहित

मूलगुणायुधस्य परिहारउपदिष्टः सतथा आसियति आसिक्तमासेवनमीपदुदकच्छटकप्रत्ययः संसिञ्जियतिप्रभाञ्जनयसाकाशेन
 कचवरयोधनं लक्षितमत्ययं जलाभिषेचनं सोद्वियति योभनं वन्दनमालाचतुष्कप्रण्यादिना गोभाकरणं छदण्यतिबादनं दमंदिपट
 लकरणं दुमण्यतिवेदिकायाधवलनं लिपयति छगणादिनाभूमेः प्रयमतोलिपनं अणुलिपयति ससुसिमायाभूमेः पुनर्लेपनं कलुष्यति
 ग्रैत्यापनोदायैवखानरस्य ज्वलनं योधनार्थेवा प्रकायकरणाववादीपप्रबोधनं भण्डचालयति भाण्डादीनां पिठरकादीनां प्रख्यादी
 नां वाततट्टस्य स्थापितानां साध्वयंचालनं स्थानान्तरस्यापनमेतेषां समाहारद्वन्द्वः विभक्तिलोपय हस्तसतपासिकादिकपः यन्तरे
 द्धिवत्तपात्रयस्य मध्ये मध्ये च असंयमोजीवविराधनाय त्वयस्त्रिजु पात्रये वर्तते भवतिसंयतानां साधुनामर्थाय हेतवेव ज्ञेयमेव ज्ञेयति
 पञ्जयितव्य एवउपात्रयोवसतिः सतादयः सूत्रप्रतिकुष्ठः आगमनिषिद्धः प्रथमभावकानिगमनायाह एवसुक्तेनानुष्ठानप्रकारेण विवि

लेयजेसेआसितसम्प्लिञ्जिओ सित्तसोहियक्काणुडमण लिंपणअणुलिंपणजलण भंडचालणंअंतोवा
 पात्रयहोइंतेइनेविवेचारीतीयोविवरे आषाकर्मीवज्जलप्रचुरजेइवोउपात्रयतेपाणीइंकांओ सारवणीइंकारीप्रमाज्यविषयोकांओ

लोकोकद्वयाश्रितदोषवर्जितो विविक्तानां वा निर्दोषाणां वा सो निवासो यस्यां सा विविक्तवासवसतिस्तद्विषयाया समितिः सम्यक्प्रवृत्तिः
 सायायोयोगः सम्बन्धस्तेन भावितो भवत्यन्तरात्मा किम्बिधद्वयाह नित्यंसदा अधिक्रियते धिकारी क्रियते दुर्गतावात्मा येन तदुरधिकरणं
 दुरनिष्ठानं तस्य यत्करणं कारापणं च तदेव पापकर्म पापोपादानक्रिया ततो विरतिः स तथा दत्तोनुज्ञातश्च यो वग्रहो वग्रहणीयं वस्तु तत्र
 रुचिर्यस्य स तथेति वीर्यं तद्वितीयं भावना वस्तु अनुज्ञात संसारकग्रहणं नाम तच्चैवं आरामोदम्पतिरमणस्यानभूतमाधवीलता गृह्णादि
 युक्तः उद्धानं पुष्पमहृक्षं सुकुलसुखवादी बहुजनभोग्यं काननं सामान्यहृद्योपेतं नगरासन्नं च वनं नगरविप्रकृष्टं एतेषां प्रदेशरूपो यो

हिं च असंजमोजत्यवदती संजयाण अष्टावर्ज्ये व्यब्ज उवस्व एसेतारिस ए सुत्तपरिकुट्टे एवं विविक्तवासव
 सहिसमितिजोगेण भावितो भवति अंतरप्पानिच्चं अहिंकरणे करावणपावकम्मविरएदत्तमणुणाय

चंदने करीशो भाने करवे छाया खडींद्र धोल्यो छांण करीलीष्यो वाररलिंपावो अग्निनोवालवो हांडलानो चलाववो मां हि यकी बाहिर
 यकी असंयमप्राणी नो घातजिहां वन्ते साधुने अर्थे वर्जवो निचं तेहवो उपाश्रयते तेहवो आगमनिपिद्ध पूर्वोक्तप्रकारे स्त्री आदिरहित

भागः सतथा तत्रयत्किञ्चिदिति सामान्येनावग्रहणीयं वस्तुतदेवविशेषेणाह इक्षं उंवा उंढणसदृशं तृणयियेयं एयकृत्तिनकं नंतुनंय जलाययंजंढणविशेषमेव पर्थुमित्यर्थः तथापराढणविशेषः मेरानुसुंजसिरिकाकूचोयेन तृणयियेयेण कुविंदाभ्रदृकुपन्ति कुगदंभं योराकारकृतोवियेयः पलालंकंवादीनां मयकोसदपाटप्रसिद्धतृणविशेषः वल्लजःतृणविशेषः पुष्पफलत्वन् प्रवालकन्दधूलतृणकाठ शर्कराःप्रतीतासतःपरादीनां इन्द्रपुनस्ताद्यादियस्व तत्तथातदृगृह्णाति आदत्तेकिमर्थस्योपधिसंसारकरूपस्योपधेरयथा संसारक

उग्राहकयौ१ वितियंआरामुज्जीणकाण एवणपदेसभागे जंकिंचिइक्कंडंवाकटिणगंवानंतुगंवापर मेरकुच्चकुसुडभप्रवाल सुयगतल्लगपुष्पफलतय पवालकंदमूलतणकट्टसकरा इंगेयिहतिसेज्जावहि

एवोवासतेइवीवसतौ समितिनेयोगे भाव्योवास्तोहोइर्चतरात्माजीव सदाअधिकरणनोकरवो करारवोतेहिजपायकर्मयो निवर्त्यो दीधीतीर्थंकरणपदे अमुन्ना अवग्रहनीरुच्चिअभिलाषः वीजीभावनाकहेह् स्त्रीपुरुषकीडाकरे फूलफलभोगनोठाम सामान्यदृष्टते काननगररथीठूकडातेवन एतलानेप्रदेशभागे डेकाई उंढणदृचसरीपो जलाशये ऊपनाढणविशेषतृणविशेषम्वं जढण

स्योपधेऽर्थार्थोय हेतव इहृतदितिशेषोदृश्यतस्संनकल्पते नयुज्यते अवग्रहेउपाश्रयांतवर्त्तिनि अवग्राह्येवस्तुन्यदन्ते अननुज्ञातेशया
दायिनागिहिउंजेत्ति ग्रहीतमादातुंजेद्वृत्तिनिपात अयमभिप्रायः उपाश्रयमनुज्ञाप्यतन्मध्यगतं तृणाद्यपितुज्ञापनीयमन्यथातदग्राह्यं
स्यादिति एतदेवाह इणिरिति अहनिअहनि प्रतिदिवसं अयमभिप्रायः उपाश्रयानुज्ञापनादिने उपग्रहन्ति अवग्राह्यमिक्कडादि
अनुज्ञाप्यग्रहीतव्यमिति एवमित्यादिनिगमनं प्रथमभायनावदवसेयं नवरमवग्रहसमिति योगेन अवग्रहणीयतृणादिविषयसम्यक्
प्रवृत्तिसंबन्धित्यर्थः इयंतुतृतीयभावनावस्तुशय्यापरिकर्मवर्जनं नामतच्चैवं पीठफलकशय्यासंसारकार्यतायैर्ज्ञानच्छेत्तव्या नच

स्स अद्धानकप्पएउग्गहे अदिखंमिगेरिहउंजेदिणंदिणंउग्गहं अणुणवियगेरिहतव्वंएवंउग्गहसमिति

जोगेण भावितोभवतिअंतरप्पाणिच्चंअहिकरणकरणकारवण मावकम्मविरए दत्तमस्सु,खायउग्गह

विशेषपकुशडाभपरालमेदपाटदेशेतृणविशेषतृणफलफलालि अंकाराकंदम्बलतृणाकाष्ठकांकराद्यान्नामांगीलेवा संधारारूपजेउपधि
तेहनेअर्थेनकल्पे अवग्रहविणमांग्ये अदत्तनलेवुं जेदिनदिनप्रते अवग्रहअनुज्ञामांगीने अहंलेवोएणीपरे अवग्रहनीसमितिजोगे

धेदेनेन तत्तुभूम्याश्रितवृक्षादीनां कर्त्तृनेन भेदेनेनच तेषांपाप
निलयेयसेतनिवासं करोति शय्यांशयनीयं तत्रगवेपयेन्मृगयेत् न
नचदंशसशकेषु विपयेन्नुभितव्यं चोभःकार्यः अतश्चदंशाद्यामनयनार्थं अग्निधूमोवानकर्त्तव्यः एवमुक्तप्रकारेणसंयमपञ्जलेष्टयियादिभू
रक्षणप्रचुरःसंहरवृज्जलः प्राणातिपाताद्यावहारनिरोधप्रचुरः संहतवृज्जलः कृपायेन्द्रियसंहतत्वप्रचुरः समाधिपञ्जलेष्टचित्तसाम्य

रुयीर ततियंपीठफलगसेज्जासंधारगठ्याएकक्वानच्छिं दियव्वानयेछेयणभेयेणय सेज्जाकारि
यव्वानंसेवाउवसएवसेज्जा सेज्जंतत्थेवगवेसेज्जानयविसमंका रेज्जानयनिवायपवायउसुगतनडंस

भायोवासोरोई अंतरत्ताजीवसदाअधिकरणकरवो कराववो तेहीजपापकर्मयकी निवर्त्यो दीधीतीर्थंकरगणधरेद्याज्ञाछे अथग्रह
नीरुचिअभिलायर तीजीभावनाकहेछे बाजोटापीयो उपाश्रयने संथाराने अर्थहस्येदेवानहीनछेदेवो ताडपत्तादिकनभेदवोपा
खाणादिकउपाश्रयनेकानेनकरवो जेग्रहस्यनेउपाश्रयेवसे पाटियाटलासिज्जादिकतिहांगवेये छंंचीनीचीवसतीजाणीसमीनकरे

प्रचुरः धीरो बुद्धिमानश्चोभो वा परीपहेषु कायेन स्पृशन् नमनोरथमात्रेण तृतीयसंवरमिति प्रक्रमगम्यं सततमध्यात्मनि आत्मानमधि
कृत्य आत्मा लं वनं ध्यानं चित्तनिरोधस्य न युक्तोयः स तथा तत्रात्मध्यानं असुगेहं असुकाकुले असुगसिखे असुगरम्माद्याणि द्विष्टानमतत्त्विरा

मसकै सुक्खं भियव्वं अग्निधूमोयनकायव्वो एवं संजमवज्जले संवरवज्जले संवुडवज्जले समाहिबज्जले
धीरकाएण फासयंती सययं अज्झप्पज्जाणजुत्ते समीए एवं एगेचरेज्ज धम्मं एवं सिज्जासमिति जोगेण
भावितो भवद् अंतरप्पाणिच्चं अहि करण करण पावकम्म विरुद्धं दत्तमणुखाय उग्गहस्योइच्च

वायुनोच भावडांसमसने खोभनकरे अग्नीधूमाडोन करीवो एणीपरे पृथिवी आदिराखवाने विषे वज्जलसंयम आश्रवनेरूंधवे करीव
ज्जलसंवरद्दूरी संवरवे करीव ज्जलसंहत चित्तने स्वस्थपणे करीव ज्जलसमाधि अकायरकायाद्दूरी पालतो कायाद्दूरी फरसता निरंतर
आत्मास्वरूपनो चिंतवो ध्यानसहित समेभावेद्दमरागद्वेषरहित आचरेचारित्रधम्मं एणे प्रकारे उपाश्रयसमिति जोगे करीभाव्यो वा
स्योहोइ अंतरात्मा जीवसदा अधि करण करवो कारावो पापकर्मथी विरमवो दीधोतिथं करण धरनी आश्रद्द अवग्रहनी रचिवांछां

इषोत्यादिरूपांसिर्णत्ति समितः समितिभिः एकः ससहायोपि रागाद्यभावात् चरेदवतिष्ठेत् घमं चारित्वं अथ तृतीयभावना निगमनायाह एवमनन्तरोदितन्यायेन श्रय्यासमिति योगेन शयनीयविषयसम्यक् प्रवृत्तियोगेन श्रेयं पूर्ववत् इह चतुर्थभावनायस्तु अनुज्ञात भक्तादिभोजनलक्षणं तच्चैवं साधारणः सङ्गादिकादि साधर्मिकस्य सामान्योऽपि पिण्डस्य भक्तादेः पात्रस्य मतदृग्दृष्टलक्षणस्य तस्य लक्षणादुपपन्नस्य च पात्रे वाधिकरणे लाभोदायकाल्पकायाः प्राप्तयः साधारणपिण्डपात्रत्वाभवात् सति भोक्तव्यमभ्यवहन्त्यं परिभोक्तव्यं च केन कथमित्याह संयतेन साधुना समित्यं तिसम्यक्यथा दत्तादानं न भवतीत्यर्थः सम्यक्त्वेनाह न याकरूपादिकं साधारणस्य पिण्डस्य याकरूपाधिके भागे भुज्यमाने संघादिके साधोरप्रीतिरुत्पद्यते ततस्तददत्तं भवति तथानरवद्वन्ति प्रचुरं प्रचुरभोजनेऽप्रीतिरिव प्रचुरभोजनता च साधारणे पिण्डे भोजकान्तरापेक्षया वेगेन भुज्यमाने भवतीति तन्निषेधायाह न वेगितं यासस्य गिलने वेगवत्

उत्पत्तं साहरणपिण्डवायलाभे सद् भोक्तव्यं संज्ञा एव समितं न सायसूपाहिकं न क्लृप्तं न वेगितं न तु रित्यं न

इ चतुर्थीभावना साधारणघणानोपिण्डाहार लाभे क्लृप्ते भोगवतो चारीतीह समिति सा लक्षणेऽस्त्वंगार्थिक न लेवो घणो लेवो घणो लेतां

नत्वरितं मुखक्षेपेन चपलं हस्तग्रीवादिरूपकायचलनवत् नसाहसमवितर्कितं अतएव नचपरस्य पीडाकारं च नतत्वावद्यं चेति परपीडा
 करसावद्यं किं बहुनोक्तेन तथाभोक्तव्यं संयतेन नित्यं यथासेतस्य संयतस्य तद्वाढतीचव्रतं नसीदति नञ्स्यति दुरक्षं चेदं सूक्ष्मत्वादि
 त्यतथाह साधारणपिण्डपात्रे लाभे विषयभूते सूक्ष्मं सुनिपुणमतिरक्षणीयत्वादनुकम्पितदित्याह अदत्तादानविरमणलक्षणेन व्रते
 नयन्निवमनमालनोन्निवन्त्रणं तत्तथापाठान्तरेण अदित्तादानात् व्रतमिति बुद्ध्या नियमेनावश्यतया यद्विरमणं निवृत्तितत्तथा एत

चवलनं साहसं नयपरस्वपीलाकारं सावज्जं तहभोत्तव्वं जहसे ततियं वयं न सीयति साहरणं पिण्डवा
 यत्ताभे सुज्जमे अदिस्स दाणवयनियमवेरमणे एवं साहरणं पिण्डवायत्ताभे समिति जोगेण भाविओ भ

पुनश्च प्रतीतऊपजे क्तवल गिलतां उतावलो उतावलो पीघनहीचपलनही सहसात्कारे परमे पीडानकरे सावद्यनलेवोतिमजभो
 जनकरयो जिमतेसाधुने तीजाव्रतनेविषे सीदाद्रं नही साधारणपिण्डपात्रनेलेवेकरी अतिविपुलद्यदत्तनेअणलेवेकरी व्रतअभिग्रहा
 दिकपापथीनिवर्त्योह्मे इमघणांधरिद्याहारलाघेकते समितिरूपजोगेकरी भाव्योवास्थोहोइं अंतरात्माजीवसदाअधिकरणकरवोका

इणेत्यादिरूपांसमिपत्ति समितः समितिभिः एकः स सद्वयोपि रागाद्यभावात् चरेदनुतिष्ठेत् धर्मचारितं पयत्तीयभावनानिगम
नायाह पवमनन्तरोदितन्यायेन शय्यासमिति योगेन शयनीयविषयसम्यक् प्रवृत्तियोगेन श्रेयपूर्वकत्वं इह चतुर्थं भावनामसु अनुप्रात
भक्तादिभोजनलक्षणं तच्चैवं साधारणः सङ्घादिकादि साधर्मिकस्य सामान्योयः पिण्डस्य भक्तादेः पातस्य पतद्गुणलक्षणस्य उभय
क्षणत्वादुपपन्नस्य च पालेबाधिकरणे लाभोदायकात्वात्प्राप्तिः साधारणपिण्डपातलाभसत् सति भोक्तव्यमभ्यवर्त्तय्यं परि
भोक्तव्यं च केन कथमित्याह संयतेन साधुना समिधं तिसम्यक् कथया दत्तादानं न भवतीत्यर्थः सम्यक्तमेवाह नयाकरूपादिकं साधारणस्य
पिण्डस्य शाकरूपाधिके भागे भुज्यमाने संघादिके साधोरप्रीतिरुत्पद्यते ततस्तदन्नं भवति तथानरवद्वन्ति प्रचुरं प्रचुरभोजनेऽप्यप्रीति
रेव प्रचुरभोजनता च साधारणे पिण्डे भोजकान्तरापेक्षया वेगेन भुज्यमाने भवतीति तन्निषेधायाह न वेगितं यासस्य गिलने वेगवत्

उत्थं साहरणपिण्डवायलाभे सदृ भोक्तव्यं संजणसमितं न सायसूपाहिकं न क्लृधनवेगियनतुरियं न
श्च उद्योभावना साधारणधराधरनोपिण्डाहार लाभेकते भोगवो चारीतीदं समितिसालयोश्च गच्छधिकनलेवो धणोल्लेखो धणोल्लेखः

न्यादेर्लानादिभ्योवितरणं ग्रहणं तस्यैव परेण दीयमानस्यादानं प्रच्छेदना विस्तृतसुवार्थप्रश्नः एतासु विनयः प्रयोक्तव्यः तत्त्वदानग्रहणयो
 गुर्वनुज्ञालक्षणः प्रच्छेदनायां तु वन्दनादिर्विनयः तथा निःकमणा प्रवेशनायस्तु आवस्थिकी नैपथ्यादिकारणमथवा हस्तप्रसारणपूर्वकंप्रमा
 ज्ञानानन्तरमादिविज्ञेयलक्षणः किंयज्जना प्रत्येकं विषयभरणेनेत्यतश्चाह अन्येषु चैव मादिकेषु बहुषु प्रकारणशतेषु विनयः प्रयोक्तव्यः
 कस्मादेवमित्याह विनयोपि न केवलमग्रनादितपोपितु विनयोपितपोवर्त्तते चाभ्यन्तरतपोभेदेषु पठितत्वात्तस्य यद्येवंततः किमत
 चाह तपोपि धर्मः न केवलं संयमो धर्मस्तपोपि धर्मो वर्त्तते चारित्वांशत्वात्तस्य यतएवंतस्माद्विनयः प्रयोक्तव्यः केचित्पुत्राश्च गुरुषु साधुषु

त्रिणञ्चोपउंजियब्बो दाणग्गहणपुच्छेण सुविणञ्चो पउंजियब्बो निक्खमणपवेसणा सुविणञ्चो प
 उंजियब्बो अण्णे सुयएवमाइ सुवज्ज सु कारणसते सुविणञ्चो पउंजियब्बो विणञ्चो वि तवोतवो विध

विनयप्रज्ञं जवोअनेराने देवोपो ते ग्रहवो गुरुने विषेपूह्वे विनयकरवो नीकलतां आवस्यही कहिं वो धानकने विषे प्रपेयकरतां निस्सही र
 विनयतेह नो करवो वलीअने राएआदि देइने घणाकारणाशततेह ने विषे विनयकरिवो विनयतेतपवो ल्यो तपतेही जधम्म ते भणी विन

त्रिगमयन्नाह एवमुक्तन्यायेन साधारणपिण्डपात्रलाभे विधयन्ते समित्योगेन सम्यक्प्रवृत्तिसम्यग्भवे नभाषितो भगवन्नास्माकिं भूतइत्याह निश्चमित्यादि तथैव पंचगमंति पंचमंभावनावस्तुकिंतदित्याह साधर्मिकेषु विनयः प्रयोक्तव्यः एतदेवपिपदभेदेनाह उपकरणपारणासुप्तिआत्मनोन्मस्य बाधयकरणं ग्लानाद्यवस्थायामन्येवोपकारकरणं तच्चपारणेतपसः श्रुतस्तन्वादिश्रुतस्यपारगमनं उपकरणपारणेतयोः विनयः प्रयोक्तव्यो विनयश्चेच्छृङ्गारादिदानेन बलात्कारपरिहारादिलक्षणे एकत्वान्यत्रच गुर्वमुश्रवाभोजना दिशत्यकरणलक्षणः तथायाचनासूत्रग्रहणं परिवर्त्तनातस्यैव गुणनंतयोर्विनयप्रयोक्तव्यो चन्दनादिदानलक्षणः तथादानं लब्धस्या

वतिश्रंतरं प्याणिच्चं अहिकरणकरणकरावण पावकम्भविरते दत्तमणुखायउगग्रहयौ ४ पंचमगं साहस्रिणसुविणश्रो प्रउं जियवो उवयारणपारणासु विणश्रोपउं जियवो वायणपरियट्टणासु

रावयो मापकर्मयक्तीनिवत्यो दीवोतिथं करनीआश्चाइं अवग्रहनीरुचिअभिलाप ४ पांचमीभावनाकहेछे साधर्मिकनेविपे विनयप्र जूंजयो रोगीयानीसंभालकरवी तपस्वीनापारणानीचिंतातेहनो विनयकरवोवाचनासूत्रनोग्रहवो भूतकह्यानोगुणिवो तेहनेविपे

वोद्यकलुसो अच्छिहोअपरिस्सार्हं अस्संक्किलिहो सुद्धोसब्बजिणमणुन्नाओ एवंतइयं संवरदारं फासियं पालियं सोहियंतीरियं किट्ठि
 यंसंआराहियं आणाए अणुपालियं भवइएवं नाइसुणिणो भंगवयापन्नवियं परूवियंपसिद्धं सिद्धवरसासणमिणं आववियं सुदे
 सियं पसत्यंतइयं संवरदारं समत्तं च्चिवेमि इदं च निगमनंसूतं पुस्तकेषु किच्चित्थाचादेव चावत्करणेन च दर्शितं व्याख्याचास्य प्रथम

जोगोनियव्वोधिइमयामइमया अणासवोअकलुसो अछिहोअपरिस्सार्हं अस्संक्किलिहो सब्बजिण
 मणुस्साओ एवंतइयं संवरदारं फासिदं पालियं सोहियंतिरियं किट्ठियं अणुपालियं आणाएआरा
 हियंभवति एवं नायसुणिणा भगवयापन्नवियं परूवीयंससिद्धं सिद्धवरसासणमिणं आववियंसुदे

चित्तनोयिरपणो बुद्धिवंतकर्मत्वं धवानोकारण निर्मलचपापछिद्ररहित कर्मजलच्चेवेनही जिह्वाकिस्योच्चित्तनोक्को शनही सर्वतिथंकर
 तेणेआज्ञादीधीत्ते एणीपरेत्तीजो संवरद्वारकायाइं करीफरसवो वारसंभारे टालेदोपशुद्धकरे तीरपल्लं चाडेअनेरानेउपदेसेपू
 साधेपालीतिमपाले आज्ञाइं करीआराधेहोइं एणीपरे ज्ञातच्चत्तीसिद्धार्थरायनोपुत्ततत्त्वज्ञ श्रीमहावीरदेवे सामान्यकीकहिओ

तपस्विष्युच अष्टमादिकारिषु विनयप्रयोगेहितीर्थकराद्यनुज्ञास्वरूपादत्तादानविरमणं परिपालितं भवतीति पंचमभाषनानिगमनार्थं
माह एवमुक्तन्यायेन भवत्यन्तरत्माकिंभूतः नित्यमित्यादिपूर्ववत् अथाध्ययनोपसंहारायमाह एवमिणं संवरस्वदारं स्रग्भंसंघट्टियंङोद्

भ्योत्तरहविणश्चो पठुं जियव्वो गुरुसुसाहु तवस्सीसुयएवंविणएणभाविञ्चो भवत्तिअंतरप्पानिच्चं
अहिक्करणकरणकरावणपावकम्प विरते दत्तमणुस्सायउगहक्योपु एयमिणंसंवरस्वदारंस्रग्भंसंघट्टि
यंङोद्सुपणिहियं इमेहिंपंचहिंविक्कारणेहिं मणवयणकाय मरिरक्खिएहिं निच्चंआमरणंतवएस

यकरसोगुरुनेविपे साधुनेविपे तपनाकरणहारनेविपे एषीपरेविनयकरीने भाव्योद्धइं अंतरात्माजीव सदाअधिकरणकरावणपावको
मापकर्मतेयकीविरमवोदीधोतिंथकरनीआज्ञा अवग्रहनीरविअभिलाषपुएणेप्रकारेएप्रत्यक्षसंवरद्वारसम्यक्प्रकारे आषकोडोद्क
ठानिधाननीपरंएपूर्वकस्त्रीपांचिकारणेकरी मनवचनकायाद्करीराखे सदाआवजीवलगे पूर्वभावनारूपजोग जाणीनेनिरवविवो

योचकलुसो अच्छिहोअपरिस्माद् अस्संकलिहो सुद्धोसब्बनिगमणुन्नाच्चो एवंतइयं संवरदारं फासियं पालियं सोहियंतीरियं किट्ठि
यंसंआराहियं आणाए अणुपालियं भवइएवं नाइसुणिणो भंगवयापन्नवियं पक्खियंसिद्धं सिद्धवरसासणमिणं आघवियं सुदे
सियं पसत्यंतइयं संवरदारं समत्तं त्तिवेमि इदं च निगमनंसूतं पुत्तकेपु किच्चित्ताच्चादेव चावत्करणेन च दर्शितं व्याख्याचास्य प्रथम

जोगोनियव्वोधिइमयामइमया अणासवोअकलुसो अच्छिहोअपरिस्माद् अस्संकलिहो सब्बनिग
मणुखाओ एवंतइयंसंवरदारं फासिदं पालियंसोहियंतिरियं किट्ठियं अणुपालियं आणाएआरा
हियं भवति एवंनायसुणिणा भगवयापणवियं पक्खीयंसिद्धं सिद्धवरसासणमिणं आघवियंसुदे

धित्तनोयिरपणो बुद्धिवंतकर्मणं धवानोकारण निमलचपापच्छिद्रहित कर्मजलअवेनही जिहं किस्सोच्चित्तनोक्ते शनही सर्वतिथंकर
तेणेआश्वादीधीछे एणीपरेत्तीजो संवरदारकायाइं करी फरसवो वाररसंभारे टालेदोपशुद्धकरे तीरपल्लं चाडिअनेरानेउपदेसेपूवं
साधेपालीतिमपाले आच्चाइं करीआराधेहोइं एणीपरे ज्ञातचत्तीसिद्धार्थरायनोपुत्ततत्त्वञ्च श्रीमहावीरदेवे सामान्ययकीकहिओ

संवराध्ययनवदवसेयेति समाप्तमष्टमाध्ययनविवरणं व्याख्यातं तृतीयं संवराध्ययनमयचतुर्थं ब्रह्मचर्यं संवराध्ययनमारभ्य तोषस्य च पूर्वेण सप्तसूत्रकमकृतएव संवन्धोऽथवानन्तराध्ययने दत्तादानविरमणमुक्तं तच्च प्रायोविरमणोर्मैयुनोपेतानां युकरंतदिष्टमभरतीति तद्विद्याभिधीयतइत्ययमपरः तदेवं सखन्धस्यास्ये दमादिसूत्रं जंबूद्व्यादितत्त्वजं पूरित्यामन्त्रणं एतौ यत्तिष्ठतश्चादत्तादानविरमणाभिधानसंवरभरणनादनन्तरं बंभचेरिति ब्रह्मचर्याभिधानं चतुर्थसंवरद्वारमुच्यते इति शेषः किंस्वरूपं तदित्याह उक्तमाः ब्रधानायेतपः प्रभृतयसोतया तततपोनयनादिनियमाः पिण्डविशुद्ध्यादयः उत्तरगुणाः ध्यानविशेषे प्रबोधोदयनं सामान्यावबोधधारितं सावद्ययो गनिवृत्तिलक्षणं सम्यक्तं मित्यात्वमोहनौयद्ययोपशमादिसमुत्थो जीवपरिणामः विनयप्रभृत्यानाद्युपकाराः ततएतेषां मूलमिदम्वत्

सियं प्रसृत्य ततियं संवरद्वारं समस्तं सिबेन्नि ८ जंबूएत्तौयं बंभचेरं उत्तमतवनियमनाणंदं षणचरि

व्याख्यातकरीषातत्त्वकरीदेखाद्यो प्रसिद्धमेदं प्रभेदेकरीकहिचो जे संसारयकी मुंश्चासेहनो प्रधानएशासनपूज्यथानकेकस्योपरखदामां हिस्सपदेये मंगलीकरूप तीजो संवरद्वारसमाप्तं ८ अहो जंबूतीजायकी चोयो संवरद्वार ब्रह्मचर्यप्रधानतपउतरगुणधानदयनसम्यक्

कारण्यत्तत्तथा ब्रह्मचर्यवान् हितपः ब्रह्मतीशुत्तमान् प्राप्नोति नान्यथा यदाहजदूठाणीगाहानोपठियं गाहायमाश्चिंसादयः नि
यमाद्रव्याद्यभिग्रहा पिण्डविशुद्धादयोवा तेचतेगुणानां मध्ये प्रधानाद्यतेर्युक्तं यत्तत्तथा हिमवंतमहंततेयमंतंति हिमवन्तपर्वतवि
शेषासकाशान्महन् गुरुकंतेजस्विचप्रभाववद्यत्तत्तथा तथाहिपर्वतानां मध्ये हिमवान् गुरुकःप्रभाववाद्यैवं व्रतानानामिदमितिभावः
आहच प्रतानांब्रह्मचर्यंविनिर्दिष्टं गुरुकंव्रतंतज्जन्यपुण्यसम्भारसंयोगाद्गुरुक्यते तत्रान्तरीयर्युक्तं एकतचतुरोवेदाः ब्रह्मचर्यंच
एकतएकतः सर्वपापानि मद्यं मांसश्च एकतः प्रशस्तं प्रशस्यं गम्भीरमतुल्यं स्तिमितंस्थिरंमध्यं देहिनोन्तकरणं यस्मिन्सतितत्तथा
आर्जवैः ऋजुतोपैतैः साधुजनैराचरितमासेवितं मोक्षस्यच मार्गद्वमार्गो यत्तत्तथा वाचनान्तरे प्रशस्तैः प्रशस्यैः गम्भीरैरलक्ष्य
देव्यादिविकारैः स्तिमितैःकायचापलादिरहितै मध्यस्थरागाहं पानाकलितैः आर्जवेसाधुजनैराचरितं मोक्षमार्गश्च यत्तत्तथा तथा

तत्सम्भत्तविणयमूलं जन्मनियमगुणप्राणजुत्तं हिमवंतमहंत तेयवंतंपसत्यगंभीरं धिमियमवभंञ्च

चारित्रसमकृतसंज्ञित विनयएतलानोमूलकारण अभिग्रहादिमूलगुणउत्तरगुणमांहिप्रधानसहित हिमवंतपर्वतयकी मोठोतेज

मिवसनोचरत्नेनोपादेयत्वात् पद्मसरस्तङ्गां धर्मस्तस्य पालिभूतं रत्नकत्वेनपालीकल्पं यत्तत्तथा तथा महागङ्गाकारकादय महागङ्गा
 टारकाः चान्यादिगुणास्ते प्रातुं वभूतमाधारसामर्थ्याच्चाभिकल्पं यत्तत्तथा महाविटपट्टादयपतिविशारभूरुषद्वयमणविटपट्ट
 प्याचितानां परमोपकारकत्वसाधर्म्याद्धर्मस्तस्य स्वान्धभूतं तस्मिन्सतिसर्वस्यधर्मयाखिन उपपद्यमानत्वेननालकल्पं यत्तत्तयामभान
 गरपागारकवाडफलिभूयति महानगरमिव महानगरं विविधसुखहेतुत्वसाधर्माद्वर्गः तस्यप्राकारद्वयकपाटमिव परिवमिव यच्च
 नमहानगरप्राकारकपाटपरिवभूतमिति रज्जुपिण्डद्वय चन्द्रेकेतुरन्मिनियंति तेचेन्द्रयष्टिविशुद्धानेकगुणपरिवृतं यस्मिंश्च यत्तच्चत्रह्य
 चयैभग्ने विराधिते भवति सम्पद्यते सहसाभकस्मात्सर्वसर्वथा सम्भग्नं घटद्वय मर्दितंमयितं दधीवविलोडितं चूर्णितं घणकद्वय पिष्टं
 कुशल्यतमतः प्रविष्टतोमरादिशल्यशरीरमिव संजातदुष्टशल्यं पक्वदृष्टि पर्यवतिशखरात्रण्डशैलद्वय स्वाश्रयाच्चलितं पतितं प्रासादशिख

भूयं महानगरपागार कवाडफलियभूयं रज्जुपिण्डोवद्दंकेऊ विस्तुद्वगेण गुणसंपिण्डं जंमियभ

नाभिसरीखोमोटोयाखाटक्षनायडसरीखो मोटोनगरनोप्राकारगढ कमण्डभोगलसरीखो रासडीद्वांध्यो द्दंद्रमहोत्सवेध्यजानिर्म

रादेः कलयादिरिवाधोनिपतितं खण्डितं दण्डद्वविभागो न च्छिन्नं परिश्रुतं कुष्ठाद्युपहताङ्गमिव विष्वक्संविनाशितं च भस्मीभूत
मिव पवनविकीर्णदाविनिसत्ताकर्ता गतं एपांसमाहारहन्तः कर्मधारयोवा किमेवंविधं भवतीत्याह विनयशीलतपो नियमगुणसम्बद्धं
विनयशीलतपो नियमलक्षणानां गुणानां हन्तं दूहचसम्बद्धशब्दस्य ह्यान्दसत्वान्नुपसकनिर्देशः तस्मिन्निर्देशः तस्मिन्निर्देशं ब्रह्माभूतं चर्यं भगवन्तं
भट्टारकं तथाग्रहगणनक्षत्रतारकाणां वा यथा लुपति चन्द्रप्रवरइतियोगस्तथेदं वतानामिति शेषवाशब्दपूर्वविशेषणपेक्षया संमुख्ये

मां होद्र सहसा सख्यसंभगमाहिहय चुष्टियकुसलितपल्लव पडियखंडिय परिसडिय विणसिचं विणय
सौलतवनियमगुणसमुहं तं वं भगवंतं गृहगणनक्षत्र तारगाणं च जहा लुपती मणिमुत्तसेलप्य

लभनेकगुणेऋषीसहितजेव्रतचोधिभागेज्ज्ञेते होद्रं सहसात्कारे सख्यो थडनीपरे मर्दितकमलनीपरे मथ्यो दहीनीपरे चिणानीपरे चर्यं
यस्य सचितयरीरनीपरे पर्वतनाशिवरनीपरे काटखंडो खंडकीषानीपरे शरीरविण्णठानीपरे विण्णसे विनयशील तपनियमगुणनो
सम्बद्धतेवत्त चर्यपूज्यमोटो ते इज्जपरउपनारे उडिक्के ग्रहनासम्बद्धविमनक्षत्र तारा माहि विहचंद्रमामोटो माणिकमोतीसिलपरवा

मिथमनोचरत्वेनोपादेयत्वात् पद्मसरस्वदागं धर्मसस्य पालिभूतं रत्नकलेनपालीकृत्यं यत्तत्तया तथा मन्नागन्धाररणादु मन्नागन्ध
 टारकाः ज्ञान्यादिगुणास्तो पातुं वभूतमाधारसामर्थ्यात्वाभिकल्पं यत्तत्तया मन्नापिटपट्टादयश्चतिविशारभूषणदयमपिटपट्ट
 गरपागारकवाडफलिष्ठभूयति मन्नानगरमिव मन्नानगरं विविधसुखहेतुत्वसाधर्म्यद्वर्गः तस्यमाकारद्वयफपाटमिव परिचमिय यच्च
 मन्नानगरमाकारकपाटपरिवभूतमिति रज्जुपिण्डइव चन्द्रकेतुरस्मिनियंति तेचेन्द्रयष्टिविशुद्धानेकगुणपरिवृतं यस्मिंश्च यत्तच्चत्र
 चर्यभन्ने विराधिते भवति सम्पद्यते सप्तसामकक्षात्सर्वस्यथा सम्भन्धं घटइव मर्दितंमयितं दधीययिलोडितंचर्यितं चणकइव पिटं
 कुण्डल्यतमतः प्रविष्टतोमरादिशल्यशरीरमिव संजातदुष्टशल्यं पल्लवन्ति पर्वतशिखरात्रण्डयैलइव स्यान्मयाञ्जलितं पतितंम्रासादश्लिष

भूयं मन्नानगरपागार कवाडफलियभूयं रज्जुपिण्डोवद्दंकेज विस्तुद्वगेण गुणसंपिण्डंजंमियभ
 नाभिसरोषोमोटोयावाहचनायडसरीखो मोटोनगरनोपाकारगट्ट कमाडभोगलसरीखो रासडीइंवाधो इंद्रमहोत्सवेधजानिर्भ

निम्नगानां नदीनां यथानदीनां शीतोदा प्रवरातथेदं व्रतानामित्यर्थः उदधिषु यथास्वयं भूरमणोतिमसमुद्रो महत्वेन प्रवरमेवमिदं व्रतानां प्रवरमिति स्थगवरेचेव मंडलियपव्याणपवरैति यथामाण्डलिकपर्वतानां मानुषोत्तरकुण्डलवररुचकवराभिधानानामध्ये रुचकवरस्वयोदयोदयोपवर्त्तो प्रवरएवमिदं व्रतानां प्रवरमिति भावः तथा एरावणयक्रगजोयथाकुञ्जराणां प्रवरएवमिदं व्रतानां सिंहोवा यथास्वगाणामाढ्यपन्नूनां प्रवरः प्रधानः एवमिदं व्रतानां एवगणांचित्तिप्रवकाणामिव प्रक्रमात् सुपर्णकुमाराणां यथावेणुदेवप्रवर

नृगाणं उदहीस्तु जहासयं भूरमणोरुयगवरोचेव मंडलिकपव्याण प्रवरे एरावण इ वक्रुं जराणं सी
हो जहामि गाणपवरो पन्नगाणंचेव वेणुदेवधरणे जहापणगइ दरायाकप्याणंचेव बंभलो एसभासु

चिर्मवतपर्वतचोपधीइ करी प्रधान जिमनदीमां हिशीतानदीमोटी जिमसमुद्रमां हि सयं भूरमणसमुद्रमोटी रुचकपर्वतजिमप्रधानजि
ममंडलीकपर्वतमां हि मानुषोत्तरपर्वतश्चेष्टजिमसमस्तहस्तीमां हि एरावणहस्तीमोठो प्रधान जिमस्वगादिकपशुमां हि सिंहमोटी प्र
धानपन्नगमां हि वेणु देवमोटी प्रधानदेवतानो राजा पन्नगनो राजा धरणेद्रजिम जिमकल्पमां हि ब्रह्मलोकमोटी सभा मां हि सुधर्मांस

तथामणयचन्द्रकान्ताद्यामुक्तामुक्ताफलानि शिलाप्रवालानि विद्रुमाणि रत्नरत्नानि यद्भरागादीनि तेषामाकरा उत्पत्तिभूमयोयेते
 तथातेर्पावायथाममुद्रः प्रवरस्तथेदंवतानामिति शेषसर्वत्रहृद्यवेड्यैश्चैव रत्नविशेषोयथामणीनां मुकुटैश्चैव भूषणानां यस्मात्पाणिमयद्योमय
 गलंकापर्णसिक्कवस्त्रस्य प्रधानत्वात्तद्दृष्टेय शब्दोयथार्थोपपद्यः अरविन्दश्चैवत्ति अरविन्दं पद्मं यथा पुष्पज्येष्ठमेवमिदं व्रतानां गोमीसुं चै
 वत्तिगोपीर्पंचदंयथाचन्दनानां हिमवंतो जेन्ति गहिमवान् गिरिविशेषयौषधीनामद्भुतकायैकारियनस्य
 तिविशेषपागागाः

। णं वत्थाणं चै

६ दाचैव नि

रणमाहिषस्त्र

नमोठोजिम

निम्नगानां नदीनां यथानदीनां शीतोदा प्रवरातयेदं व्रतानामित्यर्थः उदधिपुयथास्वयं भूरमणोतिमसमुद्रोमहत्वेन प्रवरमेवमिदं व्रतानां प्रवरमिति स्थगवरेचेव मंडलियपल्लयाणपवरोत्ति यथामाण्डलिकपर्वतानां मानुषोत्तरकुण्डलवररुचकवराभिधानानां मध्ये रुचकवरस्त्वयोदयोद्वीपवर्त्तो प्रवरएवमिदं व्रतानां प्रवरमिति भावः तथा एरावणशक्रगजोयथाकुञ्जराणां प्रवरएवमिदं व्रतानां सिंहोवा यथास्वगाणामाटथ्यपन्नूनां प्रवरः प्रधानः एवमिदं व्रतानां एवगणंचिवत्तिप्रवकाणामिव प्रकमात् सुपर्णकुमाराणां यथावेणुदेवप्रवर

न्नगाणं उदहीसु जहासयं भूरमणोरुयगवरोचेव मंडलिकपल्लयाण पवरे एरावण इ वक्रुं जराणं सी
होजहामिगाणपवरो पन्नगाणंचेव वेणुदेवधरणे जहापणगदं दरायाकप्याणंचेव बंभलो एसभासु

चिमयंत पर्वतश्चोपधीदं करी प्रधान निमनदीमांश्चिशीतानदीमोटी निमसमुद्रमांश्चिसयं भूरमणसमुद्रमोटी रुचकपर्वतजिमप्रधानजि
ममंडलीकपर्वतमांश्चि मानुषोत्तरपर्वतश्चेष्टजिमसमस्तहस्तीमांश्चि एरावणहस्तीमोटी प्रधान जिमस्वगादिकपशुमांश्चिसिंहमोटी प्र
धानपन्नगमांश्चि वेणुदेवमोटी प्रधानदेवतानो राजा पन्नगनो राजाघरणेष्ट्रजिम जिमकल्पमांश्चि ब्रह्मलोकमोटी सभा मांश्चिसुधर्मास

तथामणयश्चन्द्रकान्ताद्यामुक्तामृताफलानि शिलाप्रवालानि विद्रुमाणि रत्नरत्नानि पद्मरागादीनि तेषामाकरा उत्पत्तिप्रमयोयेते
गलंकार्पासिकवस्त्रस्य प्रधानत्वात्तद्वच्चैव प्रवर्तते तद्वच्चैव प्रवर्तते तद्वच्चैव प्रवर्तते तद्वच्चैव प्रवर्तते तद्वच्चैव प्रवर्तते तद्वच्चैव प्रवर्तते
वर्तितगोपीपंचदंनयथाचन्दनानां हिमवतोचेवन्ति हिमवानिवचौपधीनां यथा हिमवान् गिरिविषयेयौपधीनामदुभुतकार्यकारिणस्स
तिविषयेपाणामुत्पत्तिस्थानमेवंब्रह्मचर्यमौपधीनामार्थोपध्यादीनामागमप्रमिद्धानामुत्पत्तिस्थानमितिभावः सौतोदावेवत्तिथीतोदय

वालरत्नरयणागराणंच जहासमुद्गेवेरुलिओंचेव जहामणीणंजहमलडोचेव भूसणाणंवत्याणंचे
वक्खोमजुयलंअरविंदंचेव पुण्फजेडुंगोसीसंचेव चंदणाणंहिमवंतोचेव ओसहीणंसीतोदाचेवनि

सौरातारत्नतेरुनीखाणिमांछिचपुनः जिमसमुद्रमोटोजिमसर्वमणि मांहेवैरुयमणिमोटो जिमसुगटप्रधानसर्वआभरणमाहिबस्त्र
माधिकपासनोनीपनोवस्त्रसुगलप्रधान सर्वफलमांछिजिम अरविंदनामाकमल ज्येष्ठप्रधानजिमचंदन मांछिगोशीपंचंदनमोटोजिम

निम्नगानां नदीनां यथानदीनां शीतोदा प्रवरातयेदं व्रतानामित्यर्थः उदधिपुत्रयास्त्रयं भूरमणोतिमसमुद्रोमहत्वेन प्रवरमेवमिदं व्रतानां प्रवरमिति स्थगवरेचेव मंडलियपव्वयाणपवरेत्ति यथामाण्डलिकपर्वतानां मानुषोत्तरकुण्डलवररुचकवराभिधानानां मध्ये रुचकवरस्त्रयोदशदीपवर्त्ती प्रवरएवमिदं व्रतानां प्रवरमिति भावः तथा एरावणशकजोयथाकुञ्जराणां प्रवरएवमिदं व्रतानां सिंहोवा यथास्वगणाणामाटव्यपन्नूनां प्रवरः प्रधानः एवमिदं व्रतानां एवगणांचेवत्तिप्रवकाणामिव प्रकमात् सुपर्णकुमाराणां यथावेणुदेवप्रवर

नगणं उदहीसु जहासयं भूरमणोरयगवरोचेव मंडलिकपव्वयाण प्रवरे एरावणद्र वकुंजराणं सौ
होजहामिगाणपवरो पन्नगाणंचेव वेणुदेवधरणे जहाप्रखगद्रं दरायाकप्पाणंचेव बंभलोएसभासु

श्चिमवंतपर्वतचोपधीद्रं करी प्रधान निमनदीमां हिशीतानदीमोटी निमसमुद्रमां हि सयं भूरमणसमुद्रमोटी रुचकपर्वतजिमप्रधानचिः ममंडलीकपर्वतमां हि मानुषोत्तरपर्वतश्चेष्टजिमसमस्तहस्तीमां हि एरावणहस्तीमोटी प्रधान जिमस्वगादिकपशुमां हि सिंहमोटीः धानपन्नगमां हि वेणुदेवमोटी प्रधानदेवतानो राजा पन्नगनो राजाधरणेद्रजिम जिमकल्पमां हि ब्रह्मलोकमोटी सभा मां हि सुधर्माग

साथा व्रतानां ब्रह्मचर्यमिति प्रकृतं यथाधरथोपचगेन्द्राणां भुजगवराणां नागकुमाराणां राजापन्नगेन्द्रानः पद्मगानां प्रवरः एव
 मिदं व्रतानामिति प्रक्रमः कल्याणामिव देवलोकानां यथा ब्रह्मलोकः पद्ममदेवलोकः ततः क्षेत्रस्य मत्तत्तात्तदिन्द्रस्यातिशुभपरिणामत्वाच्च
 पवरएवमिदं व्रतानां सभासुच प्रतिभवनविमानभाविनीषु सुधर्मसभाउत्पादसभा अभियेकसभा अलंकारसभाय्यसायसभाचेत्पदे
 सुपञ्चसुमध्ये यथासुधर्मा भवति प्रवरात्तथेदं व्रतानामिति स्थितिषु आयुष्केषु मध्ये लवसप्तमानुत्तरभवस्थितिर्वा शब्दोयथाय
 ततोयथाप्रवराप्रधानात्तथेदं व्रतानामिति तत्रैकोनपञ्चाशत् उच्छासानां लवोभवति ब्रह्मादिसं बलयनं वा लवसप्तमाणः कालो
 यः ततो लवैः सप्तमैः सप्तप्रमाणैः सप्तसंख्यैर्विवक्षिताध्यवसायविवेषस्य सुक्तिसम्पादकस्यापूर्यमाणैर्यो स्थितिर्वध्यते सालवसप्तमेत्यभि
 यतेतयादाणां चैव यमयदानदानानां मध्ये अभयदानमिव प्रवरमिदं तत्तदानानि ज्ञानधर्मोपग्रहभयदानभेदात्तन्नीणि किमिरागो

यजहामवेसुज्जमाठिईसुलवसत्तमव्य पवरादाणां चैव अभओदाणं किमिराओ चैव कंचलाणं संघय

भामोटीप्रधान आज्ञाभामां हिलवसत्तनादेवताप्रधान दानमांहेजिमअभयदानमोडोप्रधानकंचलमांहि जिमरातो कंचलप्रधानं संघय

व्यक्तं वलागुंति कम्बलानां च वासोविशेषाणां मध्ये कृमिरागद्वक्त्रिगिरांगरक्तकम्बलमिव प्रयरन्निदं व्रतानां तथासं हृणणे चैव वज्जरिस
 हेत्तिसं हनानां पक्षांमध्ये यज्जच्छपमनाराचसं हननमिव प्रवरमिदं व्रतानां मितिसंठाणे चैव चउरं चेत्येष संस्थानानां चतुरस्रसंस्थान
 मियेदं प्रवरं व्रतानां तथा ध्यानेषु च परमशुक्लायानं शुक्लायानचतुर्थमेदरूपयथा प्रवरमेवमिदं व्रतेष्विति गम्यं नाणे सुयपरमकेवलंतुस्ति
 द्धंति ज्ञानेष्वाभिनिबोधिकादिषु परमंचतत्क वलंपरिपूर्णविशुद्धं वाश्रुतावधिमनः पर्ययापेक्षया परमकेवलं ज्ञादिकज्ञानमित्यर्थः तुरेव
 कारणः सिद्धं प्रवरतया प्रसिद्धं यथा तथेदमपि व्रतेष्विति गमनीयं लेख्या सुचक्षणाद्या सुपरमशुक्लेख्या शुक्लायानतृतीयमेदवर्त्तिनीयया

यणे चैव वज्जरिसमेसं द्वाणे चैव समचउरं सेजभाणे सुय पवम सुक्कजाणं नाणे सुय परमकेवलंतुसिद्धं
 लेसा सुय परम सुक्कलेसा तित्थकरो चैव जहा सुणीं वा से सुजहा विदेहे गिरिराया चैव मंदरवरेवणे

एदं माहि यज्जच्छपमनाराचसंघयण प्रधानं संस्थानमां हि समचउरं संस्थान प्रधान ध्यानमां हि प्रधान परमशुक्लायानं ज्ञानमां हि प्रधा
 नकेवलज्ञानकहिउं लेख्या मां हि प्रधान शुक्लेख्या जिमसुनी मां हेतीर्थं कर प्रधान जांणवो जेतव मां हे जिमसहायि देह जेतव मोटो पर्यतमां

सथा व्रतानां ब्रह्मचर्यमिति प्रकृतं यथाधरणोपचगेन्द्राणां भुजगवराणां नागकुमाराणां राजापन्वगेन्द्रानः पद्मगानां
 मिदं व्रतानामिति प्रकृतः कल्याणामिव देवलोकानां यथा ब्रह्मलोकः पद्ममन्दललोकः ततः क्षेत्रस्य मत्तत्तात्तदिन्द्रस्यातिशुभपरिणः
 प्रवरणसुपसुमन्धे यथा सुधर्मा भवति प्रवरातयेदं व्रतानामिति स्थितिः सुधर्मसमास्तत्तादसमा अभियेकसमा अलंकारसमाध्यवसायसः
 द्वायं ततो यथा प्रवराप्रधानातयेदं व्रतानामिति तत्रैकोनपद्यायत् उच्छासानां लवो भवति ब्रह्मादिस्तं बलयनं वा लवस्तत्प्रमारः
 पिलवः ततो लवैः सप्तमैः सप्तप्रमाणैः सप्तसंख्यैः विवक्षिताध्यवसायविशेषस्य सुक्तिसम्पादकस्याप्युपायैर्या स्थितिर्बध्यते सालवसहः
 धीयते तथा दाण्याण्येव च भयदानदानानां मध्ये अभयदानमिव प्रवरमिदं तत्तदानानि ज्ञानधर्मोपग्रहाभयदानभेदात्तीणि किं

यजहामभवे सुजमाटिर्दुलवसत्तमन्व प्रवरादाण्यां चैव अभ्योदाण्ये किमिरात्रो चैव कंवलाण्यं संघय
 भामोटी प्रधान चाज्ज्वा मां हिलवसत्तना देवता प्रधान दानमां हि विमचभयदानमोटी प्रधानं कंवलमां हि निमराती कंवलप्रधानं संघय

व्यक्तं बलागंति कम्बलानां च वासोविशेषाणां मध्ये ह्यभिरागद्वयमिव प्रवरत्तिदं व्रतानां तथासं ह्यण्ये चैव वज्जारिस
 हेत्ति सं हनानां पक्षांमध्ये वज्जच्छप्रभनाराचसं हननमिव प्रवरमिदं व्रतानां मिति सं ठाणे चैव च उरं चेत्ति ये पसं स्थानां नां चतुरद्वारं स्थान
 मिवेदं प्रवरं व्रतानां तथा ध्यानेषु च परमशुक्लाध्यानं शुक्लाध्यानचतुर्थमेदं रूपयथा प्रवरमेव मिदं व्रतेष्विति गम्यं नाणे सुयपरमकेवलं तु स
 द्वंति ज्ञानेष्वाभिनिबोधिकादिषु परमं च तत्कं वलं परिपूर्णं विबुधं पाशुतावधि मनः पर्ययापेक्षया परमकेवलं चाधिक ज्ञानमित्यर्थः तदेव
 कारणं सिद्धं प्रवरतया प्रसिद्धं यथा तथेदमपि तत्रैष्विति गमनीयं लेखा सुचक्रणाद्या सुपरमशुक्लाध्यानतृतीयमेव वर्त्तिनीयया

यणे चैव वज्जारिस भेसं द्वाणे चैव समचउरं सेव भाणे सुय पवम सुक्कज्जाणं नाणे सुय परमकेवलं तु सिद्धं
 लेसा सुय परम सुक्कलेसा तित्थकरो चैव जहा सुणीणं वा से सुजहा विदेहे गिरिराया चैव मंदरवरेवणे

णं धं मां हि वज्जच्छप्रभनाराचसं धयण प्रधानं सं स्थान मां हि समचउरं सं स्थान प्रधान ध्यान मां हि प्रधान परमशुक्लाध्यानं ज्ञान मां हि प्रधा
 न केवल ज्ञान कचिच्च' लेख्या मां हि प्रधान शुक्कलेखा जिम सुनी मां हि तीर्थं कर प्रधान जांण वो चेत मां हि जिम महा पि देहं ह्येत मीटो पयं तमां

सुथा व्रतानां ब्रह्मचर्यमिति प्रकृतं यथाघरणोपचगेन्द्राणां भुजगवराणां नागकुमाराणां राजामन्त्रगेन्द्ररालः पद्मगानांप्रवरः एष
 मिदं व्रतानामिति प्रक्रमः कल्याणामिव देवलोकानां यथा ब्रह्मलोकः पद्ममदेवलोकः ततः क्षेत्रस्य सहस्रान्तदिन्द्रस्यातिशुभपरिणामत्यासु
 लक्षणासु पञ्चसु मध्ये यथा सुधर्मा भवति प्रवरातयेदं व्रतानामिति स्थितिषु आयुक्तेषु मध्ये लवसप्तमादुत्तरभवस्थितिर्वा गन्दीययाग
 धर्मा ततो यथा प्रवराप्रधानातयेदं व्रतानामिति तत्रैकोनपञ्चाशत् उच्छ्वासानां लवोभवति ब्रह्मादिस्तं बलपनंया लवसप्तमाणाः कालो
 पिलवः ततो लवैः सप्तमैः सप्तप्रमाणैः सप्तसंख्ये विवक्षिताध्यवसायविशेषस्य सुक्तिसम्पादकस्याप्युपमायैर्या स्थितिर्वध्यते सालवसप्तमेत्यभि
 धीयते तथा दाणाणां चैव भयदानं दानानां मध्ये अभयदानमिव प्रवरमिदं तत्त्वदानानि ज्ञानधर्मोपग्रहाभयदानभेदाक्षीणि किमिरागो

यजहामवे सुज्जमाठिर्दिसुलवसत्समन्व प्रवरादाणां चैव अभयोदाणं किमिरात्रो चैव कंवलायं संघय
 भामोटीप्रधानं आकलामां हिलवसत्तना देवताप्रधानं दानमां हि जिनमयभयदानमोटीप्रधानं कंवलमां हि जिमरातो कंवलप्रधानं संघय

जिमरातो कंवलप्रधानं संघय

गणैरस्य परस्परानुशयस्य विरमणं विरामः करणमुपशमनयनं निवर्तनं पथवसानं निष्ठाफलं स्वतत्तथा सव्यसमुद्गमहोदृष्टित्वं सर्वभ्यः समु-
 द्रेभ्यः सकाशात्प्रदधिः स्वयं भूरमण इत्यर्थः तद्वद्यदुन्विस्तरत्वेन तत्सर्वसमुद्गमहोदृष्टिस्तथा तीर्थं भवतीत्यर्थं पवित्रता हेतुयत्तत्तथा अथ वा सर्व-
 समुद्गमहोदृष्टिः संसारोतिदुस्तरत्वात्तन्निस्तरणेत्यर्थं भवतरणोपाय इव यत्तत्तथेति तदुत्तार्यः तिलयरेहिंसुदेसियमगतीर्थं करैर्निनैः सुदेसि-
 तमार्गसुदृढं दृढं तदुत्तार्यदितत्यालनोपायं नरयतिरियविविज्जियमगं नरकतिरश्वासं बन्धो विवर्जितो निषेधितो मार्गो गतिर्येन तस्मात्सञ्चपवि-
 त्तसु निश्चियसारं सर्वपवित्राणि समस्तपावनानि सुनिर्मितानि सुदृढविहितानि साराणि प्रधानानि येन तत्तथा सिद्धि विमाणा अत्र गुह्यद्वारं
 सिद्धि विमानानां चापादृत्तं प्रपगतावरणीकृतमुद्गाटितमित्यर्थे द्वारं प्रवेशमुखं येन तत्तथेति तदुत्तार्यः देवनरिन्दनमंसियप्रयं देवानां नराणां

गगनं रगतिरियविविज्जियमगं सव्यप्रवित्तसु निश्चियसारं सिद्धि विमाणा अत्र गुह्यद्वारं २ देवनरिन्द

चिंमोटासमुद्गसरीखो संसारद्वमजाणि वोतिहनो तीर्थवतरिवानो ठाम एहवो ब्रह्मचर्यश्रीभगवंतभख्यो तीर्थं करेरूडी परेदेखाड्यो गुप्ता-
 दिकमार्गजेहनो नरकतिर्यं च गतिरूपवर्जवानो मार्गं सर्वजेपवित्रनिर्मलवस्तु संसारमां हिक्के ते सर्वसारभूत जेणे निर्मापीक्के मोक्षदेवलो

तास्थिसंयतद्गतिश्चे तास्थिता च साधोर्ह तस्य चीणमांसादिभावे सती तिदृति यन्देव्यवस्थितवाक्यार्थ समाप्तौ यास्यान्तरेण प्रज्ञा च यंत्रतं द्यो
तं प्रसावयति एयं वक्ष्यमाणेन वचनेन भणितं ब्रह्म च यत्तत्त्वार्थं भगवता महावीरेण तं च इमं तितत्त्वे दंवचनं पद्यतय प्रभृति कं पंचमः पक्षयः सुखयश्च
लंपक्षमहाव्रतनामकानि सुव्रतानि ते पांभूतमिव नूतनं यत् अथ यापक्षमहाव्रताः साधवंक्षोपां समन्विनां सुव्रतानां गोभन नियमानां भूतं यत्
अथ यापक्षानां महाव्रतानां सुव्रतानां वा पुत्रतानां भूतं यत्तत्तथा अथ बाह्ये पञ्च महाव्रतसुव्रतमिदं ब्रह्म च यमिति प्रहारां समणमया इलमाहु
सुचित्रं समणं तिस्रभावं यथा भवतीत्येवं यना विलैरकलपैः साधुभिर्यतिभिः सुदुचरितमासेवितं यत्तत्तथा येर विरामणपञ्जयसा

जावज्जीवा एजावसेऽश्रौ संजयोति एवं भणियं वयं भगवथा तं च इमं पंचमः पक्षयः सुखयः मूलं स
मणमया इलमाहु सुचित्रं वेरवेरमणपञ्जवसाणं सव्वससुद्धमहोदहि तित्थं १ तित्थकरो हिं सुदेसिय

जीवलगे जिहां लगे सरीरमांदिमां सलोहीरहितहाडङ्कटं ते संयती साधु एणीपरे कच्छो व्रतश्रीमहावीरदेवे ते आगलिं एषां चमहाव्र
तसुव्रतकृडाते हनो भूल साधुभावसहितआकुलव्याकुलरहितसाधेवाचख्यो विरोधते हनो उपयमा विधो ते ही जनेन टफलेके सर्वससुद्रमां

गणैरस्य परस्य रानुशयस्य विरमणं विरमः करणमुपशमनयनं निवर्तनं पर्यवसानं निष्ठाफलं यस्य तत्तथा सब्बसमुद्गमो दहिति त्वं सर्वभ्यः समु-
द्रेभ्यः सकाशात्तदनुदधिः स्वयं भू रमण इत्यर्थः तद्वद्वदुच्चिस्तरत्वेन तत्त्ववत्समुद्गमो दधिस्रया तीर्थमिव तीर्थं पवित्रता चेत्तु यत्तत्तथा अथ वा सर्व-
समुद्गमो दधिः संसारोति दुस्तरत्वात्तन्निस्तरणे तीर्थमिव तत्तथेति ह त्त्तार्थः तित्ययरेहिं समुदसियमगं तीर्थं करैजिनैः सुदेसि-
तमार्गं सुदुर्गितगुत्यादितत्त्वानोपायं न रयति रय विवज्जियमगं न रक्कति रत्ता संवन्धी विवज्जितो निप्रेक्षितो मार्गे गति येन तच्चासञ्जपवि-
त्तसु निम्मित्यसारं सर्वपवित्राणि समस्तपावनानि सुनिर्मितानि सुष्टु विहितानि साराणि प्रधानानि येन तत्तथा सिद्धि विभाण अवंशुयदारं
सिद्धि विमानानां चापावृत्तं अमगतावरणीकृतमुद्गाटितं मित्यर्थे द्वारं प्रवेशमुखं येन तत्तथेति ह त्त्तार्थः देवनरिन्दनमंसियपूयं देवानां नराणां

गगनं रगतिरियविवज्जियमगं सब्बपवित्तसु निम्मित्यसारं सिद्धि विभाण अवंशुयदारं २ देवनरिन्द

हिंमोटासमुद्गसरीखो संसारदुस्मजाणिवोतेहनो तीर्थचतरिवानोठामएहवो ब्रह्मचर्यश्रीभगवंतं भण्णोतीर्थं करे रुडी परे देवाडो गुप्ता
दिक्कमार्गजेहनो नरकतिथं च गतिरूपवर्जवानो मार्गं सर्वजे पवित्रनिर्मलवस्तु संसारमोहिच्छं ते सर्वं सारं भूतज्जे निमर्मापीच्छं मोक्षदेवलो

तास्थिसंयतइतिष्ठे तास्थिताचसाधोर्ध्वं तस्यक्षीणमासादिभावेसतीतिद्वृतिशब्दोव्यवस्थितवाक्यार्थः समाप्तौयाव्यान्तरेणब्रह्मचर्यव्रतंक्षी-
तंप्रस्तावयतिपुण्यव्यमाणेनवचनेनभणितंब्रह्मचर्यलक्षणंभगवतामहावीरेणतंचद्रुमंतितासेदंबचनंपद्यतयप्रभृतिरूपंचमध्ययमुग्रयग्र-
हंपञ्चमहाव्रतनामकानिसुव्रतानितेषाम्बलमिवम्बलंयत्अथयापञ्चमहाव्रताः साधवस्तेषांसम्बन्धिनां सुव्रतानांयोभननियमानांम्बलंयत्
अथयापञ्चानांमहाव्रतानांसुव्रतानांवायुव्रतानांम्बलंव्रततथाअथवाहेपञ्चमहाव्रतसुव्रतमिदं ब्रह्मचर्यमितिप्रकृतंसमणमणाइलसाहु-
सुचिन्त्रं समणंति सभावंयथाभवतीत्येवंअनाविलैरकलपैःशुद्धस्वभावैः सांधुभिर्यतिभिःसुदुचरितमासेवितंयत्तत्तयायेरविरामणपञ्चदसा-

जावज्जीवाएजावसेअद्वी संजयोत्ति एवंभणियं वयं भगवयातंचइमं तंचइमंपंचमहव्वयमुव्वयमूलंस
मणमणाइलसाज्जसुचियं वेरवेरमणपज्जवसाणंसव्वसमुद्धमहोदहित्थं १ तित्थकरेहिंसुदेसिय

जीवलेगे निषालगेसरीरमाहिमांसलोहीरहितचाडड्डू तेसंयतीसाधु एणीपरेकह्यो व्रतग्रीमहावीरदेवे तेआगलिंएवपांचमहात्र
तसुव्रतकडातेहनोमूल साधुभावसहितआकुलव्याकुलरहितसार्धेआचर्यो विरोधतेहनोउपयमाविद्योतेहीजनेटफलेछे सर्वसमुद्रमां

गवैरस्य परस्य रातु गयस्य विरमणं विरामः करणमुपशमनयनं निवर्तनं पथवसानं निष्ठाफलं यस्य तत्तथा सत्त्वसमुद्भूतमहोदहितित्यसर्वभ्यः समु-
 द्रेभ्यः सकाशात्मानुदधिः स्वयं भूरमण इत्यर्थः तद्वद्वदुन्निस्तारत्वेन तत्त्ववत्समुद्भूतमहोदधिसुधातीर्थमिव तीर्थं पवित्रता चेत्तु यत्तत्तथा अथ वा सर्व-
 समुद्भूतमहोदधिः संसारोतिदुस्तरत्वात्तन्निस्तारयेतीर्थमिव तरणोपायद्वयत्तत्तथेति तत्तार्थः तित्थयरेहिंसुदेसियमगंगतीर्थं करैर्जिनैः सुदेसि-
 तमार्गं सुदृग्मितगुह्यादितत्त्वान्नोपायं न रयतिरियविबल्लियमगंगं न रकातिरथा संवन्धी विवर्जितो निपेधितो मार्गो गतियेन तच्चासञ्जपवि-
 त्तसु निश्चियसारं सर्वपवित्राणि सप्तमस्तपावनानि सुनिर्मितानि सुदुर्विहितानि साराणि प्रधानानि येन तत्तथा सिद्धिविमाणं अवंशुयदारं
 सिद्धिविमानानां चापाहन्तं अग्रगतावरणीकृतमुद्गाटितमित्यर्थे द्वारं प्रवेशमुखेन तत्तथेति तत्तार्थः देवनरिन्दनमंसियपूयं देवानां नराणां

गगनं रगतिरियविबल्लियमगंगं सत्त्वप्रवित्तसुनिश्चियसारं सिद्धिविमाणं अवंशुयदारं २ देवनरिन्द

हिंसोटासमुद्भूतरीखो संसारद्वमजाणिवोतिहनो तीर्थक्षतरिवानोठामएह्वो ब्रह्मचर्यश्रीभगवंतभख्योतीर्थं करेरूडी परेदेखाद्योगुप्ता
 दिक्कमार्गजेहनो नरकतियंचगतिरूपवर्जवानोमार्गं सर्वजेपविवनिर्मलवस्तुसंसारमाहिक्के तसर्वसारभतजेणेनिर्मापीक्के मोक्षदेवलो

तास्थिसंयतद्गतिश्चे तास्थिता च साधोर्हं तस्य क्षीणमांसादिभावे सतीति इति यद्व्यवस्थितवाक्यार्थं समाप्नोयात्कान्तरेण ब्रह्मचर्यव्रतं नो
तं प्रसावयति एवं वक्ष्यमाणेन वचनेन भणितं ब्रह्मचर्यं लक्षणं भगवता महावीरेण तं च द्रुमं तितस्त्रेदं वचनं पद्यत्रयप्रभृति कं पंचमहव्ययमुपयम्न
लं पञ्चमहाव्रतनामकानि सुव्रतानि ते पांशुलमिव मूलं यत्प्रययापक्षमहाव्रताः साधवंक्षोपांमस्वन्धनां सुव्रतानां गोभननियमानां मूलं यत्
अथवापश्चानां महाव्रतानां सुव्रतानां वा सुव्रतानां मूलं यत्तत्तथा अथवा हे पक्षु मशव्रतमुवतमिदं ब्रह्मचर्यमिति प्रकृतं समणमया इलमाहु
सुचित्रं समणं तिस्रभावं यथा भवतीत्येवं अनाबिलैरकलपैः साधुभिर्यतिभिः सुदृचरितमासेवितं यत्तत्तथा येरविरामणपञ्जवसा

जावज्जीवा एजावसेऽश्रौ संजयोति एवं भणियं वयं भगवया तं च द्रुमं तं च द्रुमं पंचमहव्ययमुपयमूलं स
मणमया इलमाहु सुचिच्छं वेरवेरमणपञ्जवसाणं सव्यसमुद्गमहोदहि तित्य १ तित्यकरे हिंसुदेसिय

जीवलगे जिज्ञालगे सरीरमाहिमां सलोक्षीरहितहाडहृद् तं संयती साधु एणीपरे कक्ष्यो व्रतश्रीमहावीरदेवे ते आगलिं एह पांचमहाव्र
तमुव्रतकृद्धा ते हनो मूल साधुभावसहित आकुलव्याकुलरहित साधो च आचक्ष्यो विरोधते हनो उपपयमा विधो ते ही जनेन टफलेच्छं सर्वसमुद्रमां

चर्यमित्योगः समुपि चि सयथोक्तो मुनिर्यथासंयतः संयमवान् स एव भिक्षुः भिक्षुणशीलोयः शुद्धं चरति ब्रह्मचर्यमिति ब्रह्मचारी तु न ब्राह्मणादिरित्याह च सकलकलाकलापकलितोपिकविरपियखिलतोपि हि प्रकाटितसर्वशास्त्रतत्त्वोपि हि वेदविसारदोषि हि मुनिरपि वि यतिविततनानाद्भुतविश्वमदर्शकोपि हि स्फुटमिह लगतितदपि न सकोपि हि यदि नाच्चाणिरक्षततथाद्दयस्य माणं पाशुं स्यं शीलकरं च नु चरता ब्रह्मचर्यं वर्जयितव्यानीत्यस्य व्यवसायपदस्य वचनपरिणामाहर्जयितव्यमिति योगः किं भूतं रतिश्च विषयरागो रागश्च पित्रा दिपुत्रे हरारागो ह्येव प्रतीतो मोहश्चाज्ञानमेपां प्रवृत्तं न करोति यत्तत्तथा किं मध्यं यस्य तत्किमर्थं किं शब्दस्याच्चेपाथं त्वादसारमित्यर्थः प्रमाद एव दोषो यत्प्रतत्प्रमाददोषं पाशुं स्थानां चानाचारादिबहिर्धर्तिनां साध्याभासानां शीलमनुष्ठानं निष्कारणं शब्दव्यातरपि खण्डपरि

द्रुमं चरति रागदोष मोहपवडुणकरं किं मज्ज प्रमादो समासं त्य शीलकरणं अभंगणा णियते तु म

रूडो संयतते जभिक्षु जेणे सधो ब्रह्मचर्यं चाचखो ब्रह्मचर्यं आगलिकही सिं विषयराग स्वे ह विरोधश्च ज्ञानते ह नीष्ट हि नो कारणद्वारं छे एसां चि स्यो छे एतावता कां ईन ही प्रमाद ते ही जने ह नो दोषं छे एह वो पासत्यानो अनुष्ठान ब्रह्मचारी ईं टालवो धीमां प्रणादिक करी षोप

चेन्द्रेनमंसितानमस्कृताः येतेषांपुज्यमर्चनीयं यत्तत्तथा सव्यजुगुत्तममंगलमग्नं सर्वजगदुत्तमानां मङ्गलानां मार्गोपायोऽयं याप्रधानं यत्तत्तथा दुष्टरिसंगुणनायकमेकं दुष्टं यमनभिभवनीयगुणान्वयति प्रापयतीति गुणनायकमेकमहितीयममह्यं मोक्षोपपद्यति संभूयं मोक्षोपपद्यस्य सस्य रक्षयनादेरवतंसभूतं श्रेष्ठरत्नप्रधानमित्यर्थः इति दोषकार्यः तथा येन शुद्धचरितेन सम्यगासेयितेन भवति सुत्राहाणोऽयमर्थः नामत्वात् सुत्रमणः सुतपाः सुसाधुनिर्वाणसाधकयोगसाधकः तथा स इति सयथोक्तं चरितं यथा यः सुद्वं चरति ब्रह्म

नमंसियमयं सव्यजुगुत्तममंगलमग्नं दुष्टरिसंगुणनायकमेकं मोक्षोपपद्यस्य संभूयं ३ जेण सुद्वचरिणं भवति सुवमणो सुसमणो सुसाधुं सुदसी सुसुणी सुसंजण सएव भिक्खुजो सुद्वं चरति वमचं रं

कनाचवाद्याल्ले हारजेणो एव बो ब्रह्मचर्यमगवंति वखाखो २ देवता च कवर्त्थादिनसेपजे सर्वजगमां हि जे उत्तममंगलिकल्ले ते ह नो मार्गके णे पराभधीनसकिदं गुणनो नायक एकवत्ता चर्यमोचपंथने सुगटसमान एतावता च नेरादु मोक्षना मार्गल्ले परं एसरी खोनथी जेणे सा धूं सुधेवा च सो होदं ब्रह्मव्रतनेपालवेवाहाण अमणदुःकरतपनो करणसार ते ही ज्ञानदर्शनचारित्वनो साधक सुद्वं चरति ब्रह्मो सुनो

चर्यमितियोगः समुपि न्ति मययोक्तो मुनिर्यथासंयतः संयमवान् स एव भिक्षुः भिक्षुणशीलोयः शुद्धं चरति ब्रह्मचर्यमिति अब्रह्मचारी तु न
ब्राह्मणादिरित्याह च सकलकलाकलापकलितोपिकाविरपिपण्डितोपि हि प्रकटितसर्वशास्त्रतत्त्वोपि हि वेदविसारदोपि हि मुनिरपि वि
यतिविततनानाद्भुतविश्वसदर्थकोपि हि स्फुटमिह जगत्तितदपि न सकोपि हि यदि नास्त्राणिरक्षतितथा इदं यज्यमाणं पाण्डुं स्थं शीलकर
णं च नु चरता ब्रह्मचर्यं वर्जयितव्यानीत्यस्य बल्यमाणपदस्य वचनपरिणामाहर्जयितव्यमितियोगः किं भूतं रतिश्च विप्रयरागो रागश्च पित्रा
दिपुत्रैश्च रागो द्विपश्च प्रतीतो मोहश्चाज्ञानमेवां प्रवृद्धं नं करोति यत्तत्तथा किं मध्यं यस्य तत्किमध्यं किं शब्दस्याक्षेपोपायं त्वादसारमित्यर्थः
प्रमाद एव दोषो यत्तत्तत्प्रमाददोषं पाण्डुं स्थानां ज्ञानाचारादिव हिर्वर्जितानां साध्याभासानां शीलमनुष्ठानं निष्कारणं यथातरपिण्डपरि

इमं चरति रागदोस मोहपवडुणकरं किं मज्ज पमायदोस पासंस्थ सीलकरणं अभंगणाणियतीसुम

रूडो संयततेज भिक्षु जेणे सधो ब्रह्मचर्यं आचखो ब्रह्मचर्यं आगलिक हीं सिं विप्रयराग स्वे हि विरोधश्च ज्ञानतेह नीवृद्धिनो करणहारकं
एमां हि स्थो कं एतावता कां ईद न ही प्रमाद ते ही जनेह नो दोषकं एह वो पासत्यानो च नु दानव ब्रह्मचारी इदं टालवो धीमां प्रणादिक करी चोप

भोगादिपार्थस्य गीर्लततः पदत्वयस्य कर्मधारयस्य करणभासेवनं यत्तथा एतदेव प्रपञ्चतेष्वभ्यञ्जनानि च घटवयाम्बलपादिनातेषु
मञ्जनानि चैतलस्नानानि तथा च भीष्मसमवर्तं कक्षाशीर्षिकरचरणवदनानां धावनं च प्रक्षालनं संवाहृतं मातृकमचक्षसादिमात्रेषु
न रूपमहूपदिकर्मापरिस्मर्दनं च सर्वतः शरीरमलनं च नुलेपनं च विलेपनं चूर्णैर्गन्धद्रव्यैश्चोदैर्वासवशरीरादिवासनाघपनं वागुद्वेषादि
भिः शरीरपरिमण्डनं च तदनुभूषणं कुशं कर्पूरं चरितं प्रयोजनमस्येति वाक्यिकं नखकेशयस्त्रसमारचनं तच्च हसितं च हासः भगि
तं च प्रकमाहिहृतं नाद्यं च हसं गीतं च गानं वादितं च पटहादिवादनं नटाद्यनाटयितारो नर्तकाद्येदृश्यन्ति तस्माच्च वरत्नाखिलकाः मञ्जा

ज्ज्याणियञ्च भिक्खुणं कक्खसूसकरचरणवयण धोतणसंवाहणगायकम्परिमहणाणुलेवणचुसु
वासववूणसरौरपरिमंडण वाउसिकनहवत्यकिससमारवणाइय हसिसभणियनट्टगीय वाइयनड

उत्तैस्तथामञ्जनस्नानवारत्ना मस्तकहायपगमुखएतलानो धोद्वो अंगनो चांपवो गतनो चांपवो सर्वथकीशरीरनो मेलठतारवो
विलेपनचूर्णवासो यरीरने एण्णैकरीधूपवो शरीरेणिणगारकरिवो तेण्णैचारित्त्वकावरोथाय नखवस्त्रकेशादिकनो समारवो हसिबो भ

यप्रतीताएतेषां प्रेक्षणं च नानाविधवशं खेलकादिसंस्वन्निवेलेषकाद्य यिडम्बकाविद्रूपकादिति द्वन्द्वः छान्दसत्वाच्च प्रथमावल्लवचनलोपोह
 श्यः वर्जयितव्यादृतियोगः किञ्चुडनायानिचवस्तू निश्चद्वारागाराणि शृङ्गाररसगेदानीवान्यानि चोक्तव्यतिरिक्तानि एवमादिकानि एव
 आक्षारणितपः संयमब्रह्मचर्याणां घातयेदशतलपघातश्च सर्वतो विद्यते येषु तानि तपः संयमब्रह्मचर्यघातोपघातिका नि किमतश्चाह अमुचर
 ताश्चासेवमानेन ब्रह्मचर्यवर्जयितव्यानि सर्वकालं अन्यथा ब्रह्मचर्यव्याघातो भवतीति तथा भाषयितव्यश्च भवत्यन्तरात्मा एभिर्वक्ष्यमाणैः त
 पो नित्यमशीलयोगैः तपः प्रभृतिव्यापारैर्नित्यकालं सर्वदा किं ते तद्वया अस्मात्तत्र च दन्तधावनं च प्रतीतोस्ते दमलजस्तु धारणं च तत्र स्वदेः प्र

न ह्यगज्जल्लमस्तूपेच्छणवेलेन च जणियसिं गारागाराणि अस्त्राणिय एवमादयारणि तव संजमं भरेषा
 तोववाद्रयाद्रं अणुचरमाणारणं भवेत्वं वज्जेयव्वाद्रं सव्वकालं भावेयव्वोयभवति अंतरप्पाद्रमेहिं

णियोक्कुथास्सनो नाटिकागाद्रवोषानित्तनो वजाडवो नाचणहारनचावणहार वत्तइखेलेजेठीमस्तुजोडवो भांडचेष्टातेह नाविनोदइ
 गाररसनाधरचनेरा एसादिदेइने तपसंयमब्रह्मचर्यनादेशथी घातकारीयासर्वथी घातकारीया ब्रह्मचर्यनापालणहारने एपूर्वोक्तस

भोगादिपार्श्वस्य ग्रीक्षिततः प्रदत्तयस्य कर्मधारयस्य करणमासेवनं यत्तथा एतदेव प्रपञ्च्यते अथ्यस्तनानि च दृष्टवया मन्त्राणादिना तैल
मञ्जनानि च तैलस्नानानि तथा अग्नीच्छामनवरतं कक्षाशीर्षिकरचरणवदनानां धावनं च प्रक्षालनं संवाहृतं मातृकमेषहस्तादिमातृवक्ष्य
न रूपमद्वपरिकर्मापरिमर्दनं च सर्वतः शरीरमलनं च तुलेपनं च विलेपनं चूर्णगन्धद्रव्यस्रोदैर्वासवशरीरादिवासनाधपनं वागुरुषूपादि
भिः शरीरपरिमण्डनं च तदुभयपुष्पकुशं कर्बूरं चरितं प्रयोजनमस्येति वाक्कुशिकं नखकेशवस्त्रसमारचनार्थं तच्च हसितं च हासः भणि
तं च प्रकमाद्विद्वानाज्यं च दत्तं गीतं च गानं वादितं च पटहादिवादनं नटाद्यनाटयितारो नर्तकाश्च ये नृत्त्यन्ति तस्माच्च वरत्वाखेलकाः मङ्गा

ज्जाणाण्यश्च भिक्खुणं कक्खुसीसकरचरणवयण धोवणसंवाहणगायकम्भपरिमङ्गणानुलेवणचुस्य
वासधूवणसरीरपरिमण्डण वाउसिकनहवत्यकैससमारवणाद्रय हसियभणियनट्टगीय वाइयनड

उतैलतयामञ्जनवारवारकक्षा मस्तकहायपगमुखएतलानोघोद्वो अंगनोचांपवो गावनोचांपवो सर्वथकीयरीरनोमेलउतारवो
विलेपनचूर्णवासवोयरीरने एण्णकरीधूपवो शरीरेणिणगारकरिवो तेण्णचारित्वावरोथाय नखवस्त्रकेशादिकनोसमारवो हसिवोभ

शंखनियमश्चद्रव्याद्यभिग्रहः तपश्चानशननादि गुणाश्चक्षुलगुणादयविनयश्चाभ्युत्थानादिभिरिति द्वन्द्वस्तएतेत्यादिर्वेषां योगानां तितथा
 तैर्भाविचितव्यो भवत्यन्तरालेति प्रकृतंभावनाचास्त्रानादीनासासेवामानापमाननिन्दनं दंशादिस्यर्शानांचोपेक्षेति कथमेभिर्भावि
 तथ्योन्तराले त्याहयथासेतस्य ब्रह्मचारिणः स्थिततरकंभवति ब्रह्मचर्यद्रुमं चेत्यादिप्रवचनस्तवनं पूर्ववत्तस्मै त्यादितस्यचतुर्थस्यव्रतस्य
 मापश्चभावनाभवन्ति अत्रह्यचर्यविरमणपरिरक्षणाथतायैतत्पठमंतिपंचानां प्रथमांभावनावस्तुस्त्रीसंस्कारावर्जनलक्षणं तच्च वै वंशय

चञ्चवं भवे रेवेरमणपरिरक्त्वणदृयाएपावयणं भगवया सुकहियं पेच्च भाविकं आगमेसिभहं सुद्धं ने
 याउयं अकुडिलं अणुत्तरं सब्बदुक्खपावाणं विजसमणं एयस्स दूमापंचभावणा चउत्थवयस्सहुं तिअव

अणलापेमानं अपमानं निंदाडांसमसानो फरसअभिग्रहादिकतपज्ञानादिक विनयश्चादिदेहं जिमतेथिरकरणयाद् ब्रह्मचर्यएप्
 र्विकहिच्यो अत्रह्यचर्यवेरमण व्रतराखवानेअर्थ श्रीसिद्धांतभगवंतेरूडोकहिच्यो भवनेअंतरेशुभफलद्वे आगामिककाले कल्याणया
 द् निदर्शोपन्यायमार्ग सरलप्रधानसर्वदुःखञ्चनेपापनो उपशमावणहारतेआगलिकहीसे पांचभावनाचलयाव्रतनीहोइ अवह्यचर्यथी

खेदः मनः करकडीभूतः यानि चलाति वेति जह्नुमलविशेषः एवं मौनव्रतं च केशलोचनप्रतीतौ क्षमाचक्रो घनिग्रहः दमयैन्द्रियनिग्रहः
अचेलकं घवक्खाभावः क्षुत्पिपासे च प्रतीतेलाघवं चाल्योपधित्वं शीतोष्णं च प्रतीतेकाष्ठयथाचफलकादिग्रयनं भूमिनिपज्जाच भूम्यासनं
तथापरगृहप्रवेशे च यथाभिचाद्यैलब्धे चाभिमतशनादावपलब्धे चेषलब्धे वायोमानयाभिमान अपमानस्यैदं न्यं निन्दनं कुम्भनं दंशकस्य

तवनियमसीलजोगेहिं शिचकालं किंति अरहाणकअदंतधोवण सेयमलजल्लुधारणं मूणवयक्केसलो
एयखमदमअचेलग खुप्पीवासलाघवसीतोसिण कट्टसेज्जाभूमिसेनिसेज्ज परघरपवेसलद्धावलद्धमा
णवमाणनिंदण दंसमसकफासनिदम तवपुणविणयमादिण्हिं जहासेथिरतरकं होइ बंभचेरंइमं

पैषेपरिचरे सर्वकालिभाव्योवास्योहोइ अंतरात्माजीवणमालिकहीस्ये तपः १२ अभिग्रहादिकं चाचारजोगेकरी सदाकालतेकिहां
द्यानकरेनही दांतणनकरे मुखधोवेनही प्रखेदहाथकटिनेमैलबीजोमडलघरवो बोलेनही सावद्यलोचनोकरिवो क्षमाकरेइं द्रीदमे
पकरहितभूखविषासहे अत्यन्तपधिनोराखवो सीतउणकाटकपरिखेवे भूमिइं वैसिवोपारकेघरेपइसिवोअसनादिकने काजेलाधे

शुचिनिमग्नद्रव्याद्यभिग्रहः तपश्चाननशनादि गुणाश्चमूलगुणादयविनयश्चाभ्युत्थानादिभिरिति हृन्द्वातएतेषादिद्वेषां योगानां तैतथा
तैर्भाविद्यतयो भवत्यन्तरात्मेति प्रकृतं भावनाचाखानादीनासासेवामानापमाननिन्दनं दंशादिस्पर्शानां चोपेक्षेति कथमेभिर्भावि
तयोन्तरात्मेत्याहयथासेतस्य ब्रह्मचारिणः स्थिततरकं भवति ब्रह्मचर्यदूषं चेत्यादिप्रवचनस्तवनं पूर्ववत्तस्येत्यादितस्य चतुर्थस्य व्रतस्ये
मापस्तु भावनभवनन्ति अत्र ब्रह्मचर्यविरमणपरिरक्षणार्थायेतत्प्रपठमतिपंचानां प्रथमां भावनावस्तुस्त्रीसंज्ञाश्रयवर्जनलक्षणतश्च वंशय

चक्रवर्त्तं भवेत्तरेवैरमणपरिरक्त्वणद्वयाएपावयणं भगवया सुकहियं पेच्चामाविकं आगमेसिभहं सुद्धं ने
याउयं अकुडिलं अणुत्तरं सब्बदुक्खपावाणं विजसमणं एयस्सइमापंचभावणा चउत्थवयस्सइ त्तिअव

योऽयं श्रुत्वा ७७९ अ १०८२ ३
 अणलाधेमानं अपमानं निंदाडांसमसानी फरसअभिग्रहादिकतपन्नानादिक विनयथादिदेई जिनतेथिरकरणथाई ब्रह्मचर्यएपू
 विकिह्मिओ अत्रह्मचर्यवरमण व्रतराखवानेअर्थ ओसिद्धांतभगवंतैरूडोकहिओ भवनेआंतरेशुभफलद्ये आगामिककाले कल्याणया
 इं निर्देपिन्यायमार्ग सरलप्रधानसर्वदुःखअनेपापनी उपशमावणहारतेआगलिकहीसे पांत्तभावनाचलथाव्रतनीछोइ अवह्मचर्यथी

स्वेदः मनः करकडीभूतः यानि चलाति वेति जल्लोमलविशेषः एवं मौनव्रतं च केयलोचयप्रतीतौ क्षमाचक्रो घनिग्रहः दस्येन्द्रियनिग्रहः
अचेलकं च वस्त्राभावः क्षुत्पिपासे च प्रतीतेलाघवं चालोपधित्वं शीतोष्णौ च प्रतीतेकाष्ठगयाचफलकादि दयनं भूमिनिपज्जाच भूम्यासनं
तथा परमृष्टप्रवेद्ये च ग्रथ्याभिच्छाद्यैलब्धे चाभिमतया नादावपलब्धे चेषल्लब्धे वा योमानद्याभिमान अपमानयदैतं निन्दनं कुत्सनं दंयकस्य

तव नियमसौलजोगेहिं शिञ्चकालं किंते अग्रहाणक अद्रंतधोवण सेयमलजल्लधारणं मूणवयकेसलो
एयखमदम अचेलग खुप्पीवासलाघवसीतोसिण कइसेज्जा भूमिसेनिसेज्ज परधरपवेसलद्वावल्लुमा
णवमाणनिंदण दंसमसकफासनियम तव पुणविणयमादि एहिं जहासे धिरतरकं होइ वंभचेरंइमं

वैषजपरिहरे सर्वकालिभाव्यो वास्यो होइ अंतरात्माजीवणालिकहीस्ये तपः २ अभिग्रहादिक आचारजोगेकारी सदाकालतेकिहा
स्नानकरेनही दांतणनकरे सुखधोवेनही प्रखेदहाथकटिनो मैलबीजो मइलधरवो बोलेनही सावद्यलोचनो करिवो क्षमाकरेइ द्रीदमे
पक्षरहितभूषतिष्ठासहे अल्पउपधि नोराखवो सीतउष्णकाष्ठपरिस्त्रवे भूमिइ वैसिवो पारकेषरे पइसिवो असनादिकने काजेलाधे

स्वन्धिनीपुरुषास्त्रियोवायत्रेति प्रकृतंमोहदोषेत्यादिविशेषणं कथास्वपियुज्यतेतेऽयज्जलिज्जन्तियेचशयनादयोयेचवेश्यानामवकाशा
येपुवासतेस्त्रियः कथयन्तिकथासोवज्जनीयाऊर्वाक्यालङ्कारेकिंविधाइत्याहइत्यसंयुक्तसंकलित्ति स्त्रीसंसृतेनस्त्रीसम्बन्धेनसंक्षिप्ता
दुष्टायेतेतया नकेवलमुक्तपुवर्जनीया अन्येपिचैवमादय अवकाशायात्र्यावर्जनीयाइति किंबहुना जत्येत्यादिउत्तरत्ववीष्टाप्रयोगा
दिहवीष्टाहृष्टाततोयत्रयत्वज्ञायतेमनोविभ्रमोवाचित्तन्नान्तिब्रह्मचर्यमनुपालयामिनयेत्येवंरूपपट्टद्वाररसप्रभवंमनसोऽस्थिरत्वंद्याह
चयच्चित्तवृत्तेरनवस्थितत्वं शृङ्गारजंविभ्रममउच्यतेऽसौभंगोवा ब्रह्मवतस्यसर्वभङ्गइत्यर्थः भ्रंशनावादेशतोभङ्गः भ्रान्तं दृष्टविषयसंघो

क्वणंमोहदोसरतिरागवट्टुणाओ कहिंतियकहाओ वहुविहाओतेहु वज्जणिज्जाइत्यिसंसत्तस
किलिटाअस्सेवियएवमादीय अवकासातीहुवज्जणिज्जा जत्थमणो विभ्रमोहा भंगोवाभंसणावा

वारवारअज्ञानपणो द्वेषकामरागस्नेहएतलावधारणहारीस्त्रीछे' कहेस्त्रीकथानानाप्रकारे'स्त्रीनासिणगारनीवाततेनिश्चेवर्जवीटा
त्ववीस्त्रीसहितठामहो'शनोकरणहार अनेराएयादिदेइने यानकतेनिश्चेवर्जवाटालवाविहारहितमननोविभ्रमरूपजे' चित्तनोभंग

स्तरात्मा किंविधः आरतमभिविधिना आसक्तं ब्रह्मचर्यमनोयस्य स आरतमनाः विरतो निवृत्तो ग्रामस्येन्द्रियवर्गस्य धर्मो लोलुपतया स्ववि-
 प्रयग्रहणस्वभावो यस्य स तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः अत एवाह जितेन्द्रिय ब्रह्मचर्यगुप्त इति वीर्यातिद्वितीयं भावनावस्तु किं तदित्याह ना-
 रीजगस्य मध्ये स्त्रीपर्पदोऽन्तः न नैव कथयितव्या केत्याह कथावचनप्रवृत्त्यन्तररूपा विचित्रा मध्या विविधा विविक्ता ज्ञानोपटभ्यादि कारण-
 ज्ञां कीदृशीत्याह विष्णोः कविलाससंप्रयुक्ता तत्र विष्णोः कविलासलक्षणमिदं इष्टानामर्थानां प्राप्ताय अभिमानगर्वसंभूतः स्त्रीणामनादरकृतो
 विष्णोः कोनामविज्ञेयः विलासलक्षणं पुनरिदं स्थानासनगमनानां हस्तस्त्रूनेत्रकर्मणांचैव उत्पद्यते विशेषो यः स्निग्धः स तु विलासस्यात्
 न्येत्वा हर्षविलासो नेत्रजो ज्ञेय इति तथा हासः प्रहसिकाभिधानो रसविशेषः शृङ्गारोऽपि रसविशेष एव तयोश्च स्वरूपमिदं चास्योऽस्य प्रल-
 तिहासो विद्वतांगवेषचेष्टाभ्यः भवति परस्याभ्यः स च भूत्वा स्त्रीनीचबालगतः तथा व्यवहारः पुनायोरन्योन्यं रक्तयोरतिप्रकृतिः शृङ्गार-

यं नारीजणस्समवर्त्ते न कहेयव्वा कहा विचिता विचित्तो य विलाससंप्रयुक्ता हाससिं गारलो इय क ह

वीक्षे नानाप्रकारि स्त्रीनीचेष्टाने तनोस्ते ह स हितहास्यसिं गारलो कीक कथानी परे मोहनी उपजावणहार एह वी कथावेहं स्त्री पुरुषनो

गाभिलापकूपंरौद्रवाभवेध्यानं तदुपायभूतहिंसावृतादत्तग्रहणानुबन्धरूपतत्तदानायतनमितियोगःवर्ज्येत्येकोसायित्याह अत्रदुभीरः
पापभीरुःवर्ज्यं भीरुवर्ज्यं तद्वृत्तिवर्ज्यं पापं वर्ज्यंभीरुवर्ज्यं वर्ज्यं वर्ज्यवदुगुरुकल्पात्पापमेवेति अनायतनंसाधूनामनाश्रयंइति किंभूतोवज्ज
भीरुपाप्तिद्वन्द्वियाननुकूलेप्रान्तेतैवप्रकटतरे आश्रयेवस्तुशीलमस्येत्यान्तप्रान्तवासीतिनिगमयन्नाहएवमनन्तरोक्तन्यायेन असंसृक्तः
स्त्रीभिरसंबद्धोवासोनिवासोयस्यां सातथाविधायवसतिराश्रयस्तद्विषयोयः समितियोगःसत्प्रवृत्तिसम्बन्धः सतयातेनभावितोभवत्य

अट्टंरुहं चहोज्जाज्जाणं तंतंचवज्जेज्जवज्जभीरु अणायतण अंतपंतवासौ एवमसंसत्तवासवसहो
समितियोगेणभाविविओभवति अंतरप्पाआरयणविरएगामधम्म जित्तिंदिएवंभचेरगुत्ते १ वित्ती

जपजैभ्रं सयाइं ब्रह्मचर्यपालंकेनपालं आर्त्तैरौद्रध्यानहोइध्यानतेथानकवर्जं पापयक्तीबीरुतोसाधुनेतिहां रक्षितालाभनहोइअन्त
प्रांतउपाश्रयवसें एणीपरेस्त्रीनासंगरहितएहवें वासेवसें समितियोगे भाव्योवासोहोइ अंतरात्माजीवब्रह्मचर्यनेविषेरातोषासक्तमन
होइहोनोविषयसेवायक्तीनिवर्त्योनीत्याइं न्द्रीहोजेणे ब्रह्मचर्यगुप्तिकरीपाले १ बीजीभावनास्त्रीजनमांदिक्कथावात्तंनिकहवीतेकथाकेह

नतरात्मा किंविधः चारतमभिविधिना आसक्तं ब्रह्म चर्यमनोयस्य सञ्चारतमनाः विरतो निवृत्तो ग्रामस्येन्द्रियवर्गस्य धर्मो लोलुपतया स्ववि
पयग्रहणस्वभावो यस्य सतया ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः अतएवाह जितेन्द्रिय ब्रह्म चर्यगुप्त इति वीर्यं तद्वितीयं भावनावस्तु किं तदित्याह ना
रीजगस्य मध्ये स्त्रीपर्यदो अंतः न नैव कथयितव्या केत्याह कथावचनप्रवृत्त्यन्धरूपा विचित्रामध्याविधिषा विविक्ताज्ञानोपष्टम्भादिकारणव
ज्जां कीदृशीत्याह विव्यो कविलाससंप्रयुक्ता तत्र विव्यो कविलासलक्षणमिदं दृष्टानामर्थानां प्राप्ताय भिमानगर्वसंभूतः स्त्रीणामनादरकृतो
विव्यो को नाम विज्ञेयः विलासलक्षणं पुनरिदं स्थानासनगमनानां हस्तान्न नैव कर्मणां चैव उत्पद्यते विशेषोचः स्त्रियः स तु विलासस्यात् अ
न्ये त्वाह्वयि लो सो ने त्र जो ज्ञेय इति तथाहासः प्रहसिकाभिधानो रसविशेषः ऋङ्गारोपिरसविशेष एव तयोश्च स्वरूपमिदं चास्योहास्यप्रस
तिहासो विह्वलतांगयेपचेष्टाभ्यः भवति परस्याभ्यः स च भूत्वा स्त्रीनीचबालगतः तथा व्यवहारः पुनायोरन्योन्यं रक्तयोरतिप्रसक्तिः शृङ्गार

यं नारीजणस्समज्जे न कहेयव्वा कहा विचिता विचित्तोय विलाससंप्रयुक्ता हाससिं गारलो इत्येकह

वीछे नाना प्रकारि स्त्रीनीचेष्टाने तनोस्ते हसहितहास्यसिं गारलो कीक कथानीपरे मोहनी उपजावणहार एहवी कथावेहं स्त्री पुरुषनो

रसहेधासम्भोगोविप्रलम्बश्च एतत्प्रधानायालौकिकीचसंविग्रलोकसम्बन्धिनीकथावचनरचनासातथा साचमोहननीमोनेति
 यागद्धोयिकल्पार्थः तथाननैवद्यावाहोभिनवपरिणीतस्य वधूवरस्थानयनंविवाह्यपाणिग्रहणं तत्प्रधानायावरकथा परिरे
 याहविवाह्वरावायाकथासा तथासापिनकथयितव्येति प्रक्रमःस्त्रीणांवासुभगदुर्भगकथासा साचसुभगादुर्भगावाद्देहयोया
 गावाभवतीत्येवंरूपानकथयितव्येति प्रक्रमःचतुःपष्ठियमहिलागुणाः अलिंगनादीनामथानांज्ञानकर्माणां प्रत्येकमष्टभेदः
 हिलागुणावात्स्यायनप्रसिद्धास्तेष्वानकथयितव्या तथाननैवदेशजातिकुलरूपनामनेपथ्यपरिजनकथा वास्त्रीणांकथयितव्येति
 सातलाटादिदेशसम्बन्धिनां स्त्रीणांवर्णनं देशकथायथालाभ्यः कोमलवचनारतिनिपुणावा भवन्तीत्यादिकथा यद
 णीधवाभावेयाजीवंतिसताद्वधन्यामन्येजनेशूरीः पतिलक्षेयनिन्दिताः तथाकुलकथायथाचहोचौलक्यपुत्रीणां साहसं

व्यंमोहनणी नआवाहविवाहवरकहाविव ईत्थीणांवासुभगदुर्भगकहा चउसट्टिमहिलागुणः

धांणीकरवो पांणीग्रहणपरणहारएतलानीकथानकचिबीएस्त्रीसोभागवतीदोभागणीएहवीकथानकचिबी चउसट्टिस्त्रि

पत्युं स्वेत्यौवंश्युग्नोवाः प्रेमरहितायपि दूतिरूपकथायथाचन्द्रवक्त्रासरोजाचीसद्मिनीः कीलाटीनोमतांसास्याद्देवाना
मपिदुर्लभानामकथासासुंदरीतिसत्यसौन्दर्यातिशयसमन्वितत्वात् नेपथ्यकथायथाधिग्नारीरौदीच्यावज्ज्वसनाच्छादिताङ्गलतिकत्वात्
यद्यौयनंनयनानूचक्षुर्मोदायभवति सदापरिजनकथायथा चेटिकापरिवारोपि तस्याः कान्तोविचक्षणः भावज्ञः स्नेहयानुदक्षोविनीतः
सकुलसायाकिंरुद्धना अन्यायपिचएवमादिकाउक्तप्रकाराः कथास्त्रीसम्बन्धिकायाः शृङ्गारकरुणाः शृङ्गाररसद्वयः शृङ्गाररसेनकरुणा

चनदेसजाति कुलरूवणामनेवत्यप्रिजणकहाओ इत्यौयाणंअंयावियएवमाइयाओ कहाओसिं
गारकलुणाओतवसंजमवंभचे रघाओ वधाइयाओअणुचरमाणेणं वंभचे रंनकहेयव्वानसुणेयव्व

त्सायनग्रन्थेप्रसिद्धतेकथानकहिबीनकहेस्त्रीनादेशजातिकुलनोरूपनी स्त्रीनानामनीनेपथ्यनीकथाचेटकादिकपरिवारनीकथाएपूर्वो
क्तस्त्रीनीकथा अन्येरीपिणकथाएआदिदेइने कथाकेहवीरुं शृंगारदयामणास्त्रीनावचनतपने संयमः भेदने ब्रह्मचर्यनीदेशथीविरा
धनासर्वथीविराधनायाद् आचरतोड्डं तो ब्रह्मचर्यएपूर्वोक्तकथानकहिबी अन्येराकहतांथकांसांभलवीनही चियामाहिचिंतवनीनही

रसहेधासम्भोगोविप्रलम्भश्च एतत्प्रधानायालौकिकीचसंविग्रलोकसम्बन्धिनीकथावचनरचनासातथा साचमोहजननीमोहोटीरिका
यागन्दोषिकल्पार्थः तथाननैवद्यावाहोभिनवपरिणीतस्य वधूवरस्थानयनंविवाहस्यपाणिग्रहणं तत्प्रधानायापरकथा परिणेतृकथाया
बाह्विवाहवरवायाकथासा तथासापिनकथयितव्येति प्रक्रमःस्त्रीणांवासुभगदुर्भगकथासा साचसुभगादुर्भगावार्द्धयोगीयामुभगादुर्भ
गायाभयतीत्येवंरूपानकथयितव्येति प्रक्रमःचतुःपष्ठिदमहिलागुणाः अलिंगनादीनामटानांक्तामकर्मणां प्रत्येकमटभेदत्वेनचतुःस
हिलागुणावात्स्यायनप्रसिद्धासौ वानकथयितव्या तथाननैवदेशजातिकुलरूपनामनेपथ्यपरिजनकथा वास्त्रीणांकथयितव्येति प्रक्रम
सातलाटादिदेशसम्बन्धिनां स्त्रीणांवर्णनं देशकथायथालाघ्यः कोमलवचनारतिनिपुणावा भवन्तीत्यादिजातिकथा यथाधिगुवात्स
णीधवाभावेयाजीवंतिस्वताद्वधन्यामन्ये वनेयदूरीः पतिलक्षेप्यनिन्दिताः तयाकुलकथायथाचहोचौलक्यपुत्रीणां साहसंजगतोधिजं

ध्वंसोहनण्णी नञ्चावाहविवाहवरकरुहविव ईत्थीणंवासुभगदुर्भगकहा चउसट्टिमहिलागुणाणं

षाणोकरवो पांणीग्रहणपरणञ्चारएतलांनीकथानकहिद्वीएस्त्रीसोभागवतीदोभागणीएहवीकथानकहिद्वी चउसट्टिस्त्रीनागुणावा

आयाहोवध्यावरगृहानयनंविवाहः पाणिग्रहणंचोलकेति विहिताचूलाकम् बालानांचोलयनामत्तिवचनाञ्चोलकंवालचूलाकमपि
 स्वाधारणमित्यर्थः ततस्तेषुचशब्दः पूर्ववाक्यापेक्षयासमुच्चयार्थः तिथियुग्मदनतयोदशीप्रभृतिपुन्यज्ञेषुनागादिपूजादिप्रसुप्तत्ववेपथुद्रोत्वव-
 दिप्रयेस्त्रीभिः सार्द्धं शयनसम्प्रयोगासेनलभ्याद्रष्टुमितियोगः किंभूताभिः शृङ्गारगारचारवेपाभिः शृङ्गाररसागारभूताभिः शोभनं
 पथ्याभिश्चेत्यर्थः स्त्रीभिरितिगम्यते किंभूताभिर्हवभावप्रललितविज्ञैपविलासशालिनीभिः ततश्चायादिलक्षणं हावोसुखविकारः स्यात्
 भावः स्याच्चित्तसम्भवः विलासोनेत्रजोज्ञेयोविभक्तमोक्षयुगान्तयोः अथवाविलासलक्षणमिदं स्थानासनगमनानां हस्तश्चनेत्रकर्मणः
 चैवउत्पद्यतिविशेषोयः स्निग्धः सतुविलासः स्यात् प्रललितंललितमेव तल्लक्षणंचेदंहस्तपादांगविज्ञासोश्चनेत्रौष्ठप्रयोजितः सुकुमारोदि-

गारचारवेसाहिं हावभावललियवत्येवविलास सालिणीहिं अणुकुलपेमाकाहिंसहिं अणुभूयास

योतिथिनेविपेजानीपूजानाटिकगीतादि द्रुमहोत्ववादिक शृंगारनोषरमनोज्ञेयपहायभावविलासचित्तनोविकारस्त्रीनी कामदे
 शललितलीलाद् विलासकरीएतलेप्रकारेविराज्यमानं स्नेहवंतएहवीस्त्रीसहित भोगव्यासनसहितरतिना सुखप्रधानफूलेकर

निग्रनुचत्तावद्वाचयं नचक्षुधानमनसानवचसाम्प्रार्थयितव्यानीतिपापकानिपापहेतुत्वादिति एवं स्त्रीरूपधिरतिसमितियोगेन भाषितो
 भवत्यन्तराले त्यादिनिगमनवाक्यं व्यक्तमेवेति च उच्यते चतुर्थभावनावस्तुयत्कामोदयकारिवस्तुदयनभणनस्मरणवर्जनंतश्चैवं पूर्ववत्तं गृ
 हस्यावस्थाभाविनीकामरतिः पूर्वकीर्तितं गृहस्यावस्थाश्रयं द्य तादिकीर्तनंतया पूर्वपूर्वकालभाविनः सग्रन्याः शुश्रूषकलंसम्बन्धसम्बद्धाः
 गालकगालकादयः ग्रन्थाद्यगालकादिसम्बन्धास्तद्गार्यास्तत्पुत्रादयः संस्तुताद्यदयनाभाषणादिभिः परिचितायेततया ततएते पांडुनन्दः
 ततएते नयमणेनलभ्याः द्रुष्टुं नकथयितुं नापि स्मृतुं मितिसम्बन्धः तथा जेतत्तिये एते वक्ष्यमाणाः केचित्प्राह आवाहविवाहचोलएमुयक्ति

जोगेणं भावितो भवति अंतराप्या आरतमणविरयगामधर्मे जितिं दि एव भवे रगुत्ते ३ च उच्यं पुष्कर
 यपुष्पकौलियपुष्पसंगंथसंथूया जेत आवाहवीवाह चोलके सुयति हि सुजम्हे सु उस्सवे सुयसिं गारा

इं पंतप्राजाजीव आसक्तमने करो निवर्त्तये विषययो जीत्याच्छेदं द्रीजेणे ब्रह्मचर्यगुप्तीकरीपाले ३ च उच्यी भावना गृहवासपूर्वं विषयसेव्याच्छे
 पूर्व जूषटादिकक्रीडाकरीहोद् पूर्व सालायाली संघाते हस्यावोत्वाहो इजिमतिमवहने आस्थो कस्योपरने परणाव्यो चोटलीनोराख

आवाहोवध्यावरगृहानयनंविवाहः पाणिग्रहणंचोलकेति विहिणाचलूकम् बालानांचोलयंनामत्तिवचनाञ्चोलकंवालचडूकमेशि
 खाधारणमित्यर्थः ततस्तेषुचशब्दः पूर्ववाक्यापेक्षयासमुच्चयार्थः तिथिषुमदनतयोदशीप्रभृतिषुयज्ञेषुनागादिपूजादिपुसुतत्वेपुद्गन्धोत्सवा
 दिषुवेस्त्रीभिः साष्टं शयनसम्प्रयोगास्तेनलभ्याद्रष्टुमितियोगः किंभूताभिः शृङ्गारागारचारवेपाभिः शृङ्गाररसागारभूताभिः शोभनने
 पय्याभिश्चेत्यर्थः स्त्रीभिरितिगम्यते किंभूताभिर्हवभावप्रललितविचेपविलासशालिनीभिः ततश्चायादिलक्षणंहावोसुखविकारः स्यात्
 भावः स्याच्चित्तसम्भषः विलासोनेतजोद्धेयोविभ्रमोभ्रयुगान्तयोः अथवाविलासलक्षणमिदं स्थानासनगमनानां हस्तञ्च नैतकर्मणा
 चैवउत्पद्यतिविशेषोयः छिद्यः सतुविलासः स्यात् प्रललितंललितमेव तल्लक्षणंचेदं हस्तपादांगविज्ञासोन्ननेतौष्ठप्रयोजितः सुकुमारोयि

गारचारवेसाहिं हावभावललिवत्ये वविलास सालिणीहिं अणुकुलपेमाकाहिंसहिं अणुभूयास

योतिथिनेपिपेजागनीपूजानाटिकगीतादि द्रुं द्रुमहोत्सवादिक शृंगारनोषरमनोन्नवेपहायभावविलासचित्तनोविकारस्त्रीनी कामचे
 णाललितलीलाद् विलासकरीएतलेप्रकारेविराज्यमाने स्नेहवंतएहवीस्त्रीसहित भोगव्यासजनसहितरतिना सुखप्रधानफलेकरी

धनेनललितं तत्प्रकीर्त्तिं तं विद्धेपः लक्षणेति दंष्ट्रपयत्वे नरचि तोषम्मे सुलब्धवन्धनः एकांशे देशधरये सांभूतसखलांछनललाटेकांतलिपि
तां विपमां पतलेखिकां असंजसविन्यस्तमञ्जनं नयनाजयोः तथा अनादरवद्वत्वात् ग्रन्थिर्जघनवाससः यस्तु धालम्बितः प्रान्तः स्तब्धान्
खसंक्षयांशुकः जघनेषारविन्यासोरसनायास्तयोरसि दूत्यवज्ञाकृतं यस्यादद्यानादिवमण्डनं वितनोति परां योभांसविद्धेप इति स्मृतः ए
भिर्योः शालतेयो भन्ते तास्तथाताभिश्च मुकुलमग्रतिक्कलं प्रेमं प्रीतिर्यासां ताश्च मुकुलप्रेमिकास्ताभिसङ्घितिसाङ्घं सङ्घसमुभूतावेदितायय
नानिचस्त्रापाः सम्प्रयोगाच्च सम्पर्काशयनसम्प्रयोगाः कथं भूताः कृतमुक्त्वा नि कृतमुभानिवाकालोचितानीत्यर्थः यानि वरकुसुमानि च
गुरभिचन्दनञ्च मुगन्धयोर्वर्णरूपपावासञ्च पद्मभूषणानि वारूखस्यार्थानि वा वस्त्राणि च भूषणानि चेति द्वन्द्वसोपां योग्यसौ रूपयुक्ता
सौ तथा रमणीया तोद्यगेय मचुरनटादिकारणानि नलभ्यानि द्रष्टुमित्योगः तत्तदनानाटकानां नाटयितारः नर्तका ये दृश्यन्ति जह्नुव

यणसंपयोगाउलसुहृदरकुसुम सुरभिचंदणसुगंधवरवासधवू सुहृफरिसवत्यभूसण गुणोववेयार

मुगंवचंदनगोपीपीदि मुगंधद्रव्यरूडेवासधपनोउखेवो सुखकारीयोफरिसबस्त्रभूषण गुणोकारीसहितरमणो कवाजीतगीत घणान

रत्नाखेलकामह्लाः प्रतीतामौष्टिकामह्लाएवयेमुष्टिभिः प्रहरन्तिवेलंगति वेङ्गकाविदूषकाः कथकाः प्रतीतासवकायेउत्सवन्तेनद्या
 दिकांवातरन्तिलासकायेरासकान् गायन्ति जयशब्दप्रयोक्तारोभाङ्गावाइत्यर्थः आख्यायकायेशुभाशुभमाख्याति लंकासचावंशाग्रखेल
 कामंखाद्यित्वफलकइस्ताः भिक्षाकादणइह्लाद्वणाभिधानवाद्यविशेषवन्ततुं बवीणिकावीणावादकातालाचराः प्रेक्षाकारिविशेषाएतेषां
 इन्द्रः ततः एपांयानिप्रकरणानि प्रक्रियास्तानिचतथा बह्विधधन्यानेकविधानि मञ्जरस्वरगीयसुसाराइति मधुरस्वराणांकलध्वनीनां
 गायकानांयानिगीतानि गेयानिसुस्वराणिशोभनखड्गादिस्वरविशेषाणितानि तथार्किं बज्जना धन्यानिचउक्तव्यतिरिक्तानि एवमादि

मणिज्जाउज्जगेज्जपुनरुमौथग जल्लमल्लमुट्टियवेलंग कहगपवगलासगआइक्खग संखमंखतु
 णइल्लतुं बवीणिय तालायरपकरणाणिय बज्जणिमञ्जरसरगीय सुस्सराइं अण्णाणियएवमाइयाणि

चावणहारनाचणहार वरतजपरिखेले जेठीमलम् ठीइं करीविटे लोकनेहसावेकथाकहे उदकेरासडीइं रले शुभाशुभकहेवांसने
 अग्रेचटेभीखमांगेपाटीओलेइं बाजीतवजाडे त्वं बडानीवीणातालोटावजाडे मधुरेसादेगानकार्यकरे षण्णेमधुरेसादेगीतगाइं भलो

कानि एवमकाराणि तपःसंयमब्रह्मार्चयथातोपधातिकानि अनुचरता ब्रह्मार्चयन्ननवयानितानि कामोप्पेयकारीणि यमणेन संयतेन त्र
ह्यचारिणेति भावः लभ्यन्ति लभ्यानि उचितानि द्रष्टुं प्रेक्षितुं न कथयितुं नापि च स्मृतं जेद्वतिनिपातः निगमयन्नाह एतत्पर्यन्तः पूर्वकी
डितपरितिसमितियोगेन भावितो भवत्यन्तरात्मा आरतमनो विरतग्रामधर्माजितेन्द्रियो ब्रह्मार्चयः शुभद्रति पञ्चमंगति पञ्चमं भायनायस्तु

तव संयमं भवे रधाओवधाइयाइं अणुचरमाणेणं वं भवे रंनताइं समणेणलभादहुं नकहेउं ने
वियसुमरेउं जेएवंपुव्वरयपुव्वकीलियं विरतिसमिइजोगेणभाविओभवइ अंतरप्पाआरयमणेण
विरयगामधम्मेजितिंदिएवंभवेरगुत्ते ४ पंचमंगं आहारप्रणियनिद्वभोयणविवज्जए संजएसुसाहु

जेइनोस्वरथनेराएयादिदेइने तपसंयमब्रह्मार्चयनेदेश्यकीघातथाइं सर्वथकीघातनाकरणहार आचरतोहुं तो ब्रह्मार्चयन्नहीतेरूप
धारितीओलोभीनेदेश्यवायोग्यनही कच्चिवायोग्यनही संभारिवायोग्यनही जेसाधुएणीपरे पुर्वलीरीतेपुर्वलीकीडाविरमवारूपसमि
तियोगेकरीभावोवासोहोइं अंतरात्मानोवरगतमनेकरी निबन्धोइं द्वियनाविषयथी जिते द्वियकतो ब्रह्मार्चयगुप्तिकरीपाले ४ पांच

प्रणीतभोजनवर्जनं एतदेवाह आहारोऽथनादिसएवप्रणीतोऽगलत्स्वे हविन्दुः सचस्निग्धभोजनंचेतिहृन्धः तस्ययर्जकोयस्स र संयमवान्मुससधुः निर्वाणसाधकयोगसाधनपरः व्यपगताच्यपगताचीरदधिसर्पिनवनीतैलगुडखण्डमत्स्यहिङ्कायतः सतद्य काचेहृखण्डयर्कराः मधुमद्यमांसखाद्यकलक्षणाभिः विकृतिभिः परित्यक्तोयसतथाततः पदद्वयस्यकर्मधारयः सएवंविधः कृतो रोयेनसतयाकिमित्याहननैवदर्पणदर्पकारकमाहारं भुञ्जीतेतिशेषः तथानवञ्जशोदिनमध्ये न वञ्जकत्वइत्यर्थः ननियमंतिः प्रतिदिनमिति यायत् नयाकरूपादिशालनकदलीप्रचुरं नैत्यथीनखह्वंनप्रभतंयतआह जहादवगनीपउरिंधणेयगोसमाखओर

ववगयखीरदहिंसप्यिनवणीय तैलगुडखंडमच्छं डिय मज्जमज्जमंसखज्जग विगइ परिचित्तकं ॥
हारानदप्पणं नवज्जसोननितिकनसाथ सूपादिकंनखइतहान भोत्तब्बंजहासिजायामायाए भः ॥

सीभावनाअशनादि४ रसचोपडोषणोभोजनतेहनोटाक्षणहार साधुमोचनोसाधकहोइं रहितदूधदहीइतमांखणेतैलगु करमधुमद्यमांसखावेकरो विगयरहितहोइं आहारकरवाथकीदर्पनवधेतेभणी घणीबारनजीसेअष्टनथाइं सालणोदाहि

तिरिक्तो नर्पदण्डः । २ छिंसिष्यतीत्याद्याश्चित्यदण्डो हिंसादण्डः । ३ अनभिसन्धे नदण्डोऽकस्मादण्डः । मित्रादेरभित्रादिवृद्धाविनागनं ह
द्विविपर्योसितादण्डः । स्वपावाददण्डः । ४ अदत्तादानदण्डः । ५ अथ्याजदण्डः । शोकाद्यभिभवइत्यर्थः । ८ मानदण्डो जात्यादिमदः । ९ मितवैप
ति । १० भूयगामन्ति चतुर्दशभूतग्रामाजीवसम्बन्धाः । तल्लैकेन्द्रियाः । ११ मायादण्डः । १२ रेयार्पयिकः । केवलयोगप्रत्ययः । कर्मबन्ध
या ६ संज्ञिनः । अस्मिन्नचेति इतिसप्तते प्रत्येकं पर्याप्तकापर्याप्तकभेदाद्विधेति । चतुर्दशपरमाश्रयिन्ति । चतुर्दशपरमाश्रयिन्ति । १३ चतुरिन्द्रियाः । १४ पञ्चेन्द्रि
यः । १५ चोत्पादका । १६ कुमारविधेयाः । ते चामीश्वरे । अन्तरिणीचिवर । सामेयश्च सत्त्ववियः । १७ उक्तरदं काले । १८ कशाकाले । १९ भावरेषसि

मा १४ पनरस्सपरमाधम्मिया १५ सोलसगाहासोलसाय १६ असंजम १७ अवंभ१८ गाय१९ अ
प्रकारेणत्रहस्ययथाताना अथ्यन१८ वीसरः असमाधिका

२३११ नासास्त्रगणनाअध्ययन रक्षतीयंकर

गायेतिगाथाभिधानं पोडयमध्ययनं येपांतानिगाथापोडयकानि सूत्रकृतांगस्यप्रथमश्रुतस्त्वान्नाध्ययनानि तानिचैतानिसमउ१ वेया
 लीयं२ उवसगपरिख३ योपरिखाय४ निरयविभत्ती५ वीरत्यचोय६ कुसीलाणपरिभासा७ वीरिय८ धम्म९ समाही१० मग११ समो
 सरण१२ अहत्त३३ गंयो१४ जमईयं१४ तहगाहा१६ सोलसमंचेव अक्कयणं असंजमत्तिसप्तदशविधोऽसंयमः सचायंपुढवि१दग२अ
 गणि३माख्य४ वणप्फई५ विवति७चउटपणिंदि८ अज्जीव१०पेहं११ उवेह१२ पमज्जण१३ परिटुवण१४मणो१५ पम्पकाए१७ अवं
 भन्ति अष्टादशविधन्नह्यतच्चैवं ओरालियंच१ दिव्वं२मणवइ३ कायाण३ कारणजोगेहिं अणुभोयण१ कारावणकरणेण्णहारसवंभंति
 औदारिकंमनःप्रभतिकरणानामनुमोदनादियोगैर्नवधाएवं दिव्वमपीत्यष्टाशधानायत्ति एकोनविंशतिज्ञानाध्ययनानि तानिचान्नि
 उखित्तनाए१ संघाडे२ अंडे३ कुमेय४ सेलएतुंवेय६ रोहिणी७ मल्ली८ मायंदी८ चंदिमाइय१० दावइवे११ उदगणाए१२मंडुक्के१३ते
 यलीइय१४ येदिफले१५ अवरकंका१६ आइन्नेखुंखुपुंडरिए१८ असमाहिठाणत्तिविंशतिरसमाधिस्थानानिचिन्तास्वास्थ्यस्याश्रयाः
 तानिचाम्बुनि द्रुतचारित्वं१अप्रमार्जितचारित्वं२ दुःप्रमार्जितचारित्वं३ अतिरिक्तयथासुनिकत्वं४ आचार्यपरिभाषित्वं५ पस्यविरोप
 घातित्वं६भूतोपघातित्वं संजलनत्वं प्रतिचरणोरोपणत्वं८ क्रोधनत्वमत्यन्तक्रोधनत्वमित्यर्थः९दृष्टमासिकत्वं१० परोक्षस्यावर्णवादित्य

तिरिक्तोनर्पदण्डः१२ चिंसिष्यतीत्याद्याश्रित्यदण्डोहिंसादण्डः३ अनभिसन्धे नदण्डोऽकस्मादण्डः मित्वादेरमित्वादिवुद्धाविनायनंह
टिविपर्योसितादण्डः स्वपावाददण्डः६ अदत्तादानदण्डः७ अध्यात्मदण्डः योकाद्यभिभवइत्यर्थः८ मानदण्डोजात्यादिमदः९ मितद्वय
दण्डः सात्वादीनामल्पापराधेपि महादण्डनिवर्त्तनलक्षणः१० मायादण्डः११ लोभदण्डः१२ ऐर्यापथिकः केवलयोगप्रत्ययः कर्मबन्धदू
तिः१३ भूयगामन्ति चतुर्दशभूतग्रामाजीवसम्बन्धः तत्रैकेन्द्रियाः सूक्ष्माः१४ वादराचर द्वीन्द्रियाः१५ चतुरिन्द्रियाः१६ पञ्चेन्द्रि
याः१७ संश्लिष्टः अश्लिष्टश्चेति इतिसप्ततेप्रत्येकंपर्याप्तकापर्याप्तकभेदाद्विधेति चतुर्दशपरमाश्रमिष्यन्ति पञ्चदशपरमाश्रमिकानारकाणां
दुःखोत्पादकाश्चतुर्दशकुमारविधेयाः तेचामीश्वरैः अंवरिषीचेवद सामेयः३ सबलेविवधः४ बहः५ उवबहदकाले७ कृष्णकाले८ भावरेष्वसि
पत्ते९ धर्माः१० कुंभे११ बालुया१२ वेयरणिन्तियः१३ खरखरे१४ महाबोसे१५ एतेपञ्चरसाद्विद्यन्तिगाहासोलसायन्ति गायामोडयेति

सा १४ पनरस्सपरमाधम्मिया १५ सोलसगाहासोलसाय १६ असंजम १७ अवंभ१८ णाय१९ अ

प्रकारेणब्रह्मधर्मज्ञाताना अध्ययन१८ बीसर० असमाधिनास्त्वनक २१ सबला परीसरहर २२ आखासूयगङ्गांगनाअध्ययन २३ तीर्थीकर

गार्थेतिगाथाभिधानं षोडशमध्ययनं येपांतानिगाथाषोडशकानि सत्कृतांगस्यप्रथमश्रुतस्कन्धाध्ययनानि तानिचैतानिसमूहः। येवा
 लीयं२ उवसग्नपरिखः३ योपरिखायः४ निरयविभक्तीः५ वीरत्यम्बोयः६ कुसीलाणपरिभासाः७ वीरियः८ घम्भः९ समाहीः१० मग्नः११ समो
 सरणः१२ अहतः१३ गंयोः१४ जमद्वयः१५ तहगाहाः१६ सोलसमंचेव अक्कयणं असंजमत्तिसप्तदशविधोऽसंयमः सचायंपुठविः१७ दगः२८
 गणिः२९ मारुयः३० वणप्फद्वैः३१ विद्वंतिः३२ चडटपणिदिः३३ अज्जीवः३४ मेहं३५ उवेहः३६ पमज्जणः३७ परिट्टवणः३८ मणोः३९ पप्पकाएः४० अयं
 भन्ति अष्टादशविधव्रत्ततच्चैवं ओरालियंचः४१ दिव्वं२मणवद्दः३ कायाणः४४ करणजोगेहिं अणुभोयणः४५ कारावणकरणेणडारसर्वभंति
 औदारिकंमनःप्रभतिकरणानामनुमोदनादियोगेनवधाएवं दिव्वमपीत्यष्टाशयानायत्ति एकोनविंशतिज्ञानाध्ययनानि तानिचाम्बुनि
 उखित्तनाएः४६ संघाडेः४७ अंडेः४८ कुमेयः४९ सेलएठुंवेयः५० रोहिणीः५१ मल्लीः५२ मायंदीः५३ चंदिमाइयः५४ दावद्द्वैः५५ उदगणाएः५६ मंडुक्केः५७ ते
 यलीइयः५८ शेदिफलेः५९ अयरकंकाः६० आइन्वे सुं सुपुंडरिएः६१ असमाहिठारणत्तिविंशतिरसमाधिस्यानानिचिन्तास्वास्थ्यस्याश्रयाः
 तानिचाम्बुनि द्रुतचारित्वं१ अग्रमार्जितचारित्वं२ दुःप्रमार्जितचारित्वं३ अतिरिक्तगथासनिकत्वं४ आचार्यपरिभाषित्वं५ पस्यविरोप
 घातित्वं६ भूतोपघातित्वं७ संजलनत्वं८ प्रतिक्षणीरोषणत्वं९ क्रोधनत्वमत्यन्तक्रोधनत्वमित्यर्थः१० परोक्षस्यावर्णवादिल

स्कायिकायां १६ अन्यत्रापि प्राणिवीजादियुक्ते १७ आकुट्यामूलकं दादिभोजनं १८ संवत्सरस्थान्तदशकृत्वोनाभिप्रमाणजलावगाहनं १९
 संवत्सरस्थान्तदशमायास्थानकरणं २० अभीक्ष्णं शीतोदकसु, तच्छादिना अनादेर्ग्रहणं भोजनं २१ चेति द्वाविंशतिपरीपचाश्चेत्चामी
 खुहा १ पिवासारसीय ३ उल्ह ४ दंसा ५ अचेल ६ अरद् ७ इत्थीओ ८ चरिया ९ निसीहिया ११ सेज्जा ११ उक्कोस १२ वह १३ जायणा १४ अ
 साभ १५ रोगा १६ तणफासा १७ मल १८ सकारपरीसहं १९ पसा २० असाणा २१ सम्मत्तं २२ इवावीसंपरीसहा सूयगड्ज्जयणत्ति तयो
 विंशति सत्तकृतधयनानि तत्रसमयादीनि प्रथमश्रुतस्कन्धभावीनि प्रागुक्तान्येव षोडशद्वितीयश्रुतस्कन्धभावीनि चान्यानि सप्ततद्यथा
 पुंडरिय १ किरियठाणं २ आहारपरिय ३ पञ्चक्खाणकिरियाय ४ अणवार ५ अहनालंदएव ६ सोलसाईयतेवीसंतिदेयत्ति चतुर्विंशति
 देवाः तत्रगाथाभवण १ वण ८ जोई ५ वेमाणियाय १ दसअट्टपंचणविहाइतिचउवीसंदेवाकेइपुणविंति अरहंताभावणत्तिपंचविंशति
 भावनाताश्चइवप्रतिमहाव्रतं पंचपंचाभिहिता उहे सत्तिपड्विंशतिरहे शनकालादयाकल्पव्यवहाराणां तत्रगाथादसउहै सणका
 लोदसाणंछ्छेवळ्ळंतिकप्पसा दसचेवयववहारसळ्ळंति सक्वे विच्छवीसंगुणत्ति सप्तविंशतिरनगरगुणाः तत्रमहाव्रतानिपंचइंद्रिय
 निग्रहाः पञ्चकोषादिविवेकाद्यत्वारः सत्यानितीणि तत्रभावसत्यं शुद्धान्तरात्मताकरणसत्यं यथोक्तप्रतिलेखनाक्रियाकरणं योगसत्यं

मनःप्रसृतीनामवितथत्वं ७ क्षमा १८ विरागता १९ मनःप्रसृतिनिरोधाच्च २ चानादिसम्पन्नतो २५ वेदनाधिसत्त्वनंरमारणा ३० नोन
सुर्गसत्त्वनंचेति २७ अथवावयवककदंमिदिवाणंचनिगहोभावकरणसत्त्वं च १३ खमया १ विरागयाविय १ मणमार्दणं निरोहोय १८ क्षमा १९
एक २४ जोगंमिजुत्तया २५ वेयणाश्चियासण्याः २६ तद्वमरणंतेसंलेहणायएधरणगरगुणा एकंप्पत्तिचट्टाविंशतिविधः आचार २८ क्षमा १९
निपीयांतमाचाराङ्गमित्यर्थः सचैवंसत्यपरिष्ठा १ लोकविजड २ सीउसृणिज्जा ३ संमत्तं ४ चवंति ४ ध्रुवविमोहो ७ उवहाणच्छयं ८ क्षमा १९
क्षा ८ प्रयमस्य श्रुतस्कन्धस्याध्ययनानि द्वितीयस्यतुपिंडेसण १ सेज्जरइरियाभासाजायाय ४ वत्थ ५ पाएसा ६ उगगहपडिमा ७ सत्तसन्ति
इया ४ भावणा ५ विसुत्ती ६ उग्वाइअणुगुर्वा ७ ति विहमोनिसीचंतु इतिचट्टावीसविहोआयारपकप्पनामोति उह्वति
कंतयलहुमासादिकप्रायश्चित्तंवर्ण्यते अनुह्वतिकंतयतगुरुमासादि आरोपणाच्चयत्तैकस्मिन्प्रायश्चित्तेन्यदप्यारोप्यतइतिपावसुयन्ति

२७ कप्प २८ पावसुय २९ मोहणिज्जे ३० सिद्धातिगुणाय ३१ जोगसंगह ३२ तिसीसासायणा ३३ सु

पापश्रुतना २९ प्रकार मोहनीयना ३० प्रकार सिद्धनायुण ३१ प्रकार जोगसंगह ३२ ३३ प्रकारेआयानना ३२ दंद्रआदिदेइ एकआ

एकोनविंशत्यापयुतः प्रसंगाः तेचामीअट्टनिमित्तगाइदिबु। प्यायंरतलिक्खुं३ तोमंच४ अंगरसे६ लक्खुणं७ वंजणं च८ तिविहंपुणेच्छेकं
 सुत्तं वित्तीतइविच्चियंच२४ पावसुयमउणतीसविहंगव्व२५ णट्टव्वु२७ आउधणुवेयसंजुत्तं२८ मोहणज्जत्ति त्विशन्नोहवनीयस्या
 नानिमहामोहबंधहेतवः तानिचाखनिजलनिबोलनेनतत्तानानिचिंसनं एवंहस्तादिनामुखादिओतसांस्थगनेन२ वद्धादिनाशिरोवे
 ट्ठनतः सुत्तरादिना शिरसोभिघातेन भवोदधिपतितजंदनां द्वीपकल्पखुदेहिनोहननं सामथ्यं सत्यपिषोरपरिणामातृत्तानस्यौपधा
 दिभिरप्रतिचरणं तपस्विनोबलात्कारेणधर्मादूभ्रंशनं सम्यग्दर्शनादिमोक्षमार्गस्य परेषांविपरिणामकरणेनापकारकरणं जिना
 नानिन्दाकरणं८ आचार्यादिखिंसनं१० आचार्यादीनां ज्ञानदानादिभिरुपकारिणां कार्येष्वप्रतितप्यं११ पुनः पुनरधिकरणस्य
 नृपः प्रयाणकदिनादेः कथनं१२ रवशीकरणादिकरणं१३ प्रत्याख्यातभोगप्रार्थनां१४ अभौक्ष्यमवच्छ्रुतत्वेप्यात्मनोवच्छ्रुतत्वप्रकाशनं१५
 एवमतपस्विनोपितपस्विता प्रकाशनं१६ वज्जलनस्यांतर्दूमेनाग्निरनाहिंसनं१७ स्वयंकृतस्याकृत्यस्यान्यकृतत्वाविर्भावनं१८ विचित्रिना
 याप्रकारैः परवस्त्रनं१९ अशुभपरिणामात्कृत्यस्यापि वृषेति सभायां प्रकाशनं२० अक्षीणकलहत्वं२ विभ्रंभोत्पादनेन धरधनापहरणं
 १२ एवंपरदारलोभनं२३ अकुमारत्वप्यात्मनः कुमारत्वभणनं२४ एवमत्रह्यचारित्वेपि ब्रह्मचारिताप्रकाशनं२५ येतैश्चयंप्रापितस्तस्ये

वसक्तेद्रुथे लोभकरणं २६ यत्प्रभावेन ख्यातिं गतस्तस्य कथञ्चिदन्तरायकरणं २७ राजसेनाधिपराद्रुचित्तगादेवैकजननायकस्य
 अपश्यतोपि पश्यामीति साययाभरणं २८ अवक्षयादेवेष्वहमेव देव इति प्रख्यापनमिति ३० सिद्धार्द्रगुणायति एकत्रिंशत्सिद्धा
 सिद्धानामादित एव गुणाः सिद्धादिगुणासिद्धानां वा आत्यन्तिकागुणाः सिद्धातिगुणाः ते चैवं सेणतं सेणचउरं सेणयट्टेणमंडं
 ते इति संस्थानपंचकस्य निषेधतः वर्णपञ्चकस्य गन्धद्वयस्य रसपञ्चकस्य स्पर्शाष्टकस्य वेदत्वस्य च तथा अकायः असंगः अरुह इति
 विवेचणसंठाणे ५ वक्ष्यगंधररसप्रफासः वेदेयश्च पणपणदुपणदृतिहादृगतीस अकायसंगश्चा अयवाक्षीणाभिनिर्बोधिकाज्ञाः
 क्षीणश्रुतज्ञानावरणभूत्येवं कर्मभेदानां अत्रित्यै कतिं शतं आह चणवदरिसर्णाभिचत्तारि आलपंचआदिमेअं ते से से दो दो
 भिलापेण दृगतीसंति जोगसंग इति द्वात्रिंशद्विजोगसंगहाः योगानां प्रशस्त्यापाराणां संगहायोगसंग्रहाः ते चामीआलोयए
 लावे १ आचार्यस्यापरिआवित्वमित्यर्थः २ आवर्द्धसुदृढधम्मया अणिस्सिउवहाणेय अनिअतंतपइत्यर्थः ३ सिक्खासुत्तार्थग्र
 प्पडिक्कम्मया ६ अणययातपसोऽप्रकाशनं अलोभेयः तितिक्खापरीपहजयः अज्जेवेयः अज्जेवे १० सुईसत्यं संयमइत्यर्थः ११
 सम्यक्ताद्विः १२ समाधीय १३ आचार्यो विणउवण आचारोपगतत्वं विणयोपगतत्वं चेत्यर्थः १४ विइमईयअइत्यर्थः १५ संवेग १७ परिणीमा

यानकायेत्यर्थः १८ सुविहिः सदनुष्ठानं १८ संवरे २० अत्तदोसोवसंहारे २१ सव्वकामविरत्तया २२ पच्चक्खाणमूलगुणविषयं २३ उत्तरगुणविषयं च २४ विउत्तमगे २५ अण्यमाये २६ लवालवेच्चणे २७ सामाचार्यानुष्ठानं २८ सज्जाणसंवरजोगेय २८ उदएमारणंति २९ संगायं चमरिखा ३० पच्छिन्नकरणे ३१ आराहणायमरणंति ३२ वत्तीसंजोगसंगहा त्वयस्सिं श्रदायातनाएवंचैतारो ३३ शिणियस्ससेहो ३४ पुरओगंगता भवति आसायणासेहस्से ३५ त्वे वमभिलापोहस्सुत्तरत्ताधिकस्स पुरतो गमनं ३६ स्थानं ३७ एवंपाखंतोगमनं ३८ स्थानं ३९ निपदनं ४० एवमा सुद्धे गमनं ४१ स्थानं ४२ निपदनं ४३ विचारभूमौ तस्य पूर्वमाचमनंततो निवृत्तस्य पूर्वगमनागमनालोचनं ४४ रात्तौ कोजागत्तीति ४५ तद्वच नामप्रतिश्रवणं ४६ आलापनीयस्य पूर्वतरमालापनं ४७ लब्धस्याऽश्रनादेरन्यस्य पूर्वमालोचनं ४८ एवमन्यस्योपदर्शनं ४९ एवंमिन्त्रणं ५० रत्ताधिकमनापठध्यान्यस्य भक्तादिदानं ५१ खयंप्रधानतरस्य भोजनं ५२ व्याहरतोरत्ताधिकस्ववचनाप्रतिश्रवणं ५३ रत्ताधिकस्य समदं

रिंदात्रादि एकादयं कारेत्ता एतुत्तरिया एवुड्ढिएसुतीसाओ जावओ भवेत्तिकाहिकाविरतीपणिहि

दिदेद्देनेकीषा एकयकीप्रारंभौ एकरनीवृद्धिकरीद् तीसजिहांलगेहोद् तीसजोगजपरित्तिणिचधिकविरति एकाग्रपणोअविरतिअ

वसुक्तेद्रथे लोभकरणं २६ यत्प्रभावेन त्यातिं गतस्तस्य कथञ्चिदन्तरायकरणं २७ राजसेनाधिपराद्रचित्तगादेव उन्नतनायकस्य हि
 अपश्यतोऽपि पश्यामीति भायया भरणं २८ अथ च यथा देवेष्वहमेव देव इति प्रस्थापनमिति ३० सिद्धाद्रं गुणायति एकत्रिंशत्पद्मा
 सिद्धानामादित एव गुणाः सिद्धादिगुणा सिद्धानां वा आत्यन्तिका गुणाः सिद्धातिगुणाः ते चैवं सेणतं सेण च उरं सेण वदुणमं डले
 ते इति संस्थानपंचकस्य निषेधतः वर्णपञ्चकस्य गन्धद्वयस्य रसपञ्चकस्य स्पर्शादिकस्य वेदत्वस्य च तथा अकायः अशृंगः अरुहयेति ३
 विसेहणसंठाणे ५ वसुधृगंधरसपूष्पासुद वेदेय इपणपणदुपणदृतिहाद्रगतीसञ्चकायसंग्रहा अथवाक्षीणाभिनिर्बोधिकज्ञान
 क्षीणन्युतज्ञानावरण इत्येवं कर्मभेदानाञ्चित्यै कतिंशत् आरुच्यवदरिसृणमिचत्तारि आउएपंचआदिभेदं ते से से दो दो भे
 भिलायेण दृगतीसंति जोगसंग्रहंति द्वाविंशद्वोगसंग्रहाः योगानां प्रथस्तव्यापाराणां संग्रहायोगसंग्रहाः ते चामी आलीयण १
 लाये २ आचार्यस्यापि त्रियायित्वमित्यर्थः २ आर्बदे सुददृधस्मया अणिस्त्रिचवहाणेय अनिश्चितं तप इत्यर्थः ४ सिक्खासूत्रार्थग्रह
 प्पविक्रमया ६ अथ ययातपसोऽप्रकाशनं अलोभेयत् तितिक्खापरीयहजयः अज्जवेयः अज्जवे १० सुईसत्यं संयम इत्यर्थः ११ सम्मदिदी
 सम्यक्तदुग्धिः १२ समाधीय १३ आया रे विणउवए आया रोपगतत्वं विणयोपगतत्वं चेत्यर्थः १५ धिदमईयमदेन्यं १६ संवेग १७ पणिहीमा

यानकार्येत्यर्थः १८ सुविधिः सदनुष्ठानं १९ संवरे २० अमृतदोषो वसंहरे २१ सुव्यकामविरत्तयार २२ पञ्चक्वाणुमूलगुणविषयं २३ उत्तरगु
णविषयं च २४ विउत्सर्गने २५ अयमभाये २६ लवालवेद्ये २७ सामाचार्यानुष्ठानं २८ सञ्ज्ञाणसंवरजोगेय २९ उदएमारणंति ३० संग्राणं च प
रिष्ठा ३१ पच्छिक्तकरणे ३२ अराहणाथमरणंति ३३ वत्तीसंजोगसंग्रहा त्रयस्त्रिंशदायातना एवं चैतारोद्गणितस्त्रसेहोपुरयोगंता
भयति आसायणासेहस्त्रे त्ये वमभिलापोहस्त्रस्तवरत्नाधिकस्य पुरतोगमनं १ स्थानं २ आसनं ३ एवं पाश्वर्तोगमनं ४ स्थानं ५ निषदनं ६ एवमा
सन्ने गमनं ७ स्थानं ८ निषदनं ९ विचारभूमौ तस्य पूर्वमाचमनं ततो निवृत्तस्य पूर्वगमनागमनालोचनं ११ रात्रौ कोजागर्त्तीति पृष्ठे तद्वच
नाप्रतिश्रवणं १३ आलापनीयस्य पूर्वतरमालापनं १४ लब्धस्याऽग्रनादेरत्यस्मै पूर्वमालोचनं १५ एवमिन्त्यणं १६
रत्नाधिकमनापृच्छ्याम्यस्मै भक्तादिदानं १७ स्वयंप्रधानतरस्य भोजनं १८ व्याचरतो रत्नाधिकस्य वचनाप्रतिश्रवणं १९ रत्नाधिकस्य समदं

रिंदात्रादि एकादयं करेत्ता एकुत्तरिया एवुडिणुसुतीसाओ नावओ भवेतिकाहि काविरतीपणिहि

दिदेहनेकीषा एकथकीप्रारंभौ एकरनीवृद्धिकरीदं तीसजिहंगेहोइदं तीसजोगजपरित्विणिचधिकविरति एकाग्रपणोअविरतिअ

दृष्टताशब्देन यज्जधाभाषणं २० व्याहृतस्य किं भणसीति प्रतिभणनं २१ प्रेरणायां क्रोसित्वमित्येवमुक्तुं त्रयचनं २२ ग्लानं प्रतिचरेत्तानां २३
 योत्वमेव किं न प्रतिचरसीत्यादिभणनं २४ धर्मदेशयति गुरौ न स्मरसीति भणनं २५ धर्मकया आच्छेदः २६ धि
 क्षाये लावर्त्तत इति वचनतः पर्यदेशे भेदः २७ पर्यदेशयैव स्थितायाः धर्मकथनं २८ गुरुसंसारकस्य पादघटनं २९ गुरुसंसारके निः ३०
 एवमुच्चासने ३१ एवं समासने ३२ गुरौ किंचित् पृच्छत्यासनस्य स्यैवोत्तरदानं चेति ३३ सुखं गतं सुखेन्द्राः विनयति भवनम् ३४
 वैसानिकेषु द्वौ ज्यौतिष्केषु चन्द्रसूर्याणामसङ्ख्यातत्वेऽपि जातिग्रहणात् द्वितीयमेवेति इयं चेन्द्रसङ्ख्यायद्यपि वक्ष्यमाणसूत्रगता ३५
 यतेतयापि ग्रन्थान्तरादवसेयाभवन्तीत्यनुवर्त्तते सर्वत्र दृश्यमाने एषु सति वाक्ये योऽप्युद्रष्टव्यस्येन य एते एकैवादिसङ्ख्यापिताय सं ३६
 भाषा भवन्ति एते पुं किं भतेषु आदिप्रथमं एकादिकं द्वित्यादिकं सङ्ख्याविशेषं कृत्वा विधाय एकोत्तरकया दृष्ट्या इति गज्यते वद्वि ३७
 धिक्त्वं प्राप्तं पुं कियतीं सङ्ख्यायावद्द्विवित्याह तीसतो जावच्च भवेति काश्चिद्या त्विंशद्यावद्भवति जायते त्विकाधिकास्त्यस्ति शतं ३८
 विवित्यर्थः अनेन च क्रियास्थानादियदानां संक्षेपार्थं सूत्रे न धीतापि सङ्ख्यायथोक्तादयि ता भवति तत एव दृष्टे तेषु संकादि निरः ३९
 ग्रामं न य इति सम्बन्धनीयं तथा विरतयः प्राणातिपातादिविरमणानि प्रणिषयः प्रणिधानानि विविधैकाग्रत्वा नि तेषु अवि ४०

विरमणेपु अन्येषु च उक्तव्यतिरिक्तेषु एवमादिकेष्वेवं प्रकारेषु बहुयुस्थानेषु पदार्थेषु सह्यास्थानेषु वाचतस्त्रिंशदादिपुनिनप्रयसोपु नि
नभापितेषु अवितयेषु पुस्त्येषु शास्त्रभावेपु ओषधतोक्षयस्वभावेपु अतएवावस्थितेषु सर्वदाभाविषु किमतआहयङ्कासन्देहंकाङ्क्षां अन्योन्यम
तप्रहणरूपां निराकृत्यसद्गुरुपर्युपासणादिभिः अद्वैतैश्वर्यातिशयसु प्रवचनं भगवतो जिनस्य अमणइति प्रक्रमः पुनः किंभूतः अनिदा
नोदेयेन्द्राद्यै रश्वर्याप्रार्थकः अगौरवः ऋद्धादिगौरववर्जितः अलक्ष्योचलम्पटः अस्मदोमनोबचनकायगुप्तचसतयेति अपरिग्रहसंघतः
अमणइत्युक्तमधुना अपरिग्रहत्वमेव प्रक्रान्ताध्ययनाभिधेयं वर्णयन्नाह जोसोत्तियोयंवक्ष्यमाणविशेषणः सम्बरवरपादपः चरमसंवर

सुअविरतीसुय अखेसुयएवमादिएसु बहुसुद्वारेणसु जिणपसत्थे सुअवितहेसुसासयभावेसुअवद्विए
सुसंकंकंखंनिराकरित्ता सद्वहतिसासणंभगवंतोअणिताणे अगारवेअलद्वेअमूढे मणवयणकायगु

नेराएआदिदेइने धणास्थानपदार्थवीतरागिप्रशखरूढाभाखो जिमंभाखोतिमजसाचोछे सासताभावसर्वदाकालिइ अवद्वंभ्यारहे
संदेहकांचाअनेरानीनिराकरीने तहत्तिकरीसाने शासनअवीतीतरागनोनिदानरहित गारवरचित्तअलंपटपंडितमनवचनकायाइ

हारमित्योगः किंभूतः सुम्बरपादपइत्याह वीरवरस्यश्रीमन्महावीरस्य यद्वचनमाश्नाततः सकाशाद्यायिरति. परिग्रहान्विरतिः सेय
प्रविशरोविस्तारोयस्य सुम्बरपादपस्य सतथावज्जविधोनेकप्रकारस्वरूपविशेषोयस्य सतयातवसुम्बरपक्षे वज्जविधप्रकारत्वं विचित्रवि
पयापेक्षयाचयोपशमाद्यपेक्षयाच पादपक्षेचमूलकंदादिविशेषापेक्षेयेतिततः पदद्वयस्यकर्मधारयः सम्यक्त्वेमेवसम्यग्द्वयनेमेवविशुद्धं नि
र्दोषंमूलकन्दस्याधोवर्तितस्य सतथाधतिः चित्तस्वास्थ्यं सैवकन्दः स्कन्दाधोभागरूपोयस्य सतथायिनयएववेदिकापाश्वं तः परिकररूपा
यस्यसतथा निगयतेलोकान्निप्राकृतत्वाच्चै लोके निर्गतं तैलोक्यगतं सुवनत्रयव्यापकमतएवविपुलं विस्तीर्णयद्यथाः ख्यातिसुदेवनिचितो

त्तेजोसोवीरवरवयणविरतिपवित्थर बज्जविहपगारो समस्तविशुद्धचङ्गमूलो धितिकंदोविणयवेद
ओनिगयतेलोकविपुलजसनिचिय मोणपोवरसुजायखंधो पंचमहब्बयविसालसालो भवणातयंत

करीगुप्तिजभागलिकहीस्ये महावीरतेहनोप्रधानवचनतेथकी परिग्रहनीनिवृत्तितेहीजविस्तारजेहनो अनेकप्रकारेसम्यक्तनिर्भल
तेणेकरीवाधोमूलजेहनोएहवोसंवरहच्च धैर्यरूपकंदेहेविनयरूपवेदिकापासयनो उपगारनीकत्योत्रिलोक विस्तारणजसमाकरोस्य

निविडः पीनं स्थूलं पीवरोमहान्मुजातः सुनिपन्नः स्कन्धो यस्य स तथा पञ्चमहाव्रतान्येव विशालाः विस्तीर्णा शालाशाखा यस्य स तथा भाव
 नैवानित्यत्वादिति तात्त्विकं बल्कलं यस्य वाचनान्तरे भावनैवत्वगन्तो बल्कावसानं यस्य स तथा ध्यानं च धर्मध्यानं दिशुभयोगश्च स ह्या
 पाराङ्मानं च बोधविशेषः तान्येव पञ्चवराङ्कुराः प्रवालप्रवरप्ररोहानि धारयति यः स तथा ततः पदद्वयस्य कर्मधारयः यद्वबोये गुणाः उ
 त्तरगुणाशुभफलरूपा एव कुसुमान्तैः सह द्वोजाति स ह्यद्वियस्य तथा शीलमेवैहिकफलानपेक्षप्रवृत्तिस्वसमाधानमेव वासुगन्धः सन्न
 न्धो यतस्तथा अणुह्वयस्य सतया मन्दरगिरिशिखरमेरुधराधरशिखरे वाचूलिकाचूडासातथासाद्वयस्य प्रत्यक्षस्य मोक्षयरे यरमोक्षभाव
 जालक्षणाः सारो यस्य स तथा मन्दरगिरिशिखरमेरुधराधरशिखरे वाचूलिकाचूडासातथासाद्वयस्य प्रत्यक्षस्य मोक्षयरे यरमोक्षभाव

उन्माण सुभगजोगनाणपञ्चववरंकुरधरो वज्रगुणकुसुमसमिद्धो नीलसुगंधो अणुह्वयफलो पुण्यो य

लमोटोरुडोनीपनो एहवो खंधयुडजेहनोपांचमहाव्रतरूपविस्तीर्णं शाखानेहनीभावनारूपपद्यालिनोद्धेहडो भलो ध्यानशुभयोगरूप
 ज्ञानचक्रपराप्रवालप्रधानं चक्ररानोधरणहारधरागुणरूपं फलतैषेकरीसृष्ट्याचाररूपं रुडोगंधेकर्मनोरूंधेवातेरूपफलवलीमो

हारमित्योगः किंभूतःसम्बरपादइत्याह वीरवरस्थग्रीमन्महावीरस्य यद्वचनमाज्ञाततः सकाशादाविरतिः परियद्यान्वित्तिःस्य
प्रविसारोविस्तारोयस्य सम्बरपादपस्य सतथावज्जिविधोनेकप्रकारस्वरूपविशेषोयस्य सतयाततसम्बरपक्षे बहुविधप्रकारत्वं विचित्रवि
पयापेक्षयाक्षयोपशममाद्यपेक्षयाच यादयक्षेत्रम्बलकंदादिविशेषापेक्षयेतिततःपदद्वयस्यकर्मधारयःसस्यक्षमेवसम्यग्दर्शनमेयविगुहंनि
दोपंम्बलकन्दस्याधोवर्तितस्य सतथावृत्तिःचित्तस्वास्थ्यं सैवकन्दःस्नान्दाधोभागरूपोयस्य सतथायिनयएववेदिक्कापाश्वं तः परिकररूपा
यस्यसतथानिगयतेलोक्येनित्तिप्राकृतत्वाच्चैर्लोके निर्गतं त्वेलोक्यगतं भुवनत्रयव्यापकमतएवविपुलं विस्तीर्णयद्ययःख्यातिसदेवनिचितो

ते नोसोवीरवरवयणविरतिप्रयित्यर बह्विहपगारो समस्तविसुद्धबद्धमूलो धितिकंदोविणयवेद्
ओनिगयतेलोक्यविपुलनसनिचिय पोणपीवरसुजायखंधो पंचमहब्बयविसालसालो भवणातयंत

करीगुप्तिजेषागलिकहीस्ये महावीरतेजसोप्रधानवचनतेथकी परिग्रहनीनिवृत्तितेहीजविस्तारजेहनो अनेकप्रकारेसस्यक्तनिर्मल
तेणेकरीवाधोम्बलजेहनोएहवोसंवरहत्त धैर्यरूपकंदेहेविनयरूपवेदिक्कापासयनो उपगारनीकल्योतिलोक विस्तारणजसमाकरोस्य

दृष्टमाणातः तथा भवरकायदलजायंति तसकायरूपं शंखादिसचेतनमचेतनं वा एवं स्थावरकायरूपं रत्नादिद्रव्यजातं वस्तु सामान्यं म
नसापि चेतसापि आस्तां कायेन परिग्रहीतुं स्वीकर्तुं एतदेव विशेषेणाह नहिरस्य सुवर्णं चेतवास्तुपरिकल्पते परिग्रहीतुमिति प्रक्रमः
न दासीदासभृतकप्रेषाहयगजगवेलकं वा दास्यादियप्रतीतानयानयुग्ययनासनानि यानं रथादिकं युग्यं वाहनमात्रं गोक्षकदेशप्रसिद्धो वा
जंपानविशेषः न छत्तकमातपधारणं न कुंडिकाकमण्डलूनोपा न हौप्रतीतौ न पेङ्गव्यञ्जनतालवन्तकानि पेङ्गुं मयूरपिच्छं व्यञ्जनं

च किंचिच्छ्रप्पं वा वहुं च अणुं च थूलं च तसंथावरकायदव्वजायं मणसा विपरिषेत्तूणां हिरस्स सुवस्स खे
त्तवत्थु न दासीदासभयकपेसहयगयगवेलगं वं त्वाणजुगसयणासणाइं न अत्तकं न कोण्डिकानवा

पाटणरत्नखाणि प्रमुखतापसना आग्रम एतलेठाने गतरत्तो कां ईएक अल्पयोडोषणो नाक्को परिमाणे करी मोटो स्थूलतसथावरकायद्र
व्यजातिद्रव्यमोसमूहमने करी पुण परिग्रहवानकल्पे रूपो सो नो चेतवाल्यादिकवस्तुषर नकल्पे दासीदास भृतकचाकरवतागरी घो
डाचाथीगाइं छालीनी जातिनकल्पे रथवाहनविशेषपत्त्यं कभट्टाशननकल्पे छत्तनकल्पे कमंडलुनकल्पे पादवाण नकल्पे मोरपीछ

मोक्षे सकलकर्मक्षयलक्षणे गन्तव्ये सुक्तिरेव निर्लोभतैव मार्गपन्थामोक्षवरसुक्तिमार्गस्तस्य शिखरभूतः शेषरकल्पः कोसावित्याह सुम्बर
एवायवनिरोधएववरपादपः प्रधानद्रुमः सम्बरवरपादपः पञ्चप्रकारस्यापिशंवरस्य उक्तस्वरूपे सत्यपि प्रकृताध्ययनमनुसरन्नाह चरमं
पद्ममंसम्बरद्वारं आश्रयनिरोधमुखमिति पुनर्विशेषयन्नाह यत्र चरमसंवरद्वारे परिग्रहविरमणलक्षणे सति न कल्पते न युज्यते परित्य
क्षीतमिति सखन्धः किंतिदित्याह ग्रामाकरणगरखेटककर्वटमण्डवद्रोणमुखपत्तनाश्रमगतं वा ग्रामादित्याख्यानं पूर्ववत् वायव्यउत्तरपदा
पेक्षया विकल्पार्थः किंचिदित्यनिर्दिष्टस्वरूपं सामान्यं सर्वमेवेत्यर्थः अल्पं वा स्वल्पतः बहु वा बहुल्यतः एवं च गुणास्त्रोक्तप्रमाणतः स्थूलं च म

मोक्षवरवीथिसारो मंदरगिरिसिहरक्षुलियाद्रुवद्रुमस्त मोक्षवरसुत्तिमगस्त सिहरभूत्रोसंवर
वरपायवो चरिमंसंवरदारं जल्यनकम्पद्रुगामागरणगर खेटकळडमण्डवद्रोणमुह पट्टणासमगत्य

क्षनारूपप्रधानबीजसारभूत मेरुपर्वततेहनोसिखरतेचूल्बिका एहवोप्रधानसुगतीनिर्लोभमार्गनो शिखरभूतमंगसरीखो संवररूपप्र
धानदृक्षपांचमोसंवरदारजांणिवो जिह्वांनकल्पे ग्रामआगरनगरं माटीनागढहोइं कृत्स्नितवासटूकडोवासनथी जलवटथलवटमार्गे

इत्प्रमाणतः तथा सुवरकायदन्जायति त्वसकायरूपं शंखादिसचेतनमचेतनं वा एवं स्यावरकायरूपं रत्नादिद्रव्यजातं वस्तु सामान्यं नसापिचेतसापि आस्तांकायेनपरिश्रहीतुं स्वीकर्तुं एतदेवविशेषेणाह नहिरस्थसुवर्णचेतवस्तुपरिकल्पते परिश्रहीतुमितिप्रक्र-
नदासीदासमृतकप्रेथहयगजगवेलकंबादोस्त्रादियप्रतीतानयानयुग्ययनासनानि यानंरथादिकंयुग्यं वाहनमातंगोस्त्रकदेशप्रसिद्धो-
जंपानविशेषः नछलकमातपधारणं नकुंडिकांकमण्डलूनोपाजहौप्रतीतौ नपेङ्कणव्यञ्जनतालवन्तकानि पेङ्कणंमयूरपिच्छं व्यञ्ज-

चकिंचिच्छम्पं वावज्जं च अणुं चथूलं च तसथावरकायद्रव्यजायं मणसाविपरिवेत्तूणाहिरसुसुवसखे
तवत्यु नदासीदासमयकपेसहयगयगवेलगंबां त्वजाणजुगसयणासणाद् नम्रतत्कनकांडिकानवा

पाटणरत्नखाणिप्रमुखतापसनाश्चाश्रम एतलेठानेगतरह्योकांद्वैएक अल्पथोडोधणोनाङ्कोपरिमाणेकरी मोठोखलत्तसथावरकाट-
व्यजातिद्रव्यनोसमूहमनेकरीपुण परिग्रहवानकल्पे रूपो सोनोचेतवाल्यादिकवस्तुवर नकल्पे दासीदास भृतकचाकरवतागरी
डाहाथीगादं क्वालीनीजागिनकल्पे रयवाहनविशेषपस्यं कभद्राश्वननकल्पे छत्रनकल्पेकमंडलनकल्पे पादत्राण नकल्पे मोरपी

मोजेसकलकर्मक्षयलक्षणेगन्तव्ये मुक्तिरेवनिर्लोभतेव मार्गपन्थासोक्ष्वरमुक्तिमार्गस्तस्य शिपरभूतः शेषरकल्पः कोसावित्याहसम्बर
 पञ्चमसम्बरहारं आश्रयनिरोधएववरपादयः प्रधानद्रुमः सम्बरवरपादयः पञ्चप्रकारस्यापिशंवरस्य उक्तस्वरूपसत्यपिमलताध्ययनमसुसरकारचरमं
 चीतुमितिस्मन्त्यः किंतदित्याह ग्रामाकरणगरखेटककर्वटमंडवद्रोणमुखपत्तनाश्रमगतंवाग्रामादिव्याख्यानपूर्ववत् वायब्जउत्तरपदां
 पेक्षयाविकल्पार्थः किंचिदित्यनिर्दिष्टस्वरूपं सामान्यसर्वमेवेत्यर्थः अल्पंवास्वल्पतः बहुंवाबहुल्यतः एवंषण्णुंवासोकंप्रमाणातः स्थूलंषम

मोक्खवरवीयसारो मंदरगिरिसिहरनुलियाइवइमस्स मोक्खवरसुत्तिमगस्स सिहरभञ्जोसंवर
 वरपायवो चरिमंसंवरदारं अत्यनकप्पइगामागरणगर खेडकब्बडमंडवदोणसुह पट्टणासमगय

अनारूपप्रधानवीजसारभूत मेरुपर्वततेहनोसिखरतेचूलिका एहवोप्रधानसुगतोनिर्लोभमार्गनो शिखरभूतखंगसरीखो संवरकूपप्र
 धामवत्तपांचमोसंवरद्वारजांशिवो जिहानकल्पे ग्रामआगरनगरं साटोनागढहोइं कुत्थितवासुदूकडोवासुमयी अलवटथलवटमार्गं

दृष्टमाणातः तथा सवरकायदम्भजायंति त्वसकायरूपं शंखादिसचेतनमचेतनं वा एवं स्यावरकायरूपं रत्नादिद्रव्यजातं वस्तु सामान्यं म
नसापि चेतसापि आस्तां कायेन परिग्रहीतुं स्वीकृतुं एतदेव विशेषेणाह नहिरस्य सुवर्णं चेतवास्तुपरिकल्पते परिग्रहीतुमिति प्रक्रमः
नदासीदासमृतकप्रेषहयगजगवेलकं वादोऽस्थादियप्रतीतानयानयुग्ययनासनानि यानं रथादिकं युग्यं वाहनमात्रं गोश्लोकदेशप्रसिद्धो वा
जंपानविशेषः नखत्नकमातपधारणं नकुण्डिकाकमण्डलूनोपाजहौ प्रतीतौ नपेकुणयञ्जनतालदन्तकानि पेकुणं मयूरपिच्छं व्यञ्जनं

च किंचिच्चम्पं वायुञ्जं च अणुं च धूलं च तस्य थावरकायदम्भजायं मणसाविपरिवेत्तूणां हिरण्यसुवर्णख
त्तवत्यु नदासीदासमयकपे सहयगयगवेलगं वा त्वजाणजुगसयणासणाहं नकुत्तकं नकुण्डिका नवा

पाटणरत्नखाणि प्रमुखतापसनाद्याश्रम एतलेठा ने गतरत्नोर्का ई एक अल्पयोडो घणो नाक्रोपरिमाणं करी मोटो स्थूलत्वसथावरकायद्र
व्यजातिद्रव्यतोसमूहमनेकरीपुण परिग्रहवानकल्पे रूपो सोनो चेतवाल्यादिकवस्तुघर नकल्पे दासीदास भूतकवाकरवतागरोघो
डाहाथीगाहं छालीनी जातिनकल्पे रथवाहनविशेषपल्पं कभद्राशननकल्पे छवनकल्पे कमंडलुनकल्पे पादलाण नकल्पे मोरपीछ

मोक्षे सकल कर्मक्षयलक्षणे गन्तव्ये मुक्तिरेव निर्लोभतैव मार्गपन्थामोचवरमुक्तिगार्गसस्य शिष्यरभूतः शेषरकल्पः कोसावित्याह सुम्भर
 एषाश्रयनिरोध एव रपादपः प्रधानद्रुमः सम्बरवरपादपः पञ्चप्रकारस्यापि श्रवणस्य उक्तस्वरूपे सत्यपि प्रकृताध्ययनमनुसरन्नाह चरमं
 पञ्चमं सम्बरद्वारं आश्रयनिरोधमुखमिति पुनर्विशेषयन्नाह यत्तच्चरमसंवरद्वारे परिग्रहविरमणलक्षणैः सति न कल्पते न युज्यते परित्य
 षीतमिति सम्बन्धः किंतु दित्याह ग्रामाकारनगरखेटककर्वटमंडवद्रोणमुखपत्तनाश्रमगतं वा ग्रामादिव्याख्यानं पूर्ववत् वायद्वत्तरपदा
 पेक्षया विकल्पार्थः किंचिदित्यनिर्दिष्टस्वरूपं सामान्यं सर्वमेवेत्यर्थः अल्पं वा स्वल्पतः बहु वा बहुल्यतः एवं अणुं वा स्तोकं प्रनाणतः सूत्रं च म

मोक्खवरवौयसारो मंदरगिरिसिहरचुलियाद्वइमस्स मोक्खवरमुत्तिमगस्स सिहरभूओसंवर
 वरपायवो चरिअंसंवरदारं जत्थनकप्पद्दगामागरणगर खेडकळडमंडवदोणमुह पट्टणासमगय

सुनारूपप्रधानवीजसारभूत मेरुपर्वततेहनोसिखरतेचूलिका एहवोप्रधानचतुर्गतीनिर्लोभमार्गनो शिखरभूतं गसरीखो संवररूपप्र
 धामरत्नपांचमोसंवरद्वारजांणिवो जिहानकल्पे ग्रामआगरनगरं माटीनागदहोइं कुन्वितवासदूकडोवासनथी जलवटयत्तवटमार्ग

वंशादिमयतालवृत्तं कं व्यञ्जनविशेषएव नचापिनापिचक्रयोर्लोहं त्वपुस्कं वंगं ताम्रं शुक्लं सीसकं नागं कांस्थत्वं पुकताम्रसंयोगजं रजतं रूप्यं
जातरूपं सुवर्णं मणयश्चन्द्रकान्ताद्यामुक्ताधारपुटकं शुक्तिसंपुटं शङ्खः कंबूः दन्तमणिः प्रधानदन्तो हस्तिप्रभृतीनां दन्तजो नाम मणिः शृङ्गः नि
पाण्यैयलः पापाणः पाठान्तरेण लेसन्ति तत्र श्लेषः श्लेषद्रव्यं काचवरः प्रधानकाचः चेलवंस्त्रं चर्मजिनमेते पांहुन्धः ततएवाऽऽक्ता नियानि
पात्राणि भाजनानि तानि तथा महाहार्णिमहार्घाणि निवृद्धमूल्यानीत्यर्थः परस्यान्यस्य ध्युपपातं च ग्रहणैश्चाग्रचित्ततालोभं च मूर्च्छां जन
यन्ति यानि तानि च ध्युपपातलोभजननानि परियद्विडंति परिकर्षयितुं वापरिपालयितुमित्यर्थः न कल्पन्त इति योगः गुणवर्त्तन्ति गुण

हणनपेङ्गणवीयणतालियंटकाणयावि अयततुयतंवसीसकंसरययजायखूवे मणिमुत्तीधारापुड
कसंखदंतमणिसिंगसेलकायवरचे ल चम्पपत्ताइं महारिहाइं परस्सअज्झोववायलोभनणणाइं प

वासादिजनोवीजणोताडनोनीपनोनकल्पे लोहोतच्छानो तावानो सीसानो कांसानो रूपानो सोनानो चंद्रकांतादिमोतीसीयनापु
डयं खदंतमणिनाऽङ्गपापाण काचप्रधानवस्त्रचर्मएतत्तासं वधीयापात्री वृद्धमूल्यपरचनेरानेलेवाभणी एकाग्रचित्तनाकरणहारलो

यतोमूलगुणादिसम्पन्नस्येत्यर्थः नचापिपुष्पफलकन्दमूलादिकानि सतःसप्तदशोयेषां त्रीत्यादीनां तानितथा सप्तदशकानि सर्वधान्य
निविभिरपियोगैः सनः प्रभृतिभिः परिग्रहीतुं कल्पन्त इति प्रकृतमेव किमर्थमित्याह औपधभेषज्यभोजनार्थाय तत्रौपधमेकांगं भेषज
द्रव्यसंयोगरूपं भोजनं प्रतीतमेव संजएणांति विभक्तिपरिणामात् संयतस्य साधोकिं कारणं कोहेतुरकल्पने उच्यते अपरिमितज्ञान
रित्यद्विडुं गुणवयो नयाविपुष्पफलकंदमूलादिकाद् सणसत्तरसाद् सव्वधखाद् तोहिं विजोगेहिं

परिघेत्तुं ओसहमेसज्ज भोयणइयाए संजएणं किं कारणं अपरिमितयणाणदंसणधरोहिं सौलगुणवि
णयतवसंजमनायकेहिं तित्यं करेहिं सव्वजगजीववच्छलेहिं तिलोयमहिं एहिं जिणवरिं देहिं एसजो

भनात्तपजावणधारपरावर्त्तिवानकल्पे गुणवतनेनकल्पे पुष्पफलकंदमूलादिक सणसत्तरमोजेत्रीत्यादिकएसर्वधान्य त्रिङ्कं योगे मः
वचनकायाद् करीपरिग्रहवानकल्पे औपधजातिना घणीजातिनाभोजनएतलानेअर्थे चारित्रीद् किं सोकारणपरमाणुरहितज्ञा
दर्थननाधरणहारे मूलगुणादिउत्तरगुणादि विनयादिगुणतपसंयमना नायकतीर्थंकरदेवे सर्वजगजीवनेवात्मल्यकारी त्रिलोका

वंग्यादिमयतालवन्तं कं व्यञ्जनविशेषएवचापिनापिचञ्चयोलोहंत्वपुक्वंगंताम्बं शुल्लं सीसकंनगंकांस्यात्पुक्ताम्बसंयोगजंरजतंरुप्यं
जातरूपंसुवर्णमणयश्चन्द्रकान्ताद्यामुक्ताधारपुटकंशुक्तिंसंपुटं शङ्खःकंबूःकंबूःदन्तमणिः प्रधानदन्तोहसिप्रभतीनांदन्तजोपामणिःऽऽह्नं नि
पाण्यैलःपाप्राणःपाठान्तरेणलेसस्ति तत्रक्षेपःक्षेपद्रव्यं काचवरःप्रधानकाचः चेलंबस्त्रं चर्माजिनमेतेपांहन्वः ततएमात्रक्कान्तियानि
पात्राणिभाजनानितानि तयामहार्हाणिमहार्धानिबहुमूल्यानीत्यर्थः परस्यान्यस्यथ्युपपातंच ग्रहणैकाग्रचित्ततांलोपंचमूर्च्छांजन
यन्तियानितानिचथ्युपपातलोभजननानि परियट्टितंति परिकर्पयितुंवापरिपालयितुमित्यर्थः नकल्पन्तमूर्च्छितयोगः शुणववस्ति शुण

हणनपेङ्गणवीयणतालियंटकाणयवि अयतलयतंवसीसकंसरययजायखवे मणिसुत्तीधारापुड
कसंखदंतमणिसिंगसेलकायवरचेले चम्पपत्ताइंमहारिहाइं परस्सअज्झोववायलोभजणणाइं प

वसिादिकनोवीजणोताडनीपनोनकल्पे लोहनीतरञ्चानो तांबानोसीसानोकांसानोरूपानो सोनानोचंद्रकांतादिमोतीसीपनापु
डगंखदांतमणिनाहं गपापाण काचप्रधानवस्त्रचर्मएतलांसंबधीयायाली बहुमूल्यपरचनेरानेलेवाभणी एकाग्रचित्तनाकरणहारलो

संनिधीकर्तुं सुविहितानामिति सम्बन्धः तव श्रोतः कुरंगुल्लापामापाः ईषत्स्वित्रासुत्रादय इत्यन्ये गंजति भोज्यविशेषः तर्पणाशक्त
 यः मधुसूति वदरादिचूर्णः भुज्जियति घानाः पल्लवति तिलपिष्टं स्तपोसुत्रादिविकारः शङ्खुली तिलपर्पटिकत्रैष्टिमाच प्रतीताः वररसेका
 निचूर्णकोशकानि च कूटिगम्यानि पिण्डागुडादिपिण्डाशिखरिणीगुडमिश्रं दधिवदृति घनीतीमनं मोदकाः लड्डुकाचीरं दधिचव्य
 क्तं सर्पिष्टं नवनीतं चक्षुणं तैलं गुडं खण्डं च कथानि मच्छं द्विकाखण्डविशेषः मधुमद्यमं सानिप्रतितानि खाद्यकानि आशोकवर्त्तय
 व्यञ्जनानि तक्रादीनि शालकानि वा तेषां ये विधयः प्रकारास्तौ पाद्यकव्यञ्जनविधयस्तएतेषां मोदनादीनां द्वन्द्वः तत एते आदियस्ततस्त
 याप्रणीतं प्रापितं उपाश्रयेयसतौ परगृहे वा चारण्ये अटव्यां न कल्पते न सङ्गच्छते तर्दपि सन्निधीकर्तुं सञ्चयीकर्तुं सुविहितानां परिग्रह
 परिवर्ज्जनेन शोभनासुष्ठानानां सुसाधनमित्यर्थः आह च विडमुक्ते द्रुमलोणं ते स्त्रं सप्यं च फाणियं गते संनिधिं मिच्छंति नाथपुत्तवडर

नवणीयति लुगुडखंडमच्छं डित मधुमज्जमं सखज्जकवंजण विहिमाद्रुकंपणितं उवस्सएपरघरेवरस्सन

डीगुलखंडमिच्छितदधिलिनीतीमण लाडूयादूधदहीघृतमांखण तैलगुडखांडसाकर मधुमद्यमं सखजलानीजातिसालणाएद्वनी

र्यनधरैः सर्वविद्भिः शीलं समाधानं गुणाः स्रलगुणादयो विनयोभ्युत्थानादिकः तपः संयमौ प्रतीतौ तान्त्रयन्ति द्विं प्रापयन्ति ये ते तदा ते
 शीर्यंकरैः शासनप्रवर्तकैः सर्वजगज्जीववत्सलैः सर्वस्वे लोक्यमहिं तैजिनाञ्छद्मस्थवीतरागाः तेषां घराः केवलिनस्तो पांमिन्द्रास्त्रीर्यंकर
 नाम कर्मोदयवर्त्तितत्वाद्ये ते तथ्याते एपापुष्पफलधान्यरूपा यो निरुत्यन्ति स्थानं जगतां जंगमानां उसानामित्यर्थो हृदोपलब्धो केवलज्ञानेन
 ततश्च न कल्पते न सङ्गच्छते यो निःसमुच्छेदो यो निःश्वं सकर्तुं सिंति गम्यते परिग्रहे औपधाद्युपयोगे च तेषां सोयस्यं भवतीति इति यद्दत्त
 पदार्थं तेनैव तेन वर्जयन्ति परिहरन्ति पुष्पफलधान्यग्रहणभोजनादिकं केचन मणसिंहाः सुनिपुण्णवायदपि च ओदनादितदपि न कल्पते

णीजगाणं दिद्रा न कप्पद्गोलीसमुच्छेदोत्ति तेणवज्जंति समणसीहा ! जं पियओदणकुम्भासगं जीतप्प
 णमं धुभुं जियपललसूपसंकुलि वेढिमवरसंखचुणकोसग पिंडसिहरणीविट्टगमोयकखीरदहिंसप्पि

पूज्यनीकश्च द्रव्यवीतरागमहिं केवली एहजो निजीवनीदीठी न कल्पे यो नीनोच्छेदो तेणे कारणेवज्जं साधुमां हिंसीह समाने जे सुणकूर
 उडदकुत्तापविशेपसात् वोरचनूनी सेक्योधानं तिलवटमुत्तादितिलसंकुलि वेढमीवरसारकचूर्णकोयकएलोककूढयीजांणवा गुलनीपी

अनेन न च छद्दि ताभिधान एणादोय उक्ताः या उक्तरणात्ति प्रादुः क्रियते अन्धकारादपवरकादेः साध्वर्थवचिः करणेन दीपमण्यादिधरणेन वापकायते यत्तत्प्रादुः करणमथनादि आरुहणीयदुवारं धादेगवकुकरणाद्रूपावकरणं तु पा मिच्चं ति अपमित्यकं उत्पज्जकमुच्छिन्नमि त्यर्थः आह च पा मिच्चं जं साह्मणहाउच्छिं विविधा विंति ति एपां च समाहार इन्द्रः मीरु कन्ति मिश्रजातं साध्वर्थं गृहस्थार्थं वादित उपस्कृतं आह च पदमं चिय गि सिंजय मी सोवेकुडा इमी संतु कीय गड्ति की तेन कयेण कृतं साधुदानाय कृतं की त कृतं आह च दब्बाद्रूपडुच्चं हिं क्रिया यं साह्मणहा एकीयं तु पाह्मण्डवन्ति प्रागृति केत्यर्थः तच्च चणं च दं सुहमेयरमुखकणमय सकणमोय पाह्मिडियाततः पदत्रयस्य समाहार इन्द्रः चयन्द्रः पूर्ववाक्यापेक्षया विकल्पायः दानमर्थोयस्य तद्दानार्थं पुण्यार्थं प्रकृतं साधितं मुख्यप्रकृतं पदद्वयस्य इन्द्रः तदाश्रमणाः पंचविधाः नि ग्रन्थसक्ततावसरेष्य आजीवपंचशासमणावनीपकाश्चतस्रं कास्त एवार्थः प्रयोजनं यस्य तत्तथा तद्भावसत्ताया वा विकल्पायः कृतं नित्या दितं इन्द्रकश्चिदादानमेवावलंबते दात्यव्यं मयेति अन्यस्तु पुण्यं मम भूयादित्येव मन्यस्तु अमणानम्यस्तु वनीपकानिति चत्वारोपि श्रीदे शिकस्य भेदा एते उक्ता इति पच्छाकम्भं ति मद्यादानानंतरं कर्मभाजन धावनादियत्नाशनादौ तत्पश्चात्कर्मपुरेकम्भं ति पुरोदानात्पूर्वं कर्मैह साधवनादियत् तत्पुरः कर्मणी इत्यति नैत्यिकं सार्वदिकमवस्थितं मनुष्योपादिप्रमाणं उदकमक्खियंति उदकादिना संसृष्टं यदा

यत्ति यदपि चोद्दिष्टादिरूपं मोदनादिन कल्पते तदपि च ग्रहीतुमिति सम्बन्धः उद्दिष्टं यावदर्थिकान् पापण्डिनः च मगान् साधुन्वैः ।
 भिक्षापगमादौ यद्विद्यावितरणं तदौ हे शिकमुद्दिष्टं आह च उद्दिष्टस्य साहसार्द्धमस्वियमिक्कलवियरणं च तत्ति स्यापितं प्रयोजनेन ।
 गृहस्थेन च तदर्थं स्यापितं यत्तत्स्यापितमाह च सोऽहो सासियखीराद्गृहावणं तद्व्यासाह्वणद्वारा चित्तकं मोदकचूर्णं दिशाम्बाद्यर्थं ।
 पुनर्मेदकादितया विरचितं चोद्दिष्टिकभेदोऽयं कर्माभिधान उक्तः पर्यवजातं पर्यवोऽवस्थातरं जातो यत्तत्पर्यवजातं कूरादिकमुद्धरितं ।
 दिनाविमिश्रितं कंवादि कं पर्यायान्तरमाप्रादितमित्यर्थः अयमप्योद्दिष्टिकभेदस्तथाभिधान उक्तः प्रकीर्णं विच्छिन्नं विच्छिन्नं परिसारीत्यर्थः ।

काम्य इतं पिसं निहिं काजणमुविह्वयार्णं पिय उद्दिष्टद्विविधरचितकपञ्जवजात पकिस्पात्रोकरण
 प्राभिव्वमीसककीयकडं पाहुडं वादाण्डं पुस्सपगडं समणवणीमगदुया एवं कैथं पक्खकम्मं पुरेकम्मं नि

जेविधि प्रकारे इत्यादिक प्रणीतरसुभपाश्रयने विषे अनेराने षरे चटवीने विषे नकल्ये तेवस्तु संचयकरि वाभणी कूडाभनुष्ठाननाकरण
 धारने जे एहवो सो इतेनल्ये जेसाधुने उद्देशीकीधो साधुकाजे थापी भूषो साधुने काजे रच्यो करवो करी भूके नांखती लेइ मावे संघारे

अनेन न च छद्दि ताभिधान एषणा दोष उक्तः पाठकरणान्त प्राङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त
 वा प्रकाशयेते यत्तत्प्राङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त
 त्वर्थः आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त
 आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त
 णं साङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त आङ्गणाय त
 च शब्दः पूर्ववाक्यापेक्षया विकल्पार्थः दानमर्थो यस्य तद्दानार्थं पुण्यप्रदं तत्पदद्वयस्य हन्वः तदाश्रमणाः पञ्चविधाः नि
 ग्रन्थसक्ततावसरेण आजीव्यं च शासमणावनीपकाश्चतस्रः कास्त एवार्थः प्रयोजनं यस्य तत्तथा तद्भावस्तथा विकल्पार्थः कृतं निष्पा
 दितं इह कश्चिद्दितादाने मेधावलम्बिते दातव्यं मयेति अन्यस्तु पुण्यं मम भूयादित्येव मन्यस्तु अमणान्यस्तु वनीपकानिति चत्वारोपि श्रीहे
 शिकस्य भेदा एते उक्ता इति पञ्चाकामा इति पञ्चादानानंतरं कर्मभाजन धावनादियत्नायादौ तत्तच्चात्कर्मपुरेकम् इति पुरोदानात्पूर्वं
 कर्मसंसाधनादियत् तत्पुरः कर्मणी इत्येति नैतिकं सर्वदिकमवस्थितं मनुष्योपादिप्रमाणं उदकमक्खियंति उदकादिना संखटं यदा

इमं किं खयमुदगाद्वा उजं जूचं अयमेयणदोषउक्तः अतिरिक्तं तिवत्तीसंकिरकवलाआहारो कुक्खिपरओभणिघोपुरिसस्समहिंलायाए
अद्वावीसंभवेकवलाए तत्प्रमाणातिक्रान्तमरिरिक्तमयंचमण्डलीदोषउक्तः मोहरेचेवन्ति मोखयेणपूवंसंखपयात् संसयादिनापड्ड
भापित्वेनयसुभ्यतेतत्तौखरमयमुत्यादनादोष उक्तसयंगाहन्ति स्वयंभाजनदत्तं गच्छतेयत्तत्स्वयं ग्राहं अयमपरिणताभिधानदोषउक्तो
दायकस्यदाने अपरिणतत्वादिति आहण्डंतिस्वग्राभादेः साध्वर्थमानीतमाहृतं आहचसगामपरगाममाणियं आहण्डतंतं होइमद्विउ

तिकमतितिकंमक्खिकं अइरित्तं मोहरंसयगाह साहण्डमंदिओवलित्तं अक्खेज्जंवेवअणिसिद्धं जंतं

अज्यूयालोकरीदेओक्कीनोआणीदे कांइआपणेअर्थेकांइसाधुनेअर्थेतेमिअ वेचातोआण्यो जीमणवारआधीपाक्कीकरे दाननेअर्थेपुण्य
नेअर्थेयाआदितापसने रांकयाचकनेअर्थेएणीपरेकीधो साधुनेदीघापूठंभाजनहसादिधोवे जेदानपहिलोहसादिधोवे नित्यपिंड
सदाएकधरआहारउदकादिकेखरयो इरकवलठपरजीमे आहारवत्तीसं किरकवलाहारो कुक्खिपरओभणिघोपुरिसस्समहिंलाए
अद्वावीसंभवेकवलादातारनीकीर्त्तं करेआफणीइआणहेदातारनोमननथी सामुहोआण्योमाटीनोलेपउघाडील्ये उदालीनेदेवरावे

वलिंति उपलक्षणत्वात् तिकाग्रहणस्य च तिकाजतुगेमयादिना उपलिप्तं सतयदुद्भिद्यददातितं च त्तिकोपलिप्तं उद्भिन्नमित्यर्थः आ
 वृत्तगणाद्गोवलितं उद्भिर्दियजंतमुद्भिन्नं अच्छिज्जं चैव त्तियाच्छेद्यं यदाच्छिन्नमभ्युदित्याह च अच्छेज्जं अच्छि
 दियजं सामीभिश्च मार्देणे अनिष्टं वल्लसाधारणं सतयदेकएव ददाति आह च अणिष्टं सामन्नं गोद्वयमन्नाद्बुददणस्य एतेपूदिष्टादिषु
 प्रायउद्गमदोषा उक्ता तमाययत्तिथिषु मदनत्वयोदश्यादिषु यज्ञेषु नागादिपूजासु उत्सवेषु च शक्रोत्सवादिषु अन्तर्बहिर्वात्तपात्रयात्
 भवेत् अमणार्थं स्थापितं दानायोपस्थापितं हिंसा लक्षणं यत् सावद्यं तत्सम्युक्तं न कल्पते तदपि च परिग्रहीतुं अथेति परमं प्रश्ने कीदृशं किं वि

ति हि मुजस्य सुलस्य वेसुय अंतोव्ववहिब्ब होज्जं समणद्वयाएठवियं हिंसा सावज्जसंपत्तनकप्पइ
 तं पियपरिवेत्तुं अहकेरिसयं पुणेत्तं कम्मं तिजंतं एकारस्स पिंडवायसुद्धं किस्स एहण प्रवणकयं कारि

निये वेजणानीवसु एकनाभावविनाल्ये जेतेमदनतेरसममुखजाग्यादिक इंद्रमहोत्सवादिकमाहिथीवाहिरकाढीहोइं साधुनेकाजे
 थापीन् क्यो हिंसासावद्यतेणं करी सद्धितएहवावस्स आहारादिकनकल्पे तेपुणपरिग्रहवो अथ हि वेकेहवो वलीतेकल्पे जेते आचारंग

धंपुणादिति पुनाः कल्पते संगच्छते परिणतहीतुमोदनादीनि प्रकृतं उच्यते यत्तदेकादशपिंडपातशुद्धं आचारांगस्य द्वितीययुतस्तन्धप्रयमा
ध्ययनस्यैकादशभिः पिण्डपाताभिर्वाधिकैरुद्देशैर्विसुद्धं तदुक्तदोषविमुक्तं यत्तत्तथा तथाक्रयणं मूल्ये नश्रुणं नूननं विनाशनं पचनं वा
ग्निनापाक इति इन्द्रः एषां यानि कृतकारितानुमोदनानि स्वयं करणकारणानुमतयः तानितया ता एव नवकोट्या विभागादति समासः ता
भिः सुपरिसुद्धं निर्दोषं दशभिश्चैतैर्विप्रमुक्तं ते च यद्विज्ञेयः एषा दोषाः उन्नमभाषा कर्मादि योऽशुद्धविषयः उत्पादनाधाव्यादयोऽशुद्ध
विषय एतत्सुद्धयमेव येषां विधाना उन्नमदोषात्मादौ येषां तथा शुद्धं ववगयचयश्च इत्युच्यते देहं च क्षिप्य गतमोघतश्चेतनापर्यायाद्
चेतनत्वं प्राप्तं च्युतं जीवनादिक्रियाभ्यो भ्रष्टं च्यावितं तेभ्य एव चायुक्ष्येयं भ्रष्टं शितं त्यक्तं देहं च परि त्यक्तजीवसंसर्गसमुत्पद्यति कनिताऽऽ

याणुं मोयणा नवकोटौ हिंसुपरिसुद्धं दसह्रियदोसे हिं विष्णुमुक्तं उन्नमउप्यायणे सणा एसुद्धं ववग

माहे पिण्डे यणाभ्यधयने १ ॥ उद्देशे आहारलेवानी विधिकहीच्छे दोषरहितवेचातो प्राणविनाशपचवोकरवोकराववो अनुमोदवो नवको
टि करो निर्दोषदशयंकादिकदोषरहित आषाकर्मदि १ ॥ दोषघातिदोषादिश १ ॥ एवेह एषा आकरी शुद्ध चेतना आषावेकरी अचेतन

रादिपरिणामप्रभापचयंयत्तथा चसमुच्चयेप्रासुकं चनिर्जोवमित्ये तत्पूर्वोक्तस्यै व व्याख्यानंकल्पते ग्रहीतुमितिप्रक्रमस्तथाव्ययगत
स्योगमनागारं विगतधूमंचेति पूर्ववत्पटस्थानकानि निमित्तं यस्यैभच्चवत्तस्य तत्तथातानिचाम्बुनि वेद्यणः वेवावच्चैर इरियद्वा
एष संजमद्वाए४ तद्वपाणवत्तियाए५ छट्पुणधम्मचिंताएत्ति पट् कायपरिरक्षणार्थमिति व्यक्तं दृष्टिदृष्टिनि प्रतिदिनं स
र्वदापीत्यर्थः प्रासुकेनभैरौणिभिन्नासम्बहेन वर्त्तितव्यं वृत्तिः कार्योतथायदपिच औपधादितदपि संनिधिक्षतंनकल्पतइत्यक्षरघटनीक

यत्तुयच्चवियचत्तदेहंच फ्रासुयंच ववंगयसंजोगमणिगलं विगयधूमछट्वाणनिमित्तं छक्कायपरिर
क्वणद्वादिसुनिस्फ्रासुकीण भिक्खेणवट्टियव्वं जंपियसमणस्ससुविहिियस्सउरोयायंके बड्ढप्पगारंमि

धयोजीवनादिक्रियायीचव्योशस्त्रे करीयजीवकीधो त्यक्तजीवजीवरहितसंयोजनादोपरहित आहारनोवपांशिवो
तेणेरहितआहारजपरिह्वेपरहित छहेकारणेआहारल्ये नान्यथा छक्कायराखवानेय्येवेद्यणः वेवावच्चैर इरियद्वाए३ संजमद्वाए४
तद्वपाणवत्तियाए५ छट्पुणधम्मचिंताए६ दिवसदिवसप्रतेप्रासुक भिच्चाइवंत्तवोचारीत्तीइं जेआगलिकहीसेतेसाधुने पासत्थादि

धंपुणादिति पुनाः कल्पते संगच्छते परिहृती तु मोदनादीनि प्रकृतं लब्धते यत्तदेकादशपिंडपातशुद्धं आचारांगस्य द्वितीयश्रुतस्कन्धप्रथमाध्ययनस्यैकादशभिः पिण्डपाताभिधायिकैरुद्देशैर्विसुद्धं तदुक्तदोषविमुक्तं यत्तत्तथा तथा कथं भूल्ये न ग्रहणं हननं विनायनं पञ्चनं चाग्निनापाक इति ब्रह्मः एषां यानि कृतकारितानुमोदनानि स्वयं करणकारणानुमतयः तानि तया ता एव न वक्तव्या विभागा इति समासः ताभिः सुपरिसुद्धं निर्दोषं दशभिश्चैर्यैर्विप्रमुक्तं ते च शङ्कितादयः एषणादोषाः उन्नमभाषा कर्मादिषोडशविधः उत्पादनाभाव्यादिषोडशविधैव एतत्तद्वयमेपणागवेपणाभिधाना उन्नमदोषात्पादनैपणातया शुद्धं ववगयच्च दूयचत्तदेहं च क्षिप्य गतमेव तत्र तन्नानामर्यायादचेतनत्वं प्राप्तं च्युतं जीवनादिक्रियाभ्योन्मष्टं च्यावितं तेभ्य एव आनुषङ्गयेण भ्रंशितं त्यक्तदेहं च परि त्यक्तजीवसंसर्गसमुत्पद्यति जनिताहा

याणुं मोयणा नवकोडौ हिंसुपरिसुद्धं दसह्रियदोसे हिं विप्रमुक्तं उन्नमउप्रायणे सणा एसुद्धं ववग

माहे पिंडेपणाभ्ययने । उद्देशे चोच्चारलेवानी विधिकहीर्षे दोषरहितवेचातो प्राणविनाशपचवोकरवोकराववो अनुमोदवो नवकोटिकरी निर्दोषदशंकादिकदोषरहित आषाकर्मदि । इदोषघातिदोषादिश । इ एवेह एषणा इकरी शुद्ध चेतना जाइवेकरी अचेतन

रादिपरिणामप्रभवापचयं यत्तथा च ससुच्चये प्रासुकं च निर्वोक्तस्यै व व्याख्यानं कल्पते ग्रहीतुमिति प्रकमसाथाव्यपगत
स्यो गमनागारं विगतधूमं चेति पूर्ववत् पटस्थानकानि निमित्तं यस्य भक्षवर्त्तनस्य तत्तथातानि चाम्बुनि वेयणः वेवावञ्चैः २ दूरिं यद्वा
एषः संजमद्वा १४ तद्वपाणवत्तियाए ५ छट्टं पुणधम्मचिं ताएत्ति पट् कायपरिरक्षणार्थमिति व्यक्तं हृदि चिन्ति अहनि २ प्रतिदिनं स
र्वदापीत्यर्थः प्रासुकेन भक्षेण भिक्षासम्बहेन वर्त्तितव्यं हन्ति कार्या तथा यदपि च औषधादितदपि संनिधि कृतं न कल्पत इत्यक्षरघटनीक

यच्चुयचवियचत्तदेहं च फासुयं च ववगयसंजोगमणिगलं विगयधूमच्छाणनिमित्तं वृक्षायपरिर
कषणद्वादिसुनिस्सफासुकेण भिक्खेणवट्टियवं जंपियसमणस्ससुविहियस्सउरोयायंके बड्डप्पगारंमि

यद्योजीवनादिक्रियाधी चव्योशस्त्रे करीचजीवकीधो त्यक्तजीवजीवरहित संयोजनादोषरहित आचारनोवपांणिवो
तेणे रहित आहारजपरिद्वेपरहित छहे कारणे आचारल्ये नान्यथा क्कायराखवाने अर्थे येयण। वेवावच्चैर इरियद्वाण्य३ संजमद्वाण्य४
तद्वाण्यवत्तियाण्य५ छट्पुण्य६ अचिंताण्य६ द्विवसदिवसप्रते प्रासुक भिचाइं वत्तवोचारीवीद् जे आगलिकही सेते साधुने पासत्यादि

पुपुणादिति पुनाः कल्पते संगच्छते परिरिष्टहीतुमोदनादीनि प्रकृतं उच्यते यत्तदेकादशपिंडपातशुद्धं आचारांगस्य द्वितीयश्रुतस्त्वथप्रथमा
ध्ययनस्यैकादशभिः पिण्डपाताभिधायिकरुद्धैश्चैविसुद्धं तदुक्तदोषविमुक्तं यत्तत्तथा तथाकथणं मूल्ये न ग्रहणं हननं विनाशनं पचनं वा
ग्निनापाक इति हन्तः एधांयानि कृतकारितामुमोदनानि स्वयंकरणकारणानुमतयः तानितया ताएव नवकोव्यापिभागाद्वृत्तिसमासः ता
भिः सुपरिसुद्धं निर्दोषं दशभिश्चैवैर्विप्रमुक्तं ते च शङ्कितादयः एषणादोषाः उद्गमआधाकर्मादिषोडशविधः उत्पादनाधाव्यादिषोडश
विधैव एतत्तु द्वयमेपयागवेषणाभिधाना उद्गमदोषात्पादनैषणातया शुद्धं ववगयचयचद्रयचत्तदेहं च त्तिथ्यपगतमोघतच्च तनापर्यायाद
चेतनत्वं प्राप्तं च तृतीयनादिक्रियाभ्यो भ्रष्टं च्यावितं तेभ्य एव आह्वयैषाभ्यं यितं त्यक्तदेहं च परित्यक्तजीवसंसर्गसमुत्पद्यति जनिताद्वा

याणुं मोयणा नवकोडौ हिंसुपरिसुद्धं दसह्रियदोसे हिं विष्णुमुक्कं उद्गमउप्यायणे सणाएसुद्धं ववग

माहेपिंडेपणाषध्यने । १ उद्देशेष्वाहारलेवानीविधिकहीच्छे दोषरहितवेचातो प्राणविनाशपचवोकरवोकराववो अमुमोदवो नवको
टि करी निर्दोषदशगंकादिकदोषरहित आधाकर्मादिर्दोषाद्विदोषादिशः १ एवेह एषणाद्वकरीशुद्ध चेतनाजाद्वेकरी अचेतन

एपां हृन्द्ः तत एतान्यादिर्यस्य तत्तथा एतदपि च संयमस्योपहृणार्थमुपपद्यमानं नपरिग्रहसंज्ञया आह च जं पिवत्यं यपायं वाकं बलं पायपुं
 छणं तं पि संयमलज्जद्वाधारेतीपरिहरंति या परिभुंजत इत्यर्थः न सोपरिगच्छो वुत्तो नाद्भुत्तेण तादृणामुच्छापपरिगच्छो वुत्तोद्भुत्तं महे
 सिणा चस्मद्गुरुणेत्यर्थः तथा वा तातपदं यमशक्यो तपरिरक्षणा र्यतया उपकरणं रजोहरणादिकं रागद्वे धरहितं यथाभवतीत्येवं परिह
 र्त्तव्यं परिभोक्तव्यं संयतेन नित्यं एवमपरिग्रहतास्य भवति याह च अज्जत्तवि सोही एउवकरणं वाहिरं परिहरंतो अपरिगच्छोति भणितो
 जिणे चिंते लोक्कदं सीहिं तथा प्रत्युपेक्षणं चक्षुपा निरीक्षणं प्रस्कोटनं चास्कोटनं आभ्यां सहया प्रभाजं नारजोहरणादिक्रिया सातथा तस्या

गरागदोसरहियं परिक्खिहियब्बं संजएण णिच्चं प्रडिलेहणपफोडण यमज्जणा एअहोयराओयअप्पमत्ते
 णं जंति सययं निक्खि वियब्बं च गिरिहयब्बं च भायण भंडो विहं उवकरणं एवं से संजए विमुत्ते निस्संगो निप

गद्वे परहितभोगविवोसाधुचारी वीद् नित्यप्रतेरूडोपरेजोवो अक्खोडापक्खोडापूजवो रात्रिअने दिवसे प्रमादरहित होद्द निरंत
 रसूकवोयहिबो भाजउभांडउपधिउपगरण एवूर्वीक्तेते संयमवंतेम्बं काणोनथी संगरहितपरिग्रहरहितरुचि ममतारहितस्वे हरूपी

तयदपि च ग्रमस्य सुविहितस्य तु ग्रन्थो भाषामात्रे पतद्गृहधारिणः स पात्रस्य सम्भवति भाजनं च पात्रं भांडं ग्रन्थं तदेव उपपत्तिर्यस्योपपत्तिर्य
उपकरणं चोपग्रहिकं अथवा भाजनं च भाण्डं चोपधिचेत्ये वरूपमुपकरणं भाजनभांडोपध्वं पकरणं तदेवाह पतद्गृहं पात्रं पात्रवन्ध
नं पात्रवन्धः पात्रकेसरिका पात्रप्रमार्जनपोतिका पात्रस्यापनयतकम्बलखण्डे पात्रं निधीयते पटलानि भिक्षावसरे पात्रप्रगृह्य दकानि
वस्त्रखण्डानि च यदि सर्वस्रोकानि तदा त्रीणि भवन्ति अन्यथा यंच समचेति रजस्वायं च पात्रवेदनं चीवरं गोच्छकः पात्रयस्त्रप्रमार्जन
हेतुः कम्बलयकलरूपः त्रय एव पच्छदौ द्वौ सौ त्रिकौ तृतीयचौर्णिकः रजोहरणं प्रतीतं चोलपट्टकः परिधानवस्त्रं सुखानन्तकं मुखवस्त्रिका

यकेसरिया प्रायद्वयं च पडलाइं त्रिखिवरयत्ताणं गोच्छकं त्रिनिथपक्षागारं रजोहरणं चोलपट्टकमु
ण्यंतकमादीयं एयं प्रिय संजमस्स उववू इण्हयाए वायायवदंसमसगसीय परिक्खण्हयाए उवगर

क्षीपूं जणीहेठलोगोच्छोपडला त्रिखिचढी हायप्रमाणरजस्वाणपातानां वीटणाक्खपरलोगोच्छो त्रिणपछेवडी रजोहरणयोधो चोलपटो
मुं पत्ती इत्यादि उपगरणजांणिया एपूवैकक्षासंयमने उपटं भनेच्छर्थे वायरोच्चातपडांसमसायीत एतलाने राखवनिषेय्ये उपगरणरा

योयौत्सुक्यं येन स गमितरजः शमितरजः शमितरजो वा शमितरागहं यः समितः समितिपुं च सुसम्यग्गृह्णति सम्यग्दर्शनी समश्चयः सर्वप्राणि
भूतेषु तत्र प्राणाद्द्विधा दित्यसाः भूतानि स्थावराः सुष्ठु समणत्ति स एव स्वमण्डति वाप्यनिष्ठा किं भूतांसावित्याह श्रुतधारकः षट्जुको
वक्तुः उद्यतो बानलसः संयतः संयमी सुसाधुः सुदुर्निर्वाणसाधनपरः शरणं त्वाणं सर्वभूतानां षड्विधादीनां रक्षणादिना सर्वजगद्वत्सलो वा
रसत्यकर्त्ता हितकृत्यर्थः सम्यभापकश्च संसारं ते स्थितश्च संसारसमुच्छिन्नोऽस्ति समुच्छिन्नसंसारः सततं सदा मरणानां पारगः सर्वदेव

सुसैद्धसमणे सुयधार एउज्जु एसंज ए सुसाज्ज सरणं सब्भूयाणं सब्ब जगवच्छले सच्चभासकेय संसारं
तेवितेय संसारसमुच्छिन्ने सययं सरणाण पार ए पार केय सर्वे सिं समयाणं पवयण माया हिं अट्टहिं

मोजे साधु सर्वप्राणभूतने विषे ते निश्चेयमण वारञ्चंगनो धरणहारसाधु क्रियाने विषे सावधानसंयती मोक्षनो साधकसरणनो दायकस
र्वभूतेन सर्वजगने वा छल्यनो करणहार साचनो बोलणहार संसारते हनो अंतवर्तति संसारच्छेदो टाल्यो निरंतरसरणनो पारगांसी पार
पड्ढचाडवाने समर्थ सर्वसंशयनो पारगामी तथा आठप्रवचनी मातापांच समिति विणिगुप्ति तेणे करी आठकर्मनी गांठिनो मूं कावण

अहोयराउयत्तिराविदिवं अग्रमत्तेनाप्रमादिनाभवन्ति सततं निचोपेत्य च मोक्तव्यं ग्रहीतव्यं चेति किंतु दित्याह भाषणम् उोयहिउय
 करणं एवमेनेन न्यायेन संयतः संयमी विमुक्त्यक्तघनादिनि सङ्गो भिष्वङ्गवर्जितः निर्गतापरिग्रहसिद्धिस्तथा निर्म्ममो ममेति याद्व
 यर्जो निस्त्रे हवन्धनययः सतथा सर्वपापविरतः वास्यामपकारिकायां चन्दने चोपकारे के समानस्तुत्यः समाचारो यिकल्पो वायस्य सतयाद्वे
 परागविरहित इत्यर्थः समाउपेक्षणीयत्वेन तुल्यतृणमणिमुक्तायस्य सतथा लोढौ च काष्ठे च समउपेक्षकत्वेन तुल्योयः सतयाततः कर्म
 धारयः समश्चरपीदैन्याभावात् भानेन पूजया सहायमानान्यत्कारोमानापमाननातस्यां शमितमुपशमितं रजः पापं रतं वारति विषये यपुर

रिगाह रुद्र निम्नमेसिने हवं धणे सव्यपाव विरएवासौ चंदणसमाणकप्पो समतिणमणिमुत्तलेडु कंचणस
 मेसमेयमाणविमाणणाए समियरएसमियरागदोसे समितेसमौद्र सुसमहिडोसमेयजेसव्व प्राणभूए

यावंधनरहितसर्वपापयकी निवर्त्त्यो वांसेलिकरीक्केदेतेहचंदनलेपकरे तेसरीखोआचारसरीखो तृणमाणिकमोतीपाषाणसुवर्ण
 सरीखोसरिखोक्खतोपज्जो हेल्लोएबेह नैविषे उपयस्योपापरजयकी उपसमाव्यारागद्वेषसमितो पांचसुमतिने विषेसमकितट्टीस

पारित्ययः पाठान्तरैरुपनिर्गतः इति एतदुक्तं तत्रैव ।
 सविप्रमनोऽस्य साधुदानाद्वालज्जुत्ति रज्जु रिव रज्जुः सरलत्वात् घन्यो घनलाभयाच्चाप्यन्ये
 त्वसामर्थ्यादितिः क्षान्तिक्षमः जितेन्द्रिय इति व्यक्तां शोभितोगुणयोगात् शोषोपाशुद्धकारी सुहृद्वा सर्वप्राणिमित्रानदानात् ॥ १५ ॥
 परिचारी संयमात्तर्हि लेश्यन्तःकरणवृत्तिर्यस्य सोऽवहितैश्च अममो भवमकारवर्जितः अकिञ्चनो निर्द्रव्यः क्षिन्नग्रन्थः त्रुटितस्तेषुः पाठा
 क्षुन्नसोऽयत्ति क्षिन्नयोऽकोयवा क्षिन्नश्रोताः तत्र श्रुतो द्विविधं द्रव्यश्रुतो भावश्रुतश्च तत्र द्रव्यश्रुतो नद्यादिप्रवाहः भावश्रुतश्च संसा

शुभं उभयसंनिक्त्वे दशासंमि ए उच्चारपासवणखेलसिंघाणजल्ल पारिठावणियासमि एमणगुत्ते वड्ड
 गुत्ते कायगुत्ते गुत्तिं दि ए गुत्तवं भयारी चाइलज्जु धणोतवस्सीखंति खमेजिइं दि ए सोहिक्के अण्णि

सुमतो एधणासमितिसमितोलेवोभाणोआतोच्चं कवोत्तिणिसमितिवडीनीतिललुनीतीलेयानासिकानो मेलपारिष्ठापनिकासमितिस
 गुप्तिकायगुप्तिगुप्ते द्वियगुप्तिवद्वाचारीत्यागी सर्वसंसारसंगरहितलज्जावंतं धनवंततपस्वीच्चमाइकरीनेसहणहार

चक्षितकारीत्यर्थः पाठान्तरेऽतिनिरतः इति एत्यादीनि दशपदानि पूर्वोक्तार्थप्रपञ्चरूपाणि प्रतीतार्थान्येव तथात्यागी सर्वसंगत्यागात्
 संविन्नमनेऽस्माधुदानाद्बालज्जुति रज्जु रिवरज्जुः सरलत्वात् धन्यो घनलाभयोग्यत्वात् तपस्वी प्रशस्ततपोयुक्तत्वात् चान्याच्चमतेन
 त्वसामर्थ्यादितिः चान्तिक्षमः जितेन्द्रिय इति व्यक्तं शोभितोगुणयोगात् शोधिदो वा शुद्धकारी शुद्धद्वारं सर्वप्राणिमितं अनिदानो निदान
 परिचारी संयमात्तवर्धिले स्थान्तः करणवृत्तिर्यस्य सोऽवर्धिलेऽस्यः अममो ममकारवर्जितः अकिञ्चनो निर्द्रव्यः क्षिन्नग्रन्थः त्रुटितस्त्रेहः पाठा
 न्तरेऽच्छिन्नसोऽवत्तिच्छिन्नयोकोऽथवा क्षिन्नश्रोताः तत्र श्रोतोद्विविधं द्रव्यश्रोतोभावश्रोतश्च तत्र द्रव्यश्रोतो नद्यादिप्रवाहः भावश्रोतश्च संसा

णभंडमत्तनिष्कवेदणासमि ए उच्चारपासवणखेलसिंघाणजल्ल पारिठावणियासमि ए मणगुत्ते वद्द
 गुत्ते कायगुत्ते गुत्तिंदि ए गुत्तवं भयारी चाद्रलज्जु धयोतवस्सीखंति खमेजिद्रंदि ए सोहिक्के अण

सुमतो एयणासमितिसमितोलेवोभांडोआलोखं कवोतिणि समितिवडीनी तिललुनीतीक्ष्णानासिकानो मैलपारिष्ठापनिकासमितिस
 मितोमनगुप्तिवचनगुप्तिकायगुप्तिगुत्ते द्वियगुप्तिव्रह्मचारीत्यागी सर्वसंसारसंगरश्चितलज्जावंत धनवंततपस्वी चमाद्रकरीने सङ्गहार

रसमुद्रपात्यद्भुभोलोकथवहारः सच्चिन्वोयेन सतथा निरूपलेपोऽविद्यामानकर्मानुलेपः एतच्च विवेपणं भाविनिभूतयदुपधारमानित्यो
 म्यतेसुयिमलवरकांस्यभाजनमिव विमुक्तोयः अमणपक्षेतोचमिवतोयंसम्बन्धहेतुसेहः संवेवियत्ति संपादयनिरञ्जनः साधुपक्षे रञ्जनं
 जीयस्वरूपोपरञ्जनकारिरागादिकंस्तु अतएवाहविगतरागह्वयमोहः क्षुब्धद्वन्द्वेपुगुप्तः ययाहिकच्छपः प्रीयापञ्चमैयतुभिः प्रादेः क
 दाच्चित्पुप्तोभवतीत्येवंसाधुरपीन्द्रियेखिन्द्रियाण्याञ्चित्येत्यर्थः जात्यकाञ्चनमिवजातरूपः रागादिजुद्रयपोराक्षयस्यरूपइत्यर्थः पुष्प

याणेअवहिलेसे अमसेअकिंचणेछिन्नगंथे निरूपलेविसुविमलवर कंसभायणंचेवसुभूतोएसंखेविव
 निरंजणेविगयरागदोसमोह कुम्भोद्वदइंदिएसुगुप्ते जच्चकाणंगंयजायस्वे पुकस्वरपत्तंवनिरूपलेवे

जिते'द्विय गुणैकरीयोभ्योनिद्याणारहित जेहनीलेख्यावाहिरनथीसंयमथीममतारहितधर्मीपगरणअधिककांइनरांखेवास्त्यअभ्यंतर
 ग्रंथेदोर्कमलेपनथी निर्मलप्रधानकांसीनाभाजननीपरे निमपांणीकांसीनेभेदेनहीयंखनीपरेरंगनलागेरहितरागह्वयमोहयकीका
 छयानीपरेइंद्रीगोपयीछे जाचासुवर्णनीपरेरूपसहित कमलनापांनडानीपरे निरूपलेपसौम्यपणेचंद्रमासरीखोसूर्यभीपरेदीपतोते

रपत्वमिवपद्मदलमिवनिरुपलेपोभोगमृद्विलेपापेक्षयाचन्द्रद्वसौम्यतयापाठान्तरेण सौम्यभावतयासौम्यपरिणामेनअनुपतापकतया
सूरद्ववदीप्ततेजाःतपस्तेजःप्रतीत्यचचलोनिचलः परीषद्वादिभिःयथामन्दारोगिरिवरोमेरुःरित्यर्थः अक्षोभःक्षोभवर्जितः सागरद्व
स्तिमितःभावकक्षोलरक्षितः तथापृथिवीवसर्वस्यार्थविषयःशुभाशुभस्पर्शपुंसमच्चित्तद्वत्यर्थः तवसाद्व्यत्तितपसापिचहेतुभूतेनभस्मराग्नि
कृन्वद्वजाततेजावक्लिःभावेनेह यथाभस्मच्छन्नोवक्किरंतज्जं लतिवह्निर्हानीभवतीत्येवंअमणः शरीरमाश्रित्यतपसास्नानोभवतिअन्त
स्तुशुभलेख्ययादीप्यतद्वृत्तिज्वलितकृताशनद्व तेजसाज्वलन्साधुपक्षेतेजोज्ञानं भावतमोविनायकत्वात् गोशीर्षचन्दनमिवशीतलोमनः

चंदोद्ववसोमभावयाए सूरौवृदित्तये अचलेजहमंदरे गिरिवरेअक्खोभे सागरोव्वथिमियेपुढवी
वियसव्वफासविसहे तवस्साद्वयभासरासिक्खन्ते वजाततेए जलियड्डयासणोविव तेयसाजलंतेगोसी

जनिचलजिममेरुपर्वततिमपरीसहजपने साधुअचलक्षोभरहितसमुद्रनीपरे मर्यादानलोपेष्टयवीनीपरेसर्वफरससहेतपेकरीराखोडे
कांइअग्निसरीखाजेतेजवंतसाधुजाजुल्यमानअग्निनीपरे तेजेकरीदहदीप्यमानगोशीर्षचंदननीपरेशीतलअनेसुगंधजिमद्रुपाणीने

रसमुद्रपात्यशुभोलोकव्यवहारः सच्चिन्मोयेन सतथा निरुपलेपोऽविद्यमानकर्मालुलेपः एतच्च विधेयं भाविनिभूतवदुपचारमात्रित्यो
प्यते सुयिमलवरकांस्थभाजनमिव विमुक्ततोयः अमणपक्षेतोवमिव तोयं समन्वहेतुस्ते चः संखे विवन्ति संसुद्रव निरञ्जनः साधुपञ्चेरञ्जनं
जीपस्वरूपोपरञ्जनकारिरागादिकं वस्तु अतएवाहयिगतरागहं यमोहः क्लृप्ता इव इन्द्रिये पुगुप्तः यथा हि काष्ण्डपः प्रीयापञ्चमैश्चतुर्भिः पादैः क
दाचित्पुमोभवतीत्येवं साधुरपीन्द्रिये विन्द्रियाण्याश्चित्येत्यर्थः जात्यकाश्चनमिव जात रूपः रागादिद्रव्ययोहा ह्यथ स्वस्वरूप इत्यर्थः पुष्क

याणे अत्र हि लेखे अममे अकिंचणे छिन्नगंधे निरुवले विसुविमलवर कंसभायणं चैव सुकृतो एसंखे विव
निरंजणे विगयरागदोसमोह कुम्भोद्रवद्रं दि ए सुगुत्ते जच्च कण्ठगं वजायखे वे पुक्खरपत्तं व निरुवले वे

जितेन्द्रिय गुणकारीशोभ्यो नियाणारहित जेहनी लेखावाहिरनयो संवमयी ममतारचितधर्मे पगरण अधिककां दूनरां लेखास्य अभ्यं तर
ग्रंथे द्यौर्कर्मलेपनयी निर्मलप्रधानकांसीनाभाजननीपरे जिमपाणीकांसीनिभेदनही शंखनीपरे रंगनलागेरहितरागहं यमोहयकीका
द्वजानीपरे द्रुं द्रीगोपयीछे जाचासुवर्णनीपरे रूपसहित कमलनापां नडानीपरे निरुपलेपसौम्यपणे चंद्रमासरीखो सुवर्णनीपरे दीपतो ते

रंडद्वयप्रसक्तः यथा भारंडाभिधानः पक्षीचप्रसक्तचित्तोभवतीत्येवमयमपीति खड्गः आटव्यः चतुष्पदविशेषः स ह्येकशृङ्गोभवतीत्युच्यते खड्गविषाणमिवैकजातोरगादिसहायवैकल्पादेकौभूतइत्यर्थः स्थाणुरिवोद्वेकायः कायोत्सर्गकालेशून्यागारमिवाप्रतिकर्मादिनिवृत्तिः सुन्नागारावणस्त्वन्तोत्ति सुन्त्यागारस्यभूत्यापणस्य चान्तमर्थे वर्त्तमानः किमिवकिम्विधइत्याहनिवर्तितः शरणप्रदीप्यध्यानमिव वातधर्जितगृहदीपज्वलनमिवनिःप्रकम्पोदिव्याद्युपसर्गसंसर्गेऽपि शुभध्याननिखलः जहाखुरेचेवएगधारित्ति चेवशब्दः समुच्चये यथाक्षुर

लितं वसुद्विहियए भारंडेचेवअप्पमत्तेखगगविसाणंच एगजाएखाणूववउडुकाए सुखागारेव्वअप्प
डिकम्मे सुखागारावणस्सवंतोनिवायसरणंअप्पदीववक्काणमिव निप्पकंपेजहा खरोवेवएगधारे जहा

नापांणीनीपरेशुद्धहृदयभारंडमंखीनीपरे प्रमादरहितसदासावधान अटवीनीजीवगेडोतेहनेएकसींग थांभानीपरेउडुकायकायोत्सर्गकरीखंभनीपरेरहे जिमसूनाघरकोइसंभारनकरे तिमसाधुप्रतिकर्मांरहित सूनोघरहाटतेहमांछि वायरहितरहिओदीवोडोलेनहीतिमध्यानथी साधुडोलेनहीजिमकरपलो एकधारोवहेतिमसर्पएकहटिइंजोइंवांकोनजोवेजिमआकासनेआलंयननथीपंखी

सन्तापोपशमनात् सुगन्धिचशीलसौगन्ध्यात् क्रदकद्रवनदद्रवसमएवगमिकाः समभावोयस्यसतथा यथाहिवाताभावेऋदः समोभयति
 अनिन्द्रोन्वतजलोपरिभागइत्यर्थः तथासाधुः सत्कारन्यत्कारयोरनुबभानिन्वभावतयासमोभवतीति उदृष्टष्टमुनिर्मलमिवादयमएलं
 तलंप्रकटभावेननिर्मायितया अनिगूहितभावेन सुखभावःशोभनस्वरूपः शुद्धभावोवेति शौंडीरचारभटः कुञ्जरद्रवपरीपहसैन्यापेक्ष
 यादृपभद्रवजातस्यामा अङ्गीकृतमहाव्रतभारोहहने जातसामर्थ्यः सिंहेवावयाद्यगाधिपइतिस्वरूपविहंपणंभवति इःप्रहृष्यःअपरि
 भवनीयोद्यगणामेवंसाधुःपरीषहाणामिति सारदसलिलमिवशुद्धहृदयोयथाशारदजलं सुद्वंभवतीत्येवमयंशुद्धहृदयइतिभावनाभा

सचंदणंप्रिवसौयलेसुगंधियहरतोविवसमितभावे उग्वोसियसुनिम्नलवं आयंसमंडलतलव्यप्रागड
 भावेणसुद्धभावे सेंडीरेकुंजरोववसभोव जायथामेसीहोव जहामिगाहिवेहोइ दुष्परिसोसारयस

अपरलेभागे समोदीपाव्योद्योष्मोएहवोचतिनिर्मलआरी सानोतलोतेहनीपरेप्रगटभावे निर्मलभावेहस्तीनीपरेशौंडीरपरकटकमां
 चिनिर्भयच्छतोपेसे दपभनीपरेवलेकरीभारवहिवासमर्थ जिमसींहखगनोठाकुरहोइंते अटवीनाजीवने अनाकलनीयअशरदृकाल

रंडइवअप्रमत्तः यथा भारंडाभिधानः पक्षीअप्रमत्तश्चकितोभवतीत्येवमयमपीति खड्गःआटव्यः चतुष्पदविशेषः सद्यो कष्टं गोभवती
 त्नु च्यतेखड्गविषाणमिवैकजातोरगादिसहायवै कल्यादेकीभूतइत्यर्थः स्थाणुरिवोद्वेकायः कायोत्सर्गकालेशून्यागारमिवाप्रतिकर्माद्र
 तिष्यत्तं सुन्वागारावणस्स'तोत्ति सुन्वागारस्यभूत्यापणस्यचान्तमध्ये वर्त्तमानः किमिवकिम्बिधइत्याहनिर्वीतः शरणप्रदीप्यध्यानमिव
 वातवर्जितमृद्वदीपज्वलनमिवनिःप्रकम्पोदिष्याद्यु पसर्गसंसर्गेपि शुभध्याननिश्चलःजहाखुरेचेवएगधारिन्ति चेवयब्दःसमुच्चये यथाक्षुर

लिलंवसुद्वहियए भारंडेचेवअप्रमत्तखगविसाणंच एगजाएखाणूववउड्डुकाए सुखागारेव्वअप्प
 डिक्कम्मे सुखागारावणस्स'तोनिवायसरणंप्रदीवज्झाणमिव निष्पक्कंपेजहा खरोवेवएगधारे जहा

नापांणीनीपरेशुद्वहदयभारंडपंखीनीपरे प्रमादरहितसदासावधान अटवीनोजीवगेडोतेहनेएकसींग थाभानीपरेउड्डु कायकायो
 त्सर्गकरीखंभनीपरेरहे जिमसूनावरकोइसंभारनकरे तिमसाधुप्रतिकर्म्म ररहित सूनीघरहाटतेहमांहि यायरहितरहिओदीवोडो
 लेनहीतिमध्यानथी साधुडोलेनहीजिमछरपलो एकधारोवहेतिमसर्पएकहृष्टिइं जोइं वांकोनजोवेजिमआकासनेआलंपननथीपंखी

एकधारएवंसाधुरुत्सर्गलक्षणेकधारः जहाअहीचेवएगदिट्टित्ति यथाअहीरेकहट्टिर्बद्धलक्षः एवंसाधुमोक्षसाधनेकहट्टिआगासंचेयनि
 रालंबेत्ति आकायमिवनिरालंबोयथाकाशमनालंबनंतथासाधुनाकिञ्चिदालंबते एवंसाधुग्रामदेशकुलाद्यालंबनरहितइत्यर्थः विहग
 दूवसर्वतोविप्रसुक्तः निःपरिग्रहइत्यर्थः तथापरस्त्वतो निलयोयसतिर्यस्यसपरस्त्वत निलयोयथोरगः सर्पतथाप्रतिबद्धः प्रतिबन्धरहितोअनिल
 दूववायुरिव जीवदूववाअप्रतिहतगति अप्रतिहतविचारइत्यर्थः ग्रामेग्रामेचेकरात्रियावत् नगरेचपञ्चरात्रिंदूज्जं तद्वृत्तिविहरंचे त्यर्थः
 एतच्चभिद्युप्रतिमाप्रतिपन्नसाध्वपेक्षयास्त्वमवगन्तव्यं कुतएवंविधोसाधित्याह जितेन्द्रियोजितपरीयहोयतद्वृत्तिर्निर्भयो भयरहितः

अहीवेवएगदिट्टीआगासंचेव निरालंबेविहगेविवसब्बओ विप्पमुक्केकयपरिनिलए जहाचेवउरएअम
 डिबद्धोअनिलोब्बजीवोव अपडिहयगईगामेगामेयगरायं रागरेस्पंचरायं इइजंतेयजित्तिदिए

यानीपरेसर्वथानकनेविधे अप्रतिबंधविहारोपारकाकीधाघरतिहावसे जिमसर्पपारकाइंकीधघरिरहे तिमसाधुप्रतिबंधरहितवाय
 भीपरेअयवाजीवनीगतिसमानं कोईखलीनसकेग्रामग्रामनेविधे एकरात्रिनगरंरनेविधे पांचरात्रिरहे पळेविचरतो जितेन्द्रियपरीस

वडित्तिविद्वान्गीतार्थः पाठान्तरेण विष्णुहो निरतिचारः सचिन्ताचित्तमिश्रके पुद्गल्ये पुर्विरागतांगतः संचयाद्विरतः मुक्तद्रवमुक्तः लुक्कः
गौरवत्वयत्यागात् निरवकांक्षः आकांक्षावर्जितः लौकितमरणयोराशयावांछया विप्रमुक्तोयः सतथानिःसन्धिः चारित्वपरिणामव्यवहारे
दाभावेन निःसन्निधानं निर्वर्णं निरतिचारं चारित्वं संयमं धीरो बुद्धिमान् चक्षोभो वाकायेन कायक्रिययानमनोरथमात्रेण स्पृशन् सतत

जियपरिसह्यनिभमएविउ सचिन्ताचित्तमौसकेहिंदब्बेहिं विरागयगएसंचयतो विरएसुत्ते लज्जके
निरवकंखेजौवियमरणासविप्पमुक्के निस्सनेहे निब्बणं चारित्तं धीरेकायेण फासयंतैसययं अउमंप्प
उभायजुत्ते निज्जके एगेचरेज्जधम्मं इमंच परिगगह्वेरमणपरिरक्खणइयाए पावयणं भगवया सुक्का

इनो जीपणहारभयरहितविद्वांस सचिन्तयचित्तमिश्रनेविपे द्रव्यने धिरागपणेपङ्क्तं तो मरीग्रह राखवाथकी निवत्थ्यो निर्लोभपणो गार
वरहितयाकांक्षा रहित जीववानी मरवानी वांछारहित स्वे हरहित अतिचार रहित चारीत्वकायरपणारहित कायादं करीपालतो
निरंतर अथात्मध्वानं रहित एतावता एकाग्रचित्तकृतोचपशंति विरति रागद्वेषरहितपाले धर्मएप्रत्यक्षपरिग्रहवेरमणरूपव्रतराखिवां

मनवरतमध्यात्मनाशुभमनसास्थानं यत्तेनयुक्तोयः सतथानिश्चतः उपशान्तः एकोरागादिसहायाभावात् चरेदनुपालयेदुर्भ्रं चारितवत्तण
मितिदमंचेत्यादि रक्खणद्वयाएदृत्ये तदन्तं सुगमंनवरंअपरिग्रहरूपंविरमणंयत्तथापठमंति पशुानांमध्ये प्रयमंभावनायस्तुयदनि

हियं अत्तहियंपेच्चाभाविकं आगमेसिभहं सुद्धं नेयाउयंअकुडिलंअणुत्तरं सब्बदुक्खपावाणंविउस
वणंतस्सइमापंचभावणाओचरिमस्सवयस्स जंतिपरिग्गहवेरमण रक्खसुद्वयाएपठमं सोइं दिएण
सोच्चासहाइं मखसुं भहगाइं किंतेवरसुरवसुयिंगपणवदह, रक्खभिवीण विपंचिवल्लयिचइीसक

नेअये थोसिद्धात्तन्त्रीमहावीरभगवंते कूडीपरेकहिअोसर्वजीवनेहितकारी परभवेसुखनोकारणंआगामिककालिंभद्रकल्याणनोकार
णनिर्दोपन्यायमार्गसरलसर्वोत्तम सर्वदुःखपापतेहनोनिवारणहार तेहनीएआगलिकहीस्ये पांचभावनाच्छेहला व्रतनीहोइं परिग्र
हवेरमणव्रतरूपराखवानेअये प्रथमकानेकारी नेसांभलीने शब्दमननेगमताकल्याणकारीयाकिहां प्रधानमोटामादललसुमादल
दादुरसरस्वतीवीणा वीणा विपंचीर वल्लकीर एत्तिणीवीणाविशेष वाजितविशेषघंटानाथब्दविशेष वारहृत्येनोनिघोषवीणानोवि

स्पृहत्वं नाम तच्चैवं श्रोत्रेन्द्रियेण श्रुत्वा शब्दान् मनोच्चाः सन्तो ये भद्रकास्तैः मनोश्च भद्रकास्तान् किं तेति तद्यथा वरभुरजामहामदलाः
 द्रह्मामदला एव पणवालपटहा दहुरतिदुरटः चर्मवनेन च मुखः कलशः कच्छभीवाद्यविशेषः वीणाविपंचीवस्तुकीचवीणाविशेषावन्तो
 यकवाद्यविशेष एव सुषोपावण्णविशेषः नन्दीद्वादशतयनिर्घोषः तानि च गच्छति भंभामलहमदलज्जुक्कतिसिलाय करदुकं सलाकाहः
 वीणावंशो संखोपणवो यवारसमो तथा सुसरपरिवादिनी वीणाविशेष एव वंशो वेणुतुणको वाद्यविशेषः एवाकोप्येवं तन्त्री वीणाविशेषः
 तलाहस्ताः तालाकंसिकाः तलतालावाहस्तताला एतान्येव तूर्याणि वाद्यानि एषां यो निर्घोषो नादः तथा गीतं गेयं वादितं च वाद्यं सामान्यानि

सुषोसणं दिसू सरपरिवादिणि वंसतूणक पव्वयतं तीतलताल तुडियनिग्घोसे गीयवाद्वाद्दं णडण्ड
 गजल्लमल्लमुट्ठिक वेलंबककहकपवक लासकआइक्खकलंखमंख तूणइल्लतूं ववीणियतालायरपकर

शेषवांसलीवाजितविशेष वीणातांतीतालोटाकांसीनाताल एतलाजेवाजिततिह नोजे निर्घोषशब्द गाद्वोसमुच्चयवाजितनचावणहार
 नाचणहारवरतजपरखेले जेठीमल्लमूंठीइवीदे लोकनेहमावे कथाकृतेहारासगावे शुभाशुभकहेवंशनेअग्रेखेले पाटीओदेखाडेवा

मनवरतमध्यात्मनाशुभमनसास्थानं यत्तेनयुक्तोयः सतथा निवृतः उपशान्तः एकोरागादिसहायाभावात् चरेदनुपालयेद्धर्मं चारितः ॥ ग
मितिद्वमंचेत्यादि रक्त्वणद्वयाएदृत्ये तदन्तं सुगमं नवरं अपरिग्रह रूपं विरमणं यत्तत्तयापठमंति पञ्चानामध्ये प्रथमं भावनावहः ॥ ग ॥ नि

हियं अत्तहि यं पेच्चाभाविकं आगमेसि भद्दं सुद्धं नेयाउयं अकुडिलं अयुत्तरं सब्बदुक्खपावाणं विउस
वणं तस्सद्दमापंचभावणाओचरिमस्सवयस्स जंतिपरिगगहवेरमण रक्त्वसद्वयाएपठमं सोद्धं दिरण
सोच्चासद्दाइं मस्सखं भद्दगाइं किंतेवरसुरवसुयिंगपणवद्दह, रक्कच्छमिवीण विपंचिवल्लयिवद्दीसक

नेषये ओसिद्धातन्त्रीमहावीरभगवंते रुद्धीपरेकाहोसर्वजीवनेहितकारी परभवेसुखनोकारणं आगामिककालिं भद्रकल्याणनोकार
णनिर्दीपन्यायमार्गसरलसर्वोत्तम सर्वदुःखपापतेहनोनिवारणहार तेहनोएवागलिकहीस्ये पांचभावनाक्केहला व्रतनीहोइं परिग्र
हवेरमणवतरूपराखवानेचये प्रथमकाने करी नेसांमलीने शब्दमननेगमताकल्याणकारीयाकिचां प्रधानमोटाभादलललुभादल
दादुरसरस्वतीवीणा वीणा विपंचीर वल्लकीइ एत्तिणीवीणाविसेष वाजितविशेषघंटानाशब्दविशेष वाररुद्धयनोमिर्षोपवीणानोवि

सु हृत्वं नाम तच्चैवं श्रोत्रेन्द्रियेण श्रुत्वा शब्दान् मनोभ्रातः सन्तो ये भद्रकास्ते मनोभ्रमद्रकास्तान् किं तेति तद्यथा वरमुरजामहामर्दलाः
 द्रह्मामर्दला एव पणवालघुपटहा दहुरन्ति दुर्दुःखः चर्मविनद्धमुखः कलशः कच्छभीषाद्यविशेषः वीणाविपंचीवल्लकीचवीणाविशेषावर्द्धा
 यकं वाद्यविशेष एव सुषोपाघण्डाविशेषः नन्दीद्वादशतयैर्निर्वोपः तानि चावृत्तिर्भंभमच्छद्महलङ्घुक्रतिसिलाय करदुकं सलाकाहलः
 वीणावंशोऽसंखोपणवोयवारसमो तथासूसरपरिवादिनीवीणाविशेष एव वंशो वेणुतुणको वाद्यविशेषः एवाक्कोप्पेवं तन्त्रीवीणाविशेष एव
 तलाहस्ताः तालाकंसिकाः तलतालवाङ्मृताला एतान्येव तथार्थिणि वाद्यानि एपां यो निर्वोषो नादः तथा गीतं गेयं वादितं च वाद्यं सामान्यविं

सुषोसर्गं दिसू सूरपरिवादिणि वंसतूणक पव्वयतं तोतलताल तुडियनिगवोसे गीयवाइयाइं एण्डण्ड
 गजज्जमज्जसुट्टिक वेलंबककहकपवक लासक आइक्खकलंखमंख तण्डुल्लतूं ववीणियतालाय प्रकर

ये पयांसलीवाजित्वविशेष वीणातांतीतालोटाकांसीनाताल एतलान्जेवाजित्वतिष्ठनो जेनिर्वोपशब्द गाइवोसमुच्चयवाजित्वनचापणहार
 नाचणहारवरतळपरखेले जेठीमसुम्हंठीइं बीटं लोकनेरुसावे कथाक्रहेरासगावे शुभाशुभकहेवंशनेअग्रेखेले पाटीओदेखाडेवा

मनवरतमध्याब्जनागुभसनसाध्यानं यत्तेन युक्तोयः स तथा निश्चतः उपशान्तः एको रागादि सहायाभावात् चरेदनुपालयेद्भूमं चारितलक्षण
मिति इमं चेत्यादि रक्त्वणद्वयाएदृत्ये तदन्तं सुगमं नवरं च परिग्रह रूपं विरमणं यत्तत्तथापठमंति पञ्चानामध्ये प्रथमं भावनावल्लुगब्दनि

हित्यं अन्तर्हित्यं पेक्षाभाविकं आगमेसिम्बहं सुद्धं नेया उच्यं अकुडिलं अणुत्तरं सव्वदुक्कलपावाणं विउस
वणं तस्स इमापं च भावणाओ चरिमस्स वयस्स ज्जंति परिग्गहवेरमण रक्त्वस्यद्वयाएपठमं सोदं दिणं
सोच्चासद्दाइं मस्ससं भद्गाइं किंतेवरसुरवसुयिंगपणवद्दह, रक्कच्छभिवीण विपं चिवल्लयि नद्दी सक

नेष्ये श्रीसिद्धांत्यी महावीरभगवंते कूडीपदे कश्चि ओ सर्वजीवनेहितकारी परमवेसुखनो कारणं आगामिक कालिं भद्रकल्याणनोकार
णनिर्दोषन्यायमार्गसरलसर्वोत्तम सर्वदुःखपापतेहने निवारणहार तेहनी एषागलिकहीस्से पांचभावनाकेहला व्रतनी होइं परिग्र
हवेरमणवत्त रूपराखवानेअर्थे प्रथमकाने करी निसांमलीने शब्दमननेगमताकल्याणकारीयाकिहां प्रधानमोटा मादलल्लुमादल
दाइरसरसस्तीवीणा वीणा विपंचीर वल्लकीइ एतिणीवीणाविसेव वाजितविशेषघंटानाशब्दविशेष नारहत्तयेनोभिर्घोषवीणानोवि

स्पृहत्वं नाम तच्चैवं श्रोत्रेन्द्रियेण श्रुत्याशब्दान् मनोश्चाः सन्तोये भद्रकाशे मनोज्ञ भद्रकाशान् किं तेति तद्यथा वरमुरजामहामर्दलाह
 दद्मामर्दलाएव पणवालुपट्टा दहुरन्तिदुर्दुःखः चर्मावनद्धमुखः कलशः कच्छभीवाद्यविशेषः वीणाविपंचीवल्लकीचवीणाविशेषावद्धी
 यंकवाद्यविशेष एव सुषोपाषण्डाविशेषः नन्दीद्वादशद्वयनिर्घोषः तानि चामृति भंभामउद्दमद्वलङ्कुडुकतिसिलाय करदुकं सलाकाहल
 वीणावंशोसंखोपणवोयवारसमो तथासूसरपरिवादिनीवीणाविशेष एव वंशोवेणुतणकोवाद्यविशेषः एवाक्रोष्पेवं तन्त्रीवीणाविशेष एव
 तलाहस्ताः तालाकंसिकाः तलतालावाहस्तालाएतान्ये वद्व्यां विवाद्यानि एयां योनिर्वोपीनादः तथागीतंगेयवादि तंचवाद्यं सामान्यमि

सुषोसणंदि सूसरपरिवादि शिवंसतूणक पव्यतंती तलताल तुडियनिग्घोसे गीयवाद्वाद् एण्डण्ट
 गजक्षमक्षमुद्रिक वेलंबककहकपवक लासक आद्रकलकलंखमंख तण्डुल्लतू ववीणियतालाय रप्रकर

शेषांसलीवाजितविशेष वीणातांतीतालोटाकांसीनाताल एतलाजेवाजिततिह्नोजेनिर्घोपशब्द गाद्रवोसमुच्चयवाजितनचावणहार
 नाचणहारवरतजपरखेले जेठीमल्लम् ठीद् बीदे लोकनेहस्रावे कथाकृते रासगावे शुभाशुभकहेवंशनेत्रग्रेखेले पाटीओदेखाडेवा

तिद्वन्द्वः ततः श्रुत्वेति योगाद्वितीया तथानटनत्तकयस्रमस्रुः मौष्टिकविडम्बककथकस्रकलाशकाख्यायकलंखमंखलणद्रुतुं बधीणकताला
 यैः पूर्वव्याख्यातैः प्रक्रियन्ते विधीयन्ते यानि तानि नटानि नटादिप्रकरणानि च कानि तानीत्याह बद्धनिम्बनेकानिमधुरस्वराणां कलष
 नीनी गायकानां यानि गीतानि सुखस्वराणि तानि तथा तानि श्रुत्वा तैषु अमणेन न सक्तव्यमिति सम्बन्धः तथा काश्चिद्व्यभरणविशेषः मेख
 लापितद्विषेप एव कलापकोप्रीवाभरणं प्रतरकाणि प्रतरेकश्चाभरणविशेषः पादजालकपादाभरणं वण्टिकाप्रतीताः किंकर्ष्यः शुश्रूषण्टिका

णाणियवह्मणिमज्जणि मज्जरसरगीयसूस्वराइ' कंचीमेहलाकलावगपसरक पहरकपायजालकघं
 टियखिंखणिरयणोरुजालय कुद्वियनेउरचलणनालिय कणंगनियलजालक भूसणंसहाणिलील

नितद्वं बानीवीणा तालीदीयेनाचक्ररे घणामधुरामीठास्वरएहवाजे गीतजेह्नोस्वरकुडोहें कांचीस्त्रीसंबंधीयो कडिनोचाभरणने
 खलाकलापकतेहीजनोविशेष आभरणविशेषपहिरवानोआभरणविशेष स्त्रीनापगननेउरघंटिकाघंटो त्रांझीघंटिकारत्नसंबंधीयो
 बंधाजालीसरीखोमुद्रिकानेउर चलणमालिकाएत्रिणिपगनाचाभरणविशेष कनका निगडर जालक इ एत्रिणिचाभरणविशेषह

सूत्रप्रधानं रयणत्तिरत्नसम्बन्धिकर्तृव्यं
तथैयकनकनिगडांनिजालकंचाभरण
कुटिलगमनकुर्वाणामुदीरितान् संज्ञ
माधुर्यविशेषद्वन्निविशेषाणि रूपा
तिवादीचमहनिप्रचराणि मधुरं

चंक्रममाणानुं दीर्घ

ऊरजणभासियाद्

गारतेहनाशब्देतेकिमजग

हवाशब्दकोईचारित्रीयानीस्तुतीकरे तेहनावचनवह्वणामधुरजनयमच्छरीकलोकतेहना भाष्यावचनसंभलीतयाचनेराएयादि

पादाभरणंचलनमालिकापि
लीलाचंक्रम्यमाणानांहेलयां
तानि भणितानिचकलानि
तथागुणवचनानिचस्तु
सबन्धात् तेषुचन्येषुचैवमा

णाणियवज्जणैम

यव्वं नरज्जियव्वं

पादालवामधुरध्वनिस्वरघोलनासहितमनोहरए

नोच्चासंतोयेपापकाशे अमनोऽप्रापकातान् किंतेति यद्यथाआक्रोशियस्वेत्यादिवचनं परंपरेसु उद्भूत्यादिखिंसनं निन्दावचनं च
 गीलोसावित्यादिकं अपमाननमपूजावचनं यूयमित्यादिवाच्येत्वमित्यादितथातर्जनं ज्ञायसिरेद्भूत्यादिवचनं निर्भर्त्यं न अपसरमेव हि
 मार्गादित्यादिकंदीप्तवचनं कुपितवचनं त्रासनं फेत्कारादिकं भवकारि उक्कृजितं अव्यक्तमहाध्वनिकरणं रुदितं अश्रुविमोचनं युक्तं शब्दि
 तं रटितमारटीरूपं क्रान्दितमाक्रान्दिः इष्टवियोगादाविवनिर्घुष्टं निर्वोपरूपं रसितं शूकरादिशब्दितमिवकरणं कणोत्पादकं विलपितमानं
 स्वरूपमित्येपाद्वन्दः ततस्तानि श्रुत्वा तेष्विनिसम्बन्धात् तथाक्रोशादिशब्देपुच्येपुचैवमादिषु शब्देष्वमनोऽप्रापकेषु न तेष्विनियोजितमेव

अवभाषणतज्जणनिभमच्छणदिन्नवयणतासण उक्तावियरुणरडियकंदिय विगुधुवरसियकलुणविल
 वियाइअणसुय एवमाइएसुसईसु अमणुणपावएसुनतेसु समणेरुणसियब्बं नहीलियब्बं ननिंदि

घनरेतुंला निभ्रंल्लवानोवचनरेपापीठ दीनवचनतासवानोवचन अव्यक्तशब्दरौद्ररडवो आकंदशब्दनेइष्टनेमरणपोकारीररोइवो
 सीयालनीपरेशब्दनोकरवो सांभलतांआगलानेमनेकरणाजपजेएववा आर्त्तंस्वरनेवीलवा अनेराईएयादिदेइने शब्दस्वरनोऽप्राप

अमणेनरोपितव्यं नहीलितव्यं नावचाकार्यानि निन्दितव्यं निन्दानकार्यानि खिंशतव्यं लोकसमर्चो निन्दानकार्यानि स्फुटव्यं अमनोऽहेतु
तोर्द्रथस्वच्छे दोनकार्यः नभेतव्यं तस्यैवभेदोनविधेयः नवहेयव्यं ति नवधोविधेयः ननुगुसाहसिकांवाजुगुसायत्तं नलभ्याउचितोत्पाद
यितुं जनयितुं स्वस्यपरस्यवाप्रयसभावनानिगमनार्थमाह एवमुक्तानीत्याश्रित्वेन्द्रियविपयाभावना श्रित्वेन्द्रियनिरोद्धयमन्ययानयद्भृत्य
यंरूपापरिभावना आलोचनातयाभावितोवासितो भवतिजायतेन्तरात्माततश्चमनोऽमनोऽज्ञातत्वाभ्यांयेसुभिर्भुक्तिशुभाशुभायद्भरा
प्रतिगस्यते तेषुक्रमेण योरगद्वेपोतयोर्विषयेप्रणिहितः संवृतः आत्मायस्यसतया साधुनिर्वाणसाधनपरः मनोवचनकायगुप्तः संवृतः सं
यम्वनखिसिचव्यं नष्टिंदियव्यंनभिंदियव्यं नवहेयव्यं नदुगुं क्वावत्तियावि तस्मात्त्रयाएतु एवं सोद

दियभावणाभाविश्रोभवद् अंतरप्पामणुषामणुषे सुभिर्भुक्तिभिरागदोसेप्रणिहित्यप्मा साहुमणवय

दुष्पातेयद्भनेविषे चारीतीयोरोसनकरहीलेनही निंदानकरेखिसेनहीक्खेदननकरे भेदेनहीवंधनकरे दुगंछाजपजेतिमनकरेलहि
पायोप्यनशीएणीपरे श्रित्वेन्द्रियनेविषेभावनाद् भाव्योवास्योहोद् अंतरात्माजीवमनोऽच्यमनोऽक्षरुडा पाडूवोरागद्वेयसंख्योआत्मा

वरयान्पिच्छितेन्द्रियोनिरुद्धहृषीकःप्रणिहितेन्द्रियोवा तथाभूतःसन्चरेदनुचरेदनुपालयेष्टमंचारितं वीर्यतिद्वितीयंभावनावस्तुचक्षु
रिन्द्रियसंघरोनामतच्चैवंचक्षुरिन्द्रियेण हृद्वा रूपाणिनरयुग्मादीनि मनोज्ञभद्रकाणिसच्चित्ताचित्तमिश्रकाणिक्ते त्याहकाष्ठे फलका
दौपुस्तोचवस्त्रे चित्रकर्मणि प्रतीतेलेख्ये छत्तिकादिशेषेयैलेचपापाणोदन्तकर्मणिचगजविपाणविपयायारूपनिर्माणक्रियायां पञ्चभिर्व

णकायगुत्ते संवृडेपणिहिद्रुंदि ए चरेज्जघम्भं१ विद्रयंत्तवकुद्रुंदि एण पासौयरूवाणिमणुसाभद्
काद्रुं सच्चित्ताचित्तमीसकाद्रुं कट्टेघोत्थेयचित्तकम्भे लेप्पकम्भे सेलेयदंतकम्भे पंचहिंबस्से हिंअणेग
संठाणसंठियाद्रुं गंधिमवेटिमपूरिमसंघाद्रुमाणिमम्लाद्रुं वज्जविहाणियअहिदं नयणमणसुहकरा

साधुमनवचनकायगुप्ति संवरवंतमंवस्था रूंधणहारद्रुं द्वियनाथाचरे घर्म्मबीजीभावनाआंखेकरीदेखीनेरूपमनोज्ञकल्याणकारीयो
सच्चित्तयचित्तमिश्ररूपकाष्टकमवस्त्रनारूपचित्तामकर्म माटीनारूपपापांणदांतनारूपपांचवर्णसहितअनेकसंस्थानेकरीसंस्थितसच्चि
तगंधीनेनीपाथ्यारूपसालावत् वीटीनेनीपाथ्याकंदुकवत् भरीनेनीपाथ्यापित्तलादिप्रतिमावत् घणाखंडजोडे मालाघणेप्रकारेअत्य

पुण्युक्तानीति गम्यते तथा च नेकसंस्थानसंस्थितानि ग्रन्थि मग्न्यनेन निष्पन्नं भालावत् वेष्टि मं वेष्टनेन निर्वृत्तं पुष्पगे दुकवत् परिमं प्ररणेन निर्वृत्तं पुष्पफूर्णितं वंशं जरकरूपेण परकवत् संघाति मं सङ्घातेन निष्पन्नं इतरेतरनिवेशितनालपुष्पमालावत् एषां इन्द्रः कानि चेतानी त्याह माल्यानि मालासुसाधूनि पुष्पाणीत्यर्थः बहुविधानि चाधिकमत्यर्थं नयनमनसां सुखकराणि यानि तानि तथा वनखण्डात् पूर्वं तां च ग्रामाकरनगराणि च प्रतीतानि क्षुद्रिकाजलाशयविशेषः पुष्करिणी पुष्करवती वतु लावा वापी चतुष्कोणादीर्घिकाः कृत्वा सारणी गृह्णा लिका वक्रसारणी सरः पंक्ति कायत्वे कक्षात् सरसो न्यस्मान्न्यस्मादन्यतः सञ्चारकपाटकेनोदकं सञ्चरति सा सरसरपंक्तिका सागरः समु

द्रं वणसंडे प्रव्ययगामागर नगराण्यखुडिय पुष्करणि वा विदीहि यगुं जालिय सरसरपंति सागर
बिलवंतिय खातिय नंदिसरतलाग वप्पिणि फुल्लुप्पलपडमपरिमंडियाभिरामे अणेगसउण गणमिड्ड

तथां हि मनसुखकारींद्रं वनखंडपर्वत ग्रामआगरनगरनी खार्देनां क्रीकमलसहितवावडीलां बीसारणी वांकीसारणी सरोवरनी पंक्ति समुद्रवांननी खाणि खार्देनदी सरतलावक्खारा विकास्याफूल उत्पलकमलपद्मकमल तेषां करीमंडितरमणी कचनेक पंखीयां नाना समूह

द्रोविलपंक्तिकाधातुखनिपद्धतिः खाद्वयन्तिष्वातवलयंनदीनिम्नगाः सरःस्वभावजो जलाश्रयविशेषः तडागःकृतकः वप्पिणत्तिकेदाराः एतेपाद्वन्दःतत्तत्तान् द्वेद्वेतिप्रकृतंकिंभूतान् फुल्लैर्विकसितैस्तत्पलेनीलोत्पलादिभिःपद्मैः सामान्यपुण्डरीकादिभिः परिमण्डतायेभ्यभि रामाद्यरस्यास्तेतथातान् अनेकयकुनिगणानां मिथुनानि विचरितानि सञ्चरितानियेपुतेतथातान्तथावरमण्डपाप्रतीताः विविधानिभवनानिमृच्छाणितोरणानि प्रतीतानिचैत्यानिप्रतिमादेवकुलानि प्रतीतानि सभावज्जनोपवेशस्थानं प्रपाजलदानस्थानं चायस्यःपरित्राजकवसतिखड्गतानि शयनानिशय्याद्यासनानिच सिंहासनादीनिशिविकाजंपानविशेषः पार्श्वतोवेदिकाउपरिचकूटाकृतिः

एविवचरितेवरमण्डवविविहभवरण तोरणचन्द्रयदेवकुल सभापवावसहसुकय सयणासणसौयरह
सगडजाणजुगयसंदणनरनारीगणेय सोमपण्डिखवदरिसणिज्जे अलंकियविभूसिए पुव्वकयतव

जोडोत्तेणेकरी विचित्रप्रकारेप्रधानमण्डप नानाप्रकारेवरतोरणप्रतिमानो देहरोराजसभापर्ववसतिरूडोकीधा पल्यं कभद्राशनपा लखीरयगण्डलारयसंग्रामिक देशप्रसिद्धरथनोविशेषपुरुषस्त्रीसमूह उपद्रवरहितदेखणहारमनगमतादेखवायोग्यसुगटसहितवस्त्रा

रथः प्रतीतः शकटं गन्त्रीयानं गन्त्रीयानं विशेष एव युग्यं वाहनं गोखेदेशप्रसिद्धं वाजं पानं स्थन्दनोरथविशेषः नरनारीगणायति हन्तृस्तां युक्तिं भूतान् सौम्याचरौद्राः प्रतिक्रियाद्रुष्टारं प्रतिक्रियेपां ते दर्शनीयाश्च मनोज्ञा ये ते तथातान् अलङ्कृतविशेषितान् नृकमेणमुकुटादिभिर्वस्त्रादिभ्यश्च पूर्वकृतस्तपसः प्रभावेन यत्सौभाग्यं जनादेयत्वं तेन सम्प्रयुक्ता ये ते तथातान् तथा नटनत्तं कयल्लुमल्लुमौष्टिकविडम्बककयल्लुमल्लुमल्लासिकाख्यायकलंखमंखल्लणइल्लतुं बवीणककतालाचरैः पूर्वव्याख्यातैः प्रक्रियन्ते यानि तानि तथातानि च कानीत्याह वृद्धनिस्तुकराणि योभनकर्माणि हृद्वेति प्रकृतं ते त्वितिसम्बन्धात्तेषु अन्येषु चैवं मादिकेषु रूपेषु मनोज्ञभद्रकेषु नञ्चमण्येन सक्तयं नरत्तयं यावत्करणा

प्रभावसोहृगसंप्रउत्ते नटुनडगजल्लमल्लमुद्रिय वेलंबककहकपवगलासग आइक्खलंखमंखल्लणइल्ल
तुं बविणीयतालायर पकरणाणियवृद्धणिसुकवयाणि अखेसुयएवमाइएसुखेवसु मणुखमइएसु

दिकनीविभयार्पूर्वलाकीधा तयनेप्रभावेसौभाग्यसहित नचावणहारनाचणहार वरतउपरखेलेजेठीमल्लमूंठीयेकरीवीटे लोकनेह सावेकवानाकरणहारकुंदेरासेरसे शुभाशुभनाकयकवंशाग्रिखेलेपाटीइंकरौ भीखमांगेवाजीत्वजाडे दंबानीवीणातालीदेइनेना

नृगर्हि तव्यमित्यादीनि षट्पदानिदृश्यानिनख्छतिवामतिवातवतेषुरूपेषु कुर्यात्तुनरपिचक्षुरिन्द्रियेण हृद्धारूपाणिचमनोच्चपापका
निकितेत्तितद्यथा गंडीत्यादि वातपित्तश्लेष्मसन्निपातजंचतुर्द्वागण्डं तदस्यास्तीति गण्डो गण्डमालावान् कुष्ठमष्टादशभेदमस्यास्तीति

नतेसुसमणेणसज्जियब्धं नरज्जियब्धंनगिज्जियब्धं नसुज्जियब्धं नविनिगघायमावज्जियब्धं नलुभि
यब्धंनरसियब्धं नहसियब्धंनसतिंचमतिंच तत्थकुज्जापुणरविचक्खुंदिएण प्रासियरूवाणिअमण
सुमावकाइ' किंतेगडिकोठिकुणि उदरिकच्छ लुपइल्ल कुज्जापंगुलवामणअंधल्लगएगचक्खुं विणिह

चकरवानोविमेय घणारूडाकर्मकौधाअनेराएयादिदेइने रूपनेविमेमनोच्चकल्याणकारीया तेहनेविपेसाधुतेणेंसंगनकरे राचेनही
गच्छीनथायमूखीनकरे रूपेकरीव्याघातनपामेस्वाध्यायनेविषे लोभनकरिवोदोपनकरिवो हासोनकरिवोसंभारवोनही मतितिहान
करवीधलीचक्षुइ' द्रीइ' करी एहवारूपदेखीनेव्याघातनपांमे अमनोच्चपाडूवातेकेहाकंठमाला कुटीगर्भदोपथकीएकपगच्छोदोएकहा
यच्छोदोजलीदररोगपामादिरोग हाथरूपगकठिनथाइ' कूबडोपांगुलोवांमणोजात्यंधकांणो जन्मापूठेअंधपाटलीलेइचालेपियाचि

कुठीतत्रसप्तमहाकुष्ठानि तद्वयाचरणो१ दुम्बर२ रिश्वनिह्व३ काकपाल४ काकन५ पोण्डरीक६ दद्रु७ कुष्ठानीतिमहत्त्वं चैपांसर्पिषा
 त्वमुपवेयादसाध्यत्वाच्चेति एकादशक्षुद्राणितद्यथा स्थूलाभारकमर्दाकुष्ठककुष्ठा३ चर्मदलविसर्पपरिसर्प६ विचर्चिका७ सिष्मः८ कि
 टिभः९ पाप्मा१० शतारूकः११ संज्ञानीतिसर्वस्थप्यष्टादशसामान्यतः कुष्ठं सर्वसन्निपातजमपिवातादिदोषोत्कटतया भेदभाग्भवतीति
 कुणिन्तिगर्भाधानदोयान् क्लृप्तैकपादोन्मूकपाणिर्वकुणिकुण्डित्वर्थः उदरिन्ति जलोदरीतत्वाष्टावुदराणि तेषामध्ये जलोदरमसाध्य
 मिति तदिदं निर्दिष्टं शोपाणित्वचिरोत्थानि साध्यानि तानि चाष्टावेव षष्ठ्यक्षयक्ष्मसस्तै रपि चानिलाद्यैः ४ लोचोदरं ५ नङ्गुदं तथैव च
 गन्तुकं ५ सप्तममटमञ्जलोदरं चेति भवन्ति यानि कच्छन्ति कण्डूतिमान् पदस्रन्ति पदं स्त्रीपदं पादादौ काठिन्यं यदुक्तं प्रकुपितावातपित्त
 वे क्षणोद्यः प्रपन्ना वं चणोरुजं वा खर्वविष्टमानाः कालान्तरेण पादमाश्रित्य ग्रनैः शोफमुपजनयन्ति यत्तस्त्रीपदमाचघते पुराणोदकभूयि
 टा सर्वतुपुचयीतलाये देशास्तै पुजायंति स्त्रीपदानि विशेषतः पादयोर्हस्तयोश्चापि जायेते स्त्रीपदं दृष्ट्वा कर्णोष्ठनासास्रपि च क्वचिदिच्छन्ति
 तद्विदः कुजपृष्ठादौ कुजयागात् पंगुलः पद्मं चंक्रमणासमर्थः वामनः खर्वशरीरः एते च मातापितृशोणितशुक्रदोषेण गर्भस्य दोषोद्भवात् कु
 लवामनकादयो भवन्तीत्युक्तं गर्भवातप्रकोपेण दोषदेवापमानि ते भवेत्कुलः कुणिः पद्मः भूको सन्मृतएव वाचं धेस्रगन्ति अन्यथा धिक्ल

कोजात्यन्धः एगचकुत्तिकाणः एतच्चदोषद्वयं भगतस्योत्पद्यते जातस्य घतवर्गस्य सहस्रहृदि भागमप्रतिपन्नं तेजो जात्यन्धत्वं करोति तदेका
 द्विगतं काणत्वं विधत्ते तदेव रक्तागुगतं रक्ताच्चिपित्तागुगतं पिक्वाच्चं च घ्रागुगतं शुक्लाच्चमिति विणिह्यन्ति विनिहतचक्षुरित्यर्थः तत्र
 यद्यातस्य चक्षुर्विनिहनेनान्धत्वं काणत्वं वा तदनेन दर्शितमिति सप्पि सप्तगन्ति सहस्रसङ्केन पिशाचकेन वर्त्तते यत्सतथाग्रहग्रहीत
 इत्यर्थः अथ वा सर्पतीतिसर्पिः सच गर्भदोषात्कर्मदोषाद्वा भवति स किंलपाणिगृहीतकाष्ठः सर्पतीति शल्यकः शल्यवान् शूलादिशल्यभिन्न
 इत्यर्थः व्याधिना विपिष्टचित्तपीड्याचिरस्यादिगदेन वारोगेण रजया सद्वोधातिगदेन वा पीडितो यस्य सतथा ततो गङ्गादिपदानामेकत्वद्वन्द्वः
 तत्तद्द्वेति प्रकृतं विवृतानि च दृढतककुड्वराणि सकिमिणकुड्वराणि कथितश्च सतथा तं वा द्रव्यराशिं पुरीयादिद्रव्यसमूह
 इति प्रकृतं ते ध्वितिसम्बन्धात् तेषु गङ्गादिदु रूपेषु अन्यमनोस्रपापक्रेयुनश्च मणेन रोपितव्यं यावत्कारणान्न गृहीतव्यमित्यादीनि पट्

यसप्पि सप्तगवाहिरोगपीलिय विगताणियमतककलेवराणि सकिमिणकुड्वराणि च द्रव्यराशिं अणु

प्रत्यो व्याधिचिरस्याधीरोगतत्कालघाती तेषो पीड्यारौद्ररूप दृढतकनाकलेवरक्षमि सहितक्षुण्णो एष वो द्रव्यनोसग्रहदेखी अने रा एभा

पदानिदृष्ट्यानिनजगुसाष्टित्तिकाअपिलभ्याउचितायोग्ये त्वर्थः उत्पादयितुं निगमयन्नाह एवं चक्षुरिन्द्रियभावनाभावितोरात्रे त्यादि
व्यक्तमेव तद्वयं तितृतीयं भावनावस्तुसु गन्धसंवृतत्वं तच्चैवं धारणेन्द्रियेणाध्यायगन्धान् मनोश्च भद्रकान् किं ते त्तितद्यथा जलजस्यलजसर
सपुण्याणि फलपानभोजनानि प्रतीतानि कुष्ठसुखलकुष्ठं नगरत्तिगन्धद्रव्यविशेषः पत्रं तमालपत्रादिष्वोयत्तिस्तक्तदमनकः पुष्पफला

सुयएवमाइसु अमणुषपावएस्तुनतेसु समणेणरुसियब्बंजाव नेदुजंछावत्तियावि लभ्भाउप्पातेउए
वंचचक्खु दियभावणाभावितोभवइ अंतरप्पामणुसामणुणे सुसुभिद्रुभिरागदोसपणिहिअप्पासा
उसमणवयणकायगुत्ते संवुडेपणिहिंदिएचरेज्जधम्मां २ तइयं धारिणिंदिएण अग्ग्धाइयगंधाइ मणुसुभ

दिदेइनेअमनोस्सपाडूवातेहनेविपे साधूइंरीसनकारिवीयावत् दुगंछाउपजाववायोग्यनही लक्षिवायोग्यनहीएणीपरि चक्षुइं द्रियभा
वनाभावोवास्योहोइं अंतरात्माजीवमनोस्सअमनोस्सचरूप शुभपाडूआरागहवसंचआत्मांसाधु मनवचनकायाइं करीगुप्तिस्संबस्यो
धेइं द्रियभाचरे धर्मरतीजीभावना नासिकाइं करीसूंवीने गंधमनोस्सकल्याणकारिणी तेकेहीजलनायलनासरससताजाफूलफल

तिविशेषः मरुकः प्रतीतः एलारसः सुगन्धिफलविशेषरसः पिकमंसिति पिकासंस्कृमासीति गन्धद्रव्यविशेषः गोशीर्षाभिधानं सरसं यच्च
 न्दनं तत्तथा कर्पूरो घनसारलवङ्गानि फलविशेषपाच्यरुदारविशेषः कुङ्कुमं काश्मीरजं कक्कोलानि फलविशेषाः उशीरं वारणीमूलं श्वेत
 चन्दनं श्रीखण्डं श्वेतो दोषास्यन्दचन्दनं मलयजं सुगन्धानां सङ्गन्धानां सारारङ्गानां प्रधानदलानां युक्त्यर्थो जनं येषु यरधूपषास्त्रेषु तत्तथा तेषु

दृगाद् किंति जलयथलयसरसपुष्पफल पाणभोयणकोद्रुतगरपत्तचोथ दमणक मरुय एलारसपिक
 मंसिगोसीसरसचंदण कप्पूरलवंगअगरकुं कुम कक्कोलउसीरसेयचंदण सुगंधसारगजुत्तिवरधू
 ववासेउउयपिंडिमणीहारिसगंधेषु अरु सुयएवमाद्रसु गंधेसु मणुणभद्रसु नतेसु समणेषु सज्जि

पांणीभोजन उपलोठगंधद्रव्यविशेष तमालपत्रसुगंधच्छालिदमणो मरुचोएलचीरसपच्योगंधद्रव्यविशेषगोशीर्षं ताजोचंदनकपूरलवंग
 अगरकेसरफलविशेषवालौसुकडिचंदन सुगंधसारसहितप्रधानधूपषासञ्चतुकाले जेयोग्यषणोउत्कटद्वियिविद्विप्रसरतोएहवोगंधनो
 विशेषचनेरा एद्यादिदेइनेगंधमनोज्ञकल्याणकारी तेहनेविषेचारीवीद् आसक्तपणोनं करिबोयायत् संभारेनचोमननकरे तिहानं

न्यात्तेषु भक्षेय्येषु लिङ्का प्रकृतियुक्तविधेयविचित्रे पु लवणरससंयुक्तेषु तथा मधुमांसेषु प्रतीते वृक्षप्रकारा मज्जिका निटानकप्रकृतमूल्य
निपादितं यदाह पिष्टाणामजासयसहस्रं दालिकास्त्रिमिद्वुरिकादिसेन्धानं सन्धानेनास्त्रीकृतमामलकादिदुग्धं दधिचप्रतीतेसरकोगुड
धातकीसिद्धं मद्यं यरयास्त्रीमदिरासीधुकापिथानेमद्यविशेषैतथाशाकमद्यादयं यत्ताहादेशसाकाद्यादयः ततः एषां हन्वः ततस्तोचते वृक्ष
प्रकाराद्ये तिकर्मधारयः ततस्ते यसाकाद्यादयताचैव साहारस्य स्वयोदणोर जावणश्च तित्त्रियमंसाद् ६ गोरसो ७ जसूट भक्त्यो ८ गु
ल्लवाधण्या १० मूलप्रजा ११ हरिययं १२ डागो १३ होइरसालूय १४ तद्वयाणं १५ पाणीय २ पाण्यं ३ चैव अहारसमोसागो निरुवच

मज्जमं सबहुं प्रकारमज्जिय निष्ठाणगदालियं वसेहं व दुद्धदहि सरयमज्जवरवारणी सीङ्गकापिसा
यणसायद्वारसबहुं प्रगारिसु भोयणे सुयमणुखवस्यगंध रसफासवहुं दव्वसं भिएसु अस्से सुयएवमाइ

रीसहितमधुमांसघणाप्रकारना आहारविशेषघणे मलेनियजाव्यो छडंदप्रमुखनाघोइवडा दूधदहीगुडधातकीपुष्पयीनिप्यन्नमद्यप्र
धानमदिरामदं विशेषमद्यविशेषअद्वारहसाकसहित वृक्षप्रकारना भोजनअंशनादिक मनोज्ञजेहनावर्णगंधरसस्पर्श घणेद्रव्येकीधाअ

भात्तेपुंभक्षेपुयक्कुलिका प्रभृतिपुनवृद्धिविधेयविचित्रेषु लवणरससंयुक्तेषु तथामधुमांसेप्रतीते बह्वप्रकारामज्जिकानिष्ठानकप्रकटम्बुल्य
निपादितं यदाह पिष्टाणं जासयसहस्रं दालिकास्तमिदुरिकादिसेन्धानं सन्धानेनाम्नीकृतमामलकादिदुग्धं दधिचप्रतीतेसरकोगुड
धातकीसिद्धं मद्यं यरवारणीमदिरासीधुकापिथानेमद्यविशेषौतयायाकमष्टादशं यत्वाहादियसाकाष्टादयः ततः एषां द्वन्द्वः ततस्ते च ते वृद्ध
प्रकाराद्येति फलमधारयः ततस्ते पुसाकाष्टादशतश्चैवमाहारस्य स्रयोदशोऽत्र जावणं इति त्रिव्यमंसाद् इति गोरसोऽत्र जूसोऽत्र भक्योऽत्र गु
ल्ल्यावणियाः । ० मूलफलाः ११ करियं १२ डागो १३ चोदूरसालू १४ तरुपाणं १५ पाणीय २ पाणं गं ३ चैव चट्टारसमोऽंसागो निरुवक

मज्जमंसवज्जम्पकारमज्जिय निष्ठाणगदालियं वसेहं व दुद्धदहि सरयमज्जवरवारणी सौज्जकापिसा
यणसायकारसवज्जम्पगारेसु भोयणे सुयमणुस्ववखगंध रसफासवज्जद्वसंभिएसु अख्यं सुयएवमाह

रीसहितमधुमांसघणाप्रकारना आहारविशेषघणे स्त्रले निपजाव्यो उदं दप्रमुखनाधोऽवडा दूधदहीगुडधातकीपुष्पयौ निष्यन्नमद्यप्र
धानमदिरामदं विशेषपमद्यविशेषचट्टारहसाकसहित बह्वप्रकारानां भोजनचयनादिक मनोज्ञजेहनावर्णगंधरसस्पर्श घणेद्रव्येकीधाद्य

सयैवलपुराणजलवत्नीरसंचविगतरसमितिद्वन्द्वोऽतस्तानि आस्वाद्यतेष्विति योगात्तेष्वन्ये पुचैवस्मदिकेपुरसेष्वमनोऽज्ञपापकेपुनत्रम
 णेनरोपितव्यमित्यादिपूर्ववत् पंचमगंति पञ्चमकंभावनावस्तुस्यार्थनेन्द्रियसंवरस्तच्चैवं स्यार्थनेन्द्रियेण स्पृहास्यार्थान्मनोऽज्ञं भद्रकान्
 किं तत्तितद्यथादगमंलुवन्ति लुदकमंडपाउदकक्षरणेषुक्ताक्षराः प्रतीताश्चे तचन्दनश्रीखण्डशीतलं विमलं च जलं पानीयं विविधा
 फुसुमानां स्वसराययनानि लयीरंवीरणीमूलं मौक्तिकानि सुक्ताफलानि घणालं पद्मनालं दोसिणन्ति चन्द्रिकाचेतिद्वन्द्वोतस्ताः
 तथापेङ्गणानां मयूरागानां यवत्क्षेपकः सन्तालंरन्तं वीजनकं चैतानि वायूदीरकाणिवस्तुनितैर्जनितः सुखासुखहेतवः शीतलाश्च

मगंफ्रासिंदिएणं फ्रासियफ्रासाद्रं मणुखमद्काद्रं किंतेदगमंडवहारसेयचंदण सीयलविमलजलं
 विविहकुसुमसत्थरउसीर सुत्तिंगमुणालदोसिणा मेङ्गणउवखेवगतालियंट वीयणगजणियसुह

कल्याणकारीतेकेहापाणीनीनोमंडपमसिद्ध उजलोचंदनताढोनिर्मलएङ्गवोजेपाणी नानाप्रकारफलनासाथरा वालोभोतीकमलनाल
 मोरपीछवायुनोषालवो ताडहचनोबीजणोउपजाव्या सुखकारीथाशीतलएङ्गवोवायुं ग्रीष्मकालेजेङ्गनासुखकारीयाफरसंछेधणापत्यं

रसंस्कृतानीत्यर्थः विरसानि पुराणयत्वेन विगतरसानि शीतानि अनौचित्येन शीतलानि रूक्षाणि निस्त्रेहानि निज्जं पत्तिं निर्योप्यानि च निर्यानाकारकाणि निर्विखानीत्यर्थः यानि पानभोजनानि तानि तथा तस्मान्निता तथा तस्मान्निता दोषान् रात्रिपर्युषितं व्यापन्नं विनष्टवर्णं कुयितं कोथवत् पूतिकमयवित् कुयितपूतिकं वात्यन्तं कुयितं चतएवामनोक्षममुन्दरं विनष्टमत्यन्तविक्षतावस्याप्राप्तं ततः प्रसूतः बल्लदुर भिगन्धो येन तत्तथा तत एतेषां द्वन्वोत्तस्तीति तथा तिक्तां च निंबवत् कटुकं च शृङ्गादि वत् कपायं च विभीतकवत् आन्तरसंचतकवत् लिद्रं च

वस्त्रकुहियपूइयश्मणुस्त्रविण्डु सूय २ बल्लदुभिगंधियाद्रं तित्तकडूयकसायश्च विलरस लिंदनीर साद्रं अणु सुय एवमाद्रसुरसेसु अमणुस्त्रपावएसु नतेसु समणेरुस्त्रियव्वं जावच रेज्जधम्मं ४ पंच

लरसपाणीभोजनवासीचन्द्र विनष्टवर्णश्मणुस्त्रविण्डुश्मनोक्ष विण्डुप्रसूतनीलेभस्त्राएहवा घणोदुग्धतीखोनौ वसरीखोकडूबोक सायलोवहेडासरीखो खाटोरससेवालसहितपुरातनपाणीसरीखो रसरहितएहवारसभास्त्रादीद्वेधनाशिबो अनेराईएभादिदेइ नेरसभमनोक्षपाडूभा तेहनेविषेचारितीद्रीसकरीवोयावत् पालेधर्म ४ पांचमीभावनाफरसद्द्रीयेकरी फरसीनेफरसमनोक्ष

समैव लपुः पुराणलवतूनीरसंचविगतरसमितिद्वन्द्वोऽतस्तानि आस्वादयेतेष्विति योगान्तेष्वन्ये पुनैवस्मदिकेपुरसेष्वसनोऽज्ञपापकेपुनश्चम
 णेनरोपितव्यमित्यादिपूर्ववत् पंचमगतिं पञ्चमकं भावनानावस्तुस्यार्थेनेन्द्रियसंवरस्तच्चैवं स्वार्थेनेन्द्रियेण स्पृहास्पर्शान्मनोऽज्ञं भद्रकान्
 किं तत्तितद्व्यादगगमंडयन्ति उदकमंडपाठकचरणेषुक्ताहाराः प्रतीताश्चै तचन्दनश्रीखण्डशीतलं विमलंच जलं मानीयं विविधा
 कुसुमानां खसराग्रयनानि उशीरं वीरणीमूलं मौक्तिकानि सुक्ताफलानि चणालं पद्मनालं दोसिष्णन्ति चन्द्रिकाचेतिद्वन्द्वोऽतस्तः
 तथापेच्छणानां मयूरांगानां यवत्तद्वेपकः सन्तुलं हन्तं बीजनकं चैतानि वायुदीरकाणि वस्तूनि तैर्जनितः सुखासुखहेतवः शीतलाद्य

मगंफ्रासिंदिएणं फ्रासियफासाद्रं मणुस्समहकाद्रं किंतेदगमंडवहारसेयचंदण सीयलविमलजल
 विविहकुसुमसत्थरउसीर मुत्तिंगमुणालदोसिणा पेऊणउक्खेवगतालियंट वीयणगजणियसुह

कल्याणकारीतेकेहापांणीनीमंडपप्रसिद्ध उजलोचंदनताडोनिमलएहवोजेपांणी नानाप्रकारफलनासाथरा घालोमोतीकमलनाल
 मेरपीक्वायुनोवालवो ताडहचनोबीजणोउपजाव्या सुखकारीयाथीतलएहवोवायुं ग्रीष्मकालेजेहनासुखकारीयाफरसंखेघणापल्यं

रसंस्कृतानीत्यर्थः विरसानि पुराणयत्वेनविगतरसानिशीतानि अनौचित्येनशीतलानिरूचाणिनिस्त्रेष्टानिनिज्जं पत्तिं निर्याप्यानि चनिर्यानाकाराणि निर्वलानीत्यर्थः यानिपानभोजनानितानितथातस्तानितथादोसीरिति दोषान्नं रात्रिपर्युधितं व्यापन्नं विनष्टवर्णं कुथितं कोथवत् पूतिकमपयित्वं कुथितपूतिकं वात्यन्तकुथितं चतएवामनोन्नमसुन्दरं विनष्टमत्यन्तविह्वतावस्थाप्राप्तं ततः प्रसृतः वज्रदुरभिगन्धो येन तत्तथा तत्तेषां हन्वोत्तसीति तया तित्त्वां च निर्ववत् फटुकं च शुब्ध्यादिवत् कषायं च विभीतकवत् चान्नं रसं घतकवत् लिङ्गं च

वसकुहिदयपूइयअमणुखविण्डु सूय२ वज्रदुग्भिगंधियाद्रं तित्तकडूयकसायअंबिलरस लिंदनीर साद्रं अणुं सुय एवमाद्रएसुरसेसु अमणुखपावएसु नतेसुसमणेणरुसियव्वं जावचरेज्जधम्मं ४ पंच

खरसपाणीभोजनवासीचन्न विनट्यर्णकुह्याअपवित्त्वमनोन्न विण्ढाप्रसूतनीलेभस्याएहवा घणोदुग्धतीखोनीवसरीखोकडूवोक सायलोवहेडासरीखो खाटोरससेवालसहितपुरातनपाणीसरीखो रसरहितएहवारसआस्वादीद्वेधनाणिवो अनैराद्रैएषादिदेई नेरसअमनोन्नपाडूआ तेहनेविपेचारितीद्रीसुनकरिवोधावत् पालेधर्मं ४ पांचमीभावनाफरसइंद्रीयेकरी फरसीनेफरसमनोन्न

सद्यैवलपुराणलवत्नीरसंचविगतरसमितिहन्वोऽतस्तानि आस्वाद्यतेष्विति योगान्तेष्वन्ये पुचैवमदिकेपुरसेष्वमनोऽज्ञपापकेषुनअम
णेनरोपितव्यमित्यादिपूर्ववत् पंचमंगति पञ्चमकंभावनावस्तुस्पर्शनेन्द्रियसंस्पर्शस्रैयं स्पर्शनेन्द्रेण स्पृहास्पर्शान्मनोऽज्ञं भद्रकान्
किं तत्तितद्यथादगमं डवन्ति उदकमंडपावदकक्षरणयुक्ताहाराः प्रतीताश्चेतचन्दनश्रीखण्डशीतलं विमलंच जलं पानीयं विविधा
कुसुमानां खसाराशयनानि उशीरं वीरणीमूलं मौक्तिकानि सुक्ताफलानि मृणालं पद्मनालं दोसिणानि चन्द्रिकाचेतिहन्वोतसाः
तथापेङ्गणानां मयूरांगानां यवत्क्षेपकः सन्तालं हन्तां बीजनकं चैतानि वायुदीरकाणि वस्तूनि तैर्जनितानिः सुखासुखहेतवः शीतलाद्य

मगं फासिंदिएणं फासियफासाद्रं मणुष्यभद्रकाद्रं किंतेदगमंडवहारसेयचंदण सीयलविमलजलं
विविहकुसुमसत्थरउसीर सुत्तिंगमुणालदोसिणा पेङ्गणउक्खेवगतालियंट वीयणगजणियसुह

कल्याणकारीतेकेहापांणीनोमंडपप्रसिद्ध उजलोचंदनताढोनिमलएहवोजेपांणी नानाप्रकारफूलनासाथरा वालोमोतीकमलनाल
मेरपीछवायुनोषालवो ताडहत्तनोबीजणोउपजाव्या सुखकारीयाशीतलएहवोवायुं श्रीप्रकालेजेहनासुखकारीयाफरसंछेवणापल्यं

शीतायेतथातापवनान्वायन् कशीष्मकालेऽणकालेतथासुखस्यार्थानि च बह्वनिश्चयानि चासनादिचप्रावरणगुणांश्च शीतापहा
रकत्वात्तृथीशिरकाले शीतकालेऽद्वायेपप्रतापना शरीरस्यांगारप्रतापनाच्चातपः सूर्यतापःस्निग्धश्चुकशीतोष्णलघुकाश्चयेऽतुसुखा
भेदमतादिकालविवेकेषु सुखकराःस्यर्थाः अद्भुतसुखं निवृत्तिं च मनःस्वास्थ्यं कुर्वन्ति येतेतथासेत्तितान् स्मृष्टादिति प्रकृतं तेति विवृतिः सम्ब

षीयलेयप्रवणे गिह्नकाले सुहृत्फांसाण्यिव हृदि सयणाण्य पाउरणगुण्येयसिसिरकाले अंगारप
तावणाय आयवनिद्वमल्यंसीय उसिणलज्जयावजेऽतुसुहृत्फांसा अंगसुहृन्निवृत्तिकरा ए अस्मै सुय
एवमादृए सुफासेऽसु मणुस्वभद्रेऽसु नतेऽसु समण्येण सज्जियव्यं नरज्जियव्यं न गंज्जियव्यं न मुज्जियव्यं न

आदिकवस्त्रनागुणशीतकालिद् अंगारे करी शरीरतपाविबो सूर्यनोतां वडो चोपेष्ठां सुंहालातां ढाज्ज्हा हलूयाजेऽतुना सुखकारी
याफरसर्पगनेऽसु चित्तने समधिनां करणहार अनेरादृए आदिदेद्रे नैफरसं मनोऽज्ञं रुडाते हने विषे चारितीद् सं गनं करिवोराचेन
शीटवीनयाद् सूखां दनहीफरसने विषघातनयांमे लोभनपांमे दोषनं कहे हांसनं करे संभारवोन हीमतिन करिवी तिहां न करे वलीफ

न्यात्तेपुचन्ये पुचैवमादिकेषुस्यार्थेषुमनोज्ञमद्रूपेनसक्तव्यमित्यादिपूर्ववत् तथापुनरपिस्पर्शनेन्द्रियेणस्पृहास्पर्शान्धमनोज्ञ
पापकान्किंतेजिततदाद्याचनेकोबहुविधोबन्धोरज्वादिभिःसयमनंबधोविनाशः ताडनंचपेटादिना अंकनंतप्तायःशलाकयांककरणं अति
भारारोहणं अङ्गभञ्जनंशरीरावब्रमोटनं शूचीनांनखेषुप्रवेयोयः सतथागात्रस्यशरीरस्य प्रक्षयनंचौराणांनखप्रक्षयनं तथालाञ्छार

विनिग्वायमावज्जियव्वंनलुभियव्वंनतुसियव्वंनहसियव्वंनसत्तिंचमत्तितत्थकुज्जा पुणरविप्पासिंदिए
णप्पासियप्पासाइ अमणुणपावकाइ किंतेअण्णेगवंधवहतालणाकणअइभारारोहणं अंगमंजणसइ
नखप्पवेमगायपत्थणलक्खारसखार तेसुल्लकलकलतओयसिसक काललोहसिंचणहडिबंधणरज्जुनि

रसइ'द्वीयेकरीफरसीनिफरस अमनोज्ञपाडूओतेकेहाचनेकबंधनेकरीबांधो मारयोचपेटादिकेताडूओ तातीथिलाकाइ अंकनोपा
डूओघणाभारनोआरोपवो शरीरनाचयववनोभाजिवो सुचिचिनखमाहिंसंचारवो पाच्छणेफाडूओलाखनोरसखारो तेलकलकलंतोत
रुओसीसोकालोलोह तेणेकरीसीचयोखोछेघालिवो रासडीवेडीसांकलहाथनोखोडोडूत्यादिकेकरीयांधिवो हांडलामांहिपचेअग्नि

सेनचारैतेलेन तथाकलकलन्ति कलकलशब्दकरेति यत्कलकलं अतितप्तमित्यर्थः तेनत्वपुण्यसीसकेनकाललोहेन चयत्सेचनमभिप्रे
 ष्यन्त्यस्तत्तथा हृदीबन्धनं खोटकक्षेपः रज्ज्वानिगडैः सहलेनहस्तादुकेनचयानि बन्धनानितानितच्छब्दैरेयोक्तानि तयाकुंभ्यांभाजन
 वियेपेपाकः पचनं दहनमग्निना सिंहपुच्छं न सेपस्त्रोटनं च हन्धनमुल्लुब्धनं शूलभेदः शूलिकाप्रोतनं गजचरणमलनं करचरणकर्णनासौ
 ष्ठीर्येष्वेदं प्रतीतं जिह्वाच्छेदनं जिह्वाकर्षणं दृष्यनयनरुदयदंतानां यद्गजनमामर्दनं तत्तथा योज्ञायपेहयमसंयमनं लताकिंवा
 कर्पेवर्धः एपांयेप्रहारासेतथा मदपाणिं पादपाणिं जानुष्वधीवत् प्रस्तराः पाषाणा एपांयोनिपातः पतनं सतया पीडनं यत्पीडनं कपि

गलसंकलहत्यं दुहकुं भिप्रागदहण सीहपच्छणउध्वं धणसूलभेयगयचलणमलणकरचरणकन्तना
 सोद्वसीसच्छेयणनिभंछण वसणनयणहिययंतदंतभंजण जोत्तलयकसम्पहार वादप्रसिहजाणुं प

सुं गलेद्रुद्रौ नोच्छेदवो दृष्यस्योजं चोवधिं सुलीद्रुद्रो विहायीनेपगे मर्दवो दृष्यपगकाननाकहोठ मसकच्छेदेजीभनोकादवोद्रुद्रौ नी
 गोलीकाटे नेतवदयनोधंतकरिवो दांतएतलानोभांजवो जोत्तकां वताजणनेप्रहार पगनीपांनहीद्रुढीचणपापांणएह नो जेभंगनेविपे

कच्छू स्त्रीव्रकण्डूतिकारकः फलविशेषः अग्निवह्निः विच्छू यडक्त्ति वृश्चिकदंशः वातातपदंशमशकनिपातयेतिहन्वः ततस्तान्स्पृष्टादुष्ट
निपद्यादुरासुनानिदुर्निपीथिकाकष्टस्वाध्यायभूमीः स्पृष्टातेष्वतिसम्बन्धात् तेषु कर्कशगुरुशीतोष्णरूक्षेषु बहुविधेषु अन्येषु चैवमादिकेषु
सूर्योष्णसन्तोषकेषु न तेषु अमण्येनरोपितव्यमित्यादियच्च सभावना निगमनं पूर्ववत् ब्रह्मपञ्चमसम्बरे शब्दादिपरागद्वे परिनिरोधनं यद्भाव

त्यरनिवायपौलणकविकच्छू अगणिविच्छू यडक्त्वायातव दंसमसकणियाएदुङ्गण सज्जदून्निर्सीहि
याकक्खडसुरसीय उंसिणलुक्खेसुवड्विहेसु अण्णे सुयएवमाइएसु फासेसुअमण्यपावएसु न तेषु
समण्णेषुसियब्बंणहोलियब्बं णण्णिंदियच्चं नखंसियब्बंणक्किंदियब्बं नभिंदियब्बं नवहेयब्बं नदुगुं

पाडुओईपनीपरेपीलको कच्च'चिअग्निवीळुनोडं क वायुआतपडांस मसाशरीरविषेपाडिबो दुःखकारीयोआकनकटकारिणीस्वाध्या
यभूमिकाकरकशभारी ताडाऊक्कालूखाषणेप्रकारे अनेराइएआदिदेइनेफरस अमनोच्चपाख्खातेहनेविषे चारीतीयेरीसनकरेही
लेनहीनिंदेनही खिंसेनहीछेदेनहीभेदेनही बधनकरेदुगंछाउपजेतिमनकरेलहिवानोयोगनकरेण्णीपरे फरसइंद्रीभावनाइं करी

नत्वेनोक्तं तत्तेपुतदनिरोधोपरिग्रहस्यादिति मन्तव्यं तद्विरतएवचापरिग्रहोभवतीति आहचजेसद्वरसंगंधमागयेफासएयसंपप्य

छावत्तियव्यं लभ्भाउप्याएउं एवंफासिंदियभावणाभाविओभवद् अंतरप्पामणुसामणुसुसुत्र्भि
दुब्भिरागदोसपणिहियप्पासाहुमणवयणकायगुत्ते संवुडे पणिहिद्दि ए चरेज्जधम्मं ५ एवमि
णंसंवरस्सदारं सन्नंसंवरियंहेतिसप्पिणिहियं इमेहिंपंचहिंविकारणेहिंमणवयणकायपरिरक्खि
एहिणिच्चंआमरणंतंच एसजोगोनेयव्वोधिधितमयांमतिमया अणासवोअकलुसो अछिद्दोअपरि

भायोवाख्योशोद् अंतरात्माजीवमनोश्चअमनोश्च कंडापांडुवारागद्वेषकंडांनिधानेनैपदे राख्योआत्मासाधुमनवचन कायगुप्पिसं
वसाकंध्याद्द्वीजेणेपाले धर्म्म ५ एपूर्वोक्तसंवरद्वारसम्यक्प्रकारे संवखोचोद्दं कंडानिधानेनैपदेराख्यो इणेपंचभावनारूपीइका
रणेमनवचनकायाद्द्वी राख्यीयेसदाभावाजीवलो एसंवररूपजोगजाणिवोधिपण्यासहित मतिवतेआअवरहितनिर्मलच्छिद्दरदि
तपापयवेनशीलोयरहितनिर्दोष सर्वजिनवरेअनुज्ञातजांख्यो एणीपरेपांचमोसंवरद्वारफरस्यो पाल्योसोध्योतीरपकुवाख्यो अनेरा

मणुष्यपावणेही एउसुत्रकरेज्जपंडिसेहोत्तिदं तेविरएअकिंचणेत्ति एवंमिणमित्यादि पञ्चमसुखराध्यननिगमनं पूर्ववदिति अथ सुखरपंचकस्य निगमनार्थमाह एतानिपंचापिहेसुव्रतशोभननियममहाव्रतानि रुक्खरूपाणिहेतुशतैरुपपत्तिं शतैर्विविक्तैर्निदोषै पुष्कलानिविस्तीर्णानिन्यानिनितथायानिके इत्याह कथिताप्रतिपादिताः अहंक्काशनेजिनागमेपंचसमासेन संक्षेपेणसंवरः सुखर

स्साइअसंकिलिदोसुदो सव्वजिणमणुष्साओ एवंपंचमंसंवरदारं फासियंपालियं सोहियंतिरियं किट्ठियं अणुपालियं आणाएआराहियंभवति एवंनायसुणिणाभगवयापणुवियंपरवियं प्रसिद्धं सिं द्विवरसासणमिणं आषवियं सुदेसियं प्रसत्थं पंचमंसंवरदारं सम्मत्तं त्तिविमि१० एयाइवयाइ

आगलिक्कीर्त्तीरुडीपरे पाल्योहोइआज्जाइं करी आराध्योहोइएणीपरेज्जातमुनीओमहावीरभगवंते कत्थोप्रकूयोप्रसिद्धकीधोसिद्ध वरप्रधानयासनएहआख्यात्योक्त्थो रुडीपरेप्रकास्योप्रसस्तभलो पांचमोसंवरद्वारसमाप्तथयो सुधर्मस्वामीकहेछे ऊं इमकऊं १० एपूर्वकत्थाव्रतपांचे यहोसुव्रतजंबूमहामोटाव्रतहेतुने शतेकरीविचितप्रकारे विस्तीर्णकत्थाछे अरिहंतनेयासणे पांचसंक्षेपेकरीसं

नत्वेनोक्तं तत्तेषु तदर्निरोधोपरिग्रहस्यादिति मन्तव्यं तद्विरतएवचापरिग्रहोभवतीति आह च जेसद्वरसंगं घमागयेफासएयसंपप्य

छावत्तियत्वं लभ्भाउप्पाएउं एवंफासिंदियभावणाभाविओभवद् अंतरप्पामणुखामणुखसुवृभि
दुवृभिरागदोसपणिहियप्पासाज्जमणवयणकायगुत्ते संवुडे पणिहिद्दि ए चरेज्जधम्मं ५ एवमि
णंसंवरस्सदारं सन्धंसंवरियंहेतिसप्पिणिहियं इमेहिंपंचहिंविकारणेहिंमणवयणकायपरिरक्खि
एहिणिचंचआमरणंतंच एसजोगोनेयव्वोधिधितमयांमतिमया अणासवोअकलुसो अछिद्दोअपरि

भायोवाख्योषोढं अंतरालाजीवमनोअमनोअरूडापाडूवारागद्वेषरूडांनिधानेनोपरे राख्योआत्मासाधुमनवचन कायगुप्पिसं
वद्यारूंध्याद्द्रीजेणेपाले धर्म्मं ५ एषूवीत्तसंवरद्वारसस्यक्कप्रकारे संवख्योषोढं रूडानिधानेनोपरे राख्यो इणेपंचभावनारूपीइका
रणेमनवचनकायाद्दरी राख्योयसदानावजीवलगे एसंवररूपजोगजाणिवोधिंयपणासहित मतिवंतेआअवरहितनिर्भलच्छिद्दरहि
तपापयवेनरीलोयारहितनिर्दोप सर्वजिनवरअनुज्ञातजाण्यो एणीपरेपांचमोसंवरद्वारफरख्यो पाल्योसोध्योतीरपज्जचाद्यो अनेरा

चकानिदुःखसतविनायकानि सुखयतप्रवर्त्तकानि कापुरुषदुरुक्ताणि सत्पुरुषतीरितानि निर्वाणगमनसर्गप्रदायकानि पञ्चापिसस्वर
 द्वाराणिसमाप्तानीति ब्रवीमीति समाप्ताप्रश्रव्याकरणाद्ग्रीकाः । नमः श्रीवर्द्धमानाय श्रीपाश्र्वप्रभये नमः नमः श्रीसरस्वत्यै सहायैभ्यो
 नमोनमः । इच्छिगमनिकार्यं यन्मायाभ्युदयोक्तं किमपि समयहीनं तद्विद्योध्यं सुषोभिः नचि भवति विधेया सर्वार्थोन्मिन्नपेक्षादयित
 जिनमत्तानां तादित्वाङ्गिर्वर्गे २ परेपां दुर्लब्धा भवति हि विवक्षास्फुटमिदं विद्ये पाहृद्वानाम तुल्यचनज्ञानमश्नानि रात्र्याधीभिपुनर
 रतितरां माह्वयजनैस्ततः शास्त्रार्थमवचनमनघं दुर्लभमिच्छततः सिद्धान्ततत्त्वज्ञैः स्वयम्ब्रह्मस्य ततः न पुनरस्य दाह्यात एव ग्राह्यो नित्या
 गतः तथैयं मास्तु मे पापं संघमत्युपजीवनात् तद्वह्न्याया सुधारित्वा द्वितीयं च प्रवृत्तितः ५ योजिताभिमतं प्रमाणमनघं व्युत्पादयामासियान्

रेणु प्रखवौ सति समिधसहिद्यं संवृडे सता जयणघडणसुविमुद्धटं सणो एणश्रणुचरियसंजएचरि
 मसरीरघरे भविस्सतीति ॥ पणहावागरणेणं एगोसूयक्खं धो १० अज्झयणं एक्कसरगादससुच्चेव

धारदोस्ये एतावतानिर्मलसंवरनीप्रतिपालकतेणेन भवेमोच्चवाद् धनंतमुखप्राप्ते ॥ इति श्रीप्रद्वव्याकरणदग्रभागं समाप्तम् ॥

द्वाराणि विसराणि त्रुपंचविंशतिप्रतिव्रतं भावनापंचकस्य सम्भरतया प्रतिपादिता तत्त्वादिति अथ सम्भरासेधिनीभायनीफलभूताम
वस्यादर्शयति समितः ईर्यासमित्यादिभिः पंचविंशतिसङ्ख्याभिरनन्तरोदिताभिः भावनाभिः सहितो ज्ञानदर्शनाभ्यां स्याद्विज्ञो वा सहतश्च
कपायेन्द्रियसम्भरेणयः सतया सदा सर्वदा यतनेन प्राप्तसंयमयोगप्राप्त्यर्थघटनयामुपि सुदुं दर्शनं न दृष्टान
रूपं यस्य सतया एतान् उक्त रूपान् सम्भराननुचर्यासिच्यसंयतः साधुचरमशरीरधरो भविष्यति पुनः शरीरस्याग्रहीता भविष्यतीति भावः वा
घनान्तरे पुनर्निगमनमन्यया धीयते यदुत एतानि पंचापि सुव्रतमहाव्रतानि लोकहृतिद्वतानि श्रुतसागरदर्शितानि तपः संयमव्रतानि
शीलगुणधरव्रतानि सत्याजव्रतानि नरकतिर्यङ्गनुजदेवगतिविवर्जकानि सर्वजिनशासनकानि कर्मरजोविदारकाणि भवशतविमो

पंचविस्तुब्धयमहव्वयाद् हेउसयविचित्तपुक्कलाद् कच्चियाअरहंतसासणेपंचसमासेणसंवरवित्थ

वरभस्याविसारे पचवीसं भावनापांचे समितिसमितो ज्ञानादिसहितकषायद्द्रीयेसं वस्योसदा पाभ्यासं यमयोगनेविपे यत्तपप्राप्त
संयमनेपामिवानीघटना विशुद्धनिर्मलदर्शणसहृणारूपजेरुना एपूर्वोक्तसंवरभाचरीने संयमवंतचारित्रीयोषरमशरीरनोधरण

प्रस्यानैर्विविधैरित्यनिखलेनोपादिसम्बन्धितत् नानावृत्तिकथाः कथापयमतिकान्तं चचेकृतपः निःसम्बन्धविचारमन्त्रतिष्ठतंगाम्भराग
 साररत्नयाई तस्याचार्यजिनेखरस्यमदवदादिप्रतिसर्द्धि नस्तद्वन्धोरपि बुद्धिसागरइतित्यातस्यसूरैर्भुवि छंदोपवृत्तिरुदुर्गपुरपयःगच्छा
 भत्यासमासतः८ निवृतककुलनभस्तलचंद्रद्रोणाख्यमूरिमुख्येन पण्डितगणेनगुणवत्प्रियेणसंयोधिता चयं गुर्भंभयत कल्याणमस्त ।
 दिवसेषु उदिसिज्जंति एकंतरसु आयंविषेसु निरुद्धेसु आज्ञातभत्तपाणएणं अंगजहाआयारस्स ।
 इति श्रीमन्नव्याकरणम् दशमाङ्गम् समाप्तम् ॥

